

Ḑamano Ipfyā

Pokomo 2004 Edition

Language:
Country:
Publisher:
Copyright: © Wycliffe Bible Translators, 2004
Last Updated: 2023-10-20
ID: 25bb34a4-cce6-4ef2-8db0-bc1c493ba7a2
ISO: pkb
ISBN:

Matayo	4
Marko	29
Luka	44
Yohana	68
Mahendo.....	87
Warumi.....	110
1 Wakorinto	123
2 Wakorinto	133
Wagalatia	140
Waefeso	144
Wafilipi.....	148
Wakolosai.....	151
1 Watesalonike	154
2 Watesalonike	157
1 Timoteo	159
2 Timoteo	162
Tito.....	164
Filemoni	166
Waeburania	167
Yakobo.....	175
1 Peṭero.....	178
2 Peṭero.....	181
1 Yohana	183
2 Yohana	186
3 Yohana	187
Yuḍa.....	188
Upfenuo wa Yohana	189

Matayo

1 Haya ni masari ya wantu wa yukoo jwa Yesu Masiya eyekuwa jwa sindo wa haju Daudi na Ibrahimi. ² Ibrahimi kamuvyaa Isaka, na Isaka kamuvyaa Yakobo. Yakobo kamuvyaa Yuḍa na wanduguzwe. ³ Yuḍa kamuvyaa Perezi na Zera. (Mama jwao ekihanigwa Tamari). Perezi kamuvyaa Ezironi, na Ezironi kamuvyaa Ramu. ⁴ Ramu kamuvyaa Aminadabu, na Aminadabu kamuvyaa Nahasoni. Nahasoni kamuvyaa Salimoni, ⁵ na Salimoni kamuvyaa Boazi. (Mamajwe Boazi ekihanigwa Rahabi). Boazi kamuvyaa Obedi, na Obedi kamuvyaa Yese. (Mamajwe Obedi ekihanigwa Ruti). ⁶ Yese kamuvyaa haju Daudi, na haju Daudi kamuvyaa Sulemani. (Mamajwe Sulemani dura ewa mukaza Uria). ⁷ Sulemani kamuvyaa Rehoboamu, na Rehoboamu kamuvyaa Abiya. Abiya kamuvyaa Asafi, ⁸ na Asafi kamuvyaa Yehosafati. Yehosafati kamuvyaa Yoramu bibijwe Uzia. ⁹ Uzia kamuvyaa Yotamu, na Yotamu kamuvyaa Ahazi. Ahazi kamuvyaa Hezekia, ¹⁰ na Hezekia kamuvyaa Manase. Manase kamuvyaa Amoni, na Amoni kamuvyaa Yosia. ¹¹ Yosia ewa bibijwe Yekonia na wanduguzwe. Aḍe Yekonia na wanduguzwe wewa wavyajwa ngera ya Wayahuḍi weyohekwa na wakipfiikwa nsi ya Babeli. ¹² Wayahuḍi wepfonuka na Babeli wakigala Yerusalemi, Yekonia kamuvyaa Salatieli, na Salatieli kamuvyaa Zerubabeli. ¹³ Zerubabeli kamuvyaa Abihuḍi, na Abihuḍi kamuvyaa Eliakimu. Eliakimu kamuvyaa Azuri, ¹⁴ na Azuri kamuvyaa Zaḍoki. Zaḍoki kamuvyaa Akimu, na Akimu kamuvyaa Eleudi. ¹⁵ Eleudi kamuvyaa Elieza, na Elieza kamuvyaa Matani. Matani kamuvyaa Yakobo, ¹⁶ na Yakobo kamuvyaa Yusufu muumewe Maria. Na Maria ni mamajwe Yesu, huyu eyenahanwa Masiya. ¹⁷ Ndookomu haya haya masari yorejweyo, ni vivyazi kumi na vine hangu ngera ya Ibrahimi mumpaka ngera ya haju Daudi. Na hangu ngera ya haju Daudi mumpaka ngera ya Wayahuḍi wahekejweyo na wakinjia kukaani Babeli, wiwa ni vivyazi kumi na vine. Na hangu ngera wagaliyeyo kuyawa Babeli mumpaka kuvyajwa kwa huyu Masiya, pia wiwa ni vivyazi kumi na vine. ¹⁸ Kuvyajwa kwa Yesu Kiristo kwiwa hidzaa: Maria, huyu adzeyeakimuvyaa Yesu ewa kamanyana na muntu eyeakihanigwa Yusufu. Ela wasidzahwaana, Maria kamiha kuchiiya na kwa nguvu za Ruhu Mudheru. ¹⁹ Na kwa kwamba Yusufu muumewe Maria ewa ni muntu atsakiye kuhenda yeyo ya hachi, nkakutsaka kumuajaisa Maria. Ndookomu kahuna kumuyatsa na siri. ²⁰ Ela epfoakimamaḥa kuhenda hivi, malaika jwa Bwana kamuḥupukia ndohoni kamwamba, "Yusufu mwana jwa Daudi, nkudzoshooḡe kumuhwaa Maria awe mukaziwo. Koro hi mimba eyonayo kaimiha kwa nguvu za Ruhu Mudheru. ²¹ Maria kadzavyaa mwanamuyume nawe kudzamumpa sari, kudzamuhana Yesu. Koro jeje kadzawapfonya wantuwe kuyawana na nabvise zao." ²² Dubva haya haya yonse yahendeka ili hiviḍe vya Bwana anenevyo kuchiiya na kwa nabii jwakwe viḥimiye. ²³ Ewa kamba, "Ṭasikianii! Mwanamuke galiḥama kadzamiha na kadzavyaa mwanamuyume. Nao wadzamuhana

Imanueli." (Yani, "Muungu ka pfamodza naswi.") ²⁴ Dubva Yusufu epfoyamuka kahenda dza viviḍe vya huyu malaika jwa Bwana amwambiiyeyo. Kenda kamuhwaa Maria, ²⁵ ela ntawakuonana kimwii haḥa adzepfoakimuvyaa huyu mwana. Nae Yusufu kamumpa sari kamuhana Yesu.

2 Yesu kavyajwa mudzi wa Betilehemu wiwo ḍyimbo ḍya Yuḍaya, ngera ya haju Heroḍe. Epfovyajwa, mudzini Yerusalemi kwenda wamanyi nyoha wayawiyeyo muyao dzuwa. Wenda na kuuza-uzo wakyamba, ² "Ayu mwana avyaijwee eye haju jwa Wayahuḍi kaku? Koro huiona nyohaye hangu muyao dzuwa, naswi hudzia kumuvunzia nkuhi." ³ Haju Heroḍe epfosikia hivi, kahuka muno na kanjia yuhangaiko hangu jeje na wantu wonse wa Yerusalemi. ⁴ Dubva Heroḍe, kawahana wakohani wakuu wonse pfamodza na waalimu wa Sharia, na kawauza kawamba, "Awa manabii waḥabiri kwamba ayu Kiristo kadzavyajwa ku?" ⁵ Nao wamwambukuya wamwamba, "Kadzavyajwa mudzi wa Betilehemu wiwo Yuḍaya. Koro hivi ndivyo vyorejweyo ni nabii akyamba, ⁶ "Mudzi wa Betilehemu wiwo ḍyimbo ḍya Yuḍaya, ni mudzi muḍoḍo. Ela si mudzi wa kubalifika haḥa kachuchu kahi ya midzi yonse ya Yuḍaya. Koro kuyawa Betilehemu kudzavyajwa haju adzeewayongowa wantu wa Isiraeli." ⁷ Kisa Heroḍe kawahana sirini hawaḍe wamanyi nyoha, na kapata kumanya uhakika kuyawa kwao, kwamba aḍe nyoha ionekana ngera ga. ⁸ Makisa kawahama wende Betilehemu kawamba, "Gijani njia mwende haḥa Betilehemu, mukauze-uzo muno dzuu ya huyo huyo mwana avyaijwe. Na mukimuona nzoni munimpe maagu, ili nami nyende nikamuvunziye nkuhi." ⁹ Hawa wamanyi nyoha wepfokwisa kunena na huyu haju wanuka. Dubva wepfowakyenda, iḍe nyoha iyoyawa hangu muyao dzuwa iwaḥupukia kawii, na iwayongowa haḥa yenda isumama dzuu ya hapfaḍe pfantu pfa huyu mwana epfokuwa. ¹⁰ Nao wepfona hiḍe nyoha watsekea tsekea nkuu muno. ¹¹ Dubva wepfofika, wanjia humuḍe nyumbani wamuona huyu mwana pfamodza na mamajwe, yani Maria, na wamuvunzia nkuhi kumumpa hila. Makisa wafunguya hizi nkandi zao watsukwiiyeyo na wamuyaviza nḥunu za dhahaḥu, vumba na manemane. ¹² Baadaye Muungu kadzakanena na hawa wamanyi nyoha ndohoni kawamba watsegala na kwa Heroḍe kawii. Ndookomu nao wagala makwao na njia ingine. ¹³ Hawa wamanyi nyoha wepfonuka, malaika jwa Bwana kamuḥupukia Yusufu ndohoni kamwamba, "Nuka umuhwae huyu mwana na mamajwe muḍaramie nsi ya Misiri. Ikaani kukuḍe haḥa nidzepfomwambia mugale, koro haju Heroḍe kadzatsaka kumulacha huyu mwana amuyage." ¹⁴ Ndookomu Yusufu kanuka uḍe siku kamuhwaa huyu mwana na mamajwe, wanjia charoni kwenda Misiri. ¹⁵ Wakaa hukuḍe haḥa haju Heroḍe adzepfoakifwa. Hivi vihendeka ili hikiḍe chuuwo cha Bwana aneneyecho kuchiiya na kwa nabii jwakwe kiḥimiye. Bwana ewa kamba, "Nimuhana mwanangu kuyawa Misiri." ¹⁶ Heroḍe epfoham-

buya kwamba hawađe wamanyi nyoha wamukulakula, kareja muno. Dũbva kayavya amuri kwamba, wana wonse wa kiyume weokuwa Betilehemu na midzi ingine yonse ya hafufi, wayagwe. Kaamuru kuyagwe wana wa hangu myaka miwii na kusukiiya nsi. Hu huu umuri kauyavya kuuřana na hiđe ngera ambiijweyo ni hawađe wamanyi nyoha, kwamba hiđe nyoha idabva kuonekana. ¹⁷ Ndookomu hiviđe vinenejweyo ni nabii Yeremia viřimiya. ¹⁸ Nabii Yeremia ewa kamba, "Kusikika idzwi kuu dya chiiyo kuyawa mudzini Rama. Kiwa chiiyo cha tsungu mukuu muno. Raheli ekiwaiya wanawe, na kadziza kuingamazwa, koro wewa ntawapfo kawii." ¹⁹ Herode epfowfa, malaika jwa Bwana kamuřupukia Yusufu ndohoni hukuđe Misiri na kamwamba, ²⁰ "Yusufu, nuka umuhwae huyu mwana na mamajwe, na ugale nao nsi ya Isiraeli, koro hawađe weowakitsaka kumuyaga huyu mwana wesakufwa." ²¹ Dũbva Yusufu kanuka kamuhwaa huyu mwana na mamajwe na kagala nao Isiraeli. ²² Ela eposikia kwamba Arikelao mwana jwa haju Herode ndiye eye-kuřawalani pfantu pfa Herode, kashooga kwenda dymbo dya Yuřaya. Kenge epfokwambijwa ndohoni kawii kwamba ende dymbo dya Galilaya, nae kanuka kenda ²³ Galilaya na kařabva kukaa mudzi wa Nazareti. Na hivi vihendeka ili hikiđe chuuwo kinenejwecho ni manabii dzuu ya huyu Masiya kiweze kuřimiya. Koro hawa manabii wewa wamba kwamba kadzahanwa Munazarayo.

3 Hizihiziđe ngera, Yohana Muřopya kanuka na kařabva kusumwiiya yuwanda jwa Yuřaya ² akyamba, "Pfyehuzani mama, koro Uhaju wa Mbinguni umaawa hafufi." ³ Yohana ndiye huyu jwa nabii Isaya aneneye dzuuye, epfokwamba, "Ni muntu eyekulalabvani yuwandani akyamba, 'Telekanyeni njia ya Bwana, na muyarongaarye machiyoye.'" ⁴ Yohana ekivwaa vwazi dylekanyijweřyo na nsinga za ngamia, na ekidzifunga mulao wa nchingo chunoni mwakwe. Chakudyaचे kiiwa ni maghere na uchi. ⁵ Wantu kuyawa Yerusalemi, na kula řanda ya dymbo dya Yuřaya na řanda zonse zizokuwa geri ya tsana ya Yorořani wekyenda na kumusikiiya. ⁶ Na hawađe waungamiyeo nabvise zao, Yohana kawařopya tsana ya Yorořani. ⁷ Ela eppoona Mafarisayo na Masařukayo wenji na wenji nao wakumwendeani awařopye, kawabusa kawamba, "E nywinywi kivyazi cha nyoka! Ni ga amwambiyee kwamba munaweza kuiřarama e hukumu ya Muungu iyokudzani?" ⁸ Ikiwa kwamba mupfyehuzama mama řugha, řasi ishini maisha ya kuyanga kwamba muziyatsa nabvise zenu. ⁹ Na wala namutsedziřaria kwamba mu wadheru usoni kwa Muungu kwa kwamba mu kivyazi cha Iburahimu. Koro hachi nyakumwambiani, Muungu anaweza kuyahwaa haya mawe haya, na ayapfyehuze kuwa yuyyee jwa Iburahimu. ¹⁰ Na sasa hiři shoka řimakwisa kuwekwa řayari. Dũbva kula muhi usiwovyaa matunda mema unakentwa na unakwangukijwa mohoni." ¹¹ Yohana kagija kunena kamba, "Mimi nyakumuřopyani na madzi, kuyanga kwamba muziyatsa nabvise zenu. Ela huyede eye-kudzani nyuma yangu kadzamuřopya na Ruhu Mudheru na moho. Jeje ana uwezo mukuu kunichia mimi, chima cha kwamba sinamala hařa kutsukuya vyahuvye. ¹² Mikononi mwakwe kagija yutseo jwa kuvuřia. Kaa řayari kudzaivutya hi bvaro na ařisafise hiři hanga. Hi bvaro nyema anaihwaa anaingiza chihaani, ela haya mapfapfi anayangiza mohoni nayo yanapfyana moho usiozimika." ¹³ Hizihiziđe ngera, Yesu kanuka na dymbo dya Galilaya kenda hařa tsana ya Yorořani ili akařopyegwe ni Yohana. ¹⁴ Dũra Yohana kařema

kudziza kamba, "Wewe ndiwe wiyenamala kuniřopya mimi, awe unaidzia nikuřopye mimi kawii?" ¹⁵ Ela Yesu kamwambukuya kamwamba, "Kwe hi saasambi viyatse viwe dzevi hivi, koro ihumala kuhenda kula chicho cha sawa usoni kwa Muungu." Ndookomu Yohana nae kamuřopya. ¹⁶ Yesu epořopyegwa akisa řu, kayawa na humuđe madzini. Bwikira hizi mbingu zipfenuka na kamuona Ruhu jwa Muungu akwakumusukiani dza ndiwa na kenda kamuhama. ¹⁷ Makisa kusikika idzwi kuyawa yuwinguni řikyamba, "Huyu ni mwanangu mutsakwa, nitsakizijwee nae muno."

4 Makisa Yesu kayongojwa ni Ruhu Mudheru kenda hařa yuwandani, endeyekoakidemegeka ni Shaařani. ² Hukuđe, Yesu kafunga kwa nsiku miyongo mine, siku na musikahi, hařa mwiso kagijwa ni nzaa. ³ Dũbva Shaařani kamwendea kamwamba, "Ikiwa kwamba wewe u Mwana jwa Muungu řugha, yaamuru haya mawe haya yawe mikahere." ⁴ Ela Yesu kamwambukuya kamwamba, "Vyoregwa matsoroni kwamba, 'Mwanařadamu nkanaiishi kwa chakudya řu, ela kwa kula chuuwo kiyawiyechu kwa Muungu.'" ⁵ Makisa Shaařani kamupfiika Yesu hařa Yerusalemi, na kamusumamisa hapfaře pfantu ppeřo dzuu pfa mwiso pfe Hekalu. ⁶ Kisa kamwamba, "Ikiwa kwamba wewe u Mwana jwa Muungu řugha, dzyanguse nsi kuyawa hapfa dzuu. Koro vyoregwa kwamba, 'Muungu anawaamuru malaikawe wakwamiye, na wakutsukuye dzuu dzuu, utsekudzakolasika na iwe hařa modza.'" ⁷ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Ela kawii vyoregwa matsoroni kwamba, 'Nkudzomudeme Bwana Muungu.'" ⁸ Makisa Shaařani kamuhwaa Yesu kawii kamupfiika dzuu ya murima mukuu, na kamuyanga nsi zonse za lumwengu na mařahaye yonse. ⁹ Kisa kamwamba, "Haya yonse nayakupfa wewe, ikiwa kwamba kunivunzia nkuhi kuniyomba mimi." ¹⁰ Ela Yesu kamwamba, "Ninukia hapfa Shaařani! Koro vyoregwa matsoroni kwamba, 'Umuhile Bwana Muungu na umuhumikie jeje hekeřu!'" ¹¹ Dũbva Shaařani kamuyatsa, na kudza malaika wakimuhumikia Yesu. ¹² Yesu kadza kasikia kwamba Yohana Muřopya kangizwa gerenzani. Ndookomu nae kanuka na Yuřaya kenda dymbo dya Galilaya. ¹³ Ela epfokwenda Nazareti nkakukaa muno. Kadzakanuka kenda mudzi wa Kaperinaumi wiwo geri ya ziwa dya Galilaya, nsi ya vyeeti vya Zabuloni na Nafutali. ¹⁴ Na hivi hivi vihendeka ili hikiđe chuuwo kinenejwecho ni nabii Isaya kiřimiye. ¹⁵ Koro nabii Isaya ewa kamba, "Nina maagu kwa hawađe wantu weo nsi ya vyeeti vya Zabuloni na Nafutali. Hi hii nsi yaa geri ya ziwa, řoombe ya tsana ya Yorořani. Hii ni nsi ya Galilaya, iyokukajwani ni wantu wa vyeeti vingine. ¹⁶ Hawa ni wantu weokuishini kizani pfasipfo kumumanya Muungu. Ela wadzaona muyanga mukuu wa mafara. Wakukaani nsi iringijweyo ni kiza cha kufwa. Ela hu muyanga wa Muungu udzawayangaiya tswee." ¹⁷ Dũbva hangu huhuđe wakati Yesu kařabva kusumwiiya wantu akiwamba, "Pfyehuzani mama, koro Uhaju wa Mbinguni umaawa hafufi." ¹⁸ Nsiku modza Yesu eppoakyenenda geri ya ziwa dya Galilaya, kaona ndugu wawii. Wewa ni Simioni eyeakihanigwa Petero na huyu ndugujwe ekihanigwa Anđerea. Hawa wandugu wowii wekilowa na nyavu koro wewa wantu wa kulowa. ¹⁹ Yesu kawahana kawamba, "Niubani, nami namuhendeza munawa walowa wa wantu." ²⁰ Nao pfapfo wazyatsa hizi nyavu zao wamuuřa. ²¹ Yesu epfokwenda usoni, kaona ndugu wangine wawii. Wewa ni Yakobo na Yohana, wana wa Zebeřayo. Wewa wakaa chihako chomboni pfamodza na

baba jwao, wakisona nyavu zao. Yesu kawahana, ²² nao pfapfo wamuyatsa baba jwao pfamodza na hichi chombo chao, na wamuubā Yesu. ²³ Yesu kazinga d̄yimbo d̄yonse d̄ya Galilaya, akyenda na kuyongweeza masunagogini na kusumwiiya haya Maagu Mema dzuu ya Uhaju wa Mbinguni. Na pia kapfonya wantu wenji na wenji weokuwa na majwazi na ndwari za kula namuna. ²⁴ D̄ubva kula pfantu, wantu waḍabva kunena wemawe, na shaḍumeaye ifika haḍa d̄yimbo d̄ya Siria. Wantu wamuyehea wajwazi weokuwa na ndwari za kula namuna. Hangu wantu weokuwa na mpepfo nzuka, weokuwa na vifofo, na haḍa weohinamfa, wonse wayehewa kwa Yesu awapfonye, nae kawapfonya wonse. ²⁵ Ndookomu wantu wenji na wenji waḍabva kumuubā. Wangine wewa mbwa hiḍi hiḍide d̄yimbo d̄ya Galilaya, wangine wewa wayawa Yerusalemi na ḍanda zingine za d̄yimbo d̄ya Yuḍaya. Wangine wao wewa wayawa sehemu iy-oikihanwa, “Midzi Kumi,” na wangine wayawa ḍanda zingine ziizo doombe ya tsana ya Yoroḍani.

5 Yesu epfoona hivi viḍaro vya wantu wenji na wenji vyakumuubani wapate kumusikiya, kapfaa murimani dzuu na kakaa chihako. D̄ubva epfokaa, hawa wanafunḍiwe wamwendea, ² nae kaḍabva kuwayongweeza kawamba, ³ “Wadzawa na tsekea iyodze hawaḍe weo makowesa wa kiruhu, koro Uhaju wa Mbinguni mbwao. ⁴ Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwo masikiḍikoni yeo, koro Muungu kadzamuingamaza myojo. ⁵ Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwo wampowe, koro mudzajupfegwa huju lumwengu jwonse juwe jwenu. ⁶ Wadzawa na tsekea iyodze hawaḍe weo na nzaa na nchiu ya kuhenda miro ya Muungu, koro Muungu kadzawakusya. ⁷ Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwo wananso, koro nae Muungu kadzamufwiya ḥei. ⁸ Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwo na myojo misafi, koro mudzamuona Muungu. ⁹ Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwonangiza naghea, koro mudzahanigwa wana wa Muungu. ¹⁰ Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwokukuntiswani ḍina kwa dzambo d̄ya kuhenda miro ya Muungu, koro Uhaju wa Mbinguni mbwenu. ¹¹ Mudzawa na tsekea iyodze, nywinywi mukitsolwa ni wantu, na kukuntiswa ḍina na kunenejwa kula aina ya nsuwe kwa dzambo d̄yangū. ¹² Hivyo hivyo vikimuhendekeka ishinu tsekeani muno, kwa kwamba Muungu kamuwekea ḥubvo kuu muno mbinguni. Koro haḍa hawa manabii wa kae nao pia wakuntiswa ḍina dzevihivi.” ¹³ Yesu kagija kusumwiiya kamba, “Nywinywi mwaa dza munyu kwa wanaḍamu wonse wa humu lumwenguni. Ela munyu ukitsowa hukuḍe kutsama wikonamala kuwa nako, unahendegwadze ili upate kutsama dza munyu kawii? Na kwa kwamba ntaufae kawii, unakwihigwa nze na wantu wanauranga-ranga ḥasi. ¹⁴ Nywinywi mwaa dza muyanga kwa wantu wa huju huju lumwengu. Mudzi umbakijweo murimani dzuu ntauwezi kufitsika. ¹⁵ Na wala muntu nkawezi kugiza tsaa kisa akaifinikiza na pishi. Ishinu anaipfatsika dzuu, ili ipate kuwayangaiya wantu wonse weo humuḍe nyumbani. ¹⁶ Ḥasi dza vivyo, nanywi ni haḍi haya mahendo yenu yawe wazi usoni kwa wantu, ili kwamba wantu wadzepfoona myenendo yenu myema, wanapata kumushaḍa Baba jwenu eye yuwinguni.” ¹⁷ Yesu kagija kunena amaale kamba, “Namutsetara kwamba nidzia kuinuya hi Sharia ya Musa na haya mayongweezo ya hawa manabii wangine haḍa. Moro sikudzia hivyo, ela nidzia kuḍitimize vyonse. ¹⁸ Koro hachi nyakumwambiani, chima cha mbingu na nsi zivyopfo, ndi-

cho chima cha hi Sharia idzeyyowa muhimu kwenu. Koro ntaku chuuwo haḍa kimodza wala katsoro kaḍekonse ka hi Sharia kadzekotsowa maana, mumpaka hiḍe saḥaḥu haswa haswa ye Sharia idzefotimia. ¹⁹ Ndookomu yuḍejwonse adzeyevunza haḍa hiḍe amuri ndoḍo ya mwisu, na akiwayongweeza na wangine wahende dzavyo, ḥasi muntu dzae anawa muntu jwa nsii jwa mwisu Uhajuni mwa Mbinguni. Ela yuḍejwonse adzeyeiḥi hi Sharia na akiwayongweeza na wangine kuhenda dzavyo, ḥasi muntu dzae anawa mukuu Uhajuni mwa Mbinguni. ²⁰ Ndookomu nyakumwambiani, mukitsaka kunjia Uhajuni mwa Mbinguni ni haḍi mumuḥi Muungu kuchia hiviḍe vya hawa Mafarisayo na waalimu wa Sharia.” ²¹ Yesu kagija kuwayongweeza wanafunḍiwe kawamba, “Musikia kwamba hi Sharia ya Musa yamba, ‘Nkudzoyage.’ Na kungine yamba, ‘Yuḍejwonse ayagiye mwenziwe, nae pia ni kuyagwa.’ ²² Ela mimi nyakumwambiani kwamba, yuḍejwonse amurejeeye mwenziwe ḥu, nae pia ananjia hukumuni. Na yuḍejwonse amutsol-eye-tsoleye mwenziwe na kumuhana muntu asiye maana, nae pia nsiku ya mwisu ka haḍarini ya kunjia mohoni. ²³ D̄ubva ikiwa kwamba kwenda hapfaḍe madhabahuni ukayavye mvuugiya, ela usidzaiyavya kukumbuka kwamba kuna mwenziwo eye na ngongea nawe, ²⁴ iyatse hi mvuugiyayo pfapfaḍe ikae geri, na wende ukapatane nae nguzi tswee. Kisa rhesu enda ukayavye hi mvuugiyayo. ²⁵ Muntu akitsaka kukusiḥi kotini, ḍema kusikiana nae musidzafika usoni ya huyu ḥoibi. Koro ukitsahenda hivyo, saa mudzeyofika, anakungiza mikononi mwa huyu ḥoibi. Na huyu akusiḥiye akiishinda hi ḍubi, huyu ḥoibi anakungiza mikononi mwa asikari na unafungwa gerenzani. ²⁶ Hachi nyakumwambiani, ukifungwa nkuyawe mumpaka saa udzeyoipfa haḍa hiḍide peni d̄ya mwisu d̄ya hi faini ubigijweyo.” ²⁷ Yesu kagija kuyongweeza amaale kamba, “Musikia kwamba hi Sharia ya Musa yamba, ‘Nkudzonzije rangani.’ ²⁸ Ela mimi nyakumwambiani kwamba yuḍejwonse amuyowe muke na akimumiya mahe ḥu, huyo kesakunjia rangani nae mojoni mwakwe. ²⁹ Ndookomu ikiwa kwamba hiḍi dzitsodyo d̄ya kuyume ḍinakungiza nabviseni, ḍikuye kafu uḍifaḥule dhaka! Koro ni heri kutsowa kiiriiri chako kimodza, kuliko kuwa na viiriiri vyonse makisa mwiiwo wonse udzeu-faḥule mohoni. ³⁰ Ambu ikiwa kwamba hu mukonowo wa kuyume unakungiza nabviseni, ukente kafu uufaḥule dhaka! Koro ni heri kutsowa kiiriiri chako kimodza, kuliko kuwa na viiriiri vyonse makisa mwiiwo wonse udzeunje mohoni.” ³¹ Yesu kongeza kunena kamba, “Na pia musikia kwamba hi Sharia ya Musa yamba, ‘Muntu yuḍejwonse akimuyatsa mukaziwe, ni haḍi amumpe cheḥi cha kuyanga kwamba si mukaziwe kawii.’ ³² Ela mimi nyakumwambiani kwamba, kula amuyatsiye mukaziwe kwa tsowa ḍingine ḍideḍyonse, isipfokuwa kwa tsowa d̄ya kumugija na muyume yungine, anawa kwamba kamuhendeza mukaziwe anje rangani ikiwa kwamba kahwajwa ni muyume yungine. Na yuḍejwonse adzeyemuhwa huyo muke, nae pia anawa kanjia rangani.” ³³ Yesu kagija kuyongweeza amaale kamba, “Na kawii musikia kwamba hi Sharia ya Musa yamba, ‘Nkudzoyapfe nsuwe; ela hiviḍe uyapfiyevyo kwa Ḥwana ni haḍi uviḥimize.’ ³⁴ Kenge mimi nyakumwambiani kwamba namutseyapfa haswa! Koro ukuyamba, ‘Nyakuyapfani kwa hizi mbingu,’ unawa kwamba kumuyapfia Muungu, kwa kwamba hizi mbingu ndicho kitiche cha Uhaju. ³⁵ Ukuyamba, ‘Nyakuyapfani kwa kulamba mutsanga,’ pia unawa kumuyapfia Muungu,

kwa kwamba hapfa nsi ndipfo pfa hizi nyajoze zipfonaranga. Na ukymba, 'Nyakuyapfani kwa mudzi wa Yerusalemi,' navyo pia unawa kumuyapfia Muungu, kwa kwamba Yerusalemi ndiwo mudzi wa Muungu eye Haju jwa mahaju. ³⁶ Na wala namutseyapfa mwambe, 'Nyakuyapfani kwa hichi kitswa changu.' Koro ntamuwezi haṭa kuhendeza yunywi yumodza juwe jwa mwii ambu jweusi. ³⁷ Kenge ukwuwekani ahaḍi, nena ṭu kwamba, 'Ee navihenda,' ambu wambe, 'Moro sivihende,' hiyo iṭosa. Ela kiḍechonse zaiḍi ya hapfo kinawa kwamba kiyawa kwa Muzuka Shaatani."

³⁸ Yesu kagija kuyongweeza wanafundiwe kawamba, "Musikia kwamba hi Sharia ya Musa yamba, 'Akutsonseye nawe mutsonse. Akukwiye gego nawe mukuye gego.' ³⁹ Ela mimi nyakumwambiani, namutseipfa halo. Muntu akikuwaja ipfi mfunda ya mukono kuyume, muperuziye na hi mfun-da ingine pia. ⁴⁰ Muntu akikusiṭaki kotini na akitsaka kuḍih-waa hiḍi shatiḍyo dza maipfo yakwe, wewe mumppe haṭa hiḍi kotiḍyo. ⁴¹ Na muntu akikusharutiṭa umutsukwiye muzigowe kwa mwendo wa kilomita modza, wewe umutsukwiye kwa mwendo wa kilomita mbii. ⁴² Muntu akikuyomba kintu mumppe, na yuḍejwonse eyenatsaka umupfase kintu nkudzomudzizie." ⁴³ Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Musikia kwamba vyambigwa, 'Mutsake mwenziwo na umukeve nyabvajo.' ⁴⁴ Ela mimi nyakumwambiani kwamba watsakeni nyabva wenu, na mukae na kuwayombea hawaḍe weonamukuntisa ḍina. ⁴⁵ Mukihenda hivi, munawa wana wa huyuḍe Baba jwenu jwa yuwinguni. Koro jeje anaḍiwaza hiḍi dzuwa kwa wantu wema na wazuka pia. Ananyesa mvuya kwa wantu weonahenda miro ya Muungu na haṭa kwa hawaḍe wasiohenda miro ya Muungu. ⁴⁶ Muna-pata faiḍa ga, ikiwa kwamba muwatsaka hawaḍe wamut-sakiyeo nywinywi ḅasi? Haṭa wahwaa kuwa nao ntawanakaa na kuhenda dzevyohivyo? ⁴⁷ Haya, ikiwa kwamba munakaa na kuwakarabisha waḅamu zenu ḅasi, mani muna ugara-gara na wantu wangine? Haṭa wantu wasiomumanya Muun-gu ntawanakaa na kuhenda dzevyohivyo? ⁴⁸ Ndookomu nichokunenani ni kwamba, wani wagulufu, dza vya Baba jwenu jwa mbinguni aivyo mugulufu."

6 Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Mukwakuhendeani wantu mambo mema, namutseyahenda kudziyanga kwa wantu. Koro mukihenda dza hivi ntamupate ṭubvo ḍiḍeḍyonse kuyawa kwa Baba jwenu jwa mbinguni. ² ḍubva mukwakuyavyani kintu kwa masikini, namutsekaa mukidziyanga kwa wantu, dza vya wantu wambiimbii wev-onahenda. Wao wanakaa na kudzilabva masunagogini na majiani ili wapate kushaḍwa ni wantu. Hachi nyakumwambiani, ṭubvo ḍyao ḍinasiiya hapfa hapfa lumwenguni! ³ Ishinu mukwakuyavyani kintu kwa masikini, haṭa huyuḍe ḅamujo mutsakananiyeo muno ni kutsavi-manyana. ⁴ Mukihenda hivi, kuyavya kwenu kunawa ni siri yenu. Na huyu Baba jwenu jwa mbinguni eyenaona haṭa mwichonahenda mfitsoni, anamumpa ṭubvo." ⁵ Yesu kagija kuyongweeza amaale kamba, "Na mukwakuyombani, namutsekaa mukihenda dza hiviḍe vya wantu wambiimbii wevyonahenda. Koro wao watsaka kusumama masunagogi-ni na kuntu kwa njia zikonagijana wakayomba ili wapate kuonegwa ni wantu wenji. Hachi nyakumwambiani, ṭubvo ḍyao ḍinasiiya hapfa hapfa lumwenguni. ⁶ Wewe ukwakuyombani njia chumbani mwako ufunge muḍyangowo, na umuyombe Muungu sirini. Na jeje Babajo eyenaona haṭa hawaḍe wiyonahenda mfitsoni, anakusikia. ⁷ Na mukwakuy-

ombani namutsekaa mukinena vyyuwo vinji na vinji visivyo maana iḍeyonse. Walumwengu wanakaa na kuyomba dzevi-hivi, wakiṭara kwamba Muungu anawasikia kwa ḍambo ḍya mayombo yao mayeya mayeya. ⁸ Manyani mutseewa dzao, koro Baba jwenu jwa mbinguni kazimanya haḍya zenu haṭa kaḅila ntamudzamuyomba. ⁹ Ndookomu mukwakuyombani munamala kuyomba hidzaa: 'Baba jwehu wiye yuwinguni, saridiyo naḍidhereswe. ¹⁰ Uhaju wako naudze. Utsakiyeḍyo naḍihendeke lumwenguni, dza vivyon-ahendeka mbinguni. ¹¹ Uhupfe chakuḍya cha kuhukusya nsiku kwa nsiku. ¹² Uhuyatsiye mazuka yehu, dzevi hwivyon-awayatsiya hawaḍe wahuhendeeyeo mazuka. ¹³ Nkudzo-huyehe pfantu pfa kuḍemwa, ela uhupfonye mazukani. [Koro Uhaju mbwako, na nguvu na marembo, haṭa pfasipfosia. Amina.ṭ]" ¹⁴ Yesu kawakontomeeza amaale kawamba, "Muki-wayatsia wenzenu kwa hawaḍe mazuka weyonamuhendea, ḅasi haṭa Baba jwenu jwa mbinguni nae pia anamuyatsia mazuka yenu. ¹⁵ Ela mukitsawayatsia wenzenu, ḅasi haṭa Baba jwenu jwa mbinguni nae nkamuyatsiye mazuka yenu." ¹⁶ Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Mukwakufungani namutseyanga maso ya ngiru dza vya wambiimbii wevyonahenda. Koro wao wakwakufungani, wanakutsa-kutsa vidhango ili wapate kuonegwa kwamba wakufungani. Hachi nyakumwambiani, ṭubvo ḍyao ḍisakusiya hapfa hapfa lumwenguni! ¹⁷ Ela nywinywi mukwakufungani, vwaani dza nsiku ingine iḍeyonse ya kawaiḍa. Bigani uso na mupfakaze nywii zenu mafuha, ¹⁸ ili wantu wangine watsehambuya kwamba mwakufungani, lamuḍa Muungu ṭu. Na mukihenda dza hivi, Baba jwenu jwa mbinguni eyenaona haṭa hawaḍe mwiyonahenda mfitsoni, anamusikia." ¹⁹ Yesu kagija kuyongweeza amaale kamba, "Namutsedziwekea nkandi zenu hapfa lumwenguni zipfonaweza kuḍigwa ni mafunzi ambu zihende nkanga, na wevi wepfonaweza kuvunza wakwiwe. ²⁰ Ishinu dziwekeyeni nkandi zenu mbinguni zisikoweza kuḍigwa ni mafunzi wala kuhenda nkanga, na haṭa zisikoweza kukwiwigwa ni wevi. ²¹ Koro hapḍe wipfonawekea nkandi yako ndipfo pfa mojawo wipfonatsaka kuwapfo." ²² Yesu kayongweeza kamba, "Matso yaa dza tsaa ya mwii. Ikiwa kwamba muntu ana matso mema, ḅasi mwii-we wonse unawa muyangani. ²³ Ela ikiwa kwamba ana matso mazuka, ḅasi mwiiwe wonse unawa kizani. Ndookomu ikiwa kwamba muntu nkakwakuonani kiruhu, ḅasi muntu dzae anawa kwamba ka kuzimuni mwa kiza cha go!" ²⁴ Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Ntaku muntu eyenaweza kuhumikia maḅwana wawii kwa mweedha mumodza. Koro anamutsaka mumodza, na anamukeva huyu yungine. Ambu anamuhumikia mumodza na mojawo wonse, ela anamunyi-ra huyu yungine. Ndookomu nichokunenani ni kwamba, nkuwezi kumuhumikia Muungu na kuhumikia fwedha. ²⁵ Ndiyo maana niyokumwambiani kwamba mutsemuḍama dzuu ya haya maisha yenu. Namutsemuḍama kwamba keso munadya kintu gani ambu munanwa kintu ga. Na wala namutsemuḍama dzuu ya hi mii yenu muḍabve kuma-maṭa kwamba keso munavwaa kintu ga. Koro kukaa mojo ndiko muhimu kuchia vintu, na hu mwii ni muhimu kuchia nguo. ²⁶ Amaa ṭawayoweni nyuni. Wao ntawaima na wala ntawavune na kungiza vihaani, ela Baba jwenu jwa yuwinguni anawapfa chakuḍya. Ehe faṭi nywinywi, kwa Muungu ntamukwaa na maana zaiḍi kuchia nyuni? ²⁷ Ni ga kahi yenu eyenaweza kudzyongezea haya maishaye kwa kudzihangaisha? ²⁸ Na kawii namutsemuḍama dzuu ya

mavwazi haṭa. Koro ṭayayoweni malele yeyonamea. Yayo nyakahende kazi wala kudzyelekanyia mavwazi. ²⁹ Ela hachi nyakumwambiani! Haṭa haju Sulemani na jabvawe wonse eokuwa nao, nkakuwa na mavwazi mema kuchia haṭa lele modza. ³⁰ Ikiwa kwamba mani ṭu, yeyonamea yeo, keso yakanyuuka na yakatsomwa, Muungu anayavwika malele mema dzevihivi; ehe faṭi nywinywi anamuvwika chima ga? E nywinywi muna faro ndoḍo ṭi! ³¹ Ḍubva nichokumwambiani ni kwamba, namutseḍabva kumamaṭa kwamba keso munadyani, munanwani, ambu munavwaani. ³² Koro mambo dzayahaya ndiyo ya walumwengu yeyonawamuḍa muno. Ela Baba jwenu jwa yuwinguni kamanya kwamba haya haya yonse munayahitaḍi. ³³ Ela nywinywi ulacheni nguzi Uhaju wa Muungu, na muishi maisha ya kumutsakiza jeje, na hayo yangine yonse anayamumpa. ³⁴ Ndookomu namutse-muḍama dzuu ya nsiku ya keso, koro nsiku ya keso ina maḍina yakwe. Na kula nsiku ina maḍina yakwe ya kuṭosa kweyohiyo nsiku."

7 Yesu kagija kuyongweeza amaale kamba, "Namutse-wahukumu wenzenu ili nanywi mutsekudzahukumigwa. ² Koro viviḍe mwivyonawahukumu wenzenu, ndiyo mudzeyohukumigwa nanywi. Hikiḍe kipimo mwi-chonapimia nacho wenzenu, ndicho mudzechopimijwa nacho. ³ Unaonadze kifusi chicho dzitsoni mwa mwenziwo, na hali humu dzitsoni mwako kuna kipfalepfale kizima? ⁴ Ambu unawezadze kumwamba mwenziwo, 'Ṭaḍee nguzi nikuyavye hicho kifusi hicho,' na hali humu dzitsoni mwako wewe mwenye kuna kipfalepfale kizima? ⁵ Wewe mumbiimbii! Yavya nguzi hichi kipfalepfale chicho humu dzitsoni mwako, ndipfo unapata kuona urembo, na unakiyavya hichi kifusi chicho humu dzitsoni mwa huyu mwenziwo. ⁶ Namutse-hwaa kintu kidheru mukiwapfe wantu wasikwaa wadheru. Koro mukihenda hivi ni sawa na kuhwaa kintu kidheru mukiwapfe machughe, na zidzechohenda ni kumugarukia zimuume na kumuḅaa-ḅaa. Ambu inawa sawa na kuhwaa lulu muiwafaṭulie nguyuwe, na hali wadzechohenda ni kuiranga-ranga ḅasi." ⁷ Yesu kawayongweeza wanafunḍiwe kawamba, "Yombani nanywi munapfegwa. Lachani nanywi munaona, gongani nanywi munafungwii jwa muḍyango. ⁸ Koro kula ayombeye anapfegwa, alachie anaona, na agongeye muḍyango anafungwii jwa. ⁹ Ni ga kahi yenu, jwa kwamba mwanawe akimuyomba mukahe, ae anamumpa iwe? ¹⁰ Ambu mwanawe akimuyomba nswi, ae akamumpa nyoka? ¹¹ Haya, ikiwa kwamba nywinywi mwiwo wazuka ṭu, mumanya kuwapfa wana wenu vija vyema vyema, ehe faṭi Baba jwenu jwa yuwinguni anawahendea wema chima ga, awaḍe weonamuyomba? ¹² Wahendeyeni wangine dza hiviḍe mwivyonatsaka wakimuhendea nywinywi. Koro haya haya ndiyo haya maana kindindi ya hizi Sharia zonse za Musa na mayongweezo ya hawa manabii wangine." ¹³ Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Unjieni Uhaju wa Mbingu kuchiiya na kwa hu muḍyango mutseke. Koro hu muḍyango mupfampu ne njia mpampu, vinapfiika wantu mohoni na ndiyo ya wantu wenji weyonachiiya nayo. ¹⁴ Ela hu muḍyango wiwonapfiika wantu kuntu kwa maisha ya kuunga na yungo ni mutseke, ne njia ye ni nseke na ni nyumu. Ni wantu wachuchu muno weonaiona hiyo hiyo njia na wakaiuḅa." ¹⁵ Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Dziṭunzeni na manabii wa nsuwe weonadzihendeza wantu wampowe, na hali katsi ni wazuka dza mahiyeye. ¹⁶ Hawa manabii wa nsuwe munawahambuya na mahendo yao, dza hiviḍe vya muhi wivy-

onauhambuya na matundaye. Koro muryela ntauwezi kuvyaa zabibu na wala munga ntauwezi kuvyaa matunda ya mutini. ¹⁷ Dza vivyo, kula muhi mwema unavyaa matunda mema, na kula muhi muzuka unavyaa matunda mazuka. ¹⁸ Koro muhi mwema ntauvyae matunda mazuka, na wala muhi muzuka ntauvyae matunda mema. ¹⁹ Kula muhi usiovyaa matunda mema unakentwa ukafaṭulwa mohoni. ²⁰ Ndookomu manabii wa nsuwe munawahambuya na mahendo yao. ²¹ Si kula eyenanihana, 'Ḃwana, Ḃwana,' kwamba anaunjia Uhaju wa Mbinguni. Ela wadzeounjia ni hawaḍe weonahenda miro ya Baba jwangu eye mbinguni. ²² Nsiku ya hukumu ikifika, wenji wadzanyamba, 'Ḃwana, dzaambia ntahukusumwiiya maagu ya kuyawa kwa Muungu kwa saridyo? Na haṭa ntahukuyavya mpepfo nzuka na kuhenda mafara ya kumakisa kwa saridyo?' ²³ Ela mimi nidzawamba, 'Haṭa simudzi nywinywi. Ninukiani hapfa nywinywi wantu wazuka nywi!' " ²⁴ Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Ḍubva kula adzeevisikiya vyyuwo vyangu na akivigija, anawa dza muntu karo ambakiye nyumbaye dzuu ya mwamba. ²⁵ Mvuya ikakanyika, matsana yadzaa na haṭa yaḍabva kuhika-hika, na hi nyumba ibigwa ni vuṭo kali. Ela kwa kwamba imbakwa dzuu ya mwamba, hi nyumba ntaikugwa. ²⁶ Ela kula adzeevisikiya vyyuwo vyangu na akitsavigija, huyo anawa dza muntu ḍyura ambakiye nyumbaye nsangani. ²⁷ Mvuya ikakanyika, matsana yadzaa haṭa yaḍabva kuhika-hika, na hi nyumba ibigwa ni vuṭo kali. Na kwa kwamba imbakwa nsangani, hi nyumba iheremuka na kisindo chikuu muno!" ²⁸ Yesu epfokwisa kunena haya haya mambo, wantu wonse weowakimusikiya wamaka muno kwa namuna ayongwezeyevyo. ²⁹ Koro nkakuyongweeza dza hiviḍe vya hawa waalimu wao wa Sharia wevyowakuyongweeza. Jeje kayongweeza dza muntu eye na mamulaka.

8 Yesu kasuka na hapfaḍe murimani, na wantu wenji na wenji wekimuḅa. ² Iyo saa kukumpuya muntu eyekuwa na ujwazi wa kwanga. Kenda kamuvunzia nkuhi Yesu na kamwamba, "Ḃwana, amaa ukitsaka nkwanipfoza?" ³ Yesu kamunyopezea mukono kamuhora na kamwamba, "Nakupfoza." Makisa kamwamba, "Pfowa!" Na iyo saa huyuḍe muntu kapfowa. ⁴ Kisa Yesu kamuseresa kamwamba, "Manya utsemwambia muntu yuḍejwone dzuu ya hiḍi hiḍi dzambo. Ishinu enda kwa huyu mukohani ukadziyanganye kwakwe kwamba kupfowa na uyavye mvuugiya dza vya Sharia ya Musa ivyonakumala kuhenda, dza ushaahidi kwamba kudhereswa." ⁵ Yesu epfonjia mudzi wa Kaperinaumi, kendejwa ni mukuu jwa kiṭaro cha asikari wa Kirumi. Huyu mukuu kamuyomba Yesu ⁶ kamwamba, "Ḃwana, huyu muhumisi jwangu kahinamfa ka nyumbani. Ni mujwazi kakuwaraghani haṭa nkawezi kunuka na ṭaṭani." ⁷ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Nakudza namupfoza." ⁸ Ela huyuḍe mukuu jwa asikari kamwamba, "Ḃwana, mimi sikwaa haṭa muntu jwa kwamba wewe unjie nyumbani mwangu. Wewe nena chuuwo kimodza ṭu, na huyu muhumisi jwangu anapfowa!" ⁹ Koro haṭa nami nina wakuu wangu, na nina asikari weo nsii yangu. Ninkimwambia mumodza, 'Enda,' nae anakwenda. Ninkyambia yungine, 'Nzoo,' nae anakudza. Na ninkimwambia muhumwa jwangu, 'Henda visiku,' nae anavihenda." ¹⁰ Yesu epfosikia hivi vya huyu mukuu anenevyevo kamaka muno. Kisa kanena na hawa weowakimuḅa kawamba, "Hachi nyakumwambiani, sidziona muntu awee na faro nkuu dza hi haṭa kahi ya Waisiraeli!" ¹¹ Na nyakumwambiani kwamba, wantu wenji wadzakudza

kuyawa muyao dzuwa na mutso dzuwa, hangu dzuu haṭa nsini, na wadzakaa vihako Uhajuni mwa Mbingu, wakidya karamu pfamodza na Ibrahimi, Isaka na Yakobo. ¹² Ela hawaḍe weopangijwa kuwa wantu wa hu huu Uhaju, Muungu kadzawafaṭula kiza cha nze, wadzekoia na kurhigha magego." ¹³ Makisa Yesu kamwamba huyu mura jwa Kirumi, "Enda nyumbani, hivi uhikiziyevyo visakuhendeka." Na iide saa, huyuḍe muhumisi jwa huyu mura kapfowa. ¹⁴ Yesu eponjia nyumbani mwa Peṭero, kamuona mukwanguwe muke Peṭero karomokwa ni kanaṭa na kaṭambaara. ¹⁵ Yesu kamuhora hu mukono na hi kanaṭa imuyatsa. Nae kanuka kamuwekea chakuḍya Yesu. ¹⁶ Ipfofika mioro, wantu wamuyehea Yesu wajwazi wenji na wenji weokuwa na mpepfo nzuka. Nae Yesu ekiziyavya hizi mpepfo nzuka na kuwapfonya wajwazi wonse kwa kuṭamuka chuuwo ṭu. ¹⁷ Hivi vihendeka ili hikiḍe chuuwo cha nabii Isaya aneneyecho kiṭimiye. Nabii Isaya ewa kamba, "Jeje kayahunwiya majwazi yehu, na kahupfonya kuyawana na ndwari zehu." ¹⁸ Yesu epfoona hi ṭuṭa ya wantu imuzingiyeyo, kawaamuru hawa wanafunḍiwe kawamba, "Nahuvukeni hiḍi ziwa hwenḍe huḍoombe." ¹⁹ Wasidzanuka, kwenda Mwaalimu mumodza jwa Sharia kamwamba Yesu, "Mwaalimu, mimi nya ṭayari kukuuba kuḍekwonse udzekokwenda." ²⁰ Ela Yesu kamwamba, "Hamabworama wana mpango zao, na nyuni wana vitsanza vyao. Ela mimi Mwana jwa Aḍamu, haṭa pfanṭu pfa kujufinikiza yukopfe si kintu." ²¹ Mumodza jwa hawa wanafunḍi wangine weowakimuuḅa Yesu kamwamba, "Ḃwana, mimi natsaka kukuuba, ela niyatsa nguzi nyende nikamuzike baba." ²² Ela Yesu kamwamba, "Wewe niuḅa ṭu! Wayatse wafu wawazike wafu wao." ²³ Makisa Yesu na wanafunḍiwe wanjia humuḍe chomboni na waḍabva kuvuka kwenda yombe jwa pfii jwa hiḍi ziwa. ²⁴ Iyo saa kuḍabva kubiga vuṭo kali humu ziwani, na hichi chombo kiḍabva kubigwa ni mawimbi haṭa kiḍabva kunjia madzi. Hiyo hiyo saa, ae Yesu ewa ekiyaa. ²⁵ Ḃubva hawa wanafunḍiwe wamwendea wamuyamusa na madzwi wamwamba, "Ḃwana hupfonye, hwakuhihimiani!" ²⁶ Yesu kawambukuya kawamba, "Kuṭi mu woga dza hivi? E nywinywi muna faro ndoḍo ṭi!" Makisa kasumama kaḍibusa hiḍi vuṭo na haya mawimbi, na iyo saa ziwa ḍyonse ḍinyamaa mya! ²⁷ Hawa wanafunḍi wamaka muno haṭa waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Huyu huyu ni muntu jwa namuna ga, jwa kwamba haṭa vuṭo na mawimbi navyo vinamuṭii?" ²⁸ Yesu na wanafunḍiwe wepfokwojeka ḍoombe ya hiḍi ziwa, nsi ya Wagaḍara, kendejwa ni wantu wawii weokuwa na mpepfo nzuka. Hawa hawa wantu wowii wekiishi maḅeerani na wewa wazuka muno chima cha kwamba hihiḍe njia ntaikichijwa ni yuḍejwonse. ²⁹ Ḃubva wamuḅaiya madzwi Yesu wamwamba, "E Yesu Mwana jwa Muungu! Unaswini? Munamba kumakudzia kuhuhukumu kaḅila nsiku yehu ntaidzafika?" ³⁰ Hafufi na hapfaḍe, kwiwa gwolu nkuu ya nguyuwe iyoikiisa. ³¹ Ḃubva hizi mpepfo nzuka zimuyomba Yesu zimwamba, "Ikiwa kwamba ujwakuhuyavya, ḅasi huyatse hukainjije hiḍe gwolu ya nguyuwe hiḍe." ³² Na Yesu kaziamuru kazyamba, "Endani!" Ndookomu hizi mpepfo nzuka zawayawa hawaḍe wantu ziwanjia hawa nguyuwe. Iyo saa gwolu yonse ya nguyuwe iḍarama yenda igwa ḅaharini. Na nguyuwe wonse wafwa madzi tswee! ³³ Ḃubva hawa waṭunga wa hawaḍe nguyuwe kudzaona hivyo, waḍarama wenda mudzini. Wenda wawasumwiiya wantu dzuu ya hivi wiwahendekeyevyo hawa nguyuwe pfamodza na hawaḍe wantu

weokuwa nezi mpepfo nzuka. ³⁴ Ndookomu wantu wonse humuḍe mudzini wanuka kwenda wakamuone Yesu. Na wepfomuona wamuyomba ayawe ḍaidoni mwao.

9 Yesu kanjia chomboni na kavuka yombe jwa pfii jwa hiḍi ziwa na kenda mudzini kwao Kaperinaumi. ² Hukuḍe kapfiikijwa muntu ahinamfiye atsukwiiwe na ṭaṭa. Yesu epfoona faro ya hawaḍe wantu wamutsukwiiyeyo, kamwamba huyu ahinamfiye, "Mwanangu, dzipfe moja, nabvisezo kuziyatsijwa." ³ Ḃubva waalimu wangine wa Sharia waḍabva kunena na mojoni wakyamba, "Huyu muntu huyu kakukufuruni ṭi!" ⁴ Yesu epfohambuya hiviḍe wevyowakiṭara, kawauza kawamba, "Kuṭi nywinywi mwakuniṭariani mambo mazuka dzayohayo?" ⁵ Koro vivodho vya kunena ni vi? Kumwamba huyu muntu, 'Nabvisezo kuziyatsijwa?' Ambu kumwamba, 'Nuka wenende?' ⁶ Natsaka kumuyanga kwamba mimi Mwana jwa Aḍamu nina mamulaka ya kuyatsia wantu nabvise humu lumwenguni." Kisa kamwamba huyu muntu ahinamfiye, "Nuka wima, hwaah hiḍi ṭaṭaḍyo wende nyumbani." ⁷ Na huyuḍe muntu kanuka kenda nyumbani. ⁸ Wantu wonse weokuwapfo wanjijwa ni oga na waḍabva kumushaḍa Muungu kwa kumumpa mwanaaḍamu uwezo mukuu dzohuu. ⁹ Yesu eponjia na hapfaḍe, kendakaona muhwaa kuwa mumodza eyeakihanigwa Matayo. Ewa kaka chihako humuḍe mwa hi ofisi ya kuhwaiya kuwa. Yesu kamwamba, "Niuḅa!" Nae Matayo kanuka kamuuba. ¹⁰ Ḃaḍaye, Yesu na wanafunḍiwe wenda nyumbani kwa Matayo wakaḍye chakuḍya. Wepfokaa kuḍyani, wahwaa kuwa wenji na wantu wangine weonahwajwa kuwa wanabvise, nao wakaa chanoni kuḍyani pfamodza nao. ¹¹ Hawa Mafarisayo wepfoona hivi, wawauza hawa wanafunḍiwe wawamba, "Kuṭi ayu mwaalimu jwenu kakuḍyani na wahwaa kuwa na wantu wangine wanabvise?" ¹² Yesu epfowasikia, kawambukuya kawamba, "Weo na matsea ntawanalacha muriṭa. Weonalacha muriṭa ni hawaḍe weo wajwazi. ¹³ Endani mukalache maana ya haya matsoro yambiiyeyo, 'Mimi si haḍya ya mvuugiya zenu, ela natsaka mukifwiyana ṭei nywinywi kwa nywinywi.' Koro mimi sikudzia wantu weonadziona kwamba ni wahachi, ela nidzia wanabvise." ¹⁴ Nsiku modza wanafunḍi wangine wa Yohana Muṭopya wamwendea Yesu na wamuuza wamwamba, "Kuṭi swiswi na Mafarisayo hunakaa na kufunga, ela wanafunḍiwo ntawakae na kufunga?" ¹⁵ Yesu kawambukuya kawamba, "Waalikijweo harusini wanawezadze kuwa na masikiṭiko huku huyu ḅwana harusiki akiwa ka pfamodza nao? Nsiku idzafika, ambapfo huyu ḅwana harusiki kadzanujwa kahi yao. Hapfo ndipfo wadzepfongua. ¹⁶ Ntaku muntu eyenahuna kiraka kuyawa kwa nguo mpya, akakingiza kwa nguo ijariyeyo. Koro akihenda dzavyo, hiki kiraka che nguo mpya kidzepfoḍabva kunyaa, kinainuha hi nguo ya kae, ndookomu nayo inaḅaika zaiḍi. ¹⁷ Dza vivyo, ntaku muntu eyenangiza mvinyo mpya kwa mifuko ya nchingo ya kae. Koro akihenda dzavyo, hi mifuko ya nchingo inaḅaika ne mvinyo inahika. Mvinyo mpya inangizwa kwa mifuko ya nchingo mipfya! Na muntu akihenda hivi, ndipfo hi mifuko ne mvinyo ntaviwezi kunangika." ¹⁸ Yesu epfoakinena hivi, kendejwa ni muntu mumodza eyekuwa mukuu jwa sunagogi. Huyuḍe muntu epfokwenda kamuvunzia nkuhi Yesu na kamwamba, "Ḃwana, mwanamuke wangu kahuna nsoho saambi. Ela ni manya kwamba ukyenda ukimupfaza mukono anafufuka." ¹⁹ Ḃubva Yesu na hawa wanafunḍiwe wanuka wagijana na huyuḍe muntu. ²⁰ Wepfowakyenda, wadzijwa ni muke eye-

kuwa na ujwazi wa kukakanyika mwazi. Hu huu ujwazi ewa kamakaa nao kwa myaka kumi na miwii. Huyu muke ewa kamamaŋa kamba, "Amaa nikiyenda nikiuhora au mutse weŋi loŋa dya Yesu saapfowa?" Ɖubva kenda na nyuma kenda kauhora hu mutse wa hiŋi loŋa dya Yesu. ²² Yesu kaperuka kamuona na kamwamba, "Maama, dzipfe moja, faroyo ikupfoza." Na pfapfo huyuŋe muke kapfowa. ²³ Yesu epfofika hapfaŋe nyumbani pfa huyuŋe mukuu jwa sunagogi, kaona ŋuŋa ya wantu weowakiiya na wangine weowakikwimba na nzumari. ²⁴ Kawamba, "Yawani nyonse! Huyu mwana nkakufwa, kakuyaani ŋu!" Ela hawaŋe wantu waŋabva kumutseka Yesu koro wemanya kwamba kafwa Ƨugha. ²⁵ Ɖubva hawaŋe wantu wepfoyawa, Yesu kanjia humuŋe chumbani kamugija mukono huyuŋe mwanamuke, nae kasuma ma! ²⁶ Ndookomu maagu dzuu yeŋihidi dzambo yaŋachaa hihiiŋe Ƨanda yonse. ²⁷ Yesu epfonuka akwakuchiani, kaŋabva kuuŋwa ni ntumbu matso wawii. Hawa ntumbu matso wekimuŋaiya madzwi wakyamba, "E Mwana jwa Ɖauŋi, aŋo hufwiye ŋei!" ²⁸ Wagija kumuŋa na nyuma haŋa wenda wanjia humuŋe nyumbani emoakikaa. Ndookomu Yesu kawauza kawamba, "Muhikiza kwamba mimi naweza kumuhendeza muone?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Ee, huhikiza Ɖwana!" ²⁹ Nae Yesu kawahora haya matso yao na kawamba, "Ɖasi navimuhendekeye dza muhikiziyevyo!" ³⁰ Nao pfapfo waŋabva kuona! Makisa Yesu kawaseresa vyumuni kawamba, "Manyani mutsevimbwambia muntu yuŋejwone!" ³¹ Ela wakidzawakinuka waviŋachasa kula pfantu hihiiŋe sehemu, wakikumwiiya wantu dzuu ya hayaŋe ya Yesu eyoakihenda. ³² Hawaŋe wantu wepfowakiyawa, wantu wangine wamuyehea Yesu muntu eyekuwa na mpepfo nzuka ŋu, huyuŋe muntu kaŋabva kunena. Wantu wamaka na waŋabva kunena wakyamba, "Hachi ntahudzaona mambo dzayahaya yahendeke pfaŋepfonse hi hii nsi ya Isiraeli!" ³⁴ Ela hawa Mafarisayo wamba, "Kakuyavyani mpepfo nzuka kwa uwezo wa Shaatani, mukuu jwa mpepfo nzuka zonse." ³⁵ Ɖubva Yesu kenda midzi yonse na vidzidi vye hiŋe Ƨanda, akiyongweeza masunagogini na kusumwiiya haya Maagu Mema dzuu ya Uhaju wa Mbinguni. Na pia kawapfonya wantu wenji na wenji weokuwa na majwazi na nŋwari za kula namuna. ³⁶ Epfoona hivi viŋaro vya wantu vivyovikimwendea, kawasikiŋikia muno. Koro kawaona dza mbuzi zisizokuwa na muŋunga. Kawaona kwamba wekihangaika na ntaweewa na madzikwaŋyo yaŋeyonse. ³⁷ Ndookomu kawamba hawa wanafunŋiwe, "Haya mavuno ni menji, ela hawa wa kuyavuna ni wachuchu. ³⁸ Ɖubva muyombeni huyu Ɖwana jwa haya mavuno ongeze wantu wa kuyavuna."

10 Yesu kawahana wanafunŋiwe kumi na wawii na kawapfa uwezo wa kuyavya mpepfo nzuka na kupfoza majwazi na nŋwari za kula aina. ² Na haya ndiyo masari ya hawa ntumi kumi na wawii: Jwa Ƨura ni Simioni eyeakihanigwa Peŋero, na ndugujwe eyeakihanigwa Anŋerea. Wangine ni Yakobo na Yohana wana wa Zebeŋayo. ³ Na wangine ni aŋe Filipino, Baŋolomayo, Tomasi, Matayo eyekuwa muhwaa kuwa, Yakobo mwana jwa Alifayo, na Tadayo ⁴ pfamodza na Simioni eyeakihanwa Jangina. Yungine ewa ni Yuŋa Isikariota, huyu adzeyeakimuŋawanya Yesu. ⁵ Ɖubva Yesu kawahuma hawa ntumi kumi na wawii na kawaŋama kawamba, "Namutsekwenda kwa wantu wa vyeŋeŋi wangine wala kwenda midzi ya Wasamaria. ⁶ Nywinywi en-

dani kwa Waisiraeli ŋu. Wao waa dza mbuzi zyaariyezo. ⁷ Endani mukawasumwiiye kwamba Uhaju wa Mbinguni umaawa hafufi. ⁸ Pfozani wajwazi na kufufuya wafu. Wapfozeni hawaŋe weo na kwanga na kuyavya mpepfo nzuka. Dza mupfokeeyevyo Ƨure hi hii ŋola, nanywi kawahendeyeni wantu pfasipfo maipfo! ⁹ Mukwakwendani, namutsedzitsukwiiya fwedha ziŋezonse ¹⁰ na wala namutsetsukuya minkoŋa ya kuwekea fwedha. Namutsetsukuya nguo zingine za kuperuya wala kuhwaa viyahu ambu kutsukuya nsimbo za kwenendea. Namutsedziwaryeghea kiŋdechonse koro nywinywi mu wahenda kazi wangu, na kula muhenda kazi anamala kuŋya. ¹¹ Na kula mudzi ambu kadzidzi mudzekonjia, lachani muntu eye ŋayari kumupfokea, mukae nyumbani mwakwe haŋa mudzefonuka kwenda mudzi ungene. ¹² Mukinjia nyumbani mwa huyo huyo muntu wakedhyeni hawa wenye nguzi. ¹³ Ikiwa kwamba wakuŋali kumupfokea, wayatsiyeni mvoni. Ela wakitsamupfokea, hi mvoni inamuhafia nywinywi. ¹⁴ Ikiwa kwamba mwenda nyumbani kwa muntu ambu munjia mudzi uŋewonse na muona kwamba ntaku muntu akuŋaliye kumupfokea, Ƨasi iyaweni hiyo hiyo nyumba ambu huo huo mudzi. Na mukwakyawani diwakukuntieni hiŋi Ƨukuu dya humu maguuni mwenu, kuyanga kwamba ntamukutsakizwa na hivi wahendeyevyo. ¹⁵ Nami hachi nyakumwambiani, nsiku ya hukumu idzefofika, Muungu anawafwia ŋei zaiŋi wantu wa midzi ya Soŋoma na Gomora, kuliko wantu wa huo huo mudzi!" ¹⁶ Yesu kagija kunena na wanafunŋiwe kawamba, "ŋasikiani, nyakumuhumani mwende dza mbuzi za hako kahi ya mahiyeye. Ɖubva wani makaro muno dza nyoka, ela pia ni muwe wampowe dza ndiwa. ¹⁷ Ɖubva manyani! Koro wantu wangine wadzamugija na kumupfiika magasani, na mudzabigwa na malucha masunagogini mwao. ¹⁸ Kwa dzambo Ƨyangu, mudzasitakigwa usoni ya mahaju na waŋawala wangine. Nanywi mudzayavya usuhuŋa dzuu yangu kwao na haŋa kwa wantu wa vyeŋeŋi vingine. ¹⁹ Na mudzefogijwa, wala namutsehangaika na maŋaro kwamba mwendanena kintu gani, ambu mwendadziheadze. Koro hiyo hiyo saa ikifika Muungu kadzamumpa hivi vya kunena. ²⁰ Na munawa kwamba sinywi mwiwokunenani, ela huyu Ruhu jwa Muungu anawa kwamba ndiye eyekunenani kuchiiya na kwenu nywinywi. ²¹ Wantu wadzawaŋawanya wandugu zao wakayagwe, na wavyazi wadzawaŋawanya wana wao wakayagwe. Wana nao wadzawagarukia wavyazi wao na kuwaŋawanya wakayagwe. ²² Na wantu wenji wadzamukeka kwa dzambo Ƨyangu. Ela huyuŋe adzeiŋisa haŋa mwiso, kadzapfonywa. ²³ Mukikuntiswa Ƨina mudzi mumodza, Ƨaramani mwende mudzi ungene. Hachi nyakumwambiani kwamba mimi Mwana jwa Aŋamu nakudza kaŋila ntamudzakwisa kuizinga midzi yonse ya Isiraeli. ²⁴ Mwanafunŋi si mukuu kumuchia mwaalimuwe, na wala muhumwa si mukuu kuchia huyu Ƨwana jwakwe. ²⁵ Si viwi kwa mwanafunŋi kupata hayaŋe yeyonamupata mwaalimuwe. Na pia si viwi kwa muhumwa kupata hayaŋe yeyonamupata huyu Ƨwana jwakwe. Koro ikiwa kwamba mimi muyongozi jwenu ŋu wanihana, 'Belizebuli,' ehe faŋi nywinywi wanafunŋi wangu wadzamumpa masari mazuka yeyodze! ²⁶ Ndookomu namutseshooga, koro ngera zakudzani ambapfo kula kifinikizijwecho kidzapfenujwa wekeani, na kula kifitsijwecho kidzamanikana. ²⁷ Haya niyonakaa na kumuyongweeza kizani, yalalabveni kweupe. Na haya niyonakaa na kumunongonea, yalalabveni wekeani

tswee ili kula mumodza ayasikie. ²⁸ Namutsewashooga hawađe weonaweza kumuyaga mii ɓasi na hali ntawa uwezo wa kuziyaga ruhu zenu. Ela mushoogeni Muungu, koro jeje ana uwezo wa kungiza mohoni mwii na ruhu ya muntu, na avinange-nange tswee. ²⁹ Uriye nchiji wawii ntawanaguzwa kwa peni modza? Ela hachi nyakumwambiani, Muungu Baba jwenu anawanahia chima cha kwamba, ntaku hađa mumodza jwao eyenaweza kugwa mutsangani pfasipfo jeje kutsaka. ³⁰ Na Muungu kamanya hađa ya kwamba vitswa vyenu vina nywii nyenga! ³¹ Ndooko-mu namutseshooga kiđechonse, koro kwa Muungu nywinywi muna maana zaiđi kuchia hađa kumbi zima đya nsongo. ³² Yuđe jwonse adzeenena usoni ya wantu kwamba jeje njwangu, nami nidzanena usoni kwa Baba jwangu jwa mbinguni kwamba huyo huyo muntu njwangu. ³³ Ela yuđe jwonse adzenikana usoni kwa wantu, nami nidzamukana usoni kwa Baba jwangu jwa mbinguni." ³⁴ Yesu kagija kunea kamba, "Namutsetara kwamba nidzia kuyeha naghea lumwenguni hađa, ela nidzia kuyeha nkondo. ³⁵ Koro nidzia kuwahendea wanawayume wawagarukie wababa zao, na wanawake wawagarukie wamama zao, na wakaza wana wawagarukie wakwaangu zao wake. ³⁶ Na wazuka wa muntu wadzawa wantu wa nyumbani mwakwe jeje mwenye! ³⁷ Ikiwa kwamba muntu kamutsaka babajwe na mamajwe zaiđi, kuliko kunitsaka mimi, ɓasi muntu dzae nkafae kuwa jwangu. Na muntu akimutsaka muuraniwe ambu mwanamukewe zaiđi, kuliko kunitsaka mimi, nae pia huyo muntu nkafae kuwa jwangu. ³⁸ Yuđe jwonse asiyeut-sukuya muhiwe wa mpatsa na kuniuɓa mimi, huyo nkafae kuwa jwangu. ³⁹ Yuđe jwonse atsakiye kuyapfonya maishaye ya hapfa lumwenguni anadzitsovyo maisha ya kuunga na yuungo. Ela huyuđe eye țayari kudzitsovyo maishaye ya lumwenguni kwa dzambo đyangu, huyo anapata maisha ya kuunga na yuungo. ⁴⁰ Yuđe jwonse adzeemupfokea nywinywi, kanipfokea mimi. Na muntu anipfokeeye mimi, kamupfokea huyuđe anihumiye. ⁴¹ Yuđe jwonse amupfokeeye nabii jwa Muungu kwa dzambo đya kwamba huyo nabii ni muhumi jwa Muungu, huyo anapfokea țubvo đidyonapfegwa manabii. Na yuđe jwonse amupfokeeye muntu muhachi kwa dzambo đya kwamba ni muntu mwema, huyo nae anapfokea țubvo đidyonapfegwa wantu wahachi. ⁴² Yuđe jwonse adzeehwaa nangaa chikombe cha madzi ya mpepfo țu, amumpe mumodza jwa hawa wanafunđi wangu hawa, weonahwajwa kwamba ntawa maana, huyo nkatsowe țubvođe."

11 Đubva Yesu epfokwisa kuwađama hawa wanafunđi-we kumi na wawii, kanuka kenda midzi ingine ya hizihiziđe đanda akasumwiiye na kuyongweeza. ² Yohana Muțopya epfosikia na gerenzani dzuu ya haya mambo ya Kiristo eyoakihenda, kahuma wanafunđiwe kwakwe. ³ Kawamba, "Endani mukamuwe kwamba jeje ndiye ayu Masiya hwiye kuyoweeyani kwamba anakudza, ambu huindiiye muntu yungine?" ⁴ Đubva wepfokwenda wakimuza, Yesu kawambukuya kawamba, "Galani kwa Yohana mukamusumwiiye haya musikiiyeyo na muoneyeo. ⁵ Mwambeni ntumbu matso wakuonani, vihewi wakwenendani, wajwazi wa kwanga wakupfowani, makuruđuđu wakusikiani, wantu wafwiyeo wakufufujwani, na makowesa wakusumwiiwani haya maagu mema. ⁶ Na kawii mwambeni, kula asiye kajela nami kavodhyegwa." ⁷ Hawa wanafunđi wa Yohana wepfowakinuka, Yesu kađabva kune-

na ne țuța ya wantu dzuu ya Yohana. Kawauza kawamba, "Mwipfokwenda kumusikiyiya Yohana akuđe yuwandani, mwikițaria kuona muntu eyedze? Mwikițaria kwendaona muntu eye dza yuđanzi jwionabigwa ni mpepfo jukadzivuța ɓasi? ⁸ Ambu mwikițara kwamba mwendaona muntu awwaiye nguo nyema nyema? Moro, weonavwaa dzevyohivyo ni wantu weonakaa madzumbani mwa mahaju. ⁹ Mwikițaria kwamba mwendaona muntu eyedze? Ntamwi-ikwenda kuona nabii? ɓasi hachi nyakumwambiani, mwenda muona muntu eye hađa zaiđi ya nabii! ¹⁰ Koro Yohana ndiye anenejwee humu matsoroni kwamba kadzahumigwa. Haya matsoro yamba, 'Tayowa, namuhuma ntumi jwangu usoni yako, adzeielekanya njayo.'" ¹¹ Hachi nyakumwambiani, kahi ya wanaađamu wonse waishiyeo, ntakudzawa na yuđe jwonse eye mukuu kumuchia Yohana Muțopya. Ela huyuđe eye muđođu jwa mwiso Uhajuni mwa Mbinguni, ni mukuu kumuchia Yohana. ¹² Hangu ngera ya Yohana ađabviyeyo kusumwiiya hađa hi hii saasambi, haya maagu dzuu ya Uhaju wa Mbinguni yakupfingwani kula pfantu. Na hao hao wantu weokuyapfingani, wakutsakani kuukuya Uhaju wa Mbingu na nguvu. ¹³ Koro haya matsoro yasumwiiya dzuu ya kudza kwohuu Uhaju hađa kaɓila Yohana nkadzađabva kusumwiiya. ¹⁴ Na ikiwa kwamba mwaa țayari kuvihikiza hivi vya hawa manabii waneneyeyo, ɓasi Yohana Muțopya ndiye huyu Eliya ațabirijwee kwamba njwakudza. ¹⁵ Đubva kula awee na masikio nasikiye." ¹⁶ Yesu kagija kunea kamba, "Mani đubva wantu dzawahawa ni-wainganye na? Waa dza vițaro vya wana weokutsezani moroni. Hawa wana wa hiki kițaro kimodza wawalalabvia hawa wana wa hikide kițaro kingine wawamba, ¹⁷ 'Nywinywi humwimbia meya ya kwamba muvine, ela ntamukuvina. Humwimbia meya ya masikițiko, ela vivyo ntamukusikițika!' ¹⁸ Ninena hivi kwa kwamba Yohana Muțopya epfokudza, ekifunga kuța na wala nkakunwa mvinyo, na wantu wamba kwamba ewa na mpepfo nzuka. ¹⁹ Nami Mwana jwa Ađamu nidza, na nađya na kunwa mvinyo na wantu, na wantu wananyamba mimi ni mwambi na ni murumi. Na pia wananyamba kwamba mimi ni ɓamu jwa wahwaa kuwa na wantu wangine wanabvise! Ela nyakumwambiani, mvidhyo iyonayawa kwa Muungu inaonekana kuwa ya hachi ku-uɓana na mahendo ya hawađe weonawa na hi hii mvidhyo." ²⁰ Makisa Yesu kađabva kunea na ukali dzuu ya wantu wa midzi asumwiiyeyo na akihenda mambo menji ya mafara. Kanena na ukali kwa kwamba ewa kasumwiiya na kuhenda mambo menji ya kumakisa kahi yao, ela hađa vivyo ntawakupfyehuzwa mama. ²¹ Đubva kamba, "Mudzawa na đina iyodze nywinywi wantu wa midzi ya Korazini na Betisaiđa! Țambere hayađe mafara ya kumakisa yahendejweyo kwenu yandeewa kwamba yahendegwa midzi ya Turo na Sidoni, saa hizi wenye wandeewa kwamba wawwaa magunia na kudzihiya ivu hangu iide na iide, kuyanga kwamba wapfyehuzwa mama! ²² Hachi nyakumwambiani, nsiku ya hukumu idzefpofika, Muungu kadzawafwia ței zaiđi wantu wa midzi ya Turo na Sidoni kuliko nywinywi! ²³ Na nywinywi wantu wa Kaperinaumi, hađa mukidema kudzikuzya mumpaka mufike mbinguni, munasuswa nsii mumpaka lumwengu jwa wafu! Koro țambere hayađe mafara ya kumakisa yahendejweyo kwenu yandeewa kwamba yahendegwa mudzi wa Sođoma, Sođoma ntaindenangwa! ²⁴ Ela hachi nyakumwambiani, nsiku ya hukumu idzefpofika, Muungu anawafwia ței zaiđi wantu wa Sođoma kuliko ny-

winywi!"²⁵ Makisa Yesu kayomba kamba, "Nakuyaviza dūda e Baba, wiye Haju jwa yuwinguni na nsi yonse. Nakuyaviza dūda kwa kwamba hi hachi kuiwafitsa hawađe weonadzih-waa kwamba ni makaro na wamanyi, na kuiwapfenwiya wantu weo dza vyana vichuchu!"²⁶ Ndivyo Baaba, kuona vye-ma kuhenda hivi hivi koro vikutsakiza."²⁷ Makisa Yesu kamba, "Baba kanimpa mawezo dzuu ya kula kintu. Ntaku yuđe-jwonse amumanyiye huyu Mwana, lamuđa Baba jeje hekeđu. Na ntaku yuđe-jwonse amumanyiye huyu Baba lamuđa huyu Mwana na hawađe wonse wa huyu Mwana at-saniyeo kumuyanganya huyu Baba kwao."²⁸ Yesu kagija kunena kamba, "Nzoni kwangu nywinywi nyonse mwi-wokuhangaikani na muzihopfejweo ni mizigo, nami namumpa kusoha."²⁹ Dziwekeni nsii yangu na mudziyong-weeze kuyawa kwangu. Koro mimi ni mumpowe na nina moja mununu. Mukihenda hivi, ndipfo munapata kuingamaa myojo."³⁰ Maanaye hizi amuri zangu nizonamumpa ni mvodho na haya mambo niyonamwambia ni rahisi kuyauđa."

12 Hizihiziđe ngera, nsiku modza ya Sabato, Yesu ekichia na makondeni pfamodza na wanafunđiwe. Hawa wanafunđiwe wewa wagijwa ni nzaa na wađabva kufuruđa masuke ya nganu wakayafyokotsa na kuđu. ² Dūbva hawa Mafarisayo wepfowaona wamuuzwa Yesu wamwamba, "Tawayowe hawa wanafunđiwo! Kuđu wakuhendani kazi na nsiku ya Sabato na hali hi Sharia yehu ihuingira kuhenda dzavyo?"³ Ela Yesu kawambukuya kawamba, "Munamba ntamudzasoma hađa aviđe vya Daudi ahendeyevyo ep-fokuwa na nzaa jeje na wantuwe?"⁴ Wenda wanjia humuđe hemani mwa Muungu, na waiđu hi mikaha iyoyavigwa mvuugiya kwa Muungu. Kahenda hivi na hali kisheria we-oruhusijwa kuđu hiđe mikaha wewa ni wakohani tu!⁵ Ambu ai Sharia ya Musa ntamudzaisoma hađa muimuke kwamba hawađe wakohani weonawa humuđe Hekaluni, wanakaa na kuhenda kazi na nsiku ya Sabato, na vivyo ntawa matsowa yađejonse?"⁶ Hachi nyakumwambiani ya kwamba hapfa kuna muntu eye mukuu kuchia hađa hi Hekalu!⁷ Ela tambera mumanyie maana ya haya matsoro yambiiyeyo, 'Mimi si hađu ya mvuugiya zenu, ela natsaka mukifwiyana tēi nywinywi kwa nywinywi,' ntamundekaa mukialađa wantu kwamba wana matsowa.⁸ Koro mimi Mwana jwa Adamu, ni Bwana jwa Sabato."⁹ Makisa Yesu kanuka na hukuđe makondeni kenda kanjia sunagogini.¹⁰ Humuđe kuzimu kwiwa na muntu mumodza ahinamfiye mukono. Hawa Mafarisayo wekilacha kadambo ka kumusitaki nako Yesu. Dūbva wamuuzwa wamwamba, "Dze, kuuđuana ne Sharia yehu, ni hachi kuhenda kazi ya kupfonya muntu na nsiku ya Sabato?"¹¹ Yesu kawambukuya kawamba, "Ikiwa kwamba mumodza jwenu ana mbuzi igwiyeyo simoni na nsiku ya Sabato, nkawezi kwenda akaiyavye kwa dzambo kakushoogani kuhenda kazi na nsiku ya Sabato?"¹² Ikiwa kwamba mbuzi inaweza kumuudamijwa dzevyohivyo, ehe fađi mwanaadamu? Ndookomu natsaka kumwambia kwamba ni sawa kuhenda mambo mema nsiku ya Sabato."¹³ Makisa Yesu kamwamba huyuđe muntu ahinamfiye, "Ugonzowe hu mukonowo!" Na huyuđe muntu kugonzowa, na upfowa ukaa urembo dza hu mukono ungene.¹⁴ Makisa hawa Mafarisayo wayawa wenda wahenda mashauri dzuu ya kumuyaga Yesu.¹⁵ Yesu ewa kamanya haya ya hawa Mafarisayo weyowakipanga. Ndookomu kanuka kenda kungine, na tuđa nkuu ya wantu imuđu, nae

kawapfonya hawađe wonse weokuwa wajwazi.¹⁶ Ela kawaseresa watseenena kwa wantu kwamba jeje ni ga,¹⁷ ili hikiđe chuuwo kinenejwecho ni Muungu, kuchiiya na kwa nabii Isaya kiđimiyeyo.¹⁸ Muungu ewa kamba, "Tumuyoweni huyu muhumisi jwangu, ni muhumisi nimutsaniye. Jeje ni Mutsakwa jwangu, nami nitsakizwa nae muno. Mimi namumumpa huyu Ruhu jwangu, nae analalabva miro yangu kwa vyeeti vyonse."¹⁹ Jeje nkakwakudzađaana na muntu, wala kuđu madzwi ambu kusikijwa akinena wekeani.²⁰ Nkađokudzawayaga moja hawađe weo wadhaifu, wala hawađe weo na katsemeela ka madzikwatyo, hađa hapfađe adzefoshinda na kiđimiza miro yangu.²¹ Na wantu wonse wa lumwengu yuzima, wadzadzimukwatya jeje."²² Makisa Yesu kadzakayehejwa muntu eyekuwa na mpepfo nzuka zimuhendeyezo kuwa buđuwi na ntumbu matso, nae kamupfonya. Huyuđe muntu epfopfonywa kađabva kunena na kuona.²³ Dūbva hi tuđa yonse ya wantu imaka hađa wađabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Munamba ayu muntu ayu ndiye ayu Mwana jwa Daudi ambijwee kwamba anawa ayu Masiya?"²⁴ Ela hawa Mafarisayo wepfovisikia wamba, "Kakuyavyani mpepfo nzuka kwa uwezo wa Belizebuli, mukuu jwa mashaatani."²⁵ Yesu ewa kavimanya hiviđe wevyowakitarara. Dūbva kawamba, "Uhaju uđewonse ugawikiyeyo viđaro vya kupfingana vivyo kwa vivyo, ntauwezi kusumama. Na mudzi ambu nyumba iđeyonse igawikiyeyo viđaro vya kupfingana vivyo kwa vivyo, ntauwezi kusumama."²⁶ Ikiwa kwamba Shaađani anaweza kumuyavya Shaađani, dūbva nkaawa kwamba kakudzipfingani jeje mwenye? Na akihenda dzavyo au uhajuwe unawezadze kusumama?²⁷ Haya, mukimanyamba kwamba nyakuyavyani mpepfo nzuka kwa uwezo wa Belizebuli, ehe awa wanafunđi wenu wakuyavyani mpepfo nzuka kwa uwezo wa ga? Hivi wevyokuhendani wao wenye vinayanga kwamba hivi mwivyokunenani nywinywi sivyo.²⁸ Ela mimi nyakuyavyani mpepfo nzuka kwa nguvu za Ruhu jwa Muungu, kuyanga kwamba Uhaju wa Muungu umamudzia.²⁹ Ambu, muntu anawezadze kuvunza nyumba ya muntu mwenye nguvu na aheke maliye, pfasipfo kumugija nguzi huyu mwenye amufunge-funge? Akisa kumufunga-funga sipfo kaweza kuyaheka aya maliye?³⁰ Yuđe-jwonse asiyekuwa kunigijijiani, huyo kakunipfingani. Na yuđe-jwonse asiyekuwa kuhendani kazi pfamodza nami, huyo kakubarani-varani.³¹ Ndookomu nyakumwambiani kwamba muntu akihenda nabvise iđeyonse, ambu akimutsola yuđe-jwonse, anaweza kuyatsijwa. Ela muntu akimukufuru Ruhu Mudheru nkawezi kuyatsijwa meshi.³² Yuđe-jwonse aneneye chuuwo kizuka dzuu yangu mimi Mwana jwa Adamu anaweza kuyatsijwa. Ela muntu akimukufuru Ruhu Mudheru nkawezi kuyatsijwa huju huju lumwengu na hađa lumwengu jwijokudzani.³³ Muhi unahambujwa na haya matunda wiyonavyaa. Muhi mwema unavyaa matunda mema, na muhi muzuka unavyaa matunda mazuka.³⁴ E nywinywi kivyazi cha nyoka! Au uzuka mwiwonao, munađara kwamba munaweza kunena kintu chema kiđejonse? Cha muntu echonanena kinayanga hiviđe vya hu mojowe uivyo!³⁵ Muntu mwema ananena mambo mema yeyonayawana na ntaa ya wema wa mojowe. Na muntu muzuka ananena mambo mazuka yeyonayawana na ntaa ya uzuka wa mojowe.³⁶ Hachi nyakumwambiani, nsiku ya mwiso mudzayavya hesabu ya kula chuuwo kisicho maana muneneyecho.³⁷ Koro hivi vyuuwo mwivyonanena yeo, ndivyo vidzevyomuhendeza muonegwe kuwa wahachi ambu

vidzevyomuhendeza muhukumigwe.”³⁸ Nsiku modza Mafarisayo wangine na waalimu wa Sharia wamwendea Yesu wamwamba, “Mwaalimu, hunatsaka uhuyange kihambwiizo cha kuyanga kwamba hu uwezowo uyawa kwa Muungu dughu.”³⁹ Ela Yesu kawambukuya kawamba, “Wantu wazuka na wasiomumanya Muungu, ndiwo wa kwamba wandeetsaka niwayange kihambwiizo cha kuyanga kwamba niyawa kwa Muungu dughu. Ela siwayange kihambwiizo kidechonse lamuda hichi kihambwiizo cha nabii Yona.”⁴⁰ Koro dza hiviye vya Yona akaiyevyo mahumboni mwa bungumi kwa nsiku ntahu, siku na musikahi, ndivyo vyangu mimi Mwana jwa Adamu nidzevyokaa mbeerani kwa nsiku ntahu, siku na musikahi.⁴¹ Nsiku ya hukumu idzefofika, wantu wa Ninawi wadasumama wayavye ushaahi kwamba wantu wa hizi hizi ngera ni watsovi. Koro wao wayasikiya maagu ya Yona na wapfyehuzama mama. Na hapfa kuna muntu eye mukuu kumuchia haṭa Yona, ela nywinywi mudziza kumusikia na mupfyehuze mama.⁴² Hiyo hiyo nsiku idzefofika, haṭa huyu malikia jwa nsi ya ḍanda ya nsini nae kadzawahukumu wantu wa hizi hizi ngera. Koro jeje kanuka na hangu Sheba, nsi iyo kuye na kuye, na kadzia kusikiya ukaro wa haju Sulemani. Na hapfa kuna muntu eye mukuu kumuchia haṭa haju Sulemani, ela nywinywi mwakudzizani kumusikia.”⁴³ Yesu kagija kunena kamba, “Mpepfo nzuka ipfonamuyawa muntu inazinga mbandani kulacha pfaṭu pfa kukaa, ela ntaipate.”⁴⁴ Dubva ikiona kwamba ntaikupata inakwamba, ‘Hachi nagala kukuḍe niyawiyeko.’ Ela ikigala inaona kwamba hapfaḍe ipfoikikaa ḍura, sasa ni pfaḥupfu, pfaḥufjwa na pfaelekanywa urembo.⁴⁵ Dubva ikiona hivyo, inakwenda inalacha mpepfo nzuka zingine mfungahe zizo nzuka zaidi kuichia iyo. Nazo zonse zinakudza zinaḍabva kukaa kuzimuni mwa huyuḍe muntu. Ndookomu huyo huyo muntu anawa muzuka kuchia hiviye evyokuwa ḍura. Basi hivi ndivyo vidzevyowahendeke hawa wantu wazuka wa hizi hizi ngera.”⁴⁶ Yesu epfoakina ne ṭuṭa ya wantu amaale, mamajwe na wanduguzwe wewa wenda wasumama hapfaḍe nze na wekitsaka kunena nae.⁴⁷ Dubva muntu mumodza kamwamba Yesu, “Bwana, mamajo na wanduguzo wasumama hapfo nze wanatsaka kunena nawe.”⁴⁸ Ela Yesu kambukuya kamba, “Mama na wandugu zangu ni wa?”⁴⁹ Makisa kawaloṭa hawa wanafunḍiwe na kamba, “Mama na wandugu zangu ni hawa!”⁵⁰ Koro yuḍejwonse eyenahenda miro ya Baba jwangu jwa yuwinguni, huyo ndiye mama, ndiye ndugu yangu na ndiye imbu ḍyangu.”

13 Makisa iḍe nsiku, Yesu kanuka na hapfaḍe nyumbani kenda huḍe geri yeḍi ziwa kakaa chihako.² Epfokaa karingwa ni ṭuṭa nkuu ya wantu, nae kaona kwamba heri anjie chomboni. Epfonjia kakaa chihako, na hawa wantu wasumama hapfaḍe geri yeḍi ziwa.³ Makisa kawasumwiiya mambo menji na menji kwa mainganyo. Kawamba, “Kwiwa na muntu mumodza endeye kushaṭani mbeju.”⁴ Epfoakishaṭa, mbeju zingine zigwa njiani na zidigwa ni nsongo.⁵ Mbeju zingine zigwa maweni kusikokuwa na mutsanga mwinji, na zimea haraka.⁶ Ela kwa kwamba hi mitse ntaiwa na mizi yendeyeyo nsii, ipfobigwa ni dzuwa inyuuka ifwa.⁷ Zingine zigwa miwani na hi miwa nayo ikuya iishumpanya hi mimea na iiyaga.⁸ Ela mbeju zingine zigwa kuntu kwa mutsanga munono na zivyaa chima cha nseense miyongo mihahu zaidi ya hiviye zishaṭijwevyo. Zingine zivyaa chima cha miyongo mihandahu ambu gana, zaidi ya hiviye zishaṭijwevyo.⁹ Dubva huyuḍe eye na masikio

nasikiye!”¹⁰ Makisa hawa wanafunḍi wamwendea Yesu wamuuza wamwamba, “Bwana, kuṭi kula ukwakunenani na hawa wantu unakaa na kunena na mainganyo?”¹¹ Yesu kawambukuya kawamba, “Nywinywi muḍyaalijwa kuimanya siri ya Uhaju wa Mbinguni, ela wangine ntawakudyaalijwa.”¹² Koro huyuḍe eye na kintu na akikitumia, huyo anakwongezejwa zaidi na zaidi. Ela huyuḍe asiye na kintu, basi haṭa hakaḍe kachuchu ekonako pia anakapfokwa.¹³ Ndiyo maana niyonanena nao na mainganyo kwa dzambo ḍya kwamba gula kuona wanaona, ela ntawahambuye kintu. Na kusikiya wanasikiya, ela ntawaimuke kintu.¹⁴ Ndookomu huḍe unabii wa Isaya unaṭimia kwao. Koro vyoregwa kwamba, ‘Munapfindiia na kupfindiia, ela ntaṭuṭoimuka kintu. Munachimiza na kuchimiza, ela ntaṭuṭoona kintu.’¹⁵ Vitswa vyenu vihenda vyumu, na masikio yenu yahenda maziho. Na kuona ntamuone, koro mufinya. Ndookomu ntamusikiye, ntamuone, na wala ntamuimuke kintu. Ṭambere si hivyo, mundeniperukia mimi, nami nindempufonya.’¹⁶ Ela nywinywi muvodyegwa muno, koro matso yenu yanaona, na masikio yenu yanasikia.¹⁷ Koro hachi nyakumwambiani, manabii wenji pfamodza na wantu wangine wachuuwo, waṭamani muno kuyaona haya haya mwiyoḍonani nywinywi, ela ntawakuyaona. Waṭamani kuyasikia haya mwiyoḍusikiani nywinywi, ela ntawakuyasikia.”¹⁸ Yesu kagija kunena na hawa wanafunḍiwe kawamba, “Dubva nywinywi sikiiyani maana ya hiḍi inganyo ḍya huyu muntu endeye kushaṭani mbeju.”¹⁹ Hiziye mbeju zigwiyezo njiani, ni dza hawaḍe wantu weonayasikiya haya maagu ya Uhaju wa Mbinguni na wakatsayaimuka. Muzuka Shaṭani anakudza na kuwapfoka hiḍe mbeju ye chuuwo cha Muungu ishaṭijweyo myojoni mwao.²⁰ Hiziye mbeju zigwiyezo maweni, ni dza hawaḍe wantu weonakisikiya hichi chuo cha Muungu na iyo saa wakachipfokea na tseke muno.²¹ Ela kwa kwamba hichi chuuwo ntachikungora myojoni mwao, faro yao ntaiwē na nguvu. Wakipatwa ni maḍina kwa dzambo ḍye chuuwo, iyo saa wanaziyekeza faro zao.²² Hiziye mbeju zigwiyezo miwani ni dza hawaḍe weonakisikiya chuuwo cha Muungu, ela miru miru za maisha na makulekule ya ujabva wa huju lumwengu vinawalinga na kukishumpanya hichi chuuwo. Ndookomu hichi chuuwo ntakivyae matunda yaḍeyonse myojoni mwao.²³ Na hiziye mbeju zigwiyezo kwiiko na mutsanga munono, ni dza hawaḍe wantu weonakisikiya hichi chuuwo na wakachigija na moja mumodza. Maisha yao yanamuvyaya Muungu matunda dza hiviye vya muhi wivyonavyaa mumpaka ukaara gomba.”²⁴ Yesu kadza kawasumwiiya wantu inganyo ḍingine kamba, “Uhaju wa Mbinguni unaingana na muntu ashaṭiye mbeju nyema za nganu nkondeni mwakwe.”²⁵ Ela huḍe sikuwe, kula muntu epfoakiyaa, kwenda nyabvawe huḍe nkondeni endeyeakishaṭa mbeju za pfaia makisa akigonzowa.²⁶ Hi nganu ipfokuya haṭa ikiḍabva kuyavya masuke, hiḍi pfaia naḍyo ḍiyawiya.²⁷ Hawa wahumisi wa huyuḍe mwenye hi nkonde wamwendea na wamuuza wamwamba, ‘Bwana, dzambia akude nkondeni ntahwiishaṭa nganu nyeema? Mani kuṭi e nkonde idzaa pfaia ṭipu?’²⁸ Huyuḍe mwenye kawambukuya kawamba, ‘Hiḍyo pfaia ḍinawa kwamba ḍishaṭwa ni nyabva.’ Nao wamuuza wamwamba, ‘Unatsaka hwende hukaḍikuye-kuye?’²⁹ Nae kawamba, ‘Moro ḍiyatseni, koro munaweza kuḍikuya-kuya pfamodza ne nganu.’³⁰ Ishinu viyatseni vikuye pfamodza. Ngera ya mavuno idzefofika nawamba

hawa wahenda kazi wadikuye-kuye hidi pfaiya na wadi-funge-funge malopa wadigibvile moho. Ela nawambia kwamba hi nganu waivune na wainingiziye chihaani.”

³¹ Yesu kawasumwiya inganyo dgingine kawamba, “Uhaju wa Mbinguni nauinganya na mbeju ya tsare imeeyeyo nkon-deni. ³² Mbeju ya tsare ndiyo mbeju ndodo ya mwiso kahi ya mbeju zonse. Ela ikimea inawa muhi mukuu wa kwamba haṭa nyuni nao wanakudza na kudzielekanyia vitsanza humu mahambini.” ³³ Yesu kawasumwiya inganyo dgingine kawamba, “Uhaju wa Mbinguni nauinganya na hamira ya muke ahwaiyeyo akiikandia mukahe. Ingawa hu unga wiwa ni mwinji na mwinji, hi hamira injia-njia, na hu unga wonse ufura haṭa uhenda mukahe mukuu na mukuu.” ³⁴ Dubva haya haya mayongweezo yonse, Yesu kayawasumwiya wantu na mainganyo. Na kula epfoakisumwiya tuṭa ya wantu, ekiwasumwiya na mainganyo. ³⁵ Hivi hivi vitimiza huḍe unabii unenejweo ukyamba, “Nikwakuḅaani kanwa kunena, nanena nao na mainganyo. Na nawaimusya mambo yawekajweyo dza ngadzi hangu kuumbwa kwa lumwengu.” ³⁶ Makisa Yesu kanuka na hapfaḍe pfe tuṭa ya wantu kanjia nyumbani. Hawa wanafunḍiwe wamwendea wamwamba, “Ḃwana, hwambie maana ya hidi inganyo dya pfaiya.” ³⁷ Nae kawamba, “Huyu muntu endeye kushaṭani mbeju, ni dzami Mwana jwa Aḍamu. ³⁸ Maana ya hi nkonde ni huju huju lumwengu. Hizi mbeju nyema ni hawaḍe wantu weo wa Uhaju wa Mbinguni. Na hidi pfaiya ni hawaḍe weo wa Muzuka Shaṭani. ³⁹ Huyu nyabva endeyeakishaṭa mbeju za pfaiya, ni Shaṭani. Hi ngera ya mavuno, maanaye ni mwiso wa lumwengu, na hawa wantu wa kuvuna ni malaika. ⁴⁰ Dza vya pfaiya divyonakujwa-kujwa dikaundukizwa na kut-somwa, ndivyo vidzevyowahendekeka wanabvise nsiku ya mwiso. ⁴¹ Mimi Mwana jwa Aḍamu nidzawahuma malaika wangu wadzeowayavya wantu wazuka wonse kuyawa Uhajuni mwangu. Wadzawaundukiza wantu wonse weonangiza wenzao nabviseni, pfamodza na hawaḍe weonahenda mazuka, ⁴² na wadzawafaṭula mohoni. Huko huko hawa wantu wadzaia na kurhigha magego. ⁴³ Na hawaḍe weo wahachi, wadzayangaa dza hidi dzuwa Uhajuni mwa Baba jwao jwa yuwinguni. Dubva huyuḍe awee na masikio nasikiye!” ⁴⁴ Yesu kawasumwiya inganyo dgingine kawamba, “Uhaju wa Mbinguni uingana na nkandi ya thamani nkuu muno ifitsijweyo nkondeni, na ikyenda ikionegwa ni muntu. Dubva kwa tsekea eyokuwa nayo, huyuḍe muntu kaifitsa kawii. Makisa kenda kaguza vyonse evyokuwa navyo, na kagala kenda kaiguya hidi nkonde ili hidi nkandi iwe yakwe.” ⁴⁵ Yesu kagija kunena kamba, “Na kawii Uhaju wa Mbinguni nauinganya na muntu jwa guzi eyeakilacha lulu ya kuguya. ⁴⁶ Nsiku modza kenda kaona lulu nyema muno iyoikiguzwa. Dubva nae akidzaakiiona kenda kaguza vyonse evyokuwa navyo, na kenda kaiguya.” ⁴⁷ Yesu kasumwiya inganyo dgingine kamba, “Na kawii Uhaju wa Mbinguni waa dza nyavu iyonagiswa madzini na ikagiza kula aina ya kisembe. ⁴⁸ Ipfonadzaa, hawa walowa wanainuha wakaiyavya gubani. Wanakaa chihako wakaḍabva kutsana-tsana hivi visembe. Hivi visembe vyema vyema wanavihwaa wakavingiza vikap-funi, ela hiviḍe visivyo maana wanavihwaa wakavifaṭula. ⁴⁹ Basi hivi hivi ndivyo vidzevyowa nsiku ya mwiso. Hawa malaika wadzawaṭanya wantu wahachi na wazuka. ⁵⁰ Hawaḍe wazuka wadzafaṭulwa mohoni wadzekoiya na kurhigha magego.” ⁵¹ Makisa Yesu kawauza hawa wana-funḍiwe kawamba, “Dze, avi vyonse nimusumwiyevyo mu-

viimuka?” Nao wamwambukuya wamwamba, “Ee, huviimu-ka.” ⁵² Nae kawamba, “Basi kula aimanyiye hi Sharia na ayagijiye haya mayongweezo dzuu ya Uhaju wa Mbinguni, anawa dza muntu ayaviye nkandiye ya kae na mpya na akiz-itumia pfamodza.” ⁵³ Yesu epfokwisa kunena haya haya mainganyo kanuka na hukuḍe ⁵⁴ kagala mudzini kwao na kenda kayongweeza humuḍe sunagogini. Wonse wamusiki-yeo wamaka muno haṭa waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, “Ayu muntu ayu, hi hii mvidhyo eyonayo kaih-waa ku? Ambu amumpiye uwezo wa kuhenda haya haya mafara ya kumakisa ni ga? ⁵⁵ Ae ntahukumumanya kwamba ni mwana jwa ayuḍe seremala? Dzaambia mamajwe si Maria? Awa wanduguzwe si aḍe Yakobo, Yusufu, Simioni na Yuḍa? ⁵⁶ Na haṭa awa waimbuzwe, si wantu hwiwokuishini nao humu humu mudzini? Mani azi akili na umanyi mwinji na mwinji kavihwaa ku?” ⁵⁷ Ndookomu ntavikuwatsakiza na wadziza kumuhikiza. Nae Yesu epfoona hivyo kawamba, “Hangu ḍura nabii anahilwa kula pfantu, isipfokuwa mudzi-ni kwao na balabalani kwao!” ⁵⁸ Ndookomu kwa dzambo dya kwamba hawa wantu ntawakumuhikiza, nae nkakuhenda mafara menji ya kumakisa.

14 Hizihiziḍe ngera, haju Herode kapata maagu dzuu ya haya mambo makuu ya Yesu eyoakihenda. ² Dubva kanena na hawa wakuu weokuwa nsii yakwe kawamba, “Jibaḍi huyo anawa ni Yohana Muṭopya kafufuka kuyawa kwa wafu. Ndiyo maana anaweza kuhenda mafara ya ku-makisa dzayohayo.” ³ Herode kanena hivi kwa kwamba ewa kamugija Yohana Muṭopya na kamungiza gerenzani ili aweze kumutsakiza mukaziwe. Huyu huyu mukaziwe eyeak-ihanigwa Herodia, ḍura ewa ni muyamuwe, koro ewa mukaza Filipino, na hali Filipino na Herode wewa ni ndugu. Herode ewa kamuhwaa Herodia na hali Filipino ewa ka moja. ⁴ Yohana epfoona hivi vya Herode ahendeyevyo, ekikaa na kumwambia Herode kuṭwa kwamba ni matsowa kumuhwaa mukaza ndugujwe. ⁵ Nae Herode ekitsaka kumuyaga Yohana, ela ekishooga kwamba kundejumuka fudyu, koro wantu wonse wehikiza kwamba Yohana ni nabii. ⁶ Ela nsiku modza Herode epfoakihenda jila ya kukumbuka kuvyajwa kwakwe, mwanamuke jwa Herodia kavina urembo muno usoni ya hawa wageni wonse. Hivi vya huyu mwanamuke aviniyevyo vimutsakiza Herode muno, ⁷ haṭa kaḍya kiyapfo usoni ya hawa wageniwe kwamba anamuhendea huyu mwanamuke kiḍechonse adzechotsaka. ⁸ Dubva kwa kwam-ba huyuḍe mwanamuke ewa kambijwa ni mamajwe hiviḍe vya kunena, kamwendea babajwe kamwamba, “Baaba, nat-saka unimpe saambi hichi kitswa cha Yohana Muṭopya kiki-wa chuurenii!” ⁹ Kudzasikia hivi, haju Herode kadziuṭi kwa hivi aneneyevyo. Ela kwa kwamba ewa kamamuyapfia huyu mwanamuke usoni ya wageniwe, kaamuru kwamba mwanamukewe akipfegwe kitswa cha Yohana ḍugha. ¹⁰ Ndookomu Yohana kahunwa kitswa humuḍe gerenzani, ¹¹ na hiki kitswache kingizwa chuurenii kipfiikijwa huyu mwanamuke. Huyu mwanamuke nae kachimupfiikia mama-jwe. ¹² Makisa hawa wanafunḍi wa Yohana wenda wauhwaa hu mwii wa Yohana wauzika, na wenda wavimusumwiya Yesu. ¹³ Yesu epfovisikia, kanuka na hapfaḍe, kanjia chom-boni na kenda kuntu chiṭu, ili aweze kuwa jeje hekeṭu. Ela wantu wepfomanya hukuḍe ekoakyenda wanuka na midzini mwao, na wamuhunikanyia na maguu. ¹⁴ Yesu akwakwo-jekani kaona tuṭa nkuu na nkuu ya wantu. Na epfowaona, kawasikitikia muno na kanjia kupfonyani hawaḍe weokuwa

wajwazi. ¹⁵ Ipfofika mioro, hawa wanafundi wamwendea Yesu wamwamba, “Bwana, imaawa mioro muno na hapfa ni pfantu chiŭ. Wambe hawa wantu wende midzini wakadzig-wiye chakudya.” ¹⁶ Yesu kawambukuya kawamba, “Ae ina hadya ga ya kwamba wende wakadzilachie chakudya? Anywi ntamunawapfa?” ¹⁷ Nao wamwambukuya wamwamba, “Aswi huna kintu ga? Hwivyonavyo vyonse ni mikahе mit-sano na nswi mbii ũ!” ¹⁸ Yesu kawamba, “Viniyeheyeni hapfa.” ¹⁹ Makisa kawaamuru hawa wantu wakae vihako hapfa kitsangeni. Kisa Yesu kaihwaа hiđe mikahе myotsano na hizide nswi zombii. Kayowa mbinguni dzuu na kavivodhya. Makisa kaivunza-vunza hi mikahе na kaiwapfa hawa wanafundiwe pfamodza na hizi nswi, nao waviwagawiya hawa wantu. ²⁰ Wonse wađya hađa wanjia kuviyowani na matso. Na hawa wanafundi wavitsowa-tsowa hivi viđinku visaiyevyo na wadzaza vikapfu kumi na viwii. ²¹ Hawađe wađiyeo wewa hafufi wayume elefu nsano pfasipfo kuđala wake na wana. ²² Makisa Yesu kawamba wanafundiwe wanjie chomboni wayongowe wavuke huđoombe, huku jeje akiwa kuđamanani ne ũŭa ya wantu. ²³ Akisa kuđamana nao, kapfaа murimani dzuu jeje hekeđu akayombe. Hađa kiza kipfonjia, Yesu amaale ewa ndiye jeje hekeđu hukudе muri-mani. ²⁴ Ao wanafundiwe wewa wamafika kuye. Hichi chombo chao chikibigwa ni mawimbi makali muno, kwa kwamba kwikibiga vuđo kali. ²⁵ Hafufi na bworu ya magura, Yesu kawendea wanafundiwe akiwa kwenendani dzuu ya madzi. ²⁶ Wakidzawakimuona kakwenendani dzuu ya madzi, wanjijwa ni oga na wađabva kuђaa madzwi, koro wechamba ni ruhu nzuka. ²⁷ Ela iyo saa Yesu kanena nao kawamba, “Dzipfeni moja, ndimi, namutseshooga!” ²⁸ Peђero kamwamba Yesu, “Bwana, ikiwa kwamba ndiwe đughа, niamuru nami nyenende dzuu ya haya madzi nikudziye.” ²⁹ Na Yesu kamwamba, “Nzoo!” Đubva Peђero kasuka na humuđe chomboni na kađabva kwenenda dzuu ya haya madzi akimwendea Yesu. ³⁰ Ela epfoona namuna ya hiđi vuđo điviyokuwa kali, Peђero kanjijwa ni oga na kađabva kuzama. Iyo saa kaђaa idzwi kuu kamba, “Bwana, nipfonya!” ³¹ Na pfapfo Yesu kamupfiikia mukono kamugija na kamwamba, “E wewe wiye na faro ndođo! Kuђi wiwa nkukuniserefađa?” ³² Đubva wepfonjia humuđe chomboni ũ, hiđi vuđo đinyamaa. ³³ Makisa hawa wanafundi wamuvunzia nkuhi Yesu wamwamba, “Hakika wewe u Mwana jwa Muungu đughа.” ³⁴ Yesu na wanafundiwe wavuka hiđi ziwa wenda wojeka nsi ya Genezareti. ³⁵ Hawa wantu wepfomuhambuya kwamba ni Yesu, wađachasa maagu nsi yonse. Ndookomu wamuyehе wajwazi wao wonse weokuwa nao hiđi hiđiđe gaga ili awapfonye. ³⁶ Na wamuyomba awaruhusu hawa wajwazi nangaa wauhore hu mutse wa hiđi vwaziđe ũ, ili wapate kupfowa. Na wonse wamuhoreyeo wapfona.

15 Makisa kudza Mafarisayo na waalimu wa Sharia kuyawa Yerusalemi wadziyeo kumukorofađa Yesu. ² Đubva wamuza wamwamba, “Kuђi awa wanafundiwo ntawakae na kuuђa adha za wabibi zehu? Wakikaa kuđyani ntawakae na kunawa kisharia dza ivyonamala!” ³ Yesu kawambukuya kawamba, “Kuђi nanywi munakaa na kuzivunza amuri za Muungu kwa dzambo đya kuuђa maadha yenu? ⁴ Koro Muungu kamba, ‘Muhile babajo na mama-jo.’ Na kawii kamba, ‘Yuđeјwonse amutsoleye ise ambu nina ni kuyagwa!’ ⁵ Ela nywinywi mwakuwayongweezani wantu kuwafađula wavyazi wao. Koro munakwamba muntu akimwamba ise ambu nina, ‘Nina kintu cha kukupfonya na-

cho, ela nikiweka nikiyavye dza nđunu kwa Muungu,’ бasi nkanamala kuwahendea kiđechonse kawii. ⁶ Ndookomu kwa dzambo đya kuuђa maadha yenu, mukihendeza hichi chuuwo cha Muungu kitsowa maana. ⁷ E nywinywi mu wambiimbii ũ! Nabii Isaya kanena hachi dzuu ya wantu dzanywi, epfoђapiri akyamba, ⁸ ‘Hawa wantu hawa wananihila na miyomu ũ, ela myojo yao yaa kuye nami. ⁹ Kuniyomba kwao ntaku maana yađeјyonse, koro wanayongweeza masharia yatungijweyo ni wanaađamu dza kwamba ndiyo hi Sharia ya Muungu.’” ¹⁰ Makisa Yesu kaihana hafufi hi ũŭa ya wantu. Wepfokwenda kawamba, “Nipfindiiyani urembo na muimuke nivyokunenani. ¹¹ Hikiđe cha muntu echonangiza kanwani sicho chichonamuhendeza kutsaawa mudheru usoni kwa Muungu. Ela hikiđe chichonayawa kanwani mwakwe ndicho chichonamuhendeza kutsaawa mudheru.” ¹² Makisa hawa wanafundi wamwendea Yesu na wamuza wamwamba, “Kumanya kwamba hiviđe uneneyevyo kwanza viwangiza tsungu hawa Mafarisayo?” ¹³ Ela Yesu kawambukuya kawamba, “Kula muhi usioђoro ni Baba јwangu jwa mbinguni udzakujwa na miziye. ¹⁴ Nywinywi wayatseni ũ. Hangu đura ni wayongizi ntumbu matso. Na ntumbu matso akimugija yuroi ntumbu matso mwenziwe, wonse wanagwa simoni.” ¹⁵ Kisa Peђero kamwamba Yesu, “Bwana, hwambie maana ya hiđi inganyo.” ¹⁶ Yesu kam-bukuya kamba, “Koro hađa nanywi ntamukuimuka kintu hađa? ¹⁷ Ntamunaona hađa kwamba, cha muntu echonađya kinanjia humboni makisa kinayawa kwa njia ya kwenda dhaka? ¹⁸ Ela vyyuwo vizuka vizuka vinayawa moјoni mwa muntu. Na hivi ndivyo vivyonamuhendeza muntu kutsaawa mudheru usoni kwa Muungu. ¹⁹ Koro kuzimuni mwa moјo wa muntu, ndimo kwimonayawa maђaro mazuka mazuka yeyonamungiza muntu kunjia uђarini, wivini, uyajini, rangani, kunenani nsuwe na kuneneani wangine mazuka. ²⁰ Basi, haya haya mambo ndiyo yeyonamuhendeza muntu pfasipfo mudheru usoni kwa Muungu. Ela kuђya chakudya pfasipfo kunawa mikono, ntakumuhendeza muntu kut-saawa mudheru usoni kwa Muungu.” ²¹ Makisa Yesu kanuka na Galilaya kenda đanda za midzi ya Turo na Sidoni. ²² Đubva Yesu kendeјwa ni muke mumodza Mukanaani jwa hukuhukudе. Huyu muke kamuyomba Yesu kamwamba, “E Bwana, Yesu Mwana jwa Đauđi, nakuyomba unifwiye ũei. Koro nina mwanamuke wangu eye na mpepfo nzuka zizokumuhangaishani muno!” ²³ Ela Yesu kadzinyamaza mya. Nkakumwambukuya chuuwo hađa kimodza. Makisa hawa wanafundi wenda wamuyomba Yesu amugonzoze huyuđe muke wakimwamba, “Bwana, mwambe agonzowe ũ! Kakaiya kuhuђa-uђa na nyuma na kuhubigia machara.” ²⁴ Yesu kambukuya kamba, “Mimi nihumigwa kwa wantu wa kyeeti cha Waisiraeli weo dza mbuzi ziariyezo. Sikuhumigwa kwa wantu wangine.” ²⁵ Ela huyuđe muke kamwendea kamuvunzia nkuhi na kamuyomba kawii kamwamba, “Bwana, e ađo nigijijia!” ²⁶ Yesu kamwamba, “Si hachi kuhwaа chakudya cha wana ukifađuliye machughe.” ²⁷ Ela huyu muke kamwamba, “Gula ndivyo Bwana, ela hađa machughe nayo yanadya hu muharachao wiwonagwa kuyawa mezani kwa maђwana zao.” ²⁸ Ndookomu Yesu kamwamba, “E muke, hachi una faro nkuu muno! Đubva navikuhendekeye dza uyombeyevyo.” Na iyo saa mwanamukewe kapfowa. ²⁹ Yesu kanuka na hukudе na kauja đanda ya ziwa đya Galilaya. Kenda kapfaа karimani dzuu na kakaa chihako. ³⁰ Đubva kendeјwa ni ũŭa nkuu na nkuu ya wantu wamupfi-

ikiyeo wantu weokuwa vihewi, ntumbu matso, wantu wahi-namfiyeo, maḅuḅwi na wangine weokuwa na majwazi gara-gara. Wonse wenda wawaweka usoni kwa Yesu, nae kawap-fonya wonse.³¹ Hawa wantu wamaka muno wakidza-wakiona kwamba maḅuḅwi yakunenani, wahi-namfiyeo wakupfonywani, vihewi wakwenendani, na ntumbu matso wakuonani! Ndookomu wamushaḁa Muungu jwa Isiraeli.³² Makisa Yesu kawahana hawa wanafunḁiwe kawamba, “Nyakuwaoneani ṭei muno hawa wantu hawa. Koro we-sakukaa nami hapfa kwa nsiku ntahu sasa, na ntawa kiḁe-chonse cha kuḁya. Nami si haḁya ya kuwagonzozo na nzaa zao watsekudzavurika njiani.”³³ Hawa wanafunḁi wamwambukuya wamwamba, “Huku huku yuwandani hwendapata ku, chakuḁya cha kuiṭosa hi hii ṭuṭa yonse ya wantu?”³⁴ Yesu kawauza kawamba, “Munamba anywi muna mikahe myengaa?” Nao wamwambukuya wamwamba, “Hu-na mikahe mifungahe na nswi kachuchu.”³⁵ ḁubva Yesu kawamba hawa wantu wakae chihako,³⁶ makisa kaihwaa hi mikahe myofungahe nezi nswi, na kamuyaviza ḁuḁa Muun-gu. Akisa kavivunza-vunza viḁinku na kaviwapfa hawa wana-funḁiwe, nao wawagawiya hawa wantu.³⁷ Wantu wonse waḁya haṭa wanjia kuviyowani. Hawa wanafunḁi watsowa-tsowa hivi viḁinku vya mikahe na nswi visaiyeyo. Wadzaza vikapfu vifungahe.³⁸ Hawaḁe waḁiyeo wewa zaiḁi ya wayume elefu nee, pfasipfo kuṭala wake na wana.³⁹ Makisa Yesu kawagonzozo hawa wantu na kanjia chomboni kenda ḁanda za Magadani.

16 Nsiku modza Mafarisayo na Masaḁukayo wamwen-dea Yesu wakamuḁeme. Wamwamba awayange ki-hambwiizo cha kuyanga kwamba hu uwezowe uyawa kwa Muungu ḁugha.² Ela Yesu kawambukuya kawamba, “Ipfon-afika miro mukizona hizi mbingu zihenda zazi, munaṭabiri mukamba, ‘Keso hii nsi inayamuka urembo.’³ Na mukiya-muka magura mukizona hizi mbingu zinaza si, munaṭabiri mukamba, ‘Yeo hi nsi iyamuka viwi viwi.’ Nywinywi munaziyo-owa hizi mbingu na mukaṭabiri mambo yadzeyohendeka. Ela ntamuwezi kuhambuya hivi vihambwiizo vya hizi hizi ngera, haṭa ingawa mwakuvionani wazi wazi tswee!⁴ Wantu wazuka na wasiomumanya Muungu, ndiwo wa kwamba wandeetsaka niwayange kihambwiizo cha kuyanga kwamba niyawa kwa Muungu ḁugha. Ela siwayange kihambwiizo kiḁe-chonse lamuḁa hichi kihambwiizo cha nabii Yona.” Mak-isa Yesu kawayatsa kagonzowa.⁵ Baḁaye wepfovuka hu-juḁe yombe jungine jwa hiḁi ziwa, hawa wanafunḁi wakum-buka kwamba waarerwa kuwaryegha mikahe.⁶ Yesu kawamba, “Chimizani na mudziṭunze muno na hamira ya Mafarisayo na Masaḁukayo.”⁷ Epfonena hivi, hawa wana-funḁi waḁabva kuyowezanya wao na wao, na mwisu wam-ba, “Gafi kanena hivi kwa kwamba ntahukutsukuya mikahe.”⁸ Ela Yesu epfohambuya haya weyowakiṭara, kawamba, “E nywinywi muna faro ndoḁo ṭi! Kuṭi mwakuhangaikani kwamba ntamukutsukuya mikahe?”⁹ Munamba ntamu-naimuka haṭa? Kumbukani hiḁe mikahe mitsano iisiyeyo wantu elefu nsano na kukihafa vikapfu vinji na vinji vya masaza.¹⁰ Na pia kumbukani na hiḁe mikahe mifungahe iisiyeyo wantu elefu nee na kukihafa vikapfu vinji na vinji vya masaza.¹¹ Amaale ntamunaimuka haṭa kwamba sik-wakuneneani dzuu ya chakuḁya? Nichokumwambiani ni kwamba mudziṭunze na hamira ya Mafarisayo na Masaḁukayo!”¹² Yesu epfonena hivi, ndipfo pfa hawa wana-funḁi wadzepfowakiimuka kwamba nkekinenea dzuu ya

hamira ya kufurishia mikahe, ela ekinenea dzuu ya haya mayongweezo ya Mafarisayo na Masaḁukayo.¹³ Yesu ep-fofika hiḁe ḁanda iyo hafufi na mudzi wiwoukihanwa Kaisaria Filipi, kawauza wanafunḁiwe kawamba, “Wantu wanakaa na kwamba mimi Mwana jwa Aḁamu ni ga?”¹⁴ Nao wamwambukuya wamwamba, “Wangine wanakwam-ba u Yohana Muṭopya, wangine wanakwamba u nabii Eliya, wangine wanakwamba u nabii Yeremia na wangine wanakwamba u mumodza jwa hawa manabii wangine wa kae.”¹⁵ Nae kawauza kawamba, “Ehe nanywi munakwamba mimi ni ga?”¹⁶ Simioni Peṭero kambukuya kamba, “Wewe ndiwe huyu Kiristo Mwana jwa Muungu eye moja.”¹⁷ Yesu kamwamba, “Kuvodhyegwa muno wewe Simioni mwana jwa Yona! Koro hiḁi hiḁi dzambo nkukuḁipfenwiiwa ni mwanaaḁamu yuḁejwonse, ela kuḁipfenwiiwa ni Baba jwangu jwa yuwinguni.”¹⁸ Nami nyakukwambiani Peṭero, wewe u mwamba. Na dzuu ya hu huu mwamba naḁimbaka tsanganiko ḁyangu na haṭa nguvu za kufwa ntazikudza-dishinda.¹⁹ Nami nakupfa mfun-guo za Uhaju wa Mbinguni. ḁiḁeḁyonse udzeḁyofunga hapfa lumwenguni, haṭa mbin-guni ḁinawa kwamba ḁifungwa. Na ḁiḁeḁyonse udzeḁy-ofunguya hapfa lumwenguni, haṭa mbinguni pia ḁinawa kwamba ḁifungujwa.”²⁰ Makisa Yesu kawaseresa wana-funḁiwe watsemwambia yuḁejwonse kwamba jeje ndiye huyu Kiristo.²¹ ḁubva hangu hapfo hapfo, Yesu kaḁabva kuwambia hawa wanafunḁiwe wazi wazi dzuu ya mambo yadzeyomuhendeka. Kawamba ni haḁi ende Yeruselemi adzekokuntiswa ḁina ni hawa wazee na wakohani wakuu pfamodza na waalimu wa Sharia. Kawamba kadzayagwa, ela nsiku ya hahu kadzafufujwa kuyawa kwa wafu.²² Peṭero kamukuntia geri na kamukanya kamwamba, “Po, navichiye na kuye ḁwana! Haya ntayawezi kukupata meshi!”²³ Ela Yesu kamuperukia Peṭero kamupfohosa kamwamba, “Ninukia hapfa Shaṭani we! Kwakunikaiyani machingama! Koro hayo wiyokunenani ni maṭaro ya kibenaḁamu, si maṭaro ya kuyawa kwa Muungu!”²⁴ Makisa Yesu kanena na hawa wanafunḁi kawamba, “Yuḁejwonse atsakiye kuniuḁa mimi ni haḁi aziyatse njiaze za kibenaḁamu, autskuyeye muhiwe wa mpatsa na aniuḁe.”²⁵ Yuḁejwonse atsakiye kuyapfonya maishaye ya hapfa lumwenguni, anadzitsovyo maisha ya kuunga na yuungo. Ela huyuḁe eye ṭayari kudz-itsovyo maishaye ya hapfa lumwenguni kwa dzambo ḁyan-gu, huyo anapata maisha ya kuunga na yuungo.²⁶ Koro ku-nawa na faiḁa ga, kwa muntu kujupata lumwengu yuzima kisa atsowe maisha ya kuunga na yuungo? Ambu, ni kintu ga cha kwamba muntu anaweza kuyavya ili aweze kupata maisha ya kuunga na yuungo?²⁷ Mimi Mwana jwa Aḁamu nidzakudza na marembo ya Baba na malaikawe wonse. Na nidzamuhukumu kula muntu kuuḁana na mahendoye.²⁸ Ela hachi nyakumwambiani, wangine wenu wasumamiyeo hap-fa ntawakudzafwa mumpaka wadzepfoniona mimi Mwana jwa Aḁamu nikwakudzani kuṭawala dza Haju.”

17 Baḁa ya nsiku ntandahu, Yesu kamuhwaa Peṭero, Yakobo na Yohana ndugujwe Yakobo na kanuka nao wao hekeṭu kapfaa nao murigani dzuu.² Hali wakwaku-muyowani, Yesu kaperuka shufa. Hu usowe uḁabva kuyan-gaa dza hiḁi dzuwa na haya mavwaziye yahenda meupe pee!³ Iyo saa kuṭupuka nabii Musa na Eliya na waḁabva kunena nae.⁴ ḁubva Peṭero kamwamba Yesu, “ḁwana, ni urembo kwamba swiswi hupfo hapfa. Ikiwa kwamba kuona vyema nambaka mapaa mahahu. Modza ḁyako, modza ḁya

Musa na modza dya Eliya.”⁵ Ela asidzakwisa kunena, kudza wingu dzeupe diwafinikiziyedyo. Makisa kuyawa idzwi na humu winguni dikyamba, “Huyu ni Mwanangu mutsakwa, nitsakizijwee nae muno. Musikiyeni jeje.”⁶ Wepfosikia hidi idzwi, hawa wanafundi washooga muno haṭa wagwa mutsangani funama.⁷ Yesu kawendea kawahora kawamba, “Nukani, namutseshooga.”⁸ Na wepfokwira wamuona Yesu jeje hekeṭu.⁹ Makisa wepfowakisuka na hapfaḍe murimani, Yesu kawaamuru kawamba, “Haya muoneye otamuruhusa ya kuyamusumwiiya yudejwone haṭa saa yangu mimi Mwana jwa Adamu nidzeyofufujwa kuyawa kwa wafu.”¹⁰ Hawa wanafundi wamuuzwa wamwamba, “Bwana, mani kuṭi awa waalimu wa Sharia wanakaa na kwamba ni haḍi nabii Eliya adze ḍura?”¹¹ Yesu kawambukuya kawamba, “Gula ni ḍugha kwamba ni haḍi Eliya adze ḍura ili ayaelekanye mambo yonse.”¹² Ela nyakumwambiani kwamba Eliya kamakudza hangu iide, ela wantu ntawakumuhambuya kwamba ndiye. Na wamuhendea kula aina ya dzambo zuka dza watsakiyevyo. Dza vivyo, si haṭa kae haṭa nami Mwana jwa Adamu wajwakunikuntisa ḍina.”¹³ Ndookomu hawa wanafundi waimuka kwamba ekinena dzuu ya Yohana Muṭopya.¹⁴ Dubva wepfosuka hukude nsi kwe ṭuṭa ya wantu iyoikiwainda, kunuka muntu mumodza na humude wantuni kenda kamuvunzia nkuhi Yesu na kamwamba,¹⁵ “Bwana, mufwiye ṭei huyu muurani wangu. Ana kifofu na chakumusumbuwani muno. Saa zonse anakaa na kugwa mohoni ambu madzini.”¹⁶ Nimuyeha kwa hawa wanafundiwo ela ntawakuweza kumupfoza.”¹⁷ Yesu kawambukuya kawamba, “E nywinywi mu wantu munangikiyeo na musio faro ṭi! Amevihivi nagija kukaa nanywi na kumuiṭisia haṭa ari?” Kisa kawamba, “Haya muyeheni huyu muurani hapfa.”¹⁸ Dubva huyude muurani epfopiikwa, Yesu kaibusu hi mpepfo nzuka iyoikimusumbuwa na imuyawa. Na hangu hihide saa huyude muurani kawa nka untu.¹⁹ Baadaye hawa wanafundi wamuuzwa Yesu geri wamwamba, “Bwana, kuṭi swiswi ntahukuweza kuiyavya hidi mpepfo nzuka?”²⁰ Yesu kawambukuya kawamba, “Ni kwa dzambo dya kwamba ntamwiiwa na faro ya kuṭosa. Koro hachi nyakumwambiani, haṭa ṭambere mundeewa na faro iyo ndodo sawa sawa na mbeju ya tsare, mundeweza kuwambia hu murima huu muwambe, ‘Kuka na hapfa wende hapfaḍe!’ Nao undeekuka. Koro ntakundeewa na ḍidedyonse dya kumushinda.”²² Wepfokuwa Galilaya amaale, nsiku modza Yesu kawamba wanafundiwe, “Mimi Mwana jwa Adamu nidzangizwa mikononi mwa wantu²³ wadzeoniyaga. Ela nsiku ya hahu nafufuka kuyawa kwa wafu.” Epfowambia hivi, hawa wanafundi wanjiyawa ni ngiru muno.²⁴ Yesu na wanafundiwe wepfofika mudzi wa Kaperinaumi, hawa wantu weonahwaa kuwa kwa dzambo dya Hekalu wamwendea Peṭero wamuuzwa wamwamba, “Ayu mwaalimu jwenu nkakae na kuipfa kuwa dya Hekalu haṭa?”²⁵ Peṭero kawambukuya kawamba, “Anakaa na kuipfa.” Makisa kanjia humude nyumbani ili ende akavimwambie Yesu. Ela asidzapata kuvimwambiani, Yesu kamuuzwa kamwamba, “Nimpa maṭaro Simioni: Dze, mahaju wanakaa na kuwaipfisa kuwa wanansi wao, ambu wanakaa na kuipfisa wageni weo kukaani humu nsini mwao?”²⁶ Peṭero kambukuya kamba, “Wanakaa na kuwaipfisa wageni.” Yesu kamba, “Ndookomu ni kunena kwamba hawa wanansi waa huru kutsaipfa!”²⁷ Ela kwa kwamba ntahu haḍya ya kuwaudhi, enda hukude ziwani ukagise loo.

Nswi ya ḍura udzeyogiza iḅaze kanwa na unaona kurubembe modza. Dihwae wende ukaipe kuwa dyako na dyangu.”

18 Hihide ngera, wanafundi wa Yesu wamwendea na wamuuzwa wamwamba, “Bwana, kahi yehu, adzeewa mukuu jwa mwiso Uhajuni mwa Mbingu ni ga?”² Yesu kaha hana mwana mumodza na kamuweka kahi yao,³ na kanena nao kawamba, “Hachi nyakumwambiani, ntamuwezi kunjia Uhaju wa Mbingu, musidzaperuka muwe dza vyana vichuchu.”⁴ Yudejwone eyenadzisusya nsii dza mwana kachuchu, huyo anawa mukuu Uhajuni mwa Mbingu.⁵ Na yudejwone adzemupfokea mwana kachuchu dza huyu kwa dzambo dyangu, huyo kanipfokea mimi.⁶ Ela yudejwone adzeemugisa nabviseni mumodza jwa hawa weo dza wana vichuchu wanihikiziyeo, huyo anamala kufungwa iwe dya kupaaiza oṭini na afaṭulwe baharini.⁷ Wadzawa na ḍina iyo-dze hawaḍe weonangiza wenzao nabviseni. Gula maḍemo ni haḍi yadze, ela huyude eyenangiza wantu maḍemoni kadzakunta ḍina nkuu muno!⁸ Dubva ikiwa kwamba mukonowo ambu kuguudyo ḍinakungiza nabviseni, ḍikente uḍifaṭule. Koro ni heri kupata maisha ya kuunga na yuungo ukiwa na mukono mumodza ambu ukiwa na kirema, kuliko kuwa na mikono miwii ambu maguu mawii, makisa ufaṭulwe mohoni.⁹ Na ikiwa kwamba dzitsodyo ḍinakungiza nabviseni, ḍikuye uḍifaṭule. Koro ni heri kupata maisha ya kuunga na yuungo ukiwa nsongo, kuliko kuwa na matso yako mawii kisa ufaṭulwe mohoni.¹⁰ Dubva manyani mutsebalifa haṭa mumodza jwa hawa hawa wantu wanihikiziyeo, weo dza wana vichuchu. Koro hachi nyakumwambiani, hawa malaika wao saa zonse waa usoni pfa Baba jwangu jwa mbinguni.”¹² Yesu kawauza hawa wanafundiwe kawamba, “Ikiwa kwamba muntu ana mbuzi gana, na mbuzi modza yaara maisonni, anahendadze? Nkaaziyatsa azide mbuzi miyongo kenda na kenda kukuḍe maisonni na anaḍabva kuilacha aide mbuzi modza yaarieyo?”¹³ Na hachi nyakumwambiani, adzepefoiona anawa na tsekea nkuu kwa dzambo dya hiyo hiyo mbuzi modza yaarieyo, kuliko hizide mbuzi miyongo kenda na kenda zisizokwaara.¹⁴ Dza vivyo, Baba jwenu jwa mbinguni nkanatsaka haṭa mumodza jwa hawa weo dza wana vichuchu hawa aare.”¹⁵ Yesu kagija kuyongweeza kamba, “Ikiwa kwamba muhikiza mwenziwo kakutsowea, mwendeye sirini ukamwambiye hidi tsowa ahendeyedyo. Ikiwa kwamba kakusikia na kagwa matsowa, ḅasi unawa kwamba kumuudzya njiani.”¹⁶ Ela ikiwa kwamba kadziza kukusikia, hwa muntu mumodza ambu wawii wende ukanene nae kawii, ili kula udzechonena kiwe kwamba kina mashaahidi wawii ambu wahahu.¹⁷ Ikiwa kwamba amaale kadziza kusikia, enda ukamusitaki tsanganikoni. Na akidziza kuḍisikia hidi tsanganiko, ḅasi muntu dzae muhwaeni dza mulumwengu ambu haṭa dza muhwaa kuwa.¹⁸ Hachi nyakumwambiani, ḍidedyonse mudzedyoḍifunga hapfa lumwenguni ḍinawa kwamba ḍifungwa haṭa mbinguni. Na ḍidedyonse mudzedyoḍifunguwa hapfa lumwenguni ḍinawa kwamba ḍifungujwa haṭa mbinguni.¹⁹ Na kawii nyakumwambiani kwamba, haṭa mukiwa wawii na mukihuna kuyombea dzambo ḍidedyonse, Baba jwangu jwa mbinguni anamuhendea.²⁰ Koro mwipfonatsanganika wawii ambu wahahu kwa sari dyangu, nami nawa pfamodza nanywi.”²¹ Makisa Peṭero kamwendea Yesu kamuuzwa kamwamba, “Bwana, ndugu yangu akinitsowea, namala kumuyatsia myeedha myengaa? Akinitsowea myeedha mifungahe, nami ni kumuyatsia myeedha mifungahe?”²² Yesu kamwambukuya

kamwamba, "Si myeedha mifungahe tu! Ela ni umuyatsie haṭa myeedha miyongo mifungahe myeedha mifungahe. ²³ Ninena hivi kwa kwamba Uhaju wa Mbinguni uingana na haju mumodza eyeakitsaka kuhenda hesabu ya haya marando eyoakiwada hawa wahumisiwe. ²⁴ Dubva epfoaki-henda hivi, kadzakayehejwa muhumisijwe mumodza eye-akimuḍai mamilioni ya fwedha. ²⁵ Kwa kwamba hiḍi rando ḍiwa ni kuu muno, huyuḍe muhumisi nkakuweza kuḍiipfa. Dubva huyuḍe haju kayavya amuri kwamba huyuḍe muhumisi aguzwe jeje, mukaziwe, wanawe na vyonse evyokuwa navyo, ili kwamba hizi fwedha ziweze kuipfia hiḍi rando. ²⁶ Ela huyuḍe muhumisi kamugwiya maguuni huyuḍe haju na kamuyomba kamwamba, 'Bwana, e aḍo nakuyomba uniiṭisiye amaale. Hachi nazikuipfa zonse!' ²⁷ Huyu haju kamufwiya ṭei huyuḍe muhumisi na kamuyatsia hiḍi rando ḍyonse eḍyokuwa naḍyo, na kamwamba ende zakwe. ²⁸ Huyuḍe muhumisi nae ekiḍai muhumisi mwenziwe fwedha kachuchu. Dubva epfoyawa na hapfaḍe pfa huyu haju, kenda kaṭongana na huyuḍe mwenziwe eye-akimuḍai. Akidza akiṭongana nae kamugija hiḍi gororo na kanjia kumuḥḍani na kumwamba, 'Natsaka uḍiniipfe hiḍi rando ḍyangu saambi!' ²⁹ Huyuḍe muntu kadzigisa maguuni pfa huyuḍe muhumisi na kamuyomba kamwamba, 'E aḍo ndugu yangu, nakuyomba uniiṭisiye kachuchu tu, naḍikuipfa hiḍi randoḍyo ḍyonse!' ³⁰ Ela huyuḍe muhumisi nkakumufwiya ṭei haṭa kachuchu. Ishinu kaamuru kwamba afungwe gerenani haṭa adzefokwisa kuḍiipfa hiḍi randoḍye. ³¹ Hawaḍe wahumisi wangine wepfovisikia hivi, wasikia viwi muno na wenda wavimusumwiiya huyu haju hiviḍe vyonse vichiivevyo-chiivevyo. ³² Huyu haju kamuhana kawii huyuḍe muhumisi na kamwamba, 'Yani katsi wewe u muhumisi muzuka dzevihivi? Kuniyomba nikuyatsiye, nami nikuyatsia hiḍi rando ḍyako ḍyonse wiḍyokuwa naḍyo. ³³ Ela katsi wewe haṭa ṭei kachuchu nku kintu! Kuṭi nkukumuyatsia huyu mwenziwo dza hiḍiḍe nikuyatsiivevyo hiḍi rando kuu na kuu wiḍyokuwa naḍyo?' ³⁴ Dubva huyuḍe haju kareja muno na kaamuru kwamba huyuḍe muhumisi afungwe gerenani haṭa adzefokwisa kuḍiipfa hiḍi rando ḍyonse eḍyokuwa naḍyo. ³⁵ Ndookomu nyakumwambiani kwamba, mukitsayatsiana nywinywi kwa nywinywi na myojo yenu yonse, Baba jwangu jwa yuwinguni anamuhenda dzevihivi." **19** Yesu epfokwisa kunena hivi, kanuka na ḍyimbo ḍya Galilaya kenda haṭa ḍyimbo ḍya Yuḍaya, yombe jwa ḍanda ya mbo ya tsana ya Yoroḍani. ² Hukuḍe, ṭuṭa nkuu ya wantu ikimuuba, nae kawapfoza hawaḍe weokuwa wajwazi. ³ Mafarisayo wangine wamwendea na wekitsaka kumulevya Yesu na swali. Wamuza wamwamba, "Bwana, ai Sharia ya Musa inamuruhusu muntu kumuyatsa mukaziwe kwa saḍaḍu iḍeyonse?" ⁴ Yesu kawambukuya kwamba, "Aya matsoro munamba ntamudzayasoma haṭa? Yamba, 'Ḍabvu Muungu kaumba muke na muyume.' ⁵ Na yamba, 'Ndiyo maana muntu anamuyatsa ise na nina, anaungana na mukaziwe, nao wowie wanawa mwii mumodza.' ⁶ Ndookomu si wawii kawii, ela ni mwii mumodza. Dubva hikiḍe cha Muungu aunganyiecho, mwanaḍamu natsekiṭanya." ⁷ Hawa Mafarisayo wamuza wamwamba, "Mani kuṭi Musa kanena kwamba muntu akitsaka kumuyatsa mukaziwe ni amumpe haṭi ya kuyanga kwamba kamuyatsa, makisa amuyatse?" ⁸ Yesu kawambukuya kwamba, "Musa kanena hivyo hivyo kwa dzambo ḍya vitswa vyenu vyumu. Ela hiyo iwa siyo miro ya Muungu hangu ḍabvu. ⁹ Hachi

nyakumwambiani kwamba, yuḍejwone amuyatsiye mukaziwe kwa tsowa ḍingine ḍiḍeḍyonse, isipfokuwa kwa tsowa ḍya kumugija na muyume yungine, kisa akihwaa muke yungine, huyo anawa kanjia rangani." ¹⁰ Hawa wanafunḍi wamba, "Dubva ikiwa kwamba nivyohivyo, mani si heri kutsahwaa muke?" ¹¹ Na Yesu kawambukuya kwamba, "Gula hivyo si kula muntu kwamba anaweza kuvikuḍali, lamuḍa hawaḍe wa Muungu awatsaniyeo. ¹² Koro wangine wadyaalijwa kutsahwaa wake hangu kuvyajwani kwao, na wangine wahendezwa kutsahwaa wake kwa dzambo ḍya kwamba waṭumwa ni wanaḍamu. Na pia wangine wanadzitsania wao wenye kutsahwaa wake kwa dzambo ḍya kumuhumikia Muungu urembo. Dubva huyuḍe atsakiye kuvikuḍali hivi hivi, navikuḍali." ¹³ Yesu kadza kayehejwa wana vichuchu awapfaze mikono na awayombeye. Ela hawa wanafunḍiwe wawavingira hawaḍe wawayeheyo. ¹⁴ Ela Yesu kawamba, "Wayatseni hao wana wadze kwangu. Namutsewavingira, koro Uhaju wa Mbinguni mbwa wantu weo dzao." ¹⁵ Makisa kawapfaza mikono kawayombea na kagonzowa. ¹⁶ Nsiku modza kwenda muntu kwa Yesu na kamuuza kamwamba, "Mwaalimu, inanimala nihende dzambo dzema ga, ili niweze kuwa na maisha ya kuunga na yuungo?" ¹⁷ Yesu kawambukuya kamwamba, "Kuṭi kwakuniuzani dzuu ya dzambo dzema ḍya kuhenda? Muungu jeje hekeṭu ndiye mwema. Ela ukitsaka kuwa na maisha ya kuunga na yuungo, ni haḍi uziube hizi amuri." ¹⁸ Huyuḍe muntu kamuuza Yesu kamwamba, "Amuri zi?" Na Yesu kamwamba, "Hizi amuri zyambiyezo, 'Nkudzoyage, nkudzonzije rangani, nkudzokwiwe, nkudzomuneneye mwenziwo nsuwe, ¹⁹ muhile babajo na mamajo, mutsake mwenziwo dza udzitsakiivevyo mwenye.'" ²⁰ Huyuḍe muntu kamba, "Hizo hizo amuri niziṭimiza zonse. Kuna chingine cha kwamba nihende?" ²¹ Yesu kawambukuya kamwamba, "Ukitsaka kuwa muhachi usoni kwa Muungu enda ukaguze vyonse wivyonavyo, makisa hizi fwedha ukaziwapfe masikini, nawe unawa kwamba kudziwekea nkandi mbinguni. Ukisa kuhenda hivi, ḍubva nzoo uniuḍe." ²² Ela huyuḍe muntu epfosikia hivi, kanjijwa ni ngiru na kagonzowa, koro ewa ni jabva muno. ²³ Makisa Yesu kanena na hawa wanafunḍiwe kwamba, "Hachi nyakumwambiani, ni vyumu muno kwa muntu jabva kuunjia Uhaju wa Mbinguni!" ²⁴ Nyakumwambiani kawii. Ni vividho muno kwa ngamia kuchia na kwa anga ḍya lilima, kuliko kwa muntu jabva kuunjia Uhaju wa Muungu." ²⁵ Hawa wanafunḍi wepfosikia hivi, wamaka muno na wauza wamba, "Dubva ikiwa kwamba ni dzevihivi mani ni ga jwa kupfona?" ²⁶ Yesu kawadeḍea gu makisa kwamba, "Gula ukiyowa na matso ya kiwanaḍamu, hivi hivi ntaviwezekane meshi. Ela kwa Muungu ntaku ḍisiḍyowezekana." ²⁷ Peṭero kamuuza kamwamba, "Bwana, swiswi huyatsa vyonse hukuuba wewe. Dubva hunapata kintu ga?" ²⁸ Yesu kambukuya kamba, "Hachi nyakumwambiani, hi ngera mpya idzefofika, yani ngera yangu mimi Mwana jwa Ḍamu nidzeyokaa kitini mwa Uhaju, ḍasi nywinywi mwiwo wanafunḍi wangu mudzaka viti kumi na viwii vya kihaju, mukihukumu vyeṭi kumi na viwii vya Waisiraeli. ²⁹ Na kula amuyatsiye ise na nina ambu wanduguzwe, wanawe, madzumbaye ambu haṭa makondeye kwa dzambo ḍyangu, huyo anapfokea myeedha gana zaiḍi na anapata maisha ya kuunga na yuungo. ³⁰ Ela wenji wa hawaḍe weo wa ḍura yeo, wadzawa wa mwiso. Na wenji wa hawaḍe weo wa mwiso yeo, wadzawa wa ḍura."

20 Makisa Yesu kagija kunena na hawa wanafundiwe kawamba, "Uhaju wa Mbinguni waa dza mwenye nkonde arookeye magura kwendalacha wantu wa kwenda-henda kazi nkondeni mwakwe mwa mizabibu. ² Epfowapata, kakubaliana nao kwamba anawaipfa chima cha mushahara wa kibaruwa kwa nsiku modza, makisa kawapfiika nkondeni. ³ Zipfofika chima cha saa ntahu za magura kenda kawii hukude sokoni, na kaona wantu wadzikaiiyeo basi bila kazi ideyonse. ⁴ Nae kawamba wende hukude nkondeni wakahende kazi, kisa anawaipfa chima kidechonse adzechoona kwamba ni sawa. Dubva hawađe wantu wakubali na wenda hukude nkondeni. ⁵ Ipfofika saa ntandahu za musikahi na saa kenda, kenda kahenda dza vivide vya magura. ⁶ Hađa ipfofika saa kumi na modza za mioro kenda kawii hukude sokoni na kaona wantu wangine wadzikaiiyeo basi bila kazi ideyonse. Kawauza kawamba, 'Kuři nywinywi mudzikaiya řu musikahi muzima bila kazi ideyonse?' ⁷ Nao wamwambukuya wamwamba, 'Ntahudzapata kibaruwa cha kuhenda.' Huyuđe muntu kawamba, 'Basi endani hukude nkondeni kwangu mukahende kazi pfamodza na hawađe wangine.' ⁸ Mioro ipfofika, huyuđe mwenye hi nkonde kane-na na huyu musumamizi jwakwe kamwamba, 'Wahane hawa wahenda kazi na uwaipfe wonse. Dabva na hawađe wadziyeo mwiso, wise na hawađe wadziyeo řura.' ⁹ Hawađe wahenda kazi weokudza mioro ya saa kumi na modza wepfokudza, waipfigwa řubvo řyao řya nsiku nzima. ¹⁰ Dubva hawađe wadziyeo řura wewa wařara kwamba wao wanaipfigwa řubvo kuu zaiři. Ela nao pia waipfigwa řa na hawađe wangine. ¹¹ Wakidzawakiipfigwa wanjia kumuawakiani huyu mwenye hi nkonde ¹² wamwamba, 'Hawađe wantu hawađe wahenda kazi kwa saa modza řu, ela kuwaipfa řa naswi. Na hali swiswi dzuwa řya mwangango řihwisa kuhenda kazi musikahi muzima!' ¹³ Huyuđe muntu kamwambukuya mumodza jawo kamwamba, 'Ndugu, mimi nimuhenda uzuka ga? Dzaambia ami nanywi, ntahukuimukana kwamba nimuipe řubvo řya kuhenda kazi kwa nsiku nzima?' ¹⁴ Na ikiwa kwamba huimukana hivyo hivyo, řubva nkawahaa eři řubvořyo wende? Nihuna mimi mwenye kwamba hawa viřaruwa wadziyeo mwiso niwaipfe řa nawe. ¹⁵ Munamba ami si hachi ya kuhenda ariđe nit-sakiyevyo na hali ezi fwedha nzangu? Ambu kwakuonani wivu kwamba nina moja mwema?' ¹⁶ Makisa Yesu kamba, "Ndookomu jwa řura anawa jwa mwiso, na jwa mwiso anawa jwa řura." ¹⁷ Yesu kanuka na wanafundiwe kwenda Yerusalemi. Wepfokuwa njiani kawakuntia geri hawa wanafundiwe kumi na wawii kawamba, ¹⁸ "řasikiani, humaawa kwendani Yerusalemi. Hukuhukude, mimi Mwana jwa Ařamu nidzařawanywa kwa wakohani wakuu na waalimu wa Sharia, nao wadzanihukumu kuyagwa. ¹⁹ Makisa wadzaningiza mikononi mwa wantu wa vyeeti vingine nao wadzanibaladhaiya, wanibige na malucha na wanipfatsike. Ela nsiku ya hahu nidzafufuka kuyawa kwa wafu." ²⁰ Baađa ya hayo, mukaza Zebeřayo kawahwaa hawa wanawe, yani Yakobo na Yohana, kenda nao kwa Yesu. Epfokwenda kamuvunzia nkuhi Yesu na kamuyomba amuhendeye dzambo modza. ²¹ Yesu kamuuza kamwamba, "Unatsaka nikuhendeye kintu ga?" Na huyuđe muke kamwamba, "Bwana, nakuyomba uwapfe hawa wanangu wowii hawa, kudzaka kuntu kwa hila nkuu Uhajuni mwako. Mumodza akukae mukono kuyume na yungine akukae mukono tsonso." ²² Yesu kambukuya kamba, "Nywinywi ntamudzi mwi-

chokuyombani! Munaweza kukinwa e chikombe changu nidzechonwa?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Bwana, hunaweza." ²³ Nae Yesu kawamba, "Gula kukinwa hichi chikombe nidzechonwa, munakinwa řugha. Ela si dzuu yangu kupanga kwamba ni ga jwa kunikaa mukono kuyume ambu mukono tsonso. Koro hizo ni sehemu zidzezokaa hawađe wa Baba atsaniyeo kwamba wazikae." ²⁴ Dubva hawađe wanafundi wangine kumi wepfosikia hiviđe vya hawađe ndugu wowii wahendeyevyo, wawarejea. ²⁵ Ela Yesu kawahana wonse pfamodza na kawamba, "Dza manyiyevyo, wařawala wa kilumwengu wanakaa na kuwařawala wantu wao kinguvu-nguvu. Na wakuu wao wanakaa na kuwakaiya chihako. ²⁶ Ela kwenu naitseewa dza hivyo. Yuđejwonse atsakiye kuwa mukuu kahi yenu ni haři awe muhumisi. ²⁷ Na yuđejwonse atsakiye kuwa mukuu jwa mwiso ni haři awe dza muhumwa kahi yenu. ²⁸ Koro hařa nami mimi Mwana jwa Ařamu sikudzia kuhumikijwa, ela nidza dza muhumisi. Na pia nidzia kuyayavya maisha yangu yawe mupfonyo wa wenji." ²⁹ Yesu na wanafundiwe wepfowawa mudzi wa Yeriko, řuřa nkuu na nkuu ya wantu iki-wauřa. ³⁰ Kwiwa na ntumbu matso wawii weokaa geri ye njia ya Yesu eyoakichiiya. Dubva hawa ntumbu matso wepfosikia kwamba Yesu kakuchiani, wařabva kuřaa madzwi wakyamba, "E Yesu Mwana jwa řauři hufwiye řei!" ³¹ Hawa wantu wawapfohosa wawamba wayatse chara. Ela hawa ntumbu matso wongeza kuřaa madzwi wakyamba, "E Bwana, Mwana jwa řauři hufwiye řei!" ³² Yesu kasumama na kawahana kawamba, "Munatsaka nimuhendeye kintu ga?" ³³ Nao wamwambukuya wamwamba, "Bwana, hunatsaka kuona." ³⁴ Yesu kawafwiya řei muno. Kawahora haya matso yao, na pfapfo wařabva kuona kawii, nao wamuřa Yesu.

21 Yesu na wanafundiwe wepfowakyenda Yerusalemi, wafika mudzi wa Betifage wiwo Murima wa mihi ya Mizeituni. Hu huu mudzi ntawiiwa kuye na Yerusalemi. Yesu kahuma wanafundiwe wawii usoni kawamba, ² "Endani huđe mudzi wiwo usoni yenu. Mukwakuunjiani řu, mu-naona hare na mwanawe. Hiři hare řinawa kwamba řifungwa. řifunguyeni muřihwae na mwanawe muřiyehe. ³ Na yuđejwonse adzeyemuza mwambeni, 'Bwana ana shuuli nayo, kisa anayagalicha saambi.' Nae pfapfo anamuyatsa muyahwae." ⁴ Hivi hivi vihendeka ili hikiđe chuuwo kinene-jwecho ni nabii mumodza kiřimiye. Huyu nabii ewa kamba, ⁵ "Nenani na wantu wa Sayuni muwambe, 'Nywinywi wantu wa Sayuni, řayowani, huyu haju jwenu kakudzani. Jeje ni mumpowe muno. Kapfaa dzuu ya hare. Yani, kakudzani na hare na mwanawe.'" ⁶ Dubva hawa wanafundi wenda na wahenda dza vivide vya Yesu awambiiyevyo. ⁷ Wenda waři-hwaa hiři hare na mwanawe wařiyehe kwa Yesu. Makisa hawa wanafundi wazihwaa hizi nkanzu zao wazihandika dzuu ya haya mahare, na Yesu kapfaa na wařabva kwenda. ⁸ Wantu wenji walandika nkanzu zao mutsangani, na wangine wakenta makinza ya mintende na wayahandika mutsangani, ili hiři hare řitseranga mutsanga. ⁹ Hi řuřa iyokuwa usoni pfamodza na hiři iyokuwa nyuma, wenda na kuřaa madzwi wakyamba, "E Mwana jwa řauři napfegwe shařu! Jeje awee kudzani kwa sari řya Bwana kavodhyeg-wa! Hakika Bwana Muungu awee dzuu napfegwe shařu!" ¹⁰ Yesu epfoakinjia Yerusalemi, mudzi wonse unjia sukuso. Wantu wařabva kuuzana wakyamba, "Munamba huyu huyu muntu ni ga?" ¹¹ Ndookomu wangine weokuwa humuđe

mwe tuta wawamba, "Huyu ni nabii Yesu jwa kuyawa mudzi wa Nazareti, wiwo dymbo dya Galilaya." ¹² Baadaye, Yesu kenda kanjia humude Hekaluni na kadabva kuwadaramisa na kuwayavya waguzi na waguya vija weokuwa humude kuzimu. Kazivenuya-venuya hizi meza za hawa wakoranya fwedha, na kavigisa-gisa hivi viti vya hawa weowakiguza ndiwa. ¹³ Kawamba, "Vyoregwa kwamba, 'Nyumba yangu inawa nyumba ya mayombo.' Ela nywinywi muihenda mpango ya wadhara!" ¹⁴ Wantu weokuwa ntumbu matso na vihewi wamwendea Yesu humude Hekaluni, nae kawapfoza. ¹⁵ Ela hawa wakohani wakuu na waalimu wa Sharia wepfoona haya mambo ya mafara ya Yesu ahendeeyo, na wepfowasikia hawa wana weowakibaa madzwi humude Hekaluni wakyamba, "E huyu huyu Mwana jwa Daudi napfegwe shaqu," wareja muno. ¹⁶ Wamuza Yesu wamwamba, "Avi vya awa wana wevyokunenani kwakuvisikiani?" Yesu kawambukuya kawamba, "Nyakuvisikiani." Makisa kawauza kawamba, "Munamba ntamudzasoma haata apfade pfa haya matsoro yanenyepfo yakyamba, 'Kuwahenda wana na haata vileleha vikusha na manwa yao.'" ¹⁷ Makisa Yesu kanuka kenda mudzi wa Betania endeokoakiyaa huhuude siku. ¹⁸ Magurani yakwe, Yesu epfoakigala Yeruselemi ekisikia nzaa. ¹⁹ Kaona muhi wa mutini wiwokuwa geri ye njia, dubva kawendea hafufi akayowe kwamba anaweza kupata matunda yadeyonse. Ela epfufika nkakuona kintu, ishinu kaona magomba mahupfu. Ndookomu Yesu kawamba hu mutini, "Silani utsevya tunda haata modza kawii!" Na pfapfo hude mutini unyuuka. ²⁰ Hawa wanafundi wepfoona hivi wamaka muno haata wauza wamba, "Hu huu mutini unyuuka harakadze?" ²¹ Yesu kawambukuya kawamba, "Hachi nyakumwambiani, mukiwa na faro na mukitsaawa na kajela ideyonse, ntamunaweza kuhenda dza haya yahendekeeyo kwa hu mutini tu, ela haata mukiwambia hu murima huu, 'Kuka wende ukagwe baharini.' Vinahendeka. ²² Ndookomu mukiwa na faro, mukiyomba didedeyonse, Muungu ana dimuhenda." ²³ Yesu kenda kanjia humude Hekaluni kawii na kadabva kuyongweeza. Hawa wakohani wakuu na wazee wangine wamwendea na wamuza wamwamba, "Aya mambo wiyokuhendani, kwakuyahendani na mamulaka ya ga? Na akupfiye wewe hayo hayo mamulaka ni ga?" ²⁴ Yesu kawambukuya kawamba, "Nami natsaka kumuza swali. Mukinyambukuya nami namwambia kwamba haya mambo nyakuyahendani na mamulaka ya ga. ²⁵ Haya tanyambiani, amumpiye Yohana mamulaka ya kutopya wantu ni ga? Ni Muungu ambu ni wanaadamu?" Hawade wantu wadabva kuadaatiana wao na wao wakyamba, "Haya hwambedze? Hukuyamba mamulaka ya Yohana ya kutopya wantu yayawa kwa Muungu, anahwamba, 'Mani dubva kuti ntamukumuhikiza?' ²⁶ Na kawii hukuyamba mamulaka ya Yohana ya kutopya wantu yayawa kwa wanaadamu, hi tuta yonse hii inahubiga. Koro wonse wahikiza kwamba Yohana ni nabii." ²⁷ Ndookomu mwiso wamwambukuya Yesu wamwamba, "Ntahudzi!" Nae kawamba, "Wala nami simwambiye kwamba, haya haya mambo nyakuyahendani na mamulaka ya ga!" ²⁸ Makisa Yesu kamba, "Taditarieni hidi inganyo hidi: Kwiwa na muntu mumodza eyekuwa na wana wawii. Nsiku modza kamuhana huyu hangafa kamwamba, 'Mwanangu, yeo natsaka wende hukude kwe nkonde ya mizabibu ukahende kazi.' ²⁹ Huyude mwana kamba, 'A-a, sikwakwenda ami.' Makisa huyude muntu kamwendea huyude mwanawe yungine kamwamba ende hukude nkondeni aka-

hende kazi. Na huyude mwana kamwamba anakwenda, ela kisa nkakwenda. Kenge huyude amwambiyee kwamba nkakwakwenda nkondeni, kadzakahuna kwenda na kenda dughu. ³¹ Dze, kahi ya hawa hawa wana wowii, munaata kwamba amutiye babajwe ni yu?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Ni huyude jwa dura." Makisa Yesu kawamba, "Basi hachi nyakumwambiani, haata wahwaa kuwa na mashudha wanaweza kuunjia Uhaju wa Muungu kabila nywinywi ntamudzaunjia. ³² Koro Yohana Mutopya kadza na kamuyanga hi njia ya kumuhenda muishi maisha ya udheru, nanywi mudziza kumuhikiza. Ela hawa wahwaa kuwa na mashudha wamuhikiza. Na haata mwipfoona huku kuhikiza kwao pia, nywinywi muhuna kutsamuhikiza Yohana." ³³ Yesu kagija kunena kamba, "Tasikiyani hidi inganyo dgingine hidi: Kwiwa muntu mumodza eyekuwa na nkonde ya mizabibu. Kairinga na katsimba pfantu pfa kuelekanyia mvinyo, kisa kambaka na kilili cha kwamiiya. Akisa kaikoisha hi nkonde kwa wantu wangine waiime, kisa jeje kanjia charoni kenda nsi ingine. ³⁴ Ngera ya mavuno ipfofika, kahuma wahumisiwe kwa hawade wantu ili wakamuhwaiye hi sehemu yakwe ya mavuno. ³⁵ Ela wao wakidzawakinuka, wawagija hawa wahumisi wa huyu mwenye hi nkonde. Mumodza wamubiga biga nzuka. Yungine wamuyaga, na yungine wamubiga na mawe. ³⁶ Dubva huyu mwenye hi nkonde kahuma kitaro chikuu zaidi cha wahumisi. Ela nao pia wahendegwa dza vidiye vya hawade wa dura. ³⁷ Ndookomu mwiso kamuhama huyu mwanawe mwenye kwa hawade wantu akitara kwamba pfangine jeje wanamuhila. ³⁸ Ela hawade wantu wepfomuona huyu mwana jwo mwenye nkonde wambana, 'Huyu ndiye jwa kudzaidala hi nkonde. Nahumuyageni, ne nkonde inawa yehu.' ³⁹ Ndookomu wamugija, wayawa nae nze ye nkonde na wamuyaga." ⁴⁰ Makisa Yesu kawauza hawade weowakimusiikiya kawamba, "Munaata kwamba ayu mwenye e nkonde akigala, kadzawahendadze awa awakodishiyeo hi nkonde?" ⁴¹ Nao wamwambukuya wamwamba, "Kadzawayaga makisa hi nkonde anaikoisha wantu wangine wadzeoweza kumumpa hachiye kula ngera ya mavuno." ⁴² Ndookomu Yesu kawauza kawamba, "Munamba ntamudzayasoma haata aya matsoro yambiyeyo, 'Hidi iwe didzizijwedyo ni wambaka, ndidyo digaliyedyo iwe muhimu dya kumbakia. Hidi hidi ni dzambo dya mafara dihendjedyo ni Bwana. Naswi huona namuna diivyo dzambo kuu.'" ⁴³ Yesu kagija kunena kamba, "Ndookomu nichokunenani ni kwamba, mvoni za Uhaju wa Muungu munazipfokwa na zinapfegwa wantu wangine wadzeoweza kumuyaiya Muungu matunda ya kiruhu. ⁴⁴ Kula eyenadigwiya hidi hidi iwe, anaharachaa. Na dikimugwiya muntu, dinamutsaratsara." ⁴⁵ Hawa wakohani wakuu na Mafarisayo wepfosikia haya mainganyo, wahambuya kwamba Yesu ekiwanena wao. ⁴⁶ Ndookomu wekitsaka kumugija, ela wekiishooga hi tuta ya wantu, koro wantu wonse wehikiza kwamba Yesu ni nabii.

22 Yesu kanena nao na mainganyo kawii kawamba, ² "Uhaju wa Mbinguni uingana na inganyo dya haju mumodza ahendeye jila nkuu ya harusi ya muuraniwe. ³ Hi jila ipfokuwa tayari kahuma wahumisiwe wende wakawahane hawa wageni waalikijweo, ela wonse wadziza kwenda. ⁴ Dubva kahuma wahumisi wangine kawamba, 'Endani mukawahane hawade wantu niwaalikiyeo muwambe kwam-ba hi jila imaawa tayari. Wambeni nitsinza masanga na

wadondo wangine wanono wanono, na sasa kula kintu cha tayari.'⁵ Ela vivyo hawađe wantu wamupuudhya na wagija shuuli zao. Mumodza kenda nkondeni kwakwe na yungine kenda guzini kwakwe.⁶ Na hawađe wangine waalikijweo wawagija hawa wahumisi na wawahendea kinyaya, makisa wawayaga.⁷ Dubva huyu haju kapfajwa ni ngoro. Kahuma asikariwe wenda wawayaga hawađe wantu wayaji na wautsoma hađa hu mudzi wao.⁸ Kisa huyu haju kanena na hawa wahumisiwe wangine kawamba, 'Hi jila ye harusi ya tayari, ela hawa wageni waalikijweo si wantu weonamala kupfegwa hila dzayo.⁹ Ndookomu natsaka mwende humu mudzini munjie-njie kula pfantu, na yudejwone mudzeyemuona mwambeni adze.'¹⁰ Dubva hawa wahumisi wenda na wagu-ra kula wamuoneye. Hangu wantu wema na hađa wazuka. Ndookomu hi nyumba ye jila idzaa wageni tipu.¹¹ Ela saa ya huyu haju anjiyeyo kudzaonana na hawa wageni, kaona muntu mumodza asiyevwaa vwazi dya harusi.¹² Kamuuzwa kamwamba, 'Haya bamu jwangu, humu humu kunjia adze bila vwazi dya harusi?' Huyuđe muntu katsowa cha kwambukuya.¹³ Dubva huyu haju kawamba hawa wahumisiwe, 'Mugijeni huyu muntu huyu mumufunge-funge maguu na mikono na mumufatule kiza cha nze. Huko ndiko adzekoia na kurhigha magego.'"¹⁴ Makisa Yesu kesa kwa kuwamba, "Wahanijweo ni wenji, ela watsanijweo ni wachuchu."¹⁵ Nsiku modza, hawa Mafarisayo wakaa chihako na wadabva kupanga namuna ya kumuhendeza Yesu anene kauwo ka kwamba wanamusocha nako.¹⁶ Ndookomu wahuna kuwahuma hawa wanafundi wao wangine pfamodza na wantu wangine weonamuunga mukono Herode, wakamuuze Yesu swali. Dubva wenda wamuuzwa wamwamba, "Mwaalimu, swiswi hukumanya ya kwamba wewe u muntu muhikizika na unayongweeza hi hachi ya hichi Chuuwo cha Muungu. Na pia humanya ya kwamba wewe nkumudwe ni hivide vya wantu wevyonanena dzuu ya haya mayongweezoyo, na wala nkumudwe ni muntu kwamba ana cheo ga."¹⁷ Dubva tahwambiye: Dze ni hachi kwamba wantu waipfe kuwa kwa Kaisari ambu hađa?"¹⁸ Ela Yesu ewa kesakuhambuya mađaro yao. Dubva kawamba, "E nywinywi mu wambiimbii ti! Yani mwakudemani kunilevya mimi?"¹⁹ Haya niyangani hizi fwedha mwizonaipfiya kuwa." Nao wamumpa kurubembe modza.²⁰ Yesu kawauza kawamba, "Adi kurubembe adi, dina sura ya gani na sari dya ga?"²¹ Nao wamwambukuya wamwamba, "Kaisari." Makisa Yesu kawamba, "Basi vya Kaisari vimumpeni Kaisari, na vya Muungu vimumpeni Muungu."²² Dubva hawađe wantu wepfosikia hivi awambukwiiyeyo wamaka muno. Ndookomu wanuka wagonzowa.²³ Iide nsiku Yesu kendejwa ni kiđaro cha Masađukayo. Masađukayo wewa ni kiđaro cha wantu wasiohikiza kwamba wafu wadzafufujwa. Dubva wepfokwenda wamuuzwa²⁴ wamwamba, "Mwaalimu, nabii Musa ewa kamba muntu akifwa pfasipfo kuvyaa wana, huyu ndugujwe ni hađi amuđale muyamuwe ili aweze kumuyaiya wana huyu ndugujwe afwiye."²⁵ Dubva tasikia. Kahi yehu kwiwa na ndugu wafungahe. Huyu hangafa kahwaa muke ela kafwa bila kuvyaa mwana, ndookomu huyu ndugujwe muđođo kamudala muyamuwe.²⁶ Huyu huyu ndugujwe amuđaliye nae pia kafwa bila kuvyaa mwana, na huyu muđođowe kamudala huyu muke. Dubva wagija kamudala na kufwa dzevihivi mumpaka wonse wafungahe wafwa.²⁷ Hađa mwiso huyu muke nae pia kafwa.²⁸ Dubva nsiku ya wantu kudzafufujwa, ayu muke kadzataligwa

kwamba ni mukaza ga, nae ewa kahwajwa ni wayume wafungahe?"²⁹ Yesu kawambukuya kawamba, "Dina yenu ni kwamba nywinywi mwaara kwa dzambo dya kwamba ntamuyadzi haya matsoro na wala ntamuyadzi mawezo ya Muungu."³⁰ Ngera ya wantu ya kudzafufujwa, ntawakudzahwaa wala kuhwajwa. Koro wonse wadzawa dza malaika wa mbinguni.³¹ Na dzuu ya wantu kufufujwa kuyawa kwa wafu, natsaka kumwambia kwamba, Muungu si Muungu jwa wafu hađa. Jeje ni Muungu jwa wantu weo moja. Munamba ntamudzayasoma hađa aya matsoro mumanye avide vya Muungu aneneyevyo? Haya matsoro yamba kwamba, Muungu kamba, 'Mimi ndimi Muungu jwa wabibizo, ađe Iburahimu, Isaka na Yakobo.'"³³ Dubva tuđa yonse ya wantu wepfosikia hivi vya Yesu aneneyevyo, wamaka muno kwa namuna ayongwezeyevyo.³⁴ Haya Mafarisayo wepfosikia hivide vya Yesu awambukwiiyeyo hawa Masađukayo hađa wakitsowa chuuwo, nao wadziana pfamodza na wamwendea Yesu.³⁵ Wepfokwenda, mumodza jwao eyekuwa muntu aimanyiye hi Sharia urembo, kađema kumusocha Yesu na swali. Kamuuzwa kamwamba,³⁶ "Mwaalimu, ai amuri nkuu ya mwiso ineneyevyo Shariani mwa Musa ni i?"³⁷ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Ni hii yambiyeyo, 'Umutsake Bwana Muungu na mojowo wonse, na ruhu yako yonse, na akili yako yonse.'³⁸ Hi hii ndiyo amuri ya đura na ndiyo nkuu ya mwiso.³⁹ Hi ya pfii nayo yaa dza hi ya đura. Nayo yamba, 'Mutsake mwenziwo dza udzitsakiyevyo mwenye.'⁴⁰ Basi hizi amuri zingine zonse pfamodza na haya mayongweezo ya hawa manabii wangine wonse, yauđa hizi hizi amuri zombii."⁴¹ Yesu kawauza swali hawa Mafarisayo weotutaa hapfađe kawamba,⁴² "Nywinywi munađara kwamba ayu Masiya ni mwana jwa ga?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Ni mwana jwa haju Đauđi."⁴³ Makisa Yesu kawauza kawii kawamba, "Mani viiwadze hađa haju Đauđi jeje mwenye, huyu Masiya amuhane Bwana? Koro Đauđi ewa kayongojwa ni Ruhu Mudheru na kanena kamba,⁴⁴ 'Bwana kanena na Bwana jwangu kamwamba, ikaa mukono wangu wa kuyume, hađa nidzefowangiza nyabvao mikononi mwako.'"⁴⁵ Yesu kagija kunena kamba, "Dubva ikiwa kwamba Đauđi kamuhana, 'Bwana jwangu,' swali ni kwamba, ayu Masiya anawadze Mwana jwa Đauđi na pfapfo Đauđi amuhane Bwana jwakwe?"⁴⁶ Yesu epfowauza hivi ntaku hađa mumodza ambukwiiye chuuwo. Na hangu hihide nsiku, ntakukuwa na yudejwone agafiiye kumuuzwa chuuwo kawii.

23

Makisa Yesu kanena na hi tuđa ya wantu pfamodza na hawa wanafundiwe kawamba,² "Waalimu wa Sharia na Mafarisayo ndiwo wahwaiyeyo pfantu pfa Musa. Koro ndiwo weonakaa na kueleza maana ya hi Sharia.³ Dubva nichokumwambiani ni kwamba hendani kula wechona mwambia dzuu ye Sharia, ela namutsetaba haya mahendo yao. Koro wao wenye ntawakae na kuhenda haya weyonakaa na kuyongweeza.⁴ Wanakaa na kuwapfagaaza wantu vimbogo viziho vya masharia ya kidini, na hali wao wenye ntawawezi kunuya hađa mukono wao wawa-saidie.⁵ Kula wechona henda wanakihenda ili wapate kudziyanga kwa wantu. Mikononi mwao na vidhangoni mwao wanadzifunga mađambo makuu makuu yafungijweyo vidinku vya haya matsoro madheru. Na haya mafundo ya haya manyala yeyonalewa humu malođani mwao, wanakaa na kuyahendeza mayeya mayeya ili wapate kuonekana.⁶ Wepfonakwenda jilani watsaka kukaa hivide

viti vya hila. Na wakinjia masunagogini watsaka kudzitsania viti vya usoni usoni, koro ndivyo vivyonakajwa ni wantu wa hila. ⁷ Wakyenda masokoni wanatsaka kukedhyegwa na hila na kuhanigwa waalimu, koro kwao ni daha! ⁸ Ela nywinywi namutsekuḅali muntu amuhane mwaalimu, koro muna Mwaalimu mumodza ṭu, na nyonse mwaa sawa dza ndugu. ⁹ Na hapfa lumwenguni namutsemuhana muntu yudej-wonse mumwambe Baba aṭi kwa kwamba mwakumumpani hila, koro muna Baba mumodza ṭu nae ka mbinguni. ¹⁰ Na wala namutsekuḅali muntu yudej-wonse amuhane ḅwana, koro muna ḅwana mumodza ṭu nae ni Kiristo. ¹¹ Huyude at-sakiye kuwa mukuu jwa mwisu kahi yenu, ni haḍi awe muhumisi. ¹² Ela kula adzikuziyee, huyo anasuswa, na kula adzisusiyee, huyo anakuzwa. ¹³ Ela nywinywi Mafarisayo na waalimu wa Sharia mudzawa na ḍina iyodze na umbiimbii wenu! Nywinywi kuunjia Uhaju wa Mbinguni ntamu haḍya, na hawaḍe weokutsakani kuunjia nao pia mwakuwa-fungiyani watseunjia! ¹⁵ Nywinywi Mafarisayo na waalimu wa Sharia mudzawa na ḍina iyodze na umbiimbii wenu! Munazinga huko na huko na kuvuka haṭa maḅahari ili muweze kupata nangaa muntu mumodza ṭu jwa kunjia ḍini yenu. Ela mwipfonapata muntu, munamuhendeza akawa muzuka myeedha miwii zaiḍi kumuchia nywinywi, na hi hukumu ey-onamala kupfegwa ikawa nkuu kuchia hi yenu. ¹⁶ Nywinywi wayongozi ntumbu matso! Nyakumwambiani, mudzakunta ḍina muno! Munakaa na kunena kwamba muntu akiyapfa kwa hi Hekalu, hiyo ntai muḍa koro kiyapfo dzacho muntu anaweza kukivunza. Ela muntu akiyapfa kwa hi dhahaḅu iyo humuḍe Hekaluni, ḅasi kiyapfo dzacho kinamugija muntu na ntaki ruhusa ya kuvunza. ¹⁷ Nywinywi ntumbu matso musiwo maana! Iyo na maana ni ai dhahaḅu ambu ni ai Hekalu? Dzaambia ntamukuvimanya hivi hivi kwamba hi Hekalu ndiyo iyonaihendeza hi dhahaḅu iyo humuḍe kuzimu ihwajwe kuwa nḍeru? ¹⁸ Nywinywi munakwamba muntu akiyapfa kwa haya madhabahu, haṭa akichivunza hicho kiyapfo ntaku untu. Ela akiyapfa kwa hizi mvuugiya zizonayavigwa hapfa madhabahuni, hicho kiyapfo kinamugija, ndookomu nka ruhusa ya kuchivunza. ¹⁹ E nywinywi mu ntumbu matso ṭi! Iyo na maana zaiḍi ni ai mvuugiya ambu ni aya madhabahu? Dzaambia ntamukuvimanya hivi hivi kwamba haya madhabahu ndiyo yeyonaihendeza hi mvuugiya iyavijweyo ihwajwe kuwa nḍeru? ²⁰ Ikiwa kwamba muntu kayapfa kwa haya madhabahu, anawa kwamba kayapfa kwa haya madhabahu na kula kintu chichopfo hapfaḍe madhabahuni. ²¹ Na ikiwa kwamba muntu kayapfa kwa hi Hekalu, anawa kwamba kayapfa kwa hi Hekalu na usoni kwa Muungu jeje mwenye. Koro Muungu anakaa humuḍe Hekaluni. ²² Na muntu akiyapfa kwa hizi mbingu, anawa kwamba kayapfa usoni ya kiti cha kihaju cha Muungu, na usoni ya Muungu jeje mwenye eyenakikaa hicho hicho kitiche. ²³ Nywinywi waalimu wa Sharia na Mafarisayo mudzawa na ḍina iyodze na umbiimbii wenu! Aṭi munakaa na kuyavya fungu ḍya kumi ḍya haṭa ḅizari na viṭakaṭaka vingine vya kumbikia. Ela ntamungizie maanani dzuu ya kuwa na faro kwa Muungu na kuwahendea wangine mambo yeyo ya hachi pfamodza na kuwafwiya ṭei wangine. Na hali haya haya ndiyo mambo muhimu ya kwamba hi Sharia inamumala muyahende pfasipfo kuyaarerwa hayaḍe yangine. ²⁴ Nywinywi wayongozi ntumbu matso! Munay-aṭudya madzi yenu ya kunwa ili mutsemia haṭa nsungu. Ela munamia ngamia wazima wazima ḅila kuvimanya! ²⁵ Ny-

winywi waalimu wa Sharia na Mafarisayo mudzawa na ḍina iyodze na umbiimbii wenu! Mu wahidu muno wa kukosa vikombe na masahani yenu nanze, na hali kuzimuni mwenu mudzaa uhamile na umimi. ²⁶ Nywinywi ntumbu matso! Vikoseni na kuzimu hivi vikombe vyenu na masahani yenu nguzi tswee, kisa ndipfo huku nze nako kunadhera. ²⁷ Nywinywi waalimu wa Sharia na Mafarisayo mudzawa na ḍina iyodze na umbiimbii wenu! Mwaa dza mbeera zimbakijwezo na zikipfakazwa nṭokaa. Nanze zinaonekana nyema nyema muno, ela katsi humu kuzimu zidzaa mifufa ya wantu wafwiyeo na zidzaa kula aina ya tsatsu. ²⁸ Nywinywi nanze munaonekana dza wantu wahachi muno, ela katsi kuzimuni mwenu mudzaa kula aina ya mazuka na umbiimbii mwinji. ²⁹ Nywinywi waalimu wa Sharia na Mafarisayo mudzawa na ḍina iyodze na umbiimbii wenu! Munazimbaka urembo mbeera za manabii na kuzirembosa hiziḍe za wantu wangine wa Muungu. ³⁰ Aṭi kisa munakaa na kwamba, 'Ṭam-bere hundeewa moja ngera za wabibi zehu, ntahundewaunga mukono kukwiha mwazi wa hawa manabii.' ³¹ Ndookomu mwakudzishuhudiiani nywinywi wenye kwamba mu wadzukuu wa hawaḍe wawayagiyeo hawa manabii! ³² Haya, ḍubva iseni hi kazi ya hawa wabibi zenu waiḍabviyeyo! ³³ Manyoka nywi! Nywinywi kivyazi cha nyoka! Munaṭara kwamba munaweza kuiḍarama ai hukumu ya kungizwa mohni? ³⁴ ḍubva namuhumia manabii na wantu makaro na waalimu wa Sharia. Wangine wao mudzawayaga kwa kuwapfatsika, na wangine mudzawabiga malucha masunagogini mwenu, mukiwalacha mudzi kwa mudzi ili muwakuntise ḍina. ³⁵ Ndookomu myazi ya hawa wantu wahachi wonse wayagijweo, idzaiya dzuu yenu. Hangu mwazi wa Habili, muntu asiye kuwa na tsowa, mumpaka wa Zakaria mwana jwa Berekia. Huyu huyu muntu ewa kayagwa kahi ye Hekalu na haya madhabahu ya kuyavia mvuugiya. ³⁶ Hachi nyakumwambiani, hukumu ya hu huu uyaji wonse idzamusukia nywinywi wantu wa hizi hizi ngera. ³⁷ Yerusalemi, e Yerusalemi! Mudzi wiwonayaga manabii na kuwabiga na mawe ntumi wa Muungu! Ni myeedha myengaa nit-sakiyeyo kuwatsanganya wantuwo pfamodza, dza hiviḍe vya nkuku evyonawafunamia wanawe nsii ya maḅawaye? Ela wewe kudziza! ³⁸ ḍubva Hekalu yako kudzaisindikijwa na iwe ntupfu. ³⁹ Koro hachi nyakumwambiani, ntamukudzania kawii mumpaka ngera idzepfika ya kwamba mudzana mwambe, 'Kavodhyegwa jeje eyekudzani kwa sari ḍya ḅwana!' "

24 Yesu epfoyawa na humuḍe Hekaluni akwakuchiani, hawa wanafunḍiwe wayamulotea haya mambako ye Hekalu ili aone namuna yaivyo mema. ² Yesu kawambukuya kawamba, "Uriye ntamukwakuyayowani wemawe? Ela hachi nyakumwambiani, ntakukudzasaa iwe haṭa modza dzuu ya iwe ḍingine!" ³ ḅaaḍaye Yesu ewa kakaa chihako Murima wa Mizeituni. Wanafunḍiwe wamwendea wakiwa wao hekeṭu na wamuza wamwamba, "ḅwana, aya mambo uhwambiiyeyo yanahendeke ngera ga? Kunawa kihambwiizo ga cha kuyanga kwamba ngera ya kuuja kwako na mwisu wa lumwengu vimaafika?" ⁴ Yesu kawambukuya kawamba, "Manyani muntu atsekudzamwaarya. ⁵ Koro wenji wadzadz-ifwariza kudza kwa sari ḍyangu wakyamba, 'Mimi ndimi huyu Masiya.' Nao wadzawaarya wantu wenji muno. ⁶ Kudzajumuka viha hapfa na hapfaḍe. Vingine vidzajwanig-wa hafufi nanywi na vingine mudzavisikia maagu ḅasi. Ela namutsehuka, koro haya haya ni haḍi yahendeke, kenge si

maana ya kwamba mwiso umaafika. ⁷ Nsi zidzanuka ku-jwana na nsi zingine, na uhaju udzajwana na uhaju ungene. Kudzawa nzaa na mihehemo ya nsi kuntu garagara. ⁸ Ela haya haya yonse ni dza dābvū tū ya tsungu wa kuvyaa. ⁹ Makisa mudzagijwa na kukuntiswa dīna na kuyagwa. Lumwengu yuzima judzamukeya kwa dzambo dyanu. ¹⁰ Na wenji wadzaziyekesa faro zao na wadzakevana na kuḍawanyana ḅasi ḅasi. ¹¹ Hizo hizo ngera kudzaṭupuka manabii wa nsuwe wenji na wenji, na wadzawaarya wantu wenji. ¹² Na kwa dzambo dya kwamba mazuka yanawa yenjipfa kula pfantu, wantu wenji wadzawa kwamba ntawa matsako. ¹³ Ela huyuḍe adzeṭiṭisa haṭa mwiso, kadzapfonywa. ¹⁴ Na haya Maagu Mema dzuu ya Uhaju wa Mbinguni yanasumwiiwa lumwengu yuzima ili kula kyeṭiṭi kiyasikie, ndipfo rhexu, mwiso wa lumwengu unakudza. ¹⁵ Mudzaona kija cha unanzi wa kinyaya kisumamiswa Hekaluni. Nabii Danieli ewa kanena dzuu ya hiki hiki kija. (Wewe musomai, imuka maanaye!) ¹⁶ ḅasi mudzefokiona, hawaḍe weo dymibo dya Yuḍaya nawaḍaramiye mirimani. ¹⁷ Huyuḍe awee paani dzuu natsesuka anjie nyumbani akahwae vijavye. ¹⁸ Na wala muntu awee nkondeni natseuja nyumbani kwendahwaa kotidyē. ¹⁹ Hizo hizo ngera, wake weo waziho na weokwamusani wadzakunta dīna muno! ²⁰ Haṭa yombani kwamba hizi hizi nḍarama zitseewa ngera ya sika ambu na nsiku ya Sabato. ²¹ Koro kudzakudza ngera ya dīna nkuu muno isiyodzaonekana hangu kuumbwa kwa lumwengu, na wala ntakukwakudzaonekana dīna ingine nkuu dzeyohiyo. ²² Ṭambere hizo hizo nsiku ntazindehendezwa mfufi, ntakundeewa jwa kupfona. Ela kwa dzambo dya watsanwa wa Muungu, hizo nsiku zihendezwa mfufi. ²³ Ndookomu yuḍejwone adzeemwamba, 'Ṭayowani, huyuno Kiristo,' ambu, 'Huyuḍe hapfaḍe,' manyani mutsemuhikiza. ²⁴ Koro kudzaṭupuka manabii wa nsuwe na wantu wadzeodzihana Kiristo. Wadzahenda mafara ya kumakisa na kuyanga vi-hambwiizo garagara, ili ṭambere indewezekana waweze kuwaarya haṭa hawa watsanwa wa Muungu. ²⁵ Ḍubva chimizani, haya haya mambo nimayamwambia ḍura yashidzahendeka. ²⁶ Ndookomu yuḍejwone adzeemwamba, 'Huyu Kiristo ka hukudye yuwandani,' wala namutsemufwanyana. Ambu akimwamba, 'Huyu Kiristo ka humu chumbani,' namutsemuhikiza. ²⁷ Koro dza hiviḍe vya yupfepfe jwivyonamwala jukayangaza hangu muyao dzuwa mumpaka mutso dzuwa, ndivyo kudza kwangu mimi Mwana jwa Aḍamu kudzevyowa. ²⁸ Kula kwipfo na kivimba, makutsu yanaundukizika. ²⁹ Hizo hizo nsiku ze dīna nkuu zikisia tū, hiḍi dzuwa dīnanjia kiza, na hu mwezi unayatsa kuyangaa. Hizi nyoha zinagwa, na hizi mbingu zonse zinanjia sukuso. ³⁰ Makisa kudzaonekana mbinguni hichi kihambiwiizo cha kuyanga kudza kwangu mimi Mwana jwa Aḍamu. Hapfo wantu wonse wa vyeṭiṭi vya lumwengu wadzaiya na kudziuṭi. Wadzamuona Mwana jwa Aḍamu akidza na nguvu na marembo makuu kuyawa mawinguni. ³¹ Jeje kadzawahu-na malaikawe na sauti ya ṭarumbeta nkuu, nao wadza-waṭuṭaisa wantuwe wonse awatsaniyeo. Wadzawaṭuṭaisa kuyawa mpembe zonse za lumwengu, hangu ḍanda modza ya huju lumwengu haṭa ḍanda ingine." ³² Makisa Yesu kawasumwiiya inganyo kawamba, "Dziyongweezeni kuyawana na muhi wa mutini. Mwipfonauona uḅaa magomba manana, munakwamba ngera ya dzuwa imaaḍika. ³³ Dza vivyo mudzefoayaona haya mambo nimwambiiyeyo yamaḍabva kuhendeka, ḅasi ni mumanye kwamba Mwana jwa Aḍamu

kamaawa muḍyangoni. ³⁴ Hachi nyakumwambiani, hichi hichi kivyazi ntakinasia chonse kaḅila haya haya yonse nimwambiiyeyo ntayadzahendeka. ³⁵ Mbingu na nsi vinasia, ela vyuuwo vyangu ntavinasia meshi." ³⁶ Yesu kagija kunena kamba, "Ela ntaku muntu yuḍejwone aimanyiye hiyo hiyo nsiku wala saa. Haṭa hawa malaika na huyu Mwana, nao pia ntawaidzi. Koro aimanyiye hiyo hiyo nsiku ni Baba jeje hekeṭu. ³⁷ Ngera ya kudza kwa Mwana jwa Aḍamu, wantu wadzahendeka dza hiviḍe wevyohendeka ngera ye zuruwa ya Nuhu. ³⁸ Koro hizihiziḍe ngera wantu wambijwa, ela wakaiya raha ya lumwengu: Kuḍya na kunwa, kuhwaa wake na kuyoza wanawake wao, mumpaka hiḍe nsiku ya Nuhu anjiiyeyo humuḍe Safinani. ³⁹ Na wantu ntawakuhambuya kwamba kujwakuhendekani, mumpaka hi zuruwa idzepfoikiwayaga madzi tswē. Ndookomu haṭa kudza kwa Mwana jwa Aḍamu kudzawa dzevihivi. ⁴⁰ Wantu wawii wadzawa wakihenda kazi nkondeni. Mumodza kadzahwajwa na huyu yungine kadzayatswa. ⁴¹ Wake wawii wadzawa kupaaazani pfamodza. Mumodza kadzahwajwa na huyu yungine kadzayatswa. ⁴² Ndookomu nyakumwambiani mumiye, koro ntamuidzi hi nsiku ya huyu ḅwana jwenu adzeyokudza. ⁴³ Natsaka muviimuke hivi: Ṭambere muntu andeemanya kwamba mwivi njwakudza saa nyengani za nasiku amuvunziye hi nyumba, hachi nkandeyaa. Andeemi-ra siku muzima ili hi nyumbaye itsekudzavunzwa. ⁴⁴ Ndookomu nanywi pia ni haḍi muwe ṭayari, koro Mwana jwa Aḍamu anakudza saa musiyoiṭaria. ⁴⁵ Ḍubva muhumisi mwema na eye muhikizika ni dza yu? Ni huyuḍe jwa kwamba huyu ḅwana jwakwe anaweza kumumpa muzigo wa kuiṭunza hi nyumbaye na kuwapfa chakuḍya hawa wantu wa hapfaḍe balabalani. ⁴⁶ Saa ya huyuḍe ḅwana adzeyouja na akiona kwamba huyuḍe muhumisi kahenda kazi nyema, huyu muhumisi anapata ṭubvo. ⁴⁷ Hachi nyakumwambiani, huyu ḅwana jwakwe anamumpa huyo huyo muhumisi mamulaka dzuu ya kula kintu echonacho. ⁴⁸ Ela ikiwa kwamba huyu muhumisi ni muntu asiye maana, anadzingiza kuṭarani kwamba huyu ḅwana jwakwe nkakwakudza haraka. ⁴⁹ Ndookomu anaḍabva kudziwabigia ḅasi hawa wahu-misi wenziwe na kudzingiza jila za kuḍya na kuruma pfamodza na warumi wenziwe. ⁵⁰ Ḍubva nsikuye huyu ḅwana jwakwe kadzagala, saa ya huyu muhumisi asiyoṭaria kwamba kakudzani! ⁵¹ Hachi hukumu adzeyomumpa anamuḅaḅaa kafu, na anamuhenda dza hiviḍe vya wantu wambiiimbii wevyonahendegwa! Huko huko adzekowekwa kadzaiya na kurhigha magego."

25 Yesu kagija kunena kamba, "Uhaju wa Mbinguni nauinganya na haḍisi ya wanawake kumi magaliṭama wendeyeo harusini. Hawa wanawake wahwaa tsaa zao na wenda waḍabva kumuinda ḅwana harusini. ² Kahi ya hawa magaliṭama kumi, watsano wao wewa ni maḍyura na watsano wao wewa ni makaro. ³ Hawaḍe weokuwa maḍyura wahwaa tsaa zao wenda, ela wewa ntawakuwaryegha mafuha. ⁴ Kenge hawaḍe weokuwa makaro wahwaa tsaa zao na wawaryegha mafuha nṭupani. ⁵ Na kwa kwamba huyu ḅwana harusini ewa kakawa kwenda hapfaḍe harusini, hawa wanawake wonse wasinzia haṭa wanjia kuyaani. ⁶ Ipfofika saa ntandahu za nasiku lalabva ibigwa. Wadza wasikia, 'Haya, ḅwana harusini kakunjiani, yawani mumuṭangere!' ⁷ Ḍubva chamburu kibigwa. Hawaḍe magaliṭama kumi wayamuka na waḍabva kuzielekanya tsaa zao. ⁸ Hawaḍe wotsano weokuwa maḍyura wawayomba mafuha hawa

wenzao wawamba, 'Hugeyeni naswi haya mafuha yenu, koro hizi tsa zehu zimakuzimikani.'⁹ Ela hawađe wanawake makaro wawambukuya hawa wenzao wawamba, 'Moro, haya mafuha hwiyonayo ntayahuťose hwonse. Lamuđa mwende dukani mukadzigwiye mafuha yenu.'¹⁰ Dubva hawađe wanawake mađyura wepfokwenda kuguyani mafuha, huyu bwana harusi kafika. Ndookomu hawađe weokuwa țayari wanjia pfamodza nae kwe jila ya harusi, na hu muđyango ufungwa.¹¹ Baadıaye, hawađe magaliťama watsano wepfouja wauťonga hu muđyango ufungwa. Dubva wađabva kukulisa na hapfađe nze wakyamba, 'Bwana, bwana, hufungwiye!'¹² Ela huyu bwana harusi kawambukuya kawamba, 'Hachi simufungwiye! Koro haťa simudzi nywinywi!' "¹³ Makisa Yesu kamba, "Ndookomu nichokumwambiani ni kwamba, ni muwe matso na saa zonse muwe țayari, koro ntamudzi nsiku wala saa ya kudza kwangu."¹⁴ Yesu kagija kunena amaale kamba, "Na kawii Uhaju wa Mbinguni naweza kuuinganya na muntu jabva ahwaiye maliye akiyagawiya wahumisiwe wayahendeye guzi, makisa jeje akinjia charoni. Asidzanuka kawahana wahumisiwe pfamodza,¹⁵ na kamugawia kula mumodza kuubana na uwezowe. Mumodza kamumpa țalanťa nsano za fwedha, yungine kamumpa țalanťa mbii na huyu jwa hahu kamumpa țalanťa modza. Makisa jeje kanuka kagonzowa.¹⁶ Huyuđe muntu apfegejwe țalanťa nsano za fwedha, nkakukawa kađabva kuzihendea guzi na kapata faiđa ya țalanťa zingine nsano za fwedha.¹⁷ Na huyuđe apfegejwe țalanťa mbii za fwedha, nae nkakukawa kađabva kuzihendea guzi na kapata faiđa ya țalanťa zingine mbii za fwedha.¹⁸ Ela huyuđe eyepfegwa țalanťa modza ya fwedha, kenda kaitsembia simo na kaizika mutsangani.¹⁹ Dubva kwipfochia kiťemo kiyeya, huyuđe muntu jabva kauja na kawahana pfamodza hawa wahumisiwe, ili wayavye hesabu ya namuna watumiiyevyo hizi fwedha awapfiyezo.²⁰ Huyuđe muhumisi apfegejwe țalanťa nsano za fwedha epfokudza kamwamba, 'Bwana, kunimpa țalanťa nsano za fwedha, nami nizihendea kazi haťa nipata faiđa ya țalanťa zingine nsano.'²¹ Huyu bwana jwakwe kamwamba, 'Kuhenda urembo muno! Wewe u muhumisi mwema na wiyenahikizika. Nikupfa fwedha kachuchu nawe kuzihendea kazi kwa njia iyonahikizika, ndookomu nakupfa kazi ya kusumamia mambo makuu zaiđi. Dubva tsekea pfamodza nami.'²² Makisa kunjia huyuđe muhumisi apfegejwe țalanťa mbii za fwedha. Nae epfokwenda kamwamba, 'Bwana, kunimpa țalanťa mbii za fwedha, nami nizihendea kazi haťa nipata faiđa ya țalanťa zingine mbii.'²³ Huyu bwana jwakwe kamwamba, 'Kuhenda urembo muno! Wewe u muhumisi mwema na wiyenahikizika. Nikupfa fwedha kachuchu nawe kuzihendea kazi kwa njia iyonahikizika, ndookomu nakupfa kazi ya kusumamia mambo makuu zaiđi. Dubva tsekea pfamodza nami.'²⁴ Mwisu kunjia huyuđe muhumisi apfegejwe țalanťa modza ya fwedha. Efonjia kamwamba, 'Bwana, nikumanya kwamba wewe u muntu mumu muno. Kutsaka kuvuna usipfoima na kuundukiza bvaro usipfoshatja mbeju.²⁵ Wipfonimpa hizi fwedhazo nishooga kuzitumia. Nizitsimbia simo nizifitsa mutsangani. Dubva he, hizi fwedhazo hizo!'²⁶ Ela huyu bwana jwakwe kamwamba, 'Wewe muhumisi muzuka na lafa! Katsi kumanya kwamba mimi ni muntu mumu, nitsakiye kuvuna nisipfoima na kuundukiza bvaro nisipfoshatja mbeju!²⁷ Kuťi dubva hizi fwedha nkukuziweka bengi ili kwamba nangaa zindenivyaiya?'²⁸ Makisa kawamba hawa

wahumisi wangine, 'Imudhareni hiyo țalanťa muimumpu huyuđe eye na țalanťa kumi.²⁹ Koro huyuđe eye na kintu na akikitumia, huyu anakwongezejwa na anawa na vya kumuťosa. Ela huyuđe asikintu na akitsaawa muhikizika, baťa haťa hakađe kachuchu ekonako anakapfokwa.³⁰ Haya muhwaeni huyu muhumisi asiye maana huyu na mumuťaťule kiza cha nze. Huko ndiko adzekoiya na kurhigha magego!" "³¹ Yesu kanena kamba, "Mwana jwa Ađamu adzefokudza na maremboye dza Haju pfamodza na malaikawe wonse, kadzaka kiti chakwe cha kihaju.³² Na hapfo vyeeti vyonse vya humu lumwenguni vidzatuťaa usoni yakwe. Nae kadzawaťanya dza hiviđe vya muťunga evyonaweza kuťanya mbuzi za hako na za pee.³³ Hawađe wahachi wonse kadzawaweka mukono kuyume, na hawađe wonse wasikwaa wahachi kadzawaweka mukono tsonso.³⁴ Makisa kadzanena na hawađe weo mukono wakwe wa kuyume kadzawamba, 'Nywinywi muvodhiejweo ni Baba jwangu, nzoni. Nzoni munjie Uhajuni mwa Muungu muuelekanyizijweo hangu kuumbwa kwa lumwengu.³⁵ Koro niiwa na nzaa nanywi munimpa chakuđya. Niiwa na nchiu munimpa madzi ya kunwa. Niiwa mugeni ela munikarabisha madzumbani mwenu.³⁶ Niiwa na đara nanywi munivwika nguo. Niiwa mujwazi nanywi munijwaza. Niiwa mufungwa nanywi muniđoya gerenzani.'³⁷ Makisa hawađe wahachi wadzamuza wamwambe, 'O-o Bwana, ni ari hukikuona na nzaa hukikupfa chakuđya? Ambu ni ari hukikuona na nchiu hukikupfa madzi ya kunwa?'³⁸ Haťa ntahudzi kwamba ni ari hukikuona u mugeni hukikukarabisha madzumbani mwehu. Na wala ntahudzi kwamba ni ari hukikuona na đara hukikuvwika nguo.³⁹ Na ntahudzi kwamba ni ari hukikuona u mujwazi ambu wipfokuwa mufungwa naswi hukikuđoya.'⁴⁰ Nae kadzawambukuya awambe, 'Hachi nyakumwambiani, ikiwa kwamba hivi hivi muvimuhendea nangaa huyuđe muđođo jwa mwiso kahi ya hawa wandugu zangu hawa, munawa kwamba muvinihendea mimi.' "⁴¹ Yesu kagija kunena kamba, "Makisa huyu haju kadzawaperukia hawađe weo mukono tsonso wakwe awambe, 'Haya ninukiani hapfa nywinywi wantu muđuijweo! Endani kwa moho usiozimika maishi, welekanyijweo kwa dzambo đya Shaatani na malaikawe.⁴² Koro niiwa na nzaa ntamukunimpa chakuđya. Niiwa na nchiu ntamukunimpa madzi ya kunwa.⁴³ Niiwa mugeni ntamukunikarabisha madzumbani mwenu. Niiwa na đara ntamukunivwika nguo. Niiwa mujwazi na nifungwa haťa gerenzani, ela ntamukunifwanya.'⁴⁴ Dubva nao pia wadzamuza wamwambe, 'Bwana, ni ari hukikuona na nzaa ambu nchiu hukitsakufwanya? Ni ari hukikuona u mugeni ambu hukikuona na đara na hukitsakumuđamia? Ambu ni ari ukiwa mujwazi ambu ukifungwa gerenzani na hukitsakufwanya?'⁴⁵ Nae kadzawambukuya awambe, 'Hachi nyakumwambiani, ikiwa kwamba hivi hivi mudziza kuvimuhendea nangaa huyuđe muđođo jwa mwiso kahi ya hawa wandugu zangu hawa, munawa kwamba mudziza kuvimuhendea mimi.'⁴⁶ Ndookomu hawa wantu wazuka wadzangizwa pfantu pfa adhabu isiyosia. Ela wahachi wadzangizwa pfantu pfa maisha ya kuunga na yuungo."

26 Yesu epfokwisa kunena haya haya yonse kawamba wanafunđiwe, ² "Dza mumanyiyevyo, baada ya nsiku mbii inawa ni Pasaka. Huo huo wakati, mimi Mwana jwa Ađamu nidzadawanywa na nipfatsikwe muhini mwa mpatasa."³ Huku, hawa wakohani wakuu na wazee wadziana pfamodza nyumbani mwa huyu Mukohani jwao Mukuu eye-

akihanigwa Kayafa. ⁴ Wahenda mashauri kwamba wamugije Yesu na siri na wamuyage. ⁵ Ela wepfowakipanga wahunyana kwamba watsevihenda ngera ye jila koro wekishooga kwamba hawa wantu wanaweza kujumuya fudyoy. ⁶ Nsiku modza, Yesu ewa mudzi wa Betania nyumbani mwa muntu eyeakihanigwa Simioni. Huyu huyu muntu ewa kawajaa ujwazi wa kwanga. ⁷ Dubva Yesu epfokaa chihako kuḍyani, kwenda muke mumodza eyetsukuya nṭupa ya mafuha ghali ya manunkanto. Kaifunguya hi nṭupa kisa kayamuhiiya Yesu humu kitswani. ⁸ Hawa wanafundiwe wepfoona hivi vya huyu muke evyoakihenda, wareja na waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Kuṭi kakuyananganinangani haya mafuha dzevihivi?" ⁹ Amaa ṭambere yaguzijwe, ntakundepatikana fwedha nyinji na nyinji za kuwapfa masikini?" ¹⁰ Ela Yesu ewa kavihambuya hiviḍe weywokaitara na kawauza kawamba, "Ayu muke ayu mwakumusumbuiyani, na hali kanihenda dzambo dzema dya mafara?" ¹¹ Wantu masikini munao na mujwakuwa nao nsiku zonse, ela mimi sikwakuwa pfamodza nanywi nsiku zonse. ¹² Hivi anihiiyevyo mafuha, kanihiiya kwa kuṭayarisha hu mwii wangu kwa kuzikwa. ¹³ Na hachi nyakumwambiani, kula pfa haya haya Maagu Mema yadzepfosumwiiwja humu lumwenguni, hivi vya huyu muke huyu ahendeevyo navyo pia vidzasumwiiwja kwa kumukumbuka." ¹⁴ Makisa mumodza jwa hawa wanafundi kumi na wawii eyeakihanigwa Yuḍa Isikariota, kenda kwa hawa wakohani wakuu ¹⁵ na kawauza kawamba, "Ikiwa kwamba nimungiza Yesu mikononi mwenu, munanimpa kintu ga?" Nao baḍa ya kuyowezanya nae, wamuṭalia mawe miyongo mihahu ya fwedha na wayamumpa. ¹⁶ Nae hangu hihiiḍe saa kaḍabva kulacha namfasi nyema ya kumuḍawanya Yesu kwao. ¹⁷ Dubva ipfofika nsiku ya ḍura ya hi jila ya mikaha isiyongizwa hamira, hawa wanafundi wamwendea Yesu na wamuza wamwamba, "Bwana, e chakuḍya che jila ya Pasaka unatsaka hukachikuelekanyie ku?" ¹⁸ Nae kawambukuya kawamba, "Mukyenda humuḍe mudzini munaṭongana na muntu. Mwambeni, 'Mwaalimu jwehu kamba, hu wakati wa Muungu aunipangiyeo umaafika, nami natsaka kuidya hi jila ya Pasaka nyumbani mwako pfamodza na wanafundi wangu.'" ¹⁹ Dubva hawa wanafundi wahenda dza viviḍe vya Yesu awambiiyevyo. Wenda humuḍe mudzini na wakielekanya hichi chakuḍya che Pasaka. ²⁰ Ipfofika mioro, Yesu kaka chihako kuḍyani pfamodza na hawa wanafundi kumi na wawii. ²¹ Dubva wepfowakidya, Yesu kamba, "Hachi nyakumwambiani, mumodza jwenu njwakuniḍawanya." ²² Hawa wanafundi wepfosikia hivi wanjijwa ni ngiru na waḍabva kumuza mumodza mumodza wakyamba, "Bwana, munamba ndimi?" ²³ Yesu kawamba, "Huyu eyekuṭopyani nami baakuli modza ndiye jwa kuniḍawanya." ²⁴ Mimi Mwana jwa Aḍamu ni haḍi nifwe, koro ndivyo vyorejwevyo. Ela huyu adzeeniḍawanya kadzakunta ḍina nkuu muno! Haṭa ni heri kwamba huyo huyo muntu nkandeevaywa haswa!" ²⁵ Yuḍa Isikariota, huyu adzeeyakimuḍawanya, kamuza kawamba, "Bwana, ndimi?" Na Yesu kamwambukuya kawamba, "Kuvinena wewe mwenye." ²⁶ Dubva wepfowakidya, Yesu kahwa mukahe kauvodhya, makisa kauvunza na kauwapfa wanafundiwe. Akwakuwapfani kawamba, "Gijani hu mukahe huu muḍye, koro ni mwii wangu." ²⁷ Makisa kahwa chikombe cha mvinyo kachivodhya na kachiwapfa. Akwakuchiwapfani kawamba, "Gijani hichi chikombe hichi munwe nyonse." ²⁸ Koro huu ni mwazi wangu wiwo dza hakikisho dya hiḍi

ḍamano dya Muungu eḍyokuhendani na wantuwe. Ni mwazi wihijweo kwa dzambo dya kuyatsia nabvise za wenji. ²⁹ Hachi nyakumwambiani, sikwakunwa mvinyo kawii mumpaka hapfaḍe nidzefonwa mvinyo mpya pfamodza nanywi Uhajuni mwa Baba." ³⁰ Dubva wepfodya wakisa, Yesu na wanafundiwe wakwimba wiya wa shaḍu makisa wenda Murima wa Mizeituni. ³¹ Wepfofika Murima wa Mizeituni, Yesu kawamba wanafundiwe, "Hu huu siku wa yeo, nyonse mujwakuniḍarama. Koro haya matsoro yamba, 'Namubiga huyu muṭunga Na hizi mbuzi zinaṭamisaa.'" ³² Yesu kongeza kunena kamba, "Ela nidzefofufuka kuyawa kwa wafu, namuyongowa kwenda Galilaya." ³³ Peṭero kamwamba, "Bwana, haṭa ikiwa kwamba wonse wakuḍarama, mimi siwezi kukuyatsa meshi." ³⁴ Ela Yesu kamwamba, "Hachi nyakumwambiani Peṭero, hu huu siku wa yeo kaḍila nkuku nkadzawika, unanikana myeedha mihahu." ³⁵ Nae Peṭero kamwambukuya kawamba, "Bwana, mimi siwezi kukukana meshi! Nya ṭayari haṭa kufwa pfamodza nawe!" Ndookomu hawa wanafundi wanginge wone nao wamuyapfia Yesu dzevihivi. ³⁶ Makisa Yesu kawahwa hawa wanafundiwe kenda nao nkonde ya mizeituni iyoikihanwa Getsemani. Wepfofika kawamba, "Ikaani hapfa, mimi nyakwendani hapfaḍe kausoni nikayombe." ³⁷ Akwakunukani kamuhwaa Peṭero na hawa wana wowii wa Zebeḍayo, yani Yakobo na Yohana. Makisa Yesu kaḍabva kusikiṭika na kuhangaika mojoni mwakwe. ³⁸ Ndookomu kawamba wanafundiwe wohahu, "Mojo wangu uhenda muziho na sikiṭiko. Una tsungu wa kufwa! Ikaani hapfa mumire pfamodza nami." ³⁹ Kisa kenda kausoni kachuchu, kadzigisa funama mutsanganani na kayomba kamba, "E Baba jwangu, nakuyomba ikiwezekana ukininwiye hichi chikombe cha tsungu wa haya maḍina nidzeyokunta. Kenge si kwa miro yangu, ela miroyo naihenkede." ⁴⁰ Makisa kauja kwa hawa wanafundiwe na kendakawaṭonga wakuyaani. Dubva kamwamba Peṭero, "Peṭero, yani ntauwezi kumira pfamodza nami haṭa nanga kwa saa modza?" ⁴¹ Mirani na kuyomba mutsekudzanjia maḍemoni. Koro hi ruhu inatsaka, ela hu mwii ni muhaifu." ⁴² Kisa Yesu kanuka kawii ende akayombe mweedha wa pfii. Na kayomba kamba, "Baaba, ikiwa kwamba hichi hichi chikombe cha tsungu wa maḍina ntachiwezi kuninukia lamuḍa nikinwe, baasi Baba, miroyo naihenkede." ⁴³ Makisa kauja kawii kwa hawa wanafundiwe na kendakawaṭonga wakuyaani, koro matso yao yewa yawazihopfa na sinzizi. ⁴⁴ Yesu kawayatsa kawii, na kenda akayombe mweedha wa hahu. Na kayomba dza viviḍe kawii. ⁴⁵ Makisa kauja kwa hawa wanafundiwe na kawauza kawamba, "Koro amaale mukaiya kuyaa na kuyavya hara? Ṭasikiani, saa imaafika, yangu Mimi Mwana jwa Aḍamu kuḍawanywa ningizwe mikononi mwa wanabvise." ⁴⁶ Haya nukani hwende, koro huyu jwa kuniḍawanya kamaakudzani." ⁴⁷ Hali akwakunenani, mumodza jwa hawa wanafundiwe kumi na wawii eyeakihanigwa Yuḍa, kakumpuya na kiṭaro chikuu cha wantu watsukwiiyeo myundu na mbuku. Hawa hawa wantu wewa wahumigwa ni hawa wakohani wakuu na wazee wanginge. ⁴⁸ Yuḍa, huyu muḍawanya, ewa kawapfa kihambwiizo hawa wantu kawamba, "Huyuḍe nidzeemunonea ndiye huyu mwiye kulachani, ḍubva mugijeni." ⁴⁹ Dubva Yuḍa kafuudha mumpaka kwa Yesu na kamwamba, "Bwana, kwa naghea?" Makisa kamunonea. ⁵⁰ Yesu kamwambukuya kawamba, "Bamu jwangu, hiḍi dzambo udziyedyo kuḍihenda ḍihende haraka." Makisa hawaḍe wantu wanginge wamunyanṭokea

Yesu na wamugija. ⁵¹ Mumodza jwa hawa wantu weokuwa na Yesu katsoowa munduwa na kamukenta huyu muhumisi jwa huyu Mukohani Mukuu kamuhuna hiđi sikio. ⁵² Ela Yesu kamukanya kamwamba, "Uudzye ƚangweni mwakwe huo munduwo. Koro kula eyenayaga na mundu, nae pia anayagwa na mundu. ⁵³ Nkudzi kwamba naweza kumuyomba Baba jwangu, na mweedha mumodza anaweza kuyeha maelefu na maelefu ya malaikawe? ⁵⁴ Ela nikihenda hivyo hivyo, ayade yaƚabirijweyo amu matsoroni yanawezadze kuƚimiya?" ⁵⁵ Makisa Yesu kanena ne ƚuƚa idziyeyo kumugija kamba, "Munidzia na myundu na mambuku, dza kwamba mudzia kugija mwivi? Kula na nsiku nikikaa na kuyongweeza humuđe Hekaluni, ela ntamukunigija. ⁵⁶ Ela haya haya yonse yakuhendekani ili hikiđe chuuwo cha hawa manabii waneneyecho humu matsoroni kiƚimiye." Kufikia hapfo wanafunđiwe wonse wađarama na wamuyatsa jeje hekeƚu. ⁵⁷ Makisa hawađe wamugijiyeyo Yesu wamuhwaa wenda nae nyumbani kwa huyu Mukohani Mukuu eyeakihanigwa Kayafa. Hawa waalimu wa Sharia na hawa wazee wewa kwamba waƚuƚaa nyumbani mwakwe. ⁵⁸ Peƚero kamuuđa Yesu na jwa kuye mumpaka kenda kanjia humuđe uani mwa huyu Mukohani Mukuu. Epfonjia kenda kakaa chihako na hawa asikari ili aweze kuona kwamba vinasiadze. ⁵⁹ Đubva hawa wakohani wakuu pfamodza ne gasa yonse walacha mambo ya nsuwe ya kumusitaki nayo Yesu ili waweze kumuyaga. ⁶⁰ Ela kula wađemeyecho, ntawakudhumburya kintu, ingawa kudziyavya mashaahiđi wa nsuwe wenji na wenji. Mwisio kudziyavya mashaahiđi wawii ⁶¹ wadziyeyo wakyamba, "Huyu muntu huyu kamba anaweza kuihoromosa mutsangani hi Hekalu ya Muungu kisa aƚi aimbake kwa nsiku ntahu!" ⁶² Đubva huyu Mukohani Mukuu kasumama na kamuuzi Yesu kamwamba, "Aya masitaki yonse wiyokusitakigwani, nku cha kudzihehea nacho haƚa?" ⁶³ Ela Yesu kanyamaa mya. Na huyu Mukohani Mukuu kanena nae kawii kamwamba, "Natsaka uyapfe kwa sari dya Bwana Muungu eye moja. Wewe ndiwe ayu Kirisƚo Mwana jwa Muungu?" ⁶⁴ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Kuvinena wewe mwenye. Ela hachi nyakumwambiani, hangu hi hii saasambi mudzaniona mimi Mwana jwa Ađamu nikaa mukono kuyume wa hila wa Muungu mwenye nguvu zonse. Na mudzaniona nikisuka na mawingu kuyawa mbinguni dzuu." ⁶⁵ Pƚapfo huyu Mukohani Mukuu kađihararuya hiđi vwaziđe na kanena na idzwi kuu kamba, "Kakukufuruni! Kuna hađya ga ya mashaahiđi amaale? Nywinywi wenye mumusikia akwakufuruni!" ⁶⁶ Đubva muhuna chi?" Nao waholoka wamba, "Nayagwe!" ⁶⁷ Ndookomu wamukamia mahe humu usoni na wamubiga. Wangine wamubiga mapfi ⁶⁸ na kumwamba, "E Kirisƚo, huƚabirie, ni ga akubigie?" ⁶⁹ Hiyo hiyo saa Peƚero ewa kakaa chihako hukuđe uani. Đubva kendejwa ni muhumisi mumodza jwa kike na kamuuzi kamwamba, "Dzaambia wewe nkwiwa pfamodza na ayuđe Yesu jwa Galilaya?" ⁷⁰ Ela Peƚero kakana usoni yao wonse kamba, "Haƚa sidzi kwamba kwakunenani kintu ga." ⁷¹ Makisa Peƚero kanuka kenda hapfađe mudyangoni pfa kuyawiya. Epfokwenda, kaonwa ni muhumisi yungine jwa kike. Huyu muhumisi kawamba hawađe weosumama hapfađe, "Huyu muntu huyu ewa pfamodza na Yesu jwa Nazareti." ⁷² Na kawii Peƚero kakana na kayapfa kamba, "Hachi nayapfa kwamba huyo huyo muntu mimi simudzi!" ⁷³ Baada ya kaƚemo kachuchu hawađe wantu weosumama hapfađe wamwamba Peƚero, "Hakika wewe u mumodza

jwao. Koro haƚa huku kunena kwako kunayanga wazi tswee kwamba u Mugalilaya!" ⁷⁴ Peƚero kayapfa kamba, "Hachi nayapfa usoni kwa Muungu kwamba huyo huyo muntu simudzi! Na ikiwa kwamba nyakunenani nsuwe, ƚasi Muungu nanihukumu!" Na iyo saa nkuku kawika. ⁷⁵ Na pƚapfo Peƚero kakumbuka hiviđe vya Yesu amwambiiyeyo, "Hu huu siku wa yeo, kaƚila nkuku nkadzawika, unanikana myeedha mihahu." Ndookomu Peƚero kayawa nze kenda kaiya na tsungu muno.

27 Chamukoche magurani, hawa wakohani wakuu wonse pfamodza na hawa wazee wa gasa, wahuna kwamba Yesu ni hađi ayagwe. ² Đubva wamufunga-funga na wamupfiika kwa Pilato, eyekuwa liwali jwa Kirumi jwa dyimbo dya Yuđa. ³ Yuđa Isikariota, yani huyu amuđawanyie Yesu, epfoona ya kwamba Yesu kahukumigwa kuyagwa, kadziuƚi muno. Kayahwaa hayađe mawe miyongo mihahu ya fwedha eyopfegwa, kayagalicha kwa hawa wakohani wakuu na hawa wazee wa gasa. ⁴ Epfokwenda kawamba, "Mimi nihenda nabvise, koro nimuđawanya muntu asiye tsowa." Ela wao wamwambukuya wamwamba, "Đubva hivyo hivyo vihumuđa na swiswi? Si shauri yako?" ⁵ Ndookomu Yuđa kaziwafaƚulia hizi fwedha humuđe Hekaluni na kayawa kenda kadziyaga kwa kudzihuđa na nkamba. ⁶ Hawa wakohani wakuu wazitsowa-tsowa hizi fwedha ela wamba, "Si sharia kuzihwaa hizi fwedha hizi na huzingize kwa hi nkandi ya Hekalu, koro ni fwedha ziyavijwezo kwa dzambo dya kukwiha mwazi." ⁷ Ndookomu wađiyowezanya hiđi hiđi dzambo na wahuna kwamba wazigwiiye nkonde ya kuzikia wageni. Hi hii nkonde ikihanigwa Nkonde ya Muumba Nyungu. ⁸ Na hangu hizihiziđe ngera haƚa hi hii saasambi, hihiiđe nkonde iđabva kuhanigwa Nkonde ya Mwazi. ⁹ Hivi hivi vihendeka ili hikiđe chuuwo cha nabii Yeremia aneneyecho kiƚimiye. Koro nabii Yeremia ewa kamba, "Wahwaa mawe miyongo mihahu ya fwedha, Yani hichi chima cha hawa Waisiraeli, waoneyecho kwamba ndiyo hi ƚei ya sawa ya kumuguzia nayo. ¹⁰ Hizi hizi fwedha wazigwiiya Nkonde ya Muumba Nyungu, dza vya Bwana aamuriyeyo." ¹¹ Đubva Yesu kasumamiswa usoni ya Pilato, eyekuwa liwali jwa Kirumi. Na Pilato kamuuzi Yesu kamwamba, "Wewe ndiwe ayu Haju jwa Wayahuđi?" Yesu kamwambukuya kamwamba, "Kuvinena wewe mwenye!" ¹² Ela hawa wakohani wakuu na wayongozi wangine wepfoyavya haya masitaki yao dzuu ya Yesu, Yesu nkakwambukuya chuuwo kiđechonse. ¹³ Pilato kamuuzi Yesu kamwamba, "Munamba aya mambo yonse weyokusitakini nayo nkukwakuyasikiani haƚa?" ¹⁴ Ela Yesu kanyamaa mya, nkakwambukuya chuuwo haƚa kimodza. Ndookomu Pilato kamaka muno. ¹⁵ Hizihiziđe ngera, huyu liwali ewa kabaraƚa kwamba kula jila ya Pasaka anafunguya mufungwa mumodza akamuyatsa huru. Ela huyu jwa kufungujwa ni hađi awe kwamba katsanwa ni hawa wantu. ¹⁶ Huhuđe wakati kwiwa mufungwa mumodza eyeakihanigwa Baraba. Huyu huyu muntu ewa kamanyikana muno kwa dzambo dya kuhenda mazuka. ¹⁷ Đubva Pilato kawauza hawa wantu waƚuƚaiyeyo kawamba, "Munatsaka nimumufungwiiye ga? Nimumufungwiiye Baraba ambu Yesu eyenakwambigwa kwamba ndiye huyu Kirisƚo?" ¹⁸ Pilato ewa kanena hivi kwa kwamba, ewa kamanya tswee kwamba hawa wayongozi wa Kiyahuđi, wekimusitaki Yesu kwa kwamba wekimuonea wivu. ¹⁹ Na si hayo ƚu, Pilato epfokaa kitini pfakwe pfa kuyavia hukumu, mukaziwe ewa kamuyeha ƚaamisa kamwamba, "Manya utsemuhenda dzambo

zuka dīdedyonse huyo muntu huyo asiye tsowa. Yeo hu mo-
jo wangu unjia yuhangaiko yuku muno. Koro siku ni-
hangaishwa ni ndoho nzuka muno dzuu ya huyo huyo
muntu.”²⁰ Hawa wakohani wakuu pfamodza na hawa
wazee wa gasa, waitsunziyira hi tūta ili wamuyombe Pilato
kwamba amufunguye Baraba, ela Yesu ayagwe.²¹ Pilato
kaiuza hi tūta ya wantu kawamba, “Kahi ya Baraba na Yesu,
munatsaka nimufunguiye ga?” Na wonse wamba,
“Baraba!”²² Pilato kawauza kawii kawamba, “Mani ayu Yesu
eyenahanwa Kiristo munatsaka nimuhendedze?” Na wonse
waholoka wamba, “Napfatsikwe!”²³ Pilato kawamba, “Mimi
sikwakuonani tsowa ahendeedyo ti!” Ela hi tūta igija kuḅaa
madzwi ikyamba, “Napfatsikwe! Napfatsikwe!”²⁴ Pilato
kaona kwamba nakwakudhumburya kintu, na kumakujumu-
kani fuḍyo. Dūbva kahwaa madzi kanawa mikono usoni
ya hi tūta yonse, na kamba, “Mimi sinaalaṭika kwa dzambo
ḍya kifo cha huyu huyu muntu. Mukimuyaga ni shauri
yenu.”²⁵ Na hawa wantu waholoka wamba, “Hu mwaziwe
nawiiye dzuu yehu na wana wehu!”²⁶ Ndookomu Pilato ka-
mufunguya Baraba na kaamuru kwamba Yesu abigwe na
lucha. Na wepfomubiga wakisa kamuyavya akapfatsikwe.
²⁷ Hawa asikari wangine wa Pilato wamuhwaa Yesu na wan-
jia nae humuḍe uani mwe nkambi yao, na wadziana kiṭaro
chonse cha asikari.²⁸ Wamuvuya nguo na wamuvwika loṭa
ḍya ranji ya zazi.²⁹ Waelekanya na kiyemba cha miwa na
wakimuvwika kitswani, makisa wahwaa nsimbo waimugijisa
mukono wa kuyume. Wakisa waḍabva kumuvunzia nkuhi na
kumubaladhahiya wakimwamba, “Kwa naghea, Haju jwa
Wayahuḍi?”³⁰ Kisa wamukamia mahe na waimudhara hi
nsimbo weyoimugijisa na wamubiga nayo ya kitswa!³¹ Wep-
fomubaladhahiya haṭa wakifuruma, waḍimuvuya hiḍi loṭa
weḍyomuvwika na wazimuvwika hizi nguoze. Makisa wanu-
ka nae kwenda wakamupfatsike.³² Hawa asikari wep-
fowakyenda na Yesu wakamupfatsike, waṭongana na muntu
mumodza jwa kuyawa mudzi wa Ukirene eyeakihanwa
Simioni. Nao wamusharūṭisa autsukuye hu muhi wa mpatsa
wa Yesu.³³ Wenda haṭa wepfofika pfantu pefpofakihanwa
Goligata, yani, “Pfantu pfa pfaa ḍya Kitswa,”³⁴ wamumpa
Yesu mvinyo itsanganyijweyo na nyongo nkali. Ela epfoiṭaṭa
kadziza kuinwa.³⁵ Wamupfatsika muhini mwa mpatsa mak-
isa wazigawana hizi nguoze kwa kuzibigia kura.³⁶ Kisa
wakaa chihako waḍabva kumwambia.³⁷ Makisa wahwaa
kiḅao chorejwecho haya masiṭaki yakwe na wakibiga hap-
faḍe muhini mwa mpatsa, dzuu ye kitswache. Hichi kiḅao
chamba, “Huyu Ni Yesu Haju Jwa Wayahuḍi.”³⁸ Hawa asikari
wapfatsika na wevi wawii pfamodza na Yesu. Mumodza
wamupfatsika mukono kuyume wa Yesu, na yungine
wamupfatsika mukono tsonso.³⁹ Wantu weowakichia na
hafufi wekimwambia vyyuwo vya kinyaya na kusukusa
vitswa vyao kumubaladhahiya.⁴⁰ Wamwamba, “Dzaambia
nkukwamba unaweza kuikomoa ai Hekalu na uimbake na
nsiku ntahu? Haya ikiwa kwamba wewe u Mwana jwa
Muungu ḍugha, hunatsaka kuviona! Suka na hapfo muhini
mwa mpatsa na ḍzipfonye!”⁴¹ Hawa wakohani wakuu na
waalimu wa Sharia pfamodza na hawa wazee wangine, nao
pia wamubaladhahiya Yesu wamba,⁴² “Kapfonya wangine ela
nkawezi kudzipfonya mwenye! Aṭi huyu huyu ndiye ayu haju
jwa Waisiraeli? Akisuka na hapfa muhini mwa mpatsa saam-
bi hunamuhikiza!”⁴³ Aṭi kamuserefaṭa Muungu! Haya ikiwa
kwamba Muungu kamutsaka ḍugha, mani dūbva nkamup-
fonya, nae ekidzihana Mwana jwa Muungu le?”⁴⁴ Haṭa

hawaḍe wevi wapfatsikijweo pfamodza na Yesu nao pia wa-
mubaladhahiya dza vivyo.⁴⁵ Ipfofika saa ntandahu za
musikahi, nsi yonse ifungiiya kiza cha go mumpaka saa ken-
da.⁴⁶ Na ipfofika chima cha saa kenda, Yesu kaḅaa idzwi
kuu kamba, “Eli, Eli, lama sabakitani?” Yani, “Muungu jwan-
gu, Muungu jwangu, kuṭi kuniyatsa?”⁴⁷ Wantu wangine
weosumama hapfaḍe hafufi wepfosikia hivi vya Yesu ane-
neevyo wamba, “Huyu muntu huyu kakumuhanani nabii
Eliya.”⁴⁸ Mumodza jwao kaḍarama haraka kenda kahwaa
yavuyavu kaḍilingila na muhi. Makisa kaḍiṭopya kwa mvinyo
ibushaiyeyo na kaḍimugijia Yesu ili anwe.⁴⁹ Ela hawaḍe
wangine wamwamba, “Muyatse, nahuyowe kwamba Eliya
anakudza anamupfonya ḍugha ambu haṭa?”⁵⁰ Makisa Yesu
kaḅaa idzwi kuu kawii kisa kahuna nsoho.⁵¹ Pfaḍo, huju
yukangadzi jufungijwejo humuḍe Hekaluni juḅaika na kahi,
hangu dzuu mumpaka nsii. Hi nsi yonse ihehema na myam-
ba iḅaika,⁵² na haṭa mbeera zipfenuka. Na ḅaaḍa ya Yesu
kufufuka kuyawa kwa wafu, wantu wenji wa Muungu
wafwiyeo, nao pia wafufuka na wenda wanjia mudzi mud-
heru wa Yerusalemi. Na hawa hawa wantu waonegwa ni
wantu wenji.⁵⁴ Huyu mukuu jwa asikari na hawaḍe wonse
weowakimwambia Yesu, wepfoona hu muhehemo wa nsi
pfamodza na hayaḍe yonse yahendekeeyo, wanjiwani oga
muno na wamba, “Hachi huyu ewa ni Mwana jwa Muungu
ḍugha!”⁵⁵ Kwiwa na wake wenji weowakichimiza na jwa
kuye. Wewa ni hawaḍe wake weomuḅa Yesu hangu ḍyim-
bo ḍya Galilaya kwa dzambo ḍya kumuhumikia.⁵⁶ Wangine
wao wewa ni Maria Magiḍalena, Maria mamajwe Yakobo na
Yusufu, pfamodza na mukaza Zebeḍayo, yani mamajwe
Yakobo na Yohana.⁵⁷ Ipfofika mioro, kudza muntu jabva
mumodza jwa kuyawa mudzi wa Arimataya, eyeakihanwa
Yusufu. Huyu huyu muntu ewa ni mumodza jwa hawaḍe
wamuhikiziyeyo Yesu.⁵⁸ Kenda kwa Pilato na kamuyomba
apfegwe ruhusa ya kuuzika hu mwii wa Yesu. Na Pilato kaa-
muru kwamba aupfegwe.⁵⁹ Dūbva Yusufu kenda kauhwaa
hu mwii wa Yesu kaulinga-linga na sanḍa mpya.⁶⁰ Makisa
kaungiza mbeeranani. Hi hii mbeera iwa nza Yusufu jeje
mwenge aṭukuriyeyo mwambani, na iwa ni mpya. Dūbva ep-
foṭambaarya hu mwii wa Yesu akisa, kaperuya-peruya iwe
kuu kaḍifinikiza hapfaḍe muḍyangoni pfe mbeera, na
kagonzowa.⁶¹ Hiyo hiyo saa, Maria Magiḍalena pfamodza
na huyuḍe Maria yungine wewa wakaa chihako hafufi ne
mbeera wakuyowani.⁶² Ipfofika chamukoche, yani nsiku ya
ḍura ya hi jila ya Pasaka, hawa wakohani wakuu na Ma-
farisayo wenda wakanene na Pilato.⁶³ Dūbva wepfofika
wamwamba, “ḅwana, hukumbuka kwamba huyuḍe muntu
munsuwe asidzafwa ewa kamba anafwa, ela nsiku ya hahu
anafufuka kuyawa kwa wafu.”⁶⁴ Ndookomu hudzia kukuy-
omba uyavye amuri kwamba hi mbeera ye yamijwe mumpa-
ka nsiku ya hahu. Hunatsaka yamijwe ili hawa wanafungiwe
watsekwendaukwiwa hu mwiiwe, makisa waḍabve kunena
kwamba kafufuka kuyawa kwa wafu. Koro dzambo kuziḍyo
ḍikihendeka, hi nsuwe idzeyoḍachaa inawa nzuka kaḍia
hiḍe ya ḍura!”⁶⁵ Pilato kawambukuya kawamba, “Hwaani
asikari mwende mukayamie hi mbeera dza mudzevyoweza.”
⁶⁶ Ndookomu nao wenda waḍingiza muhuri hiḍi iwe ḍiweke-
jweḍyo hapfaḍe muḍyangoni pfe mbeera, na waweka na
kiṭaro cha asikari wa kwamia.

28 Nsiku ya Sabato ipfochia, na ipfofika magura ya
nsiku ya ḍura ya hi ḍyuma, Maria Magiḍalena
pfamodza na huyuḍe Maria yungine warooka magura

yusiku wenda wakaiyowe hi mbeera ya Yesu. ² Bwikira, kugunga muhehemo mukuu wa nsi, koro malaika jwa Bwana kasuka kuyawa mbinguni, kadza kaḍiperuya-peruya hiḍi iwe ḍifinikizijweḍyo hapfaḍe mbeerani na kaḍikaiya chihako. ³ Huyu malaika ekiyangaa dza muyanga wa yupfepfe na haya mavwaziye yewa meupe pee. ⁴ Hawa asikari washooga na wahehema mumpaka wafwa nene na wakaa dza wantu wafwiyeo. ⁵ Huyu malaika kawamba hawaḍe wake, “Namutseshooga, koro nimanya kwamba mwakumulachani huyu Yesu apfatsikijwe. ⁶ Ela hapfa nkapfo. Kesakufufuka kuyawa kwa wafu dza viviḍe aneneevyo. Nzoni muyowe hapfa epfoḍambaarwa, ⁷ makisa mwende haraka mukawambie hawa wanafunḍiwe kwamba Yesu kesakufufuka kuyawa kwa wafu na kesakuyongowa kwenda Galilaya, mudzekokwendamuona nyonse. Na manyani mutsekwaarerwa koro nimavimwambia.” ⁸ Ḍubva hawa wake wanjiwja ni oga na tsekea nyinji. Wayawa na humuḍe mbeerani waḍabva kuḍarama kwenda wakawambiye hawa wanafunḍi wa Yesu. ⁹ Wepfowakyenda, Yesu kawaḍupukia na kawamba, “Mwaa naghea?” Na hawa wake wamwendea na wepfomufika, wamugija maguu na wamuvunzia nkuhi. ¹⁰ Makisa Yesu kawamba, “Namutseshooga. Endani mukawambe hawa wandugu zangu wende Galilaya koro wendaniona huko huko.” ¹¹ Hawa wake wepfowakyenda, huku nyuma hawa asikari wangine weowakyamia hi mbeera ya Yesu, wenda humuḍe mudzini na wawasumwiiya hawa wakohani wakuu

hiviḍe vyonse vichiiyevyo-chiiyevyo. ¹² Ḍubva hawa wakohani wakuu na wazee wa gasa wakaa chihako waḍiyowezyanya hiḍi dzambo. Na wahuna kwamba ni haḍi wawahongwe hawa asikari ili wanene nsuwe. Ndookomu wawahonga chima chikuu cha fwedha ¹³ na wawamba, “Wantu wakimuza wambeni kwamba hawa wanafunḍi wa Yesu wadza nasiku, saa mwiwomukiya na waukwiwa hu mwii wa Yesu. ¹⁴ Na ikiwa kwamba huyu liwali kavisikia, swiswi hunakwenda hunamuhehea na ntamuhendegwe kiḍechonse.” ¹⁵ Ḍubva hawa asikari wazihwaa hizi fwedha wazipfegejwezo na wahenda dza viviḍe wambiiyevyo. Na hi hii nsuwe ndiyo iḍachaiyeyo kahi ya hawa Wayahuḍi haḍa hiḍi hiḍi yeo. ¹⁶ Ḍubva dza viviḍe vya Yesu evyowaḍama, hawa wanafunḍi kumi na mumodza wanuka wenda Galilaya. Wenda pfaḍe pfa hu murima awaḍamiyeo kwamba wende. ¹⁷ Nao wepfomuona wamuvunzia nkuhi wamuyomba, ela wangine wao wewa na kajela. ¹⁸ Yesu kawendea hafufi na kawamba, “Mamulaka yonse ya mbinguni na lumwenguni niyapfegwa mimi. ¹⁹ Ḍubva endani kwa wantu wa vyeeti vyonse mukawahendeze kuwa wanafunḍi wangu, mukiwaḍopya kwa sari ḍya Baba na Mwana na Ruhu Mudheru. ²⁰ Na pia muwayongweeze kuvigija hiviḍe vyonse nimuamuriyevyo nywinywi. Na hachi nyakumwambiani, mimi nya pfamodza nanywi nsiku zonse mumpaka mwiso wa lumwengu.”

Marko

¹ Haya ni Maagu Mema dzuu ya Yesu Kiriŝto, Mwana jwa Muungu. ² Haya Maagu yaḁabva dza viviḁe vyore-jwevyo chuoni mwa nabii Isaya. Muungu kamba, "Tayowa, namuhuma ntumi jwangu usoni yako, adzeielekanya njiayo. ³ Ni muntu eyekulabvani yuwandani akyamba, 'Telekanyeni njia ya Bwana, na muyarongaarye machiyoye.' "⁴ Na huyu ntumi ewa ni Yohana Muṭopya. Kaṭupuka yuwandani akisumwiiya wantu kwamba, wapfyehuze mama na waṭopyegwe ili Muungu apate kuwayatsia nabvise zao. ⁵ Wantu wenji wa kuyawa Yeruselemi na ḁanda zingine zonse za ḁyimbo ḁya Yuḁaya, wekyenda na kumusikiya. Nao wepfoziungama nabvise zao, Yohana kawaṭopya tsana ya Yorodani. ⁶ Yohana ekivwaa vwazi ḁya nsinga za ngamia, na ekidzifunga mulao wa nchingo chunoni mwakwe. Chakuḁyache kiiwa ni maghere na uchi. ⁷ Jeje ekisumwiiya akyamba, "Kwakudzani muntu nyuma yangu mwenye uwezo mukuu kunichia mimi. Sinamala haṭa kwinama nifunguye milao ya vياهوvy. ⁸ Mimi nyakumuṭopyani na madzi, ela jeje kadzamuṭopya na Ruhu Mudheru." ⁹ Hayahayade masiku, Yesu kanuka na mudzi wa Nazareti wiwo ḁyimbo ḁya Galilaya na kenda kaṭopyegwa ni Yohana tsana ya Yorodani. ¹⁰ Yesu epfoakiyawa na humuḁe madzini, bwikira kaziya hizi mbingu zipfenuka na kamuona huyu Ruhu jwa Muungu akwakumusukiani dza ndiwa. ¹¹ Makisa kusikika idzwi kuyawa yuwinguni ḁikyamba, "Wewe u Mwanangu mutsakwa, nitsakizwa nawe muno." ¹² Makisa iyo saa, Ruhu Mudheru kamupfiika Yesu yuwandani kuye. ¹³ Kakaa hukude yuwandani kwa nsiku miyongo mine, akidemegwa ni Shaaṭani. Ewa kahi ya waḁondo wa baḁani ela malaika wekimuhumikia. ¹⁴ Nyumae, baḁa ya Yohana Muṭopya kunzizwa gerenzani, Yesu kenda ḁyimbo ḁya Galilaya na katumwiiya Maagu Mema ya Muungu. ¹⁵ Kamba, "Ngera imaṭimia. Uhaju wa Muungu umaawa hafufi. Pfyehuzani mama na muyahikize haya Maagu Mema." ¹⁶ Nsiku modza, Yesu epfoakichia na geri ya ziwa ḁya Galilaya, kamuona Simioni na ndugujwe eyeakihanwa Angerea. Wowii wekilo-wa na nyavu koro wewa wantu wa kulowa. ¹⁷ Yesu kawahana kawamba, "Niubani, nami namuhendeza kuwa walowa wa wantu." ¹⁸ Na pfapfo waziyatsa hizi nyavu zao wamuuba. ¹⁹ Yesu epfokwenda usoni kachuchu, kamuona Yakobo na Yohana, wana wa Zebeḁayo. Wewa chomboni mwao wakisona nyavu zao. ²⁰ Epfowaona ṭu, kawahana, nao wamuyat-sa baba jwao Zebeḁayo humuḁe chomboni pfamodza na hawaḁe viḁaruwa, na wamuuba Yesu. ²¹ Yesu na wanafunḁi-we wagija njia wenda haṭa mudzi wa Kaperinaumi. Na ipfofika nsiku ya Sabato ṭu, Yesu kanjia sunagogini na kaḁab-va kuwayongweeza wantu. ²² Na wonse weowakimusikiya wamaka muno kwa namuna ayongweezeyevyo. Koro nkakuyongweeza dza hiviḁe vya hawa waalimu wao wa Sharia wevyowakiyongweeza. Jeje kayongweeza dza muntu mwenye mamulaka. ²³ Humuḁe sunagogini kwiwa muntu eyekuwa na mpepfo nzuka. Bwikira kabiga idzwi kamba,

²⁴ "Unaswini, Yesu jwa Nazareti? Dze, kumakudzia kuhunanga? Nikumanya tswee kwamba u ga! Wewe u Mutsanwa jwa Muungu." ²⁵ Ela Yesu kaibusa hiḁe mpepfo nzuka kayamba, "Nyamaa mya na umuyawe huyu muntu!" ²⁶ Hi mpepfo nzu-ka imuhehemesa na nguvu huyu muntu, kisa ibiga idzwi kuu na imuyawa. ²⁷ Wantu wonse wamaka muno haṭa waḁabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Haya haya nayo ni mambo ga? Munamba ni mayongweezo mapfya? Huyu huyu muntu ana mamulaka yeyodze, ya kwamba haṭa akiamuru mpepfo nzuka zimuyawe muntu nazo zinamuṭii?" ²⁸ Ndookomu sifa zakwe zivuma kula pfantu kuzimuni mwa ḁyimbo ḁya Galilaya. ²⁹ Yesu na wanafunḁiwe wepfoyawa na humuḁe sunagogini, Simioni na Angerea wamuhwaa Yesu, Yakobo na Yohana wenda nao nyumbani kwao. ³⁰ Wepfonjia humuḁe nyumbani, wamuṭonga mukwanguwe muke Simioni karomokwa ni kanaṭa na kaṭambaara. Yesu kahodejwa hi hali yakwe. ³¹ Nae kamwendea hapfaḁe ṭaṭani, kamugija mukono kamunuya wima. Na iyo saa hi kanaṭa imuyatsa, nae kaḁabva kuwawekea chakuḁya. ³² Mioroye, dzuwa ḁipfotswa, wantu wamuyeha Yesu wajwazi wonse, na haṭa weokuwa na mpepfo nzuka. ³³ Mudzi muzima uundukizika hapfaḁe muḁyangoni! ³⁴ Nae Yesu kapfoza wajwazi wenji weokuwa na ndwari garagara. Kayavya wantu mpepfo nzuka nyinji, na wala nkakuzipfa namfasi zinene kiḁe-chonse, koro ziimumanya kwamba jeje ni ga. ³⁵ Chamukoche magura yusiku, Yesu kayamuka kenda pfantu chiṭu kendakanjia kuyombani. ³⁶ Kapfachu, Simioni na wenziwe wanjia kumulachani. ³⁷ Na wepfomuona wamwamba, "Wantu wonse wakukulachani wewe." ³⁸ Ela Yesu kawamba, "Hwendeni na vidzidzi vingine vivyo hafufi ili nako pia nikasumwiiye, koro ndiḁyo nidziiyedyo." ³⁹ Ndookomu kazinga ḁyimbo ḁyonse ḁya Galilaya, akyenda na kusumwiiya masunagogini na kuyavya wantu mpfepfo nzuka. ⁴⁰ Nsiku modza, Yesu kendejwa ni muntu eyekuwa na ujwazi wa kwanga. Huyu muntu kamuvunzia nkuhi na kamuriria kamwamba, "Bwana, amaa ukitsaka nkwanipfoza?" ⁴¹ Yesu kamufwiya ṭei na kamunyozeza mukono kamuhora na kamwamba, "Nakupfoza." Makisa kamwamba, "Pfowa!" ⁴² Na pfapfo huyude muntu kapfowa. Hi kwanga yaara tswee. ⁴³ Kisa Yesu kamuseresa muno kamwamba, "Manya utsemwambia muntu yudejwone dzuu ya hiḁi hiḁi dzambo. Ishinu enda kwa huyu mukohani ukadziyanganye kwakwe kwamba kupfowa na uyavye mvuugiya dza vya Sharia ya Musa ivyonakumala kuhenda, dza ushaahiḁi kwamba kudhereswa." Kisa kamugonzozo kwenda nyumbani na yayo maguu. ⁴⁵ Ae huyude muntu akidzaakinuka, kaḁabva kuḁisumwiiya hiḁi dzambo kula pfantu. Ndookomu maagu dzuu ya hiḁi dzambo yaḁachaa, haṭa Yesu nkakuweza kunjia mudzi uḁewonse wazi wazi kawii. Ishinu kakaa kuntu chiṭu. Ela haṭa vivyo wantu wamuṭirikia kuyawa kula ḁanda.

2 Baaḍa ya nsiku kadha kuchia, Yesu kauja kawii Kaperinaumi, na maagu yaḍachaa kwamba ka nyumbani. ² Dubva wantu waundukizika wenji na wenji humuḍe nyumbani mumpaka ntakwiwa namfasi haḥa hapfaḍe muḍyangoni. Nae Yesu kawasumwiiya chuuwo cha Muungu. ³ Epfoakisumwiiya, kuyehegwa muntu ahinamfiye atsukwiiwe ni wantu wane. ⁴ Ela kwa dzambo ḍye tuḥa ya wantu washindwa kumufisya kwa Yesu. Ndookomu wapfaa nae huku ḍarini dzuu, waḍihumbuya anga hiḍi ḍari ḍa na hapfaḍe pfa Yesu asumamiyepfo na wamususya huyu ahinamfiye na ḥaḥaḍe. ⁵ Yesu epfoona faro yao, kamwamba huyu ahinamfiye, "Mwanangu, nabvisezo kuziyatsijwa." ⁶ Na hapfaḍe kwiwa kukaa na waalimu wa Sharia. Wepfosikia hivi vya Yesu aneneyevyo, waḍabva kudziua na mojoni wakyamba, ⁷ "Ayu muntu ayu, anawezadze kunena dzaavi? Nkakwakukufuruni? Ni ga eye na uwezo wa kuyatsia muntu nabvise, isipfokwamba ni Muungu jeje hekeḥu?" ⁸ Na pfapfo Yesu kahambuya haya maḥaro yao, na kawauza kawamba, "Kuḥi nywinywi mwakuḥarani maḥaro dza hayo?" ⁹ Vivodho ni vi? Kumwamba huyu ahinamfiye, 'Nabvisezo kuziyatsijwa?' Ambu kamwamba, 'Nuka hwaa ḥaḥaḍe wenende?' ¹⁰ Natsaka kumuyanga kwamba mimi Mwana jwa Aḍamu nina mamulaka ya kuyatsia wantu nabvise humu lumwenguni." Kisa kamwamba huyu muntu ahinamfiye, ¹¹ "Nuka wima, hwaa hiḍi ḥaḥaḍe wende nyumbani." ¹² Na iyo saa, huyuḍe muntu kanuka wima, kahwaa ḥaḥaḍe kagonzowa huku wantu wonse wakiwa kumuyowani na kumaka. Na wonse wanjia kumushaḍani Muungu wakyamba, "Ntahudzaona dzambo dza hiḍi meshi!" ¹³ Kisa Yesu kanuka kawii kenda geri ya ziwa ḍya Galilaya. Na kendejwa ni tuḥa nkuu na nkuu ya wantu nae kaḍabva kuwayongweeza. ¹⁴ Akinuka akwakuchiani, kaona muhwaa kuwa mumodza eyeakihanigwa Lawi mwana jwa Alifayo. Ewa kaka chihako humuḍe mwa hi ofisi ya kuhwaiya kuwa. Yesu kamwamba, "Niuba!" Nae Lawi kanuka kamuuba. ¹⁵ Baaḍaye, Yesu na wanafunḍiwe wenda nyumbani kwa Lawi wakadye chakuḍya. Wepfokaa kuḍyani, wahwaa kuwa wenji na wantu wangine weonahwajwa kuwa wanabvise, wamuubiyeyo Yesu, nao wakaa chanoni kuḍyani pfamodza nao. ¹⁶ Ela waalimu wa Sharia wangine weokuwa Mafarisayo, wepfo muona Yesu kakuḍyani na wahwaa kuwa na wanabvise, wawauza wanafunḍiwe wawamba, "Kuḥi huyu kakuḍyani na wahwaa kuwa na wanabvise?" ¹⁷ Yesu epfowasikia, kawambukuya kawamba, "Weo na matsea ntawanalacha muriḥa, weonalacha muriḥa ni hawaḍe weo wajwazi. Mimi sikudzia wantu weonadziona kwamba ni wahachi, ela nidzia wanabvise." ¹⁸ Buwa modza wanafunḍi wa Yohana Muḥopya na hawa Mafarisayo wekifunga. Dubva Yesu kendejwa ni wantu wamuua wamwamba, "Kuḥi wanafunḍi wa Yohana na wa Mafarisayo wanakaa na kufunga, ao hawa wako ntawafunge?" ¹⁹ Yesu kawambukuya kawamba, "Waalikijweo harusini wanawezadze kufunga huku ḥwana harusikiwa ka pfamodza nao? Ntaiwezekane! Chima cha huyu ḥwana harusiki aivyo pfamodza nao ntawaweziki kufunga." ²⁰ Ela nsiku idzafika, ambapfo huyu ḥwana harusiki kadzanujwa kahi yao. Hapfo ndipfo wadzepfongua." ²¹ Yesu kongeza kunena kamba, "Ntaku muntu eyenasona kiraka cha nguo mpya dzuu ya nguo ijariyeyo. Koro akihenda dzavyo, hiki kiraka kinaihendeza hi nguo ya kae itsafurike-tsafurike, na hapfa pfaḥaikiyepfo pfanakwongezeka." ²² Na ntaku muntu eyenangiza mvinyo mpya kwa mifuko ya nchingo ya kae. Koro akihenda dzavyo, hi mvinyo inaiḥaa hi mifuko ya

nchingo na inahika. Mvinyo mpya inangizwa kwa mifuko ya nchingo mpya!" ²³ Nsiku modza ya Sabato, Yesu ekichia na makondenii pfamodza na wanafunḍiwe. Wepfowakichia, hawa wanafunḍiwe waḍabva kufuruḍa masuke ya nganu na kuyafyokotsa na kuḍya. ²⁴ Hawa Mafarisayo wepfo wawauza Yesu wamwamba, "Ḥawayowe hawa wanafunḍiwo! Kuḥi wakuhendani kazi na nsiku ya Sabato na hali hi Sharia yehu ihuvingira kuhenda dzavyo?" ²⁵ Ela Yesu kawambukuya kawamba, "Munamba ntamudzasoma ḥaḥa aḍi vya Ḍauḍi ahendeyevyo epfokuwa na nzaa jeje na wantuwe na huku wewa ntawa kintu cha kuḍya?" ²⁶ Abiathari epfokuwa Mukohani Mukuu, Ḍauḍi kenda kanjia humuḍe hemani mwa Muungu, kaḍya hi mikahe iyoyavigwa mvugiyi kwa Muungu na kawapfa na wantuwe. Kahenda hivi na hali kisheria weoruhusijwa kuḍya hiḍe mikahe wewa ni wakohani tu!" ²⁷ Kisa Yesu kawakontomeeza kawamba, "Dubva Sabato iwekwa kwa dzambo ḍya mwanaaḍamu, na wala mwanaaḍamu nkakuumbwa kwa dzambo ḍya Sabato." ²⁸ Ndookomu mimi Mwana jwa Aḍamu, ni Ḥwana ḥaḥa jwa Sabato."

3 Nsiku ingine ya Sabato, Yesu kanjia kawii sunagogini. Na humuḍe kuzimu kwiwa muntu mumodza ahinamfiye mukono. ² Na pia kwiwa na Mafarisayo weowakilacha dzambo ḍya kumusiḥaki naḍyo Yesu. Dubva wekimuchimiza waone kwamba anamupfonya huyu muntu na nsiku ya Sabato ambu ḥaḥa. ³ Yesu kamuhana huyuḍe muntu ahinamfiye hu mukono kamwamba, "Nzoo hapfa usoni." ⁴ Kisa kawauza hawa Mafarisayo kawamba, "Dze, ai Sharia yehu inahumala kuhenda kintu ga na nsiku ya Sabato? Kuhenda dzambo dzema ambu kuhenda dzambo zuka? Kupfonya ambu kuyaga?" Ela waḍurura mya! ⁵ Yesu kawahaaza na dzitso ḍya ngoro, koro kasikiḥiswa ni myojo yao myumu. Kisa kamwamba huyuḍe muntu ahinamfiye, "Ugonzowe hu mukonowo!" Huyuḍe muntu kaugonzowa na upfowa pfapfo. ⁶ Iyo saa hawa Mafarisayo wayawa nze. Kisa wao na wangine weonamuunga mukono Herode wenda waḍabva kuhenda mashauri ya kumuyaga Yesu. ⁷ Kisa Yesu pfamodza na wanafunḍiwe, wanuka wenda geri ya ziwa ḍya Galilaya. Na wantu wenji na wenji waḍabva kumuuba. Wangine wewa wayawa Galilaya, na wangine wayawa ḍyimbo ḍya Yuḍaya. ⁸ Wangine wayawa Yerusalemi na ḍyimbo ḍya Idumea. Na wangine wao wewa wayawa yombe jwa pfii jwa tsana ya Yoroḍani na ḥaḥa ḍanda za midzi ya Turo na Sidoni. Wonse wamwendea Yesu kwa kwamba wesikia haya eyoakihenda. ⁹ Na kwa kwamba Yesu ewa kapfoza wantu wenji na wenji, wajwazi wonse wekikunduyana ili nangaa wamuhore tu. Dubva Yesu epfoona hivyo, kawamba wanafunḍiwe wamuḥayarishie chombo kiḍoḍo, ili hi tuḥa ya wantu itsekudzamuminya. ¹¹ Na hawaḍe weokuwa na mpepfo nzuka, kula wepfo wakimuona Yesu, wekidzigisa nsii usoni yakwe na kuḥaa madzwi wakyamba, "Wewe u Mwana jwa Muungu!" ¹² Ela Yesu kawaseresa vyumuni watseenena kwa wantu kwamba jeje ni ga. ¹³ Nyumae, Yesu kapfaa murimani dzuu na kahana hawaḍe atsakiyeo jeje, nao wamwendeya. ¹⁴ Katsana wantu kumi na wawii ahaniyeo, "Ntumi," wakae pfamodza nae na awahume nze kwendasumwiiya ¹⁵ na wawe na uwezo wa kuyavya mpepfo nzuka. ¹⁶ Dubva hawa kumi na wawii atsaniyeo ni hawa: Simioni amumpiye sari ḍya Peḥero, ¹⁷ Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo, awapfiyeo sari ḍya Boanage, yani wana wa ḥaḥaḥu. ¹⁸ Wangine ni aḍe Anḍerea na Filipo, Baḥolomayo, Matayo, Tomasi, Yakobo

mwana jwa Alifayo, Tadayo, Simioni eyeakihanwa Jangina na ¹⁹ Yuḍa Isikariota, huyu adzeyeakimuḍawanya Yesu. ²⁰ Kisa Yesu na wanafunḍiwe wanjia nyumbani. Na kawii kuṭuuṭaa ṭuṭa nkuu na nkuu ya wantu haṭa Yesu na wanafunḍiwe ntawakupata namfasi ya kuḍya chakuḍya. ²¹ Ḍubva wantuwe wepfovipata maagu, wenda wakamuhwae koro wekita kwamba kakuyawani kitswa. ²² Kwiwa na waalimu wa Sharia weoyawa Yerusalemi. Nao wamba, "Huyu kanjijwa ni Belizebuli, mukuu jwa mashaṭani. Na ndiye eyenamumpa nguvu za kuyavya wantu mpepfo nzuka." ²³ Ḍubva Yesu kawamba hawa wantu wadzikuntie hafufi nae, na kanena nao na mainganyo kawamba, "Shaṭani anaweza kumuyavya Shaṭani? ²⁴ Uhaju uḍewonse ukigawika viṭaro vya kupfingana vivyo kwa vivyo, uhaju dzao ntauwezi kusumama. ²⁵ Na nyumba igawikiyeyo viṭaro vya kupfingana vivyo kwa vivyo, nyumba dzayo ntaiwezi kusumama. ²⁶ Ndookomu ikiwa kwamba Shaṭani kaḍabva kudzipfinga jeje mwenye, hu uhajuwe nawa kwamba ugawika, na ntauwezi kusumama, unagwa. ²⁷ Ntaku eyenaweza kuvunza nyumba ya muntu mwenye nguvu aheke maliye pfasipfo nguzi kumufunga-funga huyu mwenye kisa rrefu, aheke maliye. ²⁸ Hachi nyakumwambiani, nabvise zonse za wanaḍadamu na kukufuru kwao wanaweza kuyatsijwa. ²⁹ Ela yuḍejwone adzeyemukufuru Ruhu Mudheru, nkawezi kuyatsijwa meshi. Huyu anawa kwamba ana nabvise ya maishi." ³⁰ Yesu kanena dza hivi kwa kwamba wangine wekyamba ana mpepfo nzuka. ³¹ Kisa wanduguzwe Yesu na mama jwao wenda hapfaḍe epfoakiyongweeza. Wasumama nze ye nyumba na wamuhumia muntu amuhane. ³² Yesu ewa karingwa ni ṭuṭa ya wantu wakaiyeo chihako. Nao wamwamba, "Ḍwana, mama jo na wanduguzo wa hapfo nze wanatsaka kunena nawe." ³³ Ela Yesu kawambukuya kawamba, "Mama na wandugu zangu ni wa?" ³⁴ Kahea matso kawayowa hawaḍe wamuringiyeo kisa kamba, "Ṭayowani, mama na wandugu zangu ni hawa! ³⁵ Koro yuḍejwone eyenahenda miro ya Muungu, huyo ndiye mama, ndiye ndugu yangu na ndiye imbu ḍyangu."

4 Yesu kaḍabva kuyongweeza kawii geri ya ziwa. Kwiwa ṭuṭa nkuu na nkuu ya wantu haṭa kaona kwamba heri anjie chomboni. Epfonjia kakaa chihako, na hawa wantu wakaa na hapfaḍe gubani. ² Kawayongweeza mambo menji na menji kwa mainganyo. Kawamba, ³ "Ṭasikiani! Kwiwa na muntu mumodza endeye kushaṭani mbeju. ⁴ Epfoakishaṭa, mbeju zingine zigwa njiani na zidigwa ni nsongo. ⁵ Mbeju zingine zigwa maweni kusikokuwa na mutsanga mwinji, na zimea haraka. ⁶ Ela kwa kwamba hi mitse ntaiwa na mizi yendeyeyo nsii, ipfobigwa ni dzuwa inyuuka ifwa. ⁷ Zingine zigwa miwani na hi miwa nayo ikuya iishumpanya hi mimea na ntaikuyaa kintu. ⁸ Ela mbeju zingine zigwa kuntu kwa mutsanga munono. Zimea, zikuya na zivyaa chima cha nseense miyongo mihahu zaidi ya hiviḍe zishaṭijwevyo. Zingine zivyaa chima cha miyongo mihandahu na zingine gana, zaidi ya hiviḍe zishaṭijwevyo." ⁹ Kisa Yesu kawamba, "Ḍubva huyuḍe eye na masikio nasikiye!" ¹⁰ Yesu eposaa jeje na wanafunḍiwe kumi na wawii na wantu wangine weowakimuuḷa, wamuuzza dzuu ya haya mainganyo. ¹¹ Nae kawambukuya kawamba, "Nywinywi muḍyaalijwa kuimanya hi siri ya Uhaju wa Muungu. Ela wangine wanayambijwa ḷasi kimafumbo. ¹² Ndookomu, 'Kuona wanaona, ela ntawahambuye kintu. Kupfindiia wanapfindiia, ela ntawaimuke kintu. Koro ṭambere si hivyo, wandemuperukia Muungu nae

andewapfonya.' " ¹³ Kisa Yesu kawauza kawamba, "Yani haṭa hidi hidi inganyo ntamukuḍiimuka haṭa? Mani ḍubva mu-naweza kuimuka inganyo ḍingine ḍiḍeḍyonse? ¹⁴ Mushaṭa ni huyu eyenashaṭa chuuwo cha Muungu. ¹⁵ Wantu wangine waa dza hizi mbeju zigwiyezo njiani. Wanakisikia hichi chuuwo, ela iyo saa Shaṭani anakudza akachiwapfoka myojoni mwao. ¹⁶ Na wantu wangine waa dza hiziḍe mbeju zigwiyezo maweni. Wanakisikiya hichi chuuwo cha Muungu na iyo saa wakachipfokea na tsekea muno. ¹⁷ Ela kwa kwamba hichi chuuwo ntachikungora myojoni mwao, faro yao ntaiwe na nguvu. Wakipatwa ni maḍina kwa dzambo ḍye chuuwo, iyo saa wanaziyekeza faro zao. ¹⁸ Wantu wangine waa dza hizi mbeju zigwiyezo miwani. Wanakipfokea hichi chuuwo, ¹⁹ ela mirumiru za hujumu na makulekule ya ujabva na ṭamaa nyinji, zinawalinga na kukishumpanya hichi chuuwo. Ndookomu hichi chuuwo ntakivyae matunda yaḍeyonse maishani mwao. ²⁰ Na hiziḍe mbeju zigwiyezo kwiiko na mutsanga munono, ni dza hawaḍe wantu weonakisikiya hichi chuuwo na wakachigija na moja mumodza. Maisha yao yanamuvyaya Muungu matunda dza hiviḍe vya muhi wivyonavyaa mumpaka ukaara gomba." ²¹ Yesu kongeza kunena kamba, "Kuna muntu eyenagiza tsaa kisa akaifinikiza na pishi ambu akaingiza ṭaṭani kuzimu, ḷaḷala ya kuipfatsika pfantu dzuu? ²² Koro kula kifitsikiyecho kidzayawiya wekeani tswee na kula chicho sirini kidzamanikana. ²³ Ḍubva awee na masikio nasikiye!" ²⁴ Kisa kawamba, "Yapfindiye muno hayaḍe mwiyonasikia! Hikiḍe kipimo mwichonapimia nacho wenzenu, ndicho mudzechopimijwa haṭa na kufwachaa. ²⁵ Koro huyuḍe eye na kintu na akikitungia, huyu anakwongezewa. Ela huyuḍe asiye na kintu, ḷasi haṭa hakaḍe kachuchu ekonako pia anakapfokwa." ²⁶ Yesu kongeza kunena kamba, "Uhaju wa Muungu nauinganya na muntu mwenye nkonde endeye akishaṭa mbejuze. ²⁷ Siku ukifika anayaa na nsi ikicha anayamuka. Azo hizi mbeju zinatsembuya na zinaḍabva kumea pfasipfo jeje kumanya kwamba vyakuhendekanidze. ²⁸ Hu mutsanga ndiwo wivonakuzia mumea. Ḍura kunatsembua gomba, kisa kunapfatsika hidi suke, na mwisu hidi suke ḍinangiza chakuḍya. ²⁹ Hi bvaro ikimawivwa, huyu muntu anaḍabva kuikekenta, kwa kwamba ngera ya mavuno ifika." ³⁰ Kawii Yesu kamba, "Uhaju wa Muungu hundeuvinganya na kintu ga? Ambu hundewezeza na inganyo ga? ³¹ Waa dza mbeju ya tsare imeeyeyo nkondeni. Gula ndiyo mbeju ndoḍo ya mwisu kahi ya mbeju zonse. ³² Ela ikimea inawa muhi mukuu kuchia mihi ingine yonse ya nkondeni. Mahambiye yanawa makuu na haṭa nyuni nao wanakudza na kudzielekanyia vitsanza humu mahambini." ³³ Yesu kawasumwiya wantu chuuwo na mainganyo yangine menji dzayahaya. Kawasumwiya chima wawezeeyecho kusikiya. ³⁴ Yesu nakunena na hawa wantu kiḍechonse pfasipfo mainganyo. Ela epfokuwa ndiye jeje na wanafunḍiwe wao hekeṭu, ekiwaimusya maana ya haya mainganyo. ³⁵ Iḍe nsiku na mioro, Yesu kawamba wanafunḍiwe, "Nahuvukeni hidi ziwa hwende huḍoombe." ³⁶ Ḍubva waiyatsa hi ṭuṭa ya wantu, wanjia humu chomboni mwa Yesu emokuwa na waḍabva kuvuka hidi ziwa. Vyombo vingine navyo viwauḷa na nyuma. ³⁷ Wepfowakivuka, kuḍabva kubiga vuṭo kali na haya mawimbi yakibiga hichi chombo haṭa kiḍabva kunjia madzi. ³⁸ Ae huku Yesu ewa ka nsezi ye chombo, katsagamia muṭo ekiyaa. Ḍubva wanafunḍiwe wamuyamusa wamwamba, "Mwaalimu, ntavikwakukumudani haṭa kwamba

hwakuhimiani?"³⁹ Yesu epfoyamuka, kaḍibusa hiḍi vuṭo na kayaamuru haya mawimbi kayamba, "Ingamaa! Ḍunda mya!" Na pfapfo hiḍi vuṭo ḍinyamaa na ziwa ḍyonse ḍiḍunda mya!⁴⁰ Kisa Yesu kawamba wanafunḍiwe, "Kuṭi mu woga dza hivi? Amaale ntamu faro haṭa?"⁴¹ Nao myojo iwanjia oga zaiḍi na waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Huyu huyu ni muntu aweedze, jwa kwamba haṭa vuṭo na mawimbi navyo vinamuṭii?"

5 Yesu na wanafunḍiwe wepfovuka hiḍi ziwa ḍya Galilaya, wenda wojeka nsi ya Wagerasa.² Yesu epfoy-awa nomu chomboni, kaṭangerwa ni muntu ayawiye maḅeerani eyekuwa na mpepfo nzuka.³ Huyu muntu ekikaa maḅeerani. Ntaku awezeeye kumumiza haṭa kwa kumufunga na minyoro.⁴ Ekikaa na kufungwa maguu na mikono kuṭwa, ela kula buwa ekiihuna-huna hi minyoro na hizi mpingu akazivunza-vunza. Ndookomu ntakwiwa na muntu eyekuwa na nguvu za kumumiza.⁵ Siku na musikahi ekizunguuka humu maḅeerani na mirimani akiḅaa madzwi na kudziḅaa-ḅaa na mawe.⁶ Ḍubva epfomuona Yesu na jwa kuye, kamuḍaramia na kenda kamugwiya maguuni.⁷ Yesu kamwamba, "Wewe mpepfo nzuka, muyawe muntu huyu!" Na huyuḍe muntu kaḅaa idzwi kuu kamba, "Unamini Yesu Mwana jwa Muungu awee dzuu? Nakuyomba kwa sari ḍya Muungu, utsenikuntisa ḍina!"⁹ Makisa Yesu kamuuzza kamwamba, "Sariḍyo ndiwe ga?" Nae kamwambukuya kamwamba, "Sari ḍyangu ndimi 'Ḍyeshi,' koro hu wenji."

¹⁰ Kisa kamuyomba Yesu muno atsezipfiika hizi mpepfo nzuka nze ya hiḍe nsi.¹¹ Hafufi na hapfaḍe, kwiwa gwolu nkuu ya nguyuwe iyoikiisa karimani dzuu.¹² Na hizi mpepfo nzuka zimuyomba Yesu zimwamba, "Huyatse hukawanjje hawade nguyuwe hawaḍe."¹³ Yesu kaziruhusu, nazo zimuyawa huyuḍe muntu zyenda ziwanjia hawa nguyuwe. Gwolu yonse ya nguyuwe iḍarama kuyawa hapfa yukukani yenda igwa ḅaharini. Na nguyuwe wonse chima cha elefu mbii wafwa madzi tswee!¹⁴ Ḍubva hawa waṭungwa wa hawaḍe nguyuwe kudzaona hivyo, waḍarama wapfiika maagu mudzini na makondenii. Na wantu wahika kwendayowa haya yahendekeeyo.¹⁵ Wepfofika hapfaḍe pfa Yesu epfokuwa, wamuona huyuḍe muntu eyekuwa na mpepfo nzuka nyinji na nyinji. Wamuona kaka chihako, kavwaa nguoze na ndiye na akilize nzima! Ndookomu nao wanjijwa ni oga.¹⁶ Kula aoneye haya mafara yahendekeeyo kwa huyuḍe muntu na hawa nguyuwe, kavisumwiiya mwenziwe.

¹⁷ Ndookomu hawa wantu waḍabva kumuyomba Yesu ayawe ḍaiḍoni mwao.¹⁸ Yesu akwakunjiani chomboni agonzowe, huyuḍe muntu ayavijwe mpepfo nzuka kamuyomba agijane nae.¹⁹ Ela Yesu kadziza. Ishinu kamwamba, "Uja nyumbani ukawasumwiiye waḅamuzo hayade yonse ya Muungu akuhendeeyeyo na namuna akufwiiyeyo ṭei."

²⁰ Nae huyuḍe muntu kenda hiḍe ḍanda iyonahanwa "Midzi Kumi," kenda kaḍabva kusumwiiya wantu hivi vya Yesu amuhendeeyeyo. Na wantu wonse wamaka.²¹ Yesu kanjia chomboni kavuka kawii hiḍi ziwa kauja huyombe ayawiyejo. Epfokwojeka, kuṭuṭaa ṭuṭa nkuu na nkuu ya wantu imuringiyeo geri ya hiḍi ziwa.²² Na hapfo kudza mukuu mudzini jwa sunagogi eyeakihanwa Yairo. Epfomuona Yesu kamugwiya maguuni.²³ Kamuriria kamwamba, "Mwanamuke wangu muḍoḍo ka ḍuru ḍya mwiso! Nakuyomba ukamuweke mikono apate kupfona na aishi."²⁴ Ndookomu Yesu kanuka pfamodza na Yairo. Na ṭuṭa nkuu na nkuu ya wantu imuḅa. Wamuminya na kula ḍanda.²⁵ Humuḍe

mwe ṭuṭa, kwiwa muke eyekuwa na ujwazi wa kukakanyika mwazi. Hu huu ujwazi ewa kamakaa nao kwa myaka kumi na miwii.²⁶ Ewa kasumbuka muno kwenda huku na huku kwa waganga. Jabwawe wonse kawisiya ugangani, ela nkakuhenda weya. Ishinu haliye ihamaṭa kuwa nzuka.²⁷ Haṭa vivyo, huyu muke ewa kapata maagu dzuu ya Yesu. Ndookomu kamudzia Yesu na nyuma, akiḅaa wantu huku akiṭara na mojoni akyamba, "Amaa haṭa nikiḍihora eḍi loṭaḍye saapfowa?" Na epfomuhora Yesu ḍugha,²⁹ hu mwazi eoakikakanyika uṭuma pfapfo na kadzisikia kwamba kapfowa!³⁰ Iyo saa Yesu kadzisikia kwamba kayawigwa ni nguvu. Nae kaiperukia hi ṭuṭa ya wantu na kawauza kawamba, "Ni ga aihoreye e nkanzu yangu?"³¹ Hawa wanafunḍiwe wamwambukuya wamwamba, "Ḍwana nkukwakuonani namuna ya wantu wevyokukuminyani na kula ḍanda? Unakwambadze, 'Ni ga anihoreye?'"³² Ela Yesu kagija kuyowayowa huku na huku amuone huyuḍe amuhoreye.³³ Huyu muke kudzahambuya hivi vimuhendekeeyeyo kadziyavya. Kenda kwa Yesu huku akihehema na oga. Kamugwiya maguuni na kamusumwiiya yonse vihendekeeyeyo.³⁴ Nae Yesu kamwamba, "Maama, faroyo ikupfonya. Enda na naghea, kwisa kupfowa ngwariyo!"³⁵ Yesu asidzakwisa kunena, kudza wantu kuyawa nyumbani kwa Yairo na wamwamba Yairo, "Huyu mwanamukeo kesakufwa. Amaale ayu Mwaalimu unamusumbwiiya ḍi?"³⁶ Ela haṭa pfasipfo kuvifwanya hivi wevyowakinena, Yesu kamwamba Yairo, "Nkudzouwe na shaka, wewe hikiza ṭu!"³⁷ Na akwakwendani kwa Yairo, nkakuyatsa muntu yungine yuḍejwonse amuḅe, lamuḍa Peṭero, Yakobo na Yohana ndugujwe Yakobo.³⁸ Wepfofika nyumbani kwa Yairo, Yesu kaṭonga vilele vya viiyo na kukikintika.³⁹ Kanjia humu nyumbani na kawauza hawa wantu kawamba, "Awi vilele vyonse vya viiyo mvyo? Huyu mwanamuke nkakufwa, kakuyaani ṭu!"⁴⁰ Ela wao wamutseka. Yesu kawayavya nze wonse. Makisa kamuwaa babajwe na mamajwe huyu mwanamuke na wanafunḍiwe wohahu, wanjia humu chumbani mwa huyu mwanamuke emokuwa.⁴¹ Kisa kamugija mukono huyuḍe mwana na kanena nae chikwao kamwamba, "Talitha kumi," maanaye, "Mwanamuke, yamuka!"⁴² Iyo saa huyuḍe mwanamuke kanuka, na kaḍabva kudzyenendea. (Huyu mwanamuke ewa na myaka kumi na miwii). Wantu kudzaona hivyo wamaka kuchia chima.⁴³ Yesu kawaseresa watsevimbwambia yuḍejwonse hivi vihendekeeyeyo. Kisa kawamba wamumpe huyu mwanamuke kintu cha kuḍya.

6 Yesu epfonuka na hapfo kauja mudzini kwao Nazareti. Na hawa wanafunḍiwe nao wamuḅa.² Ipfofika nsiku ya Sabato, wanjia sunagogini na Yesu kaḍabva kuyongweeza wantu. Na wenji wa hawa wamusikiyeo wamaka muno haṭa wanjia kuuzanani wao na wao wakyamba, "Huyu huyu muntu haya haya mambo yonse kayawa nayo ku? Hu huu umanyi wonse nae kauhwaa ku? Na haya haya mafara ya kumakisa kakuyahendanidze?"³ Dzaambia huyu huyu si ayuḍe seremala mwana jwa Maria? Na awa wanduguzwe si aḍe Yakobo, Yose, Yuḍa na Simioni huwamanyiyeo tswee? Awa waimbuzwe, si wantu hwiwokuishini nao humu mudzini?" Ndookomu wamungizia ṭukio.⁴ Yesu kawamba, "Hangu ḍura nabii anahilwa kula pfantu, isipfokuwa mudzini kwao na balabalani kwao."⁵ Ndookomu nkakuweza kuhenda mafara makuu hapfo. Ela chakwe ahendeyecho chonse ni kwamba, kawawekea mikono wajwazi wachuchu ṭu na kawapfonya.⁶ Kamakiswa ni kutsowa faro kwao, na

kenda midzi ingine akiyongweeza chuuwo cha Muungu. Yesu kazinga-zinga vidzidzi vya hafufi akyenda na kuyongweeza. ⁷ Makisa kawahana hawa wanafundiwe kumi na wawii na kawahuma wawii wawii wakasumwiiye, na kawapfa uwezo wa kuyavya mpepfo nzuka. ⁸ Kawamba wakwakwendani watsedzitsukwiiya kidechonse. Ishinu ni kudzitsukwiiya nsimbo za kwenendea tu, ela watsedziwaryeghea mikahe wala minkoba wala fwedha. ⁹ Kawamba wawae viyahu, ela watsehwa nguo zingine za kuperuya. ¹⁰ Kawamba, "Nyumba ideyonse mudzeyobigwa karihu, ikaani humo humo mumpaka mudzefonuka huo huo mudzi. ¹¹ Na pfaḍepfonse musipfopfokejwa na wenye wakidziza kumusikiya, pfanukeni hapfo pfantu na mukukunte hiḍi ḍukuu ḍya haya maguu yenu, kuwayanga kwamba wahenda matsowa." ¹² Ndookomu hawa wanafundi wanuka wenda waḍabva kusumwiiya wantu wapfyehuze mama. ¹³ Wayavya wantu mpepfo nzuka nyinji na wapfoza wajwazi wenji kwa kuwahiiya mafuha. ¹⁴ Maagu dzuu ya Yesu yaḍachaa kula pfantu haḍa yendayamufika Haju Heroḍe. Wantu wangine wekyamba, "Yohana Muḍopya kafufuka kuyawa kwa wafu, ndiyo maana anaweza kuhenda mafara ya kumakisa dzayahaya." ¹⁵ Wangine wekyamba, "Ni nabii Eliya," na wangine wekyamba, "Huyu ni nabii dza hawaḍe manabii wangine wa kae." ¹⁶ Ela Heroḍe epfoyapata haya maagu kamba, "Huyu ni yuyude Yohana nimuhuniyee kitswa, kafufuka kuyawa kwa wafu!" ¹⁷ Heroḍe kanena hivi kwa kwamba ewa kahuma wantu wenda wamugija Yohana Muḍopya na kamungiza gerenzani ili aweze kumutsakiza mukaziwe. Huyu huyu mukaziwe eyeakihanigwa Heroḍia, ḍura ewa ni muyamuwe, koro ewa mukaza Filipino, na hali Filipino na Heroḍe wewa ni ndugu. Heroḍe ewa kamuhwa Heroḍia na hali Filipino ewa ka moja. ¹⁸ Yohana epfoona hivi vya Heroḍe ahendeyevyo, ekikaa na kumwambia Heroḍe kuḍwa kwamba ni matsowa kumuhwa mukaza ndugujwe. ¹⁹ Heroḍia kamuwekea kevo Yohana na katsaka kumuyaga, ela nkakuweza. ²⁰ Heroḍe ekimushooga Yohana koro ewa kamanya kwamba ni muntu muhachi na mugulufu, ndookomu ekimuchinga. Heroḍe ekitsaka muno kumupfindiia Yohana, ela kula akimusikiya mojawe unamutsowa raha. ²¹ Idzaidza nsiku ya ḍaghu kwa Heroḍia. Heroḍe ewa kuwahendeani karamu nkuu wakuu wakwe wa sirikali, wa maḍyeshiye na wantu wangine wakuu wakuu wa Galilaya. Iwa ni karamu ya kukumbuka kuvyajwa kwakwe. ²² Ḍubva galiḍama ḍya Heroḍia ḍinjia ḍiwaviniya hawa wageni na huyu haju mumpaka watsekea. Nae haju Heroḍe kamwamba huyu mwanamuke, "Yomba kidechonse wichonatsaka, nami nachikupfa. ²³ Nyakukuyapfiani kwamba, haḍa ikiwa kwamba ni nusu ya uhaju wangu naukupfa." ²⁴ Ḍubva huyu mwanamuke kamugalia nina kenda kamuza kamwamba, "Maama, niyombe kintu ga?" Mamajwe kamwamba, "Yomba hichi kitswa cha Yohana Muḍopya!" ²⁵ Huyu mwanamuke kauja kwa huyu haju na rebvu na kenda kamwamba, "Natsaka unimpe saambi hichi kitswa cha Yohana Muḍopya kikiwa chuureni!" ²⁶ Kudzasikia hivi, haju Heroḍe kadziuti muno kwa hivi aneneyevyo. Ela kwa kwamba ewa kamamuyapfia huyu mwanamuke kisa usoni ya wageniwe, nakutsaka kuvunza ahaḍi yakwe. ²⁷ Ndookomu iyo saa kaamuru asikari kwenda akamuhune kitswa Yohana akiyehe. Huyu asikari kenda kamuhuna kitswa Yohana hukuḍe gerenzani ²⁸ na kachiyeha chikiwa chuureni, kachimumpa huyu mwanamuke. Huyu mwanamuke nae kachimumpa mamajwe.

²⁹ Wanafundi wa Yohana wepfovipata maagu, wenda wauhwaa hu mwiiwe wauzika. ³⁰ Hawaḍe ntumi wepfouja kwa Yesu, wamusumwiiya hayaḍe yonse wayongweezeyeyo na wahendeyeyo. ³¹ Kwiwa wantu wenji na wenji, hawa wakudzani hawa wakunukani, haḍa Yesu na wanafundiwe ntawakuwa na namfasi ya kuḍya haḍa chakuḍya. Ndookomu Yesu kawamba wanafundiwe, "Hwendeni pfantu geri swiswi hekeḍu, hukayavye hara kachuchu." ³² Ḍubva wanuka wanjia chomboni wao hekeḍu, wenda pfantu chiḍu. ³³ Ela wantu wenji wawaona wakwakunukani na wahambuya wekowakyenda. Ndookomu wantu wa kuyawa kula mudzi, wawahunikanyiza na maguu Yesu na wanafundiwe, na haḍa wafika wao ḍura. ³⁴ Yesu akwakwojekani kaona ḍuḍa nkuu na nkuu ya wantu. Kawasikiḍika muno koro kawaona dza mbuzi zizizokuwa na muḍunga, nae kaḍabva kuwayongweeza mambo menji na menji. ³⁵ Ipfofika mioro, hawa wanafundi wamwendea Yesu wamwamba, "Hiḍi dzuwa ḍi-maatswa na hapfa ni pfantu chiḍu. ³⁶ Ḍamana na hawa wantu wapate kwenda makondeni na kwa vidzidzi vivotu hafufi wakadzigwiiye kintu cha kuḍya." ³⁷ Ela Yesu kawambukuya kawamba, "Wapfeni kintu cha kuḍya nywinywi." Nao wamwamba, "Hukachiguye na? Ae chakuḍya cha kuwaḍosa hawa hawa wantu wonse si gharama nkuu ya mafara?" ³⁸ Yesu kawauza kawamba, "Munamba muna mikahe myengaa? Endani mukaiyowe!" Wepfoiyowa wamwamba, "Kuna mikahe mitsano na nswi mbii." ³⁹ Makisa kawaamuru wanafundiwe wawaweke wantu vihako mahagha mahagha humuḍe kitsangeni. ⁴⁰ Wakaa mahagha ya wantu gana gana na miyongo mitsano mitsano. ⁴¹ Makisa Yesu kaihwaa hiḍe mikahe myotsano na hiziḍe nswi zombii. Kayowa mbinguni dzuu, kaivodhya na kaivunza-vunza hiḍe mikahe na kaiwapfa wanafundiwe waiwagawiye wantu. Kawagawiya na hiziḍe nswi zombii ili kula muntu apate. ⁴² Wantu wonse waḍya haḍa wanjia kuviyowani na matso. ⁴³ Na hawa wanafundi wawitsowa-tsowa hivi viḍinku vya mikahe na nswi visaiyevyo. Wadzaza vikapfu kumi na viwii. ⁴⁴ Hawa wayume wao hekeḍu waḍiyeyo hi mikahe, wewa ni wantu elefu nsano. ⁴⁵ Iyo saa Yesu kawamba wanafundiwe wanjia chomboni wayongowe wavuke huḍoombe, haḍa mudzi wa Betisaḍa, huku jeje akiwa kuḍamanani ne ḍuḍa ya wantu. ⁴⁶ Akisa kuḍamana nao, kapfaa murimani akayombe. ⁴⁷ Haḍa kiza kipfonjia, chombo chiiwa madzi kahi pfamodza na wanafundiwe, na Yesu ewa gubani jeje hekeḍu. ⁴⁸ Makisa kawaona wanafundiwe wakiwa kusumbukani na kuvusa, koro kwikibiga vuḍo kali. Hafufi na bworu ya magura, Yesu kawendea akiwa kwenendani dzuu ya madzi. Katsaka kuwachia, ⁴⁹ ela wepfomuona akwakwenendani dzuu ya madzi, wechamba ni ruhu nzuka, na waḍabva kuḍaa madzwi. ⁵⁰ Wonse wepfomuona wanjijwa ni oga muno. Ela iyo saa Yesu kanena nao kawamba, "Dzipfeni moja, ndimi, namutseshooga!" ⁵¹ Kisa kanjia humu chomboni wemokuwa, na vuḍo ḍinyamaa na kukerema tswee! Nao wamaka kuchia chima. ⁵² Koro ntawakuimuka uwezo wa Yesu haḍa epfoisa wantu na mikahe. Akili zao amaale ziwa ziḍyurawa. ⁵³ Yesu na wanafundiwe wavuka hiḍi ziwa kwenda nsi ya Genezareti. Wepfofika wojeka na wakifunga hichi chombo. ⁵⁴ Wakwakuyawani chomboni, wantu wamuhambuya Yesu. ⁵⁵ Ndookomu, waḍarama huko na huko humu nsini mwonse waḍabva kuwatsukuya wajwazi na maḍaḍa haḍa pfantu wasikiyepfo kwamba Yesu yupfo. ⁵⁶ Kula pfa Yesu endeyepfo, hangu vidzidzini, midzini na haḍa makondeni,

wantu wawaweka wajwazi masokoni na wamuyomba awaruhusu nangaa wauhore hu mutse wa hidi vwazidye. Na wonse wamuhoreyeo wapfowa.

7 Nsiku modza Mafarisayo na waalimu wangine wa Sharia wayawiyeo Yerusalemi waṭuṭaa usoni kwa Yesu. ² Wepfoṭuṭaa, wawaona wanafunḡi wangine wa Yesu wakudḡyani chakudḡya pfasipfo kunawa mikono dza ivyowamala wahende kuubana na adha zao. ³ Koro Mafarisayo na Wayahuḡi wangine wonse, wekiuḡa adha za wabibi zao za kutsaadḡya kiḡechonse wasidzanawa mikono dza ivyonatsakikana. ⁴ Na wepfonakwenda sokoni na wakiuḡa, ntawadḡye kiḡechonse wasidzanawa. Na pia wanauḡa na adha zingine nyinji na nyinji, dza hizi za kukosa vikombe, maḡaakuli ya shaḡa na masafuria kwa hi njia iyonatsakikana. ⁵ Ndookomu hawa Mafarisayo na waalimu wa Sharia wamuuzwa Yesu wamwamba, "Kwa dzambo ga awa wanafunḡiwo ntawakae na kuuḡa hizi adha za wabibi zehu, ishinu wanadḡya chakudḡya ḡila kunawa mikono kwe njia iyonatsakikana?" ⁶ Yesu kawambukuya kawamba, "Nywinywi wambiimbii! Nabii Isaya kanena hachi dzuu ya wantu dzanywi, epfoṭaḡiri akyamba, 'Hawa wantu hawa wananihila na miyomu ṭu, ela myojo yao yaa kuye nami. ⁷ Kuniyomba kwao ntaku maana yaḡeyonse, koro wanayongweeza masharia yatungijweyo ni wanaadḡamu dza kwamba ndiyo Sharia ya Muungu.'" ⁸ Yesu kongeza kunena kamba, "Nywinywi muzibiga geri amuri za Muungu, mukaiya kuuḡa maadha ya wanaadḡamu. ⁹ Munadziona makaro, mukazidziza amuri za Muungu ili mupate kuuḡa maadha yenu! ¹⁰ Koro Musa kamba, 'Muhile babajo na mamajo.' Na kawii kamba, 'Yuḡejwonse amutsoleye ise ambu nina ni kuyagwa!' ¹¹ Ela nywinywi mwakuwayongweezani wantu kuwafatḡa wavyazi wao. Koro munakwamba muntu akimwamba ise ambu nina, 'Nina kintu cha kukupfonya nacho, ela nikiweka nikiyavye dza nṭunu kwa Muungu,' ¹² ḡasi nkanamala kuwahendea kiḡechonse kawii. ¹³ Ndookomu mwakuchihendezani hichi chuuwo cha Muungu kitsowe maana kwa dzambo ḡya kuuḡa na kuyongweeza maadha yenu. Na kisa mwakuhendani na yangine menji dzayahaya." ¹⁴ Makisa Yesu kaihana kawii hi ṭuṭa ya wantu na kawamba, "Nipfindiyani urembo nyonse, na muimuke nivyokunenani. ¹⁵ Hikiḡe cha muntu echonaḡya sicho chichonamuhendeza kutsaawa mudheru. Chichonamutsovyo muntu udheru ni hikiḡe chichonayawa mojonni mwakwe. ¹⁶ Mwenye masikio, nasikiye." ¹⁷ Yesu ephonuka hapfa pḡe ṭuṭa ya wantu akyenda akinjia nyumbani, hawa wanafunḡiwe wamuuzwa maana ya hidi inganyo. ¹⁸ Nae kawamba, "Koro haṭa nanywi ntamukuimuka kintu haṭa? Ntamunaona haṭa kwamba, cha muntu echonaḡya ntakimuhendeze kutsaawa mudheru? ¹⁹ Maanaye chakudḡya ntakinjia mojonni, kinanjia humboni kisa kikayawa mwiini kwa njia ya kwenda dhaka." (Yesu ephonena hivi, ewa na maana kwamba vyakudḡya vyonse vinafaa kuḡigwa.) ²⁰ Kisa kongeza kunena kamba, "Chichonayawa mojonni mwa muntu ndicho chichonamutsovyo kuwa mudheru. ²¹ Koro kuzimuni mwa moja wa muntu ndimo kwimonayawa maṭaro mazuka mazuka yeyonamungiza muntu kunjia ubarini, wivini, uyajini, kuvunzani ukwe, ²² uhamileni, ḡibvani, makulekuleni, ubabaḡeni, ḡeani, kuneneani wangine mazuka, kudzionani na kutsowa akili. ²³ Haya mazuka yonse haya, ndiyo yeyonayawa mojonni mwa muntu na yakamutsovyo muntu kuwa mudheru." ²⁴ Yesu ephonuka na Galilaya, kenda ḡanda za mudzi wa Turo. Kenda

kanjia kukaani nyumba modza na nkakutsaka wantu wavi-manye. Ela nkakuweza kufitsika. ²⁵ Kwiwa muke mumodza Muyunani, jwa kuyawa nsi ya Foinike iyokuwa ḡyimbo ḡya Siria. Huyu muke ewa na mwanamukewe eyekuwa na mpepfo nzuka. Ḋubva nae epfopata maagu dzuu ya Yesu ṭu, kenda kamugwiya maguuni na kamuyomba amuyavye mwanamukewe hi mpepfo nzuka. ²⁷ Ela Yesu kamwambukuya kamwamba, "Wayatse nguzi hawa wana waḡye wakuhe. Koro si urembo kuhwa chakudḡya cha wana ukifaṭuliye machughe." ²⁸ Ela huyu muke kamwamba, "Ndi-vyo Ḋwana, ela haṭa machughe nayo yanadḡya hu muharachao wa wana wiwonagwa mutsangani." ²⁹ Nae Yesu kamwamba, "Kwa dzambo ḡya kwambukuyako, enda nyumbani. Hi mpepfo nzuka isakumuyawa huyu mwana-muke!" ³⁰ Ḋubva huyu muke nae kauja nyumbani. Epfofika kamuṭonga huyu mwanamukewe kaṭambaara, na hi mpepfo nzuka isakumuyawa. ³¹ Makisa Yesu kanuka ḡanda za mudzi wa Turo kenda mudzi wa Sidoni. Kisa kachia na hukudḡe kwa hi "Midzi Kumi," na kenda haṭa ziwa ḡya Galilaya. ³² Na hapfaḡe, wantu wamupfiikia muntu kuruḡuḡu asiyeweza kunena urembo. Wamuyomba amuwek-eye mikono ili amupfoze. ³³ Ḋubva Yesu kamukuntia geri huyudḡ muntu na wadziṭanya ne ṭuṭa. Kamungiza maḡowe humu masikioni, kisa kakama mahe na kamuhora huju jwi-imijwe. ³⁴ Makisa Yesu kanuya matso mbinguni dzuu, kasya mira na kamba, "Efaṭa!" Maanaye, "Pfenuka!" ³⁵ Na iyo saa, masikio ya huyudḡ muntu yapfenuka, na jwiimijwe juṭepoka kaḡabva kunena urembo. ³⁶ Yesu kawaseresa hawa wantu watseḡimwambia muntu hidi dzambo. Ela mala awasereseyeo ndiyo mala wagijiyeo kuḡiḡachasa zaidi hidi dzambo. ³⁷ Wantu wamaka muuno na wamba, "Kula eḡyonahenda ni dzambo ḡya kumakisa! Anahendeza haṭa mukuruḡuḡu yakasikia na maḡuḡwi yakanena!"

8 Baḡaḡa ya nsiku kachuchu, kuṭuṭaa kawii ṭuṭa nkuu ya wantu kumusikiya Yesu ela wewa ntawa kintu cha kuḡya. Yesu kawahana wanafunḡiwe kawamba, ² "Nyakuwaoneani ṭei muno hawa wantu hawa, koro wesakukaa nami hapfa kwa nsiku ntahu sasa, na ntawa kiḡechonse cha kuḡya. ³ Na ninkiwagonzoza kwenda makwao na nzaa zao, wanavurika njiani koro wangine wayawa kuye." ⁴ Hawa wanafunḡiwe wamwamba, "Huku huku yuwandani, mikahe ya kuikusya hi hii ṭuṭa yonse inayawa ku?" ⁵ Yesu kawauza kawamba, "Munamba anywi muna mikahe myengaa?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Huna mikahe mifungahe." ⁶ Ḋubva Yesu kawamba hawa wantu wakae chihako. Kisa kaihwa hi mikahe myofungahe, kaivodhya, kaivunza viḡinku viḡinku na kaiwapfa wanafunḡiwe waiwagawiye hawa wantu. Nao waiwagawiya. ⁷ Na pia wewa na vyananswi vichuchu. Navyo Yesu kavivodhya, kisa kawamba hawa wanafunḡiwe waiwagawiye hawa wantu. ⁸ Wantu wonse waḡya haṭa wanjia kuviyowani. Hawa wanafunḡi wat-sowa-tsowa hivi viḡinku vya mikahe na nswi visaiyevyo. Wadzaza vikapfu vifungahe. ⁹ Wantu wonse weokwapfo wewa chima cha elefu nee. Wepfokwisa kuḡya, Yesu kaḡamana nao na kawagonzoza makwao. ¹⁰ Kisa nae iyo saa kanjia chomboni pfamodza na wanafunḡiwe, wenda ḡanda ya nsi ya Dalimanuta. ¹¹ Kisa Mafarisayo wangine wamwendea Yesu waḡabva kuḡaaṭiana nae na wekitsaka kumudema. Ḋubva wamwamba awayange kihambwiizo cha kuyanga kwamba hu uwezowe uyawa kwa Muungu ḡugha. ¹² Yesu mojawe umunjia sikiṭiko na kamba, "Kuṭi awa wantu wa hizi

hizi ngera wakulachani kihambwiizo? Hachi nyakumwambiani, simuyange kihambwiizo kidechonse!"¹³ Makisa kanuka kawayatsa hawa Mafarisayo, na kanjia chomboni kawii kavuka doombe. ¹⁴ Hawa wanafunđi wewa waarerwa kuwaryegha chakuđya, isipfokwamba humu chomboni wewa na mukahe mumodza tu. ¹⁵ Yesu kawamba, "Nywinywi manyani! Dziŕunzeni muno na hamira ya Mafarisayo na ya Heroge." ¹⁶ Ishinu hawa wanafunđi wađabva kuđaađiana wao na wao wakyamba, "Kanena hivyo kwa kwamba ntahu mikahe." ¹⁷ Yesu epfohambuya haya weyowakinena, kawauza kawamba, "Kuđi mwakuhangaikani kwamba ntamukutsukuya mikahe? Koro amaale ntamunaimuka hađa? Ambu amaale myojo yenu ni myumu?" ¹⁸ Matso munayo, ela kuona ntamuone! Masikio munayo, ela kusikia ntamusikiye! Ntamunakumbuka hađa ¹⁹ nipfoigawa hiđe mikahe myotsano na ikiisa wantu elefu nsano? Mudzaza vikapfu vyengaa vya masaza?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Vikapfu kumi na viwii." ²⁰ Yesu kawauza kawii kawamba, "Na nipfoigawa hiđe mikahe mifungahe na ikiisa wantu elefu nee, mudzaza vikapfu vyengaa vya masaza?" Nao wamwamba, "Vikapfu vifungahe." ²¹ Ndookomu kawamba, "Haya, amaale ntamunaimuka hađa?" ²² Yesu na wanafunđiwe wenda hađa wafika mudzi wa Betisaiđa. Na hukude wantu wangine wamuyehea ntumbu matso na wamuyomba amuhore ili amupfoze. ²³ Yesu kamugija mukono huyuđe ntumbu matso, na kayawa nae nze yo mudzi. Kamukamia mahe humu matsoni, kisa kamuwekea mikono na kamuza kamwamba, "Dze, kwakuo-nani kidechonse?" ²⁴ Huyu ntumbu matso kanuya kitswa, kayowa kisa kamba, "Nyakuonani wantu, ela waa dza mihi iyokwenendani." ²⁵ Dubva Yesu kamuwekea mikono kawii humu matsoni. Nae epfoyowa kuchimiza, uwezowe wa kuona umugalia, na kađabva kuona ureembo. ²⁶ Yesu kamugonzoza ende nyumbani kamwamba, "Enda nyumbani, ela sinjije na mudzini." ²⁷ Makisa Yesu na wanafunđiwe wanuka kwenda vidzidzi vivyo hafufi na mudzi wa Kaisaria Filipi. Wepfokuwa njiani, Yesu kawauza kawamba, "Wantu wanakaa na kwamba mimi ni ga?" ²⁸ Nao wamwambukuya wamwamba, "Wangine wanakwamba wewe u Yohana Muđopya, wangine wanakwamba u nabii Eliya, na wangine wanakwamba u mumodza jwa hawa manabii wa kae." ²⁹ Nae kawauza kawamba, "Ehe nanywi munakwamba mimi ni ga?" Peđero kambukuya kamba, "Wewe ndiwe huyu Kiristo." ³⁰ Ndookomu Yesu kawaseresa hawa wanafunđiwe watsemwambia yuđejonse kwamba jeje ni ga. ³¹ Makisa Yesu kađabva kuwayongweeza hawa wanafunđiwe. Kawamba kwamba ni hađi jeje Mwana jwa Ađamu adzeakuntiswe đina na adzizigwe ni hawa wazee na wakohani wakuu, pfamodza na waalimu wa Sharia. Kawamba kadzayagwa, ela nsiku ya hahu kadzafufujwa kuyawa kwa wafu. ³² Haya mambo Yesu kayanena wazi wazi tswee. Ndookomu Peđero kamukuntia geri kađabva kumukanya atsenena mambo dzayo kawii. ³³ Ela Yesu kaperuka kuwapfundukia hawa wanafunđiwe wangine, kisa kamubusa Peđero kamwamba, "Ninukia hapfa Shaatani we! Kwakunikaiyani machingama! Koro hayo wiyokunenani ni mađaro ya kibenaadamu, si mađaro ya kuyawa kwa Muungu!" ³⁴ Makisa Yesu kaihana hi tuđa ya wantu pfamodza na hawa wanafunđiwe na kawamba, "Yuđejonse atsakiye kuniuđa mimi ni hađi aziyatse njiaze za kibenaadamu, autsukuye muhiwe wa mpatsa na aniube. ³⁵ Koro yuđejonse atsakiye kuyapfonya maishaye ya

hapfa lumwenguni, anadzitsovyo maisha ya kuunga na yuungo. Ela huyuđe eye țayari kudzitsovyo maishaye ya hapfa lumwenguni kwa dzambo đyangu na haya Maagu Mema yangu, huyo anapata maisha ya kuunga na yuungo. ³⁶ Koro kunawa na fađa ga, kwa muntu kujupata lumwengu yuzi-ma kisa atsowe maisha ya kuunga na yuungo? ³⁷ Ambu, ni kintu ga cha kwamba muntu anaweza kuyavya ili aweze kupata maisha ya kuunga na yuungo? ³⁸ Yuđejonse adze-nionea yutswa mimi na mayongweezo yangu, usoni ya hichi hichi kivyazi cha nabvise na kisichohikiza, nami mimi Mwana jwa Ađamu, nidzamuonea yutswa muntu dzae, nidzefokudza maremboni mwa Baba pfamodza na malaika wadheru."

9 Yesu kagija kunena nao kawamba, "Hachi nyakumwambiani, wangine wenu wasumamiyeo hapfa ntawakudzafwa mumpaka wazepfouona Uhaju wa Muungu ukidza na nguvu na uwezo mukuu." ² Baada ya nsiku ntandahu, Yesu kamuhwaa Peđero, Yakobo na Yohana kenda nao dzuu ya murima muyeya wakiwa wao hekeđu. Na huku wakiwa kumuyowani, Yesu kaperuka shufa. ³ Haya mavwaziye yahenda meupe pee, chima cha kwamba ntaku yuđejonse humu lumwenguni eyenaweza kufuya nguo zikawa nyeupe dzevihivide. ⁴ Kisa iyo saa kutupuka nabii Eliya na Musa na wađabva kunena na Yesu. ⁵ Peđero kamwamba Yesu, "Bwana, ni urembo kwamba swiswi hupfo hapfa. Yatsa humumbakie mapaa mahahu. Modza đyako, modza đya Musa na modza đya Eliya." ⁶ Peđero na wenziwe wewa wanjijwa ni oga muno, chima cha kwamba Peđero ewa nkadzi hađa echoakinena. ⁷ Makisa kudza wingu điwafinikiziyedyo, na wasikia idzwi kuyawa na humu winguni dikyamba, "Huyu ni Mwanangu mutsakwa, musikiiyeni jeje." ⁸ Na iyo saa wakidzawakikwira ntawakuona muntu yuđejonse lamuđa Yesu jeje hekeđu pfamodza nao. ⁹ Baada yewepfowakisuka na hapfađe murimani, Yesu kawaamuru hawa wanafunđiwe kwamba, hivide waoneyevyo watsevimumuwiiya yuđejonse mumpaka ngera yakwe jeje Mwana jwa Ađamu adzeyofufujwa kuyawa kwa wafu. ¹⁰ Dubva nao waviweka myojoni mwao, ela wekikaa na kuzana wao na wao kwamba, "Maana ya kufufuka kuyawa kwa wafu ni kintu ga?" ¹¹ Makisa wamuza Yesu wamwamba, "Bwana, mani kuđi awa waalimu wa Sharia wanakaa na kwamba ni hađi nabii Eliya adze đura?" ¹² Nae kawambukuya kawamba, "Gula ni đugha kwamba Eliya hi hađi adze đura ili ayaelekanye mambo yonse. Ela ni kwa dzambo ga vyoregwa matsoroni kwamba Mwana jwa Ađamu ni hađi akuntiswe đina na anyirwe ni wantu?" ¹³ Ela nyakumwambiani kwamba Eliya kamakudza hangu iide, na wantu wamuhendea kula aina ya zuka dza watsakiyevyo, dza vivide vyorejwevyo dzuu yakwe." ¹⁴ Yesu na hawađe wanafunđi wohahu wepfofika kwa hawađe wanafunđi wangine, waona tuđa nkuu na nkuu ya wantu iwaringiyeo. Waona waalimu wa Sharia weowakidaađiana na hawa wanafunđi. ¹⁵ Iyo saa tuđa yonse ya wantu wepfomuona Yesu wamaka muno, na wamuđaramia kwendamukedhya. ¹⁶ Yesu kawauza kawamba, "Mwakudaađianani nao dzuu ya kintu ga?" ¹⁷ Na mumodza jwa hawađe wantu wađuaiyeo kambukuya kamba, "Mwaalimu, niwa nimuyeha huyu muurani wangu kwako, koro ana mpepfo nzuka imuhendezeeyo buđuwi. ¹⁸ Kula mweedha ipfonamudzia, inakaa ikamuicha na mutsanga akayawa povu đya kanwa na kurhigha magego, na mwii wonse ukamupindika-pindika. Niwayom-

ba hawa wanafundiwo waiyavye hi mpepfo nzuka, ela ntawakuweza.”¹⁹ Yesu kawambukuya kawamba, “E nyinyi mu wantu musio faro ʔi! Amevihivi nagija kukaa nanywi na kumuitisia haʔa ari?” Kisa kawamba, “Haya muyeheni huyu muurani hapfa.”²⁰ Nao wamuhwaa huyu muurani wamumupfiikia. Iyo saa hi mpepfo nzuka ipfomuona Yesu, imuicha na mutsanga huyu mwana. Kaʔabva kushala-shala na kuyawa povu ʔya kanwa!²¹ Yesu kamuuza babajwe huyu mwana kamwamba, “Haya haya mambo yamuʔabva hangu ari?” Nae kamwambukuya kamwamba, “Yamuʔabva hangu uʔyanani mwakwe.”²² Myeedha minji hi mpepfo nzuka ipfonamujumukia, inakaa na kumugisa mohoni ambu madzini ili ipate kumuyaga. Ikiwa kwamba unaweza, hufwiye ʔei na uhusaiʔiye.”²³ Yesu kamwambukuya kamwamba, “Aʔi kwakwambani nikiweza? Mambo yonse yanawezekana kwa huyu ʔe amuhikiziyee Muungu.”²⁴ Ppapfo babajwe huyu mwana kaʔaa idzwi kamba, “Nihikiza! Ela nisaiʔia niwe na faro zaiʔi.”²⁵ Yesu epona kwamba hi ʔuʔa ya wantu yakwongezekani, kaibusu hi mpepfo nzuka kayamba, “Wewe mpepfo nzuka umuhendeyee huyu muurani kuwa ʔuʔwi na kuruʔuʔu, nyakukuamuruni umuyawe huyu muurani, na nku ruhusa ya kumugalia kawii!”²⁶ Ppapfo hiʔe mpepfo nzuka ipaa idzwi kuu na imuicha na mutsanga huyu muurani, kisa imuyawa. Huyu muurani kalombaala mya, haʔa wantu wenji wamba kwamba kafwa.²⁷ Ela Yesu kamugija mukono kamunuya wima na huyu muurani kasumama.²⁸ ʔaʔaye Yesu eponjia nyumbani, hawa wanafundiwe wenda wamuza geri wamwamba, “ʔwana, kuʔi swiswi ntahukuweza kuiyavya hiʔe mpepfo nzuka?”²⁹ Nae kawambukuya kawamba, “Hi hii aina ya mpepfo nzuka ntaiwezi kuyawa lamuʔa kwa kuyomba ʔu.”³⁰ Wepfonuka na hukuʔe, Yesu na wanafundiwe wagija kwenda usoni na charo chao, na wachia na ʔyimbo ʔya Galilaya. Na Yesu nkakutsaka amanyigwe ni wantu hukuʔe aiko,³¹ koro ekiwayongweeza wanafundiwe. Kawamba, “Mimi Mwana jwa Aʔamu nidzangizwa mikononi mwa wantu, nao wadzaniyaga, ela nsiku ya hahu nidzafufuka kuyawa kwa wafu.”³² Hawa wanafundiwe ntawakumuimuka hivi aneneyeyo na wekishooga kumuza.³³ Yesu na wanafundiwe wafika Kaperinaumi. Wepfonjia nyumbani, Yesu kawauza wanafundiwe kawamba, “Akuʔe njiani mwikiʔaʔiana dzuu ya kintu ga?”³⁴ Ela hawa wanafundi wanyamaa mya, koro wekiʔaʔiana kwamba, kahi yao, mukuu jwa mwiso ni ga.³⁵ Yesu kaka chihako kisa kawahana hawa wanafundiwe kumi na wawii kawamba, “Yuʔejwonse atsakiye kudzikuzya na kuwa jwa ʔura, ni haʔi adzisyey nsi ya wantu wonse na awe muhumisi jwa wonse.”³⁶ Makisa Yesu kahwaa mwana kachuchu kamusumamisa kahi yao. Kamurhampika kamuweka mapfodzani kisa kamba,³⁷ “Yuʔejwonse adzeemupfokea mwana kachuchu dza huyu kwa dzambo ʔyangu, kanipfokea mimi. Na yuʔejwonse adzeenipfokea mimi, nkakunipfokea mimi ʔu, ela kamupfokea na huyu ʔe anihumiye.”³⁸ Yohana kamwamba Yesu, “Mwaalimu, huona muntu eyeakiyavya mpepfo nzuka kwa sariʔyo, naswi humuvingira, kwa kwamba si mumodza jwehu.”³⁹ Ela Yesu kamwambukuya kamwamba, “Namutsemuvingira, koro ntaku eyenaweza kuhenda mafara ya kumakisa kwa sari ʔyangu, kisa iyo saa akaperuka akaʔabva kuninenea mazuka.”⁴⁰ Yuʔejwonse asiye kuwa kuhupfingani, huyo ka yupfande jwehu.⁴¹ Koro hachi nyakumwambiani, yuʔejwonse adzeemumpa chikombe cha madzi ya kunwa kwa kwamba

mu wantu wangu, huyo hakika nkatsowe ʔubvoʔye.”⁴² Yesu kagija kunena kamba, “Ela yuʔejwonse adzeemugisa nabviseni mumodza jwa hawa weo dza wana vichuchu wanihikiziyeyo, huyo ni heri kufungwa iwe ʔya kupaazia oʔini na afaʔulwe ʔaharini.”⁴³ Ikiwa kwamba mukonowo unakungiza nabviseni, ukente. Koro ni heri kupata maisha ya kuunga na yuungo ukiwa na mukono mumodza, kuliko kuwa na mikono miwii kisa ufaʔulwe kwa hu moho usiozimika!⁴⁵ Na ikiwa kwamba kuguuʔyo ʔinakungiza nabviseni, ʔikente. Koro ni heri kupata maisha ya kuunga na yuungo ukiwa na kuguu modza, kuliko kuwa na maguuyo mowii kisa udzeu-faʔulwe mohoni.⁴⁷ Na ikiwa kwamba dzitsodyo ʔinakungiza nabviseni, ʔikuye uʔifaʔule. Koro ni heri kunjia Uhajuni mwa Muungu ukiwa na nsongo, kuliko kuwa na matso yako mawii kisa ufaʔulwe mohoni.⁴⁸ Hawa mvunyo wa humuhumuʔe kuzimu ntawafwe, na wala hu moho ntauzimike meshi.⁴⁹ Koro kula mumodza kadzadhereswa kuchiiya na kwa moho.⁵⁰ Munyu ni mwema. Ela ikiwa kwamba munyu utsowa hukuʔe kutsama kwakwe, unahendegwadze ili upate kutsama dza munyu kawii? Ndookomu wani dza munyu kahi yenu nyinyi na nyinyi, na nyonse mukaiyane na naghea.”

10 Makisa Yesu kanuka na hukuʔe, kenda ʔyimbo ʔya Yuʔaya na kavuka yombe jwa pfii jwa tsana ya Yoroʔani. Na kawii kendejwa ni ʔuʔa nkuu na nkuu ya wantu, nae kaʔabva kuwayongweeza dza abaraʔiyeyo.² Mafarisayo wangine wamwendea na wekitsaka kumulevya na swali. ʔubva wamuza wamwamba, “ʔwana, ai Sharia ya Musa inamuruhusu muntu kumuyatsa mukaziwe?”³ Yesu kawambukuya kawamba, “Munamba Musa kamuamuru kintu ga?”⁴ Nao wamwamba, “Musa karuhusu kwamba muntu akitsaka kumuyatsa mukaziwe, ni haʔi amworeye haʔi ya kuyanga kwamba kamuyatsa, makisa amuyatse.”⁵ Yesu kawambukuya kawamba, “Musa kamworea hiyo hiyo amuri kwa dzambo ʔya vitswa vyenu vyumu.”⁶ Ela hangu ʔabvu ya kuumba kwa lumwengu, Muungu kaumba muke na muyume.⁷ Na vyoregwa kwamba, “Ndiyo maana muntu anamuyatsa ise na nina, anaungana na mukaziwe,⁸ nao wowii wanawa mwii mumodza.” Ndookomu si wawii kawii, ela ni mwii mumodza.⁹ ʔubva hikiʔe cha Muungu aanganyiyeyo, mwanaaʔamu natsekiʔanya.”¹⁰ Wepfonjia nyumbani, nao hawa wanafundiwe wamuza dzuu yedihiʔi dzambo.¹¹ Nae kawambukuya kawamba, “Yuʔejwonse amuyatsiyee mukaziwe na akihwaa muke yungine, huyo anawa kwamba kanjia rangani.”¹² Dza vivyo, muke akimuyawa muumewe na akihwajwa ni muyume yungine, nae pia anawa kwamba kanjia rangani.”¹³ Nsiku modza, Yesu kayeheywa wana vichuchu ili awapfaze mikono awavodhye. Ela hawa wanafundiwe wawavingira hawaʔe wawayehyeyo.¹⁴ Yesu kudzaona hivi wahendeyeyo kareja na kawamba, “Wayatseni hao wana wadze kwangu. Namutsewavingira, koro Uhaju wa Muungu mbwa wantu weo dzao.”¹⁵ Hachi nyakumwambiani, yuʔejwonse asiyeupfokea Uhaju wa Muungu dza mwana kachuchu, huyo nkawezi kunjia meshi.”¹⁶ Makisa Yesu kawahwaa hawa wana, kawarhampika, kawapfaza mikono na kawavodhya.¹⁷ Yesu epfoakinuka kuʔabva charoche, kunuka muntu mumodza kamuʔaramia kenda kamuvunzia nkuhi, kisa kamuuza kamwamba, “Mwaalimu mwema, inanimala nihende kintu ga, ili niweze kuwa na maisha ya kuunga na yuungo?”¹⁸ Yesu kamuuza kamwamba, “Kuʔi kwakunihanani mwema?”

Ntaku eye mwema lamuḡa Muungu jeje hekeṡu! ¹⁹ Ezi amuri za Muungu nkukuzimanya? Zyamba, 'Nkudzoyage, nkudzonzije rangani, nkudzokwiwe, nkudzomuneneye mwenziwo nsuwe, nkudzokulekule, muhile babajo na mamajo.' "

²⁰ Huyuḡe muntu kamwamba Yesu, "Mwaalimu, hizo hizo amuri zonse nyakuziubani hangu uḡyanani mwangu."

²¹ Yesu kamuyowa huyuḡe muntu na matso ya matsako muno. Kisa kamwamba, "Kupfungukijwa ni dzambo modza ṡu. Enda ukaguze vyonse wivyonavyo, makisa hizi fwedha ukaziwapfe masikini, nawe unawa kwamba kudziwekea nkandi mbinguni. Ukisa kuhenda hivyo, nzoo uniuḡe."

²² Huyuḡe muntu eposikia hivi, kakutsa kidhango, kanjijwa ni ngiru na kagonzowa, koro ewa ni jabva muno. ²³ Yesu kawahaaza hawa wanafunḡiwe kisa kawamba, "Hachi ni vyumu muno kwa muntu jabva kuunjia Uhaju wa Muungu!"

²⁴ Hivi vyuuwo viwamakisa muno hawa wanafunḡiwe. Ela Yesu kanena nao kawii kawamba, "Wanangu, ni vyumu muno kuunjia Uhaju wa Muungu! ²⁵ Ni vividho muno kwa ngamia kuchia na kwa anga ḡya lilima, kuliko kwa muntu jabva kuunjia Uhaju wa Muungu." ²⁶ Hawa wanafunḡi weposikia hivi, wamaka zaiḡi na waḡabva kuuzanya wao na wao wakyamba, "ḡubva ikiwa kwamba ni dzevihivi mani ni ga jwa kupfona?" ²⁷ Yesu kawaḡeḡe gu makisa kawamba, "Gula kwa nguvu za mwanaaḡamu, haya haya ntayawezekane meshi. Ela kwa Muungu ntaku ḡisidy-owezezana." ²⁸ Peṡero kamwamba, "ṡahuyowe swiswi ḡwana, huyatsa vyonse hukuḡa wewe!" ²⁹ Yesu kamwamba, "Hachi nyakumwambiani, kula ayatsiye nyumbaye, waduguzwe, wavyaziwe, wanawe ambu makondeye kwa dzambo ḡyangu na haya Maagu Mema niyonayongweeza,

³⁰ huyo anapfokea myeedha gana zaiḡi hi hii ngera ya yeo. Anapfokea myeedha gana zaiḡi madzumba, wandugu, wavyazi, wana na makonde pfamodza na kukuntiswa ḡina. Na ngera iyokudzani, anapata maisha ya kuunga na yuungo. ³¹ Ela wenji wa hawaḡe weo wa ḡura yeo, wadzawa wa mwiso. Na wenji wa hawaḡe weo wa mwiso yeo, wadzawa wa ḡura." ³² Yesu na wanafunḡiwe wewa njiani kwenda Yerusalemi, jeje akiwa usoni yao. Hawa wanafunḡi wewa washiriwa, na hawa wantu wangine weowakimuuḡa wewa na oga muno. Yesu kawakuntia geri hawa wanafunḡiwe kumi na wawii na kaḡabva kuwambia kawii dzuu ya hayaḡe yadzeyomupata. ³³ Kawamba, "ṡasikiani, humaawa kwendani Yerusalemi. Hukuhukuḡe, mimi Mwana jwa Aḡamu nidzaḡawanywa kwa wakohani wakuu na waalimu wa Sharia, nao wadzani hukumu kuyagwa kisa waningize mikononi mwa wantu wa vyeetḡi vingine. ³⁴ Nao wadzanibaladhayi na kunikamia mahe na kunibiga malucha, kisa waniyage. Ela nsiku ya hahu nidzafufuka kuyawa kwa wafu."

³⁵ Kisa Yakobo na Yohana wana wa Zebeḡayo wamwendea Yesu wamwamba, "Mwaalimu, huna dzambo hwiḡyonatsaka kukuyomba uhendeye." ³⁶ Nae kawauza kawamba, "Munatsaka nimuhendeye kintu ga?" ³⁷ Nao wamwamba, "Hunatsaka uhupfe kukaa pfamodza nawe Uhajuni mwako. Mumodza akukae mukono kuyume na yungine akukae mukono tsonso." ³⁸ Ela Yesu kawamba, "Nywinywi ntamudzi mwichokunenani! Munaweza kukinwa e chikombe changu nidzechonwa? Ambu aya maṡopyo nidzeyoṡopyegwa mimi, nywinywi munayaweza?" ³⁹ Nao wamwamba, "ḡwana, hunaweza." Yesu kawamba, "Gula hichi chikombe nidzechonwa, nanywi munakinwa. Na haya maṡopyo nidzeyoṡopyegwa mimi, nanywi pia munayaṡopyegwa. ⁴⁰ Ela si dzuu yangu

kupanga kwamba ni gani jwa kunikaa mukono kuyume ambu mukono tsonso. Koro hizo ni sehemu zidzezokaa hawaḡe watsanijweo kuzikaa." ⁴¹ Hawaḡe wanafunḡi wangine kumi weposikia hivi vya Yakobo na Yohana wahrendeyeyo, wawarejea. ⁴² Ela Yesu kawahana wonse pfamodza na kawamba, "Dza mumanyiyeyo, waṡawala na wayongozi wa kilumwengu wanakaa na kuwaṡawala wantu wao kinguvu-nguvu na kuwakaiya chihako. ⁴³ Ela kwenu naitseewa dza hivyo. Yuḡejwonse atsakiye kuwa mukuu kahi yenu ni haḡi awe muhumisi kwenu. ⁴⁴ Na yuḡejwonse atsakiye kuwa mukuu jwa mwiso, ni haḡi awe dza muhumwa jwa wonse. ⁴⁵ Koro haṡa nami mimi Mwana jwa Aḡamu sikudzia kuhumikijwa, ela nidza dza muhumisi. Nidzia kuyayavya maisha yangu yawe mupfonyo wa wenji." ⁴⁶ Yesu na wanafunḡiwe na hawaḡe wantu weowakimuuḡa wafika Yeriko. Na wepofowakiyawa hu mudzi, ṡuṡa nkuu na nkuu ya wantu ikiwauḡa. Kwiwa na ntumbu matso eyeakihanigwa Batimayo, yani mwana jwa Timayo. Ewa kaka chihako geri ye njia akiyomba-yomba. ⁴⁷ ḡubva Batimayo eposikia kwamba Yesu jwa Nazareti kakuchiani, kaḡabva kuḡaa madzwi akyamba, "E Yesu Mwana jwa ḡauḡi nifwiya ṡei!" ⁴⁸ Wantu wenji wamupfohosa wamwamba ayatse chara. Ela Batimayo kongeza kuḡaa madzwi akyamba, "E Mwana jwa ḡauḡi, aḡo nifwiya ṡei!" ⁴⁹ Yesu kasumama kamba, "Muhaneni adze." Nao waḡabva kumuhana huyu ntumbu matso wamwamba, "Dzipfe moja! Nuka wima kakukuhanani." ⁵⁰ Nae kaifaṡula hi nkanzuye, katsumpiiya dzuu kadza kwa Yesu. ⁵¹ Yesu kamuuza kamwamba, "Unatsaka nikuhendeye kintu ga?" Nae kamwamba, "ḡwana, natsaka kuona." ⁵² Yesu kamwamba, "Enda, hi faroyo ikupfonya." Na pfapfo Batimayo kaḡabva kuona, na kamuḡa Yesu charoni.

11 Yesu na wanafunḡiwe wepofowakyenda Yerusalemi, wafika hafufi na Betifage na Betania, midzi iyo Muri-ma wa mihi ya Mizeituni. Yesu kahuma wanafunḡiwe wawii usoni ² na kawamba, "Endani huḡe mudzi wiwo usoni yenu. Mukwakuunjiani ṡu, munaona mwana hare afungijwe, asiyedzafajwa ni muntu yuḡejwonse. Mufunguyeni mumuniyeheye. ³ Na yuḡejwonse adzeyemuza maana mwiyokumufungwiiyani, nywinywi mwambeni, 'ḡwana ana shuuli nae, kisa anamugalicha saambi.' " ⁴ Hawa wanafunḡi wenda na waona mwana hare afungijwee pfantu pfa musita, nze ya muḡyango wa nyumba, nao wamufunguya. ⁵ Kwiwa wantu weosumama hafufi. Nao wawauza hawa wanafunḡi wawamba, "Ayo mwana hare mwakumufungwiiyani?" ⁶ Nao wawambukuya dza viviḡe vya Yesu awambiiyeyo. Na hawaḡe wantu wawayatsa wagonzowa na huyu mwana hare. ⁷ Wamupfiika huyu mwana hare kwa Yesu. Wazihandika hizi nkanzu zao dzuu ya huyu mwana hare, kisa Yesu kapfaa kaka chihako. ⁸ Wantu wenji wahandika nkanzu zao mutsangani, na wangine wahandika mahambi ya mihi yakentejweyo makonden, kumukarabisha Yesu. ⁹ Hawaḡe weokuwa usoni pfamodza na hawaḡe weokuwa nyuma, wenda na kuḡaa madzwi wakyamba, "Muungu ashadwe! Jeje awee kudzani kwa sari ḡya ḡwana kavodhyegwa! ¹⁰ Uhaju wa bibi jwehu ḡauḡi wiwokudzani uvodhyegwa! Hakika ḡwana Muungu awee dzuu nashaḡe!" ¹¹ ḡubva Yesu kanjia mudzi wa Yerusalemi, kenda mumpaka humuḡe Hekaluni na kayowa kula kintu urembo. Ela kwa kwamba dzuwa ḡiwa ḡimaatswa, kenda Betania pfamodza na hawa wanafunḡiwe kumi na wawii. ¹² Chamukoche wepfoyawa Betania wakwakugalani, Yesu kagijwa ni nzaa. ¹³ Kaona muhi wa mutini

na jwa kuye wiwokuwa na magomba menji. Dũbva kawendea hafufi akayowe kwamba anaweza kupata matunda yađeyonse. Ela epfoufika nkakuona kintu, ishinu kaona magomba mahupfu, koro ntaíwa ngera ya mitini ya kuvyaa. ¹⁴ Ndookomu Yesu kawamba hu mutini, "Silani kutseewa yudejwone jwa kuđya tunda dyako kawii meshi." Na epfopena hivi, hawa wanafunđiwe wewa wamusikia. ¹⁵ Wepfofika Yeruselemi, Yesu kenda kanjia humuđe Hekaluni na kađabva kuwađaramisa na kuwayavya waguzi na waguya vija weokuwa humuđe kuzimu. Kazivenuya-venuya hizi meza za hawa wakoranya fwedha, na kavigisa-gisa hivi viti vya hawa weowakiguza ndiwa. ¹⁶ Na nkakuruhusu yudejwone atsukuye kiđechonse cha kuguza na achiye nacho na humuđe uani mwe Hekalu. ¹⁷ Makisa kawayongweeza wantu kawamba, "Vyoregwa kwamba, 'Nyumba yangu inawa nyumba ya mayombo kwa wantu wa vyeeti vyonse.' Ela nyinywi muihendeza mpango ya wadhara!" ¹⁸ Hawa wakohani wakuu na waalimu wa Sharia wepfosikia hivi vya Yesu ahendeyevyo, wađabva kulacha njia ya kumuyaga. Ela wekimushooga kwa kwamba tuđa yonse ya wantu iwa itsakizwa ni haya mayongweezoye. ¹⁹ Ipfofika mioro, Yesu na wanafunđiwe wauyawa hu mudzi. ²⁰ Chamukoche magurani, Yesu na wanafunđiwe wepfowakichia wauona huđe mutini unyuuka wonse mumpaka mizini. ²¹ Peđero kakumbuka hiviđe vihendekeyevyo na kamwamba Yesu, "Bwana, uyowe huđe mutini uuđuwiyeo, unyuuka tswee!" ²² Yesu kawambukuya kawamba, "Wani na faro kwa Muungu. ²³ Hachi nyakumwambiani, yudejwone ahikiziyee kwamba aneneevyo vinahendeka, na akitsaawa na kajela ideyonse mojonni mwakwe, anaweza kuwamba hu murima huu, 'Kuka wende ukagwe baharini.' Navyo vinahendeka đugha. ²⁴ Ndiyo maana nyakumwambiani kwamba, kiđechonse mwichonayomba, hikizani kwamba mwisakukupokea, nacho munakipata đugha. ²⁵ Na kula mwipfonasumama kuyomba, mukiwa na ngongea na yudejwone, ni hađi muyatsiyane, ili Baba jwenu jwa mbinguni nae amuyatsiye mazuka yenu." ²⁷ Yesu na wanafunđiwe wenda Yeruselemi kawii. Na epfoakyenenda humuđe Hekaluni, hawa wakohani wakuu, waalimu wa Sharia na wazee wangine wamwendea. ²⁸ Wamuuza wamwamba, "Aya mambo wiyokuhendani, kwakuyahendani na mamulaka ya ga? Ambu akupfiye wewe hayo hayo mamulaka ni ga?" ²⁹ Yesu kawambukuya kawamba, "Nami natsaka kumuza swali. Mukinyambukuya nami namwambia kwamba haya haya mambo nyakuyahendani na mamulaka ya ga. ³⁰ Haya țanyambiani, amumpiye Yohana mamulaka ya kuťopya wantu ni ga? Ni Muungu ambu ni wanaađamu? Nyambukuyani!" ³¹ Hawađe wantu wađabva kuđaaťiana wao na wao wakyamba, "Haya hwambedze? Hukyamba mamulaka ya Yohana ya kuťopya wantu yayawa kwa Muungu, anahwamba, 'Mani đubva kuťi ntamukumuhikiza?' ³² Na kawii hukyamba mamulaka ya Yohana ya kuťopya wantu yayawa kwa wanaađamu, vinawadze?" Wekiwashooga hawa wantu, koro wonse wewa wahikiza kwamba Yohana ni nabii. ³³ Ndookomu mwiso wamwambukuya Yesu wamwamba, "Ntahudzi!" Nae kawamba, "Wala nami simwambiye kwamba, haya haya mambo nyakuyahendani na mamulaka ya ga!"

12 Yesu kađabva kunena na hawa wakuu wa Kiyahuđi kwa njia ya mainganyo kawamba, "Kwiwa muntu mmodza eyekuwa na nkonde ya mizabibu. Kairinga na kat-simba pfantu pfa kuelekanyia mvinyo, kisa kambaka na kilili

cha kwamiiya. Akisa, kaikođisha hi nkonde kwa wantu wangine waiime, kisa jeje kanjia charoni kenda nsi ingine. ² Ngera ya mavuno ipfofika, kahuma muhumisi kwa hawađe wantu ili akamuhwaiye hi sehemu yakwe ya mavuno. ³ Ela wao wakidzawakinuka, wamugija huyuđe muhumisi na wamubiga biga nzuka, kisa wamugalicha mikono mihupfu. ⁴ Huyu mwenye hi nkonde kahuma muhumisi yungine. Ela nae pia wamumađaisa humu kitswani na wamuhendea mambo ya kinyaya. ⁵ Mwenye hi nkonde kahuma na muhumisi yungine, ela nae wamuyaga. Kahuma na wahumisi wangine wenji. Ela nao pia wawabiga na wangine wawayaga. ⁶ Mwenye hi nkonde ewa kahafa na muntu mumodza tu asiyedzamuhuma. Nae ewa ni huyu mwanawe amutsakiyee muno. Dũbva kamuhuma kwao akiťara kwamba jeje wana-muhila. ⁷ Ela hawađe wantu wepfomuona huyu mwana jwo mwenye nkonde wambana, 'Huyu ndiye jwa kudzađala hi nkonde. Nahumuyageni, ne nkonde inawa yehu.' ⁸ Ndookomu wamugija wamuyaga, kisa hu mwiiwe wafuťala nze ye nkonde." ⁹ Makisa Yesu kawauza hawađe weowakimusikiya kawamba, "Munaťara kwamba ayu mwenye e nkonde, kadzawahendadze awa awakođishiyee hi nkonde? Kadzawayaga makisa hi nkonde anaikođisha wantu wangine." ¹⁰ Makisa Yesu kawauza kawamba, "Munamba ntamudzayasoma haťa aya matsoro yambiyeyo, 'Hiđi iwe đidzizijweđyo ni wambaka, ndiđyo đigaliyeyo iwe muhimu dya kumbakia. ¹¹ Hiđi hiđi ni dzambo dya mafara đihendejweđyo ni Bwana. Naswi huona namuna điiwyo dzambo kuu.'" ¹² Hawa wakuu wa Kiyahuđi waimuka kwamba Yesu ekiwanena wao. Nao wekitsaka kumugija, ela wekiishooga hi tuđa ya wantu. Ndookomu wamuyatsa wenda makwao. ¹³ Kuhumwa Mafarisayo na wantu wangine weonamuunga mukono Herode, wende wakamuze Yesu swali dya kumusocha nađyo. ¹⁴ Dũbva nao wenda wamuuza wamwamba, "Mwaalimu, swiswi hukumanya ya kwamba wewe u muntu muhikizika. Nkukwaa muntu jwa kudzitsakiza kwa wantu na wala nku-muđe ni cheo cha muntu. Ela unakaa na kuyongweeza hi ya hachi dzuu ya hivi vya Muungu evyonatsaka huishi. Dũbva țahwambiye, dze ni hachi kwamba wantu waipfe kuwa kwa Kaisari ambu haťa? ¹⁵ Huipfe ambu hutseipfa?" Ela Yesu ewa kesakuuhambuya umbiimbii wao. Dũbva kawamba, "Yani mwakuđemani kunilevya mimi? Haya nimpani kuruđembe niđiyowe." ¹⁶ Nao wamuyehea kuruđembe modza. Yesu kawauza kawamba, "Ađi kuruđembe ađi, đina sura ya gani na sari dya ga?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Kaisari." ¹⁷ Ndookomu Yesu kawamba, "Basi vya Kaisari vimumpeni Kaisari, na vya Muungu vimumpeni Muungu." Hawađe wantu kudzasikia hivi awambukwiiyevyo, wamaka muno. ¹⁸ Makisa Yesu kendejwa ni Masađukayo wangine ili wakamuze swali. Masađukayo wewa ni kiťaro cha wantu wasiohikiza kwamba wafu wadzafufujwa. Dũbva wepfokwenda wamuuza wamwamba, ¹⁹ "Mwaalimu, nabii Musa kahworea Shariani kwamba, muntu akifwa pfasipfo kuvyaa wana, huyu ndugujwe ni hađi amuđale muyamuwe ili aweze kumuvyayi wana huyu ndugujwe afwiye. ²⁰ Dũbva țasikia. Kwiwa na ndugu wafungaha. Huyu hangafa kahwaa muke ela kafwa bila kuvyaa wana, ²¹ ndookomu huyu ndugujwe muđođo kamuđala muyamuwe. Ela nae pia kafwa bila kuvyaa wana. Huyu muđođowe nae pia kamuđala huyu muke, ela nae kafwa dza vivyo. ²² Dũbva wagija kumuđala na kufwa dzevivi, mumpaka wonse wofungaha wafwa bila kuvyaa wana. Na mwiso huyu muke nae pia kafwa. ²³ Dũbva

swali ni kwamba, nsiku ya wantu kudzafufujwa, ayu muke kadzataligwa kwamba ni mukaza ga, nae ewa kahwajwa ni wayume wafungahe?"²⁴ Yesu kawambukuya kawamba, "Dina yenu ni kwamba nywinywi mwaara kwa kwamba ntamuyadzi haya matsoro na wala ntamuyadzi mawezo ya Muungu!"²⁵ Wantu wadzepfufujwa kuyawa kwa wafu, ntawakudzahwaa wala kuhwajwa. Koro wonse wadzawa dza malaika wa mbinguni.²⁶ Na dzuu ya wantu kufufujwa kuyawa kwa wafu, munamba ntamudzayasoma haṭa aya matsoro ya Musa? Hapfaḍe pfaneneyepfo dzuu ya hichi kit-sorya chichochikipfya, Muungu kamwamba Musa, 'Mimi ndimi Muungu jwa wabibizo, aḍe Iburahimu, Isaka na Yakobo.'²⁷ Ndookomu, kwa kwamba Muungu ni Muungu jwa weo moja, haṭa hawaḍe weonahwajwa kwamba wafwa, kwakwe wana maisha. Ḍubva hachi nywinywi mwaara muno!"²⁸ Kwiwa kudza mumodza jwa waalimu wa Sharia eyeakisikiya hiviḍe wevyowakiḍaṭiana. Epfoona kwamba Yesu kawambukuya urembo, nae kamuza swali Yesu kamwamba, "Amuri nkuu ya mwiso ni i?"²⁹ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Amuri nkuu ya mwiso ni hii yambiyeyo: 'Sikiani nywinywi Waisiraeli! Ḍwana Muungu jwehu ni mumodza ṭu na ndiye Ḍwana jeje hekeṭu."³⁰ Na ni haḍi umutsake Ḍwana Muungu na mojawo wonse, na ruhu yako yonse, na akili yako yonse na nguvu zako zonse.'³¹ Na amuri ya pfii ni hii yambiyeyo: 'Mutsake mwenziwo dza udzitsakiyevyo mwenye.' Ntaku amuri ingine iyo nkuu kuchia hizi hizi zombii."³² Ḍubva huyu mwaalimu jwa Sharia kamwamba Yesu, "Kunena urembo mwaalimu! Kunena sawa kaḍisa ukuyamba kuna Muungu mumodza ṭu, na ntaku muungu yungine eyepfo, lamuḍa jeje hekeṭu."³³ Na muntu ni haḍi amutsake Ḍwana Muungu na moja wakwe wonse, na akili yakwe yonse na nguvu zakwe zonse. Na pia ni haḍi amutsake mwenziwe dza adzitsakiyevyo jeje mwenye. Haya ndiyo mambo muhimu ya mwiso yeyonamala kuhendwa, kuchia mvuugiya za kutsomwa na mvuugiya zingine za kuyavya waḍondo kwa Muungu."³⁴ Yesu epfoona kwamba huyu mwaalimu jwa Sharia kambukuya na ukaro kamwamba, "Wewe nkukwaa kuye na Uhaju wa Muungu." Na ḍaḍa ya hapfo, ntaku yuḍejwonse agafiiye kumuza Yesu swali ḍiḍeḍyonse kawii.³⁵ Ḍaḍaye Yesu epfoakiyongweeza wantu humuḍe Hekaluni kawauza kawamba, "Kuṭi waalimu wa Sharia wanakwamba huyu Masiya ni Mwana jwa Ḍauḍi ḍasi?"³⁶ Koro Ḍauḍi jeje mwenye kayongojwa ni Ruhu Mudheru na kanena kamba, 'Ḍwana kanena na Ḍwana jwangu kamwamba, ikaa mukono wangu wa kuyume, haṭa nidzefowangiza nyabvao mikononi mwako.'"³⁷ Yesu kagija kunea kamba, "Ḍubva ikiwa kwamba Ḍauḍi mwenye kamuhana, 'Ḍwana jwangu,' swali ni kwamba, ayu Masiya anawadze Mwana jwa Ḍauḍi na pfapfo Ḍauḍi amuhane Ḍwana jwakwe?" Hi ṭuṭa ya wantu ikimupfindiia Yesu na tsekea muno.³⁸ Yesu kawayongweeza wantu kawamba, "Dziṭunzeni na waalimu wa Sharia. Wao ni wantu watsakiyeko kudziyanga kwa kuvwaa maloṭa mayeya mayeya. Wakyenda masokoni wanatsaka wakikedhyegwa na hila koro kwao ni ḍaha."³⁹ Wakinjia masunagogini watsaka kudzitsania viti vya usoni usoni, koro ndivyo vivyonakajwa ni wantu wa hila. Na wepfonakwenda jilani, watsaka kukaa hiviḍe viti vya hila.⁴⁰ Watsaka kuwaḍya mudheoni wake wachiwa, makisa wakadziyombesa mayombo mayeya mayeya wapate kut-samanyikana hiviḍe waivyo. Hachi hukumu yao idzawa nkuu muno!"⁴¹ Yesu kenda kaka chihako usoni ya hiḍi

sanḍuku ḍya kuyavia mvuugiya humuḍe Hekaluni, na kaḍabva kuiyowa hi ṭuṭa ya wantu wakwakungizani fwedha zao humuḍe sanḍukuni. Wantu wenji majabva wangiza fwedha nyinji.⁴² Kisa kudza muke muchiwa kowesa, nae kangiza ḍdururu mbii zizo sawa na peni.⁴³ Yesu kawahana hawa wanafunḍiwe kawamba, "Hachi nyakumwambiani, huyu muke muchiwa kowesa huyu, kayavya vinji kuchia wonse wangiziyeo fwedha zao humu sanḍukuni."⁴⁴ Koro hawa wangine wonse, watsonta mvuugiya wayaviyezo kuyawa kwa jabva wao weo nao. Ela huyu muke muchiwa huyu, na umasikini wakwe wonse, kayavya vyonse evyokuwa navyo."

13 Yesu epfoyawa na humuḍe Hekaluni akwakuchiani, mumodza jwa hawa wanafunḍiwe kamwamba, "Mwaalimu, ṭayowa namuna ya haya mawe ye Hekalu na mambakoye yaivyo mema na makuu!"² Yesu kamwamba, "Gula haya mambako ni mema na ni makuu ḍugha, ela hachi nyakumwambiani, ntakukudzasaa iwe haṭa modza dzuu ya iwe ḍingine!"³ Ḍaḍaye Yesu ewa kaka chihako Murima wa Mizeituni wiwoukiyowana ne Hekalu. Peṭero, Yakobo, Yohana na Anḍerea wamwendea wakawi wao hekeṭu na wamuza wamwamba,⁴ "Ḍwana, aya mambo uh-wambiiyeyo yanahendeka ngera ga? Ni kihambwiizo ga kidzechoyanga kwamba haya haya mambo yamaawa hafufi kuhendeka?"⁵ Ḍubva Yesu kawamba, "Manyani muntu atsekudzamwaarya."⁶ Koro wenji wadzadzifwariza kudza kwa sari ḍyangu wakyamba, 'Mimi ndimi huyu Masiya.' Nao wadzawaarya wantu wenji muno.⁷ Kudzajumuka viha hapfa na hapfaḍe. Vingine vidzajwanigwa hafufi nanywi, na vingine mudzavisikia maagu ḍasi. Ela namutsehuka, koro haya haya ni haḍi yahendeki, kenge si maana ya kwamba mwiso umaafika.⁸ Nsi zidzanuka kujwana na nsi zingine, na uhaju udzajwana na uhaju ungene. Kudzawa nzaa na mihe-hemo ya nsi kuntu garagara. Ela haya haya yonse ni dza ḍabvu ṭu ya tsungu wa kuvyaa.⁹ Ela manyani! Koro wantu wadzamugija na kumupfiika magasani, na mudzabigwa malucha masunagogini. Na kwa ḍzambo ḍyangu, mudza-sitakigwa usoni ya mahaju na waṭawala wangine, nanywi mudzayavya ushuhuda dzuu yangu kwao.¹⁰ Na haya Maagu Mema ni haḍi ḍura yasumwiiwe haṭa kwa wantu wa vyeeti vingine vyonse humu lumwenguni kaḍila mwiso ntaudzafika.¹¹ Mudzefogijwa na mukipfiikwa na nguvu magasani, wala namutsehangaika na maṭaro kwamba mwendadziheheadze. Hiyo hiyo saa ikifika, nywinywi nenani kiḍechonse mudzefopfegwa kunena ni Muungu. Koro sinywi mudzeowa kunenani, ela adzeewa kunenani ni Ruhu Mudheru.¹² Wantu wadzawaḍawanya wandugu zao wakayagwe, na wavyazi wadzawaḍawanya wana wao wakayagwe. Wana nao wadzawagarukia wavyazi wao na kuwaḍawanya wakayagwe.¹³ Na wantu wenji wadzamukeva kwa ḍzambo ḍyangu. Ela huyuḍe adzeiṭisa haṭa mwiso, kadzapfonywa.¹⁴ Mudzaona kija cha unanzi wa kinyaya kisumama pfantu kisipfomala. (Wewe musomai, imuka maanaye!) Mudzefokiona, hawaḍe weo ḍyimbo ḍya Yuḍaya nawaḍaramiye mirimani.¹⁵ Huyuḍe awee paani dzuu natsesuka anjie nyumbani akahwae kija kiḍechonse.¹⁶ Na wala muntu awee nkonden natseuja nyumbani kwen-dahwaa kotiḍye.¹⁷ Hizo hizo ngera, wake weo waziho na weokwamusani wadzakunta ḍina muno!¹⁸ Haṭa yombani kwamba haya haya mambo yatsehendeka ngera ya sika.¹⁹ Koro kudzakudza ngera ya ḍina nkuu muno isiyodza-

onekana hangu kuumbwa kwa lumwengu, na wala ntakukwakudzaonekana dina ingine nkuu dzeyohiyo. ²⁰ Ƨambere Ƴwana nkandezihendeza mfufi hizo nsiku, ntakundee-wa jwa kupfona. Ela kwa dzambo dya watsanwawe, hizo nsiku kazihendeza mfufi. ²¹ Ndookomu hiyo hiyo ngera, yudejwone adzeemwamba, 'Ƨayowani, huyuno Kiristo,' ambu, 'Huyuđe hapfađe,' manyani mutsemuhikiza. ²² Koro kudzaƧupuka manabii wa nsuwe na wantu wadzeodzihana Kiristo. Wadzahenda mafara ya kumakisa na kuyanga vi-hambwiizo garagara, ili Ƨambere indewezekana waweze kuwaarya hawa watsanwa wa Muungu. ²³ Ƨubva nywinywi chimizani, haya haya mambo nimayamwambia Ƨura yasidzahendeka." ²⁴ Yesu kagija kunena kamba, "Ela hizi nsiku ze Ƨina nkuu zikisia, Hiđi dzuwa dinanjia kiza, na hu mwezi unayatsa kuyangaa. ²⁵ Hizi nyoha zinagwa, na hizi mbingu zonse zinanjia sukuso. ²⁶ Hapfo ndipfo wantu wonse wadzepfomuona mwana jwa Ađamu akidza na nguvu na marembo makuu mawinguni. ²⁷ Kadzawahuma malaikawe, nao wadzawaƧuƧaisa watsanwa wakwe wonse kuyawa mpembe zonse za lumwengu." ²⁸ Makisa Yesu kawasumwiya inganyo kawamba, "Dziyongweezeni kuyawana na muhi wa mutini. Mwipfonauona uƧaa magomba manana, munakwamba ngera ya dzuwa imaaƧika. ²⁹ Dza vivyo, mudzefoƧaona haya mambo nimwambiiyeyo yamađabva kuhendeka, Ƨasi ni mumanye kwamba Mwana jwa Ađamu kamaawa muđyangoni. ³⁰ Hachi nyakumwambiani, hichi hichi kivyazi ntakinasia chonse kaƧila haya haya yonse nimwambiiyeyo ntayadzahendeka. ³¹ Mbingu na nsi vinasia, ela vyuuwo vyangu ntavinasia meshi." ³² Yesu kagija kunena kamba, "Ela ntaku muntu yudejwone aimanyiye hiyo hiyo nsiku wala saa. HaƧa hawa malaika na huyu Mwana, nao pia ntawaidzi. Koro aimanyiye hiyo hiyo nsiku ni Baba jeje hekeƧu." ³³ Yesu kawamba wanafunđiwe, "Ndookomu nichokumwambiani ni kwamba, chimizani na muwe matso, koro ntamudzi kwamba hiyo hiyo ngera inakudza ari! ³⁴ Kudza kwa Mwana jwa Ađamu kunaweza kuinganywa na muntu anukiye nyumbani akinjia charoni. Ela asidzanuka, kamuđama kula muhendakazijwe dzuu ye kazi eyonamala kuhenda na kamuamuru huyu mwamia muđyango awe matso. ³⁵ Ndookomu nyakumwambiani mumire, koro ntamudzi kwamba ayu mwenye nyumba anagala saa ga. Ntamudzi kwamba anakudza kioro ambu siku kahi. Na wala ntamudzi kwamba anakudza bworu ya magura ambu nsi kucha. ³⁶ Adzefokudza Ƨwikira, manyani atsekudzamuƧonga mwakuyaani. ³⁷ Nichokumwambiani nywinywi ndicho nichokwambiani kula muntu, ya kwamba muwe matso."

14 Kwiwa kuhafa nsiku mbii ifike jila ya Pasaka na ya mikahe isiyongizwa hamira. Wakohani wakuu na waalimu wa Sharia amaale wekilacha njia ya kumugija Yesu na siri na wamuyage. ² Ela wepfowakipanga wahuniyana kwamba watsevihenda ngera ye jila koro wekishoogea kwamba hawa wantu wanaweza kujumuya fuđyo. ³ Nsiku modza yapfo, Yesu ewa mudzi wa Betania nyumbani mwa muntu eyeakihanigwa Simioni. Huyu huyu muntu Ƨura ewa kajwaa ujwazi wa kwanga. Ƨubva Yesu epfokaa kuđyani, kwenda muke mumodza eyetsukuya nƧupa ya mafuha ghali ya manunkanto. Kaifunguya hi nƧupa kwa kuivunza hu muyomu, kisa kayamuhiiya Yesu humu kitswani. ⁴ Wantu wangine weokuwapfo wepfoona hivi vya huyu muke ahendeyeyo, wareja na wađabva kuuzana wao na wao

wakyamba, "KuƧi kakuyanangani-nangani haya manunkanto dzevihivi? ⁵ Amaa Ƨambere yaguzijwe, ntakundeepatikana fwedha nyinji na nyinji za kupfa masikini?" Ndookomu wamubaukia na tsungu muno. ⁶ Ela Yesu kawamba, "Muyatseni! Mwakumusumbuiyani, na hali kanihendea dzambo dzema dya mafara? ⁷ Wantu masikini munao na mujwakuwa nao nsiku zonse, na kula mutsakiyepfo munaweza kuwahendea mema. Ela mimi sikwakuwa pfamodza nanywi nsiku zonse. ⁸ Jeje kanihendea hiviđe awezeyeyo kuhenda. Kanihiiya mafuha kwa kuuƧayarisha hu mwii wangu kwa mazishi. ⁹ Na hachi nyakumwambiani, kula pfa haya haya Maagu Mema yadzepfosumwiiwja humu lumwenguni, hivi vya huyu muke ahendeyeyo navyo pia vidzasumwiiwja kwa kumukumbuka." ¹⁰ Makisa Yuđa Isikariota, eyekuwa mumodza jwa hawa wanafunđi kumi na wawii, kenda kwa wakohani wakuu ili akamuđawanye Yesu. ¹¹ Hawa wakohani wakuu wepfosikia hivi vya Yuđa adziiyeyo kuhenda watsekea muno na wamuahidi kumumpa fwedha. Ndookomu Yuđa kađabva kulacha namfasi nyema ya kumuđawanya Yesu kwao. ¹² Ƨubva ipfofika nsiku ya Ƨura ya hi jila ya mikahe isiyongizwa hamira, nsiku ya Wayahuđi weyonatsinza mwana mbuzi jwa Pasaka, hawa wanafunđi wamuuzwa Yesu wamwamba, "Ƴwana, e chakuđya che jila ya Pasaka unatsaka hukachikuelekanyie ku?" ¹³ Ndookomu nae kahuma wanafunđiwe wawii kawamba, "Endani mudzini, na mukwakuunjiani hu mudzi munaƧongana na muyume atsukwiye nyungu ya madzi. Gijanani nae ¹⁴ mumpaka kwe nyumba adzeyonjia. Kisa mwambeni huyu mwenye, 'Mwaalimu kamba, e chumbache cha kuđya e jila ya Pasaka pfamodza na wanafunđiwe ni chi?' ¹⁵ Nae anamuyanga chumba chikuu Ƨarini dzuu, chicho na kula kintu Ƨayari. Kihuelekanyieni hichi chakuđya cha Pasaka humo humo." ¹⁶ Ƨubva hawa wanafunđi wanuka wenda humuđe mudzini na waona kula kintu dza vivide vya Yesu awambiiyeyo. Nao wakielekanya hichi chakuđya cha Pasaka. ¹⁷ Ipfofika mioro, Yesu na wanafunđiwe kumi na wawii wenda humuđe mudzini. ¹⁸ Wepfokaa kuđyani, Yesu kawamba, "Hachi nyakumwambiani, mumodza jwenu eyekuđyani pfamodza nami, njwaku-niđawanya." ¹⁹ Hawa wanafunđi wepfosikia hivi wanjiwja ni ngiru na wađabva kumuuzwa mumodza mumodza wakyamba, "Ƴwana, munamba ndimi?" ²⁰ Yesu kawamba, "Ni mumodza jwenu nywinywi kumi na wawii. Ni huyuđe eyekuƧopyani nami Ƨaakuli modza. ²¹ Mimi Mwana jwa Ađamu ni hađi nifwe, koro ndivyo vyorejwevyo. Ela huyu adzeeniđawanya kadzakunta Ƨina nkuu muno! HaƧa ni heri kwamba huyo huyo muntu nkandeevyajwa haswa!" ²² Ƨubva wepfowakiđya, Yesu kahwaa mukahe kauvodhya, makisa kauvunza na kauwapfa wanafunđiwe. Akwakuuwapfani kawamba, "Gijani hu mukahe huu muđe, koro ni mwii wangu." ²³ Makisa kahwaa chikombe cha mvinyo, kachivodhya na kachiwapfa wanwa wonse. ²⁴ Yesu kawamba, "Huu ni mwazi wangu wiwo dza hakikisho dya hiđi Ƨamano dya Muungu eđyokuhendani na wantuwe. Ni mwazi wihijweo kwa dzambo dya wenji. ²⁵ Hachi nyakumwambiani, sikwakunwa kawii hi mvinyo mumpaka hapfađe nidzefonwa mvinyo mpya Uhajuni mwa Muungu." ²⁶ Ƨubva wepfodya wakisa, wakwimba wiya wa shađu makisa wenda Murima wa Mizeituni. ²⁷ Wepfofika Murima wa Mizeituni, Yesu kawamba wanafunđiwe, "Nyonse mujwakuniđarama. Koro haya matsoro yamba, 'Namubiga huyu muƧunga, na hizi mbuzi zinaƧamisaa.'" ²⁸ Yesu kongeza kunena kamba, "Ela

nidzefofufuka kuyawa kwa wafu, namuyongowa kwenda Galilaya." ²⁹ Peṭero kamwamba, "Bwana, haṭa ikiwa kwamba wonse wakuḍarama, mimi siwezi kukuyatsa meshi." ³⁰ Ela Yesu kamwamba, "Hachi nyakukwambiani, hu huu siku wa yeo kaḅila nkuku nkadzawika myeedha miwii, unanikana myeedha mihahu." ³¹ Ela Peṭero kanena na muvuku kamba, "Bwana, mimi siwezi kukukana meshi! Nya ṭayari haṭa kufwa pfamodza nawe!" Ndookomu hawa wanafunḍi wangine wonse nao wamuyapfia Yesu dzevihivi. ³² Yesu na wanafunḍiwe wenda kwa nkonde ya mizeituni iyoikihanwa Getsemani. Wepfofika Yesu kawamba wanafunḍiwe, "Ikaani hapfa nikayombe." ³³ Akwakunukani kamuhwaa Peṭero, Yakobo na Yohana. Makisa Yesu kaḍabva kusikitika na kuhangaika mojoni mwakwe. ³⁴ Ndookomu kawamba wanafunḍiwe wohahu, "Mojo wangu uhenda muziho na sikitiko. Una tsungu wa kufwa! Ikaani hapfa mumire." ³⁵ Kisa kenda kausoni kachuchu, kadzigisa mutsangani na kayomba kwamba ikiwezekana hihide saa ya matsungu imwapfuke. ³⁶ Kayomba kamba, "E Baba jwangu, kwako ntaḱu ḱisiḱyowezekana. Nakuyomba ikiwezekana ukininwiiye hichi chikombe cha tsungu wa haya maḍina nidzeyokunta. Kenge si kwa miro yangu, ela miroyo naihendeke." ³⁷ Makisa kauja kwa hawa wanafunḍiwe na kendakawaṭonga wakuyaani. Ḑubva kamwamba Peṭero, "Simioni, kwakuyaani? Yani nkuwezi kumira haṭa nangaa kwa saa modza?" ³⁸ Mirani na kuyomba mutsekudzanja maḱemoni. Koro hi ruhu inatsaka, ela hu mwii ni mudhaifu." ³⁹ Kisa Yesu kanuka akayombe kawii. Na kayomba na vyyuwo dza viviḱe vya ḱura. ⁴⁰ Makisa kauja kawii kwa hawa wanafunḍiwe na kendakawaṭonga wakuyaani, koro matso yao yewa yawazihopfa na sinzizi. Nao ntawakumanya cha kumwambukuya. ⁴¹ Yesu kenda kawii akayombe. Na epfouja mweedha wa hahu kawauza kawamba, "Koro amaale mukaiya kuyaa na kuyavya hara? Iṭosa! Saa isakufika, yangu mimi Mwana jwa Aḱamu kuḱawanywa ningizwe mikononi mwa wanabvise. ⁴² Haya nukani hwende, koro huyu jwa kunidawanya kamaawa kudzani." ⁴³ Iyo saa, hali akwakunenani, mumodza jwa hawa wanafunḍiwe kumi na wawii eyeakihanigwa Yuḱa, kakumpuya na kiṭaro cha wantu watsukwiiyeo myundu na mbuku. Hawa hawa wantu wewa wahumigwa ni hawa wakohani wakuu, waalimu wa Sharia na wazee wangine. ⁴⁴ Yuḱa, huyu muḱawanya ewa kawapfa kihambwiizo hawa wantu kawamba, "Huyuḱe nidzeemunonea ndiye huyu mwiye kulachani. Mugijeni mwende nae na mumwamie urembo." ⁴⁵ Yuḱa epfofika kafuudha mumpaka kwa Yesu na kamwamba, "Mwaalimu!" Makisa kamunonea. ⁴⁶ Ndookomu hawaḱe wantu wangine wamunyanṭokea Yesu na wamugija. ⁴⁷ Mumodza jwa hawa wantu weokuwa hapfaḱe katsoowa munduwe na kamukenta huyu muhumisi jwa huyu Mukohani Mukuu kamuhuna hiḱi sikio. ⁴⁸ Yesu kanena na hawaḱe wadziyeo kumugija kawamba, "Munidzia na myundu na mambuku, dza kwamba mudzia kugija mwivi?" ⁴⁹ Kula nsiku niiwa pfamodza nanywi nikiyongweeza humuḱe Hekaluni, na ntamukunigija. Ela yeo, haya yakuhendekani ili haya matsoro yaṭimiye." ⁵⁰ Hawa wanafunḍi wonse waḱarama na wamuyatsa Yesu jeje hekeṭu. ⁵¹ Kwiwa na muurani mumodza eyeakimuḱa Yesu na nyuma na ewa kavwaa mushuka ṭu. Hawaḱe wantu wepfomunyanṭokea wamugije ⁵² waiḱaa hi nguo nae kaḱarama vivi. ⁵³ Ḑubva wamupfiika Yesu nyumbani kwa huyu mukuu jwa hawa wakohani wakuu. Hawa wakohani wakuu wangine wonse na waalimu

wa Sharia na wazee waṭuṭaa humuhumuḱe nyumbani. ⁵⁴ Peṭero ewa kamuḱa Yesu na jwa kuye mumpaka kenda kanjia humuḱe uani mwa huyu Mukohani Mukuu. Epfonjia, kenda kakaa chihako na hawa asikari na kaḱabva kukoha moho. ⁵⁵ Hawa wakohani wakuu pfamodza ne gasa yonse walacha mambo ya kumusiṭaki nayo Yesu ili waweze kumuyaga, ela ntawakudhumburya kintu. ⁵⁶ Wenji waḱema kuyavya ushaahiḱi wa nsuwe dzuu ya Yesu, ela ushaahiḱi wao ntaukunjiyana. ⁵⁷ Mwisu kusumama wantu wangine nao wayavya ushaahiḱi wa nsuwe wamba, ⁵⁸ "Swiswi wenye humusikia akinena akyamba, 'Mimi nainanga hi Hekalu hii imbakijweyo na mikono ya wanaaḱamu. Kisa kwa nsiku ntahu nambaka ingine isiyombakwa na mikono ya wanaaḱamu.'" ⁵⁹ Ela haṭa kwa hivi waneneyevyo, ushaahiḱi wao ntaukunjiyana. ⁶⁰ Makisa huyu Mukohani Mukuu kasumama kahi ya hawa wangine na kamuza Yesu kamwamba, "Aya masiṭaki yonse wiyokusitakigwani, nku cha kudzihehea nacho haṭa?" ⁶¹ Ela Yesu kanyamaa mya, nkakwambukuya haṭa chuuwo. Na huyu Mukohani Mukuu kamuza kawii kamwamba, "Ṭahwambiye, wewe ndiye ayu Kiristo Mwana jwa Muungu?" ⁶² Yesu kamwambukuya kamwamba, "Ee Ndimi. Kisa mudzaniona mimi Mwana jwa Aḱamu nikaa mukono kuyume wa hila wa Muungu mwenye uwezo wonse. Na mudzaniona nikisuka na mawingu kuyawa mbinguni dzuu." ⁶³ Ppafpo huyu Mukohani Mukuu kaḱihararuya hiḱi vwaziḱe kisa kamba, "Kuna haḱya ga ya mashaahiḱi amaale?" ⁶⁴ Nywinywi wenye mumusikia akwakukufuruni! Ḑubva mwambadze?" Na wonse wahuna kwamba anamala kuyagwa. ⁶⁵ Ḑubva wangine waḱabva kumukamia mahe na wamufunga kiṭambaa cha matso na wanjia kumubiganani makonde. Kisa wamubaladhahiya wamwamba, "Haya, yavya unabii kwamba ni ga akubigie!" Hawa asikari nao wamuhwaa wamubiga mapfi. ⁶⁶ Hiyo hiyo saa Peṭero amaale ewa kakaa chihako hukuḱe uani. Kwenda muhumisi mumodza jwa kike jwa huyu Mukohani Mukuu hapfaḱe wepfokuwa, ⁶⁷ na kamuona Peṭero akwakukohani moho. Kamuchimiza urembo kisa kamuza kamwamba, "Haṭa nawe, nkwiwa pfamodza na huyuḱe Yesu jwa Nazareti?" ⁶⁸ Ela Peṭero kakana kamba, "Mimi haswa? Haṭa sividzi! Na wala sikwakuimukani kwamba kwakunenani kintu ga!" Makisa Peṭero kanuka kenda hapfaḱe muḱyangoni pfa kuyawiya. ⁶⁹ Huyuḱe mwanamuke epfomuona kawii, kaḱabva kuwambia hawaḱe wantu wasumamiyeo kawamba, "Hachi huyu muntu huyu ni mumodza jwao!" ⁷⁰ Ela Peṭero kakana kawii. Baḱaḱa ya kaṭemo kachuchu, hawaḱe wantu weosumama hapfaḱe, nao wamwamba Peṭero, "Hakika wewe u mumodza jwao. Maana yakwe wewe u Mugalilaya ṭi!" ⁷¹ Peṭero kayapfa kamba, "Hachi nayapfa usoni kwa Muungu kwamba, huyu huyu muntu mwiye kunenani simudzi! Na ikiwa kwamba nyakunenani nsuwe, ḱasi Muungu nanihukumu!" ⁷² Na iyo saa nkuku kawika mweedha wa pfii. Na pfpafpo Peṭero kakumbuka hiviḱe vya Yesu amwambiiyevyo akimwamba, "Hu huu siku wa yeo, kaḅila nkuku nkadzawika myeedha miwii, unanikana myeedha mihahu." Na epfovikumbuka hivi, kaiya na tsungu muno.

15 Ipfofika chamukoche magurani ṭu, gasa yonse ya wazee wa gasa na waalimu wa Sharia, wakaa chihako ili waone kwamba wahendedze. Hapfo wamufunga-funga Yesu na wamupfiika kwa Pilato. ² Wepfomupfiika, Pilato kamuza Yesu kamwamba, "Wewe ndiwe ayu Haju jwa

Wayahuḍi?" Yesu kamwambukuya kamwamba, "Kuvinena wewe mwenye!"³ Hawa wakohani wakuu wamusitaki Yesu na mambo menji na menji.⁴ Pilato kamuuzwa Yesu kawii kamwamba, "Nkukwakwambukuya chuuwo haḥa? Aya mambo yonse weyokukusitakini nayo nkukwakuyasikiani haḥa?"⁵ Ela Yesu nkakwambukuya chuuwo haḥa kimodza. Ndookomu Pilato kamaka muno.⁶ Pilato ewa kabaraḥa kwamba kula jila ya Pasaka, anafunguya mufungwa mumodza atsani-jwee ni hawa wantu na akamuyatsa huru.⁷ Kwiwa muntu mumodza eyeakihanwa Baraba. Jeje na wenziwe wangine wewa wafungwa gerenzani kwa dzambo dya kujumuya fuḍyo na kuyaga wantu.⁸ Hi ḥuḥa ya wantu imwendea Pilato na imwamba awahendeye hiviḍe abaraḥiyevyo kuwahendea.⁹ Pilato kawauza kawamba, "Munatsaka nimufungwiiye ayu Haju jwa Wayahuḍi?"¹⁰ Pilato ewa kanena hivi koro ewa kahambuya kwamba hawa wakohani wakuu wekimusitaki Yesu kwa kwamba wekimuonea wivu.¹¹ Ela hawa wakohani wakuu waingiza nsunziirya hi ḥuḥa ili wamuyombe Pilato kwamba amufunguye Baraba ḥaḍala ya Yesu.¹² Pilato kawauza kawii kamwamba, "Mani ayu Yesu mwiyenamuhana Haju jwa Wayahuḍi, munatsaka nimuhendedze?"¹³ Na wonse waholoka wamba, "Mupfatsike!"¹⁴ Ela Pilato kawauza kawamba, "Kwa dzambo ga? Munatsaka nimupfatsike, mumbamba kahenda tsowa ga?" Ela wao wongeza kuḥaa madzwi wakyamba, "Napfatsikwe! Napfatsikwe!"¹⁵ Ndookomu kwa kwamba Pilato ekitsaka kuitsakiza hi ḥuḥa ya wantu, kamuwafungwiiya Baraba kuyawa gerenzani. Kisa kaamuru kwamba Yesu abigwe na lucha. Na epfobigwa akisa, kamuyavya akapfatsikwe.¹⁶ Makisa hawa asikari wamuhwaa Yesu wenda nae uani kwe nyumba ya huyu liwali kwikokuwa hi nkambi yao, na wahanana kiḥaro kizima.¹⁷ Wamuvwika loḥa dya ranji ya zambarau, kisa waelekanya kiyemba cha miwa na wakimuvwika kitswani.¹⁸ Wakisa waḍabva kumukedhya na baladha wakimwamba, "Kwa naghea, Haju jwa Wayahuḍi?"¹⁹ Kisa wamubiga nkaka za kitswa na kumukamia mahe, na wamuvunzia nkuhi kwa kumubaladhahiya.²⁰ Wepfomubaladhahiya haḥa wakifuruma, waḍimuvuya hiḍi loḥa dya ranji ya zambarau na wazimuvwika hizi nguoze. Makisa wanuka nae kwenda wakamupfatsike.²¹ Wepfowakyenda wakamupfatsike, waḥongana na muntu mumodza jwa Ukirene eyeakihanwa Simioni. Ewa ni babajwe Alekizanda na Rufasi. Ewa kayawa makondeni, na hawa asikari wepfomuona, wamusharuḥisa autsukuye hu muhi wa mpatsa wa Yesu.²² Wenda na Yesu mumpaka pfantu wepfopfakihanwa Goligata, yani, "Pfantu pfa pfaa dya Kitswa."²³ Wamumpa mvinyo itsanganyijweyo na manemane, ela kadziza kuinwa.²⁴ Wamupfatsika Yesu muhini mwa mpatsa, makisa wazigawana hizi nguoze kwa kuzibigia kura.²⁵ Wamupfatsika Yesu muhini mwa mpatsa saa ntahu za magura.²⁶ Wahwaa kibao chorejwecho haya masitaki yakwe na wakibiga hapfaḍe muhini mwa mpatsa, dzuu ye kitswache. Hichi kibao chamba, "Haju jwa Wayahuḍi."²⁷ Na pia hawa asikari wapfatsika wevi wawii pfamodza na Yesu. Mumodza wamupfatsika mukono kuyume wa Yesu, na yungine wamupfatsika mukono tsonso.²⁹ Wantu weowakichia na hafufi wekimwambia vyuuwo vya kinyaya na kusukusa vitswa vyao wakyamba, "Dzaambia nkukwamba unaweza kuikomoa ai Hekalu na uimbake na nsiku ntahu?"³⁰ Mani nkwadzipfonya usuke na apfo muhini mwa mpatsa!"³¹ Hawa wakohani wakuu na waalimu wa Sharia nao pia wamubaladhahiya Yesu wakyambana, "Kapfonya wangine ela

nkawezi kudzipfonya mwenye!"³² Aḥi ekidzihana Kirisḥo, Haju jwa Waisiraeli. Mani nkaasuka na apfa muhini mwa mpatsa hi saasambi ili hupate kumuhikiza!" Haḥa hawaḍe wapfatsikijweo pfamodza nae nao pia wamubaladhahiya.³³ Ipfofika saa ntandahu za musikahi, nsi yonse ifungiiya kiza cha go mumpaka saa kenda.³⁴ Na ipfofika saa kenda, Yesu kaḥaa idzwi kuu kamba, "Eloi, Eloi, lama sabakitani?" Yani, "Muungu jwangu, Muungu jwangu, kuḥi kuniyatsa?"³⁵ Wantu wangine weosumama hapfaḍe hafufi wepfosikia hivi vya Yesu aneneevyo wamba, "Ḥasikiani! Kakumuhanani nabii Eliya."³⁶ Mumodza jwao kaḍarama haraka kenda kahwaa yavuyavu kaḍilingila na muhi. Makisa kaḍiḥopya kwa mvinyo ibushaiyeyo na kaḍimugijia Yesu ili anwe na kamba, "Nahuyowe kwamba Eliya anakudza anamusuya na apfa muhini mwa mpatsa ambu haḥa!"³⁷ Makisa Yesu kaḥaa idzwi kuu kawii kisa kahuna nsoho.³⁸ Pafpo, haju yukangadzi jufungijweo humuḍe Hekaluni juḥaika na kahi, hangu dzuu mumpaka nsii.³⁹ Huyu mukuu jwa asikari eyesumama hapfaḍe usoni ya Yesu, epfoona namuna ya Yesu ahuniyevyo nsoho kamba, "Hachi huyu ewa ni Mwana jwa Muungu ḍughal!"⁴⁰ Kwiwa na wake weowakichimiza na jwa kuye. Wangine wao wewa ni Maria Magiḍalena, Maria mamajwe aḍe Yakobo muḍoḍo na Yusufu, pfamodza na Salome.⁴¹ Hawa ni wake weowakimuuḥa Yesu na kumuhumikia epfokuwa ḍyimbo dya Galilaya. Kwiwa na wake wangine wenji wendeyeo Yerusalemi pfamodza nae.⁴² Iwa imaafika mioro, nsiku ya maelekanyo ya kuindiiya Sabato.⁴³ Ḍubva kwiwa muntu mumodza jwa kuyawa mudzi wa Arimataya eyeakihanwa Yusufu. Ewa muzee jwa gasa ya Kiyahuḍi eyeakihilwa muno. Jeje mwenye ekiindiya kudza kwa Uhaju wa Muungu. Ḍubva ḥila oga, Yusufu kamwendea Pilato na kamuyomba aupfegwe hu mwii wa Yesu.⁴⁴ Pilato kamaka epfosikia kwamba Yesu ewa kamaafwa. Ḍubva kamuhana huyu mura jwa hawa asikari na kamuuzwa kwamba Yesu ewa kamaafwa ḍughal ambu haḥa.⁴⁵ Huyu mura kamuhakichisia kwamba Yesu ewa kamaafwa. Ndookomu Pilato kamumpa ruhusa Yusufu kwenda akauhwaḍe hu mwii wa Yesu.⁴⁶ Yusufu kaguya sanḍa na kenda kaususya hu mwii wa Yesu na hapfaḍe muhini mwa mpatsa na kaulinga-linga ne sanḍa. Kisa kenda kaungiza kwa mbeera iḥukurijweyo mwambani, na kaperuya-peruya iwe kuu kaufinikiza hu muḍyango we mbeera.⁴⁷ Maria Magiḍalena na Maria mamajwe Yusufu wewa wapfaona hapfaḍe pfa Yesu azikijwepfo.

16 Nsiku ya Sabato ipfochia, Maria Magiḍalena na Maria mamajwe Yakobo pfamodza na Salome, wenda waguya manunkanto ili wakauhiye hu mwii wa Yesu.² Na ipfofika chamukoche magura mapfema, nsiku ya ḍura ya ḍyuma, hiḍi dzuwa ḍipfoḍikitsembuza, hawaḍe wake wenda hukuḍe mbeerani.³ Wepfowakyenda wekiuzana wao na wao wakyamba, "Ni ga jwa kuḍihuperwiiya-perwiiya hiḍi iwe dya hapfaḍe muḍyangoni pfe mbeera?"⁴ Wekiuzana hivyo maanaye hiḍi iwe ḍiwa ni kuu na kuu. Ela kudzafika waḍiona hiḍi iwe ḍisakuperujwa-perujwa ḍinujwa.⁵ Wakidzawakinjia humu mbeerani, waona murani avwaiye loḥa dzeupe pee kaka chihako mukono kuyume. Nao wamaka muno.⁶ Nae kawamba, "Namutsemaka. Nimanya kwamba mwakumulachani Yesu jwa Nazareti apfatsikijwe. Ela hapfa nkafpo, kesakufufuka kuyawa kwa wafu. Ḥapfayoweni hapfa pfantu epfowekwa.⁷ Endani mukawambie hawa wanafunḍiwe wangine pfamodza na Peḥero kwamba, Yesu kesakuyongowa kwenda Galilaya mudzekokwen-

damuona nyonse dza evyomwambia.”⁸ Ndookomu wayawa haraka na humuḁe mbeerani na waḁarama, koro wewa wapatwa ni kihuko na wekihehema kwa oga. Njia nzima ntawakunena na yuḁejwonse kwa oga weokuwa nao.⁹ Yesu epfofufuka magura mapfema ya nsiku ya ḁura ya ḁyuma, ḁura kamuḁupukia Maria Magiḁalena. Huyu ewa ni huyuḁe muke eyemuyavya mpepfo nzuka mfungahe.¹⁰ Nae Maria kenda kawasumwiiya hawaḁe weokuwa na Yesu. Wewa wakusikiḁikani na kuiya.¹¹ Na wepfosikia kwamba Yesu ka moja na kaonegwa ni Maria Magiḁalena, ntawakuhikiza.¹² Ḃaaḁaye, Yesu kawaḁupukia na yuumbo jungine wanafunḁiwe wawii weowakyenda midzi ya makondeneni.¹³ Wepfomuhambuya, hawa wanafunḁi wagala na wenda wawasumwiiya hawa wenzao wangine, ela ntawakuwahikiza.¹⁴ Ḃaaḁaye kawii, Yesu kawaḁupukia hawaḁe wanafunḁiwe kumi na mumodza wepfokaa kuḁyani. Kawabusa vyumuni kwa kutsowa faro kwao na myojo yao myumu, koro

ntawakuwahikiza hawaḁe wamuoneyeo epfofufuka.¹⁵ Makisa Yesu kawamba wanafunḁiwe, “Endani lumwenguni kwonse, mukayasumwiiye haya Maagu Mema kwa wantu wonse.¹⁶ Huyuḁe adzeyehikiza na akiḁopyegwa anapfonywa, ela asiyehikiza anahukumigwa.¹⁷ Na hivi vihambwiizo hivi vinauḁana na hawaḁe wahikiziyeo: Wadzayavya mpepfo nzuka kwa sari ḁyangu, na wadzanena na lugha ngeni.¹⁸ Wadzagija nyoka na mikono yao. Na haḁa wakinwa kintu kiḁechonse cha sumu, ntakiwezi kuwadhuru. Wadza-wawekea mikono wajwazi nao wadzapfona.”¹⁹ Ḃubva Ḃwana Yesu epfokwisa kunena nao, kahwajwa kwenda mbinguni dzuu, na kaka mukono kuyume wa Muungu.²⁰ Ndookomu hawa wanafunḁiwe wazinga kula pfantu wak- isumwiiya chuuwo cha Muungu. Na Ḃwana kahenda kazi pfamodza nao akiyangizia nguvu haya maagu wasumwiiyeyo, koro kawawezesa kuhenda mambo menji na menji ya mafara. Amina.

Luka

1 Kwa mutsakwa Tofilo: Wantu wenji wađema kwora dzuu ya hayađe mambo yahendekeeyo kahi yehu. ² Wora dza hiviđe husumwiiwevyo ni hawađe wayaoneyeo haya mambo yakwukuhendekani hangu đabvu. Hawađe wayaoneyeo ndiwo wawađe wantu wadziyeo wakilalabva haya maagu. ³ Ndookomu, Muhilwa Tofilo, kwa dzambo đya kwamba niyachimiza haya mambo yonse urembo hangu yepfođabva, na kuwauza wantu weokuwapfo yepfohendeka, niđiona țaro dzema kwora urembo mambo yahendekeeyo. ⁴ Nikworea hivi ili upate maagu ya hachi dzuu ya kula kintu uyongwezejwecho. ⁵ Ngera za Herođe epfokuwa haju jwa nsi ya Yuđaya, kwiwapfo mukohani mumodza eyeakihanwa Zakaria, ayawiye kițaro cha Ukohani cha Abiya. Ewa na muke eyeakihanwa Elizabeti, ayawiye yukoo jwa Mukohani muku Haroni. ⁶ Wowii wewa wantu wahachi na wamutsakiza Muungu, wakiuđa amuri na sharia zonse za Bwana. ⁷ Wewa majarisa, ela ntawakuwa na wana koro Elizabeti ewa nđađa. ⁸ Nsiku modza Zakaria ekihenda kazi ya Ukohani, koro iwa maro ya kițaro cha Abiya, ⁹ dza ivyokuwa adha ya wakohani kubiga kura kumutsana huyuđe jwa kufukiza vumba humu Hekaluni. Maro imugwiya Zakaria nae kanjia kufukizani vumba humu Hekaluni. ¹⁰ Epfoakifukiza hiđi vumba, huku nze țuța ya wantu iwa yakuyombani. ¹¹ Iyo saa malaika jwa Bwana kamuțupukia Zakaria, na kasumama mukono kuyume wa haya madhabahu ya kufukizia vumba. ¹² Zakaria epfomuona, moja umuđaika na kanjiwa ni oga. ¹³ Ela huyu malaika kamwamba, "Zakaria, nkudzoshoođe! Muungu kasikia mayombo yako, na mukaziwo Elizabeti kudzakuvyayi mwanamuyume nawe kudzamuhana Yohana. ¹⁴ Wewe na wangine wenji, mudzawa na tsekea iyodze huyu mwana adzefovyajwa! ¹⁵ Yohana kadzawa muntu muku usoni kwa Bwana. Nkakudzanza tembo wala kiđe-chonse chichonarumisa. Hangu kuvyajwani kwakwe kadzadzazwa na Ruhu Mudheru. ¹⁶ Na kadzawahendeza wenji wa wantu wa Isiraeli wamugalie Bwana Muungu jwao. ¹⁷ Yohana kadzayongowa usoni ya Bwana amuelekanyie machiyo yakwe na Ruhu na nguvu dze za Eliya. Kadzawat-sanganya wababa na wana wao pfamodza kawii. Kadzawakengeuya wasiomuhikiza Bwana kuwa wantu wahachi na kadzawaelekanya wantu țayari kumukarabisha Bwana." ¹⁸ Zakaria kamuuzwa huyu malaika kamwamba, "Ni kintu ga cha kunimpa kuhikiza kuvyajwa kwa huyu mwana? Koro ami na mukazangu hujara muno." ¹⁹ Huyu malaika kamwambukuya kamwamba, "Mimi ni Gabrieli niyenasumama usoni kwa Muungu. Kanihuma nikuyeheye haya maagu mema. ²⁰ Ela țayowa, kwa kwamba nkukuhikiza hi đaamisa ya hachi nikwambiiyeyo, nawe unawa buđwi, nkukudzaweza kunena hađa yadzepfoțimia." ²¹ Hiđe țuța ya wantu imuinda Zakaria huku wakimamađa kwamba chichokumuwekani amuđe Hekaluni ni kintu ga. ²² Epfoyawa huku nze, nkakuweza kuțamuka chuuwo anene nao. Ishinu kanena nao kwa kuwabigia peni. Ndookomu wahambuya kwamba

kațongana na dzambo. ²³ Maro ya Zakaria ya kuhenda kazi Hekaluni ipfosiya, kauja nyumbani kwakwe. ²⁴ Ntakikuchia kițemo kiyeya, Elizabeti mukaza Zakaria kamiha. Kadzifitsa nyumbani myezi mitsano pfasipfo kuyawa nze. ²⁵ Makisa kamba, "Ni ței ga ya Muungu eyonayo kwangu hađa anihendeze nipate mwana? Hiđi ni dzambo đya wantu weđy-owakinibalifa nađyo muno, koro niwa sidzavyaa mwana!" ²⁶ Ipfofika mwezi wa handahu wa mimba ya Elizabeti, malaika Gabrieli kahumwa ni Muungu ende mudzi wa Nazareti wiwo nsi ya Galilaya. ²⁷ Humuđe mudzini kwiwapfo mwana-muke galițama eyeakihanwa Maria. Maria ewa kamanyana na muntu eyeakihanwa Yusufu ayawiye sindo wa haju Đauđi. ²⁸ Malaika akimudzia kamwamba, "Kwa naghea nto muvodhyegwa! Bwana ka pfamodza nawe." ²⁹ Hi kedhya ya malaika imuhusya Maria muno hađa kađabva kumamađa maanaye. ³⁰ Kenge malaika kamwamba, "Nkudzoshoođe Maria, koro Muungu katsakizwa nawe. ³¹ Ndookomu kudza-miha, na kudzavyaa mwanamuyume na saridye kudza-muhana Yesu. ³² Kadzawa muku na kadzahanwa Mwana jwa Muungu awee dzuu. Bwana Muungu kadzamumpa uha-ju dza wa bibijwe Đauđi. ³³ Kadzawa haju jwa wantu wa Isiraeli maishi na uhajuwe ntaukudzasia." ³⁴ Maria kamwambukuya huyu malaika kamwamba, "Mimi ni mwanamuke galițama. Đubva haya haya yanawadze, nami sidzi muyume?" ³⁵ Huyu malaika kamwambukuya kamwamba, "Ruhu Mudheru kadzakusukia, na nguvu za Muungu awee dzuu zinakufinikiza dza kiwii. Na huyu mwana adzeyevyajwa anawa mudheru, na anahanwa Mwana jwa Muungu. ³⁶ țayowa, hađa mwenziwo Elizabeti ahanijwee nđađa hi hii saasambi ana mimba ujarisumeani mwakwe. Na hu ni mwezi wakwe wa handahu. ³⁷ Koro kwa Muungu ntaku kisichowezekana." ³⁸ Ndookomu Maria kamba, "Mimi ni kikitu jwa Bwana, nayanihendekeye dza uneneyevyo." Maria epfokwisa kunena hivyo huyuđe malaika kagonzowa. ³⁹ Đubva Maria kanuka na rebvu kwenda mudzi wa mirimani wiwokuwa nsi ya Yuđaya. ⁴⁰ Epfofika kanjia nyumbani mwa Zakaria na kamukedhya Elizabeti. ⁴¹ Mweedha Elizabeti epfosikia kedhya ya Maria, huyu mwana humu humboni kat-sumpa. Nae Elizabeti kadzazwa Ruhu Mudheru, ⁴² na kađabva kunena na idzwi kuu kamba, "Muungu kakuvodhya kuchia wake wonse, na huyu mwana udzeyevyaa nae pia kavodhyegwa! ⁴³ Ami ni ga, hađa mama jwa Bwana jwangu anidzie mimi? ⁴⁴ Koro nipfosikia kedhya yako țu, huyu mwana katsumpa na tsaike mahumboni mwangu. ⁴⁵ Tsekea nzako, awe userefație kwamba haya wambiijweyo ni Bwana yadzațimia đugha!" ⁴⁶ Maria kanena kamba, "Mojo wangu unamukuzya Bwana, ⁴⁷ na ruhu yangu itsaika. Nina tsekea kwa dzambo đya Muungu mupfonya jwangu, ⁴⁸ kwa dzambo đya kwamba kanivodhya, mimi niye kikituche kachuchu. Koro hangu hi hii saasambi, vivyazi vyonse wadzanihana, 'Muvodhyegwa.' ⁴⁹ Koro Muungu mwenye nguvu kanihenda makuu, na jeje nka mwenziwe eyenaingana nae. ⁵⁰ Nan-

soye inawa kwao wonse weonamushooga, hangu kivyazi haṭa kivyazi. ⁵¹ Kahenda mambo makuu na mukonowe, kawaḍachasa hawaḍe weonadziona kwa dzambo ḍya haya weyokumamaṭani myojoni mwao. ⁵² Kawanuya mahaju wenye nguvu uhajuni mwao, na kawakuzya hawaḍe weo wachuchu. ⁵³ Weo nzaani kawakusya na mambo mema mema, na majabva kawayavya mikono mihupfu. ⁵⁴ Muungu kaṭimiza ḍamanoḍye kwa wabibi zehu, na kamumpa ugijo Isiraeli muhumisi jwakwe. ⁵⁵ Kakumbuka nansoye kwa Ibu-rahimu na kivyazi chakwe chonse mumpaka mwisio dza evy-owambia wabibi zehu hangu kae." ⁵⁶ Makisa Maria kakaa hafufi myezi mihahu kwa Elizabeti, ndipfo akigala nyumbani kwakwe. ⁵⁷ Ipfofika nsiku ya kudzifunguya, Elizabeti kavyaa mwanamuyume. ⁵⁸ Wantu wa hafufi na wa sindowe wep-fopata haya maagu ya kuvyajiwa huyu mwana, wonse wat-sekea nae. Waiona nanso ya Muungu kwakwe. ⁵⁹ Ipfofika nsiku ya nane hangu kuvyajiwa, wantu wadza kumuhinya. Wetsaka kumuhuna sari ḍya babajwe, Zakaria. ⁶⁰ Ela mama-ajwe kawambukuya kawamba, "Sivyo! Ni kuhanwa Yohana." ⁶¹ Hawaḍe wantu wamwamba, "Ela ntaku yuḍejwonse sindoni mwenu awee na sari ḍya Yohana!" ⁶² Makisa wamuuzza na vihambwiizo babajwe, wakilacha kumanya atsakiyevyo kumuhana huyu mwana. ⁶³ Ndookomu Zakaria kaḍama kibao cha kworea na kora kwamba, "Sariḍye ni Yohana." Na wonse wamaka. ⁶⁴ Iyo saa kaḍajwa kanwake, jwiimijwe ju-funguka na kaḍabva kumushaḍa Muungu. ⁶⁵ Wantu weoishi hafufi wonse washooga. Na maagu ya mambo haya yahren-dekeeye yaḍachaa midzi iyo mirimani mwa Yuḍaya yonse. ⁶⁶ Wonse wayasikiyeeo haya wayamamaṭa, wakidziuza wakyamba, "Ayu mwana kadzawadze?" Koro Ḑwana ewa nae. ⁶⁷ Zakaria, babajwe Yohana kadzazwa Ruhu Mudheru na kanena hayaḍe ya Muungu eyotsaka anene. Kamba, ⁶⁸ "Ḑwana Muungu jwa Isiraeli ashadwe, koro kadzia kuhugija swiswi hwiwo wantuwe. ⁶⁹ Kahuyehea mupfonya eye jangina, ayawiye nyumba ya Ḑauḍi muhumisi jwakwe. ⁷⁰ Dza aneneevyo hangu kae kuchiiya na kwa manabii wakwe. ⁷¹ Kwamba anahupfonya kuyawana na nyabva wehu, na wantu wonse wahukeyeyeo. ⁷² Kamba anahuyanga nansoye kwa wabibi zehu, na anaṭimiza ḍamano ḍyakwe ahendeyedyo nao. ⁷³ Kamuyapfia bibi jwehu Ibrahimi, ⁷⁴ kwamba anahupfonya kuyawa kwa nyabva wehu, na ahupfe kumuhumikia pfasipfo oga wa nyabva wehu. ⁷⁵ Ka-nena hivi ili huweze kuishi na Muungu maishi, na hudziyavye kwakwe kwa kuhenda miroye. ⁷⁶ Nawe mwanan-gu, unahanwa nabii jwa Muungu awee dzuu. Unamuyon-gowa Ḑwana kuimuelekanyia njiaye. ⁷⁷ Kudzawambia wan-tuwe kwamba Muungu anawayatsia nabvise zao, koro ndi-yyo adzevyowapfonya. ⁷⁸ Koro Muungu jwehu ni mumpowe na munanso. Anahuyeheya mupfonya adzeewa dza dzuwa, ḍidyokutsembuzani kwehu. ⁷⁹ Ḑiwayangaiye wantu wonse, waringijweo ni kiza cha kufwa, ili ahuyongowe kwiko machiyo ya naghea." ⁸⁰ Ndookomu huyu mwana kakuya na kenjipfa na nguvu za kimwii na za kiruhu. Kakaa yuwandani haṭa nsiku adzeyoakidzihambwiiza kwa wantu wa Isiraeli na kuwasumwiiya chuuwo cha Ḑwana.

2 Ngera za uḍyana wa Yohana, kwiwapfo haju aṭawaliye nsi ya Rumi na nsi zingine nyinji. Haju huyo ekihanwa Kaisari Agusṭo. Kayavya amuri ya kuṭaligwa wantu wa nsi zonse aṭawaliyezo. ² Kuṭaligwa huku kwiwa nkwa ḍura ngera ya Kirenio epfokuwa liwali jwa Siria. ³ Ndookomu kula muntu kenda kworegwani mudzini kwao. ⁴ Yusufu kanuka

kuyawa mudzi wa Nazareti wiwo Galilaya, kenda mudzi wa Betilehemu wiwo Yuḍaya, ekovyajwa haju Ḑauḍi. Yusufu kenda hukudwe, koro ewa jwa sindo na yukoo jwa Ḑauḍi. ⁵ Kenda akoregwe pfamodza na Maria, huyu mwanamuke amanyananiye nae, eyekuwa muziho. ⁶ Ndookomu, wep-fokuwa Betilehemu amaale, nsiku zakwe za kudzifunguya zifika. ⁷ Maria kavyaa mwanamuyume hangafa. Kamulinga-linga na viṭani na kamuṭambaarya ṭorani mwa kuḍiya ngombe chakudya. Koro ntakukuwa namfasi nyumbani mwa wageni. ⁸ Hafufi na Betilehemu, kwiwapfo waṭunga weowakuyamia mbuzi zao nasiku makondeni. ⁹ Iyo saa malai-ka jwa Ḑwana kawaṭupukia, na marembo ya Muungu yawayangaiya tswee, nao wanjijwa ni oga muno. ¹⁰ Ela huyu malaika kawamba, "Namutseshooga, koro nimuyeheya maagu mema, yadzeyoyeha tsekea nkuu kwa wantu wonse. ¹¹ Koro yeo, mudzini mwa Ḑauḍi, mumavyaijwa mupfonya, ndiye Kirisṭo Ḑwana. ¹² Na kihambwiizo chenu ni hichi: Mudzaona mwana kalelehea alingijwe na viṭani na aṭam-barisijwe ṭorani mwa kuḍia ngombe." ¹³ Iyo saa kiṭaro cha malaika kuyawa mbinguni kitsanganika pfamodza na huyuḍe malaika na waḍabva kumushaḍa Muungu wakyamba, ¹⁴ "Shaḍu nza Muungu awee dzuu mbinguni, na naghea iwe lumwenguni, kwa wantu atsakizijweo nao!" ¹⁵ Makisa hawa malaika wawayatsa hawa waṭunga na wapfaa mbin-guni. Ndookomu hawa waṭunga wanena wao na wao wakyamba, "Hwendeni Betilehemu hukadiyowe hiḍi dzam-bo ḍihendekeyedyo ḍya Ḑwana ahwambiiyedyo." ¹⁶ Ndooko-mu hawa waṭunga wanuka na rebvu, wenda wamuona Maria na Yusufu, noyu mwana eyeṭambaariswa ṭorani mwa kuḍiya ngombe. ¹⁷ Wakisa kumuona huyu mwana, hawaḍe waṭunga wawasumwiiya hawa wantu hayaḍe yonse ya malaika awambiiyeyo dzuu ya huyu mwana. ¹⁸ Na wonse wasikiyeeo haya wambiijweyo ni hawa waṭunga wamaka. ¹⁹ Ela Maria kaviweka vyyuwo hivi mojoni mwakwe na kuvi-mamaṭa. ²⁰ Makisa hawa waṭunga wagala huku wakimushaḍa Muungu kwa yonse wasikiyeyo na waoneyeyo. Koro wamuona huyu mwana dza viviḍe wambi-ijweyo ni malaika. ²¹ Huyu mwana epfokikisa nsiku nane hangu epfovyajwa, kangizwa harusini na kapfegwa sari. Ka-hanwa Yesu, dza viviḍe vya huyu malaika evyonena kaḍila Maria nkadzamumiha. ²² Vyoregwa Shariani mwa Musa kwamba, kwa Wayahuḍi, kula muke adzifungwiiye mwanamuyume, anakaa nsiku miyongo mine asidzadhereswa. Na ili aweze kudhereswa, imumala kuyavijwa mvuugiya ya vikwe viwii ambu wana ndiwa wawii. Na pia vyoregwa kwamba, kula mwanamuyume hangafa, ni haḍi aṭolegwe kwa Ḑwana. Ḑubva nsiku miyongo mine zipfosia hangu nsiku ya Yesu avyaijweyo, Maria na Yusufu wenda pfamodza na huyu mwana Hekaluni Yerusalemi, kumuyavya kwa Ḑwana. ²⁵ Ngera hizide kwiwa muntu eyeakihanigwa Simioni, eyeakikaa Yerusalemi. Ewa muntu muhachi na eye-akimuhila Muungu. Ruhu Mudheru ewa dzuu, na eki-indiya mupfonya jwa Waisiraeli. ²⁶ Ruhu jwa Muungu kamuyanga Simioni kwamba asidzafwa kadzamuona Mupfonya adzeehumwa ni Muungu. ²⁷ Akiyongojwa ni Ruhu Mudheru, Simioni kenda Hekaluni. Na iyo saa Yusufu na Maria wepfokudza na Yesu kumuhendea adha za kisharia, ²⁸ Simioni kamuhwaa huyu mwana mikononi mwakwe na kamushaḍa Muungu kamba, ²⁹ "Ḑwana, sasa kumaḍiṭimiza ḍamano ḍyako, ḍubva muyatse muhumwao ende na naghea. ³⁰ Koro nimamuona mimi mwenye, huyu mupfonya

jwa wantuwo, ³¹ umuelekanyiyee ili wantu wonse wamuone. ³² Kadzawa dza muyanga wa kuyangazia vyeeti miroyo na kadzawa hila nkuu kwa wantuwo wa Isiraeli!" ³³ Ise na nina huyu mwana wamakiswa ni vyyuwo vinenejwevyo ni Simioni dzuuye. ³⁴ Makisa Simioni kawavodhya kisa kamwambia Maria, "Huyu mwana huyu kadzawahendeza wenji wa wantu wa Isiraeli wapfonyegwe na wangine waare. Kadzawa kihambwiizo cha Muungu, ela wantu wenji wadzamudza. ³⁵ Ndookomu maṭaro ya siri ya wantu wenji yadza-yangaa wekeani. Nawe kudzapata ngiru, iyo nkali dza kisu, idzeyokusimika mojawo." ³⁶ Kwiwa nabii muke jarisa, eyeaki-hanwa Hana. Ewa mwanamuke jwa Fanueli, jwa kyeeti cha Aseri. Kahwajwa, na ḥaḥa ya myaka mifungahe muumewe kafwa. ³⁷ Na ḥaṭa epfifikisa myaka miyongo minane na mine ewa amaale ni muke muchiwa. Ekyenda Hekaluni kumuyomba Muungu na kufunga siku na musikahi. ³⁸ Simioni epfoakinena na Maria na Yusufu, Hana kadza. Nae kaḍabva kumushaḍa Muungu na kusumwiya dzuu ya huyu mwana kwa kula eyeakimuyoweeya Muungu aikombowe Yerusalemi. ³⁹ Ndookomu Maria na Yusufu wepfoṭimiza yonse ya hi sharia ya Ḕwana iyoikitsaka wahende, wauja Nazareti ya Galilaya. ⁴⁰ Huyu mwana kakuya na kawa na nguvu. Kadzaa karo, koro Muungu ewa katsakizwa nae. ⁴¹ Kula mwaka wavyaziwe Yesu wekyenda Yerusalemi kwa jila ya Pasaka. ⁴² Yesu epfofika myaka kumi na miwii wenda nae kwe jila. ⁴³ Hi jila ipfosiya, ise na nina waḍabva kugala nyumbani. Ela ntawakumanya ya kwamba Yesu kahafa Yerusalemi. ⁴⁴ Wao waṭara kwamba ewa pfamodza na wantu wao wayawiyeyo Yerusalemi. Ḕubva mioroye ise na nina waḍabva kumulacha kwa waḥamu zao na wantu wa sindoni mwao. ⁴⁵ Wakit-samuona, wauja Yerusalemi wakamulache. ⁴⁶ Wamulacha ḥaṭa nsiku ya hahu hangu wepfonuka Yerusalemi, ndipfo wakimuona. Wamuona kaka Hekaluni na waalimu wa Sharia, akiwapfindiia na kuwauza vyyuwo. ⁴⁷ Wonse wamusikiyeyo Yesu akwakwambukuyani urembo hayaḍe eyoakiuzwa wamaka kwa karowe. ⁴⁸ Mambo hayo yamu-makisa ise na nina muno. Makisa mamajwe kamuuzza, kamwamba, "Mwanangu, maana ya kuhuhenda hivi hivi ni? Ṭayowa, ami na babajo hwikikulacha na ḍina kula pfantu, katsi kwapfahapfa!" ⁴⁹ Yesu kawambukuya kwamba, "Anywi munilachia? Munamba ntamukumanya ḥaṭa kwamba ni ḥaḍi niwepfo nyumbani mwa Baba?" ⁵⁰ Ela wao ntawakuimuka kwambukuyakwe. ⁵¹ Ḕubva Yesu kagijana nao, wauja Nazareti na nkakuyatsa kuwaṭii. Maria kayaweka haya yonse mojonni mwakwe. ⁵² Yesu kagija kukuya na chimo na kenjipfa na karo. Na Muungu na wanaḍadamu wagija kut-sakizwa nae.

3 Wiwa mwaka wa kumi na nsano hangu Kaisari Tiberio awe haju jwa nsi yonse ya Rumi. Nsiku hizo, Pontio Pilato, ewa liwali jwa Yuḍaya. Na Herode ewa haju jwa Galilaya, na Filipo ndugujwe, ewa haju jwa Iturea na Tirakoniti. Hali Lisania ewa haju jwa Abileni. ² Na Anasi na Kayafa wewa wakohani wakuu. Ngera hizo, chuuwo cha Muungu kimudzia Yohana mwana jwa Zakaria, akiwa yuwandani. ³ Kenda ḍanda zonse za tsana ya Yorodani, akisumwiya wantu kwamba, wapfyehuze mama na waṭopyegwe ili Muungu apate kuwayatsia nabvise zao. ⁴ Ndookomu yahendeka dza yorejwevyo chuoni mwa nabii Isaya kwamba, "Ni muntu eyekulalabvani yuwandani akyamba, 'Telekanyeni njia ya Ḕwana, na muyarongaarye machiyoye. ⁵ Mawehe yonse nayadzazwe, mirima na maguba yonse

navisapfazwe. Na njia zipfohokeyezo nazigonzojwe na njia nzuka nazihendegwe kuwa nyema. ⁶ Wantu wonse wadzaiona njia ya mupfonyo wa Muungu." ⁷ Ḕubva wantu wenji na wenji wamwendea Yohana wakitsaka awaṭopye. Nae kawamba, "E nywinywi kivyazi cha nyoka! Ni ga amwambiyee kwamba munaweza kuiḍarama e hukumu ya Muungu iyokudzani?" ⁸ Ikiwa kwamba mupfyehuzza mama ḍugha, ḥasi ishini maisha ya kuyanga kwamba muziyatsa nabvise zenu. Na wala namutsedzihwaiya kwamba mu wadheru usoni kwa Muungu kwa kwamba mu kivyazi cha Ibrahimi. Koro hachi nyakumwambiani, Muungu anaweza kuyahwaa haya mawe haya, na ayapfyehuze kuwa yuvyee jwa Ibrahimi. ⁹ Na sasa hiḍi shoka ḍimakwisa kuwekwa ṭayari. Ḕubva kula muhi usiwovyaa matunda mema unakentwa na unakwangukijwa mohoni." ¹⁰ Wantu wamuuzza Yohana wamwamba, "Mani ḍubva huhendedze?" ¹¹ Nae kawambukuya kamba, "Awee na nkanzu mbii namumpe modza huṭude asikintu, na awee na chakudya nahende vivyo." ¹² Makisa kudza na wahwaa kuwa, weowakitsaka kuṭopyegwa. Nao wamuuzza wamwamba, "Mwaalimu, ehe naswi huhendedze?" ¹³ Nae kawambukuya kwamba, "Namutsehwa kuwa kuchia chima muwekeejwecho." ¹⁴ Makisa na asikari nao pia wamuuzza, wamwamba, "Ehe naswi huhendedze?" Yohana kawambukuya kamba, "Namutsesita-ki muntu kwa dzambo asidyohenda nolawe kudhara vivyo vya wantu. Furumani na maipfo ya kazi yenu." ¹⁵ Kula mmodza eyeakiindia yadzeyohendeka kaḍanganika, koro ntawakumanya kwamba Yohana ndiye ayu Masiya ambu ḥaṭa. ¹⁶ Ndookomu Yohana kawamba, "Mimi nyakumutopyani na madzi, ela kuna muntu eyekudzani nyuma yangu, eye na uwezo mukuu kunichia mimi. Sinamala ḥaṭa kufunguya milao ya viyahuvye. Jeje kadzamuṭopya na Ruhu Mudheru na moho. ¹⁷ Mikononi mwakwe kagija yutseo jwa kuvuṭia. Kaa ṭayari kudzaivutya hi bvaro na aḍisafise hiḍi hanga. Hi bvaro nyema anaihwa anaingiza chihaani, ela haya mapfapi anayangiza mohoni na yanapfya moho usiozimika." ¹⁸ Ndookomu Yohana kawamba wantu kwa njia nyinji, akwakuwasumwiyani maagu mema. ¹⁹ Kamuṭolela haju Herode, kwa dzambo ḍya kumuhwaa Herode, eye-kuwa mukaza ndugujwe na kwa mazuka yangine ahendeyo. ²⁰ Kwa dzambo dyevihivi Herode kamufunga Yohana gerenzani, akidzyongezeza mazukaye. ²¹ Wantu wonse wepfokwisa kuṭopyegwa, Yesu nae kadza kaṭopyegwa. Makisa epfoakiyomba hizi mbingu zipfenuka, ²² na Ruhu Mudheru kamusukia kwa yuumbo jwa ndiwa. Makisa kusiki-ka idzwi kuyawa mbinguni ḍikyamba, "Wewe u mwanangu mutsakwa, nitsakizwa nawe muno." ²³ Yesu epfoḍabva kuyongweeza, ewa na chima cha myaka miyongo mihahu. Eehanwa Yesu mwana jwa Yusufu, dza vya wantu wamuṭari-iyeyo. Heli ewa babajwe Yusufu. ²⁴ Heli ewa mwana jwa Matati. Matati ewa mwana jwa Lawi. Lawi ewa mwana jwa Meleki, na Meleki ewa mwana jwa Yanai. Yanai ewa mwana jwa Yusufu. ²⁵ Yusufu ewa mwana jwa Matatia. Matatia ewa mwana jwa Amosi. Amosi ewa mwana jwa Nahumu. Nahumu ewa mwana jwa Esili. Esili ewa mwana jwa Nagai. ²⁶ Nagai ewa mwana jwa Mati, na Mati ewa mwana jwa Matatia. Matatia ewa mwana jwa Simei, na Simei ewa mwana jwa Yoseki. Yoseki ewa mwana jwa Yoḍa ²⁷ na Yoḍa ewa mwana jwa Yonani. Yonani ewa mwana jwa Resa, na Resa ewa mwana jwa Zerubabeli. Zerubabeli ewa mwana jwa Salatieli, na Salatieli ewa mwana jwa Neri. ²⁸ Neri ewa mwana jwa

Meleki, na Meleki ewa mwana jwa Ađi. Ađi ewa mwana jwa Kosamu, na Kosamu ewa mwana jwa Elimadamu. Elimadamu ewa mwana jwa Eri. ²⁹ Eri ewa mwana jwa Yoswa, na Yoswa ewa mwana jwa Elieza. Elieza ewa mwana jwa Yorimu, na Yorimu ewa mwana jwa Matati. Matati ewa mwana jwa Lawi, ³⁰ na Lawi ewa mwana jwa Simioni. Simioni ewa mwana jwa Yuđa, na Yuđa ewa mwana jwa Yusufu. Yusufu ewa mwana jwa Yonamu, na Yonamu ewa mwana jwa Eliakimu. ³¹ Eliakimu ewa mwana jwa Melea, na Melea ewa mwana jwa Mena. Mena ewa mwana jwa Mata-ta, na Matata ewa mwana jwa Natani. Natani ewa mwana jwa Đauđi, ³² na Đauđi ewa mwana jwa Yese. Yese ewa mwana jwa Obeđi, na Obeđi ewa mwana jwa Boazi. Boazi ewa mwana jwa Salimoni, na Salimoni ewa mwana jwa Nahasoni. ³³ Nahasoni ewa mwana jwa Aminadabu, na Aminadabu ewa mwana jwa Adimini. Adimini ewa mwana jwa Arini, na Arini ewa mwana jwa Ezironi. Ezironi ewa mwana jwa Perezi, na Perezi ewa mwana jwa Yuđa. ³⁴ Yuđa ewa mwana jwa Yakobo, na Yakobo ewa mwana jwa Isaka. Isaka ewa mwana jwa Iburahimu, na Iburahimu ewa mwana jwa Tera. Tera ewa mwana jwa Nahori, ³⁵ na Nahori ewa mwana jwa Serugu. Serugu ewa mwana jwa Ragau, na Ragau ewa mwana jwa Pelegi. Pelegi ewa mwana jwa Ebari, na Ebari ewa mwana jwa Shela. ³⁶ Shela ewa mwana jwa Kainani, na Kainani ewa mwana jwa Arifakisadi. Arifakisadi ewa mwana jwa Shemu, na Shemu ewa mwana jwa Nuhu. Nuhu ewa mwana jwa Lameki, ³⁷ na Lameki ewa mwana jwa Metusala. Metusala ewa mwana jwa Henoke, na Henoke ewa mwana jwa Yaredi. Yaredi ewa mwana jwa Mahalaleli, na Mahalaleli ewa mwana jwa Kainani. ³⁸ Kainani ewa mwana jwa Enosi, na Enosi ewa mwana jwa Seti. Seti ewa mwana jwa Ađamu, na Ađamu ewa mwana jwa Muungu.

4 Yesu epfokwisa kuřopyegwa kagala kuyawa tsana ya Yorođani akiwa kadzaa Ruhu. Kayongojwa ni Ruhu Mudheru ² hařa yuwandani endeyeko akikaa kwa nsiku miyongo mine, akidemegwa ni Shaařani. Kwa hizo hizo nsiku zonse, Yesu nkakudya kidechonse. Ndookomu hizo nsiku zipfosia kagijwa ni nzaa. ³ Shaařani kamwamba, "Ikiwa kwamba wewe u mwana jwa Muungu đugha, điamuru hiđi iwe hiđi điwe mukahe." ⁴ Ela Yesu kamwambukuya kamwamba, "Vyoregwa matsoroni kwamba, 'Mwanaađamu nkanaishi kwa chakuđya řu.'" ⁵ Makisa Shaařani kamuhwaa Yesu kenda kamuyanga nsi zonse za lumwengu dza kupfesa. ⁶ Kisa kamwamba Yesu, "Ukinivunzia nkuhi mimi, nakupfa mawezo na uhaju wa nsi zonse hizi na maremboye. Koro nizipfegwa mimi na nina mawezo ya kuzimumpa yuđejwone nitsakiyee." ⁸ Ela Yesu kamwambukuya kamwamba, "Vyoregwa matsoroni kwamba, 'Umuhile Bwana Muungujo na umuhumikie jeje hekeřu!'" ⁹ Makisa Shaařani kamupfiika Yesu hařa Yerusalemi, na kamusumamisa hapfađe přantu přepfo dzuu pfa mwiso pfe Hekalu. Kisa kamwamba, "Ikiwa kwamba wewe u Mwana jwa Muungu đugha, dzyanguse nsi kuyawa hapfa dzuu. ¹⁰ Koro vyoregwa kwamba, 'Muungu anawaamuru malaiikawe wakwamiye, ¹¹ na wakutsukuye dzuu dzuu, utsekudzakolasika na iwe hařa modza.'" ¹² Yesu kamwambukuya kamwamba, "Haya matsoro yamba, 'Nkundzomudeme Bwana Muungujo!'" ¹³ Ndookomu Shaařani epfokwisa kumudema Yesu kwa kula njia, kamuyatsa nguzi. ¹⁴ Makisa Yesu kagala đyimbo đya Galilaya akiwa na nguvu za Ruhu Mudheru. Maagu dzuu yakwe yađachaa nsi yonse za Galilaya. ¹⁵ Kayongweeza masunagogini, na wonse wa-

mushađa kwa mayongweezoye. ¹⁶ Makisa Yesu kenda Nazareti, mudzi ayeejweo. Nsiku ya Sabato kanjia sunagogini dza abarařiyevyo. Epfokuwa humuđe kuzimu, kasumama asome haya matsoro madheru. ¹⁷ Đubva kapfegwa chuo cha nabii Isaya. Kachipfenuya přantu pforejwepfo pfakyamba, ¹⁸ "Ruhu jwa Bwana ka dzuu yangu, ndookomu kanit-sana niwasumwiye makowesa Maagu Mema. Kanihuma niwalalabviye wafungwa kufungujwa kwao, na kuona kawii kwa ntumbu matso, na kuwahendeza weokuonejwani wat-seonejwa kawii. ¹⁹ Muungu kanihuma kuulalabva mwaka wa Bwana wa kuwapfonya wantuwe." ²⁰ Yesu epfokwisa kuso-ma kachimugalichiza hichi chuo huyuđe muhumisi, makisa kakaa chihako. Wantu wonse weokuwa humuđe sunagogini wamuđeđea gu! ²¹ Đubva Yesu kađabva kuwambia hawa wantu, akyamba, "Hivi vya haya matsoro yanenevyo, yeo visakuřimiya." ²² Ndookomu wantu wonse weokuwapfo watsakizwa nae na wamaka muno kwa vuuwo vyema awambi-iyevyo. Makisa wantu wangine wamba, "Ae huyu huyu si mwana jwa Yusufu!" ²³ Yesu kawamba, "Hachi mudzanyambia inganyo hiđi, 'Muriřa, dziriře mwenye.'" Koro mudzanyambia nihende mambo hapfa mudzini dza hayađe musikiiyeo kwamba nihenda Kaperinaumi. ²⁴ Koro hachi nyakumwambiani, nabii nkapfegwe hila mudzini kwao. ²⁵ Na nyakumwambiani, ni đugha kwamba kwiwa wake wachiwa wenji wa Kiyahuđi ngera za Eliya, kwipfokuwa ntaku mvuya kwa myaka mihahu na myezi mihandahu, na kwipfokuwa na nzaa nkuu nsi yonse ya Isiraeli. ²⁶ Ela Muungu nkakumuhuma Eliya kwa yuđejonse kahi yao, kenge kamuhuma kwa muke muchiwa aishiye Sareputa, mudzi wa Sidoni. ²⁷ Hařa masiku ya nabii Elisha, kwiwa Waisiraeli wenji weokuwa na kwanga. Ela ntakukuwa hařa mumodza jwao adheresejwe, ishinu kudhereswa muntu jwa Siria ahanijwe Namani." ²⁸ Vuuwo hivi viwarejesa wantu wonse weokuwapfo sunagogini. ²⁹ Ndookomu wanuka, wamuyavya Yesu nze ya mudzi na wenda nae hařa dzuu ya murima wiwombakigwa hu mudzi wao wakitsaka kumwangukia nsi ya murima. ³⁰ Ela Yesu kachia na humu kiřaroni, kagonzowa. ³¹ Makisa Yesu kenda Kaperinaumi, mudzi wiwo đyimbo đya Galilaya. Na kula nsiku ya Sabato ekyenda sunagogini na kuwayongweeza wantu. ³² Na wonse we-owakimusikiya wamaka muno kwa namuna ayongweezeyevyo. Koro jeje kayongweeza na mamulaka. ³³ Na humuđe sunagogini, kwiwa muntu eyekuwa na mpepfo nzuka. Hiđe mpepfo nzuka imuhendeza kařaa idzwi kuu kamba, ³⁴ "Unaswini, e Yesu jwa Nazareti? Munamba kumakudzia kuhunanga? Nikumanya tswee kwamba u ga! Wewe u Mutsanwa jwa Muungu." ³⁵ Ela Yesu kaibusu hiđe mpepfo nzuka kayamba, "Nyamaa na umuyawe muntu huyu!" Ndookomu hi mpepfo nzuka imugisa huyu muntu usoni ya wantu, makisa imuyawa. Ela ntaikumukamisa. ³⁶ Wantu wonse wamaka hařa wađabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Haya haya nayo ni mambo ga? Munamba huyu huyu muntu ana mamulaka na nguvu ziizodze, za kwamba akiamuru řu mpepfo nzuka zimuyawe muntu nazo zinamuyawa đugha?" ³⁷ Ndookomu maagu dzuu ya mahendo ya Yesu yađachaa đanda zonse za Galilaya. ³⁸ Yesu epfoyawa na humu sunagogini, kenda hařa nyumbani mwa Simioni. Kamuřonga mukwanguwe muke Simioni ana kanařa nkali, ndookomu wařamuzwe wamuyomba Yesu amupfonye. ³⁹ Yesu kamwinamia hapfa řařani na kaiamuru hi kanařa imuyatse. Hi kanařa imuyatsa, na iyo saa kanuka kađabva kuwawekea

chakudya. ⁴⁰ Dzuwa dikwakutswani, wantu wonse weokuwa na wajwazi wa ndwari garagara wawamuyehea Yesu. Nae kawaweke mikonu kawapfoza wonse. ⁴¹ Kayavya wantu mpepfo nzuka nyinji. Hizi mpepfo nzuka zipfozikiwayawa wantu zikiḡaa madzwi zikyamba, “Wewe u Mwana jwa Muungu!” Ela Yesu kazibusa na nkakuziruhusu zinene chuuwo kiḡechonse, koro ziwa zimanya kwamba jeje ndiye huyu Kiristo. ⁴² Magura mapfema chamukoche, Yesu kenda pfantu chiḡu. Wantu wenji wa humuḡe mudzini wenda na kumula cha kula pfantu. Ndookomu wepfomuona, wamuyomba akae nao. ⁴³ Ela Yesu kawambukuya kawamba, “Ni haḡi nikasumwiye na midzi ingine haya Maagu Mema ya Uhaju wa Muungu, koro ndivyo nihumijwevyo kudzahenda.” ⁴⁴ Ndookomu Yesu kenda nsi yonse ya Yuḡaya akisumwiya masunagogini.

5 Nsiku modza, Yesu epfoakisumwiya chuuwo cha Muungu geri ya ziwa ḡya Genezareti, wantu wenji wekiḡarabana wakitsaka kumufikia hafufi. ² Makisa Yesu kaona vyombo viwii vihupfu vivyokwojeswa geri ya ziwa. Wenye wewakuzifuyani nyavu zao. ³ Yesu kanjia chombo kimodza chichokuwa cha Simioni na kamwamba achisindike madzi kahi. Makisa kakaa chihako chomboni na kaḡabva kuwayongweeza hawa wantu. ⁴ Yesu epfokwisa kuwayongweeza, kamwamba Simioni, “Simioni, chisindike hichi chombo haḡa madzi ntumba na muzihege hizi nyavu zenu mugize visembe.” ⁵ Simioni kamwambukuya Yesu kamwamba, “ḡwana, humira siku zima hukivuwa na ntahukugiza kiḡechonse. Ela kwa kwamba kuhwambia, hunahega hizi nyavu.” ⁶ Ndookomu Simioni na waḡamuzwe wepfohega hizi nyavu madzini, wagiza visembe vinji vya mafara haḡa nyavu zao zisaa kuhunika-hunika. ⁷ ḡubva wawahana na peni hawa walowa wenzao weokuwa hikiḡe chombo kimodza wadze wawagijiye. Wepfokudza, wavidzaza visembe vyombo vyowii haḡa visaa kuhihimia. ⁸ Simioni Peḡero epfoona haya yahendekeeyo, kamugwiya Yesu maguuni, kamwamba, “Ninukia ḡwana, koro mimi ni munabise nisiyemala kuwa hafufi nawe.” ⁹ Kanena hivi koro ae na wenziwe wewa wamakiswa ni winji wa visembe wagiziyeyo. ¹⁰ Haḡa wana wa Zebeḡayo, aḡe Yakobo na Yohana weokuwa pfamodza na Simioni kuvuwani, nao wamaka. ḡubva Yesu kamwamba Simioni, “Nkudzoshooḡe Simioni, hangu hi saasambi unawa mulowa jwa wantu.” ¹¹ ḡubva wepfokwojeka wayatsa kula kintu na wamuḡa Yesu. ¹² Epfokuwa mudzi mumodza wa Galilaya, Yesu kendejwa ni muntu eyekuwa na ujwazi wa kwanga. Epfomuona Yesu, kadzyangukia mutsangani na kamuyomba kamwamba, “ḡwana, amaa ukitsaka nkwanipfoza?” ¹³ Yesu kamunyopezea mukono kamuhora na kamwamba, “Nakupfoza.” Makisa kamwamba, “Pfowa!” Na iyo saa huyuḡe muntu kapfowa. ¹⁴ Yesu kamuseresa atsemwambia muntu yuḡejwonse dzuu ya hiḡi hiḡi dzambo. Ishinu kamwamba, “Enda kwa huyu mukohani ukadziyanganye kwakwe kwamba kupfowa na uyavye mvuugiya dza vya Sharia ya Musa ivyonakumala kuhenda, dza ushaahidi kwamba kudhereswa.” ¹⁵ Haḡa vivyo maaguye yaḡachaa kula pfantu. Ndookomu viḡaro ya wantu vimuḡabvata, ili wamusikiye na kupfonywa ndwari zao. ¹⁶ Ela Yesu ekidzikunta kuḡwa kuntu chiḡu, na kuyomba. ¹⁷ Nsiku modza, Yesu ekiyongweeza wantu. Hapfaḡe epfoakiyongweeza, kwiwa kukaa chihako Mafarisayo na waalimu wa Sharia wayawiyeyo Yerusalemi na midzi ingine ya ḡyimbo ḡya Galilaya na Yuḡaya. Na Muungu ewa kamumpa Yesu uwezo wa kup-

fonya wantu. ¹⁸ Epfoakiyongweeza, kudza wantu watsukwiyeo muntu ahinamfiye. Wewa wamutsukuya na ḡḡa. Waḡema kunjia nae humuḡe nyumbani kuzimu wamuweke usoni ya Yesu, ¹⁹ ela kwa dzambo ḡye ḡḡa ya wantu iyokuwapfo ntawakuweza. Ndookomu wapfaa ḡarini dzuu, waḡihumbuya kuelekanya namfasi na wamususya nsii na ḡḡaḡye usoni ya Yesu. ²⁰ Yesu epfoona faro yao, kamwamba huyu ahinamfiye, “ḡamu jwangu, nabvisezo kuziyatsijwa.” ²¹ Ndookomu Mafarisayo na waalimu wa Sharia wepfomusikia Yesu akinena hivi, waḡabva kuuzana wao na wao wakyamba, “Munamba huyu huyu muntu kakudzihwaani dza ga haḡa awe kunenani vyyuwo vya kukufuru dzevihivi? Muungu jeje hekeḡu ndiye eye na uwezo wa kuyatsia muntu nabvise.” ²² Yesu kahambuya maḡaro yao, ndookomu kawauza kamwamba, “Kuḡi nywinywi mwakuḡarani maḡaro dza hayo? ²³ Vivodho vya kunena ni vi? Kumwamba huyu muntu, ‘Nabvisezo kuziyatsijwa?’ Ambu kamwamba, ‘Nuka wenende?’ ²⁴ Natsaka kumuyanga kwamba mimi Mwana jwa Aḡamu nina mamulaka ya kuyatsia wantu nabvise humu lumwenguni.” Kisa kamwamba huyu muntu ahinamfiye, “Nuka wima, hwaa hiḡi ḡḡaḡyo wende nyumbani.” ²⁵ Iyo saa, huyuḡe muntu kanuka wima usoni ya wantu wonse. Kahwaa ḡḡaḡye, kenda nyumbani huku akimushaḡa Muungu. ²⁶ Wantu wonse weokuwapfo wamaka haḡa wanjiijwa ni oga. Ndookomu wamushaḡa Muungu wakyamba, “Yeo huona mambo ya mafara.” ²⁷ Makisa Yesu epfokuwa kuiyawani hi nyumba, kamuona muhwa kuwa mumodza eyeakihanigwa Lawi. Ewa kakaa chihako humuḡe mwe ofisi ya kuhwaiya kuwa. Yesu kamwamba, “Niuḡa!” ²⁸ Nae Lawi kayatsa vyonse, kanuka kamuḡa Yesu. ²⁹ Makisa Lawi kamuhendea Yesu jila nkuu, nyumbani kwakwe. Na wahwaa kuwa wenji na wantu wangine wewapfo karamuni. ³⁰ Mafarisayo na wangine kahi yao weokuwa waalimu wa Sharia wawaḡugumia wanafunḡi wa Yesu na kuwauza wakyamba, “Kuḡi mwakudyani na kunwa na wahwaa kuwa na wanabvise?” ³¹ Yesu epfowasikia, kawambukuya kawamba, “Weo na matse ntawanalacha muriḡa. Weonalacha muriḡa ni hawaḡe weo wajwazi. ³² Mimi sikudzia wantu weonadziona kwamba ni wahachi, ela nidzia wanabvise wapfyehuze mama.” ³³ Makisa wantu wangine wamwamba Yesu, “Wanafunḡi wa Yohana na wa Mafarisayo wanafunga na kuyomba kuḡwa, ela wanafunḡiwo wanadya na kunwa ḡasi.” ³⁴ Yesu kawambukuya kawamba, “Waalikijweo harusini wanawezadze kufunga huku ḡwana harusi akiwa ka pfamodza nao? ³⁵ Nsiku idzafika, ambapfo huyu ḡwana harusi kadzanujwa kahi yao. Hapfo ndipfo wadzepfongua.” ³⁶ Makisa Yesu kawambia hiḡi inganyo, “Ntaku muntu eyenaḡaa kiraka kuyawa kwa nguo mpya na akakingiza kwa nguo ijariyeyo. Koro akihenda dzavyo, anawa kainanga hi nguo mpya, na hiki kiraka kipfya ne nguo ya kae ntavinaingana. Koro hiki kiraka che nguo mpya ni garagara ne nguo ya kae. ³⁷ Na ntaku muntu eyenangiza mvinyo mpya kwa mifuko ya nchingo ya kae. Koro akihenda dzavyo, hi mvinyo inaiḡaa hi mifuko ya nchingo na inahika. ³⁸ Mvinyo mpya ni haḡi ingizwe kwa mifuko ya nchingo mpya! ³⁹ Na ntaku muntu abaraḡiye kunwa mvinyo ya kae eyenatsaka kunwa mvinyo mpya. Koro anaona kwamba hi mvinyo ya kae ni nyema zaiḡi.”

6 Nsiku modza ya Sabato, Yesu ekichia na makondeni pfamodza na wanafunḡiwe. Wepfowakichia, hawa wanafunḡiwe waḡabva kufuruḡa masuke ya nganu na

kuyafyokotsa na kuɗya. ² Mafarisayo wangine wawauza wawamba, “Kuɗi mwakuhendani kazi na nsiku ya Sabato na hali hi Sharia yehu ihuvingira kuhenda dzavyo?” ³ Ela Yesu kawambukuya kawamba, “Munamba ntamudzasoma haɗa aviɗe vya ɗauɗi ahendeyevyo epfokuwa na nzaa jeje na wantuwe?” ⁴ Kenda kanjia humuɗe hemani mwa Muungu, kaidya hi mikaha iyoyavigwa mvuugiya kwa Muungu na kawapfa na wantuwe. Kahenda hivi na hali kisheria we-oruhusijwa kuɗya hiɗe mikaha wewa ni wakohani ɗu!” ⁵ Makisa Yesu kawamba, “Ndookomu mimi Mwana jwa Aɗamu, ni ɓwana jwa Sabato.” ⁶ Nsiku ingine ya Sabato, Yesu kanjia sunagogini na ekiyongweeza. Humuɗe kuzimu kwiwa na muntu mumodza ahinamfiye hu mukono wa kuyume. ⁷ Kwiwa na waalimu wa Sharia na Mafarisayo, weowakilacha kadzambo ka kumusiɗaki nako Yesu. ɗubva wekimuchimiza waone kwamba anapfonya muntu na nsiku ya Sabato ambu haɗa. ⁸ Yesu ewa kahambuya maɗaro yao. Ndookomu kamuhana huyuɗe muntu ahinamfiye hu mukono kamwamba, “Nzoo usumame hapfa usoni hapfa.” Na huyuɗe muntu kanuka kenda kasumama hapfaɗe usoni. ⁹ Makisa Yesu kawauza, kawamba, “Sharia yehu inahumala kuhenda kintu ga na nsiku ya Sabato? Kuhenda dzambo dzema, ambu kuhenda dzambo zuka? Kupfonya ambu kuyaga?” ¹⁰ Yesu kawahaaza wonse, kisa kamwamba huyuɗe muntu ahinamfiye, “Ugonzowe hu mukonowo!” Huyuɗe muntu kugonzowa na upfowa pfpafu. ¹¹ Hawa Mafarisayo na waalimu wa Sharia wepfoona hayo wareja muno. Ndookomu waɗabva kuuzanya kwamba wamuhendedze Yesu. ¹² Nsiku modza Yesu kenda murimani dzuu akayombe. Kamira hapfaɗe siku zima akimuyomba Muungu. ¹³ Chamukoche nsi ipfocha, Yesu kawahana wanafunɗiwe, katsana kumi na wawii kahi yao, ahaniyeo “Ntumi.” ¹⁴ Hawaɗe eotsana wewa ni hawa: Simioni eyeakihanigwa Peɗero, na ndugujwe eyeakihanigwa Anderea. Wangine ni Yakobo na Yohana, Filipino na Baɗolomayo, ¹⁵ Matayo na Tomasi, Yakobo mwana jwa Alifayo na Simioni eyeakihanwa Muziloti, ¹⁶ Yuɗa mwana jwa Yakobo, na Yuɗa Isikariota, huyu adzeyakimuɗawanya Yesu. ¹⁷ Yesu epfokwisa kutsana ntumiwe kasuka nao nsii ya hu murima. Epfosumama na wanafunɗiwe wenji na wenji, ɗuɗa nkuu ya wantu imudzia kuyawa ɗanda zonse za Yuɗaya na Yerusalemi na midzi ya Turo na Sidoni iyokuwa geri ya ɓahari. Wewa wadza kusikiya mayongweezo ya Yesu na wapate kupfonyegwa ndwari zao. ¹⁸ Haɗa weokuwa wakisumbujwa ni mpepfo nzuka nao pia wapfonyegwa. ¹⁹ Hao wantu wonse wekikunduyana ili nangaa wamuhore Yesu ɗu, koro ewa na nguvu za kwamba muntu akimuhora anapfowa, nae kawapfoza wonse. ²⁰ Makisa Yesu kawaperukia wanafunɗiwe na kawamba, “Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwo makowesa, koro Uhaju wa Muungu mbwenu. ²¹ Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwo nzaani hi hii saasambi, koro mudzakuswa. Mudzawa na tsekea iyodze nywinywi mwiwo chiiyoni hi hii saasambi, koro mudzatseka. ²² Mudzawa na tsekea iyodze, nywinywi mukikevegwa ni wantu na kujibaɗwa na haɗa kutsolwa na kwambigwa kwamba mu wazuka kwa dzambo ɗya kunihikiza mimi Mwana jwa Aɗamu! ²³ Hivyo hivyo vikimuhendekela, ishinu tsekeani muno na kutsumpa-tsumpa kwa kwamba Muungu kamuwekeka ɗubvo kuu muno mbinguni. Koro haɗa wabibi zao wawahendea manabii wa kae dzevihivi. ²⁴ Mudzawa na ɗina iyodze nywinywi mwiwo majabva hi hii saasambi, koro tsekea yenu inasiya hapfa hapfa lumwenguni. ²⁵ Mudzawa na ɗina iyo-

dze nywinywi mwiwo na kufa hi hii saasambi, koro mudzafwa nzaa. Mudzawa na ɗina iyodze nywinywi mwiwo na tsekea hi hii saasambi, koro mudzaurirwa na kuiya.

²⁶ Mudzawa na ɗina iyodze nywinywi, wantu wonse wakiwa kumuneneani mema, koro ndivyo vya manabii wa nsuwe wanenejwevyo kae.” ²⁷ Yesu kagija kunena nao kawamba, “Ela mimi nyakumwambiani nywinywi mwiwokunisikiyani kwamba, watsakeni nyabva wenu na muwahendeye mema hawaɗe wamukeveyeo. ²⁸ Wavodhyeni hawaɗe weonamuɗuwa na muwayombeye hawaɗe weonamuhendea mazuka. ²⁹ Muntu akikuwaja ipfi mfunda modza, mupe-ruziye na hi ingine. Na muntu akikudhara kotidyo mumpu haɗa hiɗi shati. ³⁰ Kula muntu akuyombeye kintu mumpu. Na muntu akikupfoka kintucho, nkudzokimulache kawii.

³¹ Wahendeyeni wangine dza hiviɗe mwivyonatsaka wakimuhendea nywinywi. ³² Munapata faidha ga, ikiwa kwamba muwatsaka hawaɗe wamutsakiyeo nywinywi ɓasi? Haɗa wanabvise nao ntawakuwatsaka awaɗe wawatsakiyeo? ³³ Na ikiwa kwamba munakaa na kuwahendea mema awaɗe weonamuhendea mema ɓasi, mani munapata faidha ga? Koro haɗa wanabvise nao wanakaa na kuhenda dzevyohivyo.

³⁴ Ikiwa kwamba munawapfasa hawaɗe wantu weonaweza kumugalichiza wenye ɗu, ntamupate ɗubvo. Koro haɗa wantu wasiomumanya Muungu nao pia wanawapfasa hawaɗe weonaweza kuwaipfa wenye. ³⁵ Ela mimi nyakumwambiani, watsakeni nyabva wenu na muwahendeye mema. Wapfaseni pfasipfo kuyoweeya kugalichizwa. Mukihenda dzavyo Muungu anamumpa ɗubvo kuu. Nanywi munawa wana wa Muungu awee dzuu. Jeje ni mwema kwa hawaɗe wasio ɗuɗa na haɗa kwa wazuka. ³⁶ Ndookomu nichokunenani ni kwamba, wani waɗei, dza vya Baba jwenu jwa mbinguni aivyo muɗei.” ³⁷ Yesu kagija kuyongweeza kamba, “Namutsehukumu wenzenu ili nanywi mutsekudzahukumigwa. Namutsealaɗa wenzenu, ili nanywi mutsekudzaalaɗigwa. Wayatsiyeni wenzenu ili nanywi mupate kuyatsijwa ni Muungu. ³⁸ Mukipfa wantu hiviɗe mwivyonavyo na moja mumodza, Muungu anamugalichia vingine. Anamumpa vya kudzaa na kukandwa-kandwa haɗa vihike-hike. Koro hikiɗe kipimo mwichonapimia nacho wenzenu, ndicho mudzechopimijwa nacho.” ³⁹ Makisa Yesu kanena na inganyo kamba, “Ntumbu matso anaweza kumugija yuroi ntumbu matso mwenziwe? Akihenda dzavyo, wovii ntawanagwa simoni haɗa?

⁴⁰ Mwanafunɗi si mukuu kumuchia mwaalimuwe. Ela kula mwanafunɗi, akisakwisa mayongweezo anawa dza huyu mwaalimuwe.” ⁴¹ Yesu kongeza kunena kamba, “Unaonadze kifusi chicho dzitsoni mwa mwenziwo, na hali humu dzitsoni mwako kuna kipfalepfale kizima? ⁴² Ambu unawezadze kumwamba mwenziwo, ‘ɗabee nguzi nikuyavye hicho kifusi hicho,’ na hali wewe mwenye nkukwakukionani hichi kipfalepfale chicho humu dzitsoni mwako! Wewe mumbiimbii! Yavya nguzi hichi kipfalepfale chicho humu dzitsoni mwako, ndipfo unapata kuona urembo, na unakiyavya hichi kifusi chicho humu dzitsoni mwa huyu mwenziwo.” ⁴³ Makisa Yesu kawamba, “Muhi mwema ntauvyae matunda mazuka, na wala muhi muzuka ntauvyae matunda mema. ⁴⁴ Kula muhi unahambujwa na haya matunda wiyonavyaa. Koro muryela ntauwezi kuvyaa matunda ya mutini, na wala munga ntauwezi kuvyaa zabibu. ⁴⁵ Muntu mwema anahenda mambo mema yeyonayawana na ntaa ya wema wa mojawe. Na muntu muzuka anahenda mambo mazuka yeyonayawana na ntaa ya uzuka wa mojawe. Koro cha muntu echonanena

kinayanga hiviye vya hu mojowe uivyo!"⁴⁶ Yesu kongeza kunena kamba, "Kuṭi munanihana 'Bwana, Bwana,' na huku ntamukwahendani haya niyonamwambia?"⁴⁷ Kula adziye kwangu na kuvisia vyyuwo vyangu na akavigija, muntu dzae nimuinganye na?⁴⁸ Huyo ka dza muntu aṭukurie mukoko na akiweka musinji dzuu ya mwamba, kisa akimba-ba nyumbaye. Madzi ya zimba yadza na yaibiga hi nyumba, ela ntayakuweza kuisukusya, koro imbakwa dzuu ya mwamba.⁴⁹ Ela kula asikiye vyyuwo vyangu na akitsavigija, anawa dza muntu ambakiye mutsangani pfasipfo kuiweka musinji. Ndookomu hi nyumba ipfobigwa ni madzi ya zimba ikomoka yonse mweedha mumodza. Na inangika viwi viwi muno!"

7 Yesu epfokwisa kuwambia wantu hayo mambo yonse, kenda Kaperinaumi.² Hukuḍe kwiwa mukuu jwa kiṭaro cha asikari wa Kirumi eyekuwa na muhumwa amutsakie muno. Huyu muhumwa ewa mujwazi mundaṭi eyekuwa ḍuru dya mwiso.³ Ndookomu huyuḍe mukuu jwa asikari epfopata maagu dzuu ya Yesu, kamuhumia wazee wa gasa ya Kiyahuḍi wakamuyombe ende akamupfonye huyu muhumwawe.⁴ Wepfokwa kwa Yesu wamuyomba muno wamwamba, "Muntu huyu anamala kupfegwa ugijowo.⁵ Koro katsaka kyeeti chehu haṭa kahumbakia sunagogi."⁶ Ndookomu Yesu kagijana na hawaḍe wazee. Wepfokwa hafufi ne nyumba, huyuḍe mukuu jwa asikari kahuma waḅa-muzwe wakamwambe, "Bwana, nkudzodzisumbue kudza kwangu, koro mimi sikwaa haṭa muntu jwa kwamba wewe unjie nyumbani mwangu."⁷ Wala siṭare kwamba namala kukudzia wewe mimi mwenye. Wewe nena chuuwo kimodza ṭu, na huyu muhumisi jwangu anapfowa!⁸ Koro haṭa nami nina wakuu wangu, na nina asikari weo nsii yangu. Ninkimwambia mumodza, 'Enda,' nae anakwenda. Ninkyambia yungine, 'Nzoo,' nae anakudza. Na ninkimwambia muhumwa jwangu, 'Henda visiku,' nae anavihenda."⁹ Yesu epfosikia haya kamaka. Ndookomu kachipe-rukia hichi kiṭaro chichochikimuuḅa kachamba, "Sidziona muntu awee na faro nkuu dza hi haṭa kahi ya Waisiraeli!"¹⁰ Hawaḍe wazee wahumijweo wepfouja hukuḍe nyumbani, wamuona huyuḍe muhumwa kapfowa.¹¹ Kiṭemo kachuchu ḅaaḍaye, Yesu kenda mudzi wiwonahanigwa Naini, na wanafunḍiwe pfamodza na ṭuṭa nkuu ya wantu wamuḅa.¹² Epfokwa hafufi na lango dya mudzi kaṭongana na wantu watsukwiiyeo mufu, eyekuwa mwanamuyume madiani jwa muke muchiwa. Kwiwa ṭuṭa nkuu ya wantu pfamodza nae wayawiiyeo humuḍe mudzini.¹³ Yesu epfomuona huyuḍe muke muchiwa, kamufwiya ṭei, makisa kamwendea kamwamba, "Nkudzoie."¹⁴ Yesu kanuka kenda kaihora hi ḍyeneza na hawa wantu weoitsukuya wasumama. Makisa Yesu kamba, "Muurani, nuka."¹⁵ Ndookomu huyu mufu kanuka kaḍabva kunena na hawa wantu. Yesu kamugija mukono haṭa kwa nina.¹⁶ Wantu wonse weokuwapfo wagi-jwa ni oga na wamushaḍa Muungu wakyamba, "Huṭupuki-jwa ni nabii mukuu kahi yehu. Muungu kadzia kuhugija swiswi, wantuwe!"¹⁷ Maagu dzuu ya Yesu yaḍachaa nsi yonse ya Yuḍaya na nsi zingine zingine zizokuwa hafufi.¹⁸ Hawa wanafunḍi wa Yohana Muṭopya wenda wamusumwiiya Yohana mambo yonse ya Yesu eyoakihenda.¹⁹ Nae Yohana kahana wanafunḍiwe wawii kawahuma kwa Yesu kawamba, "Endani mukamuze kwamba jeje ndiye ayu Masiya hwiyekeuyoweeyani kwamba anakudza, ambu huindiiye muntu yungine?"²⁰ Hawa wanafunḍi wepfokwa

kwa Yesu, wamwamba, "Yohana Muṭopya kahuhuma hudze hukuze kwamba wewe ndiwe ayu Masiya hwiyekeuyoweeyani kwamba anakudza, ambu huindiiye muntu yungine?"²¹ Hawaḍe wanafunḍi wepfokwa hapfaḍe, Yesu ewa kupfonyani wantu weokuwa na nḍwari garagara na kubusa mpepfo nzuka, na ntumbu matso kawapfa kuona.²² Ḍubva wepfokwenda wakimuuza, Yesu kawambukuya kawamba, "Galani kwa Yohana mukamusumwiiye haya musikiyeyo na muoneyeo. Mwambeni ntumbu matso wakuonani, vihewi wakwenendani, wajwazi wa kwanga wakupfozwani, makuruḍuḍu wakusikiani, wantu wafwiyeo wakufufujwani, na makowesa wakusumwiiwani haya maagu mema."²³ Na kawii mwambeni, kula asiye kajela nami kavodhyegwa."²⁴ Ḍubva hawa wanafunḍi wa Yohana wepfonuka, Yesu kaḍabva kunena ne ṭuṭa ya wantu dzuu ya Yohana. Kawauza kawamba, "Mwipfokwenda kumusikiya Yohana akuḍe yuwandani, mwikiṭaria kuona muntu eyedze? Mwikiṭaria kwendaona muntu eye dza yuḍanzi jwionabigwa ni mpepfo jukadzivutiṭa ḅasi?"²⁵ Ambu mwikiṭara kwamba mwendaona muntu avwaiye nguo nyema nyema? Moro, weonawaa dzevyohivyo ni wantu weonakaa madzumbani mwa mahaju.²⁶ Mwikiṭaria kwamba mwendaona muntu eyedze? Ntamwiikwenda kuona nabii? Basi hachi nyakumwambiani, mwenda muona muntu eye haṭa zaiḍi ya nabii!²⁷ Koro Yohana ndiye anenejwee humu matsoroni kwamba kadzahumigwa. Haya matsoro yamba, 'Namuhuma ntumi jwangu usoni yako, adzeielekanya njiayo.'²⁸ Hachi nyakumwambiani, kahi ya wanaaḍamu wonse waishiyeo, ntakudzawa na yuḍejwonse eye mukuu kumuchia Yohana Muṭopya. Ela huyuḍe eye muḍoḍo jwa mwiso Uhajuni mwa Muungu, ni mukuu kumuchia Yohana."²⁹ (Wantu wonse, haṭa wahwaa kuwa, wepfosikia hivi vya Yesu anenevyeyo, wahikiza ya kwamba vyyuwovye viyawa kwa Muungu koro weṭopyegwa ni Yohana.³⁰ Ela Mafarisayo na waalimu wa Sharia wawinga mupango wa Muungu atsakiyeo kuwahendea, wepfodziza kuṭopyegwa ni Yohana.)³¹ Yesu kagija kunena kamba, "Ḍubva awa wantu wehii ngera ya yeo ni-wainganye na? Ni wantu weodze?"³² Waa dza viṭaro vya wana weokutsezani moroni. Wana wa kiṭaro kimodza wanawalalabia hawa wenzao we kiṭaro kingine wakawamba, 'Nywinywi humwambia meya ya kwamba muvine, ela ntamukuvina. Humwambia meya ya masikiṭiko, ela vivyo ntamukuiya!' ³³ Ninena hivi kwa kwamba Yohana Muṭopya epfokudza, ekifunga kuṭwa na wala nkekinwa mvinyo. Ela nywinywi mwamba kwamba ana mpepfo nzuka.³⁴ Nami Mwana jwa Aḍamu nidza, na naḍya na kunwa mvinyo na wantu, ela nywinywi mwakunenani kwamba mimi ni mwambi na ni murumi. Na pia mwakunenani kwamba mimi ni ḅamu jwa wahwaa kuwa na wantu wangine wanabvise!³⁵ Ela nyakumwambiani, mvidhyo iyonayawa kwa Muungu inaonekana kuwa ya hachi kuḅana na mahendo ya hawaḍe wonse weonawa nayo."³⁶ Makisa Mufarisayo mumodza kamuhana Yesu akaḍye chakuḍi nyumbani kwakwe. Nae kenda nyumbani, kaka chanoṅi kuḍyani.³⁷ Humuḍe mudzini kwiwa muke shudha. Ḍubva epfosikia kwamba Yesu kakuḍyani nyumbani mwa Mufarisayo, kadza na nṭupa ya mafuha ghali ya manunkanto.³⁸ Kasumama nyuma ya Yesu, hafufi na maguuye huku akiwa kuiyani. Hi mitsoziye imutsaposa Yesu haya maguu. Kisa kaḍabva kamufuta na hizi nywiize, na kuyanonea haya maguu na kuyahiiya manunkanto.³⁹ Huyuḍe Mufarisayo amuhaniye Yesu, ep-

foona haya, kaṭara na mojoni kamba, “Ṭambere huyu muntu ni nabii ḍugha, andehambuya kwamba ayu muke eyekumuhorani-horani ni muke eyedze, koro ni shudha!”⁴⁰ Yesu kamuhuna maṭaroye kamwamba, “Simioni, nina chuuwo nawe.” Ae kamwamba, “Nyambia, mwaalimu.”⁴¹ Yesu kamba, “Kwiwa wantu wawii weokuwa na marando kwa muntu. Jwa ḍura ewa na rando ḍya makuruḅembe magana matsano, na jwa pfii ewa na rando ḍya makuruḅembe miyongo mitsano.”⁴² Ntaku haṭa mumodza jwao eyeweza kuipfa randodye. Ndookomu huyuḍe muntu kawayatsia marando yao wowii. Ḍubva kahi ya hawa wantu wowii, ni ga adzeemutsaka zaidi ayuḍe mwenye hizi fwedha?”⁴³ Simioni kamwambukuya, kamba, “Naṭara adzeemutsaka zaidi, ni huyuḍe eyekuwa na rando kuu.” Yesu kamwamba, “Kwambukuya sawa.”⁴⁴ Makisa Yesu kaperuka kumuyowa huyu muke na kamwambia Simioni, “Kumuona ayu muke ayu? Kanyosa maguu yangu na mitsoziye na kanipfanguya na nywiize. Kenge wewe nipfokudza nyumbani mwako nkukunimpa haṭa madzi ya kukosea vumbi ḍya maguuni mwangu.”⁴⁵ Wewe nkukuninonea, ela hangu nikidza, huyu nkadzayatsa kunonea hawa maguu yangu.⁴⁶ Nkukunipfakaza mafuha kitswani, ela huyu muke kanihiya manunkanto maguuni mwangu.⁴⁷ Ḍubva nyakumwambiani, matsako makuu ya huyu muke ayangiyeyo ni ushaahidi kwamba nabviseze ziizo nyinji kazyatsijwa. Ela yuḍejwone ayatsijwe kachuchu anayanga matsako machuchu.”⁴⁸ Makisa Yesu kamwambia huyu muke, “Nabvisezo kuziyatsijwa.”⁴⁹ Nao wakaiyeyo pfamodza nae kuḍyani, waḍabva kudziua myojoni mwao, “Huyu huyu ni ga, eyenayatsia haṭa nabvise?”⁵⁰ Yesu kamwambia huyu muke, “Faroyo ikupfonya, enda na naghea.”

8 Makisa Yesu kanjia charo cha kwenda midzini na vidzidzini akisumwiiya Maagu Mema ya Uhaju wa Muungu. Epfoakyenda ekigijana na hawa wanafunḍiwe kumi na wawii.² Wake wangine eopfonya ndwari na kuwayavya mpepfo nzuka nao wamuuba. Kahi yao weewa Maria jwa kuyawa Magidala, eeyavigwa mpepfo nzuka mfungaha ni Yesu,³ Yoana, muke jwa muhenda kazi mukuu jwa Herode ahanijwe Kuza, na Susana, pfamodza na wake wangine wenji wawahumikiyeyo na maliṭe yao, Yesu na wanafunḍiwe.⁴ Wantu wagija kumudzia Yesu kuyawa mudzi haṭa mudzi. Na wepfoṭuṭaa kiṭaro kikuu, Yesu kawayongweeza na mainganyo kawamba,⁵ “Kwiwa na muntu mumodza endeye kushaṭani mbeju. Epfoakishaṭa, mbeju zingine zigwa njiani zirangwa-rangwa na ziḍigwa ni nsongo.”⁶ Mbeju zingine zigwa maweni. Na kwa kwamba hu mutsanga ntawiiwa na madzi, hizi mbeju zipfotsembuya zinyuuka zifwa.⁷ Zingine zigwa miwani na hi miwa nayo ikuya iishumpanya hi mimea na iiyaga.⁸ Ela mbeju zingine zigwa kuntu kwa mutsanga munono na ziyaa chima cha nseensee gana zaidi ya hiviḍe zishaṭijwevyo.” Yesu epfokwisa kunena hivi, kawalalabia hawa wantu kawamba, “Ḍubva huyuḍe eye na masikio nasikiye!”⁹ Hawa wanafunḍi wamuua Yesu wamwamba, “Maana ya hiḍi hiḍi inganyo ni?”¹⁰ Nae kawambukuya kawamba, “Nywinywi muḍyaalijwa kuimanya hi siri ya Uhaju wa Muungu. Ela wangine wanayambijwa basi kimafumbo. Ndookomu kuona wanaona, ela ntawahambuye kintu. Kusikiya wanasikiya, ela ntawaimuke kintu.”¹¹ Makisa Yesu kawamba, “Maana ya hiḍi inganyo ni haya. Hizi mbeju ni chuuwo cha Muungu.”¹² Hizi mbeju zigwiyezo njiani, ni dza hawaḍe weonasikiya

chuuwo cha Muungu, ela Shaṭani akadza na kuchiwapfoka myojoni mwao, ili watseepata kuhikiza wapfonyegwe.¹³ Mbeju zigwiyezo maweni ni dza hawaḍe weonakisikiya chuuwo cha Muungu na wakachipfokea na tsekea. Ela kwa kwamba hichi chuuwo ntachikungora myojoni mwao, wanahikiza kwa mweedha ṭu. Na wakipatwa ni maḍemo, iyo saa wanaziyekeza faro zao.¹⁴ Hiziḍe mbeju zigwiyezo miwani ni dza hawaḍe weonayasikiya haya maagu, ela mirumiru za maisha na makulekule ya ujabva wa lumwengu huju vinawashumpanya. Ndookomu faro zao ntaziwezi kungora.¹⁵ Na hiziḍe mbeju zigwiyezo kwiiko na mutsanga munono, ni dza hawaḍe wantu weonakisikiya hichi chuuwo na wakachigija na moja mumodza na kuwa na faro kwa Muungu. Kwa kuiṭisa kwao, maisha yao yanamuvyaya Muungu matunda dza hiviḍe vya muhi wivyonavyaa mumpaka ukaara gomba.”¹⁶ Yesu kongeza kunena nao kamba, “Ntaku muntu eyenagiza tsaa kisa akaifinikiza na kija ambu akaingiza ṭaṭani kuzimu. Ishinu anaipfatsika dzuu ili hawaḍe weonajiani humuḍe nyumbani wapate kuona.”¹⁷ Koro kula kifitsijwecho kidzayavigwa wekeani, na kula chicho sirini kidzayavigwa muyangani.¹⁸ Ḍubva manyani mwivyonasikiya, koro huyuḍe eye na kintu na akikitumia, huyo anakwongezejwa. Ela huyuḍe aṭariyee kwamba ana kachuchu na akitsakatumia, basi haṭa hakaḍe kachuchu ekonako pia anakapfokwa.”¹⁹ Nsiku modza Yesu epfoakisumwiiya, wanduguzwe na mamajwe wamwendea, ela kwa dzambo dye ṭuṭa ya wantu, ntawakuweza kumufikia hafufi.²⁰ Muntu mumodza kamwamba, “Ḍwana, mamajo na wanduguzo wasumama hapfo nze wanatsaka kunena nawe.”²¹ Ela Yesu kambukuya kamba, “Mama na wandugu zangu ni hawaḍe weonasikiya chuuwo cha Muungu na kuchigija.”²² Nsiku modza Yesu kawamba wanafunḍiwe, “Nahuvukeni hiḍi ziwa hwende huḍoombe.” Ndookomu wanjia chomboni wagonzowa.²³ Wepfowakivuka Yesu kanjia sinzizini. Iyo saa kuḍabva kubiga vuṭo humu ziwani, na haya mawimbi yakibiga hichi chombo na kiḍabva kunjia madzi haṭa kisaa kuhihimia.²⁴ Ḍubva hawa wanafunḍi wamwendea Yesu na wamuyamusa wamwamba, “Ḍwana, Ḍwana, hwakuhihimiani!” Ndookomu kayamuka, kaḍibusa hiḍi vuṭo na haya mawimbi yanyamaa. Ziwa ḍyonse ḍiḍunda mya!²⁵ Makisa Yesu kawauza wanafunḍiwe kawamba, “Faro yenu yaku?” Ela wao wamaka na wanjijwa ni oga, na wauzana wao na wao wakyamba, “Huyu huyu ni muntu aweedze, jwa kwamba anaamuru haṭa vuṭo na mawimbi, navyo vikamuṭii?”²⁶ Yesu na wanafunḍiwe wenda wojeka nsi ya Wagerasa, iyokuwa yombe jwa pfii ya ziwa ḍya Galilaya.²⁷ Yesu epfoyawa na humu chomboni, kaṭangerwa ni muntu jwa humuḍe mudzini eyekuwa na mpepfo nzuka kwa muḍa muyeya. Nkekiwaa nguo na wala nkekikaa nyumbani, ela ekiishi maḅeerani.²⁸ Epfomuona Yesu, kaḅaa idzwi kuu. Kamugwiya maguuni na kanena na idzwi kuu kamba, “Unamini Yesu Mwana jwa Muungu awee dzuu? Nakuyomba utsenikuntisa ḍina!”²⁹ Kanena dza hivi koro Yesu ewa kaiaamuru hi mpepfo nzuka iyoiikumsumbuwa nsiku nyinji imuyawe. Haṭa akyamijwa na kufungwa na minyoro maguuni na mikononi, anaihuna hi minyoro na kupfiikwa yuwandani ni mpepfo nzuka.³⁰ Makisa Yesu kamuua, kamwamba, “Sariḍyo ndiwe ga?” Ae kamwambukuya kamwamba, “Sari ḍyangu ndimi ‘Ḍyeshi.’” Kanena hivi koro ewa kanjijwa ni mpepfo nzuka nyinji na nyinji.³¹ Hizi mpepfo nzuka zimuyomba Yesu muno atseziamuru kwenda kwa hiḍi simo ḍisiḍyo mwiso.³² Hafufi na

hapfađe, kwiwa gwolu nkuu ya nguyuwe iyoikiisa karimani dzuu. Ndookomu hizi mpepfo nzuka zimuyomba Yesu aziruhusu kuwanjia hawađe nguyuwe, nae kaziruhusu.

³³ Dubva hizi mpepfo nzuka zimuyawa huyuđe muntu na ziwanzia hawa nguyuwe. Gwolu yonse ya nguyuwe idarama yenda igwa ziwani. Na nguyuwe wonse wafwa madzi tswee!

³⁴ Dubva hawa wařunga wa hawađe nguyuwe kudzaona hivyo, wařarama wapfiika maagu midzini na makondenii.

³⁵ Ndookomu wantu wahika kwendayowa haya yahendekeeyo. Wepfofika hapfađe pfa Yesu epfokuwa, wamuona huyuđe muntu ayavijwe hizi mpepfo nzuka. Ewa kakaa chihako hafufi na Yesu akiwa kavwaa nguoze na ndiye na akilize nzima! Ndookomu nao wanjijwa ni oga.

³⁶ Na kula aoneye haya mafara yahendekeeyo, kavisumwiiya mwenziwe namuna ya huyuđe muntu apfonyejwevyo.

³⁷ Wagerasa wonse wepfoyasikia haya yahendekeeyo, wanjijwa ni oga mukuu. Ndookomu wamuyomba Yesu anuke nsini mwao. Dubva Yesu kanjia chomboni kuuja.

³⁸ Huyuđe muntu ayavijwe mpepfo nzuka kamuyomba Yesu amuruhusu agijane nae. Ela Yesu kamugonzozza akimwamba, ³⁹ "Uja nyumbani ukasumwiiye haya ya Muungu akuhendeeyo." Nae huyuđe muntu kendakađabva kuvisumwiiya mudzi muzima hivi vya Yesu amuhendeeyevyo.

⁴⁰ Yesu epfouja hi đanda ingine yeđi ziwa, kařangerwa ni řuřa ya wantu, koro wonse wekimuinda.

⁴¹ Makisa kudza muntu eyeakihanigwa Yairo, eyekuwa mumodza jwa wakuu wa sunagogi. Kenda kamugwiya Yesu maguuni na kamuyomba ende nyumbani kwakwe.

⁴² Koro ewa na mwanamuke madiani jwa myaka kumi na miwii nae ewa hafufi kufwa. Yesu epfokuwa kwendani, wantu wamuminya đanda zonse.

⁴³ Kahi yao kwiwa na muke eyekuwa na ujwazi wa kukakanyika mwazi. Hu huu ujwazi ewa kamakaa nao kwa myaka kumi na miwii, ela ntaku muntu awezee kumupfoza.

⁴⁴ Dubva kenda na nyuma kenda kauhora hu mutse wa hiđi lořa đya Yesu. Na iyo saa hu mwazi eoakikakanyika uřuma!

⁴⁵ Yesu kawauza hawa wantu kawamba, "Ni ga anihoreye?" Kula muntu kakana. Peřero kamwamba Yesu, "Bwana, ae wantu ntawakukuzunguuka na wakukukunduyani na kula đanda?"

⁴⁶ Ela Yesu kamba, "Kuna muntu anihoreye. Koro nidzisikia kwamba kuna nguvu ziniyawiyezo zikipfonya muntu."

⁴⁷ Huyu muke akiona kwamba kahambujwa, kenda kwa Yesu huku akihehema na oga. Kamugwiya maguuni na kamusumwiiya kacha ya wantu maana amuhoreyeo na namuna apfonyejwevyo.

⁴⁸ Yesu kamwamba, "Maama, faroyo ikupfonya. Enda na naghea."

⁴⁹ Yesu asidzakwisa kunena, kudza muntu kuyawa nyumbani kwa Yairo na kamwamba Yairo, "Huyu mwanamuke kesakufwa, nkudzomusumbuwe Mwaalimu amaale."

⁵⁰ Ela Yesu kavisikia na kamwamba Yairo, "Nkudzouwe na shaka, wewe hikiza řu, nae anapfona."

⁵¹ Wepfofika nyumbani kwa Yairo, Yesu kaamuru kwamba kutsenjia yuđejonse humu nyumbani, lamuđa Peřero, Yohana na Yakobo pfamodza na babajwe huyuđe mwanamuke na mamajwe.

⁵² Kula mumodza hapfađe ewa kuiyani na kukikintika. Yesu kawamba, "Yatsani kuiya, koro huyu mwana nkakufwa, kakuyaani řu!"

⁵³ Ela wao wamutseka, koro wemanya kwamba kafwa đugha.

⁵⁴ Wepfonjia humuđe chumbani mwa huyuđe mwanamuke emokuwa, Yesu kamugija mukono, kamuhana kamwamba, "Mwanangu, nuka!"

⁵⁵ Iyo saa ruhuye imugalia, na kanuka pfapfo. Na Yesu kaamuru kwamba wamumpe kintu cha kuđya.

⁵⁶ Hawa wavyazi wa huyuđe mwanamuke

wamaka muno, ela Yesu kawaseresa watsevimbwambia yuđejonse hiviđe vihendekeyevyo.

⁹ Yesu kawahana pfamodza hawa wanafunđiwe kumi na wawii na kawapfa nguvu na mawezo ya kuyavya mpepfo nzuka zonse na kupfoza majwazi.

² Makisa kawahuma wakasumwiiye Maagu ya Uhaju wa Muungu na kupfonya wajwazi.

³ Kawamba, "Mukwakwendani namutsedzitsukwiiya kiđechonse. Namutsetsukuya nsimbo, wala munkođa, wala chakuđya. Namutsetsukuya fwedha wala nguo zingine za kuperuya."

⁴ Mudzefokarabishwa, ikaani nyumba modza mumpaka mudzefonuka humo mudzini.

⁵ Na pfuđejonse pfa wantu wasipfomupfokea, uyaweni huo mudzi na mukukunte hiđi đukuu đya humu maguuni mwenu kuwayanga kwamba wahenda matsowa."

⁶ Ndookomu wanafunđi wanuka wanjia charoni, wakyenda mudzi kwa mudzi, wakisumwiiya Maagu Mema na kupfonya wantu kula pfantu.

⁷ Herođe, haju jwa đyimbo đya Galilaya epfosiikia mambo yonse ya Yesu eyoakihenda, kađanganika muno. Koro wantu wangine wekyamba ni Yohana Muřopya kafufuka kuyawa kwa wafu.

⁸ Wangine wekyamba ni nabii Eliya kařupuka na wangine wekyamba ni mumodza jwa manabii wangine wa kae afufukiye kuyawa kwa wafu.

⁹ Herođe kamba, "Yohana nimuhuna kitswa, đubva ayu niyekusikiani maagu dzuuye ni ga?" Ndookomu katsaka muno kumuona Yesu.

¹⁰ Hawa ntumi wepfouja, wamusumwiiya Yesu hayađe yonse wahendeyeyo. Makisa kawahwaa wao hekeřu wenda đanda za mudzi wa Betisaiađa.

¹¹ Ela wantu wenji wepfoviimuka, nao wamuuřa Yesu. Kawapfokea na kawasumwiiya dzuu ya Uhaju wa Muungu pfamodza na kupfonya weokuwa wajwazi.

¹² Hafufi dzuwa kutswa wanafunđiwe kumi na wawii wamwendea na wamwamba, "Wayatse hawa wantu wende vidzidzi na makonde yeyo hafufi, wakadzilachie kantu na pfantu pfa kuyaa, koro hapfa ni pfantu chiřu."

¹³ Ela Yesu kawambukuya kawamba, "Wapfeni kintu cha kuđya nywinywi." Wao wamwamba, "Hwivyonavyo vyonse ni mikahe mitsano na nswi mbii řu. Na ntahonaweza kwenda igwiiya kantu hi řuřa yonse hi!"

¹⁴ (Koro kwiwa wayume hafufi elefu nsano.) Yesu kawamba wanafunđiwe, "Waweke ni vihako hawa wantu kwa mahagha ya wantu miyongo mitsano mitsano."

¹⁵ Wanafunđiwe wepfohenda hivyo,

¹⁶ Yesu kaihwaa hiđe mikahe myotsano na hiziđe nswi zombii. Kayowa mbinguni dzuu, kavivodhya, kavivunza-vunza, makisa kawapfa wanafunđiwe wawagawiye wantu.

¹⁷ Wonse wađya hařa wanjia kuviyowani na matso. Na hawa wanafunđi wavitsowa-tsowa hivi viđinku visaiyevyo na wapata vikapfu kumi na viwii.

¹⁸ Nsiku modza Yesu ewa pfantu chiřu jeje na wanafunđiwe. Yesu kayomba jeje hekeřu makisa kawauza hawa wanafunđiwe kawamba, "Wantu wanakaa na kwamba mimi ni ga?"

¹⁹ Nao wamwambukuya wamwamba, "Wangine wanakwamba u Yohana Muřopya. Ela wangine wanakwamba u nabii Eliya na wangine wanakwamba u mumodza jwa hawa manabii wangine wa kae afufukiye."

²⁰ Nae kawauza kawamba, "Ehe nanywi munakwamba mimi ni ga?" Peřero kamwambukuya kamwamba, "Wewe ndiwe huyu Kiriřto atsanijwee ni Muungu."

²¹ Ela Yesu kawaseresa watsevimbwambia muntu yuđejonse kwamba jeje ni ga.

²² Makisa Yesu kawamba, "Mimi Mwana jwa Ađamu ni hađi nikuntiswe đina muno na nidzizigwe ni wazee, wakohani wakuu na waalimu wa Sharia. Nidzayagwa, ela nsiku ya hahu nidzafufujwa kuyawa kwa wafu."

²³ Makisa Yesu kanena nao

wonse kawamba, “Yuḁejwone atsakiye kuniuḁa mimi ni haḁi aziyatse njiaze za kibenaḁamu, autsukuye muhiwe wa mpatsa kula nsiku na aniuḁe.”²⁴ Koro yuḁejwone atsakiye kuyafonya maishaye ya hapfa lumwenguni, anadzitsovyo maisha ya kuunga na yuungo. Ela huyuḁe eye ṭayari kudzitsovyo maishaye ya hapfa lumwenguni kwa dzambo ḁyangu, huyo anapata maisha ya kuunga na yuungo.²⁵ Koro kunawa na faida ga, kwa muntu kujupata lumwengu yuzima kisa ajiḁaṭe maishaye ambu atsowe maisha ya kuunga na yuungo?²⁶ Koro yuḁejwone adzenionea yutswa mimi na mayongweezo yangu, nami mimi Mwana jwa ḁḁamu, nidzamuonea yutswa muntu dzae nidzefokudza maremboni mwangu na Baba pfamodza na malaika wadheru.²⁷ Hachi nyakumwambiani, wangine wenu wasumamiyeo hapfa ntawakudzafwa mumpaka wadzefouona Uhaju wa Muungu.”²⁸ Zipfochia chima cha nsiku nane ḁaḁa ya kusumwiya hivi, Yesu kamuhwaa Peṭero, Yohana na Yakobo, kapfaa nao murimani dzuu akayombe.²⁹ Epfoakiyomba, Yesu kaperuka shufa, na haya mavwaziye yahenda meupe pee!³⁰ Iyo saa kuṭupuka wantu wawii na waḁabva kunena nae. Wewa ni nabii Musa na Eliya.³¹ Wekiyangaa na marembu ya Muungu na wekinena na Yesu dzuu ya kuṭimiza kaziye, kwa kufwawe kudzekowa Yerusalemi.³² Peṭero na wenziwe wewa wangu sinzizini, ela wayamuka na wamuona Yesu akiwa kuyangaani na marembu. Na wamuona kasumama pfamodza na hawaḁe wantu wowii.³³ Musa na Eliya wepfowakinuka, Peṭero kamwamba Yesu, “Ḃwana, ni urembo kwamba swiswi hupfo hapfa. Hunamumbakia mapaa mahahu. Modza ḁyako, modza ḁya Musa na modza ḁya Eliya.” (Peṭero ekinena ṭu, pfasipfo kumanya kwamba kakunenani kintu ga.)³⁴ Asidzakwisa kunena, kudza wingu diwafinikiziyedyo. Hawa wanafunḁi wepfonjia humu winguni washooga muno.³⁵ Makisa kusikika idzwi kuyawa humu winguni ḁikyamba, “Huyu ni Mwanangu, mutsanwa jwangu, musikiiyeni jeje!”³⁶ Hiḁi idzwi ḁipfokwaara, Yesu ewa kahafa jeje hekeṭu. Na hiviḁe waoneyevyo, hawa wanafunḁi wavinyamaa mya, ntawakuvimbwambia yuḁejwone hizihizide ngera.³⁷ Chamukoche Yesu na wanafunḁiwe wepfosuka na murimani waṭangerwa ni ṭuṭa nkuu ya wantu.³⁸ Muntu mumodza kahi ya hi ṭuṭa kahana na idzwi kuu kamba, “Mwaalimu, ḁo nakuyomba umuyowe huyu muurani wangu, koro ndiye muurani jeje hekeṭu niyenae.”³⁹ Anakaa na kugijwa ni mpepfo nzuka ḁwikira, akabiga idzwi na ikamuicha mpindu akaṭiḁa haṭa akayawa povu ḁya kanwani. Inamuonesa tsungu na kumuyatsa na ḁina muno.⁴⁰ Niwayomba hawa wanafunḁiwo waimuyavye, ela ntawakuweza.”⁴¹ Yesu kambukuya kamba, “E nywinywi mu wantu mungikiyeo na musio faro ṭi! Amevihivi nagija kukaa nanywi na kumuiṭisia haṭa ari? Haya muyehe huyu muuraniwo hapfa.”⁴² Huyu muurani akwakupfiikwani, hi mpepfo nzuka imuicha na mutsanga na imuhehemesa. Ela Yesu kaibusu, na kamupfonya huyu muurani, makisa kamumumpa baba jwe.⁴³ Wantu wone wamakiswa ni hu uwezo mukuu wa Muungu. Wantu wepfowakimakia ya Yesu ahendeyeyo, jeje kawamba wanafunḁiwe,⁴⁴ “Pfindiiyani muno haya niyokumwambiani. Mimi Mwana jwa ḁḁamu nidzangizwa mikononi mwa wantu.”⁴⁵ Ela wanafunḁiwe ntawakuimuka hivi aneneyevyo. Viwa vifitsika kwao watseviimuka. Nao wekishooga kumuza maanaye.⁴⁶ Wanafunḁiwe waḁabva kuḁaṭiana wao na wao, kwamba awee mukuu jwa mwiso kahi yao ni ga.⁴⁷ Yesu kahambuya maṭaro yao. Ndookomu

kahwaa mwana kachuchu, kamusumamisa hafufi nae.

⁴⁸ Makisa kawamba, “Yuḁejwone adzemupfokea huyu mwana kwa dzambo ḁyangu, kanipfokea mimi. Na huyuḁe adzenipfokea mimi kamupfokea huyu anihumiye. Koro awee muchuchu jwa mwiso kahi yenu, ndiye mukuu.”

⁴⁹ Yohana kamwamba, “Ḃwana, huona muntu eyeakiyavya mpepfo nzuka kwa saridyo, naswi humuvingira, kwa kwamba si mumodza jwehu.”⁵⁰ Ela Yesu kamwamba, “Namutse-muvingira, koro yuḁejwone asiyekuwa kumupfingani, huyo ka yupfande jwenu.”⁵¹ Nsiku za Yesu za kuhwajwa kwenda mbinguni zipfofika hafufi, kahuna kwenda Yerusalemi.

⁵² Kahuma wahumisiwe wamuyongowe, wende mudzi mumodza wa Wasamaria, wakamuelekanyize kula kintu.⁵³ Ela Wasamaria wadziza kumupfokea, kwa kwamba ewa kakwendani Yerusalemi.⁵⁴ Ndookomu wanafunḁiwe wangine, ḁe Yakobo na Yohana wepfoona hivi wamuza wamwamba, “Ḃwana, unatsaka humuyombe Muungu asusye moho na mbinguni udzeuwatsome?”⁵⁵ Ela Yesu kawaperukia, na kawabusa.⁵⁶ Makisa Yesu na wanafunḁiwe wenda mudzi ungene.⁵⁷ Yesu na wanafunḁiwe wepfokuwa njiani, muntu mumodza kamwamba Yesu, “Ḃwana, mimi nya ṭayari kukuḁa kuḁekwone udzekokwenda.”⁵⁸ Ela Yesu kamwamba, “Hamabworama wana mpango zao, na nyuni wana vitsanza vyao. Ela mimi Mwana jwa ḁḁamu, haṭa pfantu pfa kujufinikiza yukopfe si kintu.”⁵⁹ Makisa Yesu kamwamba muntu yungine, “Niuḁa.” Ela jeje kamwambukuya kamwamba, “Ḃwana, mimi natsaka kukuḁa, ela niyatsa nguzi nyende nikamuzike baba.”⁶⁰ Ela Yesu kamwamba, “Wayatse wafu wawazike wafu wao. Ela wewe enda ukasumwiye maagu ya Uhaju wa Muungu.”⁶¹ Muntu yungine kamwamba, “Nakuḁa Ḃwana, ela nguzi niyatsa nikaḁamane na wantu wa nyumbani.”⁶² Yesu kamwambukuya kamba, “Yuḁejwone eyenagija gembe makisa akaḁiyatsa, akakwira nyuma, huyo nkanafaa kwa Uhaju wa Muungu.”

10 Makisa Ḃwana Yesu katsana wanafunḁiwe wangine wawii miyongo mifungahe na wawii. Kawahuma wawii wawii wamuyongowe kwenda kula mudzi na kula atsakiyepfo kwenda.² Wasidzanuka, Yesu kawamba, “Haya mavuno ni menji, ela hawa wa kuyavuna ni wachuchu. ḁubva muyombeni huyu Ḃwana jwa haya mavuno ongeze wantu wa kuyavuna.”³ Ṭasikiani, nyakumuhumani mwende dza wanambuzi kahi ya mahiyeye.⁴ Namutsetsukuya fwedha, wala munkoḁa, wala viyahu. Namutsekaiya kakedhya wantu humu njiani.⁵ Mukinjia nyumba ya muntu, ḁura ambani, ‘Nyumba hii naiwe na naghea.’⁶ Na hapfo kukiwa muntu jwa naghea, naghea yenu naimuhafiye jeje. Ela akitsawapfo, naghea yenu idzamuujia nywinywi.⁷ Nyumba ideyonse mudzeyosukia, ikaani mumo. ḁyani na kunwa kiḁechonse mudzechopfegwa. Koro nywinywi mu wahenda kazi wangu, na kula muhenda kazi anamala ṭubvoḁe. Namutsekwenenda na kusama-sama madzumba.⁸ Mwipfonaunjia mudzi na mukipfokejwa, ḁyani hichiḁe mudzechopfegwa.⁹ Wapfozeni wajwazi wa humo humo mudzini, na muwambie wantu kwamba Uhaju wa Muungu umawafikia hafufi.¹⁰ Ela kula mwipfonaunjia mudzi na mukitsapfokejwa, uyaweni huo mudzi na muwambe hawa wenye,¹¹ ‘Haṭa hiḁi ḁukuu ḁya hu mudzi wenu ḁidzaiyedyo maguuni mwehu hwakuḁimukukuntiani wenye, kumuyanga kwamba muhenda matsowa. Ela mumanye ya kwamba Uhaju wa Muungu umaawa hafufi.’¹² Nami hachi nyakumwambiani, nsiku ya hukumu idzefofika, Muungu anawafwia ṭei zaiḁi wantu wa

Soğoma, kuliko wantu wa huo huo mudzi!"¹³ Yesu kongeza kunena kamba, "Mudzawa na dina iyodze nywinywi wantu wa midzi ya Korazini na Betisaida! Ĵambere hayađe mafara ya kumakisa yahendejweyo kwenu yandeewa kwamba yahendegwa midzi ya Turo na Sidoni, saa hizi wenye wandee-wa kwamba wawaa magunia na wakaa ivuni hangu iide na iide, kuyanga kwamba wapfyehuzwa mama!"¹⁴ Hachi nyakumwambiani, hukumu idzefofika, Muungu kadza-wafwia ĳei zaidi wantu wa midzi ya Turo na Sidoni kuliko nywinywi!¹⁵ Na nywinywi wantu wa Kaperinaumi, haĳa mukidema kudzikuzya mumpaka mufike mbinguni, munasuswa nsii mumpaka lumwengu jwa wafu!"¹⁶ Makisa Yesu kanena na wanafunĳiwe kawamba, "Yuđejonse adzeemuhikiza nywinywi, kanihikiza mimi. Na yuđejonse adzeemudziza nywinywi, kanidziza nami. Na kula anidzizie mimi, kamudziza huyuđe anihumiye."¹⁷ Hawa wanafunĳi wauja na tsekea na wamwamba Yesu, "Bwana, haĳa mpepfo nzuka zihuĳii whipfozibuswa kwa sariĳyo."¹⁸ Yesu kawamba, "Nimuona Shaĳani kagwa nsi kuyawa mbinguni dza yupfepfe."¹⁹ Ĵayowani, nimumpa mawezo ya kuranga nyoka na ninge, na uwezo dzuu ya nguvu za nyabva na ntaku kintu kidzechomuonesa tsungu."²⁰ Ndookomu namutsetsekea kwa kwamba mpepfo nzuka zimuĳii, ela tsekeani kwamba masari yenu yoregwa mbinguni."²¹ Iyo saa Ruhu Mudheru kamungiza Yesu tsekea, nae kamushaĳa Muungu kamba, "Nakuyaviza ĳuĳa e Baba, wiye Haju jwa mbingu na nsi yonse. Nakuyaviza ĳuĳa kwa kwamba hi hachi kuiwafitsa hawađe weonadzihwaa kwamba ni makaro na wamanyi, na kuiwapfenwiya wantu weo dza wana vichuchu! Ndivyo Baaba, kuona vyema kuhenda hivi hivi koro vikutsakiza."²² Makisa Yesu kamba, "Baba kanimpa mamulaka dzuu ya kula kintu. Ntaku yuđejonse amumanyiye huyu Mwana kwamba ni gani, lamuĳa Baba jeje hekeĳu. Na ntaku yuđejonse amumanyiye huyu Baba kwamba ni gani, lamuĳa huyu Mwana na hawađe wonse wa huyu Mwana atsaniyeo kumuyanganya huyu Baba kwao."²³ Makisa wepfokuwa geri wao hekeĳu, Yesu kawaperukia hawa wanafunĳiwe kawamba, "Nywinywi muvodhyegwa muno kwa kuona haya muoneyeo."²⁴ Koro hachi nyakumwambiani, manabii wenji na mahaju waĳamani muno kuyaona haya haya mwiyo kuonani nywinywi, ela ntawakuyaona. Waĳamani kusikia haya mwiyo kusikiani nywinywi, ela ntawakuyasikia."²⁵ Nsiku modza, Mwaalimu jwa Sharia mumodza atsakiye kumuĳema Yesu, kamudzia kamuuzwa kamwamba, "Mwaalimu, nihendedze nipate kuwa na maisha ya kuunga na yuungo?"²⁶ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Ĵanyambia, ai Sharia yambadze? Na unaiimukadze?"²⁷ Huyuđe muntu kamwamba, "Yamba umutsake Bwana Muunguĳo na mojowo wonse, na ruhu yako yonse, na nguvu zako zonse, na akili yako yonse, na umutsake mwenziwo dza udzitsakiyevyo mwenye."²⁸ Yesu kamwamba, "Kwambukuya hachi, ĳubva henda dza hivyo nawe kudzawa na maisha ya kuunga na yuungo."²⁹ Huyuđe Mwaalimu jwa Sharia ekitsaka kudzivonea, ndookomu kamuuzwa Yesu kamwamba, "Ayu mwenzangu ni ga?"³⁰ Yesu kamwambukuya kamba, "Muntu mumodza kayawa Yerusalemi kwenda Yeriko. Akiwa njiani kaĳongana na wadhara, wamuvwiyeo nguo, wamubigiyeo na kumuyatsa ĳuru ĳya mwiso."³¹ Ihendeka kwamba kuchia mukohani na iyo njia, ela epfomuona huyuđe muntu, kamuchia na jwa geri."³² Kawii kuchia na Mulawi na hapfađe. Nae epfomuona, kamuchia na jwa geri."³³ Ela Musamaria

eyekuwa charoni na hiđe njia, epfomuona huyuđe muntu, kamufwiya ĳei."³⁴ Kamwendea, kamuhiiya mvinyo na mafuha maĳaze na kazifunga. Makisa kamupfaza huyuđe muntu dzuu ya hiĳi hareĳye na kamupfiika nyumba ya wageni, kamujwaza."³⁵ Chamukoche kahwaa fwedha kamumpa huyu mwenye hi nyumba ya wageni na kamwamba, 'Mu-jwaze huyu muntu huyu, na chima kiĳechonse udzechoyavya kuchia hichi, nakuipfa nikiuja.'" "³⁶ Kisa Yesu kamuuzwa huyuđe Mwaalimu jwa Sharia kamwamba, "Maĳaroni mwako, ni ga jwarikaĳye huyuđe muntu abigijwe ni wadhara, kahi ya hawa wantu wohahu?"³⁷ Huyuđe Mwaalimu jwa Sharia kamwambukuya kamwamba, "Ni huyuđe muntu amunahiye." Yesu kamwamba, "Dubva nawe enda, ukahende dza vivyo."³⁸ Yesu na wanafunĳiwe wepfokuwa charoni, wafika mudzi eoakiishi muke eyeakihanigwa Mariĳa, nae kawapfokea nyumbani kwakwe."³⁹ Mariĳa ekikaa na ndugujwe ahanijwe Maria. Yesu epfokuwa kuhaĳisini, Maria kakaa hafufi nae kumusikiiya."⁴⁰ Ela Mariĳa ewa kamuuĳama kuelekanya chakuĳya. Ndookomu Mariĳa kamuudzia Yesu kamwamba, "Bwana, nkunamuuĳama haĳa kwamba ayu Maria kaniyatsa nihumike mimi hekeĳu? Mwambie adze anigijiije."⁴¹ Bwana kamwambukuya kamwamba, "Mariĳa, Mariĳa, nkudzomuuĳame na kudzisumbua na mambo menji na menji,"⁴² lamuĳa modza ĳu, ĳinamala kukumuĳa. Maria kadzitsania dzambo dzema, ĳisiĳyoweza kunujwa kwakwe."

11 Nsiku modza Yesu ewa kuyombani pfantu. Epfok-wisa, mwanafunĳiwe mumodza kamwamba, "Bwana, huyongweeze kuyomba dzevyo Johana awayongweezeyevyo wanafunĳiwe."² Dubva Yesu kawamba, "Mukwakuyombani, ikaani mukyamba, 'Baba jwehu, sariĳyo naĳidhereswe, uhaju wako naudze."³ Uhupfe chakuĳya cha kuhukusya nsiku kwa nsiku."⁴ Uhuyatsiye nabvise zehu, dzevi hwiyo awayatsiya watsovi wehu. Na nkudzohuyehe pfantu pfa kuĳemwa.'" "⁵ Yesu kongeza kuwambia wanafunĳiwe, "Nahuhwaiye ya kwamba mumodza jwenu ana ba-mujwe. Na kamwendea na siku kahi kamwamba, 'Bamu, nipfasa mikahwe mihahu,'" koro nidzija ni ba-mu ayawiye charoni, nami si kintu cha kumumpa."⁷ Makisa ba-mujwe amwambukuye na nyumbani amwambe, 'Nkudzonisumbuwe, muĳyango umafungwa, nami na wanangu humaĳambaara. Saweza kunuka nidze nikupfe kiĳechonse.'⁸ Nyakumwambiani, haĳa akitsanuka na kumupfa kiĳechonse dza ba-mujwe, ela kwa dzambo ĳya kusindiya kumuyomba, ananuka na kumupfa kula atsakiyecho."⁹ Dubva nyakumwambiani, yombani nanywi munapfegwa. Lachani nanywi munaona, gongani nanywi munafungwiiĳa muĳyango."¹⁰ Koro kula ayombeye anapfegwa, alachie anaona, na agongeye muĳyango anafungwiiĳa."¹¹ Ni baba ga kahi yenu, jwa kwamba mwanawe akimuyomba nswi ae akamumpa nyoka?"¹² Ambu mwanawe akimuyomba iji, akamumpa ninge?"¹³ Haya, ikiwa kwamba nywinywi mwiwo wazuka ĳu, mumanya kuwapfa wana wenu vija vyema vyema, ehe faĳi Baba jwenu jwa mbinguni anawapfa Ruhu Mudheru myeedha myengaa, awađe weonamuyomba?"¹⁴ Yesu ewa kuyavyani muntu mpepfo nzuka imuhendezeyevyo kuwa buĳwi. Hi mpepfo nzuka ipfoyawa, huyuđe muntu kaĳabva kunena. Ndookomu ĳuĳa yonse ya wantu imaka."¹⁵ Ela wantu wangine wamba, "Kakuyavyani mpepfo nzuka kwa uwezo wa Belizebuli, mukuu jwa mashaĳani."¹⁶ Wangine watsaka kumuĳema Yesu, ndookomu wamwam-

ba awayange kihambwiizo cha kuwayanga kwamba hu uwezowe uyawa kwa Muungu. ¹⁷ Ela Yesu ewa kavimanya hiviđe wevowakitaru. Đubva kawamba, "Uhaju uđewonse ugawikiyeo viřaro vya kupfingana vivyo kwa vivyo, ntauwezi kusumama. Na nyumba igawikiyeyo viřaro vya kupfingana vivyo kwa vivyo, nyumba dzayo ntaiwezi kusumama.

¹⁸ Mwakwambani mimi nayavya mpepfo nzuka kwa uwezo wa Belizebuli. Ela ikiwa kwamba Shaařani anaweza kumuyavya Shaařani, đubva nkaawa kwamba kakudzipfingani jeje mwenye? Na akihenda dzavyo au uhajuwe unawezadze kusumama? ¹⁹ Haya, mukimanyamba kwamba nyakuyavyani mpepfo nzuka kwa uwezo wa Belizebuli, ehe awa wanafunđi wenu wakuyavyani mpepfo nzuka kwa uwezo wa ga? Hivi wevyokuhendani wao wenye vinayanga kwamba hivi mwivyo kundenani nywinywi sivyo. ²⁰ Ela mimi nyakuyavyani mpepfo nzuka kwa nguvu za Muungu, kuyanga kwamba Uhaju wa Muungu umamudzia." ²¹ Yesu kongeza kunena kamba, "Muntu mwenye nguvu akihwa vyeeravye vyonse na akiyambia nyumbaye, haya maliye ntayawezi kudharwa. ²² Ela kukidza muntu yungine amuchiye nguvu, anamushinda na anaviheka hivi vyeeravye adzikwařiyeyo, na anayahwa haya maliye eyonayo. ²³ Yuđejonse asiye kuwa kunigijijani, huyo kakunipfingani. Na yuđejonse asiye kuwa kuhendani kazi pfamodza nami, huyo kakuvarani-varani." ²⁴ Yesu kagija kunena kamba, "Mpepfo nzuka ipfonamuyawa muntu inazinga mbandani kulacha pfantu pfa kukaa. Ikiona kwamba ntaikupata inakwamba, 'Hachi nagala kukuđe niyawiyeko.' ²⁵ Ela ikigala inaona kwamba hapfađe ipfoikikaa đura, pfapfejwa na pfaelekanywa urembo. ²⁶ Đubva ikiona hivyo, inakwenda inalacha mpepfo nzuka zingine mfungahe ziizo nzuka zaiđi kuichia iyo. Nazo zonse zinakudza zinađabva kukaa kuzimu ni mwa huyuđe muntu. Ndookomu huyo huyo muntu anawa muzuka kuchia hiviđe evyokuwa đura." ²⁷ Yesu epfoakinena amaale, kakelelejwa ni muke eyekuwa humuđe kiřaroni kamwamba, "Ayu muke akuyaiye na akwamusiye, ana tsekea iyodze!" ²⁸ Ela Yesu kamwambukuya kamwamba, "Tsekea kindindi nza hawađe weonasikia chuuwo cha Muungu na kuchigija." ²⁹ řuřa ya wantu ipfokuwa kwongezekani amaale, Yesu kawamba, "Hawa wantu wa hizi hizi nsiku ni wantu wazuka muno. Wakulachani niwayange kihambwiizo cha kuyanga kwamba niyawa kwa Muungu. Ela siwayange kihambwiizo kiđechonse, lamuđa hiki kihambwiizo cha nabii Yona. ³⁰ Koro dza vya Yona evyokuwa kihambwiizo kwa wantu wa Ninawi, ndivyo vyangu mimi Mwana jwa Ađamu nidzevyowa kihambwiizo kwa wantu wezihizi nsiku. ³¹ Nsiku ya hukumu idzefofika hařa huyu malikia jwa nsi ya đanda ya nsini nae kadzawahukumu wantu wa hizi hizi ngera. Koro jeje kanuka na hangu Sheřa, nsi iyo kuye na kuye, na kadzia kusikiya ukaro wa haju Sulemani. Na hapfa kuna muntu eye mukuu kumuchia hařa haju Sulemani, ela nywinywi mwakudzizani kumusikia. ³² Hiyo hiyo nsiku idzefofika, wantu wa Ninawi wadzazumama wayavye ushaahiđi kwamba wantu wa hizi hizi ngera ni watsovi. Koro wao wayasikiya maagu ya Yona na wapfyehuzi mama. Na hapfa kuna muntu eye mukuu kumuchia hařa Yona, ela nywinywi mudziza kumusikia na mupfyehuze mama." ³³ Yesu kongeza kunena kamba, "Ntaku muntu eyenagiza tsaa kisa akaifitsa ambu akaifinikiza na pishi. Ishinu anaipfatsika pfantu dzuu ili hawađe weokunjiani humuđe nyumbani wapate kuona.

³⁴ Matso yaa dza tsaa ya mwii. Ikiwa kwamba muntu ana

matso mema, řasi mwiiwe wonse unawa muyangani. Ela ikiwa kwamba ana matso mazuka, řasi mwiiwe wonse unawa kizani. ³⁵ Đubva chimizani, mutsekudzařara kwamba muna muyanga katsi muna kiza. ³⁶ Mwiiwo wonse ukidzaa muyanga řipu řila sehemu iđeyonse kuhafa kizani, hu muyanga unakuyangaiya jwonse dza vya tsaa ivyonakuyangaiya na muyangawe." ³⁷ Yesu epfokwisa kunena, Mufarisayo mumodza kamuhana akađe nae nyumbani. Đubva kenda kakaa kuđyani. ³⁸ Huyu Mufarisayo kamaka akimuona Yesu nkakunawa kiadha asidzađabva kuđa. ³⁹ Ndookomu řwana kamwamba, "Nywinywi Mafarisayo, mu wahiđu muno wa kukosa vikombe na masahani yenu nanze, na hali kuzimuni mwenu mudzaa uhamile na mazuka yangine. ⁴⁰ Nywinywi mađuura! Ntamudzi kwamba Muungu ndiye aumbiye kuzimu na nze? ⁴¹ Đubva wapfeni makowesa vivyo vikombeni na vuuureni mwenu, na kula kintu kinamudherea. ⁴² Mudzawa na đina iyodze nywinywi Mafarisayo! Ntamutsowe kumuyaviza Muungu fungu đya kumi đya kiđechonse mwichonapata hařa kiwe kachuchu mala ga. Ela munabalifa kuhenda hachi na kumutsaka Muungu. Haya yanamumala kuhenda pfasipfo kubalifa hayade yangine yeyo machuchu. ⁴³ Mudzawa na đina iyodze nywinywi Mafarisayo! Mutsaka viti vya usoni usoni masunagogini. Mutsaka kakedhyegwa na hila usoni kwa wantu. ⁴⁴ Mudzawa na đina iyodze nywinywi! Mwaa dza mbeera zisizohambujwa na zizonarangwa-rangwa ni wantu pfasipfo kuvimanya." ⁴⁵ Mumodza jwa waalimu wa Sharia kamwambukuya kamwamba, "Mwaalimu, ukinena dza hivyo, kwakuhutsolani naswi." ⁴⁶ Ela Yesu kamwamba, "Hařa nanywi waalimu wa Sharia, mudzawa na đina iyodze! Munawapfagaaza wantu vimbogo viziho viziho vya masharia ya kiđini, na hali nywinywi wenye ntamuwezi kunuya hařa mukono muwasaiđe. ⁴⁷ Mudzawa na đina iyodze nywinywi! Munazimbaka na kuzirembosa mbeera za manabii wayagijweo ni wabibi zenu. ⁴⁸ Đubva mu mashaahiđi, koro mukubaliana na mahendo ya wabibi zenu. Wao wawayaga hawa manabii anywi muzimbaka hizi mbeera zao. ⁴⁹ Đubva Muungu kanena mvidhyoni mwakwe kamba, 'Nawahumia manabii na ntumi. Wangine wao wanawayaga na wangine wao wanawakuntisa đina.' ⁵⁰ Ndookomu myazi ya manabii wonse wayagijweo hangu kuumbwa kwa lumwengu, idzaiya dzuu yenu nywinywi wantu wa hizi hizi ngera. ⁵¹ Hangu mwazi wa Habili hařa wa Zakaria, huyu ayagijwee kahi ya haya madhabahu ya kuyavia mvuugiya ne Hekalu, yonse idzaiya dzuu yenu. Hachi nyakumwambiani, hukumu ya hu huu uyaji wonse idzamusukia nywinywi wantu wa hizi hizi ngera. ⁵² Mudzawa na đina iyodze nywinywi waalimu wa Sharia! Koro mujhwaa huu yufunguo jwa umanyi mujufitsa. Ela nywinywi wenye kunjia humu Uhajuni ntamuhadya ya kunjia, na hawađe weokutsakani kunjia nao pia mwakuwakaiyani machingama." ⁵³ Yesu efonuka na hapfađe waalimu wa Sharia na Mafarisayo wamuhendea musindiyo wakimuza dzuu ya mambo menji na menji, ⁵⁴ wakilacha dzambo zuka adzeđyonena ili wamuđe.

12 Maelefu ya wantu wewa wakuundukizikani hařa wađabva kurangana-rangana. Yesu kađabva kunena na wanafunđiwe kawamba, "Dziřunzeni muno na hamira ya Mafarisayo, yani umbiimbii wao. ² Kula kifinikizijwecho kidzapfenujwa wekeani, na kula kifitsijwecho kidzanyikana. ³ Ndookomu kula muneneyecho kizani, kidzaisikijwa muyangani. Na kula munongoneyecho nyumbani

kuzimu kidzalabvigwa wekeani.”⁴ Yesu kongeza kunena kamba, “Hachi nyakumwambiani wabamu zangu, namutse-washooga hawađe weonaweza kumuyaga mii ɓasi na hali ntawa uwezo dzuu ya ruhu zenu.”⁵ Namuyanga huyu jwa kumushooga. Mushoogeni Muungu, koro jeje ana uwezo wa kwamba akisa kumuyaga muntu anaweza kumungiza mohoni. Hachi nyakumwambiani, Muungu ndiye jwa kushoogwa!⁶ Uriye nchiji watsano ntawanaguzwa kwa mapeni mawii? Ela hachi nyakumwambiani, Muungu anawanahia wonse chima cha kwamba, nkaarerwe hađa mumodza jwao.⁷ Muungu kamanya hađa kwamba vitswa vyenu vina nywii nyengaa! Ndookomu namutseshooga kiđechonse, koro kwa Muungu nywinywi muna maana zaiđi kuchia hađa kumbi zima đya nsongo.”⁸ Yesu kawakon-tomeeza amaale kawamba, “Kula adzeenena usoni ya wantu kwamba jeje njwangu, nami mimi Mwana jwa Ađamu nidzanena usoni ya malaika wa Muungu kwamba huyo huyo muntu njwangu.”⁹ Ela yuđe jwonse adzeenikana usoni kwa wantu, nae kadzakanigwa usoni kwa malaika wa Muungu.¹⁰ Yuđe jwonse aneneye chuuwo kizuka dzuu yangu mimi Mwana jwa Ađamu anaweza kuyatsijwa. Ela muntu akimutsola Ruhu Mudheru nkawezi kuyatsijwa meshi.¹¹ Mudzefosumamiswa masunagogini na usoni ya mahaju na wađawala wangine, namutsehangaika na mađaro kwamba mujwakunena kintu gani, ambu mujwakudzihedeheadze.¹² Koro hiyo hiyo saa ikifika Ruhu Mudheru anamuyong-weeza pfađo hiviđe vya kunena.”¹³ Humuđe kiđaroni kwiwa muntu mumodza akimwamba Yesu, “Mwaalimu, mwambie huyu ndugu yangu anigawie hi sehemu yangu ye đala ya baba ahuyatsiiyeyo.”¹⁴ Yesu kamwambukuya kamwamba, “Aniwekeye ɓoibi jwenu ambu mugawa đala kahi yenu nyowii ni ga?”¹⁵ Makisa kanena na wonse kawamba, “Manyani na mudziđunze na hamile, koro vija vinji ntavinamumpa muntu maisha ya đugha, hađa akiwa jabvadze.”¹⁶ Makisa Yesu kawasumwiiya hiđi inganyo hiđi: “Kwiwa muntu jabva eyekuwa na nkonde iyoikivyaa muno.”¹⁷ Kađabva kumamađa mojoni mwakwe kamba, ‘Nihendedze, nami si pfantu pfa kuiweka hi bvaro yangu?’¹⁸ Makisa kamba, ‘Nahenda hidzaa: navivara vihaa vyangu na nambaka vingine vikuu. Humo naingiza hi bvaro yangu na vija vyangu vingine.’¹⁹ Makisa kanena na mojoni kamba, ‘E moja wangu, una vintu vyema vinji vya kuđya myaka minji. Sasa yavya hara, đyaa, nwa, na kutseka!’²⁰ Ela Muungu kamwamba, ‘Ee đyura we! Unafwa hu huu siku wa yeo. Đubva ni ga adzeevipata hivi vija vyonse udziwekeeyeyo?’²¹ Ndookomu ndi-vyo vidzeyyowa kwa hawađe wadziwekeeyeo ujabva, ela ntawa ujabva usoni kwa Muungu.”²² Makisa Yesu kawamba wanafunđiwe, “Ndiyo maana niyokumwambiani kwamba mutsemuđama dzuu ya haya maisha yenu. Namutsemuđama kwamba keso munadya kintu ga. Na wala namutsemuđama dzuu ya hi mii yenu muđabve kumamađa kwamba keso munavwaa kintu ga.”²³ Koro kukaa moja ndiko muhimu kuchia vintu, na hu mwii ni muhimu kuchia nguo.”²⁴ Amaa ɓayayoweni makurađu. Ntayaima na wala ntayavune. Ntaya vihaa wala pfantu pfađepfonse pfa kuwekea bvaro, ela Muungu anayaisa. Ehe fađi nywinywi, kwa Muungu ntamukwaa na maana zaiđi kuchia nyuni?²⁵ Ni ga kahi yenu eyenaweza kudzyongezea haya maishaye kwa kudzihangaiša?²⁶ Mukitsaweza hađa dzambo dođo dza hiđi, đubva mirumiru za mambo yangine nza?²⁷ ɓayayoweni malele yevyonamea. Yayo ntayahende kazi wala

kudzyelekanyia mavwazi. Ela hachi nyakumwambiani! Hađa haju Sulemani na jabvawe wonse eokuwa nao, nkakuwa na mavwazi mema kuchia hađa lele modza.”²⁸ Ikiwa kwamba mani ɓu, yeyonamea yeo makonden, keso yakanyuuka na yakatsomwa, Muungu anayavwika malele mema dzevihivi, ehe fađi nywinywi anamuvwika chima ga? E nywinywi muna faro ndođo ɓi!²⁹ Ndookomu namutsemuđama kwamba munadanyi ambu munanwani,³⁰ koro mambo dzayahaya ndiyo yeyonawamuđa wantu wonse humu lumwenguni. Ela Baba kamanya kwamba haya haya munayahiđadi.³¹ Ishinu nywinywi ulacheni Uhaju wa Muungu, na hayo yangine yonse anayamumpa.³² Nywinywi kiđaro changu kiđođo, namutseshooga, koro ni tsekea ya Baba jwenu kumumpa nywinywi uhajuwe.³³ Guzani mwivyonavyo vyonse na hizi fwedha muziwapfe masikini. Dzilachieni mifuko ya fwedha isiyojara, na mudziwekeye nkandi mbinguni. Huko nkandi zenu zinawa pfantu pfema, koro ntaku wevi wadzeozifikia wala mafunzi ya kuzinanga.³⁴ Koro hapfađe wipfonaweka nkandi yako ndipfo pfa mojowo wipfonatsaka kuwapfo.”³⁵ Yesu kongeza kuwambia wanafunđiwe kamba, “Wani ɓayari, dzibigeni mikomboo na matsaa yenu yawe kuyangaani.”³⁶ Ikaani dza wahumisi weokumuindani ɓwana jwao agale na harusini. Akidza akihana, wanamufungwiiya muđyango iyo saa.³⁷ Hawađe wahumisi wadzawa na tsekea nkuu ɓwana jwao akidza akiwađonga wa matso. Hachi nyakumwambiani, kadzadzifunga, anawaweka chihako na kuwahumikia.³⁸ Wanawa na tsekea iyodze ɓwana jwao akiwađonga wa matso hađa akidza siku kahi ambu hafufi nkuku kuwika.³⁹ Natsaka muviimuke hivi: ɓambere muntu andeemanya kwamba mwivi njwakudza saa nyengani, hakika andeyamia nyumbaye itsekudzavunzwa.⁴⁰ Ndookomu nanywi pia ni hađi muwe ɓayari, koro Mwana jwa Ađamu anakudza saa musiyoiđaria.”⁴¹ Makisa Peđero kamuuzi Yesu kamwamba, “ɓwana, ađi inganyo kuhwambia swiswi hekeđu ambu kunena kwa kula mumodza?”⁴² ɓwana kamwambukuya kamwamba, “Muhumisi mwema na eye muhikizika ni dza yu? Ni huyuđe jwa kwamba huyu ɓwana jwakwe anaweza kumumpa muzigo wa kuiđunza hi nyumbaye na kuwapfa chakuđya hawa wantu wa hapfađe bala-balani.”⁴³ Saa ya huyuđe ɓwana adzeyouja na akiona kwamba huyuđe muhumisi kahenda kazi nyema, huyu muhumisi anapata ɓubvo.⁴⁴ Hachi nyakumwambiani, huyu ɓwana jwakwe anamumpa huyo huyo muhumisi mamulaka dzuu ya kula kintu echonacho.⁴⁵ Ela ikiwa kwamba huyu muhumisi ni muntu asiye maana, anadzingiza kuđaroni kwamba huyu ɓwana jwakwe nkakwudza haraka. Ndookomu anađabva kudziwabigia ɓasi hawa wahumisi wenziwe wa kike na wa kiyume, na kudzingiza jila za kuđya na kuruma pfamodza na warumi wenziwe.⁴⁶ Đubva nsikuye huyu ɓwana jwakwe kadzagala, saa ya huyu muhumisi asiyođaria kwamba kakudzani! Hachi hukumu adzeyomumpa anamuđaa-ɓaa kafu, na anamuhenda dza hiviđe vya wantu wasiokuwa wahikizika wevyonahendegwa!⁴⁷ Muhumisi amanyiye miro ya ɓwana jwakwe ela akitsaawa ɓayari kuhenda, anabigwa lucha nkali.⁴⁸ Ela muhumisi asiimanya miro ya ɓwana jwakwe na akihenda matsowa, nkanabigwa muno dza huyuđe muhumisi amanyiye na kutsahenda kintu. Koro kula apfegejwe vinji kadzalachigwa vinji. Muntu apfegejwe vinji zaiđi, inamumala kuhenda menji zaiđi.”⁴⁹ Yesu kanena kawii kamba, “Nidzia kugiza moho huju lumwengu, nami niđamani muno kwamba uwe umagija!

⁵⁰ Nina maṭopyo ya ḡina yeyokuniindani, na yakuningizani mirumiru haṭa yadzepfoṭimizwa. ⁵¹ Munaṭara kwamba nidzia kuyeha naghea lumwenguni? Moro sikudzia kuyeha naghea haṭa, ela nidzia kuyeha migawikano. ⁵² Koro hangu hi saasambi, wantu watsano wa nyumba modza wadzat-sowana, wahahu wanawagarukia wawii na wawii wanawagarukia wahahu. ⁵³ Baba kadamugarukia mwanawe, na mwana kadamugarukia babajwe. Mama kadamugarukia mwanamukewe, na mwanamuke kadamugarukia mama-jwe. Mukwangu muke kadamuperukia mukaza mwanawe, na mukaza mwana kadamuperukia mukwanguwe muke.” ⁵⁴ Makisa Yesu kawaperukia hawa wantu kawamba, “Mukiona wingu ḡikaa na ḡanda ya nsini munaṭabiri iyo saa mukamba, ‘Kujwakunya mvuya,’ nayo inanya ḡugha. ⁵⁵ Na mpepfo zikiḡabva kubiga kuyawa ḡanda ya dzuu, munakwamba, ‘Dzuwa ḡijwakuwa kali.’ Naḡyo ḡikawa kali ḡugha. ⁵⁶ E nywinywi wambiimbii! Munaziyowa hizi mbingu na hi nsi kisa mukaṭabiri mambo yadzeyohendeka. Ela kuṭi ntamuwezi kuhambuya hivi vihambwiizo vya hizi hizi ngera na hali mwakuvionani wazi wazi tswee? ⁵⁷ Kuṭi ntamunaimuka chicho cha hachi kwenu nywinywi kuhenda? ⁵⁸ Muntu akitsaka kukusiṭaki kwa ṭoibi, ḡema kusikiana nae musidzakwenda kotini. Koro ukitsahenda hivyo, anakupfiika na nguvu kwa huyu ṭoibi, na huyu ṭoibi anakungiza mikononi mwa asikari. Huyu asikari nae anakungiza gerenzani. ⁵⁹ Hachi nyakumwambiani, ukifungwa nkuyawe mumpaka saa udzeyoipfa hiḡe nḡururu ya mwiso ya hi faini udzeyoigwa.”

13 Makisa wantu wangine wamudzia Yesu na wamumpa maagu ya Wagalilaya wayagijweo ni liwali Pilato wepfowakipfiika waḡondo wa kuyavya mvuugiya kwa Muungu. ² Yesu kawambukuya kamba, “Munaṭara kwamba awa Wagalilaya wayagijweo ni wanabvise kuchia Wagalilaya wangine? ³ Sivo haṭa! Mukitsapfyehuza mama, nanywi pia munafwa tswee dzao. ⁴ Ehe awaḡe wantu kumi na wanane wa Siloamu, wafwiyeo wepfogwijwa ni huḡe munara? Munaṭara kwamba ni wazuka kuchia wantu wangine wonse wa Yerusalemi? ⁵ Sivo haṭa! Ela nyakumwambiani kwamba, mukitsapfyehuza mama nanywi nyonse munafwa dzao.” ⁶ Makisa Yesu kawambia hiḡi inganyo, “Muntu mumodza ewa kaṭora muhi wa mutini nkondeni mwakwe. Ela kula akidza kulachani matunda nkekiona kintu. ⁷ Ḋubva kamwamba huyu muima nkondeye, ‘Ṭayowa, isakuwa myaka mihahu hangu niḡabve kudzalacha matunda ya mutini, na sidzaona haṭa modza. Ukente! Koro wakuinangani hi nkonde ḡure.’ ⁸ Ela huyu muima nkonde kamwambukuya kamwamba, ‘Ḋwana nahuuyatse nangaa hu huu mwaka ṭu. Nauṭukuria simo hapfa sinani makisa naungiza mbolea. ⁹ Ḋubva ukidza ukivyaa matunda ni urembo, ela ukitsavyaa ukente.’” ¹⁰ Nsiku modza ya Sabato, Yesu ewa kuyongweezani sunagogini. ¹¹ Humo sunagogini kwiwa muke eyekuwa na mpepfo nzuka imumpiyeo nḡwari ya myaka kumi na minane. Ewa kakutsika kumu na nkakuweza kudzigonzowa. ¹² Yesu epfomuona kamuhana kamwamba, “Ee muke, kwa huru na nḡwariyo!” ¹³ Kamuwekea mikono, na pfapfo huyude muke kagonzoka ḡii na kaḡabva kumushaḡa Muungu. ¹⁴ Ela huyu mukuu jwa sunagogi kareja kwa kwamba Yesu kapfonya muntu na nsiku ya Sabato. Ndookomu kanena na hawa wantu kawamba, “Kuna nsiku ntandahu za kwamba munaweza kuhenda kazi. Ḋubva nzoni kuzimuni ya hizo hizo nsiku muriṭwe, ela namut-

sekudza na nsiku ya Sabato!” ¹⁵ Ndipfo Ḋwana akimwambukuya akimwamba, “Ee nywinywi wambiimbii! Ni ga kahi yenu asifunguya sangaye ya ngombe ambu haredye akaḡipfiika kunwani madzi na nsiku ya Sabato? ¹⁶ Ehe ayu muke ayu, eye yuyee jwa Iburahimu ahendezejwe muhumwa jwa Shaaṭani kwa myaka kumi na minane, atsewekwa huru kwa dzambo ḡya kwamba ni nsiku ya Sabato?” ¹⁷ Hiviḡe vya Yesu ambukwiiyevyo kuwagiza yutswa nyabvawe wonse na wantu wangine watsekezwa ni haya mambo makuu ahendeyeyo. ¹⁸ Yesu kawauza wantu kawamba, “Uhaju wa Muungu waa dza kintu ga? Ambu niuinganye na kintu ga? ¹⁹ Waa dza mbeju ya tsare imeeyeyo nkondeni. Ikuya haṭa ihenda muhi mukuu na mukuu, haṭa nyuni nao wenda wadzielekanyia vitsanza humu mahambini.” ²⁰ Makisa Yesu kanena kawii kamba, “Uhaju wa Muungu niwiinganye na kintu ga? ²¹ Waa dza hamira ya muke ahwaiyeyo akiikandia mukahe. Ingawa hu unga wiwa ni mwinji na mwinji, hi hamira injia-njia, na hu unga wonse ufura haṭa uhenda mukahe mukuu na mukuu.” ²² Epfokuwa charoni kwenda Yerusalemi, Yesu kachia na midzini na vidzidzini, akiyongweeza wantu. ²³ Muntu mumodza kamuuza kamwamba, “Ḋwana, yani awa wadzeopfona ni wachuchu ḡasi?” Yesu kambukuya kamba, ²⁴ “Jwaniani kunjia na hu muḡyango mutseke, koro hachi nyakumwambiani, ni wenji wadzeotsaka kuunjia, ela ntawakudzaweza. ²⁵ Mwenye nyumba kadzanuka na kuufunga hu muḡyango. Ndookomu mukisumama nze na kuhana na hapfa muḡyango mukimurai amufungwiye, jeje kadzamwamba, ‘Haṭa simudzi muyawiyeko!’ ²⁶ Nanywi mudzamwamba, ‘Wewe wikiyongweeza midzini mwehu, na haṭa hwiikiḡya na kunwa pfamodza nawe.’ ²⁷ Ela jeje kadzamwamba, ‘Kare simudzi muyawiyeko ṭi! Ninukiani hapfa nywinywi wantu wazuka nywi!’ ²⁸ Mudzaiya na kurhigha magego mudzefpomuona Iburahimu, Isaka na Yakobo, na manabii wonse Uhajuni mwa Muungu, huku anywi mukifaṭulwa nze. ²⁹ Wantu wadzakudza kuyawa muyao dzuwa na mutso dzuwa, hangu dzuu haṭa nsini, na wadzakaa vihako jilani mwa Uhaju wa Muungu. ³⁰ Ḋubva wa mwiso wadzawa wa ḡura, na hawaḡe weo wa ḡura hi hii saasambi wadzawa wa mwiso.” ³¹ Iḡe saa Mafarisayo wangine wamuḡaabvata Yesu wamwamba, “Nuka hapfa wende kuntu kungine, koro haju Herode anatsaka kukuyaga.” ³² Ela Yesu kawambukuya kawamba, “Endani mukamwambie huyude hamabworama kwamba, nyakuyavyani mpepfo nzuka na kupfonya wantu yeo na keso na nsiku ya hahu nakwisa. ³³ Haṭa vivyo ni haḡi ninjie charoni yeo, keso na muhondo. Koro si hachi kwamba nabii afwe kungine kuḡekwonse lamuḡa Yerusalemi. ³⁴ Yerusalemi, e Yerusalemi! Mudzi wiwonayaga manabii na kuwabiga na mawe ntumi wa Muungu! Ni myeedha myengaa nitsakiyeyo kuwatsanganya wantuwo pfamodza, dza hiviḡe vya nkuku evyonawafunamia wanawe nsii ya maḡawaye? Ela wewe kudziza! ³⁵ Ḋubva mudzi wenu mudzausindikijwa. Hachi nyakumwambiani, ntamukudzaniona kawii mumpaka ngera idzefpofika ya kwamba mudzanena mwambe, ‘Kavodhyegwa jeje eyekudzani kwa sari ḡya Ḋwana!’”

14 Nsiku modza ya Sabato, Yesu kenda kuḡyani chakuḡya nyumbani mwa mumodza jwa wakuu wa Mafarisayo. Na wantu wamuchimiza waone adzechohenda. ² Usoni pfa Yesu kwiwa muntu avimbie-vimbie hu mwii. ³ Yesu kawauza Mafarisayo na waalimu wa Sharia kawamba, “Sharia yehu ihuseresa kupfonya na nsiku ya Sabato ambu

haṭa?"⁴ Ela wao ntawakumwambukuya chuuwo. Ndookomu Yesu kamugija, kamupfonya, na kamugonzoza.⁵ Makisa kawaperukia kawamba, "Ikiwa kwamba mumodza jwenu ana mwana ambu ngombe igwiyeo kisimani na nsiku ya Sabato, nkawezi kwenda akaiyavye kwa dzambo kakushoogani kuhenda kazi na nsiku ya Sabato?"⁶ Ela ntawakuweza haṭa kumubaiya kanwa.⁷ Yesu epfowaona wageni wakwakutsanani kukaa viti vya usoni usoni, kawambia hiḍi inganyo hiḍi:⁸ "Ukihanigwa kwa jila ya harusi, nkudzokae kiti cha usoni. Koro kutseewa kwamba kuhanwa muntu mukuu kukuchia wewe,⁹ haṭa huyu amuhaniye nyowii adzeakwambe, 'Muyatse huyu akae hapfa.' Dũbva unalacha pfantu pfa nyuma pfa kukaa usipofpatsaka huku ukiwa na yutswa.¹⁰ Ishinu ukihanwa kwa jila ya harusi, enda ukakae nyuma, ili huyu akuhanie adzeakwambe, 'Bamu, dzikuntie hapfaḍe usoni.' Ndookomu kudza na hila usoni ya wageni wengine wonse.¹¹ Koro kula adzikuzie kadzasuswa nsi, na kula adzisusie nsi kadzakuzwa."¹² Makisa Yesu kamwambia huyuḍe muntu amuhaniye kamwamba, "Ukielekanya chakuḍya cha musikahi ambu cha mioro nkudzohane waḍamuzo, ambu wanduguzo ambu wantu wa sindowo nolawe wantu majabva mwio kukaani hafufi nao. Koro nao wanakuhana, na kukuipfa uwahendeyeo.¹³ Wipfonawa na jila, hana makowesa, virema, vihewi na ntumbu matso.¹⁴ Nawe unavodhyegwa, haṭa ikiwa kwamba ntawa kintu cha kukuipfa. Koro Muungu kadzakui pfa nsiku ya kufufujwa hawaḍe wamuhikiziyeo."¹⁵ Mumodza jwa hawaḍe wantu wakaiyeo kuḍyani epfosikia haya, kamwamba Yesu, "Wadzawa na tsekea nkuu muno hawaḍe wadzeokaa kuḍyani jila ya Uhaju wa Muungu."¹⁶ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Muntu mumodza kahenda jila nkuu, ahaniyeo wantu wenji.¹⁷ Saa ya jila ipfofika, kahuma muhumisijwe kwendawamba wageni, 'Nzoni jilani, koro kula kintu cha ṭayari.'¹⁸ Ela wonse waḍabva kuyavya vipfangizo. Jwa ḍura kamwamba huyuḍe muhumi, 'Niguya nkonde, nami ni haḍi nyende nikaiḍoye, ndookomu sipate kudza.'¹⁹ Yungine kamwamba, 'Niguya ngombe kumi za kuimia, nami nyendaziḍema, sikwakupata kudza.'²⁰ Na yungine kamwamba, 'Nihwaa muke si haṭa kae, ndookomu sinaweza kudza.'²¹ Dũbva huyuḍe muhumi kauja kenda kamwambia ḅwana jwakwe hayo yonse. Mwenye nyumba kareja na kamwamba huyu muhumisijwe, 'Rebva wende njia nkuu na ndoḍo za mudzi, ukawahane makowesa, virema, ntumbu matso na vihewi.'²² Na kapfachu, huyu muhumisi kadza kamwamba, 'ḅwana, uneeeyo yesakuhendwa, ela amaale kuna namfasi.'²³ Ndookomu huyu ḅwana kamwambia kawii huyu muhumisi, 'Enda njia zonse za mudzi na mipfakaye ukawasharuṭise wantu wadze ili nyumba yangu idzae.'²⁴ Koro nyakumwambiani kwamba ntaku haṭa mumodza jwa hawa wageni weohanwa ḍura adzeekiṭaṭa hichi chakuḍya changu.'²⁵ Viṭaro vikuu vya wantu viwa kumuubani Yesu. Nae kawaperukia kawamba,²⁶ "Yuḍejwonse atsakiye kuniuḅa na kuwa mwanafunḍi jwangu, ni haḍi anitsake mimi kuchia babajwe na mamajwe, mukaziwe na wanawe, wanduguzwe na waimbuzwe na haṭa maishaye mwenye.²⁷ Yuḍejwonse asiyeutsukuya muhiwe wa mpatsa na kuniuḅa mimi, huyu nkawezi kuwa mwanafunḍi jwangu.²⁸ Ni ga kahi yenu eyenaweza kumbaka nyumba pfasipfo kukaa chihako nguzi, ayowe kwamba ana vija vya kuṭosa kumbakia?²⁹ Koro akitsahenda dzavyo, anaweza kuimbaka hi nyumba haṭa ikifika kahikahi vija vya

kumbakia vimusiiye nae atseweza kuia. Na wantu wanaḍabva kumutsezea³⁰ wakyamba, 'Muntu huyu kaḍabva kumbaka ela nkakuweza kwisa.'³¹ Ambu ni haju ga, awee kwendani kujwanani viha na haju yungine, asikaa chihako nguzi ayowe kwamba wantuwe elefu kumi wanawaweza wantu elefu miyongo miwii wa huyuḍe haju mwenziwe?³² Akiona kwamba nkawezi, anamuhumia wantu wamuṭan-gere huyuḍe haju asidzafika hafufi, wahende mashauri ya kungiza naghea.³³ Dũbva ntaku mumodza jwenu adzeeweza kuwa mwanafunḍi jwangu pfasipfo kujibaṭa yonse eyonayo."³⁴ Yesu kongeza kunena kamba, "Munyu ni mwema. Ela munyu ukitsowa hukuḍe kutsama wikonamala kuwa nako, unahendegwadze ili upate kutsama dza munyu kawii?³⁵ Unawa kwamba ntaufae kwa kuhendea kiḍechonse, ndookomu unakwihigwa dhaka. Dũbva awee na masikio ya kusikiya, nasikiye!"

15 Nsiku modza, wahwaa kuwa wenji na wantu wanabvise wadza kusikiya mayongweezo ya Yesu.² Mafarisayo na waalimu wa Sharia waḍabva kuḅuguma-ḅuguma wakyamba, "Huyu muntu huyu anakaa na kuwakarabisha wanabvise na kuḍya haṭa nao le!"³ Dũbva Yesu kawasumwiiya inganyo kawamba,⁴ "Ikiwa kwamba mumodza jwenu ana mbuzi gana, na modza imwaaria, anahendadze? Nkanaziyatsa azi miyongo kenda na kenda yuwandani anakwendailacha ai mbuzi yaariyeo mumpaka aione?⁵ Akiona anaipfaza kiṭuron na tsekea,⁶ na anauja nayo. Akifika nyumbani anahana waḅamuzwe na ḍyiraniwe anawamba, 'Tsekeani pfamodza nami koro hi mbuzi yangu iyokwaara niiona.'⁷ Vivyo, idzawa tsekea nkuu mbinguni kwa munabvise mumodza apfyehuziye mama kuliko kwa wahachi miyongo kenda na kenda wasioona kwamba iwamala kupfyehuziye mama."⁸ Yesu kongeza kunena kamba, "Ambu nahuhwaiye kwamba kuna muke eye na mukurubembe kumi ya fwedha. Akyaara kurubembe modza, anagiza tsaa, anaipfea nyumbaye na kuḍilacha mumpaka aḍione.⁹ Akidiona, anawahana waḅamuzwe na maḍyirani wakwe na anawamba, 'Tsekeani pfamodza nami, koro niḍiona hiḍi kurubembe ḍyangu ḍya fwedha ḍidyonyaaria.'¹⁰ Dza vivyo, malaika wa Muungu wanatsekea kwa dzambo ḍya munabvise mumodza apfyehuziye mama."¹¹ Yesu kongeza kunena amaale kamba, "Kwiwa muntu mumodza eyekuwa na wana wawii.¹² Huyu mwana muḍoḍo kamwamba ise, 'Baaba, nimpa sehemu yangu ya hu uḍalo wangu usidzafwa.' Ndookomu muntu huyo kawagawiya wanawe maliye.¹³ Zipfochia nsiku kachuchu, huyuḍe mwana muḍoḍo kaguza uḍalowe, makisa kanuka kenda nsi ya kuye. Hukuḍe, kenda kananga-nanga maliye yonse.¹⁴ Epfofumia kula echokuwa nacho, hiḍe nsi yonse injijwa ni nzaa nkuu muno na haṭa nae kaḍabva kufwa nzaa.¹⁵ Ndookomu kenda kadziyavya kumuhendea kazi muntu mumodza jwehiḍe nsi. Nae kamupfiika nkondeni, kwendaṭikisa nguyuwe.¹⁶ Nzaa ipfomuhamatiya kaṭamani kuḍya hichi chakuḍya cha nguyuwe. Ela ntaku muntu amumpiye kiḍechonse.¹⁷ Akili zipfomupfenuka, kamamaṭa kamba, 'Amaa ni wahumisi wengaa wa baba weokuḍyani na kusaza? Ami huku nyakudzifwiani nzaa ḅasi?¹⁸ Nakwenda kwa baba nikamwambe: Baaba, nihenda nabvise kwa Muungu na kwako.¹⁹ Sinamala haṭa kuhanwa mwanao kawii. Nihwaa dza mumodza jwa wahumisiwo.'²⁰ Dũbva kanuka kuuja kwa babajwe. Asidzafika hafufi na nyumbani, babajwe kamuona na jwa kuye. Kamufwiya ṭei muno. Kamuḍaramia kenda ka-

murhampika na kamunonea. ²¹ Huyu huyu mwana kamwamba, 'Baaba, nihenda nabvise kwa Muungu na kwako pia. Sinamala haṭa kuhanwa mwanoo kawii.' ²² Ela ise kawamba wahumisiwe, 'Rebvani haraka mukadiyehe hiḍiḍe loṭa dze-ma ḍya mwiso, muḍimuvwike. Muvwikeni na ṭele ḍoweni mwakwe na mumuvwike na vياهو maguuni mwakwe. ²³ Kisa yehani mwanangombe munono mumutsinze, na huḍye hutsaika. ²⁴ Koro huyu mwanangu ewa kafwa, ela sasa kafufuka. Ewa kaara, ela sasa kaonekana.' Ḍubva jila iḍabva. ²⁵ Haya yonse yahendeka huku mwanawe hangafa akiwa ka nkondeni. Galichumea yakwe, epfufika hafufi na nyumbani kasikia misindo ya ngoma na kuvina. ²⁶ Ḍubva kahana mumodza jwa hawa wahumisi kamuza kamwamba, 'Munamba kuna?' ²⁷ Nae kamwamba, 'Huyu ndugujo kauja nyumbani, ḍubva babajo kamutsinzia mwanangombe munono, kwa kwamba kagala akiwa muzima.' ²⁸ Huyu huyu mwana hangafa kareja haṭa nkakutsaka kunjia nyumbani. Ndookomu babajwe kayawa na kanena nae anjie. ²⁹ Kenge jeje kamwambukuya ise kamwamba, 'Ṭayowa myaka yonse hii nikuhumikia dza muhumwa, na sikukutsowea na kiḍe-chonse. Ela nkukunimpa haṭa mwana mbuzi, nipate kutsekea na waḅamu zangu. ³⁰ Ela huyu mwanoo anangie-nangie maliyo na mashudha makisa akiuja nyumbani, kumutsinzia huyu mwanangombe munono!' ³¹ Ise kamwamba, 'Mwanangu, wewe kwa pfamodza nami nsiku zonse, na vyonse nivyonavyo, mvyako. ³² Ni hachi kuhenda jila na kutsekea, koro niṭara ya kwamba huyu ndugujo ewa kafwa, ela katsi ka moja. Ewa kaara ela sasa kaonekana.' "

16 Kawii Yesu kawamba wanafunḍiwe, "Kwiwa muntu jabva mumodza eyekuwa na musumamizi jwa maliye. Huyu muntu kapata mfunyenye kwamba musumamizi jwakwe kakunangani-nangani maliye. ² Ḍubva kamuhana kamwamba, 'Aya ya wantu weyokunenani dzu-uyo ni ḍugha? Natsaka uyange namuna wivyoukiya-sumamia haya mali yangu, koro nkunamala kuwa musumamizi jwangu kawii.' ³ Huyu musumamizi kamamaṭa mojoni mwakwe kamba, 'Sasa nihendedze nae huyu ḅwana jwangu njwakuniyavya kazini? Ninkidziyowa, kuima siwezi na kuyomba naona yutswa. ⁴ Sasa nimanya vya kuhenda, ili nidzefoyavigwa kazini, niwe na waḅamu wadzeonihana makwao.' ⁵ Ndookomu kawahana wantu wonse weokuwa na marando kwa huyu ḅwana jwakwe. Kamuza jwa ḍura kamwamba, 'Una rando ḍya chima ga kwa ḅwana jwangu?' ⁶ Jwa ḍura kamwambukuya kamwamba, 'Maḍaḅa gana ya mafuḥa.' Huyu musumamizi kamwamba, 'Hwa cheti chako, rebva ukae chihako na ora kwamba una rando ḍya maḍaḅa miyongo mitsano ya mafuḥa.' ⁷ Makisa kauza yungine, 'Ehe nawe, una rando ḍya chima ga?' Nae kamwambukuya kamwamba, 'Mizigo gana ya nganu.' Huyu musumamizi kamwamba, 'Cheti choko hichi, ora mizigo miyongo minane ya nganu.' ⁸ Ndookomu huyu muntu jabva kamushaḍa kwa karowe ahendeyeo. Koro wantu wa lumwengu huju ni makaro kwa kuhenda mambo yao, kuliko wantu wa Muungu waiyo kwa kuhenda mambo ya Muungu.' ⁹ Makisa Yesu kongeza kunena kamba, "Nyakumwambiani, dzilachieni waḅamu na fwedha za lumwengu huju, ili zidzefomusiya muhanwe makaoni mwa maishi. ¹⁰ Yuḍejwonse eyenahikizika na mambo maḍoḍo maḍoḍo anahikizika haṭa na mambo makuu makuu. Na yuḍejwonse asihikizika na mambo maḍoḍo maḍoḍo, nkanahikizika na mambo makuu makuu. ¹¹ Ḍubva ikiwa kwamba ntamunahikizika na ujabva wa

lumwengu huju, munahikizikadze na ujabva wa ḍugha wa Muungu eonapfa wantu? ¹² Na mukitsahikizika na ujabva wa muntu yungine, adzeemumpa yeyo yenu ni ga?" ¹³ Yesu kagija kuyongweeza kamba, "Ntaku muhumwa eyenaweza kuhumikia maḅwana wawii kwa mweedha mumodza. Koro anamutsaka mumodza, na anamukeva huyu yungine. Ambu anamuhumikia mumodza na mojowe wonse, ela anamunyi-ra huyu yungine. Ndookomu nichokunenani ni kwamba, nkuwezi kumuhumikia Muungu na kuhumikia fwedha."

¹⁴ Mafarisayo wepfosikia haya yonse, wamubalifa, koro we-wa wantu watsakiyeo fwedha. ¹⁵ Ela Yesu kawamba, "Ndinywi mwiwonadzihendeza kuwa wahachi usoni ya wantu, ela Muungu kamumanya haṭa myojo yenu. Koro cha wantu wechonaḥwaa dza kintu chikuu, ni ṭukio usoni kwa Muungu."

¹⁶ Yesu kongeza kunena kamba, "Zisidzafika ngera za Yohana Muṭopya, Sharia ya Musa na matsoro ya manabii ndiyo yeyoyakisumwiiwa. Na hangu hizihiziḍe ngera haya Maagu Mema ya Uhaju wa Muungu yakusumwiiwani, na wantu wenji na wenji wakungizani hiḍu kunjia Uhajuni. ¹⁷ Ni vividho kwa mbingu na nsi kusia, kuliko haṭa katsoro kamodza ka hi Sharia kwaara. ¹⁸ Kula amuyatsiyee mukaziwe na akihwa muke yungine, huyo anawa kwamba kanjia rangani. Na yuḍejwonse ahwaiye muke ayatsijwee ni muumewe, nae pia anawa kwamba kanjia rangani." ¹⁹ Yesu kongeza kunena amaale kamba, "Kwiwa muntu jabva mumodza atsakiye kuvwaa nguo ghali ghali. Muntu huyu kaishi kimaḍaha kula nsiku. ²⁰ Kwiwa na muntu mumodza kowesa eyeakihanwa Lazaro. Huyu ekijwaa virango mwii muzima. Na jeje ekikaa na kupfiikwa muḍyangoni mwa huyu muntu jabva, ²¹ kuyoweeya kupata muharachao wa chakuḍya cha huyuḍe muntu jabva. Haṭa chughe nazo zikidza na kumlamba-lamba hivi virangovyee. ²² Mwisu huyuḍe kowesa kafwa. Malaika wamupfiika kukaani pfamodza na Ibrahahimu. Makisa huyuḍe muntu jabva nae kafwa na kazikwa. ²³ Epfoakioneswa tsungu mukali hukude wahira, kanuya matso dzuu na kamuona Ibrahahimu na kuye na Lazaro akiwa geri yakwe. ²⁴ Ḍubva kahana kamba, 'Ee baba Ibrahahimu, nifwiya ṭei. Muhume Lazaro, aṭopye nsa ya ḍowedyee madzini, anipfoze jwiimi jwangu, koro nyakuoneswani tsungu muno humu mohoni.' ²⁵ Ela Ibrahahimu kamwamba, 'Mwanangu, kumbuka kwamba wewe kupfegwa memayo yonse maishani mwako, huku Lazaro akipata mazuka menji. Ela sasa jeje kakuingamazwani huku awe ukioneswa tsungu. ²⁶ Kwongezeya hayo yonse, kuna pfangapfanga kuu kahi yehu nanywi. Ndookomu watsakiyeo kuvuka kudza kwenu ntawawezi, na yuḍejwonse atsakiyeo kuvuka kuyawa huko kwenu adze kwehu nkawezi.' ²⁷ Huyuḍe muntu kamwamba, 'Ḍubva nakuyomba, baba Ibrahahimu, umuhume Lazaro nyumbani mwa baba, ²⁸ kwiko na wandugu zangu watsano. Awasumwiiye watsekudza huku kuntu kwa tsungu huku.' ²⁹ Ibrahahimu kamwamba, 'Wanduguzo wana Sharia za Musa na matsoro ya manabii wangine. Ḍubva nawayagije hayo hayo.' ³⁰ Huyuḍe muntu jabva kamwambukuya kamba, 'Moro baba Ibrahahimu, hivyo ntaḍiṭose. Ela wakihumijwa muntu kuyawa wafuni, wanapfyehuzama mama.' ³¹ Kenge Ibrahahimu kamwamba, 'Wakitsahikiza vyuuwo vya Musa na manabii wangine, ntawawezi kupfyehuzama mama haṭa ikiwa kwamba kufufuka muntu kuyawa kwa wafu.' "

17 Yesu kawamba wanafunḍiwe, "Saa zonse kuna maḍemo ya kungiza wantu nabviseni, ela kadzawa

na ɗina iyodze muntu adzeeyeha haya haya maɗemo! ² Vindeewa urembo ɗambere huyo huyo muntu andefungwa iwe ɗya kupaazia oṭini na angukijwe ɓaharini kuliko, kuyatswa ahendeze mumodza jwa hawa wachuchu hawa agwe nabviseni. ³ Ɗubva dziṭunzeni! Ndugujo akikutsowea mweere, na akigwa matsowa, muyatsie. ⁴ Haṭa akikutsowea myeedha mifungahe kwa nsiku modza, na kula mweedha akikuujia akikwamba, 'Nitsowa.' Ni haḡi umuyatsie." ⁵ Makisa hawa ntumi wamwamba Yesu, "Ɓwana, hwongeze faro yehu." ⁶ Ela Yesu kawambukuya kawamba, "Ƴambere mundeewa na faro haṭa iyo ndoḡo dza mbeju ya tsare, mundeweza kuwambia hu mukuju huu, 'Kuka na mizini na ukameye ɓaharini!' Nao undemusikia." ⁷ Yesu kongeza kunena na wanafunḡiwe kamba, "Ikiwa kwamba mumodza jwenu ana muhumisi awee kuimani ambu kuṭikisani mbuzi, akiuja na nkondeni ambu maṭungoni, anamwamba arebve aɗye nguzi chakuɗyache?" ⁸ Haṭa! Ishinu, anamwamba, 'Nielekanyia chakuɗya, na udzifunge kunihumikia ninkiwa kuɗyani na kunwa. Kisa nawe uɗye chakuɗyacho.' ⁹ Ayu ɓwana anamuyaviza asanṭa ayu muhumisi kwa kuhenda aya amwambiyeyo ahende? ¹⁰ Dza vivyo nanyini mukihenda mwambijweyo, ambani, 'Hangu ɗura hu wahumwa, na huhenda haya yahumaliyeyo kuhenda ɗu.' ¹¹ Yesu epfokuwa charoni kwenda Yerusalemi, kavuka na mumpakani mwa Galilaya na Samaria. ¹² Epfokuwa hafufi kunjia mudzi mumodza, Yesu kaṭongana na wantu kumi weokuwa na kwanga. Wasumama na jwa kuye ¹³ na wamukulisa wamwamba, "Yesu, Ɓwana, hufwiye ɗei!" ¹⁴ Yesu kawayowa makisa kawamba, "Endani mukadziyanganye kwa wakohani." Wepfowakyenda kwa wakohani, wadziona kwamba wadhereka na ntawa kwanga kawii. ¹⁵ Mumodza jwao epfodzihambuya kwamba kapfonywa, kauja kwa Yesu, huku akimushaḡa Muungu na idzwi kuu. ¹⁶ Kamugwiya Yesu maguuni kamuyavia ɗuɗa. Huyu huyu muntu ewa Musamaria. ¹⁷ Makisa Yesu kamba, "Kwiwa wantu kumi wapfonyejweo, awa kenda wendaa?" ¹⁸ Kuṭi ni huyu mugeni jeje hekeṭu aujije kumuyaviza Muungu ɗuɗa?" ¹⁹ Ndookomu Yesu kamwamba, "Nuka wende, faroyo ikupfonya." ²⁰ Mafarisayo wangine wamuza Yesu kwamba Uhaju wa Muungu unakudza ari. Nae kawambukuya kawamba, "Uhaju wa Muungu ntonakudza na njia ya kuonekana na matso haṭa. ²¹ Na wala ntaku jwa kwamba, 'Ƴayowa, hu Uhaju wa Muungu huuno hapfa!' Ambu ambe, 'Huɗe hapfaɗe!' Koro Uhaju wa Muungu wa kahi yenu." ²² Makisa Yesu kawambia wanafunḡiwe, "Ngera zidzakudza, mudzefoṭamani kuniona mimi Mwana jwa Aɗamu, ela ntamukudzaniona. ²³ Kudzawa hawaɗe wadzeomwamba, 'Ƴayowa, huyuɗe hapfaɗe!' Ambu wamwambe, 'Ƴayowa huyuno hapfa!' Ela namutsehekiza muyawe kunilachani. ²⁴ Koro dza hiviɗe vya yupfepfe jwivyonamwala jukayangaza lumwengu yuzima, ndivyo vidzevyowa, mimi Mwana jwa Aɗamu nidzefokudza. ²⁵ Ela ɗura haḡi nguzi oneswe tsungu muno na kudzizwa ni wantu wa hizi hizi nsiku. ²⁶ Ngera ya kudza kwa Mwana jwa Aɗamu, wantu wadzahendeka dza hiviɗe wevyohendeka ngera ye zuruwa ya Nuhu. ²⁷ Wantu wewa wakaiya raha ya lumwengu: Kuɗya na kunwa, kuhwaa wake na kuyoza wanawake wao, mumpaka hiɗe nsiku ya Nuhu anjiyeyo humuɗe Safinani, na zuruwa ikidza ikiwayaga wonse. ²⁸ Vivyo, vidzahendeka dzeziɗe ngera za Loti. Kula muntu ewa kagija kuɗya na kunwa, kuguya na kuguza, kuhodza na kumbaka. ²⁹ Ela nsiku ya Loti ayawiyeyo Soɗoma, Muungu kasusya moho,

uhikiyeyo dza mvuya ya mawe kuyawa mbinguni na uwayaga tswee. ³⁰ Hivyo ndivyo vya wantu wadzevyohenda haṭa nsiku yangu mimi Mwana jwa Aɗamu nidzefokudza.

³¹ Hiyo hiyo nsiku, huyuɗe adzeewa paani dzuu, natsesuka anjije nyumbani akahwae vijavye. Dza vivyo, muntu awee nkondeni natseuja nyumbani. ³² Kumbukani yamuhendekeeyo mukaza Loti! ³³ Yuɗejwonse alachie kuyapfonya maishaye, anadzitsovyo maisha ya kuunga na yuungo. Ela huyuɗe eye ɗayari kudzitsovyo maishaye ya lumwenguni, anadziwekea maisha ya kuunga na yuungo.

³⁴ Nyakumwambiani, siku huo, kunawa wantu wawii weokuyaani ɗaṭa modza, mumodza anahwajwa na yungine anahafa. ³⁵ Wake wawii wadzawa kupaazani pfamodza. Mumodza kadzawajwa na huyu yungine kadzayatswa. [

³⁶ Wayume wawii wadzawa kuimani nkondeni, mumodza anahwajwa, na yungine anayatswa.] ³⁷ Makisa wanafunḡiwe wamuza wamwamba, "Yanahendeka ku, Ɓwana?" Yesu kawambukuya kawamba, "Kula kwipfo na kivimba, makutsu yanaundukizika hapfo hapfo."

18 Makisa Yesu kawambia wanafunḡiwe inganyo ɗya kuwayongweeza kuyomba meshi pfasipfo kudhimwa. ² Kawamba, "Kwiwa ɗoibi jwa mudzi mumodza asimushooga Muungu, nolawe kumuɗyali muntu. ³ Na mumo mudzini kwiwa muke muchiwa eyesindiiya kumwendea huyu ɗoibi akilacha hachiye, akimwamba, 'Nipfonya na huyu muntu niiye na ɗubi nae.' ⁴ Huyuɗe ɗoibi kadziza kwa muɗa muyeya, ela mwisowe kamamaṭa mojoni mwakwe, kamba, 'Haṭa ninkitsamuɗyali Muungu ambu muntu yuɗejwonse, ⁵ haḡi nimuhendeye hachi huyu muke huyu kwa kwamba kakunisumbuwani muno. Na ninkitsahenda hivyo, ananitsovyo nsoho.' " ⁶ Makisa Yesu kongeza kuwambia wanafunḡiwe, kamba, "Avi vya ayu ɗoibi muzuka aneneyeyo muviimuka urembo? ⁷ Jeje ɗu akihenda dzavyo, ehe faṭi Muungu, nkanawahendea hachi haṭa awa wantuwe weonamuyomba siku na musikahi? Anawa mumpompowe kwambukuya viiyo vyao? ⁸ Hachi nyakumwambiani, anawalachia hachi pfasipfo kuɗaɗamaa. Ela mimi Mwana jwa Aɗamu nidzefokudza lumwenguni, nidzaṭonga wantu weo na faro?" ⁹ Makisa Yesu kawambia na inganyo wantu wadziserefaṭiyeyo kwamba ni wahachi, na wabalifiyeyo wangine. ¹⁰ Kamba, "Kwiwa wantu wawii wendeyeyo Hekaluni kuyomba. Mumodza ewa Mufarisayo, na yungine ewa muhwaa kuwa. ¹¹ Huyu Mufarisayo kasumama kadziyombea na mojoni kamba, 'E Muungu, nina asanṭa kwamba mimi sikwaa dza wantu wangine wevi, weonakaiya wantu chihako na wavunza ukwe. Nina asanṭa kwamba sikwaa haṭa dza huyu muhwaa kuwa huyu. ¹² Mimi nakaa na kufunga myeedha miwii kwa ɗyuma, na kuyavya fungu ɗya kumi kwa kula nichonapata.' ¹³ Ela huyu muhwaa kuwa kasumama na jwa kuye na nkakuweza haṭa kunuya matsoye dzuu yuwunguni. Kadzibiga-biga ɓagwini kwa kudziuṭi na kayomba kamba, 'E Muungu nifwiya ɗei, mimi ni munabvise!' " ¹⁴ Makisa Yesu kamba, "Nyakumwambiani, huyu endeyee nyumbani akiwa kayatsijwa nabviseze, ni huyude muhwaa kuwa na wala si huyude Mufarisayo. Koro kula adzikuziye anasuswa na kula adzisiyeyo anakuzwa." ¹⁵ Nsiku modza, Yesu kayejjwa wana vichuchu ili awapfaze mikono awavodhye. Ela hawa wanafunḡiwe wepfowaona, wawavingira hawaɗe wawayehyeyo. ¹⁶ Ela Yesu kawahana hawa wana na kawambia wanafunḡiwe, "Wayatseni hao wana wadze kwangu. Namutsewavingira, koro Uhaju wa Muungu

mbwa wantu weo dza. ¹⁷ Hachi nyakumwambiani, yudej-wonse asiyeupfokea Uhaju wa Muungu dza mwana kachuchu, huyo nkawezi kuunjia meshi." ¹⁸ Nsiku modza, muyongozi mumodza jwa Kiyahuđi kamuza Yesu kamwamba, "Mwaalimu mwema, inanimala nihende kintu ga, ili niweze kuwa na maisha ya kuunga na yuungo?" ¹⁹ Yesu kamuza kamwamba, "Kuđi kwakunihanani mwema? Ntaku eye mwema lamuđa Muungu jeje hekeđu." ²⁰ Ezi amuri za Muungu nkukuzimanya? Zyamba, 'Nkudzonzije rangani, nkudzoyage, nkudzokwiwe, nkudzomuneneye mwenziwo nsuwe, muhile babajo na mamajo.'" ²¹ Huyuđu muntu kambukuya kamba, "Hayo yonse niyagija hangu ninkiwa mwana." ²² Yesu epfosikia haya, kamwamba, "Kusaa na dzambo modza zaiđi dya kuhenda. Guza vyonse wivyonavyo na hizi fwedha uwapfe makowesa. Ukihenda hivyo kudzawa na nkandi mbinguni. Makisa nzoo uniuđe." ²³ Huyuđu muntu epfosikia hivi, kanjijwa ni ngiru na kagonzowa, koro ewa ni jabva muno. ²⁴ Yesu kamuyowa huyuđu muntu kisa kamba, "Ni vyumu muno kwa muntu jabva kuunjia Uhaju wa Muungu!" ²⁵ Koro ni vivodho muno kwa ngamia kuchia na kwa anga dya lilima, kuliko kwa muntu jabva kuunjia Uhaju wa Muungu." ²⁶ Hawađe wantu weowakimusikiya wamuza wamwamba, "Đubva ikiwa kwamba ni dzevihivi mani ni ga jwa kupfona?" ²⁷ Yesu kawambukuya kawamba, "Disiđy-owezekana kwa mwanaadamu, kwa Muungu đinawezekana." ²⁸ Makisa Peđero kamwamba Yesu, "Tayowa Bwana, swiswi huyatsa makwehu, hukuuđa wewe." ²⁹ Nae kamwamba, "Hachi nyakumwambiani, kula ayatsie nyumbaye, mukaziwe, wanduguzwe, wavyaziwe ambu wanawe kwa dzambo dya Uhaju wa Muungu, ³⁰ Muungu anamuujiza menji zaiđi hizi hizi ngera na kumumpa maisha ya kuunga na yuungo ngera zizokudzani." ³¹ Makisa Yesu kawakuntia geri hawa wanafunđiwe kumi na wawii na kawamba, "Tasikiani, humaawa kwendani Yerusalemi, kudzekotimizwa kula kintu chorejwecho ni manabii dzuu yangu mimi Mwana jwa Adamu." ³² Nidzayavigwa kwa wantu wa vyeeti, nao wadzani baladhaiya, wadzanihenda mambo ya kinyaya na kunikamia mahe. ³³ Wadzani biga malucha makisa wadzaniyaga. Ela nsiku ya hahu, nidzafufuka kuyawa kwa wafu." ³⁴ Ela wanafunđiwe ntawakuimuka chuuwo hađa kimodza cha Yesu na wala maana ya hivi vyuuwovye koro viiwa mfitsoni. ³⁵ Wepfofika hafufi na Yeriko, waona ntumbu matso akaiye chihako geri ya njia akiyomba-yomba. ³⁶ Epfosikia hoisa ya kiđaro chichochikichia na hapfađe, kauza kamba, "Munamba kunani?" ³⁷ Wamwambukuya wamwamba, "Ni Yesu jwa Nazareti kakuchiani." ³⁸ Ndookomu kamukelelea kamwamba, "E Yesu mwana jwa Đauđi nifwiya ței!" ³⁹ Hawađe wantu wayongoweyo wamupfohosa wamwamba anyamae. Ela huyuđu ntumbu matso kongeza kuđaa madzwi akyamba, "Mwana jwa Đauđi ađo nifwiya ței!" ⁴⁰ Yesu kasumama na kaamuru kwamba huyu ntumbu matso apfiikwe. Epfokwenda hafufi, Yesu kamuza kamwamba, ⁴¹ "Unatsaka nikuhendeye kintu ga?" Nae kamwambukuya kamwamba, "Bwana natsaka kuona." ⁴² Na Yesu kamwamba, "Đubva ona! Faroyo ikupfonya." ⁴³ Nae pfapfo kađabva kuona. Ndookomu kamuuđa Yesu, huku akimushađa Muungu. Na wantu wonse wayaoneyeo haya haya mafara wamushađa Muungu.

19 Yesu epfoakyenda Yerusalemi, kanjia na Yeriko. ² Huyuđu mudzini kwiwa mukuu jwa wahwaa kuwa eye-kuwa jabva, saridye ndiye Zakayo. ³ Ekitsaka kumuona Yesu,

ela nkakuweza kwa dzambo dya tuđa ya wantu na huku ewa mufufi. ⁴ Ndookomu kađarama usoni ye tuđa, makisa kapfaa mukujuni dzuu ili amuone Yesu, koro Yesu ewa njwa kuchia nehiđe njia. ⁵ Yesu epfofika hapfa mukujuni, kayowa dzuu makisa kamwamba, "Zakayo, suka haraka koro yeo ni mugeniwo." ⁶ Zakayo kasuka nsi haraka, na kamupfokea Yesu na tsekea nkuu. ⁷ Wantu wonse waoneyeo hivi wađabva kuđuguma-đuguma wakyamba, "Yesu kendawa mugeni nyumbani mwa munabvise!" ⁸ Ela Zakayo kasumama kamwamba Bwana, "Bwana, nahwaa nusu ya vija nivyo navyo, naviwapfa makowesa. Na ikiwa kwamba niwa nihwaa kuwa kwa muntu kuchia chima na makulekule, namuu-jiza myeedha mine zaiđi." ⁹ Yesu kamba, "Yeo wantu wa nyumba hii wapata mupfonyo. Koro hađa huyu nae njwa yuyee jwa Iburahimu. ¹⁰ Koro mimi Mwana jwa Adamu nidziya kuwalacha na kuwapfonya hawađe waariyeo." ¹¹ Wantu wakwakupfindiiyani haya ya Yesu eyoakinena, wađara ya kwamba Uhaju wa Muungu umaawa hafufi kuđupuka. Koro ewa kamafika hafufi muno na Yerusalemi. Na Yesu kongeza kunena na inganyo ¹² kamba, "Kwiwa muntu mumodza jwa nyumba ya kihaju anjiye charo cha kwenda nsi ya kuye akawekwe haju, makisa auje. ¹³ Asidzanuka, kawahana wahumisiwe kumi, kawapfa fwedha sawa na kawamba, 'Zihendeyeni guzi hizi fwedha hizi hađa nidzefouja.' ¹⁴ Ela wantu wa hiđe nsiye wemukeva. Ndookomu wahuma wantu nyumaye na daamisa ya kunena kwamba, 'Ntahumuđaki huyu muntu awe haju jwehu.' ¹⁵ Epfowekwa haju kauja kwao. Makisa kawađama wahumisiwe awapfiyeo fwedha, wadze wamwambiye fađa wapatiyeo. ¹⁶ Jwa đura kadza kamwamba, 'Bwana, nizihendea guzi na nipata myeedha kumi ya hizi fwedha unimpiyezo.' ¹⁷ Huyu bwana jwakwe kamwamba, 'Kuhenda urembo muno! Wewe u muhumisi mwema na wiyenahikizika. Ndookomu nakuweka mukuu jwa midzi kumi.' ¹⁸ Muhumisi jwa pfii nae kanjia kamba, 'Bwana, nipata myeedha mitsano zaiđi ya hizi fwedha unimpiyezo.' ¹⁹ Na huyu bwana jwakwe kamwambukuya kamwamba, 'Nakuweka mukuu jwa midzi mitsano!' ²⁰ Makisa muhumisi yungine kadza kamwamba, 'Bwana, ziziđe fwedha unimpiyezo hizino. Niiwa nizibiga fundo nguoni nizifitsa. ²¹ Nikikushooga wewe, koro nikumanya kwamba wewe u muntu mumu. Unatsaka ukihwaa kisichokuwa chako na ukivuna usipfoima.' ²² Huyuđu bwana kamwamba, 'Katsi wewe u muhumisi muzuka dzevihivi? Nakuhukumu na vyuuwo vya kanwako mwenye. Katsi kumanya kwamba mimi ni muntu mumu nitsakiye kuhwaa kisichokuwa changu na kuvuna nisipfoima! ²³ Kuđi đubva hizi fwedha nkukuziweka bengi ili kwamba nangaa zindenivyaiya?' ²⁴ Makisa kanena na hawađe wantu wasumamiyeo kawamba, 'Zimupfokeni hizi fwedha ezonazo na muzimumpe huyuđu muhumisi ongezeze fwedhaze myeedha kumi.' ²⁵ Ela wao wamwambukuya wamwamba, 'Bwana, ae nkakwaa na fwedha nyinji hangu đura!' ²⁶ Nae kamwamba, 'Hachi nyakumwambiani, huyuđu eye na kintu na akikitumia, huyo anakwongezejwa. Ela huyuđu asikintu na akitsaawa muhikizika, basi hađa hakađe kachuchu ekonako anakapfokwa. ²⁷ Ela nyabva wangu, wasiotsaka niwe haju jwao, wayeheni hapfa, muwayage usoni yangu!' ²⁸ Epfokwisa kunena haya, Yesu kawayongowa hawa wanafunđiwe kwenda Yerusalemi. ²⁹ Epfofika Betifage na Betania, pfantu pfa Murima wa mihi ya Mizeituni, Yesu kahuma wanafunđiwe wawii nguži. ³⁰ Kawamba, "Endani huđe mudzi wiwo usoni yenu. Muk-

wakuunjiani tu, munaona mwana hare asiyedzafajwa ni muntu, kafungwa. Mufunguyeni, mumuniyeheye. ³¹ Muntu akimuuza akimwamba, 'Kuṭi mwakumufunguyani huyu mwana hare?' Mwambeni, 'Ḑwana ana shuuli nae.' ³² Hawa wanafunḑi wanuka na wendawaona dza vivide vya Yesu awambiiyevyo. ³³ Na wepfowakimufunguya huyu mwana hare, wenye wawauza wawamba, "Ayu mwana hare mwakumufunguiyeni?" ³⁴ Hawa wanafunḑi wawambukuya wawamba, "Ḑwana ana shuuli nae." ³⁵ Makisa wamuhwaa huyu mwana hare na wamumupfiikia Yesu. Wakisa kumuhandika na nkanzu zao wamugijijia Yesu apfae. ³⁶ Epfoa-kichia, wantu wangine walandika nkanzu zao njiani. ³⁷ Na epfofika hafufi na teremuko ḑya Murima wa Mizeituni, kiṭaro chonse cha wanafunḑiwe waḑabva kumushaḑa Muungu na madzwi makuu kwa haya mafara ya kumakisa yonse weyoona. Wamushaḑa wakyamba, ³⁸ "Kavodhyegwa jeje haju, eyekudzani kwa sari ḑya Ḑwana! Kuna naghea mbinguni na marembo yaa kwa Muungu!" ³⁹ Ela Mafarisayo wangine weokuwa humuḑe kiṭaroni wamwamba Yesu, "Mwaalimu, wambe hawa wanafunḑiwo wanyamae!" ⁴⁰ Ishinu Yesu kawambukuya kawamba, "Nyakumwambiani, hawa wakinyamaa, haya mawe yenye yanabiga madzwi." ⁴¹ Yesu epfofika hafufi na Yerusalemi, akiuona hu mudzi na kahaku, kawiiya ⁴² kamba, "Aḑo ni mala ya kwamba undemanya yakumaliyeyo kuhenda ili uwe na naghea! Ela kwaa kizani nkukwakuonani. ⁴³ Koro nsiku zakudzani, nyabvao wadzepfokunjiiya na kukuzinga na kula ḑanda haṭa utsowe njia ya kuḑaramia. ⁴⁴ Wadzakunanga wewe na kuwayaga wantuwo. Ntakukudzahafa iwe haṭa modza dzuu ya iwe ḑingine. Koro nkukuhambuya ngera za Muungu adziyezo kukupfonya." ⁴⁵ Epfofika Yerusalemi, Yesu kenda kanjia Hekaluni na kaḑabva kuwaḑaramisa waguzi. ⁴⁶ Kawamba, "Vyoregwa kwamba, 'Nyumba yangu inawa nyumba ya mayombo.' Ela nywinywi muihendezwa mpango ya wadhara!" ⁴⁷ Yesu kayongweeza Hekaluni kula nsiku. Wakohani wakuu, waalimu wa Sharia, na wayongozi wa wantu, walacha kumuyaga. ⁴⁸ Ela ntawakuweza, koro wantu wonse wegija kusikiya vyyuwovyeyo, na ntaku atsakiye kuṭana nae.

20 Nsiku modza, Yesu epfoakiyongweeza wantu na kusumwiiya Maagu Mema humuḑe Hekaluni, kendejwa ni wakohani wakuu na waalimu wa Sharia pfamodza na wazee. ² Wamuuza wamwamba, "Ṭahwambiye, aya mambo wiyokuhendani, kwakuyahendani na mamulaka ya ga? Ambu akupfiye wewe uwezo dzao ni ga?" ³ Yesu kawambukuya kawamba, "Nami natsaka kumuuza swali. Nyambiani ⁴ kwamba amumpiye Yohana mamulaka ya kuṭopya wantu ni ga? Ni Muungu ambu ni wanaaḑamu?" ⁵ Hawaḑe wantu waḑabva kugumachana wao na wao wakyamba, "Haya hwambedze? Hukyamba mamulaka ya Yohana ya kuṭopya wantu yayawa kwa Muungu, anahwamba, 'Mani ḑubva kuṭi ntamukumuhikiza?' ⁶ Na kawii hukyamba mamulaka ya Yohana ya kuṭopya wantu yayawa kwa wanaaḑamu, ṭuṭa yonse hii inahubiga na mawe, koro wahikiza kwamba Yohana ni nabii." ⁷ Ndookomu mwiso wamwambukuya Yesu wamwamba, "Ntahudzi!" ⁸ Nae kawamba, "Wala nami simwambiye kwamba, haya haya mambo nyakuyahendani na mamulaka ya ga!" ⁹ Makisa Yesu kawambia wantu hiḑi inganyo hiḑi, "Kwiwa muntu mumodza eyekuwa na nkonde ya mizabibu. Kaikoḑisha kwa waima, kisa jeje kanjia charoni kenda nsi ya kuye na kakaa kwa muḑa muyeya. ¹⁰ Ngera ya mavuno ipfofika, kahuma muhumisijwe kwa hawaḑe wantu

ili akamuhwaiye hi sehemu yakwe ya mavuno. Ela wao wakidzawakinuka, wamubiga huyu muhumisi na wamugalicha mikono mihupfu. ¹¹ Ḑubva mwenye hi nkonde kahuma muhumisi yungine. Ela nae wamubiga na wamuhendea mambo ya kinyaya, makisa wamugalicha kihupfu. ¹² Ndookomu mwenye hi nkonde kahuma na muhumisi jwa hahu. Hawa waima wakoḑishijweo wamumaḑaisa makisa wamuḑaramisa. ¹³ Ḑubva huyu mwenye nkonde kamamaṭa kamba, 'Sasa nihendedze? Namuhuma huyu mwanangu nit-sakiyee. Pfangine jeje wanamuhila.' ¹⁴ Ela hawaḑe wantu wepfomuona huyu mwana jwo mwenye nkonde wambana, 'Huyu ndiye jwa kudzaḑala hi nkonde. Nahumuyageni, ne nkonde inawa yehu.' ¹⁵ Ndookomu wamugija, wayawa nae nze ye nkonde na wamuyaga." Makisa Yesu kawauza hawaḑe weowakimusikiya kawamba, "Munaṭara kwamba ayu mwenye e nkonde, kadzawahendadze awa awakoḑishiyeyo hi nkonde? ¹⁶ Kadzawayaga makisa hi nkonde anaikoḑisha wantu wangine." Wantu wepfosikia haya wamba, "Po, heri vitseewa dza hivyo!" ¹⁷ Yesu kawayowa kisa kawauza kawamba, "Mani ḑubva maana ya aya matsoro ni? Haya matsoro yamba, 'Hiḑi iwe ḑidzizijweḑyo ni wambaka, ndiḑyo ḑigaliyeyo iwe muhimu ḑya kumbakia.' ¹⁸ Kula eyenaḑigwiya hiḑi hiḑi iwe, anaharachaa. Na ḑikimugwiya muntu, ḑinamutsaratsara." ¹⁹ Hawa waalimu wa Sharia na wakohani wakuu waimuka kwamba Yesu ekiwanena wao. Ndookomu wekitsaka kumugija pfapfaḑe, ela ntawakuweza koro wekiwashooga hawa wantu. ²⁰ Hawa wakuu wa Kiyahuḑi wamuhumiya Yesu waḑozi wakadzihendeze dza wantu wahachi, ili walache chuuwo cha kumusocho nacho na wapate kumusiṭaki kwa huyu liwali. ²¹ Ḑubva hawaḑe wahumijweo wenda wamwamba Yesu, "Mwaalimu, humanya ya kwamba haya wiyonanena na kuyongweeza nza hachi. Humanya kwamba wewe nkumuḑwe ni cheo cha muntu, ela unakaa na kuyongweeza hi ya hachi dzuu ya miro ya Muungu. ²² Ḑubva ṭahwambiye, dze ni hachi kwamba wantu waipfe kuwa kwa Kaisari ambu haṭa?" ²³ Ela Yesu ewa kesakuhambuya kwamba ni kichale. Ḑubva kawamba, ²⁴ "Niyangani kuruḑembe modza." Makisa kawamba, "Aḑi kuruḑembe aḑi, ḑina sura ya gani na sari ḑya ga?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Kaisari." ²⁵ Ndookomu Yesu kawamba, "Ḑasi vya Kaisari vimumpeni Kaisari, na vya Muungu vimumpeni Muungu." ²⁶ Ndookomu ntawakuweza kumulevya Yesu na chuuwo usoni ya wantu. Na hiḑe awambukwiiyevyo viwamakisa haṭa ntawakuweza kumuḑaiya kanwa kawii. ²⁷ Makisa Yesu kendejwa ni Masaḑukayo wangine ili wakamuze swali. Masaḑukayo wewa ni kiṭaro cha wantu wasiohikiza kwamba wafu wadzafufujwa. Ḑubva wepfokwenda wamuuza wamwamba, ²⁸ "Mwaalimu, nabii Musa kahworea Shariani kwamba, muntu akifwa pfasipfo kuvyaa wana, huyu ndugujwe ni haḑi amuḑale muyamuwe ili aweze kumuyaiya wana huyu ndugujwe afwiye. ²⁹ Ḑubva ṭasikia. Kwiwa na ndugu wafungahye. Huyu hangafa kahwaa muke ela kafwa ḑila kuvyaa mwana. ³⁰ Makisa jwa pfii kamuḑala muyamuwe, ela nae kafwa ḑila kuvyaa mwana. ³¹ Huyu jwa hahu nae kamuḑala muyamuwe, ela nae kafwa dza viyo ḑila kupata mwana. Ḑubva wagija kamuḑala na kufwa dzevihivi mumpaka wonse wafungahye wafwa ḑila kupata wana. ³² Na mwiso huyu muke nae kafwa. ³³ Ḑubva swali ni kwamba, nsiku ya wantu kudzafufujwa, ayu muke kadzaṭaligwa kwamba ni mukaza ga, nae ewa kahwajwa ni wayume wafungahye?"

³⁴ Na Yesu kawambukuya kawamba, "Kuhwaa na kuhwajwa nkwa lumwengu huju. ³⁵ Ela hawađe wadzeomala kufufujwa na kuishi lumwengu jwijokudzani ntawakudzahwaa wala kuhwajwa. ³⁶ Ntawakudzafwa kawii koro wadzawa dza malaika. Wanawa ni wana wa Muungu kwa kwamba wafufujwa kuyawa kwa wafu. ³⁷ Hađa Musa kayanga tswee humu matsoroni kwamba wafu wanafufujwa. Koro hapfađe pfaneneyepfo dzuu ya hichi kitsorya chichochikipfya, Muungu kamwamba Musa, 'Mimi ndimi Muungu jwa wabibizo, ađe Ibrahimi, Isaka na Yakobo.' ³⁸ Ndookomu munaona kwamba Muungu si Muungu jwa wafu hađa. Jeje ni Muungu jwa wantu weo moja. Koro hawa wa benaadamu weonawahana wafu, kwa Muungu ni wantu weomojo." ³⁹ Wangine wa waalimu wa Sharia wamwamba, "Mwaalimu, kwambukuya urembo!" ⁴⁰ Ndookomu ntawakuweza kumuuzza kiđechonse kawii. ⁴¹ Makisa Yesu kawauza kawamba, "Kuři wantu wanakwamba huyu Masiya anawa mwana jwa haju Daudi? ⁴² Koro Daudi jeje mwenye kanena chuoni mwa Zaburi kamba, 'Bwana kanena na Bwana jwangu kamwamba, ikaa mukono wangu wa kuyume, ⁴³ hađa nidzefowangiza nyabvao mikononi mwako.' ⁴⁴ Dubva ikiwa kwamba Daudi kamuhana, 'Bwana jwangu,' swali ni kwamba, ayu Masiya anawadze mwana jwa Daudi na pfapfo Daudi amuhane Bwana jwakwe?" ⁴⁵ Wantu wonse wepfowakimusikiya amaale, Yesu kawaperukia wanafunđiwe kawamba, ⁴⁶ "Dziitunzeni na waalimu wa Sharia. Wao ni wantu watsakiyeo kudziyanga kwa kuvwaa malođa mayeya mayeya. Wakyenda masokoni wanatsaka wakikedhyegwa na hila koro kwao ni đaha. Wakinjia masunagogini watsaka kudzitsania viti vya usoni usoni, koro ndiuyo vivyonakajwa ni wantu wa hila. Na wepfonakwenda jilani, watsaka kukaa hiviđe viti vya hila. ⁴⁷ Watsaka kuwađaya mudheoni wake wachiwa, makisa wakadziyombesa mayombo mayeya mayeya wapate kut-samanyikana hiviđe waivyo. Hachi hukumu yao idzawa nkuu muno!"

21 Yesu epfokuwa Hekaluni amaale, kaona wantu majabva wakwakungizani mvuugiya zao kwa hiđi sanduku dya mvuugiya. ² Kaona na muke muchiwa kowesa, akwakungizani ndururu mbii. ³ Ndookomu kamba, "Hachi nyakumwambiani, huyu muke muchiwa kowesa huyu, kayavya vinji kuchiya hawa wangine wonse. ⁴ Koro hawa wangine wonse, watsonta mvuugiya wayaviyezo kuyawa kwa jabva wao weo nao. Ela huyu muke muchiwa huyu, na umasikini wakwe wonse, kayavya vyonse evyokuwa navyo." ⁵ Wantu wangine wekinenea namuna ya Hekalu ikaiyevyo urembo na mawe iyombakwa nayo na mapamboye yayavijweyo dza mvuugiya kwa Muungu. Ela Yesu kawamba, ⁶ "Ngera zakudzani, za kwamba haya yonse mwiyokuyao-nani mema yadzanangwa-nangwa tswee. Ntakukudzasaa iwe hađa modza dzuu ya iwe đingine!" ⁷ Makisa wamuuzza wamwamba, "Mwaalimu, haya haya mambo uneneyeo yadzahendeka ari? Kunawa kihambwiizo ga cha kuyanga kwamba ngera ya haya haya mambo kuhendeka imaafika?" ⁸ Yesu kawambukuya kawamba, "Manyani muntu atsekudzamwaarya. Koro wenji wadzadzifwariza kudza kwa sari dyangu wakyamba, 'Mimi ndimi huyu Masiya,' na 'Ngera ya mwiso ifika!' Ela namutsewahikiza. ⁹ Mudzefosikia maagu ya viha na misukosuko mikuu, namutsehuka. Koro haya haya ni hađi yahendeki đura, ela si maana ya kwamba mwiso umaafika." ¹⁰ Yesu kongeza kunena kamba, "Nsi zidzanuka kujwana na nsi zingine, na uhaju udzajwana na

uhaju ungene. ¹¹ Kudzawa mihehemo mikuu ya nsi, nzaa na vipfupfu kuntu garagara. Kudzawa na mambo ya kuhusya na vihambwiizo vikuu humu yuwinguni. ¹² Ela yonse haya yasidzahendeka, mudzagijwa na kukuntiswa đina. Mudzahukumigwa masunagogini na kungizwa magerenzani. Na kwa dzambo dyangu, mudzasitakigwa usoni ya mahaju na wařawala wangine. ¹³ Na hii idzawa namfasi yenu ya kuyavya ushuhuđa dzuu yangu kwao. ¹⁴ Mukwakupfiikwani hukumuni, namutsekaiya kuhangaika na mařaro kwamba mwendanena kintu ga. ¹⁵ Koro nidzamumpa uđubařa na karo wa kwamba hađa wazuka wenu ntawakudzaweza kuvidziza ambu kuvikana hivi mudzefonena. ¹⁶ Mudzadawanywa ni wavyazi wenu, ndugu zenu, wantu wa sindoni mwenu na wařamu zenu. Na wangine wenu mudzayagwa. ¹⁷ Na wantu wenji wadzamukeya kwa dzambo dyangu. ¹⁸ Ela hađa yunywii yumodza jwa vitswa vyenu ntajukudzakwaa. ¹⁹ Mukiiřisa munapata maisha ya kuunga na yuungo." ²⁰ Yesu kongeza kunena kawii kawamba, "Mudzepfoiona Yerusalemi iringwa ni viřaro vya asikari, đubva munamanya kwamba ntaikwakunangwa hađa kae. ²¹ Dubva wantu weo dyimbo dya Yuđaaya nawađaramiye mirimani. Weo Yerusalemi nawauyawe hu mudzi. Na hawađe weo nze yo mudzi, nawatseuja mudzini kawii. ²² Koro hiyo idzawa ngera ya hukumu ya Muungu, dza vya matsoro yaneneyevyo. ²³ Hizo hizo ngera, wake weo waziho na weokwamusani wadzakunta đina muno! Wantu wa huju lumwengu wadzawa na đina nkuu. Muungu kadzawa na ngoro na hawa wantu na kadzawahukumu. ²⁴ Wangine wadzayagwa vihani na wangine wadzawa maheka wa nsi zonse. Na hawa wantu wa vyeeti wadzaikaa Yerusalemi hađa nsiku zao zidzefosia." ²⁵ Yesu kanena kawii na wanafunđiwe kawamba, "Mwiso wa lumwengu udzamanikana na hiviđe vya hiđi dzuwa, mwezi na nyoha vidzevyokaa. Wantu wa nsi nyinji wadzadanganika dya kuhenda ambu kwa kwenda kwa dzambo dya vumo dya bahari na mawimbi makuu. ²⁶ Wantu wadzavurika kwa oga wakihambuya haya yadzeyohendeka humu lumwenguni, koro mbingu zidzanjia sukuso. ²⁷ Makisa wantu wadzaniona mimi Mwana jwa Adamu nikidza mawinguni na nguvu na marembo makuu. ²⁸ Mudzefoona mambo haya yađabva kuhendeka, wani na tsekea koro mupfonyo wenu wa hapfa nkumbi na matso." ²⁹ Makisa Yesu kawambia wanafunđiwe inganyo kawamba, "Dziyongweezeni na mutini ambu muhi ungene uđewonse. ³⁰ Mukiona uđabva kuřaa magomba mapfya, munahambuya kwamba mwaka umaawa hafufi. ³¹ Dza vivyo, mudzefoonyaona haya mambo nimwambiiyeyo yamađabva kuhendeka, baři ni mumanye kwamba Uhaju wa Muungu umaawa hafufi kudza. ³² Hachi nyakumwambiani, hichi hichi kivyazi ntakinasia chonse kaři-la haya haya yonse nimwambiiyeyo ntayadzahendeka. ³³ Mbingu na nsi vinasia, ela vyuuwo vyangu ntavinasia meshi. ³⁴ Dubva manyani mutsehekwa ni kuđaya kwini na kuruma, wala mirumiru za maisha ya lumwengu huju, ili hiyo hiyo nsiku itsemudzia na řwikira. ³⁵ Koro nsiku hiyo idzakudza dza kichale kwa wantu wonse lumwenguni. ³⁶ Mirani na kuyomba muno mupate nguvu za kuyachia na naghea haya haya mambo yonse yadzeyohendeka, ili mudze musumame usoni yangu mimi Mwana jwa Adamu." ³⁷ Ndookomu kula nsiku, Yesu ekiyongweeza na musikahi humuđe Hekaluni, na siku ukinaa ekyenda Murima wa mihi ya Mizeituni na kuyaa. ³⁸ Kula magura mapfema wantu wenji wekyenda Hekaluni kumusikiya.

22 Jila ya mikahе isiyongizwa hamira iwa imaawa hafufi. Hi hii jila pia ikihanigwa Pasaka. ² Wakohani wakuu na waalimu wa Sharia walacha njia ya kumuyaga Yesu na siri, koro wekiwashooga hawa wantu. ³ Dubva Shaaṭani kamunjia Yuḍa, eyeakihanwa Isikariota, eyekuwa mumodza jwa hawa wanafunḍi kumi na wawii wa Yesu. ⁴ Kenda kashauriana na hawa wakohani wakuu na wamia wa Hekalu namuna ya kumuḍawanya Yesu kwao. ⁵ Hawa wakohani wakuu wepfosikia hivi vya Yuḍa adziyevyo kuhenda wat-sekea muno na wamuahidi kumumpa fwedha. ⁶ Yuḍa kakuḅali, na kaḍabva kulacha namfasi nyema ya kumuḍawanya Yesu kwao pfasipfo wantu kuvimanya. ⁷ Nsiku ya jila ya mikahе isiyongizwa hamira ifika. Iwa ndiyo nsiku ya kutsinzwa kwa mwana mbuzi jwa Pasaka. ⁸ Ndookomu Yesu kamuhuma Peṭero na Yohana kawamba, "Endani mukaihuelekanyize Pasaka hudze huiḍye." ⁹ Wamuza wamwamba, "Unatsaka hukaiuelekanye ku?" ¹⁰ Yesu kawambukuya kamba, "Endani, na mukwakunjiani mudzini, munaṭongana na muntu atsukwiye nyungu ya madzi. Muuḅeni mumpaka kwa hi nyumba adzeyonjia. ¹¹ Mwambeni huyu mwenye, 'Mwaalimu kamba, e chumbache cha kuḍya e jila ya Pasaka pfamodza na wanafunḍiwe ni chi?' ¹² Nae anamuyanga chumba chikuu ḍarini dzuu, chicho na kula kintu ṭayari. Ndiko mudzekoielekanya hi Pasaka." ¹³ Dubva hawa wanafunḍi wowii wanuka wenda mudzini na waona kula kintu dza vivide vya Yesu awambiyevyo. Nao wakielekanya hichi chakuḍya cha Pasaka. ¹⁴ Saa ya jila ipfofika, Yesu na hawa ntumi wakaa kuḍyani. ¹⁵ Yesu kawamba wanafunḍiwe, "Ninkitamani muno kuḍya nanywi hi hii Pasaka nisidzaḍabva kukuntiswa ḍina. ¹⁶ Koro nyakumwambiani, sikudzaiḍya kawii haṭa maanaye kindindi yadzepfoṭimia Uhajuni mwa Muungu." ¹⁷ Makisa Yesu kahwaa chikombe cha mvinyo kamushaḍa Muungu, na kawamba wanafunḍiwe, "Hwaani hichi chikombe munwe nyonse. ¹⁸ Koro hachi nyakumwambiani, hangu hi hii saasambi, sikwadunwa kawii hi mvinyo mumpaka Uhaju wa Muungu udzefokudza." ¹⁹ Makisa kahwaa mukahe, kamushaḍa Muungu, kavunza na kawapfa wanafunḍiwe, kawamba, "Huu ni mwii wangu, udzeoyavigwa kwa dzambo ḍyenu. Hendani hivi kwa kunikumbuka." ²⁰ Dza vivyo, kahwaa na hichi chikombe che mvinyo kachiwapfa wakisa kuḍya, kawamba, "Hichi ni chikombe cha ḍamano ipfya ḍya Muungu, ḍidzedyoṭimizwa ni mwazi wangu, mwazi udzeohigwa kwa dzambo ḍyenu." ²¹ Yesu kawambia hawa ntumiwe, "Ela manyani! Huyu jwa kuniḍawanya kakuḍyani pfamodza nami hapfa mezani. ²² Mimi Mwana jwa Aḍamu nidzafwa dza vya Muungu atsakiyevyo. Ela huyu adzeeniḍawanya kadzakunta ḍina nkuu muno!" ²³ Ndookomu hawa ntumi waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Eyekutsakani kuhenda hivi hivi ni ga?" ²⁴ Makisa hawaḍe ntumi waḍabva kuḍaaṭiana wao na wao dzuu ya huyuḍe adzeewa mukuu jwao wonse. ²⁵ Wepfowakiḍaaṭiana, Yesu kawamba, "Mahaju ya lumwengu yanawaṭawala kinguvu-nguvu wantu wao na kuwakaiya chihako. Na huku wanadzihana 'Waḅamu wa wantu!' ²⁶ Ela kwenu nywinywi naitseewa dza hivyo. Ishinu, huyuḍe mukuu jwa mwiso nawe dza muchuchu jwa mwiso. Na muyongozi nawe dza muhumisi. ²⁷ Kahi ya huyuḍe eyenakaa chihako kuḍyani na huyuḍe eyenamuwekea chakuḍya, ni ga mukuu? Gula ni huyuḍe eyenakaa chihako kuḍyani mezani, ela mimi nya dza muhumisi kahi yenu." ²⁸ Na Yesu kongeza kunena nao kamba, "Muitisa nami maḍemoni mwangu

mwonse. ²⁹ Dubva dza vya Baba animpiyevyo uwezo wa kuṭawala, ndivyo nidzeyvomuhendea nanywi. ³⁰ Mudzaḍya na kunwa nami Uhajuni mwa Muungu, na mudzaka viti vya kihaju mukihukumu vyeeti kumi na viwii vya Waisiraeli." ³¹ Makisa Yesu kamuhana Simioni Peṭero kamwamba, "Simioni, Simioni! Shaaṭani kayatsigwa amuḍeme nyonse, dza vya muntu evyonapfepfenta nganu akaitanya na mapfafi. ³² Ela wewe Simioni, nikuyombea ili faroyo itsekwaara kaḅisa. Na udzefonijia mimi, wangize nguvu hawa wanduguzo." ³³ Peṭero kamwambukuya kamwamba, "ḅwana, nya ṭayari kungizwa gerenzani pfamodza nawe na haṭa nifwe pfamodza nawe!" ³⁴ Ela Yesu kamwamba, "Nyakukwambiani Peṭero, hu huu siku wa yeo, nkuku asidzawika, unanikana myeedha mihahu kwamba nkunidzi." ³⁵ Makisa Yesu kawauza wanafunḍiwe kawamba, "Nipfomuhuma pfasipfo fwedha, munkoḅa ambu nkoḅani, mwii pfungujwa ni kiḍechonse?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Haṭa." ³⁶ Yesu kawamba, "Ela sasa, awee na fwedha ambu munkoḅa nauhwae. Na asi muntu naguze nkanzuye apate kuguya muntu. ³⁷ Koro hachi nyakumwambiani, haya mat-soro yambiyeyo, 'Kawekwa kiṭaro kimodza na wanabvise,' ni haḍi yaṭimiye. Ndookomu kula chorejwecho matsoroni dzuu yangu chakuṭimiani." ³⁸ Hawa wanafunḍiwe wamwamba, "Ṭayowa ḅwana, hapfa huna myundu miwii!" Nae kawambukuya kawamba, "Itosa!" ³⁹ Yesu kauyawa hu mudzi na kenda Murima wa Mizeituni dza abaraṭiyevyo kuhenda. Na wanafunḍiwe wenda pfamodza nae. ⁴⁰ Epfofika kawamba wanafunḍiwe, "Yombani mutsekudzanjia maḍemoni." ⁴¹ Makisa jeje kadziṭanya na wanafunḍiwe, kenda haṭuwa ya kwangukia gaga. Kavunza nkuhi na kayomba ⁴² kamba, "Baaba, ikiwa miroyo, kininwiye hichi chikombe cha matsungu. Kenge si kwa miro yangu, ela miroyo naihendeke." ⁴³ Makisa kaṭupukijwa ni malaika kuyawa mbinguni amungiziyee nguvu. ⁴⁴ Kayomba na hiḍu huku akiwa na tsungu mwinji haṭa kahweka. Hwekaḍye ḍiwa dza mahwente ya mwazi yeyoyakimontoka mutsangani. ⁴⁵ Yesu epfokwisa kuyomba kawaujia hawa wanafunḍi wakwe. Kawatonga wakuyaani kwa matsofu ya sikitiko wedyokuwa naḍyo. ⁴⁶ Dubva Yesu kawamba, "Kuṭi mwakuyaani? Nukani muyombe, mutsekudzanjia maḍemoni." ⁴⁷ Yesu epfoakinena na wanafunḍiwe, kudza kiṭaro cha wantu. Na Yuḍa, mumodza jwa wanafunḍiwe kumi na wawii ewa kawayongowa. Kamudzia Yesu amunoneye. ⁴⁸ Ela Yesu kamuuza kamwamba, "Yuḍa, kwakuniḍawanyani mimi Mwana jwa Aḍamu kwa kuninonea?" ⁴⁹ Hawa Wanafunḍi weokuwa pfamodza na Yesu wepfoona yadzeyohendeke, wamuza Yesu wamwamba, "ḅwana, huwakente-kente na myundu?" ⁵⁰ Iyo saa, mumodza jwao kamukenta huyu muhumisi jwa huyu Mukohani Mukuu kamuhana hiḍi sikio ḍya mukono kuyume. ⁵¹ Ela Yesu kamba, "Itosa!" Kisa kaḍihora hiḍi sikio ḍya huyu muntu, na kamupfonya. ⁵² Makisa Yesu kawambia wakohani wakuu na wamia wa Hekalu pfamodza na wazee wadziyeo kumugija, kawamba, "Munidzia na myundu na mambuku, dza kwamba mudzia kugija mwivi?" ⁵³ Niiwa nanywi Hekaluni kula na nsiku, ela ntamukunigija. Ela saa yenu imaafika, ngera ya nguvu za kiza kuhenda kazi." ⁵⁴ Makisa wamugija Yesu na wamuhwaa wenda nae nyumbani mwa Mukohani Mukuu. Peṭero nae kamuuḅa Yesu na jwa kuye. ⁵⁵ Peṭero kenda haṭa kanjia uani mwe nyumba ya huyu Mukohani Mukuu. Kwiwa kugizwa moho hapfaḍe kahi kahi, na Peṭero kenda katsanganika na hawaḍe weowakikoha moho.

⁵⁶ Muhumisi mumodza jwa kike epfomuona Peṭero kakukohani moho, kamugedeḱa kisa kamba, “Haṭa huyu muntu huyu ewa pfamodza na Yesu!” ⁵⁷ Ela Peṭero kakana kamba, “E Muke we, haṭa simudzi.” ⁵⁸ Kapfachu, muntu yungine kamuona Peṭero na kamwamba, “Haṭa nawe u mumodza jwao!” Ela Peṭero kamwambukuya kamwamba, “E muntu we, mimi sikwaa mumodza jwao haṭa!” ⁵⁹ Kwipfochia kiṭemo cha saa nzima, muntu yungine kasindiya kunena, kamba, “Hachi huyu muntu huyu ewa pfamodza na Yesu, koro haṭa nae ni Mugalilaya!” ⁶⁰ Ela Peṭero kakana kamba, “Kare sidzi wichokunenani ṭi!” Na iyo saa, haṭa Peṭero asidzanena ese, nkuku kawika. ⁶¹ Yesu kaperuka kamuyowa Peṭero. Na pfapfo Peṭero kakumbuka hiviḱe vya Yesu amwambiiyevyo, “Hu huu siku wa yeo, nkuku asidzawika, unanikana myeedha mihahu kwamba nkunidzi.” ⁶² Ndookomu Peṭero kayawa nze kenda kaiya na tsungu muno. ⁶³ Hawaḱe wantu we-owakimwamia Yesu wamubiga na kumubaladhaya. ⁶⁴ Makisa wamuvinga matso na wamuza wamwamba, “Haya hakesa, ni ga akubigie?” ⁶⁵ Na wamubaladhaya na mambo yangine menji. ⁶⁶ Nsi ipfocha, wazee wa gasa, wakohani wakuu, na waalimu wa Sharia waṭuṭaa pfamodza, na Yesu kayehewga usoni ye gasa. ⁶⁷ Hapfo waḱabva kumuza wamwamba, “Ṭahwambiye, wewe ndiwe ayu Kirisṭo?” Nae kawambukuya kawamba, “Haṭa nikimwambia ntamukwaku-nihikiza. ⁶⁸ Nikimuza chuuwo, ntamukwakunyambukuya. ⁶⁹ Ela hangu hi hii saasambi mimi Mwana jwa Aḱamu ni-jwakukaa mukono kuyume wa Muungu mwenye nguvu.” ⁷⁰ Wonse wamuholokea wamwamba, “Amevihivi unatsaka kunena kwamba wewe ndiwe ayu Mwana jwa Muungu?” Nae kawambukuya kawamba, “Nywinywi mwakunenani kwamba ndimi!” ⁷¹ Ndookomu wambana, “Hwakulachani ushaahidi ga amaale? Naswi swiswi wenye huvisia kuyawa kanwani mwakwe jeje mwenye!”

23 Makisa kiṭaro chonse cha wantu wanuka wamuhwaa Yesu, wenda nae kwa Pilato. ² Waḱabva kumuḱia wamba, “Humuṭonga huyu muntu akwakuwaaryani wantu wehu akiwamba, watseipfa kuwa kwa sirikali ya Kaisari. Na kakudzihanani Kirisṭo, yani Haju.” ³ Pilato kamuza Yesu kamwamba, “Wewe ndiwe ayu haju jwa Wayahuḱi?” Yesu kamwambukuya kamwamba, “Kuvinena wewe mwenye!” ⁴ Makisa Pilato kawambia wakohani wakuu na ṭuṭa ya wantu kawamba, “Huyu muntu huyu sikwakumuonani na tsowa ḱiḱeḱyonse.” ⁵ Ela wongeza kumuḱia wamba, “Kakuyehani fuḱyo kahi ya wantu wa Yuḱaya nzima kwa mayongwee-zoye. Kaḱabva na Galilaya na sasa kamakudza na hapfa.” ⁶ Pilato epfovisikia hivi vyyuwo kawauza kawamba, “Ayu muntu ayu ni Mugalilaya?” ⁷ Epfomanya kwamba Yesu kayawa Galilaya, ḱyimbo ḱiḱyodiḱiṭawaligwa ni haju Heroḱe, kamupfiika kwa Heroḱe. Hizihiziḱe nsiku, Heroḱe ewa kadza Yerusalemi. ⁸ Heroḱe katseka muno epfomuona Yesu. Ewa kasikia mambo menji dzuuye, na ekiṭamani kwa nsiku nyinji kumuona Yesu. Ekiṭamani kwamba Yesu ahende mafara ya kumakisa ili nae ayaone. ⁹ Ndookomu Heroḱe kamuza Yesu mambo menji ela Yesu nkakwambukuya chuuwo. ¹⁰ Makisa wakohani wakuu na waalimu wa Sharia wamsumama na wamusitaki Yesu na muvuku. ¹¹ Na Heroḱe na asikariwe waḱabva kumutsezea na kumubaladhaya Yesu. Makisa wamuvwika loṭa ḱya maḱaha na wamugalicha kwa Pilato. ¹² Ḵura Heroḱe na Pilato wekevana. Ela hangu hiyo hiyo nsiku wahenda maḱamu. ¹³ Makisa Pilato kawahana pfamodza wakohani wakuu, wakuu wa Kiyahuḱi na wantu

wangine. ¹⁴ Kawamba, “Mumuniyeheya huyu muntu na mwamba kakwaaryani wantu. Nami nimukora usoni yenu, ela sikumuona na tsowa haṭa modza kahi ya hayaḱe mu-muḱiiyeo nayo. ¹⁵ Na haṭa Heroḱe nkakumuona na tsowa, koro ndiyo maana amugalichiyeeo kwehu. Muntu huyu nkakuhenda untu uḱewonse wa kumumala kufwa. ¹⁶ Ndookomu anapfuhwa na lucha, makisa anayatsigwa na shuulize.” [¹⁷ Kula jila ya Pasaka, Pilato ekiwafungwiiya hawa wantu mufungwa mumodza.] ¹⁸ Ela kiṭaro chonse cha wantu waholoka wamba, “Muyage! Muhufungwiiye Baraba!” ¹⁹ (Baraba ewa ni muntu eyefungwa gerenzani kwa dzambo ḱya fuḱyo zihendekeyezo mudzini na kwa dzambo ḱya uya-ji.) ²⁰ Pilato kanena na hawaḱe wantu kawii, akitsaka kumu-funguya Yesu. ²¹ Ela wamukelelea wamwamba, “Mupfatsike! Mupfatsike!” ²² Pilato kawambia kawii mweedha wa hahu, “Ayu muntu ayu, kahenda tsowa ga? Sikwakuonani uzuka uḱewonse ahendeyeeo haṭa imumale kufwa ṭi! Haṭa vivyo, anapfuhwa na lucha, makisa anafungujwa.” ²³ Ela wongeza hoisa, wakyamba ni haḱi Yesu apfatsikwe, mumpaka madzwi yao yaṭusa. ²⁴ Ndookomu Pilato kahuna kuwahendea dza watsakiyevyo wao. ²⁵ Kamufunguya Baraba, huyu muntu eyefungwa kwa dzambo ḱya fuḱyo na uyaji, na kamuwapfa Yesu, wamuhende dza watsakiyevyo wao. ²⁶ Hawa asikari wepfowakichia na Yesu wakamupfatsike, waṭongana na muntu mumodza jwa kuyawa Ukirene eyeakihanwa Simioni. Ewa kayawa makondenani kakuujani mudzini. Ndookomu wamugija, na waumupfaza hu muhi wa mpatsa autsukuye nyuma ya Yesu. ²⁷ Ṭuṭa nkuu ya wantu imugwa mongo. Kahi ya hawa wantu kwiwa wake weowakimuiya na kumusikiṭikia. ²⁸ Yesu kawaperukia na kawamba, “Enyiwi wake wa Yerusalemi, namutseniya mimi haṭa, ela dziyeni nywinywi na wana wenu. ²⁹ Koro nsiku zakudzani, za wantu kwamba, ‘Tseka nza nḱaṭa, mahumbo yasiyovyaa, na mawee yasiyokwamusa.’” ³⁰ Makisa wadzayambia mirima na virima, ‘Hugwiyeni muhufinikize!’ ³¹ Ikiwa kwamba mambo dza haya yanahendejwa muhi muwitsi, ehe faṭi muhi ukumiyeo?” ³² Asikari wahwaa na wantu wawii wangine, weokuwa wahenda mazuka, kwendawayaga pfamodza na Yesu. ³³ Wepfofika pfantu pefpofakihanwa “Pfaa ḱya Kitswa,” wamupfatsika Yesu pfamodza na hawa wahenda mazuka wowii, mumodza mukono kuyume na yungine mukono tsonso wa Yesu. [³⁴ Makisa Yesu kamba, “Baaba, wayatsiye! Koro ntawadzi weḱyokuhendani.”] Hawa asikari wazigawana hizi nguoze kahi yao kwa kuzibigia kura. ³⁵ Wantu wasumama kuyowa yeyoyakihendeka. Ao hawa wakuu wa Kiyahuḱi wamubaladhaya Yesu wamwamba, “Kapfonya wantu wangine. Mani ḱubva nkadzipfonya mwenye, ikiwa kwamba ndiye huyu Masiya jwa Muungu amutsaniye ḱugha?” ³⁶ Hawa asikari nao wamubaladhaya kwa kumumpa mvinyo ibushaiyeeo, ³⁷ na wamwamba, “Ikiwa kwamba u haju jwa Wayahuḱi ḱugha, dzipfonye mwenye!” ³⁸ Dzuu ya kitswa cha Yesu wabiga kibao chore-jwecho hivi vyyuwo hivi, “Huyu Ni Haju Jwa Wayahuḱi.” ³⁹ Mumodza jwa hawaḱe wahenda mazuka wafatsikijweo pfamodza na Yesu, nae kamunyira kamwamba, “Dzaambia wewe siwe ayu Masiya? Ḵubva nkwadzipfonya na uhupfonye naswi?” ⁴⁰ Ela huyu mumodza kamubusa huyu mwenziwe kamwamba, “Wewe nkunamushooga Muungu haṭa, na huku hwakuhukumigwani vimodza? ⁴¹ Swiswi hunamala kuhukumigwa kwa mazuka yehu huhendeyeeo. Ela jeje nkatsowa ahendeḱyo.” ⁴² Makisa huyuḱe muntu kamwam-

ba Yesu, "E Yesu, nikumbuka nami udzefokudza Uhajuni mwako!"⁴³ Yesu kamwamba, "Hachi nyakukwambiani, yeo unawa pfamodza nami Paradiso."⁴⁴ Ipfofika chima cha saa ntandahu, nsi yonse ifungiiya kiza cha go mumpaka saa kenda.⁴⁵ Na yukangadzi jwa Hekalu juḃaika na kahi.⁴⁶ Makisa Yesu kabaa idzwi kuu, kamba, "Baaba, ruhu yangu nyakuiwekani mikononi mwako!" Epfonena hivi, kahuna nsoho.⁴⁷ Huyu mukuu jwa asikari epfoona haya yahendekeeyo, kamushaḃa Muungu kamba, "Hakika huyu ewa muntu muhachi!"⁴⁸ Wantu weoḃuḃaa hapfo, wepfoona haya yahendekeeyo, wauja makwao na sikiḃiko.⁴⁹ Waḃamu wonse wa Yesu na hawaḃe wake wamuḃbiyeo hangu Galilaya wasumama na jwa kuye wakiyowa haya yeyoyaki-hendeke.⁵⁰ Makisa kudza muntu mumodza eyeakihanwa Yusufu jwa kuyawa mudzi wa Wayahuḃi wa Arimataya. Ewa muzee jwa gasa ya Kiyahuḃi. Na ewa muntu mwema na muhachi.⁵¹ Jeje nkekuḃaliana na hawa maabagasa wenziwe dzuu ya hiviḃe wahuniyevyo na wakimuhendea Yesu.⁵² Ndookomu kamwendea Pilato, kamuyomba apfegwe ruhusa ya kuuzika hu mwii wa Yesu.⁵³ Makisa kaususya hu mwii na hapfa muhini mwa mpatsa, kaulinga-linga na sanda, kaungiza mbeerani, iḃukurijweyo mwambani. Hi mbeera iwa ntaidzatumijwa ni muntu.⁵⁴ Hihiiḃe nsiku iwa ni nsiku ya kudzielekanya kwa dzambo ḃye Sabato, na Sabato iwa yaa hafufi kuḃabva.⁵⁵ Hawaḃe wake weomuḃa Yesu hangu Galilaya wamuḃa Yusufu, waiona hi mbeera na namuna ya mwii wa Yesu uwekejweyo.⁵⁶ Makisa wauja makwao na waelekanya manunkanto na mafuha ya marasha ya kwendaupakaza hu mwiiwe. Ela nsiku ya Sabato wayavya hara dza vya Sharia ivyonawamala kuhenda.

24 Nsiku ya ḃura ya ḃyuma, magura mapfema, hawaḃe wake wenda mbeerani. Watsukuya haya manunkanto weyoelekanya.² Wepfofika, waḃiona hiḃi iwe ḃiperujwaperujwa na hapfa mbeerani.³ Ndookomu wanjia. Ela ntawakuuona hu mwii wa ḃwana Yesu.⁴ Hawaḃe wake wepfoḃanganika amaale, iyo saa waḃupukijwa ni wantu wawii usoni yao, wawaiyeo nguo nyeupe pee.⁵ Hawa wake wanijwa ni oga muno na wagisa matso mutsangani. Hawaḃe wantu wawauza wawamba, "Kuḃi mwakumulachani kahi ya wafu muntu eye moja?"⁶ Hapfa nkapfo, kafufuka. Kumbukani hivi evyomwambia epfokuwa Galilaya.⁷ Kamwamba, "Ni haḃi Mwana jwa Aḃamu angizwe mikononi mwa wanabvise, apfatsikwe na nsiku ya hahu afufuke."⁸ Ndookomu hivi vyyuwo vya Yesu viwadzia hawaḃe wake ḃwaa!⁹ Wauja na wenda wawasumwiiya hawaḃe wanafunḃi kumi na mumodza, na wangine wonse haya mambo yonse yahendekeeyo.¹⁰ Hawa wake wewa ni Maria jwa mudzi wa Magiḃala, Yoana na Maria mamajwe Yakobo. Wao na wake wangine wawasumwiiya hawa ntumi haya mambo.¹¹ Ela hawa ntumi ntawakuhikiza haya wambiijweyo ni hawa wake, koro weyaona dza upuudhi.¹² Ela Peḃero kanuka kaḃarama mumpaka mbeerani. Na epfoḃulama akitsungia, kaona hi sanda ya Yesu azikijweyo nayo ḃu. Ndookomu kauja nyumbani akiwa kumamaḃani haya yahendekeeyo.¹³ Iyo nsiku, wanafunḃi wawii wa Yesu wewa kwendani mudzi wa Emausi. Wiwa haḃuwa ya jwenendo jwa masaa mawii kuyawa Yeruselemi.¹⁴ Wewa kusumwiiyanani dzuu ya haya mambo yonse yahendekeeyo.¹⁵ Wepfowakiḃaaḃiana amaale, Yesu kawafika hafufi na kagijana nao.¹⁶ Wamuona ela ntawakumuhambuya kwamba ni ga!¹⁷ Yesu kawauza kwamba, "Mwakunenani kintu ga mukiwa kwenendani?"

Ao wasumama wakiyanga maso ya masikiḃiko.¹⁸ Mumodza jwao ahanijwe Kileopa, kamwambukuya kamwamba, "Ndiwe muntu wewe hekeḃu jwa Yeruselemi asimanya mambo yahendekeeyo hizi nsiku za nyuma?"¹⁹ Yesu kamuuza kamwamba, "Ni mambo ga?" Wamwambukuya wamwamba, "Mambo yamuhendekeeyo Yesu jwa Nazareti. Ewa nabii mukuu. Kanena na kuhenda mambo makuu usoni ya Muungu na wanaaḃamu. Haḃa wantu wonse wewa wamuhikiza.²⁰ Ela wakohani wakuu na wakuu wehu, wamuyavya ayagwe, na kapfatsikwa.²¹ Aswi hwiidzikwaḃya kwamba ndiye adzeewapfonya wantu wa Isiraeli. Si ḃuu, yeo ni nsiku ya hahu hangu mambo haya yepfohendeke.²² Hawa wake wangine wa hichi kiḃaro chehu, wahumakisa. Wenda mbeerani magura mapfema,²³ ela ntawakuuona hu mwiiwe. Ishinu wauja na wamba waona malaika wawambiyeko kwamba Yesu ka moja.²⁴ Wangine wehu wenda hukude mbeerani na waona dza viviḃe vya hawa wake waneneyevyo, ela jeje ntawakuuona."²⁵ Makisa Yesu kawamba, "Nywinywi munaimuka ari? Mu wampompowe mwiiwodze wa kuhikiza vyonse vya manabii waneneyevyo!²⁶ Ntaikumala haḃa kwamba ayu Masiya aoneswe tsungu asidzanjia maremboni mwakwe?"²⁷ Na Yesu kaweleza yonse yorejweyo matsoroni dzuu yakwe. Kaḃabva na hangu vyuo vya Musa mumpaka matsoro yonse ya manabii wangine.²⁸ Wepfofika hafufi na Emausi, Yesu kadzihendeza dza kwamba kakuchiani usoni zaiḃi.²⁹ Ela hawaḃe wantu wamuyomba wamwamba, "Ikaa naswi koro dzuwa ḃimaatswa na imaawa mioro muno." Ndookomu kawauḃa.³⁰ Wepfokaa kuḃyani, Yesu kauhwa hu mukahe, kamushaḃa Muungu, makisa kavunza na kawapfa hawaḃe wantu.³¹ Makisa mama zao ziwapfenuka na pfapfo wamuhambuya kwamba ni Yesu. Ela iyo saa kawaaria matsoni.³² Nao wambana, "Myojo yehu ntaikutsambauka epfoakinena naswi humu njiani na kuhweleza aya matsoro?"³³ Mweedha mumodza wanuka na wauja Yeruselemi. Wenda wawaḃonga hawa wanafunḃi kumi na mumodza na wantu wangine wewakimuḃa Yesu, waḃuḃaa pfantu pfamodza³⁴ wakyamba, "ḃwana kafufuka ḃugha! Kamuḃupukia Simioni!"³⁵ Makisa hawa wowii wawasumwiiya haya yahendekeeyo humu njiani na hiviḃe wamuhambwiiyevyo Yesu epfoouvunza hu mukahe.³⁶ Wepfowakiwasumwiiya haya, iyo saa Yesu jeje mwenye kasuma kahi yao na kawamba, "Naghea iwe nanywi!"³⁷ Wahuka, waḃara kwamba waona nkoma.³⁸ Ela Yesu kawamba, "Kuḃi mwakuḃanganikani na kuwa na chichu?"³⁹ Niyowani hi mikono na maguu yangu, na munamanya kwamba ndimi haswa. Nihorani, nanywi munanihambuya, koro nkoma nka mifufa na nyama dza hizi nizonazo mimi."⁴⁰ Epfonena hivi kawayanga haya maguuye na mikonoye.⁴¹ Ela amaale ntawakuhikiza kwa tsekea na kimako wechokuwa nacho. Ndookomu kawauza kwamba, "Muna kantu kaḃekonse hapfa hapfa?"⁴² Nao wamumpa nofu ḃya nswi imbikijweyo.⁴³ Kaḃihwa, na kaḃiḃya wakiwa kumuyowani.⁴⁴ Makisa kawamba, "Haya ndiyo mambo niyomwambia nipfokuwa pfamodza nanywi amaale. Niimwamba, yonse yorejweyo dzuu yangu Shariani mwa Musa, kwa matsoro ya manabii, na kwa chuo cha Zaburi, ni haḃi yaḃimiye."⁴⁵ Makisa Yesu kawapfenuya maḃaro yao waimuke haya yorejweyo matsoroni.⁴⁶ Kawamba, "Haya ndiyo yorejweyo: 'Huyu Masiya ni haḃi afwe na nsiku ya hahu afufuke kuyawa kwa wafu.'⁴⁷ Na kwa saridye, haya Maagu ni haḃi yasumwiijwe kwa vyeeti vyonse vya lumwengu, yakidabva na Yeruselemi. Na haya

maagu ni kwamba, wantu wapfyehuze mama na Muungu anawayatsia nabvise zao. ⁴⁸ Nywinywi mu mashaahidi wa haya haya mambo yonse. ⁴⁹ Nami mwenye namuhumia huyu Ruhu Mudheru jwa Baba amuahidiyee. Ela ikaani humu mudzini haṭa mudzefopfegwa nguvu kuyawa mbinguni.” ⁵⁰ Makisa Yesu kawayongowa hawaḍe wamuubiyeo,

wauyawa hu mudzi wa Yerusalemi, wenda haṭa hafufi na Betania. Wepfofika huko, Yesu kanuya mikonoye dzuu na kawavodhya. ⁵¹ Epfoakiwavodhya, kaṭana nao huku akiwa kuhwajwani kwenda mbinguni dzuu. ⁵² Makisa wamuvunzia nkuhi na wauja Yerusalemi na tsekea nkuu. ⁵³ Ndookomu wekyenda Hekaluni kuṭwa na kumushaḍa Muungu.

Yohana

1 Hangu hapfađe ɗabvu lumwengu jusidzaumbwa, huyu eyeakihanwa Chuuwo ewa yupfo. Jeje ewa pfamodza na Muungu na ewa ni Muungu. 2 Hangu pfapfađe ɗabvu, huyu huyu eyeakihanwa Chuuwo ewa pfamodza na Muungu. 3 Kuchiiya na kwakwe jeje, Muungu kaumba kula kintu. Ntaku chiumbijwecho pfasipfo jeje. 4 Jeje ndiɗyo sina ɗya maisha yonse. Na haya haya maisha yamumpa mwanaadamu muyanga we hachi. 5 Hu muyanga wakuyangaani humu kizani na wala hichi kiza ntachidzaweza kumiya hu muyanga. 6 Kwiwa muntu eyeakihanwa Yohana, ahumijwe ni Muungu 7 kudzashuhudia wantu dzuu ya hu muyanga. Kahumwa kudzashuhudia ili wantu wapate kuhikiza haya maagu. 8 Yohana mwenye ewa siye hu muyanga. Jeje ewa kadza tu kudzashuhudia dzuu ya hu muyanga. 9 Hu muyanga wa ɗugha wa kudzayangaiya wantu wonse, wiwa wakudzani lumwenguni. 10 Huyu eyeakihanwa Chuuwo kadza lumwenguni, na ingawa huju lumwengu juumbwa kuchiiya na kwakwe jeje, hawa wantu wa huju lumwengu ntawakumuhambuya. 11 Kadza nsini mwao, ela wantuwe wao wenye ntawakumupfokea. 12 Ela hawađe wonse wamupfokeeyeo, yani hawađe wamuhikiziyeeo, kawapfa hachi ya kuwa wana wa Muungu. 13 Ntawakuwa wana wa Muungu kwa kuvyajwa wanaadamu ambu kwa njia ya kumanyana kimwii wala kwa mupango uɗewonse wa kiwanaadamu. Ela Muungu mwenye ndiye awahendezeye kuwa wanawe. 14 Huyu eyeakihanwa Chuuwo kawa mwanaadamu na kaishi kahi yehu. Huuona uwezowe muku, yani uwezo eo nao dza Mwana jeje hekeɗu jwa huyu Baba. Kahuyanga winji wa matsakoye kwehu na kahupfa kumanya kula kintu dzuu ya Muungu. 15 Yohana kashuhudia hi ya hachi dzuuye epfolalabva akyamba, "Huyu ndiye nyambiye kakudzani nyuma yangu ela ni muku kunichia mimi, maanaye ewapfo hangu nisidzavyajwa." 16 Na kuyawana na winji wa matsakoye kwehu, hwonse kahundenade wema mwinji na mwinji. 17 Muungu kaiyavya hi Sharia kuchiiya na kwa Musa, ela matsakoye na kula kintu dzuuye kachiyanga kuchiiya na kwa Yesu Kiristo. 18 Ntaku amuonye Muungu lamuɗa huyu Mwana jwa Muungu jeje hekeɗu ambaye jeje mwenye ni Muungu. Jeje na huyu Baba wana uhusiano wa hafufi muno, na ndiye amuhendezeye huyu Baba amanyikane aivyo. 19 Wakuu wa Kiyahuɗi wa mudzi wa Yerusalemi wamuhumia Yohana wakohani na Walawi wenda wamuuzwa wamwamba, "Wewe u ga?" 20 Yohana nkakuwafitsa kintu, kawambia wazi tswee kawamba, "Mimi simi huyu Masiya." 21 Nao wamuuzwa wamwamba, "ɗubva u ga? U Eliya?" Jeje kawambukuya kawamba, "Moro, sikwaa Eliya haɗa!" Nao wamuuzwa kawii wamwamba, "Mani ɗubva ndiwe ayu nabii hwiye kuindiiyani?" Nae kawambukuya kawii kawamba, "Mimi sikwaa huyu nabii mwiye kuindiiyani haɗa!" 22 Ndookomu wamuuzwa wamwamba, "Mani ɗubva wewe u ga? Hwambie ili hupate ɗyibu ɗya kuwapfiikia hawa wahuhumiyeeo." 23 Yohana kawambukuya na hivi vyuuwo

vya nabii Isaya kawamba, "Mimi ni huyude muntu eyekulalabvani yuwandani akyamba, 'Trongaaryeni njia ya ɓwana.'" 24 Wangine wa hawa wantu weohumwa kwa Yohana wewa ni Mafarisayo. 25 Nao wamuuzwa wamwamba, "Ikwaakwamba wewe siwe ayu Masiya, wala siwe Eliya ambu huyu nabii, kuɗi ɗubva kwakuɗopyani wantu?" 26 Yohana kawambukuya kawamba, "Mimi nyakuɗopyani wantu na madzi, ela kahi yenu kuna musiyemumanya kwamba ni ga." 27 Jeje kakudzani nyuma yangu, ela sinamala haɗa kufunguya milao ya vياهوvyee." 28 Haya haya yonse yahendeka mudzi wa Betania. Yahendeka ɗanda ya muyao dzuwa ya tsana ya Yoroɗani, huku kwa Yohana ekoakiɗopya wantu. 29 ɓaada ya kuhumijwa hawađe wantu, chamukoche Yohana kamuona Yesu akwakumudziani, nae kamba, "Huyu ndiye huyu Mwana Mbuzi jwa Muungu adzeenuya nabvise za lumwengu!" 30 Nipfonikina kwamba, "Kuna muntu awee kudzani nyuma yangu ela ni muku kunichia mimi, maanaye ewapfo hangu nisidzavyajwa," ninkina dzuu ya huyu huyu muntu. 31 Mimi mwenye niiwa sidzi kwamba ayu jwa kudza nyuma yangu ni ga. Ela haɗa vivyo nidza nyakuɗopyani wantu na madzi ili nipate kuwahendeka hawa wantu wa Isiraali wamuhambuye huyu huyu muntu kwamba ni ga." 32 Makisa Yohana kashuhudia kamba, "Nimuona huyu Ruhu jwa Muungu akisuka kuyawa yuwinguni dza ndiwa akidza akimuhama na akihangaɗa nae." 33 Niiwa sidzamanya ya kwamba ewa ndiye huyu jwa kudza nyuma yangu. Ela huyu Muungu anihumiye kuɗopya wantu na madzi ewa kanyamba, 'Kudzamuona huyu Ruhu akimusukia muntu kisa akihangaɗa nae. ɓasi huyu ndiye huyu jwa kuɗopya wantu na Ruhu Mudheru.' 34 Nami haya haya yonse niyaona na matso yangu mwenye, na nyakumushuhudiani ya kwamba huyu muntu ni Mwana jwa Muungu." 35 Chamukoche, Yohana ewa pfamodza na wanafunɗiwe wawii kawii. 36 Yohana akidzaakimuona Yesu kakuchiani, kamba, "ɗayowani! Huyude, huyu Mwana Mbuzi jwa Muungu." 37 Hawa wanafunɗiwe wowii wakidzawakimusikia akinena hivi, nao wamuuba Yesu. 38 Yesu akidzaakiperuka na akiwaona waku muubani, kawauza kawamba, "Munaa?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Rabi (yani Mwaalimu), unakaa ku wewe?" 39 Nae kawamba, "Nzoni nimuyange huku nikonakaa." Nao hawa wanafunɗi wowii wagijana na Yesu na wendawapfaona hapfa epfoakikaa. Hihiiɗe saa iwa chima cha saa kumi za mioro na wakaa pfamodza nae kwehiɗe nsiku. 40 Mumodza jwa hawa wantu wowii wamuubiyeo Yesu ɓaada ya kumusikia Yohana akinena dzuuye, ewa ni Anderea ndugujwe Simioni Peɗero. 41 Cha ɗura cha Anderea ahendeyecho ni kwamba, kamupata Simioni, huyu ndugujwe, na kamwamba, "Humuona huyu Masiya." Masiya maanaye ni Kiristo. 42 Makisa Anderea kamuhwaa Simioni kamupfiika kwa Yesu. Yesu kamuɗeɗe Simioni gu, kisa kamwamba, "Wewe ndiwe Simioni mwana jwa Yohana. Ela sasa unahanwa Kefa." (Kefa maanaye ni Peɗero.)

⁴³ Chamukoche yakwe Yesu kahuna kwenda Galilaya. Kenda kamuona Filipo na kamwamba, "Niuḅa!" ⁴⁴ Filipo ewa muntu jwa kuyawa Betisaida, mudzi wa aḁe Anderea na Peḁero. ⁴⁵ Filipo kamuona Natanaeli na kamwamba, "Humuona huyu jwa Musa oreye dzuuye humu mwa hichi chuo cha Sharia, ambaye kwamba hawa manabii nao pia wora dzuuye. Jeje ni Yesu mwana jwa Yusufu jwa kuyawa mudzi wa Nazareti." ⁴⁶ Natanaeli kamwamba, "Kuna dzema ga ḁya kuyawa mudzi wa Nazareti?" Filipo kamwambukuya kamwamba, "Nzoo udzionate mwenye." ⁴⁷ Yesu epfomuona Natanaeli kakumudziani, kamba, "Huyu ni Muisiraeli kindindi. Jeje nka makulekule yaḁeyonse!" ⁴⁸ Natanaeli kamuza kamwamba, "Kunimanyadze?" Yesu kamwambukuya kamwamba, "Nikuona wipfokuwa nsi ya muhi wa mutini kaḅila Filipo nkadzakuhana." ⁴⁹ Natanaeli kamwamba, "Mwaalimu, hakika wewe u Mwana jwa Muungu ḁugha! Wewe u Haju jwa Isiraeli!" ⁵⁰ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Niukwamba niwa nikuona ukiwa nsi ya mutini. Dze, kuhikiza kwa dzambo ḁyevyohivyo ḁu? ḅasi unaona mambo makuu kuchia hayo!" ⁵¹ Makisa Yesu kongeza kunea kamba, "Hachi nyakumwambiani, mudzationa hizi mbingu zikipfenuka, na malaika wa Muungu wakipfaa mbinguni na kusuka kwangu mimi Mwana jwa Aḁamu."

2 Nsiku ya hahu yakwe, kwiwa harusi ihendekeeyo mudzi wa Kana wiwokuwa ḁyimbo ḁya Galilaya. Mama jwe Yesu nae ewapfo hapfa harusini. ² Yesu na wanafundiwe nao pia wewa waalikwa hapfa harusini. ³ Hi mvinyo ye harusi ipfosiya, mamajwe Yesu kendakamwamba Yesu, "Hi mvinyo iwasiya." ⁴ Nae Yesu kamwambukuya kamwamba, "Maama, hayo hayo yanimuḁa na mimi? Wakati wangu ntaudzafika." ⁵ Ela mamajwe Yesu kawamba hawa wahu-misi, "Kidechonse adzechomwambia nywinywi hendani." ⁶ Hapfaḁe harusini kwiwa miḁungu mihandahu ya mawe ya kuwekea madzi. Kula miḁungu wiwa unanjia hafufi vigudulia kumi na vitsano ambu miyongo miwii na vitsano. Haya madzi yekitumika kwa adha za Kiyahuḁi za kudzidheresa. ⁷ Yesu kawamba hawa wahu-misi, "Ingizeni madzi hi miḁungu muidzaze ḁipu." Nao waidzaza madzi ḁipu. ⁸ Kisa kawamba, "Haya, sasa megani vichuchu mumupfiikiye huyu musumamizi jwa hi harusi." Nao wahenda dza vivide wambijwevyo. ⁹ Huyu musumamizi jwe harusi epfoyaḁaḁa haya madzi yeyokuwa yesakuperuka mvinyo, kadziuza kwamba hi hii mvinyo iyawa ku! (Ela hawa wahu-misi weomega haya madzi wewa wamanya iyawiyeko.) ḁubva huyu musumamizi kamuhana huyu ḅwana harusi ¹⁰ na kamwamba, "Kawaiḁa, wantu wanayavya ḁura hi mvinyo nyema ya mwiso ikanwegwa iyo nguzi. Kisa hawa wageni wakimaanwa wakiḁoseka, ndipfo kukayavigwa hi mvinyo ya kawaiḁa. Awe sivyo uhendeyevyo, ishinu kuiweka hi mvinyo nyema mumpaka mwiso." ¹¹ Hiḁi ḁiwiwa ndiḁyo dzambo ḁya ḁura ḁya kumakisa ḁya Yesu ahendeyedyo. Kaḁihenda mudzi wa Kana wiwokuwa ḁyimbo ḁya Galilaya. Na kwa kuhenda hivi, Yesu kayanga uwezowe mkuu eokuwa nao, ndookomu hawa wanafundiwe wamuhikiza. ¹² ḅaaḁaye, Yesu na mamajwe pfamodza na wanduguzwe na wanafundiwe, wanuka Kana wenda mudzi wa Kaperinaumi. Hukuḁe wenda wakaa kwa nsiku kachuchu. ¹³ Jila ya Pasaka ipfofika hafufi, Yesu kenda mudzini Yerusalemi. ¹⁴ Epfokwenda akinjia humuḁe Hekaluni, kaona wantu we-owakiguza ngombe, mbuzi za hako na ndiwa wa kuyavya mvuugiya. Kaona na wangine weokuwa wakoranya fwedha

¹⁵ ḁubva kasuka lucha, kisa kawaḁaramisa kawayavya humuḁe Hekaluni hangu wao na ngombe zao na mbuzi zao. Kazivenuya-venuya hizi meza za hawa wakoranya fwedha na hizi fwedha zidachaa ḅasi. ¹⁶ Na kawaamuru hawa we-owakiguza ndiwa kawamba, "Wayavyeni hapfa! Yatsani kuihenda nyumba ya Baba kuwa soko!" ¹⁷ Haya haya yepfohendeka, hawa wanafundi wa Yesu wakumbuka haya yorejweyo humu matsoroni kwamba, "Tsako ḁyangu kwa nyumbayo ḁinanipfya dza moho." ¹⁸ Kisa hawa wakuu wa Kiyahuḁi wamudzia Yesu na wamuza wamwamba, "Wewe una mamulaka ga ya kuhenda avi uhendeyevyo? Unaweza kuhuyanga kihambwiizo ga cha kuyanga kwamba una mamulaka dzayo?" ¹⁹ Yesu kawambukuya kawamba, "Nywinywi ivunzeni hi Hekalu, kisa nami naimbaka kawii kwa nsiku ntahu." ²⁰ Nao wamwamba, "Hi Hekalu hii imbakwa kwa myaka miyongo mine na mihandahu. Awe unatsaka kunena kwamba unaweza kuimbaka kwa nsiku ntahu?" ²¹ Ela hi Hekalu ya Yesu eyoakinenea iwa ni hu mwiiwe. ²² Epfofufuka kuyawa kwa wafu, hawa wanafundiwe wakumbuka kwamba hiḁi dzambo Yesu ewa kaḁinena. Ndookomu wahikiza hivi vya Yesu evyonena na hivi vyorejwevyo matsoroni. ²³ Yesu epfokuwa Yerusalemi ngera ya hi jila ya Pasaka, wantu wenji wamuhikiza kwa dzambo ḁya kwamba waona haya mafara ya kumakisa ahendeyeyo. ²⁴ Ela Yesu nkewa na serefano nao, koro kawamanya wanaaḁamu wonse waivyo. ²⁵ Nkewa na haḁya ya muntu jwa kumusumwiiya dzuu yao, kwa dzambo ḁya kwamba jeje mwenye ewa kaimanya hi myojo yao.

3 Kwiwa muyongozi mumodza jwa Kiyahuḁi eyeakihan-wa Nekoḁemo, eyekuwa muntu jwa kiḁaro cha Mafarisayo. ² Nsiku modza, kamwendea Yesu nasiku kamwamba, "Mwaalimu, humanya ya kwamba wewe u muntu uhumijwe ni Muungu. Koro ḁambere Muungu nkakwaa pfamodza nawe, nkundeeweza kuhenda haya mafara ya kumakisa wiyokuhendani." ³ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Hachi nyakukwambiani, muntu asidzavyajwa yupfii nkawezi kuunjia Uhaju wa Muungu." ⁴ Nekoḁemo nae kamuza kamwamba, "Muntu akimaawa muntu mkuu muzima, anawezadze kuvyajwa yupfii? Nkawezi kunjia mahumboni mwa mamajwe avyajwe mweedha wa pfii ḁi!" ⁵ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Hachi nyakukwambiani, muntu asidzavyajwa kwa njia ya madzi na huyu Ruhu, nkawezi kuunjia Uhaju wa Muungu." ⁶ Muntu anavyajwa kimwii ni wavyaziwe, ela anavyajwa kiruhu ni huyu Ruhu. ⁷ Nkudzomake kwamba niukwamba muntu ni haḁi avyajwe yupfii. ⁸ Huyu Ruhu ndiye eyenahendeza wantu wavyajwe yupfii. Jeje ka dza hi mpepfo. Koro hi mpepfo inabiga kwenda kuḁekwonse ikonatsaka kwenda. Unaisikia ḁu ikwakubigani, ela nku-manye iyawiyeko wala ikokwendani." ⁹ Nekoḁemo kamuza kamwamba, "Hayo hayo yanawezekanadze?" ¹⁰ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Wewe mwaalimu muzima jwa Kiisraeli, nawe haya haya nkuyadzi?" ¹¹ Hachi nyakukwambiani, swiswi hunanena hayaḁe humanyiyeyo na kusumwiiya hayaḁe huoneyeo na matso, ela nywinywi nta-muvikuḅali. ¹² Ninkwakumwambiani mambo ya humu humu lumwenguni ḁu ntamunihikize, ehe faḁi ninkimwambia mambo ya mbinguni munanihikizadze? ¹³ Ntaku yuḁejwonse endeyee mbinguni lamuḁa huyu Mwana jwa Aḁamu, ayawiyee huko huko. ¹⁴ Na dza vivide vya Musa ailelevyeevyo hiḁe nyoka ya shaḅa hukuḁe yuwandani, ndivyo vyan-gu mimi Mwana jwa Aḁamu nidzeyopofatsikwa, ¹⁵ ili kula

anihakiziye awe na maisha ya kuunga na yuungo.”¹⁶ Koro Muungu kajutsaka lumwengu haṭa kamuyavya Mwanawe madiani, ili kula amuhikiziye atsekwaara, ela awe na maisha ya kuunga na yuungo.¹⁷ Muungu nkakumuhuma Mwanawe lumwenguni kudzajuhukumu lumwengu, ela kamuhuma kudzajupfonya.¹⁸ Ndookomu kula amuhikiziye nihakumigwe, ela kula asiyemuhikiza huyo kesakuhukumigwa kwa dzambo kadziza kumuhikiza Mwana madiani jwa Muungu.¹⁹ Hi hukumu yao idza na kwamba: Hu muyanga udza lumwenguni, ela wantu watsaka kiza kuliko muyanga, kwa dzambo ḍya kwamba mahendo yao ni mazuka.²⁰ Koro kula eyenahenda mazuka kaukeva hu muyanga, na nkawezi kuu-fikia hafufi kwa dzambo ḍya kushooga kwamba haya mahendoye yanamanyikana.²¹ Ela kula eyenahenda yeyo ya hachi anaudziya hu muyanga, ili wantu wapate kuona kwamba haya eyokuhendani ndiyo ya Muungu eyonatsaka.²² Baḍaye, Yesu na wanafunḍiwe wanuka na Yerusalemi wenda ḍanda zingine za ḍyimbo ḍya Yuḍaya wen-deekowakikaa kwa muḍa. Na hukude, Yesu ekikaa na kuṭopya wantu.²³ Yohana nae ekiṭopya wantu pfpantu pfakihanwa Ainoni, hafufi na Salemi, koro hapfaḍe pfpantu pfewa na madzi menji na wantu wewa wagija kumwendea ili awaṭopye.²⁴ Haya yahendeka kaḅila Yohana nkadzanz-gizwa gerenani.²⁵ Kudzakujumuka yuḍaṭo kahi ya Muyahuḍi mumodza na wanafunḍi wa Yohana dzuu ya kudzidheresa kiadha.²⁶ Wanafunḍi wa Yohana wamudzia Yohana wamwamba, “Mwaalimu, huyude muntu wiyekuwa nae hu ḍoombe ye tsana ya Yoroḍani, huyude wambiye ndiye huyu Masiya, nae kakuṭopyani wantu! Wantu wonse sasa wakumuhikiani jeje.”²⁷ Yohana kawambukuya kamba, “Muntu nkawezi kuhenda kintu ikiwa kwamba nkakuwezeswa ni Muungu.²⁸ Nywinywi wenye mu mashaahidi kwamba, niinena kwamba mimi simi huyu Masiya. Mimi nihumwa kudzamuelekanyia jeje hi njia ṭu.²⁹ ḅibi harus, muumewe ni huyu ḅwana harus. ḅamujwe huyu ḅwana harus anatseka kusumama mya amusikiye huyu ḅwana harus akwakunenani. Yesu ndiye huyu ḅwana harus nami ndimi huyu ḅamujwe, ndookomu mimi nina tseka muno.³⁰ Ni haḍi jeje agije kushaḍwa zaidi na zaidi, nami nigije kutsowa shaḍu.³¹ Huyu ayawiye kuyawa dzuu ni mukuu kuchia muntu yungine yuḍejwonse. Muntu jwa kuyawa humu lumwenguni ananena mambo ya humu lumwenguni. Ela huyu jwa kuyawa mbinguni ni mukuu kuchia wangine wonse.³² Jeje anasumwiiya hayaḍe asiki-iyeyo na aoneyeyo, ela ntaku eyenahikiza haya eyonanena.³³ Ela hawaḍe wamuhikiziyeo, wakuyangani kwamba Muungu ni muhachi.³⁴ Huyu ahumijwe ni Muungu anasumwiiya vyuuwo vya Muungu, koro Muungu anamumpa Ruhu jwak-we pfasipfo chima.³⁵ Muungu Baba kamutsaka huyu Mwanawe na kamumpa mamulaka dzuu ya kula kintu.³⁶ Kula amuhikiziye huyu Mwana ana maisha ya kuunga na yuungo. Ela kula asiyemuṭii huyu Mwana, huyo nkawezi kuwa na maisha ya kuunga na yuungo, ishinu hukumu ya Muungu imukaiya.”

4 Hawa Mafarisayo wasikia kwamba Yesu kakupatani wanafunḍi wenji kumuchia Yohana na kakuwaṭopyani. Yesu epfosikia hivi, kanuka ḍyimbo ḍya Yuḍaya kauja ḍyimbo ḍya Galilaya. Ela kunena hachi, Yesu mwenye nkekiṭopya wantu. Weowakiṭopya wantu wewa ni hawa wanafunḍiwe.⁴ Yesu epfoakichia, imuḅidi kuchia na ḍyimbo ḍya Samaria.⁵ Kenda haṭa kafika mudzi mumodza wa Samaria wiwouki-

hanwa Sikari. Hu huu mudzi wiwa hafufi na hiḍe nkonde ya Yakobo eyomumpa mwanawe Yusufu.⁶ Hapfaḍe kwiwa hichi kisima chichokuwa cha Yakobo. Yesu epfofika hapfaḍe kisimani chima cha dzuwa ḍya musikahi, kaka chihako geri ya hichi kisima kwa dzambo ḍya matsofu ya huju jwenendo enendeyejo.⁷ Yesu ewa ndiye jeje hekeṭu kwa dzambo ḍya kwamba hawa wanafunḍiwe wewa wenda mudzini wak-aguye chakuḍya. Kisa hapfaḍe kisimani kudza muke Musamaria kumegani madzi, na Yesu kamwamba, “Nimpa madzi ninwe.”⁹ Huyude muke kamwambukuya kamwamba, “Wewe u Muyahuḍi nami ni Musamaria. Viiwadze kwamba uniyombe mimi madzi ya kunwa?” Huyu muke kanena hivi, koro Wayahuḍi na Wasamaria ntawekinjiyana na kiḍe-chonse.¹⁰ Yesu kamwamba, “Wewe nkuidzi hi nṭunu ya Muungu eyonapfa wantu, na wala nkudzi kwamba ayu eye-kukuyombani madzi ni ga. Koro ṭambere undemanya, undemuyomba jeje madzi nae andekupfa madzi yeyonapfa wantu maisha.”¹¹ Ela huyu muke kamwambukuya Yesu kamwamba, “ḅwana, wewe nku kija cha kumegea madzi, na hichi kisima chenda nsi! Aya madzi ya kupfa wantu maisha unayahwa ku?”¹² Ambu unatsaka kunena kwamba wewe u mukuu kumuchia bibi jwehu Yakobo ahupfiye hichi hichi kisima? Wewe unaweza kuhupfa madzi mema kuchia ayade ya Yakobo na wanawe na mifugoye wanweyeyo kuyawa kwa achi kisima achi?”¹³ Yesu kamwambukuya kamwamba, “Muntu akinwa haya madzi haya anagijwa ni nchiu kawii.¹⁴ Ela eyenanwa haya madzi niyonapfa wantu, nkagijwe ni nchiu kawii meshi. Haya madzi yanawa dza tsana iyokuvuhani kuzimuni mwakwe iyonamumpa maisha ya kuunga na yuungo.”¹⁵ ḍubva huyu muke nae kamwamba, “ḅwana, nimpa nami hayo hayo madzi ninwe, nitsekudzagijwa ni nchiu kawii ya kuniyeha hapfa kudzamega madzi.”¹⁶ Yesu kamwamba, “Enda ukamuhane mumeo mudze nyowii.”¹⁷ Huyu muke kamwamba, “Mimi si muyume.” Nae Yesu kamwamba, “Kunena hachi kaḅisa ukyamba nku muyume.¹⁸ Maanaye, wewe kwisakuwa na wayume watsano, na huyu wiyekuishini nae hi hii saasambi ni musiwo ṭu, wala si mumeo. Kwa hivyo hivi uneneyeyo ni hachi kaḅisa.”¹⁹ Nae huyu muke kamwamba Yesu, “ḅwana, nyakuonani kwamba wewe u nabii.²⁰ Wabibi zehu wekiyomba hapfa hapfa murimani, ela nywinywi Wayahuḍi munakwamba Yerusalemi ndiko kwa wantu kwa kumuyomba Muungu.”²¹ Yesu kamwambukuya kamwamba, “Hikiza nivyokukwambiani! Ngera zakudzani ambapfo ntamukudzamuyomba Baba hapfa murimani wala mudzini Yerusalemi.²² Nywinywi Wasamaria ntamumudzi huyu mwiyenamuyomba. Ela swiswi Wayahuḍi, huyu hwiyenamuyomba humumanya, koro mupfonyo unakudza kuchiiya na kwa Wayahuḍi.²³ Ngera zakudzani, na haṭa zisakufika, ambapfo hawaḍe weonamuyomba Muungu ḍugha, wanamuyomba Ruhuni na hachini. Koro wantu weonamuyomba Muungu dza hivi, ndiwo wakwe eonatsaka.²⁴ Muungu ni Ruhu. Na hawaḍe weonamuyomba, ni haḍi wamuyombe Ruhuni na hachini.”²⁵ Huyu muke kamwamba Yesu, “Nimanya ya kwamba huyu Masiya (eyenahanwa Kiristo) njwakudza. Na adzefokudza, anahuimusya kula kintu.”²⁶ Yesu kamwamba, “Basi mimi niyekunenani nawe ndimi huyu Masiya.”²⁷ Iyo saa, hawa wanafunḍi wa Yesu wakumpuya kuyawa hukude mudzini. Wepfomuona Yesu kakunenani na muke Musamaria wamaka muno. Ela ntaku haṭa mumodza jwao amuuziye maana eyoakihenda hivihiḍe. Na wala ntawakumuza kwamba ae

na huyu muke wekinena kintu ga. ²⁸ Makisa huyuđe muke kauweka geri hu muṭungwiwe, kauja hukude mudzini kenda kawamba hawa wantu, ²⁹ “Ṭanzoni mumuyowe huyu muntu anyambiye kula kintu changu nichohenda. Anaweza kuwa kwamba ndiye ayu Masiya?” ³⁰ Dubva mudzi muzima ukuka kwendamuyowa Yesu. ³¹ Huyu muke epfokuwa amaale ka humuđe mudzini, hawa wanafunđi huku wekimusosobva Yesu nangaa angize riziki kanwani. ³² Ela jeje kawamba, “Mimi nina chakuđya ambacho nywinywi ntamukidzi.” ³³ Ndookomu hawa wanafunđi wepfosikia hivi vya Yesu aneneyevyo, wađabva kuuzana wao na wao wakyamba, “Munamba kuna muntu amuyeheeye chakuđya?” ³⁴ Yesu kawambukuya kawamba, “Mimi chakuđya changu ni kuhenda miro ya huyu anihumiye na niise hi kazi animpiyeyo kuhenda. ³⁵ Nywinywi munakwamba, ‘Kusaa myezi mine haya mavuno yawe ṭayari.’ Ela ṭanuyani matso muyayowe haya makonde! Haya mavuno yesakufika na yakuindani kuvunwa ṭu. ³⁶ Na hawa wavunai wamaakuipfwanii kwa kazi yao weyokuhendani. Wechokuvunani ni hawađe wantu weokuhikizani, wadzeopfokea maisha ya kuunga na yuungo. Ndookomu hangu huyu eyenaima haṭa eyenavuna, wonse wadzatsaika pfamodza. ³⁷ Kuna muneno wiwonakwamba, ‘Muntu yungine anaima na yungine akadza akavuna.’ Na mukiviyowa ni ḍugha. ³⁸ Koro mimi nimuhuma mukavune musipfoima. Wangine wesakuihenda hi kazi na nywinywi mwakuvunani kuyawana na hweka dyao.” ³⁹ Wasamaria wenji kuyawa huđe mudzi wa Sikari, wamuhikiza Yesu kwa dzambo dya hivi vya huyu muke awambiiyevyo. Ewa kawamba, “Kanyambia kula kintu changu nichohenda.” ⁴⁰ Dubva hawa wantu wepfoyawa humuđe mudzini, wakidza wakimuona Yesu, wamuyomba akae nao. Ndookomu nae kaka nae kwa nsiku mbii. ⁴¹ Na Wasamaria wangine wenji wahikiza kwa dzambo dya kusikia hivi vya Yesu aneneyevyo. ⁴² Kisa wamwamba huyu muke, “Sasa, ntahukuhikiza ṭu kwa dzambo dya hivi uhwambiiyevyo wewe, ela huhikiza kwa dzambo dya kwamba, swiswi wenye humusikia akwakunenani. Naswi sasa hwisakumanya hakika kwamba jeje ndiye huyu Mupfonya jwa lumwengu.” ⁴³ Hiziđe nsiku zombii akuḅaliyezo kukaa mudzi wa Sikari zipfosa, Yesu kagonzowa kenda dymbo dya Galilaya. ⁴⁴ Yesu jeje mwenye ewa kanena kwamba nabii nkapfegwe hila mudzini kwao. ⁴⁵ Ela epfokwenda Galilaya, hawa wantu wamukarabisha urembo. Wamukarabisha urembo kwa dzambo dya kwamba, wewa waona haya mafara ya kumakisa ahendeyeyo hukude Yerusalemi, wepfokwenda kwe jila ya Pasaka. ⁴⁶ Kisa Yesu kenda haṭa kafika mudzi wa Kana wiwo dymbo dya Galilaya, hukude ekoperuya madzi yakiwa mvinyo. Na hukude Kaperinaumi, kwiwa na mukuu mumodza eyekuwa na mwana mujwazi. ⁴⁷ Epfosikia kwamba Yesu kamauja Galilaya kuyawa dymbo dya Yuđaya, kamuḍaabvaṭa haṭa mudzi wa Kana. Epfokwenda, kamuyomba Yesu agijane nae wende Kaperinaumi endeakamupfoze huyu muuranawe eyekuwa ḍuru dya mwiso. ⁴⁸ Nae Yesu kamwamba, “Nywinywi musidzahendjwa mafara ya kumakisa ntamuwezi kuhikiza!” ⁴⁹ Ae huyuđe mukuu kamurai Yesu kamwamba, “E aḍo Bwana, nzoo hwende mwanangu asidzahuna nsoho.” ⁵⁰ Dubva Yesu kamwamba, “Uja nyumbani, huyu mwanao anaishi.” Huyuđe muntu kahikiza hivi vyyuwo vya Yesu amwambiiyevyo, nae kanuka kađabva kugala nyumbani. ⁵¹ Humu njiani, kaṭongana na wahumisiwe wamwambiiyeo kwamba, huyu mwanawe kap-

fowa nka untu. ⁵² Nae kawauza kawamba, “Ayu mwana kađabva kudzisikia urembo hangu chima cha saa nyenga?” Nao wamwambukuya wamwamba, “Kađabva kudzisikia urembo hangu dzana. Ipfofika dzuwa dya musikahi, chima cha saa mfungahe, hi kanaṭa imuyatsa.” ⁵³ Babajwe huyu mwana kahambuya ya kwamba, huyu mwana ewa kapfowa iide saa ya Yesu amwambiiyeyo kwamba huyu mwanawe anaishi. Ndookomu jeje na nyumbaye yonse wamuhikiza Yesu. ⁵⁴ Hu wiwa ni mweedha wa pfii wa Yesu kunuka na Yuđaya ende Galilaya na ahende mafara ya kumakisa dzayahaya.

5 Kisa Yesu kadzakauja Yerusalemi, kwikokukihendwa jila ya Kiyahuđi. ² Humuđe mudzini, hafufi na lango diđyodikihanwa Lango dya Mbuzi, kwiwa na bwola dya madzi diđyodikihanwa bwola dya Betiseđa kwa Kieburania. Hiđi hiđi bwola diwa dizunguukwa ni maḅanda matsano. ³ Humu maḅandani kwikikaa na kuṭambaara wajwazi wenji na wenji, hangu ntumbu matso, vihewi na haṭa wahinamfiyeo. ⁵ Hiyo hiyo nsiku ya Yesu endeyeyo, mumodza jwa hawa wajwazi waṭambaariyeo humu maḅandani, ewa ni muntu eyekuwa kihewi kwa myaka miyongo mihahu na minane. ⁶ Yesu epfomuona na epfohambuya kwamba huyu muntu kamakaa dza kihewi kwa muḍa muyeya na muyeya, kamuza kamwamba, “Dze, unatsaka kupfowa?” ⁷ Huyuđe mujwazi kamwambukuya Yesu kamwamba, “Bwana, mimi sikwakupfowa haṭa! Maanaye si muntu jwa kuningiza humu madzini saa ya haya madzi yepfonajumujwa. Na yepfonajumujwa, kula ninkwakutsakani kusuka humu madzini, kuna-suka muntu yungine usoni yangu.” ⁸ Yesu kamwamba, “Nuka wima, hwaa hiđi ṭaṭaḍyo wenende!” ⁹ Iyo saa, huyuđe muntu kapfowa. Kanuka kađihwaa hiđi ṭaṭaḍye kađabva kwenenda. Ela hiđi hiđi dzambo dihendeka na nsiku ya Sabato. ¹⁰ Ndookomu hawa wayongozi wa Kiyahuđi, wepfomuona huyuđe muntu katsukuya ṭaṭa, wamwamba, “Yeo ni nsiku ya Sabato kisa nawe kwakuhendani kazi kwakutsukuyani maṭaṭa! Nkudzi kwamba kwakuvunzani Sharia?” ¹¹ Jeje kawambukuya kawamba, “Huyu muntu anipfonyeye hu ujwazi wangu, ndiye anyambiye nihwae hiđi ṭaṭa dyangu nyenende.” ¹² Nao wamuza wamwamba, “Huyo huyo akwambiiye uhende dzambo dzeddyohiđyo nae njwa ku?” ¹³ Ela huyuđe muntu ewa nkadzi ya kwamba ayu amupfonyeye ewa ni ga, koro kwiwa ṭuṭa nkuu na nkuu ya wantu na Yesu ewa kesakushora na humu mwe ṭuṭa kagonzowa. ¹⁴ Baḍaye, Yesu kaṭongana na huyuđe muntu hukude Hekaluni na kamwamba, “Kuona, wewe sasa kwisakupfowa. Dubva manya utsehenda nabvise ambu sivyo unapatwa ni dgingine kuu zaiđi.” ¹⁵ Huyuđe muntu epfonuka na hapfađe, kendakawambia hawa wayongozi wa Kiyahuđi kwamba, huyu amupfonyeye ewa ni Yesu. ¹⁶ Dubva kwa dzambo dya kwamba Yesu ewa kapfonya muntu na nsiku ya Sabato, hawa wayongozi wa Kiyahuđi wađabva kumukuntisa dina muno. ¹⁷ Ela Yesu kawamba, “Baba nkadzayatsa kuhendea wantu mema meshi, ami nayatsia?” ¹⁸ Na kwa kwamba Yesu ewa kanena hivi, hawa wayongozi wa Kiyahuđi walacha kula njia ili wamuyage. Koro waona kwamba, nkakuivunza hi Sharia ya Sabato ṭu, ela pia kadzihendeza sawa na Muungu kwa kudzihana mwana jwa Muungu. ¹⁹ Nae Yesu kawamba, “Hachi nyakumwambiani, huyu Mwana nkawezi kuhenda dyakwe diđedyonse, lamuḍa hiđiđe amuoneyeđyo Babajwe akiđihenda. Hiđiđe dya huyu Baba eđyonahenda, ndiđyo dya huyu Mwana nae pia eđyonahenda. ²⁰ Koro huyu Baba

kamutsaka huyu Mwana na kakumuyangani mambo yonse eyonahenda. Na amaale njwakumuyanga huyu Mwana mambo makuu ya kuhenda kuchia haya muoneyeo, mumpaka nywinywi wenye munamaka tu. ²¹ Na dza hiviđe vya huyu Baba evyonawafufuya wafu akawapfa maisha, huyu Mwana nae pia anawapfa maisha hawađe atsaniyeo. ²² Huyu Baba jeje nkahukumu muntu. Mamulaka yonse ya kuwahukumu wantu kayamuyatsia huyu Mwana, ²³ ili kula muntu amuhile huyu Mwana dza evyonamuhila huyu Baba. Muntu asimuhila huyu Mwana nkakwakumuhilani hađa huyu Baba amuhumiye. ²⁴ Hachi nyakumwambiani, huyuđe eyenasikiya vyyuwo vyangu na akimuserefađa huyuđe anihumiye, huyu ana maisha ya kuunga na yuungo. Muntu dzae nkawezi kuhukumigwa, koro kesakuyawa kufwani na kanjia kuishini maisha yasiyosia. ²⁵ Hachi nyakumwambiani, ngera zakudzani na hađa zimaafika, ambapfo hawađe wafwiyeo kiruhu wanaisikia sauti yangu mimi Mwana jwa Muungu. Na hawađe wadzeoisikia na kuiđi, wanaishi. ²⁶ Na dza hiviđe vya huyu Baba aivyo sina dya maisha yonse, ndivyo vya huyu Mwana evyonaweza kupfa wantu maisha. ²⁷ Huyu Baba kamumpa huyu Mwanawe mamulaka ya kuwahukumu wantu wonse, koro jeje ndiye huyu Mwana jwa Adamu. ²⁸ Namutsemakiswa ni haya niyokumwambiani hađa! Koro ngera zakudzani, ambapfo hawađe wafwiyeo wadzaisikia sauti ya huyu Mwana jwa Muungu ²⁹ na wanafufuka. Hawađe wahendeyeo mema, wanafufuka na wanawa na maisha ya kuunga na yuungo. Ela hawađe wahendeyeo mazuka, wanafufuka na wananjia hukumuni. ³⁰ Mimi siwezi kuhenda kiđechonse kwa uwezo wangu mwenye. Nahukumu wantu dza vya Baba evyonanyambia. Ndookomu hukumu yangu inawa nza hachi, koro nawa sikwakhendani miro yangu mwenye, ela nawa nyakuhendani miro ya huyuđe anihumiye." ³¹ Yesu kagija kunena kamba, "Mimi nikidziyavia ushaahidi mimi mwenye, huo ushaahidi wangu ntauwe na nguvu. ³² Ela kuna yungine eyekuyavyani ushaahidi dzuu yangu. Na nimanya ya kwamba haya eyonahenda dzuu yangu nza hachi. ³³ Nywinywi mwiihuma wantu kwa Yohana, nae kashuhudi hi ya hachi dzuu yangu. ³⁴ Na nikinena hivi, si maana ya kwamba ni hađi kuwe na ushaahidi wa mwanaadamu, ela nihadza ushaahidi wa Yohana ili nywinywi mupate kuhikiza na mupfonywe. ³⁵ Yohana ewa dza tsaa iyoikiyangaa, na nywinywi wenye mwiitsekezwa ni hivi vyyuwovye kwa muđa, vivyokuwa dza muyanga kwenu. ³⁶ Ela nina shaahidi muku kumuchia Yohana. Huyu huyu shaahidi, ni haya mayongweezo yangu na mafara ya kumakisa ya Baba animpiyeyo kuhenda. Na haya niyonahenda yanayanga kwamba Baba ndiye anihumiye. ³⁷ Na huyu Baba mwenye anihumiye, kayavya ushaahidi dzuu yangu. Nywinywi ntamudzaisikia sauti yakwe wala kumuona na matso. ³⁸ Na wala hivi vyyuwovye ntavipfo myojoni mwenu, kwa dzambo dya kwamba ntamukunihikiza mimi anihumiye. ³⁹ Nywinywi mu wahiđu wa kuyasoma haya matsoro mukiđara kwamba yanamumpa maisha ya kuunga na yuungo. Hayo hayo matsoro yayo yenye yakushuhudiani dzuu yangu mimi! ⁴⁰ Anywi mukidza mukinuka, munadziza kudza kwangu nimumpe maisha ya kuunga na yuungo." ⁴¹ Yesu kongeza kunena kamba, "Mimi sikwakulachani kushadigwa ni wantu hađa! ⁴² Nywinywi nimumanya muivyo. Ntamukumutsaka Muungu na moja hađa! ⁴³ Mimi nidza kwa sari dya Baba, ela mudziza kunipfokea. Muntu yungine akidza kwa saridye mwenye, nywiny-

wi munamupfokea. ⁴⁴ Nywinywi mutsaka kushadana nywinywi na nywinywi, na wala ntamulache kushadigwa ni huyu eye Muungu jeje hekeđu. Ndiyo maana ntamuwezi kunihikiza mimi. ⁴⁵ Namutsetara kwamba mimi ndimi jwa kumusitaki kwa Baba hađa! Jwa kumusitaki ni Musa, huyu jwenu mudzimukwađiye. ⁴⁶ Tambere mundeewa kwamba muhikiza hivi vya Musa orevevyo dughu, mundeewa munihikiza nami, koro jeje kora dzuu yangu. ⁴⁷ Na ikiwa kwamba hivi vya Musa orevevyo tu ntamukwakuvihikizani, avi nivokunenani mimi munavihikizadze?"

6 Baadaye, Yesu na wanafundiwe wenda wavuka yombe jwa pfii jwa ziwa dya Galilaya ambađyo pia dikihanwa bahari ya Tiberio. ² Wekiubwa ni tuđa nkuu na nkuu ya wantu kwa dzambo dya haya mafara ya kumakisa ya Yesu ahendeyeyo ya kupfonya wajwazi. ³ Ndookomu Yesu na wanafundiwe wapfaa karimani dzuu wenda wakaa chihako. ⁴ (Jila ya Pasaka iwa imaawa hafufi.) ⁵ Yesu akidzaakinuya matso, kaona tuđa nkuu na nkuu ya wantu iyoikimwendea. Nae kamuperukia Filipo kamuza kamwamba, "Filipo, hunapata ku chakudya cha kuguya cha kuwađosa awa wantu wonse awa?" ⁶ Yesu ewa kamuza Filipo hivi kumudema tu, koro jeje mwenye ewa kamanya vya kuhenda hađa asidzamuza. ⁷ Filipo kamwambukuya kamwamba, "Bwana, hađa dinari magana mawii ntaziđose kuwaguiya mikahe ya kwamba kula mumodza jwao anapata hađa ni kapande." ⁸ Kisa mwanafundiwe mumodza eyeakihanwa Anderea, ndugujwe Simioni Peđero, kamwamba Yesu, ⁹ "Gula hapfa kuna muurani eye na mikahe mitsano na nswi mbii. Ela hivyo hivyo vinađosa e tuđa yonse ai?" ¹⁰ Ae Yesu kawamba hawa wanafundiwe, "Wawekeni vihako hawa wantu." Hapfađe pfantu pfewa na kitsange chinji. Ndookomu wantu wonse wakaa chihako. Kwiwa wayume chima cha elefu nsano. ¹¹ Makisa Yesu kaihwaa hi mikahe kamuyaviza dudu Muungu, na kawapfa hawa wantu wađe. Kisa kazihwaa na hizi nswi na kahenda dza viviđe evyohenda đura. Na wantu wonse wađa hađa wanjia kuyiyowani. ¹² Hawa wantu wepfođa hađa wakiđoseka, Yesu kawamba hawa wanafundiwe, "Haya masaza yahwaeni muyaweke pfantu. Namutseyatsa kiđechonse kinangike." ¹³ Na wepfowhwa-hwaa haya masaza hađa wakyendawakisa, wadzaza vikapfu kumi na viwii vya hiđe mikahe. ¹⁴ Hawa wantu wepfoona haya mafara ya Yesu ahendeyeyo wamaka na wamba, "Hakika huyu ndiye huyu nabii hwiye hukumuindiiya." ¹⁵ Na Yesu epfoona kwamba hawa wantu wakutsakani kumuhendeza haju jwao na nguvu, kanuka kawii kenda hukud mirimani jeje hekeđu. ¹⁶ Ipfofika mioro, hawa wanafundi wa Yesu wasuka hukud ziwani. ¹⁷ Wanjia chomboni wađabva kuvuka hiđi ziwa kwenenda Kaperinaumi. Kiza kipfođabva kunjia, Yesu amaale ewa nkadzauja. ¹⁸ Humudzi ziwani kuđabva kubiga vuđu kali na kwiwa na mawimbi makali muno. ¹⁹ Na wepfokwenda chima cha kilomita nsano ambu ntandahu, iyo saa wadzawamuona Yesu kakwenendani dzuu ya madzi kukiđabvađi hichi chombo. Wepfomuona wanjia kushoogani muno. ²⁰ Ela Yesu kawamba, "Namutseshooga, ndimi!" ²¹ Na pfpafpo, wekitsaka anjie humu chomboni. Nao ntawakukawa, iyo saa wojeka hukud wekowakyenda. ²² Wantu wenji wewa wahafa hapfađe pfantu pfa Yesu epfoiyombea hi mikahe kisa akiwapfa wakiđya. Chamukoche yakwe wadzawakumbuka kwamba chombo chichokuwapfo hapfađe kiwa ni kimodza tu. Nacho kiwa kinuka na hawa wanafundi wa Yesu, ela jeje mwenye wewa wamuyatsa nyuma. Kenge kiwa

kudza vyombo vingine viyawiyevyo Tiberio. ²⁴ Dũbva hawa wantu wepfoona kwamba Yesu na wanafunđiwe wewa ntawapfo, wanjia humu mwa hivi vyombo wenda Kaperinaumi kwenda wakumulache Yesu. ²⁵ Na wepfokwenda wakimuona hujũde yombe jwa pfii jweđi ziwa, wamuuzwa wamwamba, "Mwaalimu, huku huku kudzadze?" ²⁶ Yesu kawambukuya kawamba, "Hachi nyakumwambiani, nywinywi ntamukwakunilachani kwa dzambo dya haya mafara ya kumakisa nihendeyeyo hađa! Muna dya mikahe nimumpiyeo mukidya hađa mukikuha. ²⁷ Nywinywi namutsehangaikia chakudya chichonangika! Ishinu hangaikiani chakudya kisichonangika, chichonapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. Mimi Mwana jwa Adamu naweza kumumpa hicho hicho chakudya, koro Muungu Baba jwangu kanimpa mamlaka ya kuhenda dzavyo." ²⁸ Hawa wantu wamuuzwa wamwamba, "Huhendedze ili hupate kuđimiza hivi vya Muungu evyonatsaka?" ²⁹ Yesu kawambukuya kawamba, "Cha Muungu echonatsaka muhende, ni kumuhikiza huyu amuhumiye." ³⁰ Nao wamwamba, "Wewe anaweza kuhuyanga dzambo ga dya kumakisa ili hupate kuhikiza hivi wivyokunenani?" ³¹ Wabibi zehu hukuđe yuwandani wađa mana. Koro haya matsoro yamba, "Kawapfa chakudya cha kuyawa mbinguni wađe." ³² Ela Yesu kawambukuya kawamba, "Hachi nyakumwambiani, Musa nkakuwapfa wabibi zenu chakudya cha kuyawa mbinguni hađa. Baba ndiye eyekumumpani nywinywi hikiđe chakudya haswa cha kuyawa mbinguni. ³³ Na hichi chakudya haswa cha Muungu echokumumpani, ni huyu asukiye kuyawa mbinguni eyenawapfa maisha wantu wa hujũ lumwengu." ³⁴ Nao wamwamba, "Bwana, hupfe hicho hicho chakudya nsiku zonse." ³⁵ Yesu kawamba, "Mimi ndimi hicho hicho chakudya chichonapfa wantu maisha. Kula eyenakudza kwangu nkawezi kusikia nzaa kawii meshi. Na kula anihikiziye mimi nkawezi kusikia nchiu kawii meshi. ³⁶ Ela dza nivomwambia đura, nywinywi hađa ingawa mwisakuniona, nta-muđaki kunihikiza. ³⁷ Hađa vivyo, hawađe wonse wa Baba eonanimpa wanakudza kwangu. Nami hawađe wonse weonakudza kwangu siwezi kuwafađuła meshi! ³⁸ Koro mimi sikudza lumwenguni kudzahenda miro yangu mwenye, ela nidza kudzahenda miro ya Muungu anihumiye. ³⁹ Na miro ya huyu anihumiye ni kwamba, hawađe wonse awanimpieo nitseyatsa hađa mumodza jwao aare, ela nidzeniwa-fufuye nsiku ya mwiso. ⁴⁰ Koro Baba anatsaka kwamba, kula anihambwiiye mimi dza Mwana jwa Muungu na akinihikiza, huyo awe na maisha ya kuunga na yuungo. Nami nidzamu-fufuya nsiku ya mwiso." ⁴¹ Hawa wantu wađabva kuwawaka kwa dzambo dya hivi vya Yesu aneneyevyo akyamba, "Mimi ndimi hichi chakudya kiyawiyecho mbinguni." ⁴² Wawawaka wamba, "Dzaambia huyu huyu si Yesu mwana jwa Yusufu? Ise na nina ni wantu huwamanyiyeyo tswee! Mani đubva anakwambadze kwamba jeje kayawa mbinguni?" ⁴³ Ela Yesu kawamba, "Namutsewawaka kwa dzambo dya hivi nineneyevyo hađa! ⁴⁴ Ntaku eyenaweza kudza kwangu ikiwa kwamba huyu Baba anihumiye nkakumuyongoza kudza kwangu. Nami nsiku ya mwiso huyo huyo muntu namufufuya kuyawa kwa wafu. ⁴⁵ Koro mumodza jwa hawa manabii kora kamba, 'Wonse wanayongweezwa ni Muungu.' Na kula eyenamusikiya Baba na kudziyongweeza kuyawa kwakwe, huyo anakudza kwangu. ⁴⁶ Ntaku amuoneye huyu Baba lamuđa mimi tu niyawiyeye kwakwe. ⁴⁷ Hachi nyakumwambiani, kula anihikiziye ana maisha ya kuunga

na yuungo. ⁴⁸ Mimi ndimi hichi chakudya chichonapfa wantu maisha. ⁴⁹ Wabibi zenu wađa mana hukuđe yuwandani, ela hađa vivyo wafwa. ⁵⁰ Kenge hichi chakudya cha kuyawa mbinguni, kinawapfa kukaa moja maishi hawađe wonse weonakidya. ⁵¹ Mimi ndimi hichi chakudya kiyawiyecho mbinguni, chichonapfa wantu maisha. Kula eyenadya hichi hichi chakudya anakaa moja maishi. Hichi hichi chakudya ni hu mwii wangu, nidzeouyavya kwa dzambo dya kujupfa maisha hujũ lumwengu." ⁵² Hawa wantu kudzasikia hivi vya Yesu aneneyevyo, wađabva kuđaatiana na ngoro wakyamba, "Ayu muntu ayu, anawezadze kwamba anahupfa hu mwiiwe huuđe?" ⁵³ Ela Yesu kawamba, "Hachi nyakumwambiani, muntu akitsaadya hu mwii wangu na kunwa hu mwazi wangu mimi Mwana jwa Adamu, nkawezi kuwa na maisha ya kuunga na yuungo. ⁵⁴ Ela huyuđe eyenadya hu mwii wangu na kunwa hu mwazi wangu, huyo anawa na maisha ya kuunga na yuungo, nami nidzamu-fufuya nsiku ya mwiso. ⁵⁵ Koro hu mwii wangu na mwazi wangu ndivyo vivyo dza chakudya cha đugha na madzi ya đugha kwenu. ⁵⁶ Kula eyenadya mwii wangu na kunwa mwazi wangu, anawa na uharia nami, nami nawa na uharia nae. ⁵⁷ Huyu Baba eyenapfa wantu maisha ndiye anihumiye, na ndiye eyekunihendezani niishi. Na kwa iyo namuna, kula eyenadiya mimi nae pia namuhendeza aishi. ⁵⁸ Hichi ndicho hichi chakudya cha kuyawa mbinguni. Kula eyenadya hichi chakudya, anaishi maishi. Hichi si dza hikiđe chakudya cha wabibi zenu wađiyecho kisa hađa vivyo wakifwa!" ⁵⁹ Haya haya mambo, Yesu ewa kayanena epfoakiyongweeza sunagogini hukuđe Kaperinaumi. ⁶⁰ Wenji wa hawađe wantu weowakimuđuła Yesu, wepfosikia hivi aneneyevyo, wamba, "Haya ni mambo momu haya. Adzesikiiya mambo dzayahaya ni ga?" ⁶¹ Yesu kahambuya kwamba, hawa wantu weowakimuđuła wewa wakuwawakani dzuu ya hivi aneneyevyo. Ndookomu nae kawauza kawamba, "Avinineneyevyo vimurejesa? ⁶² Ehe fađi mukimuona Mwana jwa Adamu akwakupfaani kuuja hukuđe ayawiyeko, munahendekadze? ⁶³ Eyenapfa wantu maisha ni huyu Ruhu jwa Muungu. Mwanaadamu nka echonacho. Na hivi vyyuwo nineneyevyo mvya huyu Ruhu na vinawapfa wantu maisha. ⁶⁴ Ela wangine wenu ntamudzanihikiza." Hangu epfođabva kaziye, Yesu ewa kawamanya hawađe wadzeodziza kumuhikiza na huyuđe jwa kudzamuđawanya. ⁶⁵ Kisa kawamba, "Ndiyo maana niyonena nikyamba, 'Muntu nkawezi kudza kwangu ikiwa kwamba nkakuwezeswa ni Baba.'" ⁶⁶ Ikidzaikifika hapfo, wenji wa hawađe wantu weowakimuđuła Yesu wapfyehuya na ntawakutsaka kumuđuła kawii. ⁶⁷ Makisa Yesu kawaperukia hawa wanafunđiwe kumi na wawii na kawauza kawamba, "Haya, nanywi pia munatsaka kunuka mugonzowe?" ⁶⁸ Ela Simioni Peđero kamwambukuya kamwamba, "Bwana, hunanuka hunakwenda kwa ga? Wewe ndiwe wiye na vyyuwo vivyonapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. ⁶⁹ Swiswi humanya na huhikiza ya kwamba wewe ndiwe huyu Mutsanwa jwa Muungu." ⁷⁰ Kisa Yesu kawamba, "Uriye simi nimutsaniye nyonse wanafunđi wangu kumi na wawii? Ela mumodza jwenu ka dza Shaađani haswa!" ⁷¹ Yesu ekimunena Yuđa mwana jwa Simioni Isikariota. Jeje ewa ni mumodza jwa hawa wanafunđi kumi na wawii, ela kadzakamuđawanya Yesu.

7 Baadaye, Yesu kazinga đyimbo dya Galilaya akyenda mudzi hađa mudzi. Ekitsaka kuđikaiya kuye đyimbo dya

Yuḍaya kwa dzambo ḍya kwamba, hukude hawa wakuu wa Kiyahuḍi wekitsaka kumuyaga. ² Ela jila ya Viḅanda ipfofika hafufi, ³ hawa wanduguzwe Yesu wamwamba, “Si heri unuke wende Yuḍaya ili wanafunḍi wako wapate kuyaona aya mafara ya kumakisa wiyonahenda? ⁴ Muntu eyenatsaka kumanyikana, mamboye nkayahende mfitsoni haḥa! Ikiwa kwamba unaweza kuhenda mafara ya kumakisa ḍugha, juyange huju lumwengu waone.” ⁵ Hawa wanduguzwe Yesu wewa wanena hivi, maanaye haḥa wao wenye wewa ntawakumuhikiza. ⁶ Ela Yesu kawambukuya kawamba, “Wakati wangu ntaudzafika, ela nywinywi munaweza kwenenda wakati uḍewonse. ⁷ Anywi le wantu wa huju lumwengu ntawa saḅaḅu ya kumukevea, ela mimi wanikeva kwa kwamba nakaa na kuwambia haya mazuka weyonahenda. ⁸ Nywinywi endani kwe jila, ela mimi sidzafika kwenda kwa kwamba wakati wangu ntaudzafika.” ⁹ Akimaanena hivyo akisa, Yesu kahafa kukude Galilaya. ¹⁰ Ela hawa wanduguzwe wepfonuka wakyenda Yerusalemi kwe jila, Yesu nae kanuka kenda na siri pfasipfo kumanyigwa ni wantu. ¹¹ Na hukude kwe jila, hawa wakuu wa Kiyahuḍi wekimulacha Yesu na kuza wantu kwamba kaku! ¹² Kujumuka manongono kahi ya hawa wantu. Wangine wekyamba Yesu ni muntu mwema na wangine wekyamba Yesu kakwaaryani wantu. ¹³ Ela ntaku haḥa mumodza eyekuwa na moja wa kunena asikijwe, maanaye wonse wekiwashooga hawa wayongozi wa Kiyahuḍi. ¹⁴ Hi jila ihendeka mumpaka hizi nsiku ze jila zipfohunika nusu, Yesu kenda Hekaluni kaḍabva kuwayongweeza hawa wantu. ¹⁵ Hawa wakuu wa Kiyahuḍi wepfomusikia akwakuyongweezani, wamaka muno. Waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, “Haya haya yonse kayamanyadze nae nkadzayayongweezwa ni muntu?” ¹⁶ Ela Yesu kawamba, “Haya niyokuyongweezani si mayongweezo yangu haḥa! Ni mayongweezo yayawiyeyo kwa huyude anihumiye. ¹⁷ Yuḍejwonse atsakiyee kuhenda miro ya Muungu, anamanya kwamba haya mayongweezo niyokuyongweezani yayawa kwa Muungu ambu nzangu mimi mwenye. ¹⁸ Koro muntu eyenayongweeza maḥaro yakwe, huyo kakulachani kudzikuzya jeje. Ela huyude eyenalacha kumukuzya huyu amuhumiye, huyo ni muntu muhikizika na nka makulekule. ¹⁹ Musa kamumpa hi Sharia kendakesa. Ela ntaku haḥa mumodza jwenu eyekuiḅani. Na ikiwa kwamba sivyo, kuḥi munatsaka kuniyaga?” ²⁰ Nayo hiḍe ḥuḥa yonse imuholokea imwamba, “Hachi wewe nkukwaa kiyada, kunji jwa ni mashaḥani! Awa weokutsakani kukuyaga wewe ni aḍe ga?” ²¹ Yesu kawambukuya kawamba, “Mimi nipfonya mujwazi na nsiku ya Sabato na nyonse hiḍi hiḍi dzambo ḍi-mumakisa. ²² Na hali haḥa nanywi, munakaa na kuwahinya wana wenu haḥa ikiwa kwamba ni nsiku ya Sabato. Muna-henda hivi kwa kwamba Musa kamumpa hi hii Sharia ya kuwahinya wana wenu. Ela haswa haswa hi hii adha ntaikuḍabviswa ni Musa, iḍabva na wabibi zenu hangu kae na kae. ²³ Haya, nywinywi wana wenu munawahinya haḥa ikiwa kwamba ni nsiku ya Sabato ili mupate kuitii hi Sharia ya Musa. Mani ḍubva ami nikimapfoza muntu na akiwa muzima kaḅisa na nsiku ya Sabato, kuḥi munirejea? ²⁴ Yatsani kuyayowa mambo na dzuu dzuu kisa muhune kwamba muntu ana matsowa, ela yayoweni na njia ya hachi ili muyaimuke yaivyo haswa!” ²⁵ Wangine wa hawa wantu wa Yerusalemi waḍabva kwamba, “Ayu muntu jwa awa wakuu weyekumulachani wamuyage suyuhuyu? ²⁶ Haya ḥamuyoweni, siye ayu kakuyongweezani wekeani tswee? Kuḥi

ntawadzamwambukuya chuuwo? Ambu munamba wama-hambuya kwamba ndiye ayu Masiya ḍugha? ²⁷ Ela huyu huyu muntu, anawezadze kuwa kwamba ndiye huyu Masiya, nae humumanya mumpaka kwao? Swiswi humanya ya kwamba, huyu Masiya adzefpokudza ntaku adzeemanya ayawiyeko.” ²⁸ Yesu kagija kuyongweeza humude Hekaluni kisa kawalalabvia hawa wantu kawamba, “Nywinywi munakwamba munimanya mumpaka niyawiyeko! Ela mimi sikudziyeha mwenye haḥa. Huyu Muungu anihumiye ni muhikizika, ela nywinywi ntamumudzi. ²⁹ Mimi nimumanya kwa dzambo ḍya kwamba niyawa kwakwe, na ndiye anihumiye.” ³⁰ ḍubva wangine wa hawa wantu weokuwapfo humude Hekaluni watsaka kumugija, ela ntaku amuhoreye maanaye wakatiwe wiwa ntaudzafika. ³¹ Ela wantu wangine wenji weokuwapfo hapfaḍe wamuhikiza. Wamba, “Haḥa ayu Masiya akidza, anaweza kuhenda mafara ya kumakisa kumuchia ayu muntu ayu?” ³² Hawa Mafarisayo wepfoyapata haya manongono ya hawa wantu, wao na hawa wakohani wakuu, wahuma asikari weonakwamia hi Hekalu wende wakamugije Yesu. ³³ Ela Yesu kawamba, “Mimi nawa nanywi kwa muḍa ungene mufufi, kisa nauja kwa huyu anihumiye. ³⁴ Nywinywi mudzanilacha ela ntamukudzaniona, na huku nidzekowa nywinywi ntamuwezi kukufika.” ³⁵ ḍubva hawa wakuu wa Kiyahuḍi kudzasikia hivi, waḍabva kuuzana wakyamba, “Munamba huyu huyu muntu anatsaka kwenda ku haḥa ambe hunamulacha ela ntahumuone? Munamba anatsaka kwenda kwa awa wantu wehu waḥamisaiyeo nsi zingine ende akayongweeze wantu wa vyeeti vingine? ³⁶ Akyamba hudzamalacha ela ntahukudzamuona, na adzekowa ntahuwezi kukufika, maanaye ni?” ³⁷ Ipfofika nsiku ya mwiso ya hi jila ya Viḅanda, nsiku iyokuwa ya maana ya mwiso, Yesu kasumama anene na hawa wantu. Kanena nao na idzwi kuu kawamba, “Kula eye na nchiu nadze kwangu, nami namumpa madzi anwe. ³⁸ Kula anihikiziye, kuzimuni mwakwe kunavuha matsana ya madzi yeyonawapfa wantu maisha, dza vya matsoro yaneneyevyo.” ³⁹ Yesu epfonena hivi, ewa kakunenani dzuu ya huyu Ruhu jwa kudzapfegwa hawaḍe wonse wamuhikiziyeo jeje. Wantu wewa ntawadzamupfegwa huyu Ruhu, kwa kwamba Yesu ewa nkadzahwajwa angizwe maremboni mwakwe. ⁴⁰ Hawa wantu wepfomusikia Yesu hivi aneneyevyo, wangine wao wamba, “Hakika huyu muntu huyu, ndiye huyu nabii hwiye-hukimuindiiya.” ⁴¹ Na wangine wamba, “Huyu ndiye huyu Masiya.” Ela wangine wamba, “Ayu Masiya anawezadze kuwa muntu jwa kuyawa Galilaya? Ntaiwezekane kaḅisa! ⁴² Haya matsoro yanena wazi wazi tswee kwamba, huyu Masiya anawa jwa kivyazi cha haju ḍauḍi na anavyajwa Betilehemu, mudzi wa haju ḍauḍi ayawiyeo.” ⁴³ Ndookomu hawa wantu wagawika haya maḥaro dzuu ya Yesu. ⁴⁴ Na wangine wao wekitsaka kumugija, ela ntaku amuhoreye. ⁴⁵ Hawa asikari weohumwa kwendamugija Yesu wepfouja, hawa wakohani wakuu na Mafarisayo, wawauza wawamba, “Kuḥi ntamukumugija mudze nae?” ⁴⁶ Hawa asikari wawambukuya wawamba, “Ntahudzaona muntu eyenayongweeza dza huyu huyu muntu!” ⁴⁷ Hawa Mafarisayo wawamba, “Munamba haḥa nanywi kamuhendeza muhekeka hizi akili? ⁴⁸ Mudzaona muyongozi yudejwonse ambu Mafarisayo haḥa mumodza amuhikiziyeo huyu huyu muntu? ⁴⁹ Hi ḥuḥa ya wantu imuhikiza maanaye ntaidzi kintu. Wao waḍujwa, kwa kwamba ntawaidzi hi Sharia ya Musa.” ⁵⁰ Mumodza jwa hawa Mafarisayo ewa ni Nekoḍemo. Huyu ni

huyuđe eyeṭongana na Yesu ḡura. Ḋubva jeje kanena na hawa wenziwe kawamba, ⁵¹ “Dze, ni sharia kumuhukumu muntu asidzapfiikwa gasani aonekane na tsowa?” ⁵² Nao wamwambukuya wamwamba, “Munamba nawe u muntu jwa kuyawa Galilaya? Yayowe haya matsoro, nawe unaona ya kwamba ntaku nabii eyenaweza kuyawa Galilaya.” [

⁵³ Kisa kula muntu kanuka kachia nyumbani kwakwe.

8 ² Ela Yesu kanuka kenda Murima wa mihi ya Mizeituni. ² Kisa chamukoche, magura mapfema, kauja kawii hukuđe Hekaluni. Iyo saa kuṭuṭaa wantu wenji na wenji, nae kakaa chihako kaḡabva kuwayongweeza. ³ Epfoakiyongweeza, hawa waalimu wa Sharia na Mafarisayo wadza na muke agijijwe na muumewe muntu. Wamusumamisa usoni ya hi ṭuṭa, ⁴ kisa wamwamba Yesu, “Mwaalimu, huyu muke huyu kagijwa na muyume jwa muntu. ⁵ Na kuuḡana na hi Sharia ya Musa, muke dza huyu ni kubigwa na mawe ayagwe. Haya, ehe nawe kwambadze?” ⁶ Wamuuza dza hivi ili wapate kumusocha na wapate dzambo ḡya kumusiṭaki naḡyo. Ela Yesu kenama na kaḡabva kwora na ḡowe hapfa mutsangani. ⁷ Na wepfohamaṭa na maswali yao, Yesu kasumama wima na kawamba, “Huyuđe asiye nabvise iḡeyonse kahi yenu, nawe muntu jwa ḡura jwa kuḡabva kubigwa na mawe huyu muke.” ⁸ Kisa kenama kawii na kaḡabva kwora hapfa mutsangani. ⁹ Hawa wantu kudzasikia hivi vya Yesu aneneyevyo, waḡabva kunuka mumodza mumodza. Kuḡabva kunuka hawa wantu wakuu nguzi, mumpaka mwiso kuhafa Yesu na huyuđe muke ṭu. ¹⁰ Kisa Yesu kasumama wima na kamwamba huyuđe muke, “Awa weowakikusiṭaki wendaa? Ntaku haṭa mumodza asaiye jwa kukuhukumu kwamba u munabvise?” ¹¹ Huyuđe muke kamwambukuya Yesu kamwamba, “Ntaku haṭa mumodza Ḃwana.” Nae Yesu kamwamba, “Haṭa nami sikwakukuhukumu. Enda, na manya utsehenda nabvise kawii.”] ¹² Kisa Yesu kanena na hawa wantu kawii kawamba, “Mimi ndimi muyangi wa huju lumwengu. Muntu eyenaniuḡa mimi nkawezi kwenenda kizani meshi, ela anawa na hu muyanga niwonapfa wantu maisha.” ¹³ Hawa Mafarisayo wamwambukuya wamwamba, “Hivi wivyokunenani ntaviihikizike, maanaye kwakudziyaviyani ushaahiḡi wewe mwenye.” ¹⁴ Yesu kawamba, “Haya niyokunenani nza ḡugha haṭa ingawa nyakudzishuhudiḡani mimi mwenye. Koro mimi nimanya niyawiyeko na nikokwendani, ela nywinywi haya haya ntamuyadzi. ¹⁵ Nywinywi munayayowa mambo kiwanaaḡamu na mukadzinihukumia ḡasi. Ela mimi sikudzia kuhukumu muntu. ¹⁶ Na haṭa ninkitsaka kuhukumu muntu, hukumu yangu inawa ni hukumu ya hachi, kwa kwamba simi mimi hekeṭu, ndimi na huyu Baba anihumiye. ¹⁷ Hi Sharia yenu iyo yenye yamba kwamba, ikiwa kwamba dzambo ḡiyavijwa ushaahiḡi ni wantu wawii, ḡasi huo ushaahiḡi mba kwahikizika. ¹⁸ Ḋubva mimi mwenye ndimi huyu shaahiḡi jwa ḡura, na Baba anihumiye ndiye huyu shaahiḡi jwa pfii.” ¹⁹ Hawa Mafarisayo wamuuza wamwamba, “Ayu babajo kaku?” Yesu kawambukuya kawamba, “Nywinywi ntamunidzi mimi wala Baba. Ṭambere mundeewa munimanya mimi kwamba ni gani, mundeewa mumumanya na Baba pia.” ²⁰ Yesu kanena haya haya yonse epfoakiyongweeza humuđe Hekaluni, hafufi na haya masanḡuku ya kuwekea mvuugiya. Ela ntaku muntu amugijije kwa dzambo ḡya kwamba wakatiwe wiwa ntaudzafika. ²¹ Kisa Yesu kanena na hawa wantu kawii kawamba, “Mimi nijwakumuyatsa. Nanywi munanilacha na kunilacha ela munafwa nabvise mwenu. Huku

nikokwendani mimi nywinywi ntamuwezi kwenda.”

²² Ndookomu hawa wakuu wa Kiyahuḡi waḡabva kuuzana wao na wao wakyamba, “Munamba ayu muntu anatsaka kudziyaga? Kuṭi kakwambani ekokwendani swiswi ntahuwezi kwenda?” ²³ Yesu kawamba, “Nywinywi mu wa huju huju lumwengu, ela mimi sikwaa jwa huju huju lumwengu. Nywinywi muyawa humu humu lumwenguni, ela mimi niyawa mbinguni. ²⁴ Ndiyo maana nimwambiiyeyo ya kwamba munafwa nabviseni mwenu. Koro ikiwa kwamba ntamukuhikiza kwamba, ‘Mimi Ndimi,’ ḡasi munafwa nabviseni mwenu.” ²⁵ Nao wamuuza wamwamba, “Awe munamba u ga?” Yesu kawambukuya kawamba, “Mimi niḡabva kumwambia hangu iḡe kwamba mimi ni ga! ²⁶ Kuna menji niyonaweza kunena dzuu yenu, na kuna menji niyonaweza kumuhukumu nayo. Ela mimi najwambia huju lumwengu hayaḡe nisikiyeyo kuyawa kwa huyu anihumiye ṭu. Na haya eyonanena jeje nza ḡugha.” ²⁷ Ela wao ntawakuimuka ya kwamba Yesu ekinena dzuu ya Babajwe jwa mbinguni. ²⁸ Ḋubva Yesu kawamba, “Mimi Mwana jwa Aḡamu mudzefonipfatsika muhini mwa mpatsa, munamanya ya kwamba ndimi haswa! Na munamanya ya kwamba, mimi siwezi kuhenda kiḡechonse kwa uwezo wangu mwenye. Haya niyonanena ni hayaḡe ya Baba aniyongweezeyeyo. ²⁹ Na jeje anihumiye ka pfamodza nami, nkadzaniyatsa. Nkadzaniyatsa kwa kwamba mimi meshi nahenda yeyonamutsakiza jeje.” ³⁰ Na wantu wenji weomusikia Yesu akinena hivi wamuhikiza. ³¹ Kisa Yesu kanena na hawaḡe wantu wamuhikiziyeyo kawamba, “Nywinywi mukiyagija haya mayongweezo yangu munawa wanafunḡi wangu wa ḡugha. ³² Munaimanya hi hachi ne hachi nayo inamuweka huru.” ³³ Ela wao wamwambukuya wamwamba, “Swiswi hu viṭukuṭuku vya Iburahimu. Na ntahudzawa wahumwa wa yuḡejwone. Ḋubva unakwambadze kwamba hunawekwa huru?” ³⁴ Yesu kawambukuya kawamba, “Hachi nyakumwambiani, kula eyenahenda nabvise ni muhumwa jwa nabvise. ³⁵ Muhumwa nkaṭaligwe kwamba ni muntu jwa hapfaḡe nyumbani aipfo. Ela mwana jwa muntu ni mwana jwa hapfaḡe nyumbani maishi. ³⁶ Ḋubva huyu Mwana akimufunguya akimuweka huru, munawa huru hachi! ³⁷ Nimanya ya kwamba nywinywi mu viṭukuṭuku vya Iburahimu. Ela nywinywi munatsaka kuniyaga kwa dzambo ḡya kwamba ntamuyaṭaki haya mayongweezo yangu. ³⁸ Mimi nyakumwambiani haya ya Baba aniyangiyeyo, ela nywinywi munahenda haya ya baba jwenu amwambiiyeyo.” ³⁹ Wao wamwambukuya wamwamba, “Swiswi baba jwehu ni Iburahimu.” Ela Yesu kawamba, “Ṭambere mundeewa mu wana wa Iburahimu ḡugha, mundeewa mu wantu mwiwo dzae. ⁴⁰ Mimi nimwambia hi hachi ya Muungu anyambiiyeyo, ela nywinywi munatsaka kuniyaga. Ṭambere ni Iburahimu, jeje nkandehenda dza hivyo. ⁴¹ Ela nywinywi munahenda dza hivi vya huyu baba jwenu evyonahenda.” Nao wamwambukuya wamwamba, “Swiswi ntahukwaa wana wa usi. Muungu mwenye ndiye huyu Baba jwehu.” ⁴² Ela Yesu kawamba, “Ṭambere Muungu andeewa ni Baba jwenu ḡugha, nywinywi mundeewa munitsaka, koro mimi nidza hapfa kuyawa kwa Muungu. Sikudziyeha mimi, jeje ndiye anihumiye. ⁴³ Nywinywi ntamuimuke hivi niyokumwambiani, maanaye ntamuṭaki kusikia hivi vyyuwo niyokumwambiani. ⁴⁴ Nywinywi mwa dza huyu baba jwenu Shaṭani. Mutsaka kuhenda haya mazuka ya huyu baba jwenu eyonahenda. Jeje Shaṭani, ni muyaji hangu

dabvu na kaikeva hi hachi, koro jeje katsaka nsuwe meshi. Na efonanena nsuwe anawa kakuyangani hivi aivyo, koro jeje ni munsuwe na ni baba jwa wansuwe. ⁴⁵ Ela kwa kwamba mimi nanena hi ya hachi, nywinywi ntamuhikize hivi nivyonanena. ⁴⁶ Ni ga kahi yenu eyenaweza kuyanga kwamba mimi nihenda nabvise ideyonse? Haya, ninkimaawa kumwambiani hi ya hachi, kuji ntamuṭaki kuhikiza hivi nivyokumwambiani? ⁴⁷ Yuḍejwonse eye jwa Muungu anasikia vyuuwo vya Muungu. Ela nywinywi ntamukwaa wa Muungu, ndiyo maana mwiyonadziza kusikia hivi vya Muungu evyonanena." ⁴⁸ Hawa wantu wamwambukuya Yesu wamwamba, "Swiswi ntahukutsoweza haṭa hukyamba wewe nkukwaa Muyahuḍi u Musamaria. Wewe una mashaṭani." ⁴⁹ Ela Yesu kawamba, "Mimi si mashaṭani yaḍeyonse! Mimi nyakumukuzyani Baba, ela nywinywi mwakunitsezeani. ⁵⁰ Mimi sikwakudzilachiani kushaḍwa haṭa, ela kuna eyenatsaka kwamba mimi nishaḍwe. Jeje ndiye jwa kuhuna kwamba muhachi ni ga. ⁵¹ Hachi nyakumwambiani, kula eyenagija haya mayongweezo yangu nkawezi kufwa meshi!" ⁵² Hawa wantu kudzasikia hivi, wamwamba, "Sasa huhakikisha kabisa kwamba una mashaṭani. Haṭa Iburahimu na hawa manabii ṭu wafwa. Awe ndiwe jwa kudzawambe kwamba kula eyenagija haya mayongweezoyo nkawezi kufwa? ⁵³ Wewe u mukuu kumuchia bibi jwehu Iburahimu na hawa manabii wafwiyeo? Ambu wewe, unadzihwaa kwamba u ga?" ⁵⁴ Yesu kawambukuya kawamba, "Ṭambere nindeewa nyakudzishaḍani mimi mwenye, huko kudzishaḍa kwangu kundeewa ntaku maana yaḍeyonse. Eyananishaḍa mimi ni Baba, mwiyanakwamba ni Muungu jwenu ⁵⁵ na hali haṭa ntamumudzi. Ela mimi nimumanya, na nikyamba simudzi nawa kwamba nyakunenani nsuwe dzanywi. Mimi nimumanya ḍugha na namuṭii. ⁵⁶ Bibi jwenu Iburahimu ewa katsekea kwamba njwakuiona nsiku ya kudza kwangu. Nae kaiona na katsekea muno." ⁵⁷ Hawa wantu wamwamba, "Wewe haṭa myaka miyongo mitsano nkudzafikisa. Unakwambadze kwamba kumuona Iburahimu?" ⁵⁸ Nae Yesu kawambukuya kawamba, "Hachi nyakumwambiani, hangu Iburahimu nkadzavyajwa mimi niwafpo!" ⁵⁹ Ipfofika hapfo, waḍabva kuhwaa mawe wamubige wamuyage. Ela Yesu kadzifitsa kisa kayawa humuḍe Hekaluni kagonzowa.

9 Yesu epfoakichia, kaona muntu eyekuwa ntumbu matso hangu kuvyajwani kwakwe. ² Hawa wanafundiwe wamuuza wamwamba, "Mwaalimu, ni nabvise ya ga imuhendezeeyo ayu muntu ayu akivyajwa ntumbu matso? Ni nabvise yakwe mwenye ambu ni nabvise ya wavyaziwe wahendeyeyo?" ³ Yesu kawambukuya kawamba, "Huyu muntu kavyajwa ntumbu matso ḍugha! Ela si kwa dzambo ḍya nabvise yakwe jeje mwenye wala nabvise ya wavyaziwe. Jeje kavyajwa ntumbu matso ili kwamba wantu waone hizi nguvu za Muungu zikwakuhendani kazi kuzimuni mwakwe. ⁴ Inahumala kuhenda kazi ya huyu anihumiye kukiwa amaale ni musikahi. Koro siku wakudzani ambapfo ntaku adzeyeweza kuhenda kazi. ⁵ Chima niicho hamu lumwenguni, mimi ni muyanga wa huju lumwengu." ⁶ Yesu efonena hivi akisa, kakama mahe mutsangani, kisa kaborocha ḍoore na haya mahe. Akisa, kahwaa hiḍi ḍoore kaḍimupfakaza huyu ntumbu matso humu matsoni. ⁷ Kisa kamwamba, "Enda ukadzikose uso hukuḍe kwa hichi kibwola cha Siloamu." (Siloamu maanaye ni "Ahumijwe.") Na huyuḍe muntu kanuka kenda kadzikosa uso makisa kauja akiwa kakuonani.

⁸ Hawa wantu weowakiishi hafufi na huyu ntumbu matso

pfamodza na wantu wangine weomumanya kwamba ni muntu jwa kuyomba-yomba, wamaka na waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Dzaambia huyu huyu si ayu ntumbu matso eyeakikaa na kuyomba-yomba?" ⁹ Wangine wamba ndiye ela wangine wamba, "Moro siye haṭa. Huyu muntu kahwaana ṭu na huyuḍe ntumbu matso eyeakiyomba-yomba." Ela mwenye kawamba, "Ndimi." ¹⁰ Nao wamuuza wamwamba, "Wewe kuḍabva kuonadze nawe wiwa u ntumbu matso?" ¹¹ Huyu muntu kawambukuya kawamba, "Huyu muntu eyenahanwa Yesu kaborocha ḍoore, kaḍinipfakaza humu matsoni, kisa kanyamba nyende nikadzikose uso kibwola cha Siloamu. Nami nyenda nidzikosa, na sasa nyakuonani." ¹² Nao wamuuza kawii wamwamba, "Kisa huyo huyo muntu kaku sasa?" Jeje kawamba, "Sidzi ya kwamba kaku." ¹³ Kisa hawa wantu wamuhwaa huyu muntu eyekuwa ntumbu matso wamupfiika kwa hawa Mafarisayo. ¹⁴ Hiyo nsiku ya Yesu amupfonyeyeyo huyu ntumbu matso iwa ni nsiku ya Sabato. ¹⁵ Ḍubva hawa Mafarisayo nao waḍabva kumuza huyu muntu namuna apfonyejwevyo. Nae kawamba, "Huyu anipfonyeye kanipfakaza ḍoore humu matsoni, kisa nipfokwenda nikidzikosa uso, niḍabva kuona." ¹⁶ Wangine wa hawa Mafarisayo wamwamba, "Huyu muntu akupfonyeye si muntu jwa kuyawa kwa Muungu, maanaye nkakwakuibuḥani hi sharia ya kutsahenda kazi na nsiku ya Sabato." Ela wangine wamba, "Ṭambere huyu muntu ni munabvise, andeweza kuhenda mafara ya kumakisa dzayahaya?" Ndookomu wagawika haya maṭaro. ¹⁷ Kisa hawa Mafarisayo wamuperukia kawii huyu muntu apfonyejwe, na wamuuza wamwamba, "Wewe kwamba wiwa ntumbu matso ela huyu muntu kakupfonya. Haya, una chuuwo ga cha kunena dzuu yakwe?" Nae kawambukuya kawamba, "Huyu muntu ni nabii." ¹⁸ Hawa wakuu wa Kiyahuḍi wadziza kuhikiza ya kwamba huyuḍe muntu ḍura ewa ni ntumbu matso. Ndookomu wawahana hawa wavyaziwe wadze wawauze. ¹⁹ Na wawauza wawamba, "Ayu ni mwana wenu? Na epfovyajwa, kavyajwa akiwa ntumbu matso? Na ikiwa kwamba kavyajwa akiwa ntumbu matso, viwadze kwamba sasa kakuonani?" ²⁰ Hawa wavyazi wawambukuya wawamba, "Ee, ni mwana wehu. Kavyajwa akiwa ntumbu matso ḍugha! ²¹ Ela ntahudzi kwamba kuhendeka kintu ga mumpaka awe kwamba sasa kakuonani. Na wala ntahudzi kwamba amupfonyeye ni ga? Haṭa vivyo muuzeni jeje. Huyu ni muntu mukuu na akilize, anaweza kudzinenea mwenye." ²² Wavyazi wa huyu muntu wanena hivi kwa dzambo ḍya kwamba wekiwashooga hawa wakuu wa Kiyahuḍi. Hawa wakuu weepatana kwamba, muntu yuḍejwonse adzeehikiza na kunena kwamba Yesu ndiye huyu Masiya anayavigwa sunagogini. ²³ Ndiyo maana waneneeyo kwamba huyu mwana wao ni muntu mukuu na akilize, kwa hivyo auzwe jeje. ²⁴ Kisa hawa wakuu wa Kiyahuḍi wamuhana mweedha wa pfii huyu muntu apfonyejwe na wamwamba, "Nena hiḍe ya hachi ya kumushooga Muungu. Swiswi humanya ya kwamba huyu muntu akupfonyeye ni munabvise." ²⁵ Huyu muntu apfonyejwe kawambukuya kawamba, "Iwe kwamba huyu muntu ni munabvise ambu haṭa, mimi hayo siyadzi. Ni manyiecho ni kwamba mimi niwa ntumbu matso, ela sasa nyakuonani!" ²⁶ Nao wamuuza kawii wamwamba, "Kakuhendadze mumpaka sasa uwe kwamba kwakuonani?" ²⁷ Nae kawambukuya kawamba, "Mimi nisakumwambia haya anihendeyeyo, ela nywinywi mudziza kuyasikia. Ḍubva amaale mwakulachani? Munamba nanywi munatsaka kuwa wana-

funđi wakwe?"²⁸ Hawa wakuu wa Kiyahuđi wanjia kumut-sezeani huyu muntu wamwamba, "Mwanafunđi jwa huyu muntu ndiwe, swiswi hu wanafunđi wa Musa."²⁹ Swiswi humanya ya kwamba Muungu kanena na Musa, ela huyu muntuwo huyo, ntahumudzi hađa ayawiyeko."³⁰ Nae kawambukuya kawamba, "Hachi nywinywi munamakisa muno! Huyu muntu kanipfonya haya matso yangu, anywi mwakwambani ntamumudzi hađa ayawiyeko!"³¹ Dzaambia humanya ya kwamba Muungu nkawasikiye wanabvise, ela anawasikia hawađe wonse weonamuvunzia nkuhi na kuhenda miroye.³² Hangu lumwengu juumbwe, dzambo dza hiđi đya kupfonya muntu avyaijwe ntumbu matso ntađidzahendeka.³³ Ĥambere huyu muntu anipfonyeye andeewa kwamba nkakuyawa kwa Muungu, nkandeezeza kuhenda dzambo dza hiđi."³⁴ Ela wao wamwamba, "Hangu kuvyajwani kwako wewe u munabvise jwa kafu! Sasa nawe unatsaka kuhuyongweeza kintu ga?" Ndookomu wamuyavya sunagogini.³⁵ Yesu epfosikia haya yahendekeeyo, kamulacha huyude muntu hađa kendakamuona. Epfo-muona kamuuzwa kamwamba, "Ayu Mwana jwa Ađamu wewe kumuhikiza?"³⁶ Huyu muntu kamwambukuya kamwamba, "Ĥamunyambie kwamba nae ni ga ɓwana, ili n-pate kumuhikiza."³⁷ Yesu kamwamba, "Huyu Mwana jwa Ađamu kwisakumuona. Ni huyu eyekunenani nawe."³⁸ Huyude muntu kambukuya kamba, "ɓwana, nikuhikiza." Kisa kamuvunzia nkuhi Yesu.³⁹ Kisa Yesu kamba, "Mimi nidza lumwenguni ili nabvise ipate kuhukumigwa. Nidza ili kwamba ntumbu matso wapate kuona na hawađe weonađara kwamba wakuonani, niwayange kwamba ni ntumbu matso."⁴⁰ Mafarisayo wangine weomusikia akinena hivi, wamuuzwa wamwamba, "Yani unatsaka kunena ya kwamba naswi hu ntumbu matso?"⁴¹ Yesu kawambukuya kawamba, "Ĥambere nywinywi mundekuɓali kwamba nywinywi mu ntumbu matso, ntamundeewa na matsowa. Ela kwa kwamba mwakwambani kwamba mwakuonani na huku sivyo, munahafa na nabvise zenu."

10 Kisa Yesu kamba, "Hachi nyakumwambiani, kula eyenapfaa na dzuu akanjia zizi đya mbuzi ɓađala ya kunjia na hapfa muđyangoni, huyo ni mwivi na ni mudhara.² Koro huyu muđungu mwenye jwa hizi mbuzi ananjia na muđyangoni.³ Huyu mwamia hiđi zizi anamufungwiiya nae ananjia humu kuzimu. Hizi mbuzi ziimanya sauđi ya huyu muđungu jwao, nazo zinamusikia. Jeje anazihana na masari na anaziyavya na humu zizini.⁴ Akimaziyavya hizi mbuzize na humu zizini akyendaakisa, anaziyongowa, nazo zinamuuɓa na nyuma kwa dzambo đya kwamba ziimanya hi sauđi yakwe.⁵ Muntu yungine ntaziwezi kumuuɓa, ishinu zina-muđarama, kwa dzambo đya kwamba ntazidzi sauđi ya muntu yungine."⁶ Yesu kanena hiđi inganyo, ela hawa we-owakimusikiya ntawakuimuka kwamba ekinena kintu ga!⁷ Đubva Yesu kađabva kunena nao kawii kawamba, "Hachi nyakumwambiani, mimi ndimi hu muđyango wa hizi mbuzi wa kunjiiya na kuyawiya.⁸ Hawađe wonse wadziyeo đura, wewa ni wevi na ni wadhara, ela hizi mbuzi ntazikuwasikia.⁹ Mimi ndimi hu muđyango wa kunjiiya. Hawađe weonanjia zizini kuchiiya na kwangu wanapfona. Wananjia na kuyawa, na kula wepfonakwenda wanapata chakuđya.¹⁰ Mwivi nkadziye đingine, kaziye ni kukwiwa, kunanga-nanga na kudziyagia ɓasi. Ela mimi nidzia kuwapfa wantu maisha ya đugha, kisa wawe nayo hađa na kufwachaa!¹¹ Mimi ni muđungu mwema. Muđungu mwema anawa ka țayari

kuyayavya maishaye kwa dzambo đya hizi mbuzi.¹² Ela muntu anđikijwe kazi ɓasi, nkawe dza hivyo. Koro kwa kwamba siye mwenye hizi mbuzi, akiona mahiyeye yakuzidziani, anaziyatsa, anaukuya na maguu. Ndookomu haya mahiyeye yanazitsumpia hizi mbuzi, nazo zinađachaa ɓasi.¹³ Muntu dzae anađarama, kwa dzambo đya kwamba jeje kanđikwa kazi țu na wala nka tsungu na hizi mbuzi.¹⁴ Mimi ni muđungu mwema. Nizimanya mbuzi zangu nazo zinimanya.¹⁵ Ni dza hiviđe vya Baba animanyievyo mimi nami nimumanyievyo jeje. Nami nya țayari kufwa kwa dzambo đya hizi mbuzi.¹⁶ Kuna mbuzi zangu zingine zisizokuwa humu zizini. Nazo ni hađi nizihane ziniuɓe. Nazo pia zinanisikia, ndookomu kunawa mwona mumodza na muđungu mumodza.¹⁷ Baba kanitsaka kwa dzambo đya kwamba nya țayari kuyayavya maisha yangu ili nidzeniyapfokeye mwenye kawii.¹⁸ Ntaku eyenaweza kuyahwaa maisha yangu, ela nyakuyayavyani kwa kutsaka kwangu mwenye. Koro nina mamulaka ya kuyayavya na kuyahwaa mwenye dza vya Baba aniamuriyevyo nihende."¹⁹ Yesu epfonena hivi, hawa weowakimusikiya wagawikana haya mađaro kawii.²⁰ Wenji wao wamba, "Huyu si muntu jwa kumusikiya! Nkawkwa kiyada ana mashaatani."²¹ Ela wangine wao wamba, "Hivi si vyuuwo vya muntu eye na mashaatani! Mashaatani yanaweza kupfoza ntumbu matso?"²² Nsikunkuu ya kukumbuka kudhereswa hi Hekalu hukude Yeruselemi iwa ifika na iwa ni ngera ya mpepfo.²³ Yesu nae ewa humude Hekaluni, akyenenda-enenda hiđe sehemu iyoikihanwa Ua đya Sulemani.²⁴ Hawa Wayahuđi wamuringa Yesu kisa wamuuzwa wamwamba, "Hivi hivi unahufitsa kuhwambia e ya hachi hađa ari? Ikiwa kwamba ndiwe huyu Masiya hwambie tswee, sihufitse!"²⁵ Yesu kawambukuya kawamba, "Ikiwa kwamba ni kumwambia nisakumwambia, ela mudziza kunihikiza. Haya niyokuhendani kwa sari đya Baba ndiyo ushaahidi wa kuyanga kwamba mimi ni ga!"²⁶ Ela nywinywi mwakudzizani kunihikiza kwa kwamba ntamukwaa mbuzi za mwona wangu.²⁷ Mimi mbuzi zangu nizimanya. Zinanisikia na zinanibuɓa.²⁸ Weo wangu nawapfa maisha ya kuunga na yungu na ntawawezi kwaara. Ntaku yudejwone adzeezeza kuwanipfoka kuyawa mikononi mwangu.²⁹ Koro Baba awanimpieye ana nguvu kuchia muntu yungine yudejwone. Ndookomu ntaku adzeezeza kuwayavya mikononi mwa Baba.³⁰ Mimi na Baba hu kintu kimodza."³¹ Kawii hawa Wayahuđi wepfomusikia Yesu akinena hivi, wahwaa mawe wekitsaka kumubiga wamuyage.³² Ela Yesu kawamba, "Mimi nihenda mambo mema menji kwa uwezo wa Baba. Haya, kahi ya hayo hayo yonse, ni đi mwiđyokutsakani kuniyagia?"³³ Nao wamwambukuya wamwamba, "Swiswi ntahukwakutsakani kukubiga na mawe kwa dzambo đya mambo mema uhendeyeyo, ela kwa dzambo đya kwamba kumukufuru Muungu. Wewe u benađamu sawa na benađamu yungine yudejwone, ela kwakudzihendezani kwamba u Muungu."³⁴ Yesu kawambukuya kawamba, "Humu mwa hi Sharia yenu nywinywi wenye, vyoregwa kwamba Muungu kamba, 'Nywinywi mu miungu.'³⁵ Haya matsoro yamba kwamba, wantu wakipfokeeyo chuuwo cha Muungu wahanwa miungu. Naswi humanya ya kwamba, hivi vya haya matsoro yaneneyevyo ni hachi nsiku zonse.³⁶ Đubva inawadze kwamba, mimi nikiyamba ni Mwana jwa Muungu, mwakun-yambani kwamba nyakukufuruni? Baba mwenye ndiye anit-saniye na akinihuma lumwenguni.³⁷ Đubva ikiwa kwamba sikwakhendani hivi vya Baba anyambiiyevyo nihende, ɓasi

namutsenihikiza. ³⁸ Ela ikiwa kwamba nyakuhendani hivi vya Baba anyambiiyevyo nihende, basi nywinywi hikizani hivi nivyokuhendani haṭa ingawa mimi ntamukunihikiza. Na mukihenda hivyo, ndipfo munaimuka urembo kwamba mimi nina haria na Baba, na Baba ana uharia nami." ³⁹ Kawii hawa Wayahuḍi watsaka kumugija Yesu, ela kashora napfo hapfo kagonzowa. ⁴⁰ Kenda haṭa kavuka tsana ya Yoroḍani na kanjia kukaani hapfaḍe pfa Yohana epfoakiṭopya wantu hizide nsiku za ḍura ḍura. ⁴¹ Na wantu wenji wamwendea na waḍabva kunena wao na wao wakyamba, "Gula Yohana nkakuhenda mafara ya kumakisa yaḍeyonse, ela kula aneneyecho dzuu ya huyu muntu huyu kiiwa ncha ḍugha." ⁴² Na wantu wenji hapfaḍe pfantu wamuhikiza Yesu.

11 Kwiwa muntu mumodza eyeakihanwa Lazaro ahendeyee mujwazi hukude Betania. Hukude ekiishi na waimbuzwe wawii weowakihanwa Maria na Mariṭa. ² Huyu huyu Maria ndiye adzeyeakimuhiiya Bwana manunkanto humu maguuni kisa akimufuta na hizi nywiize. Na huyu ndugujwe ndiye eyekuwa mujwazi. ³ Dubva hawa waimbuzwe Lazaro wamupfiikia ḍaamisa Yesu wamwamba, "Bwana, huyu ḍamujo umutsakiye ni mujwazi muuno." ⁴ Ela Yesu epfopata hi ḍaamisa kamba, "Hu ujwazi wa Lazaro ntauwezi kumuyehea kufwa. Udza ili upate kuyanga namuna ya nguvu za huyu Mwana ziivyo na Muungu apate kushadwa." ⁵ Haṭa ingawa Yesu ewa kamutsaka Mariṭa, Maria na ndugu yao Lazaro, ⁶ epfopata haya maagu ya kwamba Lazaro ni mujwazi, nkakunuka na yayo maguu ende. Ishinu kaka hukude ekokuwa kwa nsiku mbii zaidi. ⁷ Kisa kawamba hawa wanafunḍi wakwe, "Sasa hwenḍeni Yuḍaya kawii." ⁸ Ela hawa wanafunḍiwe wamwamba, "Mwaalimu, hunakwendadze Yuḍaya kawii na hali si haṭa kae hawa wantu wa Yuḍaya wekitsaka kukubiga na mawe wakuyage?" ⁹ Yesu kawambukuya kawamba, "Nsiku nzima ntaikwaa na masaa kumi na mawii ya kuhenda kazi? Muntu akyenenda na musikahi nkawezi kukolasika kwa dzambo ḍya kwamba anauona hu muyanga wa huju lumwengu. ¹⁰ Ela kula eyenakwenenda nasiku anakolasika kwa dzambo ḍya kwamba ntaku muyanga." ¹¹ Yesu epfonena hivi akisa, kongeza kamba, "Bamu jwehu Lazaro kamaṭambaara, nami nyakwendani ninkamuyamuse." ¹² Nao hawa wanafunḍiwe wamwamba, "Bwana, ikiwa kwamba kaṭambaara kakuyaani, nka untu anapfowa." ¹³ Wao wekiṭara ya kwamba Lazaro ewa kakuyaani ḍugha, ela cha Yesu echoakinena iwa ni kwamba Lazaro ewa kafwa. ¹⁴ Dubva Yesu kawambia wazi tswee kawamba, "Lazaro kafwa. ¹⁵ Na nina tsekea kwamba vipfohendeka siwapfo. Haya haya yonse yahendeka kwa dzambo ḍyenu, ili mupate kudziyongweeza kuniserefaṭa. Haya hwenḍeni!" ¹⁶ Dubva Tomasi, eyeakihanwa Mwana Mpatsa, kawamba hawa wanafunḍi wenziwe, "Naswi hwenḍeni. Ikiwa kwamba ni kufwa hufwe pfamodza na huyu Mwaalimu." ¹⁷ Yesu epfofika Betania, Lazaro ewa kamazikwa na kamaawa na nsiku nee mbeerani. ¹⁸ Mudzi wa Betania wiwa chima cha kilomita ntahu ṭu kuyawa Yerusalemi. ¹⁹ Na wantu wenji wewa wenda wakamuingamaze Mariṭa na Maria kwa dzambo ḍya kufwijwa ni ndugu yao. ²⁰ Mariṭa epfosikia kwamba Yesu kakudzani, kayawa ende akamuṭangere, ela Maria kahafa hukude nyumbani. ²¹ Mariṭa epfoṭogana na Yesu kamwamba, "Bwana, ṭambere wewe undeewa upfo hapfa, huyu ndugu yangu nkandeefwa. ²² Ela nimanya ya kwamba haṭa saambi, ḍiḍeḍyonse udzeḍyodimuyomba Muungu, jeje anaḍikuhendea." ²³ Yesu kamwambukuya

kamwamba, "Huyu ndugujo anafufuka." ²⁴ Nae Mariṭa kamwamba, "Ndivyo, nimanya kaḍisa kwamba nsiku ya mwiso anafufujwa anawa moja kawii." ²⁵ Yesu kamwamba, "Mimi ndimi niyenafufuya wantu na kuwapfa maisha kawii. Muntu anihikiziyee mimi, haṭa akifwa huyo anaishi kawii. ²⁶ Na yuḍejwonse apatiye maisha ya ḍugha kwa dzambo ḍya kunihikiza mimi, huyo nkawezi kufwa meshi. Dze, Mariṭa, hayo hayo kuyahikiza?" ²⁷ Mariṭa kamwambukuya kamwamba, "Ee Bwana. Nihikiza ya kwamba wewe ndiwe huyu Masiya na ndiwe Mwana jwa Muungu udziye lumwengu." ²⁸ Mariṭa epfonena hivi akyendaakisa, kenda kamukuntia geri Maria na kamwamba, "Mwaalimu kadza na kakukuhanani." ²⁹ Maria epfosikia hivi, kanuka haraka kamudaabvaṭa Yesu. ³⁰ Yesu ewa amaale nkadzanjia humude mudzini, ewa ka pfapfaḍe pfa Mariṭa aṭonganiyepfo nae. ³¹ Hawa wantu weowakimuingamaza Maria humude nyumbani, wepfomuona akiyawa haraka haraka, waṭara ya kwamba kakwendani hukude mbeerani akaiye. Ndookomu nao wamuuba. ³² Maria kenda mumpaka hapfaḍe pfa Yesu epfokuwa. Epfofika akimuona, kamugwiya maguuni na kamwamba, "Bwana, ṭambere wewe undeewa upfo hapfa, huyu ndugu yangu nkandeefwa." ³³ Yesu epfomuona Maria akwakuiyani na akidza akiona na namuna ya hawa wantu wangine weokuwa pfamodza nae wevyowakiiya, vimuhora hu moja na vimungiza tsungu muno. ³⁴ Nae kawauza kawamba, "Ayu afwiye mumuzika ku?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Bwana, nzoo hukuyange." ³⁵ Yesu mitsozi iḍabva kumuhika. ³⁶ Na wantu kudzaona hivi wamba, "Ṭayowani namuna amutsakiyevyo Lazaro!" ³⁷ Ela wangine wao wamba, "Ikiwa kwamba ntumbu matso kawapfonya, kimuṭiidhiyecho kumuhendeza Lazaro atseefwa ni kintu ga?" ³⁸ Yesu kanjijwa ni tsungu kawii na kenda hukude mbeerani. Hi mbeera yenye iwa ni mpango iyofinikizwa na iwe hapfa pfa kunjiiya. ³⁹ Yesu kawamba hawa wantu, "Ḍiperuyeni-peruyeni hiḍi iwe muḍinuye." Ela Mariṭa kamwamba, "Bwana, ae e saasambi nkaawa kununkani fara? Hangu akizikwa yeo ni nsiku yane." ⁴⁰ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Mariṭa, mimi sikukwambia ya kwamba ukihikiza unaona namuna ya uwezo wa Muungu uivyo?" ⁴¹ Kisa hiḍi iwe ḍipfooperujwa-perujwa ḍikinujwa, Yesu kanuya matso dzuu mbinguni na kamba, "Baaba, ni asanṭa kwa kunisikia. ⁴² Nimanya ya kwamba unakaa na kunisikia kuṭwa. Ela ninena hivi kwa dzambo ḍya hawa wasumamiyeo hapfa, ili wapate kuhikiza kwamba wewe ndiwe unihumiye." ⁴³ Yesu epfoyomba dza hivi akisa, kamuhana Lazaro na idzwi kuu kamwamba, "Lazaro, yawa huku!" ⁴⁴ Nae Lazaro kayawa na humu mbeerani akiwa kafungwa sanḍa hangu kitswani mumpaka nyajoni. Dubva Yesu kawamba hawa wantu, "Mufunguyeni hi sanḍa mumuyatse huru!" ⁴⁵ Wenji wa hawaḍe wantu weokwenda kumuingamaza Maria, wepfoona haya ya Yesu ahendeyeyo wamuhikiza. ⁴⁶ Ela wangine wao wenda kwa hawa Mafarisayo na wawasumwiiya haya ya Yesu ahendeeyo. ⁴⁷ Dubva hawa Mafarisayo na wakohani wakuu wahana kikao cha hi gasa ya Wayahuḍi na waḍabva kuuzana wakyamba, "Haya, sasa huhendedze? Huyu muntu kakuhendani mafara ya kumakisa menji na menji! ⁴⁸ Na hukimuyatsa agije kuhenda hivi, wantu wonse wanamuhikiza. Ndookomu nao hawa waṭawala wa Kirumi, wanakudza wanainanga-nanga hi Hekalu yehu na kyeeti chehu chonse wanakisa kafu." ⁴⁹ Mumodza jwa hawa weokuwa hapfaḍe gasani ewa ni Kayafa.

Jeje ewa ndiye huyu Mukohani Mukuu huhuude mwaka. Nae kanena ne gasa kamba, "Munawezadze kuhenda uduyura dzohuo?"⁵⁰ Ntamukwakuonani haṭa kwamba ni heri kufwe muntu mumodza kwa dzambo dya kyeeti chonse, kuliko kuyatsa kyeeti kizima kidzekinangwe-nangwe?"⁵¹ Kunea hida ya hachi, hivi vyyuwo vya Kayafa anenevevyo ntavikuyawa akilini mwakwe jeje mwenye. Ela kwa kwamba jeje ewa ndiye Mukohani Mukuu huhuude mwaka, kaṭabiri kwamba Yesu anafwa kwa dzambo dya kyeeti kizima cha Wayahuḍi.⁵² Na nkakuṭabiri kwamba Yesu anafwa kwa dzambo dya Wayahuḍi ṭu, ela pia kwa dzambo dya wana wa Muungu wonse waṭamisaiyeo-ṭamisaiyeo ili awahendeze kuwa kintu kimodza.⁵³ Ndookomu hangu hiyo hiyo nsiku, hawa wakuu wa Kiyahuḍi waḍabva kuhenda mipango ya kumuyaga Yesu.⁵⁴ Ḑubva Yesu nae kayatsa kuzunguuka wekeani kahi ya hawa wantu. Kanuka kenda mudzi wa Efuraimu wiwokuwa hafufi na yuwanda na kaka hukuhukude jeje na wanafunḍiwe.⁵⁵ Jila ya Pasaka ipfofika hafufi, wantu wenji wanuka na midzini kwao wenda Yerusalemi. Wenda mapfema ili wakadzidherese dza ivyowamala kabila hi jila ntaidzafika.⁵⁶ Wepfokuwa humude Hekaluni waḍabva kumuyowa-yowa Yesu wamuone kwamba kaku. Kisa waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Munaṭara ya kwamba huyu huyu njwakudza kwe nsikunkuu?"⁵⁷ Hawa wakohani wakuu na Mafarisayo wewa wawamba hawa wantu kwamba, muntu adzeemuona Yesu ni haḍi anene ili wapate kumugija.

12 Kwipfosaa nsiku ntandahu ifike jila ya Pasaka, Yesu kauja Betania. Hukude ndiko kwa Lazaro, huyu afufuwijwe ni Yesu, ekoakikaa.² Yesu kaelekanyijwa chakuḍya na Mariṭa ekiwawekea hichi chakuḍya. Mumodza jwa hawa wantu weokaa kuḍyani pfamodza na Yesu ewa ni Lazaro.³ Kisa Maria kahwa nṭupa ya mafuha ghali ya manunkanto, na kayamuhiiya Yesu humu maguuni. Akisa kamufuta na hizi nywiize. Nyumba nzima ihandaiya marasha.⁴ Mumodza jwa hawa wanafunḍi wa Yesu eyeakihanwa Yuḍa Isikariota, nae ewa ka humude nyumbani. Huyu ewa ni huyu adzeyakimuḍawanya Yesu. Jeje epfoona hivi vya huyu muke ahendevevyo kamba,⁵ "Amaa aya manunkanto yaguzijwe, ntakundeepatikana fwedha nyinji na nyinji za kuwapfa masikini?"⁶ Yuḍa nkakunena hivi kwa dzambo dya kwamba ewa na muḍama ya masikini ḍugha, ela kanena hivi kwa kwamba, jeje ewa ndiye muṭunza nkandi ya hawa wanafunḍi. Na ewa kabaraṭa kukaa na kuinyafura kachuchu kachuchu akaitumia kwa haḍya zakwe mwenye.⁷ Ela Yesu kambukuya kamba, "Yatsa kumuhangaisha huyu mama! Haya ahendeeyo, kayahenda kuṭayarisha mwii wangu kwa mazishi.⁸ Hawa masikini munawa nao nsiku zonse, ela mimi sikwakuwa nanywi nsiku zonse."⁹ Wantu wenji wepfosikia kwamba Yesu ka Betania, wamuhikia wende wamuone na wamuone na Lazaro, huyu jwa Yesu amufufwiye.¹⁰ Ndookomu hawa wakohani wakuu waḍabva kuhenda mipango ya kumuyaga na Lazaro pia.¹¹ Koro Wayahuḍi wenji wewa wadziza kuwasikia, ishinu wekimuhikiza Yesu. Hawa Wayahuḍi wekihenda hivi kwa dzambo dya haya ya Yesu amuhendeeyo Lazaro.¹² Chamukoche, hi ṭuṭa yendeyeyo Yerusalemi kwa dzambo dya jila ya Pasaka, ipata maagu kwamba Yesu kakwendani Yerusalemi.¹³ Ndookomu ṭuṭa yonse ihwa makinza ya mintende na yenda ikamuṭangere huku ikiba madzwi ikyamba, "Muungu ashadwe! Jeje awee kudzani kwa sari dya Ḑwana kavodhyegwa! Muungu namu-

vodhye Haju jwa Isiraeli!"¹⁴ Yesu ewa kapata mwana hare na kamupfaa akwakunjiani humude mudzini. Hivi vihendeka dza vya matsoro yanenevevyo yakyamba,¹⁵ "Nywinywi wantu wa Sayuni, namutseshooga kidechonse! Ṭayowani, huyu haju jwenu kakudzani. Kakudzani akiwa kapfaa dzuu ya mwana hare."¹⁶ Haya haya mambo yepfohendeka, hawa wanafunḍi wa Yesu wewa ntawakuimuka kwamba yewa yaṭimiza unabii. Ela ḥaḥaḍa ya Yesu kufufuka na akinjia maremboni mwakwe, wakumbuka kwamba haya matsoro yewa yanena dzuu ya haya yahendekeeyo.¹⁷ Hawaḍe wantu weokuwapfo hida nsiku ya Yesu amuhaniyeo Lazaro kuyawa humude mbeerani na akimufufuya, wawasumwiya na wenzao haya yahendekeeyo.¹⁸ Ndiyo maana wantu wenji na wenji wenda wakamuṭangere Yesu, kwa dzambo dya kwamba wewa wasikia dzuu ya hidi hidi dzambo dya kumakisa ahendeeyo.¹⁹ Na hawa Mafarisayo kudzaona hivi, wambana, "Mwakuonani ḍubva? Hachi hwakufwani ḥasi! Ae awa weokumuḥani si lumwengu yuzima?"²⁰ Kahi ya hawaḍe wantu weokwenda Yerusalemi wakamuyombe Muungu ngera ya hi nsikunkuu, wangine wao weewa ni Wayunani.²¹ Wamwendea Filipo jwa kuyawa mudzi wa Betisaḍa wiwo ḍyimbo dya Galilaya na wamwamba, "Ḑwana, hunatsaka kuonana na Yesu hunene nae."²² Filipo nae kenda kamufisya Anderea, kisa wowii wenda wamwambia Yesu kwamba hawa Wayunani wanatsaka kunena nae.²³ Yesu kawambukuya kawamba, "Saa imaafika, yangu mimi Mwana jwa Aḍamu kuonekana namuna niivyo mukuu.²⁴ Hachi nyakumwambiani, mbeju ya nganu isidzangizwa mutsangani na ifwe, inahafa mbeju modza dza viviḍe! Ela ikingizwa mutsangani na ikifwa, inavyaa nganu nyinji na nyinji.²⁵ Yuḍejwonse eyenayahwaa maishaye ya hapfa lumwenguni kuwa na maana zaḍi, nkapatte maisha ya kuunga na yuungo. Na yuḍejwonse eyenayahwaa maishaye ya hapfa lumwenguni kutsaawa na maana, huyo anapata maisha ya kuunga na yuungo.²⁶ Yuḍejwonse eyenatsaka kunihumikia ni haḍi aniuḥe mimi, ili hapfaḍe nidzefowa nae jeje muhumisi jwangu awe hapfo hapfo. Na kula eyenanihumikia, Baba anamukuzya.²⁷ Mimi moja wangu ut-sowa raha. Ḑubva nyambedeze? Niyombe nyambe, 'Baaba, nyapfusa na haya yadzeyohendeka? Moro siwezi kuhenda hivyo, koro hayo hayo ndiyo yanyieheyeyo lumwenguni.²⁸ Ḑubva Baaba, yanga ukuu wa nguvuzo." Kisa kusikika idzwi kuyawa mbinguni ḍikyamba, "Mimi nisakuyanga ukuu wa nguvu zangu, na nahenda hivyo kawii!"²⁹ Hi ṭuṭa ya wantu ipfosikia hido hido idzwi, wangine wao waṭara ya kwamba ni maḥabaṭu na wangine wao wamba ni malaika kanena na Yesu.³⁰ Ela Yesu kawamba, "Hido hido idzwi musikiiyeyo, ḍiyawa kwa dzambo ḍyenu si kwa dzambo ḍyangu haṭa.³¹ Ngera ya Muungu ya kujuhukumu lumwengu imaafika, na huyu haju jwa huju lumwengu anakujwa.³² Nami nidzefopfatsikwa, nawanuha wantu wonse wanakudza kwangu."³³ Yesu epfonena hivi, kayanga namuna yakwe adzeyofwa.³⁴ Ela hi ṭuṭa ya wantu imwamba, "Haya matsoro yehu ya Kiyahuḍi yamba kwamba, huyu Masiya anaishi maishi. Mani ḍubva awe unakwambadze kwamba Mwana jwa Aḍamu ni haḍi apfatsikwe? Ambu huyu huyu Mwana jwa Aḍamu wiyekunenani wewe ni muntu eyedze?"³⁵ Yesu kawambukuya hawa wantu kawamba, "Hu muyanga unamuyangaiya kwa kiṭemo. Enendani muyanganani hali hu muyanga ukiwapfo na kiza kisidzamunjiiya. Koro muntu eyenakwenenda kizani nkamanye ekokwendani.

³⁶ Dũbva muhikizeni huyu eye muyanga akiwa amaale ka pfamodza nanywi, ili nanywi mupate kuwa wana wa muyanga." Yesu epfokwisa kunena hivi, kanuka kendakadzifitsa. ³⁷ Haṭa ɓaada ya haya haya mafara yonse ya kumakisa ya Yesu ahendeyeyo, wantu wenji ntawakumuhikiza. ³⁸ Hivi vihendeka dza vivide vya nabii Isaya aṭabiriyeyo akyamba, "Bwana, ae ni ga ayahikiziye aya maagu husumwiiyeyo? Ahambwiiye kwamba haya huhendeyeyo ni kwa nguvu za Bwana ni ga?" ³⁹ Ndookomu hawa wantu ntawakuweza kuhikiza koro wewa dza vivide vya Isaya aneneyeyo kungine akyamba, ⁴⁰ "Bwana kawahendeza wawe ntumbu matso na kawahendeza wawe na myojo myumu. Ndookomu ntawawezi kuona na wala myojo yao ntaiwezi kuhikiza. Tambere si hivyo, wandemuperukia Muungu nae andewapfonya." ⁴¹ Isaya ewa kaṭabiri hivi dzuu ya Yesu, kwa dzambo dya kwamba ewa kaona namuna ya Yesu adzevyowa na uwezo muku. ⁴² Na haṭa vivyo, wenji wa hawa wakuu wa Kiyahuḍi, wamuhikiza Yesu. Ela ntawekivinena usoni ya wantu kwa dzambo dya kwamba, wekiwashooga hawa Mafarisayo watsekudzawayavya masunagogini. ⁴³ Koro hawa wakuu wewa wantu watsakiyeo kushadwa ni wantu kuliko kushadwa ni Muungu. ⁴⁴ Kisa Yesu kanena na idzwi kuu kamba, "Ikiwa kwamba muntu kanihikiza mimi, nkakunihikiza mimi tu, ela kamuhikiza haṭa huyude anihumiye. ⁴⁵ Na kula anioneye mimi, kakumuonani huyu anihumiye. ⁴⁶ Nidza niweze kuwa muyanga wa huju lumwengu, ili kula anihikiziye atsekaa kizani kawii. ⁴⁷ Muntu eyenasikia vyyuwo vyangu kisa akatsaviuḅa, huyo hi hii saasambi siwezi kumuhukumu. Koro mimi sikudzia kujuhukumu lumwengu, ela nidzia kujupfonya. ⁴⁸ Ela kula eyenadziza kunihikiza mimi na akatsaviuḅa hivi vyyuwo vyangu, nsiku ya mwiso anahukumigwa, koro hivi vyyuwo nineneyeyo vinayanga kwamba jeje ni mutsovi. ⁴⁹ Na haya niyokunenani, sikwakunenani mambo yangu mimi mwenye. Ela nyakunenani haya ya huyu Baba aniamuriyeyo niyanene, koro jeje ndiye anihumiye. ⁵⁰ Nimanya ya kwamba haya aamuriyeyo yanapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. Ndookomu nami, changu nichonanena ni hikiḍe cha huyu Baba anyambiiyecho ninene."

13 Jila ya Pasaka iwa imaafika hafufi. Na Yesu ewa kamanya ya kwamba wakatiwe wa kunuka humu lumwenguni auje kwa Babajwe wiwa umaafika. Jeje ewa kawatsaka muno hawaḍe weokuwa wakwe humu lumwenguni, na kawayanga matsako mumpaka mwiso. ² Ipfofika mioro, Yesu na wanafunḍiwe wakaa chihako kuḍyani. Ela Shaṭani ewa kesakumungiza Yuḍa maṭaro ya ku-muḍawanya Yesu. Yuḍa ewa ni mwana jwa Simioni Isikario-ta. ³ Yesu ewa kamanya ya kwamba kayawa kwa Muungu na anauja kwa Muungu. Na pia ewa kamanya ya kwamba Babajwe kamumpa mamulaka dzuu ya kula kintu. ⁴ Dũbva kanuka na hapfa wepfowakidya, kaivuya hi nkanzuye ya na dzuu kaiweka geri, kisa kadzifunga tauli chunoni. ⁵ Kangiza madzi kijani na kaḍabva kuwakosa maguu hawa wanafunḍiwe na kuwafuta na hi tauli adzifungiyeyo. ⁶ Kawakosa hawa wangine haṭa akidzaakimufika Simioni Peṭero, Peṭero kamuuza Yesu kamwamba, "Bwana, unatsaka kunikosa maguu mimi?" ⁷ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Hi hii saasambi nichokuhendani nkukidzi, ela ɓaada ye kudzaimuka maanaye." ⁸ Ela Peṭero kamwambukuya kamwamba, "Nkuwezi kunikosa maguu kaḅisa!" Nae Yesu kamwamba, "Nikitsakukosa maguuyo, nkuwezi kuwa jwangu kawii."

⁹ Dũbva Peṭero kamwamba, "Basi ikiwa kwamba ni hivyo, nkudzonikose maguu tu, ela nikosa ne mikono ne kitswa pia!" ¹⁰ Yesu kamwamba, "Muntu akisa kukoga mwii muzima nka haḍya ya kukoga kawii, lamuḍa akose haya maguu ɓasi. Nywinywi nyonse mu wasafi lamuḍa muntu mumodza tu kahi yenu." ¹¹ Yesu ewa kamumanya huyu jwa kudzaa-muḍawanye, ndiyo maana eyonena akyamba, "Nywinywi nyonse mu wasafi lamuḍa muntu mumodza tu kahi yenu." ¹² Yesu epfowakosa maguu wanafunḍiwe haṭa akyendaakisa, kahwaa hi nkanzuye kaivwaa, kisa kenda kaka chihako pfapfaḍe epfokaa ḍura. Kisa kawauza hawa wanafunḍiwe kamwamba, "Dze, muimuka maana ya avi nihendeyeyo?" ¹³ Nywinywi munanihana mimi Mwaalimu na Bwana jwenu, si viwi ni sawa, na wala ntamukutsowe. ¹⁴ Dũbva ikiwa kwamba mimi Mwaalimu na Bwana jwenu nimukosa nywinywi maguu, ɓasi nanywi pia munamala kuhendana dzevyo. ¹⁵ Mimi nisakumuyanga nywinywi mufaano wa ku-ḅa ili mupate kuhendana dza hivi nimuhendeyeyo. ¹⁶ Hachi nyakumwambiani, muhuma si muku kumuchia huyu ɓwana jwakwe, na wala ntumi si muku kumuchia huyu amuhumiye. ¹⁷ Na kwa kwamba haya haya ni mambo muyamanyiyeyo, dũbva yahendeni ili mupate kuvodhyegwa. ¹⁸ Ninkinena hivi, sikwakunenani dzuu yenu nyonse haṭa! Maanaye kula mumodza jwenu nimutsaniye nimumanya aivyo. Ela haya matsoro ni haḍi yaṭimiye. Yamba, 'Huyu aḍiye chakuḍya pfamodza nami ndiye anipfyehukiye.' ¹⁹ Nyakuyamwambiani haya haya mambo ḍura yasidzahendeka, ili yadzepfohendeka muweze kuhikiza kwamba mimi ndimi huyu Masiya. ²⁰ Hachi nyakumwambiani, yuḍejwone adzeemupfokea ntumi jwangu, huyo kanipfokea mimi. Na yuḍejwone anipfokeeye mimi, huyo kamupfokea huyude anihumiye." ²¹ Baaḍa ya haya, Yesu moja umutsowa raha. Kamwamba hawa wanafunḍiwe, "Hachi nyakumwambiani, mumodza jwenu njwakuniḍawanya!" ²² Hawa wanafunḍi waḍabva kuyowana-yowana, koro wewa waḍanganika kwamba Yesu ewa kakumunenani ga. ²³ Mumodza jwa hawa wanafunḍi, huyu jwa Yesu amutsakiye muno, ewa kaka hafufi na Yesu wepfowakidya. ²⁴ Dũbva Simioni Peṭero kamubigia nkumbi ili amuuze Yesu kwamba kakumunenani ga. ²⁵ Nae huyu mwanafunḍi kadzikuntia hafufi zaiḍi na Yesu kisa kamuuza kamwamba, "Bwana, ayu wiyekunenani kwamba anakuḍawanya ni ga?" ²⁶ Yesu kambukuya kamba, "Mimi naṭopya mukahe humu ɓaakulini, na huyude nidzeumumpa ɓasi ni huyo huyo." Na epfoṭopya hu mukahe akisa, kaumumpa Yuḍa mwana jwa Simioni Isikario-ta. ²⁷ Na pfapfo, Yuḍa epfouhwaa hu mukahe Shaṭani kamunjia. Yesu nae kamwamba, "Yuḍa, hiḍi wiḍyokutsakani kuhenda, rebva uḍihende haraka." ²⁸ Hawa weowakidya pfamodza na Yesu wonse ntawakuimuka maana ya hivi vyyuwo aneneyeyo. ²⁹ Ela kwa dzambo dya kwamba Yuḍa ewa ndiye huyu muṭunza nkandi jwao, wangine wao waṭara ya kwamba Yesu ewa kamwamba ende akaguye vija vye nsikunkuu. Na wangine waṭara ya kwamba kamwamba ende akawapfe kintu masikini. ³⁰ Yuḍa epfopfegwa huḍe mukahe tu nkakukaa kawii, kagonzowa. Na epfonuka, kiza kiwa kimaanja. ³¹ Yuḍa epfonuka tu, Yesu kamba, "Ngera yangu mimi Mwana jwa Aḍamu ya kumanyikana ukuu wangu imaafika. Na kuchiiya na kwangu mimi, Muungu anamanyikana namuna aivyo muku. ³² Na ikiwa kwamba Muungu anamanyikana namuna aivyo muku kuchiiya na kwangu, nae ananipa kumanyikana ukuu wangu si haṭa

kae. ³³ Wanangu watsakwa, mimi si muḁa muyeya kawii wa kukaa nanywi. Mudzanilacha ela ntamukudzaniona. Na vivide nivyowambia hawa wakuu wenu wa Kiyahuḁi, nanywi nyakuvimwambiani, kwamba, 'Huku nikokwendani, nywinywi ntamuwezi kuniuḁa.' ³⁴ ḁubva nyakumumpani amuri mpya: Tsakanani dza hivi vyangu nimutsakiyevyo nywinywi. ³⁵ Na mukitsakana nywinywi na nywinywi, kula muntu anamanya ya kwamba nywinywi mu wanafunḁi wangu." ³⁶ Simioni Peḁero kamuuzza kamwamba, "ḁwana, munamba kwekeya ku?" Yesu kamwambukuya kamwamba, "Hi hii saasambi, huku nikokwendani wewe nkuwezi kuniuḁa hwende pfamodza, ela ḁaḁaye kudzaniuḁa." ³⁷ Peḁero kamuuzza kamwamba, "ḁwana, kwa dzambo ga nitseweza kukuuḁa hi hii saasambi? Nya ḁayari haḁa kufwa kwa dzambo ḁyako." ³⁸ Yesu kamwamba, "Wewe haswa kwa ḁayari kuyayavya maishayo kwa dzambo ḁyangu? Hachi nyakuwambiani, nkuku asidzawika unanikana myeedha mihahu kwamba nkunidzi."

14 Yesu kanena na wanafunḁiwe kawamba, "Namut-sesukusika myojo! Nywinywi muserefaḁeni Muungu na muniserefaḁe nami. ² Nyumbani mwa Baba kuna namfasi ḁipu. Nami nyakwendani nikamuelekanyie makao. Na ḁambere hivi nivyokumwambiani sivyo, sindevimwambia. ³ Na nikimuelekanyia haya makao nikisa, nauja nidzenimuhwae, ili hapfaḁe nidzefowa nanywi muwe hapfo hapfo. ⁴ Nywinywi muimanya hi njia ya kwendea huku nikokwendani." ⁵ Ela Tomasi kamwamba, "ḁwana, hunaimanyadze e njia na hali haḁa huku wikokwendani swiswi ntahukudzi?" ⁶ Yesu kamwamba, "Mimi ndimi njia, ndimi hachi na ndimi niyenawapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. Muntu nkawezi kwenda kwa Baba pfasipfo kuchiiya na kwangu. ⁷ Kwa kwamba nywinywi munimanya mimi, mumumanya na Baba. Na hangu hi hii saasambi mwisakumuona na mumumanya." ⁸ Nae Filipo kamwamba, "ḁwana, ukimuhuyanga Babajo, swiswi ntahuwe na chuuwo kawii." ⁹ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Filipo, azi nsiku zonse nikaiyewe nanywi azi, amaale nkunidzi kwamba mimi ni gani? Yuḁejwonse anioneye mimi kesakumuona Baba. Mani ḁubva sasa unakwambadze kwamba nimumuyange Baba?" ¹⁰ Munamba nkudzahikiza haḁa kwamba mimi na Baba hu kintu kimodza? Hivi nivyokunenani si vyyuwo vyangu mimi mwenye, ela mvyu Baba eyekuishini kuzimuni mwangu. Jeje ndiye eyekuhendani haya haya mafara yonse niyokuhendani. ¹¹ Nikimwamba mimi na Baba hu kintu kimodza, nywinywi serefaḁeni niyokumwambiani. Ela ikiwa kwamba ntamuwezi kuserefaḁa haḁa hivi nivyokumwambiani, ḁubva nangaa muniserefaḁe kwa dzambo ḁya haya niyokuhendani. ¹² Hachi nyakumwambiani, muntu akinihikiza mimi, anahenda mafara makuu ya kumakisa dza yayade niyonahenda ambu haḁa zaiḁi, koro mimi nyakuujani kwa Baba. ¹³ Nywinywi yombani kiḁechonse kwa sari ḁyangu, nami nachimuhenda. Na kwehii namuna Baba anapata kumanyikana namuna aivyo mukuu kuchiiya na kwa huyu Mwanawe. ¹⁴ Ndookomu mukiyomba kiḁechonse kwa sari ḁyangu, mimi nachimuhenda." ¹⁵ Yesu kawamba wanafunḁiwe, "Ikiwa kwamba nywinywi munitsaka, munahenda hivi nimuamuriyevyo. ¹⁶ Nami namuyomba Baba nae anamuyehea Mugijijia yungine adzeyekaa nanywi maishi. ¹⁷ Huyu huyu Mugijijia ni huyu Ruhu Mudheru eyenayanga wantu hi ya hachi. Ela huju lumwengu ntajuwezi kumupfokea, maanaye ntajumudzi na wala ntajukwakumuham-

buyani. Nywinywi le mumumanya, kwa dzambo ḁya kwamba ka pfamodza nanywi na anawa kuzimuni mwenu. ¹⁸ Siwezi kumuyatsa dza wana wachiwa. Nyakwendani kisa nauja kawii. ¹⁹ ḁaḁa ya kiḁemo kifufi chichokudzani, huju lumwengu ntajukudzaniona kawii, ela nywinywi mudzaniona. Na kwa dzambo ḁya kwamba nawa nya moja kawii, nanywi pia mudzawa moja. ²⁰ Na hiyo hiyo nsiku ikifika, ndipfo mudzefomanya ya kwamba mimi na Baba hu kintu kimodza, nami nanywi hu kintu kimodza. ²¹ Huyuḁe eyenahenda hayade nimuamuriyevyo, huyo ndiye anitsakiye. Na kwa dzambo ḁya kwamba kanitsaka, Baba nae anamutsaka. Nami pia namutsaka, na nadziyanganya kwakwe." ²² Kisa huyuḁe mwanafunḁi eyeakihanigwa Yuḁa (ela si Yuḁa Isikariota), kamuuzza kamwamba, "ḁwana, vinawadze kwamba udziyanganye kwehu ḁasi na utsedziyanganya kwa lumwengu yuzima?" ²³ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Muntu akinitsaka mimi, anayagija haya mayongweezo yangu. Na muntu dzae, Baba anamutsaka. Na mimi na Baba hunahenda makao yehu kwakwe. ²⁴ Muntu asiyenitsaka nkawezi kuyagija haya mayongweezo yangu. Kenge kumbukani kwamba haya mayongweezo yangu si yangu mimi mwenye, ela yayawa kwa Baba, huyu anihumiye. ²⁵ Haya haya mambo niyamwambia ninkiwa nya pfamodza nanywi amaale. ²⁶ Ela huyu Mugijijia, yani huyu Ruhu Mudheru jwa Baba adzeyemumuhumia kwa sari ḁyangu, kadzamuyongweeza kula kintu. Jeje kadzamukumbusya hayade yonse nimwambiiyevyo. ²⁷ Nichokumuyatsiani ni naghea ya myojo. Na hi hii naghea niyonamumpa mimi siyo hi naghea ya lumwengu iyonaweza kumumpa. ḁubva namutsesukusika myojo na wala namutseewa na oga. ²⁸ Munisikia nikimwamba ya kwamba nyakwendani kisa nauja kawii. ḁambere mundeewa munitsaka ḁugha, mundetsekea ya kwamba nyakuujani kwa Baba, koro Baba ni mukuu kunichia mimi. ²⁹ Haya haya mambo nyakuyamwambiani ḁura yasidzahendeka, ili yadzefohendeka mupate kuhikiza hivi nineneyevyo. ³⁰ Mimi si muḁa muyeya wa kukaiya kunena nanywi amaale, koro huyu haju huju lumwengu kamawa kudzani. Jeje nka uwezo uḁewonse dzuu yangu. ³¹ Ela ni haḁi nihende kula cha Baba anyambiiyecho, ili lumwengu jupate kumanya ya kwamba nimutsaka Baba. Haya, nahunukeni hapfa sasa."

15 Yesu kagija kunena na wanafunḁiwe kawamba, "Mimi ndimi muzabibu wa ḁugha, na Baba ndiye mwenye hi nkonde. ² Kula hambi ḁya hu muzabibu ḁisidyovyaa matunda, anaḁikenta. Ela kula hambi ḁidyonyavyaa matunda, anaḁipfeeya ili ḁipate kuvyaa matunda zaiḁi. ³ Nywinywi mwa dza mahambi yapfeejweyo, koro mwisakudhereswa ni hichi chuuwo nimwambiiyecho. ⁴ Gijani kukaa kuzimuni mwangu nami naka kuzimuni mwenu. Dza hivide vya hambi ḁisivyoweza kuvyaa matunda ḁikitsagijana na hu muhi, nanywi ntamuwezi kuhenda kiḁechonse pfasipfo kukaa kuzimuni mwangu. ⁵ Mimi ndimi hu muzabibu, nanywi ndinywi haya mahambi. Muntu akikaa kuzimuni mwangu nami nikikaa kuzimuni mwakwe, huyu anavyaa matunda ya kuḁosa. Koro pfasipfo mimi, muntu nkawezi kuhenda kintu. ⁶ Yuḁejwonse asiyekaa kuzimuni mwangu, huyo anawa dza hambi ḁisidyovyaa. Na mahambi dzayo yanafuḁulwa yakanyuuka kisa yanaundukizwa na yakatsomwa. ⁷ Nywinywi mukikaa kuzimuni mwangu na vyyuwo vyangu vikikaa kuzimuni mwenu, yombani kiḁechonse nanywi munakipfegwa. ⁸ Mwipfonavyaa matunda kwa winji, munawa

mwakuyangani ya kwamba mu wanafundi wangu na wantu wanaona namuna ya Baba aivyo muku. ⁹ Mimi nimutsaka nywinywi dza hiviye vya Baba anitsakiyevyo mimi. Gijani kukaa kuzimuni mwangu ili mugije kuona matsako yangu. ¹⁰ Mimi nizigija amuri za Baba nae kagija kunitsaka. Dza vivyo, nanywi mukizigija amuri zangu munagija kuyaona matsako yangu. ¹¹ Mimi nimwambia haya haya mambo yonse, ili myojo yenu ipate kudzaa tseka nyinji dza hi nyonayo. ¹² Na hi amuri yangu niyokumumpuni ni hii: Tsakanani dza hivi vyangu nimutsakiyevyo nywinywi. ¹³ Ntaku tsako didyo kuu kuchia tsako dya muntu kuyavya maishaye kwa dzambo dya wabamuzwe. ¹⁴ Na mukihenda hivi nivyonomuamuru, basi nywinywi mu wabamu zangu. ¹⁵ Simuhane wahumisi kawii, kwa kwamba muhumisi nkambijwe yonse ya huyu bwana jwakwe eyonayo. Mimi nyakumuhanani nywinywi wabamu zangu, maanaye kula cha Baba anyambiiyecho, nisakuchimwambia. ¹⁶ Nywinywi sinywi munitsaniyeo, ela mimi ndimi nimutsaniyee nywinywi. Na nimuhuma mwende mukavyae matunda yadzeyoonekana, ili kwamba mukimuyomba Baba kidchonse kwa sari dyangu, anakimumpa. ¹⁷ Nichokumuamuruni ni kwamba, mutsakane." ¹⁸ Yesu kagija kunena na wanafundiwe kawamba, "Lumwengu jukimukeva, nywinywi kumbukani ya kwamba jwiinikeva mimi dura. ¹⁹ Tambere mundeewa wantu wa huju huju lumwengu, lumwengu jundeemutsaka. Ela lumwengu jumukeva kwa kwamba nywinywi ntamukwaa wa huju lumwengu. Mimi nimutsana kuyawa kwa huju lumwengu. ²⁰ Avidye nivyomwambia munavikumbuka? Niwa nimwamba, 'Muhumwa si muku kumuchia huyu bwana jwakwe.' Ikiwa kwamba mimi wanikuntisa dina, basi haata nanywi wanamukuntisa dina. Ela kwa kwamba wangine wao wayagija haya mayongweezo yangu, basi haata haya mayongweezo yenu pia, wangine wao wanayagija. ²¹ Haya haya yonse, wanayamuhendea kwa kwamba mu wantu wangu. Na wanayamuhendea kwa kwamba ntawamudzi huyu anihumiye. ²² Tambere nindeewa sikudza nidzeninene nao, wandeeewa ntawa tsowa. Ela kwa kwamba nimaakudza na nimaanena nao, ntawa kipfangizo kawii cha kuhendea nabvise. ²³ Kula anikevee mimi, kamukeva na Baba pia. ²⁴ Mimi nihenda mafara ya kumakisa kahi yao, yasiyodzahendwa ni muntu yungine yudejwone. Tambere nindeewa sidzahenda mambo dzayo, ntawandetalijwa nabvise. Ela viivyo ni kwamba, haata ingawa waona hivi nihendeyevyo, wao wahuwekea kevo ami na Baba. ²⁵ Na hivi wahendeyevyo, watumiza hivi vya haya matsoro yambiyeyo, 'Waniwekea kevo pfasipfo sababu ideyonse.' ²⁶ Mimi namuyehea Mugijiji kuyawa kwa Baba. Jeje ni huyu Ruhu jwa kumuyanga hi ya hachi dzuu ya Muungu. Na adzefokudza, kadzamushuhudia dzuu yangu. ²⁷ Nanywi pia ni muwashuhudie wantu dzuu yangu, kwa kwamba mwiiwa pfamodza nami hangu nipfodabva kuyongweeza.

16 Nyakumwambiani haya haya yonse ili mutsekudzaiyekeza hi faro yenu. ² Nywinywi mudzayavigwa masunagogini, na kudzafika ngera ya wantu kumuyaga wakitara ya kwamba kwa kuhenda hivyo, wakumuhamikiani Muungu. ³ Wao wanamuhendea dza hivyo, kwa kwamba ntawanidzi mimi wala Baba. ⁴ Mimi niyamwambia haya haya yonse, ili yadzefohendeka, mukumbuke kwamba niyamwambia dura." Yesu kagija kunena kamba, "Haya haya sikuyamwambia hangu pfafade dabvu, nipfodabva kuyongweeza, kwa kwamba niwa nya pfamodza nanywi.

⁵ Ela sasa nyakuujani kwa huyu anihumiye. Nanywi ntaku haata mumodza jwenu eyekuniuzani kwamba nyekea! ⁶ Nywinywi mukaiya kusikitika tu kwa dzambo dya hivi nimwambiyevyo. ⁷ Ela hachi nyakumwambiani, kugonzowa kwangu ni kwa faida yenu nywinywi. Koro nikitsagonzowa, huyu Mugijiji nkawezi kudza kwenu. Ela nikigonzowa, namuhuma adze kwenu. ⁸ Na adzefokudza, kadzajuyanga huju lumwengu hi ya hachi dzuu ya nabvise, na dzuu ya kutalijwa hachi usoni kwa Muungu na dzuu ya hukumu. ⁹ Huyu Ruhu kadzajuyanga lumwengu kwamba, nabvise yao ni hivi wadziziyevyo kunihikiza mimi. ¹⁰ Wadzaona kwamba Baba kanihala kuwa muntu muhachi kwa kwamba nyakwendani kwakwe. Nanywi ntamukudzaniona kawii. ¹¹ Wantu wadzaona hakika ya kwamba hukumu yakudzani, kwa kwamba huyu haju jwa huju lumwengu kesakuhukumigwa. ¹² Bo! Nina menji na menji ya kumwambia, ela kwehii saasambi ntamuyawezi. ¹³ Ela huyu Ruhu jwa kuiyanga hi hachi adzefokudza, anamuyanga kula dzambo didyo dya hachi mudimanye. Jeje nkanene yakwe mwenye, ela anamwambia haya yonse eyonasikia kuyawa kwangu. Anamwambia dzuu ya haya yadzeyohendeka. ¹⁴ Anayamupfenwiiya nywinywi haya yonse niyonanena, na kwehii njia mimi napata kumanyikana namuna niivyo muku. ¹⁵ Vyonse vya Baba evyonavyo, nami pia mvyangu. Ndiyo maana nyambiyeyo kwamba, huyu Ruhu anahwaa haya yangu niyonanena, anayamupfenwiiya nywinywi." ¹⁶ Yesu kagija kunena na wanafundiwe kawamba, "Baađa ya muđa ntamukudzaniona, ela baađa ya kitemo kifufi mudzaniona kawii." ¹⁷ Hawa wanafundi wadabva kuuzana wao na wao wakyamba, "Akwakwambiani, baađa ya muđa ntahukudzamuona, na baađa ya kitemo kifufi hudzamuona kawii, maanaye ni? Ambu akyamba kakwendani kwa Babajwe, ana maana ga? ¹⁸ Na akyamba, 'Baađa ya muđa,' maanaye ni? Ntahukwakuimukani echokunenani ti!" ¹⁹ Yesu kahambuya kwamba hawa wanafundiwe wekitsaka kumuza maana ya hivi aneveyo, ndookomu nae kawamba, "Mwakuuzanani maana yangu nyambiyeyo, 'Baađa ya muđa ntamukudzaniona, ela baađa ya kitemo kifufi mudzaniona kawii?' ²⁰ Hachi nyakumwambiani, mudzaiya na kusikitika, ela lumwengu judzatsekea. Mudzasikitika, ela sikitiko dyenu didzaperuka diwe tseka. ²¹ Haata muke akinukijwa, anaumwa muno. Ela akisakudzifunguya, hu tsungu anawaarerwa kwa dzambo dya tseka ya kupata mwana. ²² Na haata nanywi, hi hii saasambi muna masikitiko. Ela nidzamuona kawii na mudzawa na tseka muno, na wala ntakuwe jwa kuimutsoya hiyo hiyo tseka. ²³ Hiyo hiyo ngera ikifika, ntamuwe na hadya ya kuniyomba kidchonse. Koro hachi nyakumwambiani, kidchonse mudzechomuyomba Baba kwa sari dyangu, jeje anakimuhendea. ²⁴ Mumpaka saambi, ntamudzayomba kidchonse kwa sari dyangu. Nywinywi yombani, nanywi munapfegwa ili myojo yenu ipate kudzaa tseka. ²⁵ Haya haya mambo niyamwambia na mainganyo, ela kudzafika ngera ya kwamba sikudzanena nanywi na mainganyo kawii. Nidzanena nanywi na lugha ya kuimukika tswee dzuu ya Baba. ²⁶ Hiyo hiyo ngera ikifika, munamuyomba Baba kwa sari dyangu. Ela sikwakunenani kwamba ni hadi nimuyombeye mimi kwa Baba haata. ²⁷ Koro Baba jeje mwenye, kamutsaka kwa dzambo dya kwamba, nywinywi munitsaka mimi na muhikiza ya kwamba mimi nihumigwa ni Baba. ²⁸ Mimi niyawa kwa Baba nidza lumwenguni, na nyakunukani lumwenguni

niuje kwa Baba.”²⁹ Hawa wanafundiwe wamwamba, “Ehe, sasa kwakunenani lugha ya kuimukika, nkukwakunenani na mainganyo kawii.”³⁰ Sasa humanya ya kwamba katsi wewe nku dzambo usidyodimanya. Ndookomu ntaku haḍya ya muntu kukuuba-uba na maswali yaḍeyonse. Na kwa dzambo ḍeyevohivyo, huhikiza ya kwamba wewe kuyawa kwa Muungu ḍugha.”³¹ Yesu kawambukuya kwamba, “Sasa muhikiza?”³² Ela ngera zakudzani, na haḍa zimaafika haswa, ambapfo nywinywi mudzaḍamisaa na kula mumodza ende kwakwe. Mudzanifaḍula mimi hekeḍu, ela mimi sikwaa mimi hekeḍu, koro Baba ka pfamodza nami.”³³ Nimwambia haya haya mambo yonse, ili mupate kuingamaa myojo kwa dzambo ḍya kuwa na uharia nami. Gula huju lumwengu junamukuntisa ḍina, ela namutseefwa moja, mimi nijushinda lumwengu.”

17 Yesu efonena hayo yonse akisa, kanuya matso dzuu mbinguni na kayomba kamba, “Baaba, sasa saa imaafika. Yanga wantu ukuu wangu mimi Mwanao ili nami nipate kuwanga ukuu wako.”² Wewe kunimpa mamulaka dzuu ya kula muntu, ili kwamba hawaḍe wonse unimpiyeo, niweze kuwapfa maisha ya kuunga na yuungo.”³ Na maisha ya kuunga na yuungo, ni kukumanya wewe wiye Muungu jwa ḍugha wewe hekeḍu, pfamodza na kunimanya nami mimi Yesu Kiristo unihumiye.”⁴ Mimi hapfa lumwenguni niyanga namuna uivyo mukuu kwa kuisa hi kazi unimpiyeo.”⁵ Ḍubva sasa Baaba, ningiza humuḍe maremboni mwako nimokuwa pfamodza nawe hangu lumwengu ntajudzaumbwa.”⁶ Mimi hawa wantu unimpiyeo kuyawana na huju lumwengu niwasumwiiya dzuu yako. Wao wewa mbwako, ela wewe kuwanimpa na wakigija hichi chuuwocho.”⁷ Na sasa nao, wamanya ya kwamba, kula kintu nichonacho kiyawa kwako.”⁸ Hi ḍaamisa unidamiyeo, niwapfa, nao waipekeke na mikono miwii. Wamanya hakika kwamba mimi niyawa kwako, na wahikiza ya kwamba wewe ndiwe unihumiye.”⁹ Mimi sikwakujuyombeani lumwengu, nyakuwayombeani hawaḍe unimpiyeo, kwa kwamba mbwako.”¹⁰ Koro wonse unimpiyeo mbwako, na wonse weo wako mbwangu. Nao wakuyangani namuna niivyo mukuu.”¹¹ Mimi nyakunukani lumwenguni nyakudzani kwako, ela wao amaale waa lumwenguni. E Baba jwangu wiye Mudheru, nakuyomba uwamiye kwa ziziḍe nguvu unimpiyezo, yani nguvu za saridiyo. Wamiye ili waweze kuwa na umodza dza hivi vyangu nawe hwivyo kintu kimodza.”¹² Nipfokuwa pfamodza nao, niwamiya kwa hizi nguvu unimpiyezo, yani nguvu za saridiyo. Na ntaku haḍa mumodza jwao aariye, lamuḍa huyu jwa kwamba iwa ni haḍi aare. Na haya yahrendeka ili haya yorejweyo humu matsoroni yapate kuḍimiya.”¹³ Ela sasa Baaba, mimi nya njiani kudza kwako. Na nyakunenani haya ninkiwa lumwenguni, ili wao wapate kuwa na hi tsekea yangu yonse niyonayo.”¹⁴ Mimi hichi chuwo chako nikiwambia, ela lumwengu juwawekeke kevo, kwa kwamba wao si wa huju lumwengu dza hivi vyangu mimi nisivyokuwa jwa huju lumwengu.”¹⁵ Mimi sikwakuyombani kwamba uwanuye lumwenguni, ela nyakukuyombani uwachinge na Muzuka Shaḍani.”¹⁶ Wao si wa huju lumwengu, dza hivi vyangu nisivyokuwa jwa huju lumwengu.”¹⁷ Chuuwocho ndiyo hi hachi. Na hi hii hachi naiwahendeze wadziyavye kwako kabisa kabisa!”¹⁸ Mimi nyakuwamani lumwenguni dza hivi vyako wewe unihumiyeo mimi lumwenguni.”¹⁹ Mimi nyakudzivyanyi jwonse kwako kwa dzambo ḍyao, ili nao wapate kudziyavya wawe wako kabisa.”

²⁰ Sikwakuyombeani hawa wanafundi wangu ḍu, ela nyakuwayombeani na haḍa hawaḍe wadzeonihikiza kwa dzambo ḍya kusumwiiya dzuu yangu.”²¹ Baaba, nyakuwayombeani kwamba wonse wawe kintu kimodza, dza hivi vyangu nawe hwivyo kintu kimodza. Na nyakuwayombeani kwamba wawe kintu kimodza naswi, ili lumwengu jupate kuhikiza kwamba ndiwe unihumiye.”²² Haya marembo unimpiyeo mimi, ndiyo yangu nami niwapfiyeo wao, ili waweze kuwa kintu kimodza dza hivi vyangu nawe huivyo.”²³ Wewe uwe na uharia nami, nami niwe na uharia nao, nao wapate kuwa kintu kimodza kabisa! Ndookomu lumwengu junapata kumanya ya kwamba wewe ndiwe unihumiye na kuwatsaka wanafundi wangu dza unitsakiyeo mimi.”²⁴ Baaba, natsaka hawaḍe uwanimpiyeo wawe pfamodza nami hapfaḍe nidzefowa, ili wanione maremboni mwangu. Kuningiza humu humu maremboni kwa kwamba wiwa kunitsaka hangu lumwengu ntajudzaumbwa.”²⁵ E Baba wiye muhachi, gula lumwengu ntajukudzi, ela mimi nikumanya. Na hawa wanafundi wangu wamanya kwamba ndiwe unihumiye.”²⁶ Mimi nikumanyisa kwao na nagija kukumanyisa kwao, ili wapate kuwatsaka wangine dza hivi vyako unitsakiyeo mimi, nao wanawa na uharia nami.”

18 Yesu epfoyomba akisa, jeje na wanafundiwe wavuka muho wa Kidironi, wendawanja nkonde ya mihi ya mizeituni iyokuwa ḍanda ya pfii yo muho.”² Yesu na wanafundiwe wekikaa na kwenda hapfahapfaḍe pfantu kuḍwa. Ndookomu Yuḍa, huyu adzeyeakimudawanya Yesu, nae ewa kapfamanya.”³ Ḍubva Yuḍa kenda na kiḍaro cha asikari wa Kirumi pfamodza na wamia wa Hekalu wahumijweo ni wakohani wakuu na Mafarisayo. Watsukuya matsaa, matsoto na vyeera vyao.”⁴ Na Yesu, akiwa kamanya yonse yadzeyomupata, kenda kawaḍangera na kawauza kwamba, “Mwakumulachani ga?”⁵ Nao wamwambukuya wamwamba, “Hwakumulachani Yesu jwa Nazareti.” Nae Yesu kawamba, “Ndimi!” Yuḍa nae, huyu amuḍawanyie Yesu, ewa pfamodza na hawa asikari na wamia Hekalu.”⁶ Yesu epfowamba, “Ndimi,” waujia nyuma haḍa wendawagwa mutsangani.”⁷ Yesu kawauza kawii kwamba, “Mwamba mwakumulachani ga?” Nao wamwambukuya wamwamba, “Hwakumulachani Yesu jwa Nazareti.”⁸ Nae Yesu kawamba, “Mimi nisakumwambia ya kwamba ndimi! Ḍubva ikiwa kwamba mwakunilachani mimi, hawa wangine wayatseni wagonzowe.”⁹ Kahenda hivi ili hiviḍe evyonena viḍimiye. Ewa kamba, “Kahi ya hawaḍe unimpiyeo, ntaku haḍa mumodza jwao aariye.”¹⁰ Makisa Simioni Peḍero katsoowa munduwe na kamukenta huyu muhumisi jwa huyu Mukohani Mukuu kamuhuna hiḍi sikio ḍya mukono kuyume. Huyu huyu muhumisi ekihanwa Maliko.”¹¹ Ela Yesu kamwamba Peḍero, “Peḍero, uudzye ḍangweni huo munduwo! Wewe kwakuḍarani ya kwamba mimi sikwaa ḍayari kukuntiswa ḍina dza viviḍe vya Baba anipangiiyeo?”¹² Makisa hawa asikari na mukuu wao, pfamodza na wamia Hekalu, wamugija Yesu na wamufunga-funga.”¹³ Dura wamuhwaa wamupfiika kwa Anasi. Anasi ewa ni mukwanguwe muyume Kayafa. Na huhuḍe mwaka, Kayafa ewa ndiye Mukohani Mukuu.”¹⁴ Jeje ndiye eyewamba wakuu wa Kiyahuḍi kwamba, ni heri kufwe muntu mumodza kwa dzambo ḍya wantu wonse.”¹⁵ Yesu epfogijwa, Simioni Peḍero na mwanafundi yungine, wamuuba na nyuma. Huyu mwanafundi yungine ewa kamanyana na huyu Mukohani Mukuu, ndookomu jeje kamuuba Yesu haḍa uani kuzimu mwe nyumba ya huyu

Mukohani Mukuu. ¹⁶ Ae Peṭero kaṭuruma na hapfa langoni. Ḑubva huyuḑe mwanafunḑi yungine, kenda kanena na huyu mwanamuke eyekuwa hapfaḑe langoni amuyatse Peṭero anjie humuḑe kuzimu. Nae kamuyatsa kanjia. ¹⁷ Kisa kamuuzza Peṭero kamwamba, "Wewe nkukwaa mumodza jwa wanafunḑi wa Yesu haṭa?" Peṭero kamwambukuya kamwamba, "A-a! Mimi sikwaa mwanafunḑi jwa Yesu!" ¹⁸ Kwa kwamba kwiwa kuhenda mpepfo, hawa wahumisi wa huyu Mukohani pfamodza na hawa wamia wewa wakoza moho wekikoha. Peṭero nae kenda kasumama hapfa wepfokuwa, kanjia kukohani moho. ¹⁹ Huyu Mukohani Mukuu kamuuzza maswali Yesu dzuu ya wanafunḑi wakwe na mayongweezoye. ²⁰ Na Yesu kamwamba, "Mimi nikisumwiiya wazi wazi tswee, na kula muntu ekinisikia. Nikikaa na kuyongweeza masunagogini na Hekaluni, kuntu kwa Wayahuḑi wonse wekonakaa na kutsanganika. Sidzanena kiḑechonse sirini. ²¹ Ḑubva sikaiye kuniuza mimi maswali, wauze hawaḑe weowakinisikiya. Wao wanakwambia hayaḑe niyoniwayongweeza." ²² Yesu eponena hivi, mumodza jwa hawa wamia kamungiza ipfi Yesu, kisa kamwamba, "Hiyo hiyo ni lugha ya kunena na Mukohani Mukuu muzima?" ²³ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Ikiwa kwamba hivi nineneyevyo ninena matsowa, nyambia haya matsowa yangu. Ela ikwaakwamba ninena hi ya hachi, unanibigia?" ²⁴ Makisa Anasi kamupfiika Yesu kwa huyu Mukohani Mukuu Kayafa. Epfomupfiika ewa amaale kafungwa-fungwa. ²⁵ Huo huo wakati Simioni Peṭero ekikoha moho humuḑe uani. Hawaḑe wantu wangine weokuwa pfamodza nae wamuuzza wamwamba, "Wewe nkukwaa mumodza jwa wanafunḑi wa Yesu haṭa?" Ela jeje kakana kamba, "Mimi sikwaa mwanafunḑi jwa Yesu!" ²⁶ Na humuḑe uani kwiwa na muhumisi mumodza jwa huyu Mukohani Mukuu, eyekuwa na uhusiano na huyuḑe muntu ahunijwe hiḑi sikio ni Peṭero. Nae kamuuzza Peṭero kamwamba, "Aṭi wewe sikukuona amuḑe nkondeni pfamodza na Yesu haṭa?" ²⁷ Ela Peṭero kakana kawii kwamba nkamudzi Yesu. Na iyo saa nkuku kawika. ²⁸ Chamukoche, magura mapfema, Yesu kahwajwa kuyawa nyumbani kwa Kayafa, kapfiikwa makao makuu ya huyu liwali jwa Kirumi. Ela hawa Wayahuḑi wamupfiikiyeo ntawakunjia humuḑe kuzimu, kwa kwamba ntawekitsaka kutsaawa wadheru, watsowe kuiḑya hi jila ya Pasaka. ²⁹ Ḑubva Pilato, huyu liwali jwa Kirumi, kawayawia huku nze na kawauza kamwamba, "Ayu muntu ayu, mwakumusitakini na tsowa ga?" ³⁰ Nao wamwambukuya wamwamba, "Ṭambere huyu muntu andeewa si muntu muzuka, swiswi ntahudemuyeha kwako!" ³¹ Pilato nae kawamba, "Ḑubva muhwaeni mukamuhukumu nywinywi kuuḑana na hizi Sharia zenu." Ela hawa wakuu wa Kiyahuḑi wamwamba, "Swiswi ntahu mamulaka ya kumuhukumu muntu kufwa." ³² Ndookomu hivi waneneyevyo, viṭimiza hiviḑe vyyuwo vya Yesu aneneyevyo dzuu ya namuna adzeyofwa. ³³ Pilato kaja humuḑe nyumbani kuzimu, kisa kamuhana Yesu na kamuuzza kamwamba, "Wewe ndiwe ayu haju jwa Wayahuḑi?" ³⁴ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Hivyo hivyo wiwyokuuzani, kuvitaria wewe ambu kuvyambijwa ni muntu?" ³⁵ Pilato kamwamba, "Ukiṭara wewe mimi ni Muyahuḑi? Hawa wantuwo wenye na wakohani wao wakuu ndiwo wakuyehyeo wewe kwangu. Munamba kuhendaa?" ³⁶ Yesu kamwambukuya kamwamba, "Uhaju wangu si wa humu lumwenguni haṭa! Koro ṭambere mbwa humu lumwenguni, hawa wanafunḑi wangu wandenijwania ili hawa Wayahuḑi

watsenigija. Ela uhaju wangu si wa haju lumwengu." ³⁷ Nae Pilato kamuuzza kamwamba, "Kwa hivyo wewe u haju?" Yesu kamwambukuya kamwamba, "Wewe kuvinena na kanwako mwenye! Mimi nidza nivyajwa lumwenguni niisumwiiye hi hachi. Na kula aitsakiye hi hachi, ananisikia." ³⁸ Pilato kamuuzza kamwamba, "E hachi ni i?" Kisa kanuka kayawa huku nze kawii, kendakawamba hawa Wayahuḑi, "Mimi huyu muntu sikwakumuonani na tsowa ḑiḑeḑyonse ahendeyeḑyo!" ³⁹ Ela kwa kwamba nywinywi mubaraṭa kufungwiijwa mufungwa mumodza kula Pasaka, mwambadze nikimufungwiya ayu 'Haju jwa Wayahuḑi?' " ⁴⁰ Ela hawa Wayahuḑi wamuholokea wamwamba, "Ntahumuṭaki huyo! Muhufungwiye Baraba!" Baraba ewa ni muntu eyeakijwania kuukuya uṭawala wa Kirumi.

19 Makisa Pilato kaamuru kwamba Yesu ahwajwe akabigwe na lucha. ² Hawa asikari waelekanya kiyemba cha miwa na wakimuvwika Yesu humu kitswani. Wakisa, wamuvwika loṭa ḑya ranji ya zambarau. ³ Waḑabva kumubaladhaiya wakimwamba, "Kwa naghea haju jwa Wayahuḑi?" Na wamubiga mapfi. ⁴ Pilato kayawa huku nze kawii na kawamba hawa Wayahuḑi, "Ṭasikiani, mimi nyakumuyehani huyu muntu kwenu, ili mupate kumanya ya kwamba mimi sikumuona na tsowa ḑya kuyagijwa." ⁵ Makisa Yesu kayawa na humuḑe kuzimu akiwa kavwaa hichi kiyemba cha miwa na hiḑi loṭa ḑya zambarau. Na Pilato kawamba, "Haya, huyu muntu wenu huyo!" ⁶ Hawa wakohani wakuu na wamia wa Hekalu wepfomuona Yesu, waḑaa madzwi wamba, "Mupfatsike! Mupfatsike!" Ela Pilato kawamba, "Muhwaeni nywinywi mukamupfatsike, koro ami sikumuona na tsowa ahendeyeḑyo." ⁷ Nao hawa wantu wamwamba, "Swiswi huna Sharia iyonakwamba, muntu akimukufuru Muungu ni haḑi ayagwe. Na huyu kakukufuruni, koro kakudzihanani kwamba jeje ni Mwana jwa Muungu." ⁸ Na Pilato eposikia hivyo, kanjijwa ni oga zaiḑi. ⁹ Ḑubva kanjia kawii na Yesu humuḑe kuzimu kisa kamuuzza kamwamba, "Wewe kuyawa ku?" Ela Yesu nkakwambukuya chuuwo. ¹⁰ Nae Pilato kamwamba, "Yani wewe nkuhaḑya ya kunena nami? Nkudzi kwamba mimi nina uwezo wa kukuyatsa huru ambu wa kukuhukumu upfatsikwe?" ¹¹ Yesu kamwamba, "Wewe nkundeewa na uwezo uḑewonse dzuu yangu ṭambere nkukuupfegwa ni Muungu. Ela huyu aningiziye mikononi mwako ana nabvise nkuu kukuchia wewe." ¹² Hangu hapfo, Pilato kaḑabva kulacha njia ya kumuyatsa Yesu huru. Ela hawa Wayahuḑi wagija kuḑaa madzwi wamba, "Wewe ukimuyatsa huru huyu muntu, nkukwaa ḑamu jwa Kaisari! Koro kula eyenadzihana kwamba ni haju, kakumupfingani Kaisari." ¹³ Pilato eposikia hivi waneneyevyo, kamuyavya Yesu huku nze. Kisa nae kayawa kakaa dzuu ya kiti chakwe cha hukumu, pfantu pefpofpafihanwa Ngome ya Mawe. (Kieburania pfekehanwa Gabatha.) ¹⁴ Hi iwa ni nsiku ya kudziṭayarisha kwa dzambo ḑya Pasaka. Na iwa imaawa chima cha saa ntandahu za musikahi. Pilato kawamba hawa wantu, "Ṭamuyoweni huyu haju jwenu!" ¹⁵ Nao wamukelelea wamwamba, "Ntahuṭaki kumuona! Ntahuṭaki kumuona! Mupfatsike!" Pilato kawamba, "Ayu haju jwenu ndiye mwiye kutsakani apfatsikwe?" Hawa wakohani wakuu wamwambukuya wamwamba, "Swiswi ntahu haju yungine! Haju jwehu humaniye ni Kaisari." ¹⁶ Makisa Pilato kamuyavya Yesu kwao ili akapfatsikwe. Ndookomu nao wanuka nae. ¹⁷ Yesu kautsukuya muhiwe wa mpatsa na wenda nae haṭa wauyawa hu mudzi, mumpaka pfantu pefpofpaki-

hanwa Pfaa dya Kitswa. (Kieburania pfekihanwa Goligata.)¹⁸ Hapfo ndipfo apfatsikijwepfo. Kwiwa na wantu wangine wawii wapfatsikijweo pfamodza na Yesu. Mumodza ewa na danda ya mukono kuyume na huyu yungine ewa na danda ya mukono tsonso wa Yesu.¹⁹ Pilato kaweka kibao dzuu ya hu muhi wa mpatsa chorejwecho hidzaa: "Yesu Jwa Nazareti, Haju Jwa Wayahuđi." ²⁰ Hapfa pfa Yesu epfopfatsikijweo pfewa si kuye no mudzi. Na hivi vyyuwo vyorejwevyo hapfa kibao ni dzuu, vyoregwa Kieburania, Kilatini na Kiyunani. Ndookomu wantu wenji wewa wanaweza kusoma hivi vyorejwevyo. ²¹ Nao hawa wakohani wakuu wenda wamwamba Pilato, "Syore kwamba ni haju jwa Wayahuđi, ela ora kwamba, jeje kadzihana haju jwa Wayahuđi." ²² Ela Pilato kawamba, "Mimi nyoreyecho nisakuchora, basi!" ²³ Hawa asikari wepfomupfatsika Yesu wakyendawakisa, wazigawana hizi nguoze. Wazigawa mafungu mane, na kula asikari kapata fungu modza. Waihwaa na hi nkanzuye, iyokuwa ntai musono na pfađepfonse. Yonse iwa ni nguo modza kwa modza. ²⁴ Dubva hawa asikari wambana, "Hi nkanzu nahutseibaa. Nahuibigie kura, na huyude jwa kuipata inawa nzakwe." Haya yahendeka kutimiza haya matsoro yambiyeyo, "Wazigawana hizi nguo zangu na nkanzu yangu waibigia kura." Na hivi ndivyo vya hawa asikari wahendeyevyo dughu. ²⁵ Hafufi na hu muhi wa mpatsa wa Yesu apfatsikijweo, kusumama mamajwe, tujujwe, pfamodza na Maria mukaza Kileopa na Maria Magidalena. ²⁶ Yesu epfomuona mamajwe kasumama hafufi na huyu mwanafunđi jwakwe amutsakiye, kamwamba, "Maama, sasa huyo ndiye mwanao." ²⁷ Kisa kamwamba na huyu mwanafunđi, "Huyo sasa ni mamajo." Na hangu hihide nsiku, huyude mwanafunđi kamuhwaa mamajwe Yesu kenda nae kwakwe. ²⁸ Yesu ewa kamanya ya kwamba kaziye iwa isiya. Na ili kwamba aweze kutimiza hivi vya haya matsoro yanenevyevo, kamba, "Nyakusikiani nchiu." ²⁹ Pfađe kwiwa na kija chichokuwa na mvinyo tipu ibushaiyeyo. Ndookomu hawa asikari wačopya yavuyavu humu mwa hi mvinyo, kisa wađilingila na yuhi jwa muhisopo na wađimugijia Yesu anwe. ³⁰ Yesu efonwa hi mvinyo akisa, kamba, "Đisiya!" Kisa kagisa kitswa mutsangani na kahuna nsoho. ³¹ Hi hii nsiku iwa ni nsiku ya kudzičayarisha kwa dzambo dya Sabato. Na hi hii Sabato iwa ya kivyakwe, maanaye iwa injiiyana na Pasaka. Kwa hivyo hawa wayongozi wa Wayahuđi, ntawekitsaka hi mii ya hawa wapfatsikijweo ikae pfađe mumpaka nsiku ya Sabato. Ndookomu wamwendea Pilato wamuyomba kwamba, hawađe wapfatsikijweo, wavunzwevunzwe maguu wapate kufwa haraka ne mii yao ipate kunujwa. ³² Nao hawa asikari wawendea nguzi hawa wantu wowii wapfatsikijweo pfamodza na Yesu na wawavunza haya maguu yao. ³³ Ela wepfomwendea Yesu, wamuona kamaafwa, ndookomu ntawakumuvunza maguu. ³⁴ Ishinu mumodza jwa hawa asikari, kamusimika fumo dya mbavu na pfađe kayawa mwazi na madzi. ³⁵ Hu huu ni ushuhuda wa muntu ayaoneye na matso yakwuhendekani. Nae kamanya ya kwamba haya eyokunenani nza hachi. Kakuya-mushuhudiani ili nanywi mupate kuhikiza. ³⁶ Haya mambo yahendeka ili kutimiye haya matsoro yambiyeyo, "Ntaku hača mufufa wakwe mumodza udzeovunzwa." ³⁷ Na kungine haya matsoro yamba, "Wadamuyowa huyu wamusimikiye." ³⁸ Kwiwa muntu mumodza jwa kuyawa mudzi wa Arimataya eyeakihanwa Yusufu. Jeje ewa mwanafunđi jwa Yesu na siri kwa dzambo dya kuwashooga wakuu wa

Kiyahuđi. Ela Yesu epfofwa, Yusufu kendakamuyomba Pilato ruhusa ya kuuhwaa hu mwii wa Yesu akauzike. Dubva Pilato epfomuruhusu, Yusufu kendakauhwaa hu mwii. ³⁹ Nekođemo nae, huyu eyemwendea Yesu nasiku, kenda na zaidi ya kilo miyongo mihahu za manunkanto yelekanyijweyo na manemane na muharagesa. ⁴⁰ Hawa wantu wowii, wauhwaa hu mwii wa Yesu waulingila sanđa iyokuwa na haya manunkanto koro iwa ni adha ya Kiyahuđi. ⁴¹ Hafufi na hapfađe pfa Yesu apfatsikijwepfo, kwiwa na nkonde iyokuwa na mbeera mpya isiyodzatumika. ⁴² Dubva kwa kwamba iwa ni nsiku ya kudzičayarisha kwa dzambo dya Sabato na hide mbeera iwa ndiyo iyo hafufi, Yusufu na Nekođemo wenda wamuzika Yesu hapfahapfađe.

20 Nsiku ya đura ya dyauma, magura mapfema, kwipfokuwa amaale ni kiza kiza, Maria Magidalena kenda hukude mbeerani. Epfokwenda, kađiona hidide iwe didy-owekwa hapfa pfa kunjiiya humu mbeerani, diperujwa-perujwa đinujwa. ² Nae kaukuya na maguu, kenda kwa Simioni Pečero na huyude mwanafunđi jwa Yesu eyemutsaka muno, na kawamba, "Wauhwaa hu mwii wa Bwana na humude mbeerani, na wala ntahudzi kwamba waupfiika ku!" ³ Dubva Pečero na huyude mwanafunđi yungine wanuka kwenda hukude mbeerani. ⁴ Wowii wekiđarama, ela huyu mwanafunđi yungine, kađarama mbio kumuchia Pečero na kafika đura hukude mbeerani. ⁵ Epfofika, kačulama katsungia humude kuzimu, kaiona hi sanđa, ela nkakunjia. ⁶ Simioni Pečero epfofika, jeje kanjia humude kuzimu na kaiona hi sanđa ⁷ pfamodza na hikiđe kičambaa cha Yesu echolingilwa humu kitswani. Hiki kičambaa kiwa kikutswa-kutswa chaa pfakwe. ⁸ Makisa huyude mwanafunđi eyefika hapfađe mbeerani đura, nae kanjia humude kuzimu, kaona na kahikiza haya yahendekeeyo. ⁹ Koro amaale wewa ntawadzaimuka hivi vya haya matsoro yambiyevyo kwamba, ni hađi Yesu afufuke kuyawa kwa wafu. ¹⁰ Makisa hawa wanafunđi wanuka wauja madzumbani kwao. ¹¹ Maria ewa kasumama hapfađe mbeerani akiwa kuiyani. Na huku akiwa kuiyani, kačulama katsungia humude kuzimu. ¹² Epfofika, kaona malaika wawii wawwaiyeo nguo nyeupe pee. Wewa wakaa chihako hapfađe pfo mwii wa Yesu wipfokuwa. Mumodza kakaa na huku kwikokuwa hi kitswa na huyu yungine kakaa na huku kwikokuwa haya maguu. ¹³ Hawa malaika wamuuzwa Maria wamwamba, "Munamba unaiya unaa?" Nae kawambukuya kwamba, "Wauhwaa hu mwii wa Bwana jwangu na wala sidzi kwamba waupfiika ku!" ¹⁴ Maria epfopena hivi akisa, kaperuka kayowa nyuma na kamuona Yesu kasumama. Ela nkakumuhambuya kwamba ni Yesu. ¹⁵ Yesu kamuuzwa kamwamba, "Unaiya unaa? Munamba kwakumulachani ga?" Maria ekičara ya kwamba huyu eyeakinena nae ewa ni huyu muhenda kazi jwa humude nkondeni. Nae kamwamba, "Ikiwa kwamba ndiwe uuhwaiye hu mwiiwe, tafadhali nyambia hukude uupfiikiyeko nyende nikauhwae." ¹⁶ Yesu kamwamba, "Maria!" Nae Maria kamuperukia na kadena nae Kieburania kamwamba, "Račoni!" (Yani Mwaalimu wangu.) ¹⁷ Yesu kamwamba, "Sinigije, koro mimi sidzapfaa kwenda kwa Baba. Ela enda kwa hawa wandugu zangu ukawambe ya kwamba, nyakwendani kwa Baba, eye Baba jwenu pia, nyakwendani kwa Muungu jwangu eye Muungu jwenu pia." ¹⁸ Makisa Maria Magidalena kenda kawamba hawa wanafunđi, "Mimi nimuona Bwana!" Na kawasumwiya hayade yonse ambiiyweyo ni Bwana. ¹⁹ Hihide nsiku ya đura ya dyauma na miuro, wanafunđi wa Yesu wewa watsan-

ganika pfantu pfamodza. Hi midyango yonse ya hapfa wepfokuwa iwa ifungwa-fungwa kwa dzambo dya kuwashooga wakuu wa Wayahudi. Bwikira, Yesu kasumama kahi yao na kawamba, "Naghea iwe nanywi." ²⁰ Epfonena hivi akisa, kawayanga hi mikonoye na hizi mbavuze. Nao hawa wanafundi watekeka muno kwa dzambo dya kumuona Bwana. ²¹ Kisa Yesu kawambia kawii, "Naghea iwe nanywi. Mimi nyakumuhumani nywinywi lumwenguni dza vya Baba evyoni humi." ²² Makisa kawapfuziizia nsoho na kawamba, "Pfokeani Ruhu Mudheru!" ²³ Mukimuyatsia nabvise muntu yudejwone, huyo kayatsijwa. Mukitsamuyatsia muntu nabvise, huyo nkayatsijwe." ²⁴ Yesu epfowaupukia wanafundiwe, mumodza jwao eyeakihanwa Tomasi (na pia ekihanwa Mwana Mpatasa), ewa nkapfo. ²⁵ Epfodhumbuka, hawa wenziwe wamwamba, "Humuona Bwana." Ela Tomasi kawamba, "Nisidzamuona Yesu mimi mwenye siwezi kuhikiza meshi! Siwezi kuhikiza mumpaka niziyouwe hizi mađa ze mishumari humu mikononi mwakwe na nizipfapfase na mukono wangu mimi mwenye! Na siwezi kuhikiza mumpaka ningize mukono humu mbavuni asimikijweko na nishuhudi mwenye!" ²⁶ Ipfofika hiđe nsiku ya dyuma ingine, hawa wanafundi wewa watsanganika pfamodza kawii. Na hi hii buwa Tomasi nae ewa yupfo. Hi midyango iwa ifungwa-fungwa, ela bwikira, Yesu kasumama kahi yao na kawamba, "Naghea iwe nanywi." ²⁷ Makisa kamwamba Tomasi, "Ngiza dowe hapfa uyiowe hi mikono yangu. Yeha mukono unipfapfase humu mbavuni. Yatsa huko kutsahikiza kwako. Hikiza!" ²⁸ Nae Tomasi kamwamba, "Wewe u Bwana jwangu na Muungu jwangu!" ²⁹ Yesu kamwamba, "Wewe kuhikiza kwa dzambo dya kwamba kuniona. Heri hawade wahikiziyeo pfasipfo kuniona." ³⁰ Yesu kahenda mambo yangine menji ya kumakisa epfokuwa pfamodza na wanafundiwe yasiyokworegwa humu chuoni. ³¹ Ela haya yorejweyo, yoregwa ili mupate kuhikiza kwamba Yesu ni Mwana jwa Muungu na ndiye huyu Masiya. Yoregwa ili kwamba, kwa kumuhikiza jeje muweze kuwa na maisha ya kuunga na yuungo.

21 Baadaye, Yesu kawaupukia wanafundiwe geri ya ziwa dya Galilaya. Na hivi ndivyo vihendekeyevyo: ² Simioni Peřero, Tomasi eyeakihanwa Mwana mpatasa, Natanaeli jwa mudzi wa Kana wiwo dyimbo dya Galilaya, pfamodza na wana wa Zebedayo na wanafundi wangine wawii, wewa wakaa pfamodza. ³ Simioni Peřero kawamba hawa wenziwe, "Mimi nyakwendani kulowani." Na hawa wenziwe wamwamba, "Naswi hunakuuđa." Ndookomu wonse wanjia chomboni kwenda wakalowe. Ela siku zima ntawakugiza kintu. ⁴ Huju yunkundu jwa magura jwipfokumpuya, Yesu kasumama geri ya hiđi ziwa, ela hawa wanafundi ntawakumhambuya kwamba ndiye. ⁵ Yesu kawakulisa na kawamba, "Wanangu, ntamudzagiza visembe hađa?" Nao wamwambukuya wamwamba, "Moro, ntahudzagiza kintu." ⁶ Yesu kawamba, "Gisani hi nyavu yenu na đanda ya mukono kuyeme ye chombo nanywi munagiza visembe." Nao wepfohenda hivi wambiijweyo, wagiza visembe vinji hađa washindwa kuinuha hi nyavu waingize humuđe chomboni. ⁷ Makisa huyuđe mwanafundi jwa Yesu amutakiyee muno kamwamba Peřero, "Huyu aneneye naswi ni Bwana!" Simioni Peřero kudzasikia hivi, kaidzifwecha hi

nkanzuye kwa kwamba ndiyo eyovwaa řu, na katsumpa humu madzini. ⁸ Ao hawa wanafundi wangine wasaiyeo humuđe chomboni, wadza ne chombo wakyenda na kuinuha hi nyavu iyokuwa na visembe řipu. Hapfa wepfowakivuwa pfewa si kuye muno na gubani, pfewa ni chima cha hařuwa gana řu. ⁹ Wepfokwojeka, waona kukozwa moho na kwikikokwa visembe na kwiwa na mukahe. ¹⁰ Yesu kawamba, "Yehani hivi visembe vingine mugiziyevyo." ¹¹ Dubva Simioni kenda kainuha hi nyavu kaiyavya gubani. Hi nyavu iwa na visembe vikuu vikuu gana na miyongo mitsano na vihahu, ela hađa vivyo, ntaikuřaika-řaika. ¹² Kisa Yesu kawamba, "Nzoni mufunguye kanwa." Hapfo wonse wamuhambuya kwamba ni Bwana. Ndookomu ntaku hađa mumodza jwao eyekuwa na mume wa kumuza kwamba jeje ni ga. ¹³ Yesu kahwaa hu mukahe na hizi nswi kawagawiya wanafundiwe. ¹⁴ Hu wiwa ni mweedha wa hahu wa Yesu kuwaupukia wanafundiwe hangu epfofufuka kuyawa kwa wafu. ¹⁵ Wepfofunguya kanwa wakisa, Yesu kamuza Simioni Peřero kamwamba, "Dze Simioni mwana jwa Yohana, kunitsaka kuwachia awaa?" Peřero kamwambukuya kamwamba, "Bwana, wewe mwenye kumanya ya kwamba mimi nikutsaka!" Nae Yesu kamwamba, "Haya, řiřikise hizi mbuzi zangu." ¹⁶ Kisa Yesu kamuza Peřero dya pfii kamwamba, "Dze Simioni mwana jwa Yohana, kunitsaka?" Peřero kamwamba, "Bwana, wewe mwenye kumanya ya kwamba mimi nikutsaka!" Nae Yesu kamwamba, "Haya, řiřunze hizi mbuzi zangu." ¹⁷ Makisa Yesu kamuza Peřero dya hahu kamwamba, "Dze Simioni mwana jwa Yohana, kunitsaka?" Peřero kasikia tsungu kwa dzambo dya hivi vya Yesu amuuziyevyo mweedha wa hahu kwamba kamutsaka ambu hađa. Nae kamwamba, "Bwana, wewe kumanya kula kintu. Wewe mwenye kumanya ya kwamba mimi nikutsaka!" Dubva nae Yesu kamwamba, "Haya, řiřikise mbuzi zangu. ¹⁸ Koro hachi nyakuwambiani, wipfokuwa murani wikidzielekanya na ukenda wikonatsaka wewe mwenye. Ela udzefojara, kudzagonzowa mikonoyo na muntu yungine kadzakugija akupfiike usikotsaka kwenda." ¹⁹ Yesu kanena hivi kuyanga namuna ya Peřero adzevyofwa, na namuna ye kifoche kidzeyomumpa Muungu kushađwa. Kisa Yesu kamwamba Peřero, "Niuđa." ²⁰ Peřero kakwira nyuma na kamuona huyuđe mwanafundi jwa Yesu eyetsaka muno kakuwauřani. (Huyu ni huyuđe mwanafundi eyeřura na Yesu wepfowakidya kařila Yesu nkadzagijwa. Ni yuyuđe amuuziye Yesu kwamba ayu jwa kumuđawanya ni ga.) ²¹ Peřero epfomuona, kamuza Yesu kamwamba, "Bwana, ehe ayu?" ²² Yesu kamwambukuya kamwamba, "Ae ikiwa kwamba nitsaka akae moja hađa nidzefouja, hayo hayo yakumuđa na? Wewe niuđa mimi řu!" ²³ Ndookomu kuđabva kuzunguuka uvumi kahi ya hawa wahikiza kwamba, huyuđe mwanafundi nkakwakufwa. Ela sivyo vya Yesu aneneyevyo. Jeje ewa kamba, "Ae ikiwa kwamba nitsaka akae moja hađa nidzefouja, hayo hayo yakumuđa na?" ²⁴ Huyu ni huyu mwanafundi ayaoneye haya mambo na matsoye mwenye na akiyora. Naswi humanya ya kwamba haya aneneyeyo ni đugha. ²⁵ Kuna na mambo yangine menji ya Yesu ahendeyeyo. Ela řambere yonse ni kworegwa, nařara hađa huju lumwengu jwenye ntajundeewa na pfantu pfa kuviweka hivi vyuo vya kwamba vindekworegwa.

Mahendo

1 Kwa Muhilwa Tofilo: Kuzimuni mwa chuo changu cha gura nyora dzuu ya mambo yonse ya Yesu ahendeyeyo na kuyongweeza, hangu nsiku adabviyeyo kaziye ² haṭa nsiku adzeyoakihwajwa dzuu mbinguni. Asidzahwajwa dzuu mbinguni, kawaḍama kwa nguvu za Ruhu Mudheru hawa wantu atsaniyeo dza ntumi wakwe. ³ Kwa nsiku miyongo mine ḥaaḍa ya kupfatsikwakwe, Yesu kawaṭupukia ntumiwe mweedha kwa mweedha kwa namuna isiyokajeleka kwamba ka moja. Wamuona na kanena nao dzuu ya Uhaju wa Muungu. ⁴ Epfokuwa pfamodza nao amaale, kawaamuru kawamba, “Namutsenuka Yerusalemi, ela indani ṭola ya Baba amuahidiyeyo, niyomwambia. ⁵ Yohana kaṭopya wantu na madzi, kenge nywinywi mudzaṭopyegwa na Ruhu Mudheru ḥaaḍa ya nsiku kachuchu.” ⁶ Hawa ntumi wepfoṭuṭaa pfamodza na Yesu, wamuuzwa wamwamba, “Ḑwana, mumba ujwakuwagalichia uhaju wantu wa Isiraeli mahafufini?” ⁷ Yesu kawambukuya kawamba, “Ngera na nsiku vinawekwa ni Baba jeje hekeṭu, ela si dzuu yenu kumanya ya kwamba vinawa ari. ⁸ Ela Ruhu Mudheru adzepfomusukia, munadzazwa nguvu. Munawa mashaahidi wangu hangu Yerusalemi na nsi yonse ya Yuḍaya, Samaria, na haṭa yukungo jwa lumwengu.” ⁹ Epfokwisa kunena hivi, huku wakiwa kumuyowani, kahwajwa kwenda mbinguni. Kwa dzambo ḍya wingu ḍimufinikiziyeyo ntawakumuona kawii. ¹⁰ Yesu epfoakipfaa mbinguni, hawa ntumi wewa kumakianu yuwinguni. Iyo saa, wantu wawii wawwaiyeyo nguo nyupe wasumama hafufi nao. ¹¹ Wawauza wawamba, “Wantu wa Galilaya, kuṭi musumama hapfa mukwakuḍabvani ndulu yuwinguni dzuu? Huyu Yesu ahwaijwe kwenu kwenda mbinguni, anauja dza viviḍe mumuoneyeyo akiwa kwendani mbinguni.” ¹² Makisa hawa ntumi wauja Yerusalemi kuyawa Murima wa mihi ya Mizeituni, wiwokuwa haṭuwa mfufi nze ya hu mudzi. ¹³ Wanjia Yerusalemi na wenda haṭa chumba cha ḍarini dzuu wemowakikaa. Wewa ni Peṭero, Yohana, Yakobo na Anḍerea, Filipo na Tomasi, Baṭolomayo na Matayo, Yakobo mwana jwa Alifayo, Simioni Muziloti na Yuḍa mwana jwa Yakobo. ¹⁴ Wekiṭuṭaa kuyombani mweedha kwa mweedha pfamodza na wake wangine, na Maria mamajwe Yesu, na wanduguzwe Yesu. ¹⁵ Hizihiziḍe nsiku, kwiiṭuṭaa wantu wamuhikiziyeyo Kirisṭo chima cha gana modza na miyongo miwii. Peṭero kasumama kunena kahi yao. ¹⁶ Kamba, “Wandugu zangu, haya yorejweyo kuzimuni mwa haya matsoro madheru yewa ni haḍi yaṭimiye. Ruhu Mudheru kamuhendeza ḍauḍi kunena dzuu ya Yuḍa. Kayavya unabii wa haya ya Yuḍa andeyohenda, huyu ayongoweyee wantu wadzeowakimugija Yesu. ¹⁷ Kwa kwamba Yuḍa ewa katsanwa kumuhumikia Muungu pfamodza naswi, ewa mumodza jwa kiṭaro chehu.” ¹⁸ Yuḍa kaguya nkonde na hizi fwedha aipfijwezo kwa hendo ḍyakwe zuka. Nae kagwa pfapfaḍe, kaḥaika na kahi na ntumboze zonse ziyawa nze. ¹⁹ Kula muntu jwa Yerusalemi kasikia haya ya muhendekweyo Yuḍa. Ndookomu kwa lugha yao wenye wai-

hana hiḍe nkonde “Hakelidama,” yani “Nkonde ihikiyeyo mwazi.” ²⁰ Peṭero kongeza kunena kamba, “Koro vyoregwa chuoni mwa Zaburi, ‘Nyumbaye naiwe ntupfu, nakutseewa yuḍejwone jwa kuishi humo humo.’ Na kawii vyoregwa, ‘Pfantupfe pfa uhumisi napfahwajwe ni muntu yungine.’” ²¹ Ḑubva ni haḍi hutsane muntu mumodza jwa kuungana naswi kuwambia wantu kwamba Ḑwana Yesu kafufuka kuyawa kwa wafu. Ni awe mumodza jwa hichi kiṭaro chehu chichochikigijana na Ḑwana Yesu ngera zonse, hangu ngera aṭopyejweyo ni Yohana haṭa nsiku adzeyoakihwajwa kwenda mbinguni.” ²³ Ndookomu wahadza wantu wawii: Yusufu, eyehanwa Barisaba (pia ekihanwa Yuṣṭo) na Matia. ²⁴ Makisa wayomba wamba, “Ḑwana, kumanya myojo ya wantu wonse. Ḑubva, huyange huyu umutsaniyee kahi ya hawa wantu wowii, ²⁵ ahwae pfantu pfa uhumisi dza ntumi. Hu ni uhumisi wa Yuḍa ayatsiyeyo kwenda ekonamala kuwa.” ²⁶ Makisa wabiga kura, na kura imugwiya Matia. Nae wamungiza hichi kiṭaro cha hawa ntumi kumi na mumodza.

2 Nsiku ya Pentekoste ipfofika, hawaḍe wonse wamuhikiziyeyo Kirisṭo waṭuṭaa pfantu pfamodza. ² Ḑwikira, wadzawasikia sauṭi kuyawa yuwinguni iyokuwa dza sauṭi ya vuṭo kali, na idzaa humu nyumbani mwonse wemokaa chihako. ³ Makisa waona vija vivotu dza viḥilibili vya moho vikwakuḍachaani na kuhama dzuu ya kula mumodza jwao. ⁴ Wonse wadzajwa ni Ruhu Mudheru na waḍabva kunena na lugha garagara, dza vya Ruhu awapfiyeyo kunena. ⁵ Kwiwa Wayahuḍi weowakikaa Yerusalemi. Wewa wantu wamuhiliyeyo Muungu, wayawiyeyo kula nsi ya lumwengu. ⁶ Wepfosikia hiyo hoisa, ṭuṭa nkuu ya wantu idziana hapfaḍe. Wamaka, koro kula mumodza kawasikia hawa wamuhikiziyeyo Kirisṭo wakiwa kunenani na hi lugha yakwe mwenye ⁷ Wamaka muno haṭa wamba, “Dzaambia awa weokunenani na lugha garagara si Wagalilaya tswee?” ⁸ Viiwadze ḡubva, kwamba hwonse hwakuwasikiani wakiwa kunenani na lugha zehu wenye? ⁹ Huyawa Pathia, Midia na Elami, na wangine wayawa Mesopotamia, Yuḍaya, Kapadokia, Ponto, Asia, ¹⁰ Furugia, Pamufilia, Rumi, Misiri na ḍanda za nsi ya Libiya ziizo hafufi na Ukirene, ¹¹ hangu Wayahuḍi na haṭa wantu wa vyeeti vingine waubiyeyo ḍini ya Kiyahuḍi. Na wangine wehu wayawa Kirete na Araḥuni. Ela hwonse hwakuwasikiani wakiwa kunenani na lugha zehu wenye dzuu ya haya mambo makuu ya Muungu ahendeeyo!” ¹² Kwa dzambo ḍya kimako na kipapo wechokuwa nacho, waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, “Hivihivi maanaye ni?” ¹³ Ela wantu wangine wawabaladhaiya hawa wahikiza wawamba, “Hawa waruma nawe!” ¹⁴ Peṭero eyekuwa pfamodza na hawa ntumi kumi na mumodza, kasumama wima. Kaḍabva kunena ne ṭuṭa ya wantu na idzwi kuu kamba, “Wenzangu Wayahuḍi nanywi nyonse mwiwokukaani Yerusalemi, pfindiiyani muno hivi vyuuwo vyan-gu. ¹⁵ Hawa wantu ntawakuruma dzevi vyenu mwivyokuṭarani haṭa. Koro amaale ni saa ntahu ṭu za magu-

ra. ¹⁶ Ela haya ndiyo yanenejweyo ni nabii Yoeli akyamba, 'Muungu kamba: ¹⁷ Haya ndiyo nidzeyohenda nsiku za mwiso. Wantu wonse nidzawakanyia Ruhu jwangu. Wanawayume na wanawake wenu wadzayavya unabii. Orani wenu wadzaona nzozzi, na wazee wenu wadzayoheswa ndoho. ¹⁸ Ndivyo, haṭa wahumisi wangu, wake kwa wayume, nsiku hizo nidzawakanyia Ruhu jwangu, nao wadzayavya unabii. ¹⁹ Nidzahenda mafara ya kumakisa yuwinguni dzuu, na kuyanga vihambwiizo lumwenguni. Kudzahika mwazi, na kudzawa moho na mosi muziho. ²⁰ Hiḍi dzuwa ḍidzagijwa ḍinjie kiza, na hu mwezi nao udzagijwa na unapfyehuka ranji ya moho dza mwazi. Haya yadzahendeka kaḅila hi Nsiku ya ḅwana ya kujuhukumu lumwengu ntaidzafika. ²¹ Makisa, yudejwone adzeemuiya ḅwana, huyo kadzapfonywa.' "

²² Kawii Peṭero kamba, "Wantu wa Isiraeli, pfindiiyani hivi vyyuwo! Yesu jwa Nazareti ewa muntu atsanijwe kuhenda kazi ya Muungu. Nanywi mwiiyangwa tswee na mambo ya mafara, mambo ya kumakisa, na vihambwiizo vya Muungu ahendeevyo kuchiiya kwakwe. Nywinywi wenye muyamanya haya, koro yahendeka hapfa, kahi yenu. ²³ Muungu ewa kesakuhuna kwamba Yesu angizwe mikononi mwenu. Koro iwa miroye mwenye, na evimanya vyonse haṭa visidzahendeka. Nanywi mumuyaga, kwa kuhendeza wantu wanabvise wamupfatsike muhini mwa mpatsa. ²⁴ Ela Muungu kamufufuya kuyawa kwa wafu. Kamunwiiya tsungu wa kufwa, kwa dzambo ḍya kwamba kifo ntachindeweza kumuweka mufungwa. ²⁵ Koro Ḍauḍi kanena dzuuye, kamba, 'Nimuona ḅwana usoni yangu kuṭwa, jeje anami, ndookomu siṭo-sukusika. ²⁶ Ndookomu moja wangu una tsekea, nami nane na na tsaiko. Na haṭa ninkiwa muntu jwa kudzafwa, nagija kuwa na madzikwaṭyo kuṭwa. ²⁷ Kwa kwamba wewe Muungu nkunaniyatsa lumwengu jwa wafu, nolawe nkunamuyatsa muhumisi jwako mwema kufwa awowe. ²⁸ Kuniyanga njia za maisha, na kwa dzambo ḍya kwamba kwaa pfamodza nami nina tsekea nkuu muno. ²⁹ Ndugu zangu, ni haḍi ninene wekeani tswee, dzuu ya bibi jwehu Ḍauḍi. Kafwa na kazikwa, na mbeeraye ya hapfa pfehu haṭa yeo. ³⁰ Ḍauḍi ewa nabii, ndookomu emanya ahaḍi ya Muungu eyomuyapfia kwamba kadzamuhenda mumodza jwa kivyaziche kuwa haju, dzeviḍe vyakwe evyokuwa haju. ³¹ Ḍauḍi ewa kaona mambo ya Muungu adzeyohenda. Ndookomu kanena dzuu ya kufufuka kwa Kiristo, epfokwamba, 'Nkakuyatswa lumwengu jwa wafu, nolawe kivimbache ntachikuwowa.' ³² Ḍubva Muungu kamufufuya yuyo Yesu kuyawa kwa wafu, naswi hwonse humuona na matso yehu wenye. ³³ Kapfazwa dzuu haṭa ḍanda ya mukono kuyume wa Muungu, na kapfokea Ruhu Mudheru dza vya Babajwe evyomuahiḍi. Ndookomu, mwichokuonani na kusikia hi hii saasambi ni huyu Ruhu Mudheru ayehejwe kwehu ni Yesu. ³⁴ Koro Ḍauḍi mwenye nkakwenda mumpaka mbinguni, ela kamba, 'ḅwana kamwambia ḅwana jwangu, "Ikaa mukono wangu wa kuyume, ³⁵ haṭa nidzefowangiza nyabvao mikononi mwako." ' " ³⁶ Peṭero kongeza kunena kamba, "Ḍubva wantu wonse wa Isiraeli, nawamanye hakika kwamba huyu Yesu, mumupfatsikiye nywinywi muhini mwa mpatsa, ndiye jwa Muungu amuhendeye ḅwana na Masiya!" ³⁷ Hawa wantu wepfosikia hivi, wanjiijwa ni muhangaiko mukuu wa myojo. Ndookomu wamuuzwa Peṭero na hawa ntumi wangine, wawamba, "Ndugu zehu, huhendedze?" ³⁸ Peṭero kawambukuya kamba, "Pfyehuzani mama, kula mumodza jwenu, na muṭopyegwe kwa sari ḍya Yesu Kiristo ili mupate

kuyatsijwa nabvise zenu. Nae Muungu anamumpa ṭolaye ya Ruhu Mudheru. ³⁹ Koro ahaḍi ya Muungu iwa iwekwa kwenu na kwa vivyazi vyenu, na kwa wonse weo kuye, na kwa wonse wa ḅwana Muungu jwehu ahaniyeo kwakwe." ⁴⁰ Peṭero kawafunda na kuwangiza nguvu hawa wantu na vyyuwo vingine vinji akiwamba, "Dzipfonyeni, mutsekudza-hukumigwa dza hawa wantu wazuka wa hizi hizi nsiku!" ⁴¹ Wenji wao wahikiza vyyuwovye na waṭopyegwa. Kiṭaro cha wahikiza chongezeka na wantu chima cha elefu ntahu hiyo hiyo nsiku. ⁴² Hawa wonse wagija kuyongweezwa ni hawa ntumi, wakikaa pfamodza dza ndugu, wakihariana chakuḍyani na kumuyomba Muungu pfamodza. ⁴³ Hawa ntumi wahenda mambo ya kumakisa na vihambwiizo vinji, haṭa kula muntu kanjiijwa ni oga. ⁴⁴ Hawa wamuhikiziyeo Kiristo wonse wakaa pfamodza dza ndugu, na kutumia kula wechokuwa nacho pfamodza. ⁴⁵ Koro wekiguza makonde yao na vija vyao, na kugawana hizi fwedha kahi yao wonse, kula muntu kwa chima cha haḍya yakwe. ⁴⁶ Kula nsiku wekitsanganika pfamodza Hekaluni. Ela wekikaa na kuḍya pfamodza madzumbani mwao. Wetsakana, na wekiḍya hicho chakuḍya na tsekea. ⁴⁷ Wekikaa na kumushaḍa Muungu, na weetsakwa ni wantu wonse. ḅwana kagija kuchongeza hichi kiṭaro cha hawa wahikiza nsiku kwa nsiku, koro kula nsiku kwiwa wantu wangine weowakimuhikiza ḅwana.

3 Nsiku modza Peṭero na Yohana wenda Hekaluni saa kenda za musikahi, saa za mayombo. ² Hapfaḍe pfa hu muḍyango wa Hekalu wiwoukihanwa Muḍyango Mwema, kwiwa muntu eyekuwa kihewi hangu kuvyajwani kwakwe. Kula nsiku ekitsukujwa akawekwa hapfa muḍyangoni, ili ayombe fwedha kwa hawaḍe wantu weowakikaa na kunjia Hekaluni. ³ Epfomuona Peṭero na Yohana wakwakunjiani Hekaluni, kawayomba wamumpe fwedha. ⁴ Wamuḍeḍeḍe gu huyu kihewi, makisa Peṭero kamwamba, "Ṭahuyowe!" ⁵ Ḍubva kawaperukia akiyoweeya kupata kintu kuyawa kwao. ⁶ Ela Peṭero kamwamba, "Si fwedha wala dhahaḅu za kukupfa. Ela nakupfa hikiḍe nichonacho: Kwa sari ḍya Yesu Kiristo jwa Nazareti nyakukwambiani, nuka wenende!" ⁷ Makisa kamugija mukonowe wa kuyume, kamusumamisa wima. Iyo saa maguuye na ngolokolaze zikumiiya. ⁸ Katsumpiiya dzuu, kasumama, kaḍabva kudzyenendea. Makisa kagijana nao wanjia Hekaluni, akyenda na kutsumpa-tsumpa huku akimushaḍa Muungu. ⁹ Ṭuṭa yonse ya wantu wamuona akiwa kwenendani na kumushaḍa Muungu. ¹⁰ Wepfohambuya kwamba ni huyuḍe muntu eyeakikaa hapfaḍe pfa hu Muḍyango Mwema wa Hekalu akiyomba-yomba, wamaka na kuṭaḅanka kwa haya yamuhendekeeyo. ¹¹ Huyu kihewi kamumaṭana gu Peṭero na Yohana akwakwenendani. Na wantu wonse wamaka, na wawaḍaramia haṭa uani kwikonahanwa Ua ḍya Sulemani. ¹² Peṭero epfowaona hawa wantu, kawamba, "Wantu wa Isiraeli, kuṭi mumakiswa ni hiḍi dzambo? Munahuḍeḍeḍe muna? Mwakutaṭarani kwamba nguvu zehu wenye ambu udheru wehu ndiwo uhwezeseeyo kuhuhendeka ayu muntu enende?" ¹³ Huyu Muungu jwa wabibi zehu aḍe Ibrahimu, Isaka na Yakobo, kamurembosa Yesu, eye muhumisijwe. Mumungiza mikononi mwa wakuu wehu, nanywi mumudziza usoni ya Pilato, haṭa Pilato epfohuna kumuyatsa huru. ¹⁴ Yesu ewa kayawa kwa Muungu na ewa muhachi, ela nywinywi mumudziza. Ishinu mumuyomba Pilato amumufungwiiye muntu eyekuwa muyaji. ¹⁵ Ndookomu mumuyaga huyu jwa kuyanga wantu maisha

kindindi. Ela Muungu kamufufuya kuyawa kwa wafu. Naswi haya huyaona na matso yehu wenye. ¹⁶ Nguvu za saridye ndizo zimumpiyezo huyu kihewi mumanyiye na mwiye kuonani, kukumiiya maguuye. Faro yehu kwa Yesu ndiyo imumpiyezo kuwa na matsea, dzevihivi mwivyokumuonani nyonse. ¹⁷ Dubva wandugu zanguni, nimanya ya kwamba haya mumuhendeezo Yesu nywinywi na wakuu wenu, muyahenda pfasipfo kuimuka mwiye mukihenda. ¹⁸ Koro Muungu ewa kavilabva kae na manwa ya manabii wakwe wonse kwamba huyu Mutsanwa jwakwe adzeyemuyeha, ni hađi aoneswe tsungu. Nae Muungu kayatimiza haya aneeyeyo kwa hivi vyenu muhendeyeyo. ¹⁹ Dubva pfe-huzani mama, na mumujie Muungu, ili apate kumuyatsia nabvise zenu. ²⁰ Hendani hivyo ili Bwana amumpe ngera za kuyavya hara myojoni mwenu na pia amumuhumiye kawii Yesu, eye Masiya amumutsaniye hangu ħura. ²¹ Ni hađi ahafe mbinguni hađa ngera ya mambo yonse ya kuhendwa mapfya idzefofika, dza vya Muungu evyonena kuchiiya na kwa manabii wakwe, hangu kae na kae. ²² Koro Musa kamba, 'Bwana Muungu jwenu kadzamuhamia nabii dzami, jwa kyeeti chenu wenye. Ni musikiye kula adzechonena. ²³ Yuđejwonse asisikia vyyuwo vya huyu nabii anaťanywa na wantu wa Muungu na kunangwa.' ²⁴ Manabii wonse, hangu Samweli hađa hawa wamuubiyeyo nyuma, wewa na hi hii ħaamisa na walalabva haya mambo yadzeyohendeka hizi hizi nsiku. ²⁵ Mu wana wa hawa manabii na wađala wa ħa-manano ħya Muungu ahendeedyo na wabibi zenu. Dza evyonena na Ibrahimi akimwamba, 'Kuchiiya na kwa yuyee-jo, navivodhya vyeeti vyonse vya humu lumwenguni.' ²⁶ Ndookomu Muungu kamutsana na kumuhuma nguzi muhumisijwe kwenu Amuvodhye kwa kumuhendeza nyonse mupfyehuze njia zenu nzuka."

4 Peťero na Yohana wepfowakinena na hawa wantu amaale, wadzijwa ni wakohani, Mukuu jwa wamia Hekalu na Masađukayo. ² Wewarejea hawa ntumi wowii kwa dzambo ħya kwamba wekiyongweeza wantu kwamba Yesu ewa kafufuka kuyawa wafuni, dzambo ħiyangiyedyo kwamba wafu wadzafufuka. ³ Ndookomu wamugija Peťero na Yohana, ela kwa dzambo ħya kwamba iwa imaawa kioro muno, wawangiza gerenzani hađa chamukoche. ⁴ Kenge wantu wenji wasikiyeyo haya ya Peťero na Yohana wasumwiiyeyo, wayahikiza. Ndookomu wayume wamuhikiziyeyo Kiristo wenjipfa hađa wafika chima cha elefu nsano. ⁵ Chamukoche, hawa Wakuu wa Wayahuđi, wazee na waalimu wa Sharia wadziana pfamodza Yerusalemi. ⁶ Waťuťaa pfamodza na Mukohani Mukuu Anasi, pfamodza na Kayafa, Yohana, Alekizanda na wangine weokuwa wa sindo wa Mukohani Mukuu. ⁷ Wawaweka hawa ntumi usoni yao na wawakora wawamba, "Ayu kihewi mumuhendadze hađa aweze kwenenda? Muvihenda na nguvu za ga, ambu na sari ħya ga?" ⁸ Dubva Peťero, akiwa kadzaa Ruhu Mudheru, kawambukuya kamba, "Wakuu na wazee wehu, ⁹ kwa kwamba mwakuhukorani yeo dzuu ya hendo dzema ahendeedyo huyu kihewi na namuna apfozejwevyo, ¹⁰ ħubva ni mumanye na wantu wonse wa Isiraeli wamanya kwamba huyu muntu kasumama usoni yenu hapfa. Nka untu uđe-wonse kwa nguvu za Yesu Kiristo jwa Nazareti, huyu mumupfatsikiye na Muungu akimufufuya kuyawa wafuni. ¹¹ Yesu ndiye jwa haya matsoro yambiyee, 'Hiđi iwe muđidziziyedyo nywinywi wambaka, ndiđyo ħigaliyedyo iwe muhimu ħya kumbakia.' ¹² Mupfonyo ntaupatikane kwa

yuđejwonse yungine lamuđa kwakwe jeje hekeťu. Koro lumwengu yuzima, ntaku yuđejwonse yungine jwa Muungu ayavize saridye kuwa Mupfonyo wehu." ¹³ Hawa wazee we bokoli wepfomusikia Peťero na Yohana wakwakunenani pfasipfo oga na wepfororoťa kwamba wewa wantu wasioso-ma muno, wamaka. Wahambuya kwamba katsi wekikaa na kugijana na Yesu. ¹⁴ Ela weewa watsowa cha kunena, koro wamuona huyu muntu apfozejwe akiwa kasumama hapfađe pfamodza nao wowii. ¹⁵ Ndookomu wamuamuru Peťero na Yohana wanuke hapfađe gasani, makisa wađabva kuuzanya wao na wao. ¹⁶ Wauzana wamba, "Awa wantu awa huwahendedze? Kula muntu eyekuishini Yerusalemi kama-nya ya kwamba haya mafara makuu ya kumakisa wayahenda wao. Naloo naswi ntahunaweza kuvikana. ¹⁷ Kenge nahuwakanye watseenena kawii meshi na yuđejwonse, kwa sari ħya Yesu. Na kwehii njia hunadidangara hiđi dzambo ħitseđachaa zaiđi wantuni." ¹⁸ Ndookomu wawahana gasani kawii, na wawamba watseenena ambu kuyongweeza kawii meshi kwa sari ħya Yesu. ¹⁹ Ela Peťero na Yohana wambukuya wawamba, "Hunani nywinywi wenye, vivyo hachi kuhenda usoni kwa Muungu, kahi ya kumuťii nywinywi na kumuťii Muungu. ²⁰ Koro ikwaakwamba ndiswi, ntahuťoweza kuyatsa kunena haya huoneyeyo na kusikia swiswi wenye." ²¹ Hi gasa iwakanya vyumuni, makisa iwayat-sa wende. Ntawakuweza kuwahukumu, koro wantu wonse wewa kumushađani Muungu kwa haya yahendekeeyo. ²² Huyu muntu eyepfonywa ewa na zaiđi ya myaka miyongo mine. ²³ Peťero na Yohana wepfoyatsigwa huru řu, wauja kiťaroni mwao wenda wayavya maagu dzuu ya hayađe wambiijweyo ni hawa wakohani wakuu na wazee. ²⁴ Wepfosikia haya maagu, watsanganika pfamodza kumuyomba Muungu na umodza wakyamba, "Bwana na Muumba jwa mbingu na nsi, rukanga na vyonse vivyo kuzimuye!" ²⁵ Kwa njia ya Ruhu Mudheru, kunena na kanwa ka bibi jwehu ħauđi eye muhumisiwo, epfokwamba, 'Kuťi wantu wa vyeeti wana ngoro? Na kuťi wanapanga mambo yasiyowa?' ²⁶ Mahaju ya lumwengu yadziweka řayari, na waťawala wadziyana pfamodza, kujwana na Bwana Muungu na Masiya jwakwe.' ²⁷ Ndivyo ħugha, koro Herođe, Pontio Pilato, wantu wa vyeeti na wantu wa Isiraeli wekudziana pfamodza humu mudzini, kumupfinga huyu muhumisi jwako mudheru, Yesu Masiya. ²⁸ Weťuťaa kuhenda kula kintu uhuniyecho hangu ħura kwa nguvuzo na miroyo mwenye kwamba vinawa. ²⁹ Ne saasambi Bwana, řayowa oga weokuhungizani. ħubva hupfe swiswi wahumisiwo, kusumwiiya chuuwocho pfasipfo oga. ³⁰ Gonzowa mukonowo kupfonya wajwazi. Henda vihambwiizo na mambo ya kumakisa kuchiiya kwa muhumisiwo mudheru, Yesu." ³¹ Wepfokwisa kuyomba, hapfa pfantu waťuťaiyepfo pfasukusika. Wonse wadzajwa ni Ruhu Mudheru na wađabva kusumwiiya chuuwo cha Muungu pfasipfo oga. ³² Hichi kiťaro cha hawa wahikiza kiiwa dza muntu mumodza maťaroni na myojoni mwao. Ntaku afalamiye kijache kuwa chakwe jeje hekeťu. Kula mumodza katumia na mwenziwe hichi echokuwa nacho. ³³ Hawa ntumi wasumwiiya na nguvu nyinji dzuu ya kufufuka kwa Bwana Yesu. Na Muungu kawavodhya wonse muno. ³⁴ Ntaku eyekuwa na řuri wa kiđechonse. Koro hawađe weokuwa na makonde ambu madzumba, wekiyaguza, na hizi fwedha ³⁵ wakawapfa hawa ntumi, zikagawijwa kula mumodza, chima cha hađa yakwe. ³⁶ Kwiwa na Mulawi jwa kuyawa Kupuro eyeakihanwa Yusu-

fu. Hawa ntumi wekimuhana Baranaba. (Maana ya Baranaba ni muntu eyenangiza moja.)³⁷ Nae ewa na nkonde, na zi-zo ngera kaiguza, makisa hizi fwedha kaziwapfa hawa ntumi.

5 Ela kwiwa muntu sariḍye ndiye Anania. Ewa na muke eyeakihanwa Sifira. Nao waguza nkonde yao.² Kenge Anania kadziwekea sehemu ya hizi fwedha, huku mukaziwe akiwa kavimanya tswee, makisa hizi zingine ndizo apfiyezo hawa ntumi.³ Peṭero kamuza kamwamba, “Anania, kuṭi kumuyatsa Shaatani auheke mojawo na akuhendeze umukulekule Ruhu Mudheru kwa kudziwekea sehemu ya hizi fwedha upatiyezo wipfoiguza hi nkondeyo?”⁴ E nkonde usidzaiguza, ntaiwā yako? Na haṭa wipfoiguza, hizi fwedha undezihendea viḍevyonse utsakiyeyo. Kuṭi ḍubva, kuhuna mojonni mwako kuhenda dzambo dza hiḍi? Nkukukulakula mwanaaḍamu, ela kumukulakula Muungu!”⁵ Anania epfosikia haya ṭu, kagwa kafwa. Makisa kudza worani waulingalinga hu mwiiwe, wanuka nao wenda wauzika. Wantu wonse wasikiyeyo hiḍi dzambo wanjiḍwa ni oga muno.⁷ Kwipfochia kiṭemo cha chima cha masaa mahahu, mukaziwe kanjia humuḍe kuzimu pfasipfo kumanya haya yamuhendekeeyo muumewe.⁸ Peṭero kamuza kamwamba, “Ṭanyambia, achi ndicho chima mupatiyecho, mwipfoiguza e nkonde yenu?” Ae kamwambukuya kamwamba, “Ee, ni hiyo mala.”⁹ ḍubva Peṭero kamwamba, “Kuṭi wewe na mumeo muhuna kumuḍema Ruhu jwa Ḑwana? Hawa wantu wamuzikiyeyo mumeo hivi wa hapfo muḍyango, na wadza kuhwaa nawe.”¹⁰ Iyo saa, Sifira kagwa hafufi na maguu ya Peṭero kafwa. Hawaḍe worani wepfonjia, wamuṭonga kamaafwa. Ndookomu wayawa nae nze, wenda wamuzika hafufi na muumewe.¹¹ Tsanganiko ḍyonse pfamodza na wantu wonse wasikiyeyo haya mambo wanjiḍwa ni oga muku. ¹² Hawa ntumi wahenda mafara ya kumakisa na vihambwizi kahi ya hawa wantu. Hawa wahikiza wonse wekitsanganika pfamodza uani mwa Sulemani. ¹³ Ntaku yuḍejwonse asikwaa muhikiza, eyeweza kugijana nao. Haṭa vivyo, wantu wamine wasiokuwa wahikiza wekiwahila muno. ¹⁴ Wake na wayume zaḍi wamuhikiza Ḑwana, na hichi kiṭaro cha wahikiza chikuya. ¹⁵ Kwa dzambo ḍya haya mambo ya hawa ntumi weyowakihenda, wantu wekitsukuya wajwazi na kuwayavya majiani na kuwaṭambaarya maṭatani na misalani ili nangaa hichi kivii cha Peṭero chiwafinikize wangine wao, akiwa kuchiani. ¹⁶ Na viṭaro vya wantu wadza kuyawa midzi iizingiyeyo Yerusalemi. Wayeha wajwazi wao na hawaḍe weokuwa na mpepfo nzuka, na wonse wapfozwa. ¹⁷ Kenge huyu Mukohani Muku na wenziiwe wonse, wa kiṭaro cha hapfahapfaḍe cha Masaḍukayo, wawafwiya ḍea muno hawa ntumi. ¹⁸ ḍubva wawagija hawa ntumi na wawangiza gerenzani. ¹⁹ Ela huḍe sikuwe, malaika jwa Ḑwana kawafungwiiya miḍyango ya gerenza, kawayongowa haṭa nze. Kisa kawamba, ²⁰ “Endani mukasumame Hekaluni, muwasumwiiye hawa wantu kula kintu dzuu ya haya maisha yenu mapfya.” ²¹ Hawa ntumi waḍba haya wambiiḍweyo ni huyu malaika. ḍubva magura mapfema, wanjia humu Hekaluni waḍabva kuwayongweeza hawa wantu. Huyu Mukohani Muku na hawa wenziiwe wahana gasa yonse ya wakuu wa Kiyahuḍi. Makisa wahuma wantu kwendawahwaa hawa ntumi gerenzani, wawapfiike gasani. ²² Ela wepfofika, ntawakuwaona hawa ntumi humuḍe gerenzani. Ndookomu wauja wenda waipfa maagu hi gasa, ²³ wamba, “Hwipfofika hukuḍe gerenzani, huiṭonga hi miḍyango ifungwa gu na huwaṭonga

na hawa wamia wakiwa kwamiani miḍyango. Ela hwipfofunguya hi miḍyango ntahukuona muntu humuḍe kuzimu!”

²⁴ Huyu mukuu jwa wamia wa Hekalu na hawa wakohani wakuu wepfosikia hivi, waḍabva kumamaṭa haya yawahendekeeyo hawa ntumi. ²⁵ Makisa kudza muntu, kawamba, “Mumanya! Hawa wantu mungiziyeo gerenzani, waa Hekaluni wakuwayongweezani hawa wantu.” ²⁶ ḍubva huyu mukuu jwa wamia wa Hekalu na wantuwe wenda wawahwaa hawa ntumi. Ela ntawakuwahwaa na nguvu koro wekiwashooga hawa wantu watsewabiga na mawe. ²⁷ Wawayeha hawa ntumi usoni ya hi gasa, na huyu Mukohani Mukuu kaḍabva kuwauza vuuwo. ²⁸ Kawamba, “Ntahukumuseresa kwamba mutseyongweeza kwa sari ḍya Yesu? Ela ṭayowani haya muhendeyeyo! Ishinu muidzaza Yerusalemi nzima na mayongweezo yenu. Na mwakutsakani kuhufwariza kwamba ndiswi humuyagiyeo!” ²⁹ Peṭero na hawa ntumi wangine wambukuya wamba, “Ni haḍi hu-muṭii Muungu, ela si wanaaḍamu. ³⁰ Muungu jwa wabibi zehu kamufufuya kuyawa wafuni huyu Yesu muyagie kwa kumupfatsika muhini mwa mpatsa. ³¹ Huyu ndiye apfaziḍwe haṭa mukono kuyume wa hila wa Muungu, dza haju na mupfonya, ili awawezese wantu wa Isiraeli wapfyehuze mama na wayatsijwe nabvise zao. ³² Swiswi na huyu Ruhu Mudheru, jwa Muungu eyenapfa hawaḍe weonamuṭii, hu mashaahiḍi wa haya mambo.” ³³ Hawa wazee wa hi gasa wepfosikia hivi, wareja muno haṭa wahuna kuwayaga hawa ntumi. ³⁴ Ela Mufarisayo mumodza ahanijwe Gamalieli, eyekuwa mwaalimu jwa Sharia eyeakihilwa muno ni wantu kasumama hapfaḍe gasani. Kayomba hawa ntumi wanujwe kachuchu hapfaḍe gasani. ³⁵ Makisa kayambia hi gasa, “Wantu wa Isiraeli, manyani, haya mwi yokutsakani kuwahendea hawa wantu. ³⁶ Kakae kachuchu kwiiṭupuka muntu eyeakihanwa Theuda. Kadzihana muntu muku, na wantu chima cha magana mane wamuḍba. Ela kayagwa, na wonse wamuḍbiyeyo waṭamisaa-ṭamisaa, na kiṭaroche chaara. ³⁷ Nyumae, huyu Yuḍa jwa Galilaya kaṭupuka ngera ya kuṭalwa kwa wantu. Nae kapata kiṭaro cha wantu wamuḍbiyeyo. Ela nae kayagwa, na wantu wonse wamuḍbiyeyo waṭamisaa-ṭamisaa. ³⁸ ḍubva, dzuu ya hiḍi dzambo ḍya hi saasambi, namutsewahenda kiḍechonse hawa wantu. Wayatseni na shuuli zao. Koro ikiwa kwamba haya ni maṭaro na kazi ya mwanaaḍamu inakwaa yenye. ³⁹ Ela ikiwa kwamba ni kazi ya Muungu, ntamuṭoweza kuinanga. Mudzaroroṭa kwamba mwakujwanani na Muungu!” Hi gasa ihwaa haya maghaghisa ya Gamalieli. ⁴⁰ Ndookomu wawahana hawa ntumi hapfaḍe gasani, wayavya amuri kwamba wabigwe na lucha, na wawaseresa kutsanena kawii meshi kwa sari ḍya Yesu. Makisa wawayatsa huru. ⁴¹ Hawa ntumi wanuka hapfaḍe gasani wakiwa na tsekea nkuu, ya kwamba Muungu kawatsana wakuntiswe ḍina kwa dzambo ḍya sari ḍya Yesu. ⁴² Na kula nsiku, wekyenda madzumbani mwa wantu na Hekaluni, kuyongweeza na kusumwiiya Maagu Mema dzuu ya Yesu kwamba ndiye Masiya.

6 Hichi kiṭaro cha wahikiza chipfogija kukuya, nyumae kujumuka matsowano kahi ya hawaḍe weowakinena Kiyunani na hawaḍe weowakinena Kieburania. Hawa Wayahuḍi weowakinena Kiyunani wamba kwamba wake wachiwa wao ntawekimuḍamijwa kwa haḍya zao za kula nansiku. ² Ndookomu hawa ntumi kumi na wawii wakihana pfamodza kiṭaro chonse cha wahikiza na wawamba, “Si hachi kwehu kuyatsa kusumwiiya chuuwo cha Muungu

hukaiye kuyowa haḍya za wantu. ³ Ḍubva wandugu zehu, tsanani wantu wafungahe weonahikizika kahi yenu, wadzazijweo Ruhu Mudheru na karo. Naswi hunawapfa hi hii kazi. ⁴ Ḍubva aswi, hunamuḍamiya mayombo na kazi ya kusumwiya.” ⁵ Kiḥaro chonse cha wahikiza kitsakizwa ni hiḍi ḥaro. Ndookomu wamutsana Siḥefano, muntu eyekuwa na faro nkuu na adzaiye Ruhu Mudheru. Wamutsana na Filipo, Porokoro, Nikanora, Timona, Paramena na Nikolao jwa kuyawa Antiokia eyenjia ḍini ya Kiyahuḍi. ⁶ Wawaweka hawa wantu usoni kwa hawa ntumi, nao wawayombea na kuwapfaza mikono. ⁷ Ndookomu chuuwo cha Muungu kigija kuḍachaa kula pfantu. Chima cha wahikiza huko Yerusalemi chongezeka muno, na wakohani wenji wayahikiza haya Maagu Mema. ⁸ Siḥefano, muntu eyekuwa na winji wa ḥei ya Muungu na adzaiye nguvu, kahenda mafara makuu ya kumakisa na vihambwiizo kahi ya hawa wantu. ⁹ Ela wantu wangine washindana nae. Wewa wantu wa sunagogi ḍihanijweḍyo “Sunagogi ḍya wantu huru,” ḍiḍyokuwa na Wayahuḍi wa Ukirene na Alekizandaria. Wao na Wayahuḍi wangine kuyawa Kilikia na Asia waḍabva kuḍaaḥiana na Siḥefano. ¹⁰ Ela ntawakumuweza kwa yuḍaaḥo, koro Ruhu Mudheru kamumpa karo wa kunenea. ¹¹ Ndookomu wawangiza wantu nsunziirya wambe, “Humusikia Siḥefano akiwa kunenani mambo mazuka dzuu ya Musa na dzuu ya Muungu!” ¹² Kwa hi hii njia wawatsunziirya hawa wantu, wazee na waalimu wa Sharia. Ḍubva wadza wamugija Siḥefano, wamupfiika usoni ye gasa. ¹³ Makisa wahwaa wantu wendeyeo wakiyavya ushaahiḍi wa nsuwe wakyamba, “Huyu muntu huyu, meshi kakuneneani mazuka dzuu ya Hekalu yehu nḍeru na dzuu ya Sharia ya Musa. ¹⁴ Humusikia akyamba huyu Yesu jwa Nazareti anainanga hi Hekalu na kuperuya maaḍa yonse huyongwezejweyo ni Musa!” ¹⁵ Hawa wonse wakaiyeo hapfaḍe gasani wamuḍeḍeḍe Siḥefano gu, na wauona hu usowe ugala dza wa malaika.

7 Huyu Mukohani Mkuu kamuuza Siḥefano kamwamba, “Ndivyo, avi vya hawa wantu wevyokukuḍiani navyo?” ² Siḥefano kambukuya kamwamba, “Wababa zangu na wandugu zangu, nipfindiyani! Huyu Muungu mwenye nguvu kamuḥupukia bibi jwehu Ibrahimi epfokuwa Mesopotamia, asidzakwenda kuishini Harani. ³ Kamwamba, ‘Nuka nsini mwenu, uwayatse wantu wa sindoni mwenu, na balabala ya babajo, wende haḥa nsi nidzeyokuyanga.’ ⁴ Ndookomu Ibrahimi kanuka nsi ya Wakalidayo, kenda kanjia kuishini Harani. Babajwe epfofwa, Muungu kamunuya Ibrahimi na Harani, kamuyeha hi hii nsi mwiyo kukaani hi hii saasambi. ⁵ Muungu nkakumumpa Ibrahimi haḥa kaḍinku ka hi nsi kawe kakwe mwenye. Ela kamuahidi kwamba anaimumpa, iwe yakwe na viḥukuḥukuyve, haḥa ingawa Ibrahimi ewa nkadzawa na mwana. ⁶ Muungu emwamba, ‘Yuyeejo judzaishi nsi ya genini, wadzekowa wahumwa. Wanahendegwa mambo ya kinyaya kwa myaka magana mane. ⁷ Ela nachihukumu hichi kyeeti kiwahendezecheo wahumwa. Kisa nidzawayavya na humo nsini nao wadzaniyomba hapfa hapfa.’ ⁸ Makisa Muungu kaweka ntinye iwe kihambwiizo cha hiḍi ḍamano. Ndookomu Ibrahimi kamuhinya mwanawe Isaka, nsiku ya nane ḥaḍa ya kuvyajwa. Nae Isaka kadza kamuhinya Yakobo. Yakobo nae kadza kawahinya hawaḍe wabibi zehu kumi na wawii. ⁹ Hawaḍe wabibi wamufwiya ḍea ndugu yao Yusufu, na wamuguza akawe muhumwa Misiri. Ela Muungu ewa nae. ¹⁰ Kamuyavyanya na ḍinaze zonse. Usoni kwa Farao, haju

jwa Misiri, Muungu kamumpa Yusufu kutsakwa na kamumpa na karo. Haḥa Farao kamuweka kuwa mkuu jwa nsi na jwa nyumba ya kihaju. ¹¹ Makisa kunjia nzaa nsi yonse ya Misiri na Kanaani, iyeheyeo ḍina nkuu. Wabibi zehu ntawakuweza kudhumburya chakuḍya kiḍechonse. ¹² Ndookomu Yakobo epfosikia kwamba Misiri kwiwa chakuḍya, kawahuma hawa wanawe, yani wabibi zehu, wende mweedha wa ḍura. ¹³ Wepfokwenda charo cha pfii, Yusufu kadzimanyisa kwa hawa wanduguzwe, na ndipfo pfa Farao adzepfoakiumanya sindo wa Yusufu. ¹⁴ Ḍubva Yusufu kamupfiika ḍaamisa babajwe, na sindowe wonse, wantu miyongo mifungahe na watsano, kawamba wende Misiri. ¹⁵ Makisa Yakobo kenda Misiri, endeekoakifwa jeje na wabibi zehu wangine. ¹⁶ Mii yao itsukujwa haḥa Shekemu, ipfokizwa mbeera ya Ibrahimi agwiyeo kwa chima cha fwedha kuyawa kwa kyeeti cha Hamori. ¹⁷ Ngera ya Muungu ya kuḥimiza hiḍi ḍamano ḍyakwe na Ibrahimi ipfokika hafufi, wantu wehu weokuwa Misiri wenjipfa. ¹⁸ Haḥa mwisowe, Misiri iḍabva kuḥawaligwa ni haju yungine asiye-mumanya Yusufu wala kumufwanywa kwamba ewa ga. ¹⁹ Kawakulakula wantu wehu na kuwahanda uyaji wabibi zehu kwa kuwasharuḥisa wawayatse wana wao nze ya madzumba yao ili wafwe. ²⁰ Ndiyo ngera ya Musa, mwana ḥora muno usoni kwa Muungu, avyaijweyo. Kayejwa nyumbani mwa ise kwa myezi mihahu. ²¹ Wepfodhimwa kumufitsa amaale, wamuyatsa nze ye nyumba yao. Ela mwanamuke jwa Farao kamuhwaa na kamuyeya dza mwanawe. ²² Musa kayongweezwa mambo yonse ya ukaro wa Wamisiri, haḥa kahenda ḍubaḥa jwa vuuwo na mahendo.” ²³ Siḥefano kongeza kunena kamba, “Musa epfokuwa na myaka miyongo mine, kahuna kwendawaḍoya Waisiraeli wenziwe. ²⁴ Kenda kamuona Muisiraeli akwakubigwani ni Mumisiri. Ḍubva katsumpa kumuvonea na kamuyaviza halo kwa kumuyaga huyu Mumisiri. ²⁵ Echamba wantuwe wenye mbwakuimuka kwamba Muungu njwakumutumia jeje kuwayavya uhumwani. Kenge ntawakuimuka. ²⁶ Chamukoche kaona Waisiraeli wawii wakiwa kujwanani, na kaḍema kuwakanya, kawamba, ‘Ḥasikiani, ntamukwaa wantu wamodza? Muna-jwana nywinywi na nywinywi muna?’ ²⁷ Ela huyuḍe eye-akimubiga huyu mwenziwe kamuḍaraba Musa geri, kamwamba, ‘Ni ga akuwekeye mkuu na ḥoibi jwehu?’ ²⁸ Unatsaka kuniyaga nami, dzevide umuyagiyevyo huyuḍe Mumisiri dzana?’ ²⁹ Musa epfosikia hivi, kaḍarama, kenda kanjia kuishini nsi ya Wamidiani, adzeekoakivyaa wanawayume wawii. ³⁰ Musa epfoishi hukuḍe kwa myaka miyongo mine, kaḥupukijwa ni malaika. Huyu malaika kamuḥupukia kitsoryani chichochikiguuka maḥilibili hukuḍe yuwandani, hafufi na Murima wa Sinai. ³¹ Musa kamakiswa ni haya aoneyeyo, haḥa kadzikuntia hafufi na hiki kitsorya kukichimiza urembo. Ela kasikia idzwi ḍya Ḥwana ³² ḍikimwamba, ‘Mimi ndimi Muungu jwa wabibizo, aḍe Ibrahimi, Isaka na Yakobo.’ Musa kahehema na oga haḥa nkakuḍema kuchimiza kawii. ³³ Makisa Ḥwana kamwamba, ‘Vuya viyahuvyo, koro hapfa usumamiyepfo ni pfantu pfadheru. ³⁴ Niyaona mazuka ya wantu wangu weyokuhendejwani hukuḍe Misiri. Nisikia chiyo chao, nami nidzia kuwapfonya. Ḍubva nzoo nikuhume Misiri.’” ³⁵ Siḥefano kongeza kunena amaale kamba, “Huyu Musa, ni yuyuḍe jwa wantu wa Isiraeli wadziziyee, wepfokwamba, ‘Ni ga akuwekeye mkuu na ḥoibi jwehu?’ Huyu ndiye jwa Muungu ahumie dza mkuu na mupfonya, kwa ugijo wa huyuḍe malaika

amuṭupukiiye humuḍe mwa hiki kitsorya chichochikipfya. ³⁶ Kawayongowa wantu kuyawa Misiri, akihenda mafara ya kumakisa na vihambwiizo. Hivi kavihenda Misiri, bahari ya Shamu na hukuḍe yuwandani kwa myaka miyongo mine. ³⁷ Musa ndiye awambiiye wantu wa Isiraeli, 'Muungu kadza-muhumia nabii dzami, jwa kyeeti chenu wenye.' ³⁸ Musa ndiye eyekuwa pfamodza na wantu wa Isiraeli, wepfoṭuṭaa pfamodza hukuḍe yuwandani. Ewapfo hukuḍe pfamodza na wabibi zehu na pfamodza na huyuḍe malaika aneneye nae murima wa Sinai. Ndiye apfegejwe vyuuwo vya Muungu vya moja, ahuyeheye. ³⁹ Kenge ndiye jwa wabibi zehu wadziziyee kumuṭii. Ishinu wamuḍaraba geri na waṭamani kuuja Misiri. ⁴⁰ Dubva wamwambia Haroni, 'Hwelekanyize miungu, idzeyohuyongowa usoni kwehu. Koro huyu Musa ahuyavyie na Misiri, ntahudzi kwamba kapatwa ni ya.' ⁴¹ Ndiyo ngera wadzihendeeyeo yuumbo jwa mwana ngombe. Wajuvugiyi huju yuumbo, na wahenda jila, kutsekea kwa kazi wahrendeeyo wenye. ⁴² Ela Muungu kanuka kahi yao, na kawayatsa wavunzie nkuhi nyoha za yuwinguni, dza vyorejwevyo chuoni mwa Manabii kwamba, 'Wantu wa Isiraeli, simi haṭa mwiye mukinitsinzia waḍondo na kuniyavia mvuugiya, kwa myaka miyongo mine hukuḍe yuwandani!' ⁴³ Ela mwiit-sukuya hema dya muungu jwenu Moloki, na yuumbo jwa nyoha ya muungu jwenu Refani. Yewa maumbo mwelekanyiyeyo ili muyavunzie nkuhi. Na kwa dzambo hidyo namuhendeza munaḍaramiswa mumpaka usoni ya Babeli.' ⁴⁴ Hukuḍe yuwandani, wabibi zehu wewa na hiḍi hema ḍiyangiyedyo kuwapfo kwa Muungu. Dielekanywa dzeviḍe vya Muungu amuḍamiyeyo Musa, kwamba adielekanye na yuumbo ayangijwejo. ⁴⁵ Nyumae, wabibi zehu wapfegejweo hiḍi hema ni wababa zao, weḍihwaa, wepfokwenda pfamodza na Yoswa na kuhaka nsi ya vyeeti vya Muungu aḍaramisiyeyo wasidzaifika. Ḍikaa hapfo haṭa ngera za Ḍauḍi. ⁴⁶ Ḍauḍi ewa kamutsakiza Muungu. Dubva kamuyomba amuruhusu kumumbakia kao Muungu jwa Yakobo. ⁴⁷ Kenge Sulemani ndiye adzeyeakimumbakia nyumba. ⁴⁸ Ela Muungu awee dzuu nkanaishi nyumba zimbakijwezo ni wantu. Dza vya nabii aneneyeyo akyamba, ⁴⁹ 'Bwana kamba, yuwingu ndijo kiti changu cha kihaju, na lumwengu ndijo kibago cha maguu yangu. Dubva ni nyumba ya namuna ga, mudzeyonimbakia mimi? Ni pfantu ga, pfangu nidzefoyavya hara?' ⁵⁰ Dzaambia haya haya yonse, si kazi ya mikono yangu?' ⁵¹ Nywinywi mwiwo na kimenudzi! Myojo yenu na masikio yenu ya dza ya hawa walumwengu. Mwa dza wabibi zenu; meshi munamudziza Ruhu Mudheru. ⁵² Ni nabii ga, asiyekuntiswa ḍina ni wabibi zehu? Wawayaga hawa manabii wa Muungu weolalabva kae kudza kwa muhumisijwe muhachi. Kadza, na hi saasambi mu-muḍawanya na mumuyaga. ⁵³ Ndinywi mupfegejweo Sharia ya Muungu, muiyeheweyo ni malaika, ela ntaukuigija!" ⁵⁴ Hawa wazee we gasa wepfosikia hivi, wareja na wamurhighia magego na ngoro. ⁵⁵ Ela Siṭefano, akiwa kadzaa Ruhu Mudheru, kayowa yuwinguni dzuu na kaona marembo ya Muungu yakiwa kuyangaani. Kamuona na Yesu akiwa kwamba kasumama mukono kuyume wa Muungu. ⁵⁶ Kawamba, "Ṭayowani! Nyakuonani mbingu zipfenuka na Mwana jwa Aḍamu kasumama mukono kuyume wa Muungu." ⁵⁷ Gasa yonse ipfosikia haya, wayaḍucha haya masikio yao na maganza huku wakibiga vilele. Makisa dza muntu mumodza wamuguukia iyo saa, ⁵⁸ wamugija, wayawa nae nze ya mudzi na wamubiga na mawe. Hawa mashaahiḍi

waziyatsa nkanzu zao na muurani ahanijwe Sauli. ⁵⁹ Wagija kumubiga na mawe huku akiwa kuyombani, akyamba, "Bwana Yesu, ipfokeye ruhu yangu." ⁶⁰ Makisa kavunza nkuhi na kaḅaa idzwi kuu kamba, "Bwana, nkudzoiswaṭalie nabvise yao hi!" Epfokwisa kunena haya kahuna nsoho.

8 Ae Sauli katsakizwa ni hiḍi hendo dya kumuyaga Siṭefano. Wantu weonamuhila Muungu, wenda wamuzika Siṭefano, na wamwiiya muno. Iyo nsiku, tsanganiko dya Yerusalemi, ḍiḍabva kukuntiswa ḍina nkuu. Sauli kagija kuḍema kuḍinanga hiḍi tsanganiko. Kenda nyumba kwa nyumba, akiwaḅaa mafururyo na kuwayavya nze hawa wahikiza, hangu wake haṭa wayume na kuwangiza geren-zani. Hawa wahikiziyeyo wonse waṭamisaa ḍanda zonse za Yuḍaya na Samaria, lamuḍa hawa ntumi. ⁴ Hawa wahikiza waṭamisaiyeyo, wenda kula pfantu wakisumwiiya hichi chuuwo. ⁵ Filipo kenda mudzi wa Samaria na kawasumwiiya hawa wantu dzuu ya Masiya. ⁶ Hivi viṭaro vya wantu wamupfindiia urembo. Wonse wamusikiya na waona haya mafara makuu ahendeyeyo. ⁷ Mpepfo nzuka ziwayawa wantu wenji huku zikiḅaa madzwi. Wantu wenji wahinamfiyeyo na virema, nao wapfozwa. ⁸ Ndookomu kwiwa tsekea nkuu mudzini Samaria. ⁹ Humuḍe mudzini kwiwa muntu eyeaki-hanwa Simioni, eyeakimakisa wantu wa Samaria na tsawiwe kwa muḍa. Kadzihwaa kuwa muntu jwa maana, ¹⁰ na kula mumodza, hangu mukuu haṭa muchuchu wekimupfindiia muno. Wamba, "Huyu ndiye nguvu ya Muungu iyonahanwa, 'Nguvu Nkuu.'" ¹¹ Kamakisa wantu na tsawiwe kwa kiṭemo kiyeya mumpaka kula muntu ekikaa na kumupfindiia muno. ¹² Ela wepfohikiza nsumwiizi za Filipo dzuu ya Maagu Mema ya Uhaju wa Muungu na sari dya Yesu Kiristo, waṭopyegwa hangu wake haṭa wayume. ¹³ Simioni mwenye nae kahikiza. Epfoṭopyegwa ekigijana na Filipo kula pfantu na kamakiswa ni vihambwiizo na mafara makuu yahendeyeyo ni Filipo. ¹⁴ Hawa ntumi weokuwa Yerusalemi wepfosikia kwamba wantu wa Samaria wahikiza chuuwo cha Muungu, wamuhuma Peṭero na Yohana kwao. ¹⁵ Wepfofika, wawayombea hawa wahikiziyeyo ili wamupfokeye Ruhu Mudheru. ¹⁶ Koro Ruhu Mudheru ewa nkadzasukia haṭa mumodza jwa hawa wahikiziyeyo. Wewa waṭopyegwa ṭu kwa sari dya Bwana Yesu. ¹⁷ Makisa Peṭero na Yohana wawapfaza mikono hawa wahikiza, nao wamupfokea Ruhu Mudheru. ¹⁸ Simioni ewa kaona ya kwamba hawa wahikiza wepfopfazwa mikono ni hawa ntumi, wamupfokea Ruhu Mudheru. Dubva ekitsaka kuwapfa fwedha Peṭero na Yohana, ¹⁹ na kawamba, "Nimpani nami hizi nguvu, ili yuḍejwonse nidzeyemupfaza mikono amupfokeye Ruhu Mudheru." ²⁰ Kenge Peṭero kamwambukuya kamwamba, "Awe na fwedhazo namunije mananzini, kwa kuṭara ya kwamba unaweza kuiguya ṭola ya Muungu na fwedha. ²¹ Nku fungu wala hachi kwa hi hii kazi, kwa dzambo dya kwamba mowowo si murongaaro usoni kwa Muungu. ²² Dubva, pfyehuzama mazo nzuka, na umuyombe Bwana, akuyatsie kwa kuwa na maṭaro dzayohayo. ²³ Koro nikuona una wivu mwinji muno, na kuhenda mufungwa jwa nabvise!" ²⁴ Simioni kam-bukuya kamba, "Namuyomba muniyombeye kwa Bwana, ili nitsefikwa ni haṭa dzambo modza, dya haya mwambiiyeyo kwamba yanarifika." ²⁵ Wepfokwisa kuyavya usuhuḍa dzuu ya Yesu Kiristo na kusumwiiya maagu ya Bwana, Peṭero na Yohana wauja Yerusalemi. Wepfowakiuja wenda na kusumwiiya Maagu Mema midzi minji ya Wasamaria. ²⁶ Makisa malaika jwa Bwana kanena na Filipo kamwamba,

“Dzielekanye, wende nsini haṭa njia ya yuwandani iyawiyeyo Yerusalemi kwenda Gaza.”²⁷ Ndookomu Filipo kadzielekanya, kachia. Iiḍe saa kwiwa muntu mukuu Muithiopia, eyekuwa kuujani nyumbani. Huyu ewa muntu aṭumijwe, muntu mukuu jwa kuṭunza nkandi ya malikia jwa Ithiopia. Ewa kayawa Yerusalemi kumuyombani Muungu, na ekiuja akiwa dzuu ya gari ḍyakwe ḍya kunuhwa.²⁸ Humu njiani, kaka humuḍe garini huku akiwa kudzisomeani chuo cha nabii Isaya.²⁹ Ḍubva Ruhu Mudheru kamwambia Filipo, “Enda hafufi na hiḍiḍe gari ukagijane naḍyo.”³⁰ Filipo kaḍiḍaramia hafufi hiḍiḍe gari na kenda kamusikia huyuḍe muntu kakusomani chuo cha nabii Isaya. Ḍubva kamuuzza kamwamba, “Amevihivi kwakuimukani maana ya haya wiyokusomani?”³¹ Huyuḍe muntu kamwambukuya kamba, “Nawezadze kuimuka, ninkitsaawa na muntu jwa kunipfenwiya?” Na kamuyomba Filipo apfae hapfaḍe garini dzuu, akae nae.³² Hichi kiḍinku cha haya matsoro echoakisoma chamba hidzaa: “Ewa dza mbuzi ya hako iyokupfiikwani kutsinzwani. Ewa dza mwanambuzi jwa hako asiyeiya akawupfeejwani ḍabasa ḍyakwe, na wala nkakwambukuya chuuwo.”³³ Kagizwa yutswa na kunyimwa hachiye. Na ntaku yuḍejwonse adzeyeweza kunena dzuu ya kivyaziche, kwa kwamba maishaye ya hapfa lumwenguni yasiya.”³⁴ Huyu mukuu jwa Kiithiopia kamuuzza Filipo kamwamba, “Ṭanyambia, ayu nabii ekinena dzuu ya ga? Ekidzinenea jeje ambu ekinena dzuu ya muntu yungine?”³⁵ Ḍubva Filipo epfoḅaa kanwa kunena, kaḍabva na chichiḍe kiḍinku cha matsoro na kamusumwiya Maagu Mema dzuu ya Yesu.³⁶ Wepfokuwa charoni amaale, wenda wakumpwiya pfantu pfpfo na kibwola cha madzi. Na huyuḍe mukuu kamba, “Hayano madzi. Ni kintu ga cha kuniṭidhya nitseṭopyegwa?”³⁸ Makisa huyu mukuu kaamuru hiḍi gari ḍisumamiswe, na wowii wasuka humu madzini, na Filipo kamuṭopya.³⁹ Wepfoyawa nomu madzini, Ruhu jwa Ḍwana kamuhwaa Filipo. Huyuḍe mukuu nkakumuona kawii, ela kagija charoche akiwa na tsekea.⁴⁰ Filipo kadza kadziona ka Azoto. Na kenda akichia na midzi yonse na kusumwiya Maagu Mema, haṭa kafika Kaisaria.

9 Zizo ngera, Sauli kadzaa voku wa kuwalacha wanafunḍi wa Ḍwana akitsaka kuwayaga. Kenda kwa Mukohani Mukuu² na kayomba ḅaruwa za umanyizo kwa masunagogi yeyo Damasiko. Kahenda hivi ili kwamba akiona muhikiza yuḍejwonse jwa Njia ya Ḍwana hukuḍe, akiwa muke ambu muyume, amugije na auje nae Yerusalemi.³ Kenge humu njiani, epfokuwa hafufi na Damasiko, ḅwikira kumwala muyanga na yuwinguni, umuyangaiyeo ḍanda zonse.⁴ Kagwa mutsangani na kasikia idzwi ḍimwambiyedyo, “Sauli, Sauli! Kuṭi kwakunionesani tsungu?”⁵ Sauli kauza kamba, “Ndiwe ga, Ḍwana?” Hiḍi idzwi ḍimwamba, “Ndimi Yesu wiyekunionesani tsungu.”⁶ Ela nuka wima, wende huko mudzini udzekokwambijwa haya yakumaliyeyo kuhenda.”⁷ Hawa wantu weokuwa charoni pfamodza na Sauli, wahuka na wasumama, watsowa haṭa cha kunena. Koro weḍisikia hiḍi idzwi, kenge ntawakuona yuḍejwonse.⁸ Sauli kanuka wima na hapfa mutsangani, na kapfenuya matso ela nkakuweza kuona kiḍechonse. Ḍubva hawaḍe wantu wangine wamugijja yuroi haṭa Damasiko.⁹ Kwa nsiku ntahu nkakuweza kuona. Nae ngera yonse hiyo, nkakuḍya nolawe kunwa kiḍechonse.¹⁰ Hukuḍe Damasiko kwiwa mwanafunḍi mumodza eyeakihanwa Anania. Ḍwana kamuhana nzozini kamwamba, “Anania!” Anania kamwambukuya kamba, “Ndimi huyu Ḍwana.”¹¹ Nae Ḍwana

kamwamba, “Dzielekanye wende haṭa njia iyonahanwa ‘Njia Ndongaaro,’ na hapfaḍe nyumbani pfa Yuḍa mulache muntu jwa Ṭariso eyenahanwa Sauli. Hi hii saasambi kakuyombani¹² na kaona nzozini. Humu nzozini kamuona muntu eyenahanwa Anania kanjia humuḍe kuzimu, na kamuwekea mikono ili aweze kuona kawii.”¹³ Ela Anania kamwambukuya kamba, “Ḍwana, wantu wenji wesakunisumwiya dzuu ya huyu huyu muntu na dzuu ya mambo mazuka yonse awahendeeyo wantuwo hukuḍe Yerusalemi.”¹⁴ Na kadza hapfa Damasiko, na ruhusa ya wakohani wakuu, awagije wonse weonakuvunzia nkuhi wewe.”¹⁵ Kenge Ḍwana kamwambia Anania, “Enda ṭu koro nimutswana kwa kazi ya muḍa, aḍihendeze sari ḍyangu ḍi-manyikane kwa wantu wa vyeeti na kwa mahaju, na kwa wantu wa Isiraeli.”¹⁶ Na mimi mwenye namuyanga menji yadzeyomumala kukuntiswa ḍina kwa dzambo ḍyangu.”¹⁷ Ḍubva, Anania kenda kanjia humuḍe nyumbani, na kamuwekea mikono Sauli. Kamwamba, “Ndugu Sauli, Ḍwana kanihuma, Yesu mwenye akuṭupukiye humu njiani wipfokuwa kudzani hapfa. Kanihuma ili upate kuona kawii na kudzazwa Ruhu Mudheru.”¹⁸ Iyo saa, kugwa vija dza magamba nomu matsoni mwa Sauli na kaweza kuona kawii. Ḍubva kanuka wima na kaṭopyegwa.¹⁹ Epfoḍya chakuḍya, nguvu zimujja. Sauli kaka kwa nsiku kachuchu na hawa wanafunḍi hukuḍe Damasiko.²⁰ Nkakukawa, kaḍabva kusumwiya masunagogini akyamba, “Yesu ni Mwana jwa Muungu.”²¹ Wantu wonse wamusikiyeo wamaka haṭa waḍabva kuuzana wao na wao wakyamba, “Huyu huyu si ayu muntu eyeakiwahenga awa wantu weowakiyomba kwa sari ḍya Yesu hukuḍe Yerusalemi? Siye eyekudza awagije wantu dzao awapfiike kwa wakohani wakuu?”²² Kenge Sauli, kwa nsumwiizi zakwe, kagija kuheka mama za wantu zaiḍi na zaiḍi. Kawayanga tswee hawa Wayahuḍi wa Damasiko, kwamba Yesu ndiye huyu Masiya, haṭa waḍanganika.²³ Kwipfochia kiṭemo kiyeya, hawa Wayahuḍi wahenda shauri ya kumuyaga Sauli.²⁴ Siku na musikahi wayamia hi midyango ya hu mudzi, wakimuindiiya wamuyage. Ela kapata mfunyenye ya haya wahuniyeyo kuhenda.²⁵ Na wanafunḍi wa Sauli wamuhwaa nasiku, wamuyavya na angani ḍidyokuwa jwedzini, na wamususya nsii na chikapfu.²⁶ Sauli epfokwenda Yerusalemi kaḍema kudzigijanisa na hawaḍe wanafunḍi. Ela wonse wekimushooga, koro wewa ntawadzahikiza kwamba kagala mwanafunḍi.²⁷ Kenge Baranaba, kamuhwaa kenda nae kwa hawa ntumi. Kawambia namuna ya Sauli amuoneyeyo Ḍwana humu njiani, na kwamba Ḍwana kanena nae. Kawambia na namuna ya Sauli asumwiyevo pfasipfo oga kwa sari ḍya Yesu, hukuḍe Damasiko.²⁸ Ḍubva Sauli kaka pfamodza nao na kwenda Yerusalemi nzima akisumwiya pfasipfo oga kwa sari ḍya Ḍwana Yesu.²⁹ Kanena na kuḍaṭiana na Wayahuḍi weonanena Kiyunani, ela kuṭwa wekitsaka kumuyaga.³⁰ Hawa wandugu wepfoḍimanya hiḍi dzambo, wamuhwaa Sauli, wamupfiika haṭa Kaisaria na wamugonzozo ende Ṭariso.³¹ Ḍubva tsanganiko ḍiwa na ngera ya naghe Yuḍaya, Galilaya na Samaria yonse. Chima cha tsanganiko ḍimuhiliyeyo Ḍwana, ndiyo mala ḍikwiyevo na kwongezeka kwa kungizwa moja ni Ruhu Mudheru.³² Iwa kwamba Peṭero epfoakichia huku na huku, ngera modza kenda haṭa kwa wantu wa Muungu weowakikaa mudzi wa Lida.³³ Hukuḍe kaṭongana na muntu ahinamfiye eyeakihanwa Aneya. Nkakuweza kunanuka na hapfa ṭaṭani kwa myaka

minane. ³⁴ Peṭero kamwamba, "Aneya, Yesu Kiristo kakukup-fozani. Nuka wima udihandike hiḍi ṭaṭaḍyo." Mweedha Aneya kanuka wima. ³⁵ Wantu weowakikaa Lida na Sharoni wepomuona Aneya kapfozwa, wamuhikiza Bwana. ³⁶ Hukuḍe Yopa kwiwa na mwanafunḍi muke ahanijwe Tabita (Sariḍye kwa Kiyunani ndiye Dokasi, maanaye ni nkuyungu). Huyu muke meshi ekihenda mema na kuwagija masikini. ³⁷ Hizo ngera, kahenda mujwazi na kafwa. Wantu waukosa hu mwiiwe na wauweka chumbani ḍarini dzuu. ³⁸ Mudzi wa Yopa ntawiiwa kuye na Lida. Ḍubva hawa wanafunḍi weokuwa Yopa wepfosikia kwamba Peṭero ka Lida, wamupfikiia ḍaamisa na wantu wawii wamwamba, "Rebva udze huku." ³⁹ Ndookomu Peṭero kadzielekanya na kagijana nao. Epfofika, kahwajwa kapfikiwa humuḍe chumbani ḍarini dzuu. Hukuḍe, Peṭero karingwa ni wake wachiwa wenji wakiwa kuiyani na kumuyanga nkanzu welekanyijwezo ni Dokasi epfokuwa moja. ⁴⁰ Peṭero kawayavya nomu chumbani wonse, makisa kavunza nkuhi kayomba. Kisa kachipe-rukia hichi kivimba na kamba, "Tabita, nuka wima!" Kapfenuya haya matsoye, na epfomuona Peṭero, kanuka chihako. ⁴¹ Peṭero kamunyozeza mukono na kamugija asumame wima. Makisa kawahana hawa wantu wa Muungu na hawaḍe wake wachiwa, na kamuwapfa huyu muke akiwa moja. ⁴² Haya maagu ya hiḍi dzambo yaḍachaa mudzi muzima wa Yopa, na wantu wenji wamuhikiza Bwana. ⁴³ Peṭero kaka nsiku nyinji Yopa na muelekanya nchingo ahanijwe Simioni.

10 Hukuḍe Kaisaria, kwiwa muntu mumodza eyeakihanwa Koronelio. Jeje ewa ni mura jwa kiṭaro cha asikari wa Kirumi kihanijwecho, "Kiṭaro cha Uṭaliano." ² Ewa muntu muchuuwo. Jeje na sindowe wonse wewa wantu weowakimuhila Muungu. Kahenda menji ya kuwasaiḍia Wayahuḍi masikini na kuṭwa ekimuyomba Muungu. ³ Ndookomu nsiku modza, chima cha saa kenda za musikahi, Koronelio kaona nzozi. Humu nzozi, kamuona tswee malaika jwa Muungu kamudzia na kumuḍankuwa sari kamwamba, "Koronelio!" ⁴ Ae kamuḍeḍea huyu malaika akiwa na oga na kamuza kamwamba, "Kunaa Bwana?" Huyu malaika kamwambukuya kamwamba, "Muungu kapfokea mayombo yako na mvuugiyazo kwa masikini. Na huku ndiko kwambukuyakwe. ⁵ Ḍubva huma wantu Yopa, wende wakamuhane muntu mumodza eyenahanwa Simioni Peṭero. ⁶ Kakukaani dza mugeni nyumbani mwa muelekanya nchingo mumodza eyenahanwa Simioni. Nyumbaye ya geri ya bahari." ⁷ Makisa huyu malaika eyeakihana nae kagonzowa. Ndookomu Koronelio kahana wahu-misiwe wawii na asikari muchuuwo, eyekuwa mumodza jwa hawaḍe wamuhumikiyeo jeje mwenye. ⁸ Kawambia haya yonse yahendekeeyo, makisa kawahuma Yopa. ⁹ Haṭa chamukoche, hawaḍe wantu wohahu wewa wa charoni amaale. Wepfofika hafufi na Yopa, Peṭero ewa kapfaa ḍarini dzuu, chima cha saa ntandahu za musikahi akayombe. ¹⁰ Kagijwa ni nzaa na ekitsaka kintu cha kuḍya. Hichi chakuḍya chipfochikimbikwa Peṭero kaona nzozi. ¹¹ Humu nzozi, kaona mbingu zipfenuka na kaona kintu chichochikisuka nsi kikaiyecho dza nguo nkuu igijijweyo na mitse mine, ikiwa kususwani haṭa hapfa epfokuwa. ¹² Humu mwa hi nguo kaona kula aina ya muḍondo: wa maguu mane, weonahambaa na nyuni weonaguuka. ¹³ Kasikia idzwi ḍikimwamba, "Peṭero! Nuka wima. Tsinza hawa waḍondo uḍye!" ¹⁴ Ela Peṭero kamba, "Haṭa Bwana! Sidzaṭa meshi

kiḍechonse chicho kichafu ambu kisichomala kuḍigwa." ¹⁵ Peṭero kaḍisia hiḍi idzwi kawii ḍikimwamba, "Kiḍechonse cha Muungu adhereseecho, nkudzokihwae dza kintu kisichomala kuḍigwa." ¹⁶ Hivi vihendeka myeedha mi-hahu. Makisa hichi kintu kihwajwa yuwinguni dzuu iyo saa. ¹⁷ Peṭero epfokuwa kumamaṭani amaale maana ya hi nzozi aoneyeyo, hawaḍe wantu wahumijweo ni Koronelio, wewa wauza na wambijwa nyumba ya Simioni aiyo na wewa wawsumama hapfaḍe muḍyangoni. ¹⁸ Wahana na wauza wamba, "Humu humu nyumbani kuna mugeni eyenahanwa Simioni Peṭero?" ¹⁹ Peṭero ewa kakuḍemani amaale kuimuka maana ya hi nzozi, Ruhu Mudheru epfomwamba, "Ṭayowa! Kuna wantu wahahu weokukulachani. ²⁰ Ḍubva, dzielekanye usuke huko nsii. Na nkuzoḍaḍamae kugijana nao mwende pfamodza koro ndimi niwahumiye." ²¹ Ndookomu Peṭero kaka hukudzi nsi na kawambia hawaḍe wantu, "Huyu muntu mwiye kulachani, ndimi. Muniḍabvaṭia?" ²² Wao wamwambukuya wamwamba, "Mura Koronelio kahuhuma kwako. Jeje ni muntu mwema eyenamuyomba Muungu, na Wayahuḍi wonse wanamuhila muno. Kambijwa ni malaika jwa Muungu akuhane nyumbani kwakwe, akakusikiye haya udzeyomwambia." ²³ Ḍubva Peṭero kawakarabisha hawaḍe wantu wayae pfapfaḍe. Chamukoche Peṭero kagijana na wandugu wangine wa Yopa, wanjia charoni pfamodza na hawaḍe wantu wahumijweo. ²⁴ Nsiku ya pfii yakwe wafika Kaisaria, wekowakiindwa ni Koronelio na wantu wa sindoni mwakwe pfamodza na waḍamuzwe ahaniyeo. ²⁵ Peṭero epfoakinjia humu nyumbani, Koronelio kamutaṅgera, kenama na kamuvunzia nkuhi. ²⁶ Ela Peṭero kamunuya kamwamba, "Sumama wima, koro haṭa nami ni mwanaḍamu dzawe." ²⁷ Peṭero kagija kunena na Koronelio epfoakinjia humu nyumbani, endeekoakiona wantu wenji waṭuṭaiyeo. ²⁸ Kawamba, "Nywinywi wenye mumanya tswee kwamba ni sera kwa Muyahuḍi kunjiiyana na wantu wa vyeeti vingine. Ela Muungu kaniyanga kwamba nitsemuhwaa muntu yuḍej-wonse dza muntu asiyedhereswa ambu dza muntu asiye-mala kunjiiyana na Wayahuḍi. ²⁹ Ndiyo maana mwipfonihumia wantu, sikudziza kudza. Ḍubva, nyakumuuzani, muni-hania?" ³⁰ Koronelio kamwambukuya kamba, "Nsiku ntahu zichiiyezo niwa kuyombani humu nyumbani mwangu, saa dzezi, saa kenda za musikahi. Iyo saa kuṭupuka muntu awwaiye nguo nkundu tswee. Kasumama usoni yangu ³¹ na kanyamba, 'Koronelio, Muungu kasikia mayombo yako, na kapfokea mvuugiyazo kwa masikini. ³² Huma muntu Yopa akamukuhanie muntu eyenahanwa Simioni Peṭero. Kakukaani nyumbani mwa muelekanya nchingo eyenahanwa Simioni, eyenaishi geri ya bahari.' ³³ Nami nikuhumia muntu mweedha mumodza. Nawe kuhenda urembo kudza. Ḍubva Muungu anaswi hwonse hapfa. Hwakuindani kupfindiia kiḍechonse cha Bwana akupfiyecho uh-wambiye." ³⁴ Peṭero kaḍaa kanwa kamba, "Sasa nihambuya kwamba ni ḍugha kwamba Muungu anawahwaa wantu wonse kuwa ḍa. ³⁵ Muntu jwa kyeeti kiḍechonse eyenamuhila Muungu na kuhenda yeyo ya hachi Muungu anamupfo-fokea. ³⁶ Hii ndiyo ḍaamisa ya Muungu apfikiyeyo wantu wa Isiraeli, akisumwiiya Maagu Mema ya naghea kuchiiya kwa Yesu Kiristo, eye Bwana jwa wantu wonse. ³⁷ Nywinywi wenye mumanya hiḍi dzambo kuu ḍihendekeyeḍyo nsi yonse ya Wayahuḍi, ḍikiḍabva na Galilaya, baḍa ya Yohana kusumwiiya kwamba wantu wapfye huze mama na waṭopyegwe. ³⁸ Musikia dzuu ya Yesu jwa Nazareti, na namuna ya

Muungu amutsaniyevyo kwa kumumpa Ruhu Mudheru na uwezo. Kwa dzambo dya kwamba Muungu ewa nae, Yesu kenda kula pfantu akihenda mambo mema na kupfonya wantu wonse wa Shaatani angiziyeo mikononi. ³⁹ Swiswi hu mashaahidi wa mambo yonse ahendeyeyo Yerusalemi na danda zingine za nsi ya Wayahuđi. Wamuyaga kwa kumupfatsika muhuni mwa mpatsa. ⁴⁰ Ela nsiku ya hahu Muungu kamufufuya kuyawa wafuni. Na kamuhendeza aŭpuke, ⁴¹ si kwa wantu wonse, ela kwehu ũ swiswi hwiwo mashaahidi wa Muungu eotsana hangu dũra. Swiswi huđiyeo na kunwa pfamodza nae epfufuka kuyawa wafuni. ⁴² Na kahwaamuru huwasumwiiye wantu haya Maagu Mema na huwayange kwamba ndiye huyu jwa Muungu atsaniyee kuwa muhukumu jwa wafu na weo moja. ⁴³ Manabii wonse wanena dzu- uye, kwamba kula muntu amuserefaŭiye anayatsijwa nabviseze kwa nguvu za saridye." ⁴⁴ Peŭero epfoakina amaale, Ruhu Mudheru kawasukia hawađe wonse weowakimusikiya. ⁴⁵ Hawađe wahikiza wa Kiyahuđi wadziyeo pfamodza na Peŭero kuyawa Yopa wamaka, wepfoona kwamba haŭa wantu wa vyeeti vingine nao, Muungu kawapfa ũla ya Ruhu Mudheru. ⁴⁶ Koro wawasikia wakwakunenani na lugha garga- gara wakimushađa Muungu. Dũbva Peŭero kamba, ⁴⁷ "Wantu hawa wamupfokea Ruhu Mudheru dza viviđe humupfokeeyevyo swiswi. Dũbva, kuna yuđejonse jwa kuwavingira kuŭopyegwa na madzi?" ⁴⁸ Makisa kaamuru waŭopyegwe kwa sari dya Yesu Kirisŭo. Kisa wamuyomba akae nao kwa nsiku kachuchu.

11 Hawa ntumi na wandugu weokuwa dymbo dya Yuđaya, wonse wasikia kwamba wangine wa hawa wantu wa vyeeti vingine nao wakipfokea chuuwo cha Muungu. ² Peŭero epfokwenda Yerusalemi, hawađe wahikiza wa Kiyahuđi wamualaŭa, wamwamba, ³ "Wewe kwenda kukaa na wantu wasiohinywa na haŭa kunjia kuđyani nao!" ⁴ Dũbva Peŭero kawasumwiiya hangu dũbvu, hayađe yonse yahendekeeyo, kawamba, ⁵ "Nsiku modza niwa kuyombani mudzini Yopa, nipfoona nzozi. Niona kintu dza nguo nkuu igiji- jweyo na mitse mine, ikiwa kususwani kuyawa mbinguni, haŭa idza hafufi nami. ⁶ Niichimiza urembo humuđe kuzimu na niona wađondo wa maguu mane, wađondo weonahamba na nyuni weonaguuka. ⁷ Makisa nisikia idzwi dikwakunyambani, 'Peŭero, nuka wima, tsinza hawa wađondo uđe.' ⁸ Ela mimi nyamba, 'Haŭa, Bwana! Sidzaŭaŭa meshi kiđe- chonse chicho kichafu ambu kisichomala kuđigwa.' ⁹ Hiđi idzwi đinena kawii kuyawa mbinguni dyaamba, 'Kiđe- chonse cha Muungu adhereseecho, nkudzokihwae dza kintu kisichomala kuđigwa.' ¹⁰ Hivi vihendeka myeedha mihahu. Kisa hichi kintu kihwajwa yuwinguni dzuu. ¹¹ Na iyo saa, hapfa nyumbani nipfonikikaa, kwojeka wantu wahahu wahumi- jweo kwangu kuyawa Kaisaria. ¹² Ruhu Mudheru kanyamba nigijane nao pfasipfo kuđađamaa. Hawa wandugu wohan- dahu hawa, kuyawa Yopa, nao pia wagijana nami hwenda Kaisaria, na hwonse hwenda hunjia nyumbani mwa Korone- lio. ¹³ Nae kahusumwiiya namuna aoneyevyo malaika ak- isumama nyumbani mwakwe na akimwamba, 'Huma muntu Yopa, ende akamuhane muntu eyenahanwa Simioni Peŭero. ¹⁴ Kadzanena nawe vyuuwo vidzevyokupfonya wewe na nyumbayo.' ¹⁵ Nami nipfođabva kunena ũ, Ruhu Mudheru kawasukia dza viviđe evyohusukia swiswi nsiku ya dũra. ¹⁶ Ndipfo nidzefonikikumbuka hivi vya Bwana evyonena, 'Yohana kaŭopya wantu na madzi, kenge nywinywi mu- naŭopyegwa na Ruhu Mudheru.' ¹⁷ Ikiwa kwamba Muungu

kawapfa wantu wa vyeeti iide ũla ahupfiyeyo swiswi hwip- fomuserefaŭa Bwana Yesu Kirisŭo, dũbva ami ni ga haŭa nimukaiye Muungu machingama?" ¹⁸ Wepfosikia hivi, wayat- sa hizi alano zao na wamushađa Muungu wakyamba, "Dũb- va Muungu kawapfa kupfyehuzi mama haŭa na wantu wa vyeeti vingine wapate kukaa moja!" ¹⁹ Hawa wahikiza waŭamisaa kwa dzambo dya đina wakuntiyezo ngera ya Siŭefano epfoyagwa. Wangine wao wenda haŭa Foinike, kilu- lu cha Kupuro na Antiokia, wakikumwiiya haya maagu kwa Wayahuđi ũ. ²⁰ Ela wangine wa hawa wahikiza, wayawiyeyo Kupuro na Ukirene, wenda Antiokia na wawasumwiiya na hawa wantu wa vyeeti vingine dzuu ya Bwana Yesu.

²¹ Bwana ewa nao, na kiŭaro chikuu cha wantu wahikiza na wamuperukia Bwana Yesu. ²² Haya maagu ya hiđi dzambo yađifikia tsanganiko dya Yerusalemi. Ndookomu wamuhu- ma Baranaba ende Antiokia. ²³ Epfokwenda akiona hiviđe vya Muungu awahendeeyevyo mema hawa wantu, katseka na kawafunda wonse wagije kumuserefaŭa Bwana na moja mumodza. ²⁴ Baranaba ewa muntu mwema, adzaiye faro na Ruhu Mudheru. Dũbva wantu wenji wamuhikiza Bwana. ²⁵ Makisa Baranaba kenda ũariso kumulacha Sauli. ²⁶ Epfo- muona, kenda nae Antiokia. Nao wowii wakaa na hiđiđe tsanganiko kwa mwaka muzima. Na wayongweeza kiŭaro kikuu cha wantu. Hukuđe Antiokia ndiko kwa dũra kwa hawa wamuhikiziyeo Yesu wahanijweko Wakirisŭo. ²⁷ Hiđiđe ngera manabii wangine wanuka na Yerusalemi wenda An- tiokia. ²⁸ Ndookomu, mumodza jwao eyeakihanwa Agabo kasumama, na kwa nguvu za Ruhu Mudheru kayavya unabii kwamba lumwengu yuzima njwakunjia nzaa nkuu si haŭa kae. (Hii nzaa injia ngera ya uhaju wa Kilaudio.) ²⁹ Hawa wahikiza wahuna kwamba kula mumodza jwao ayavye chi- ma awezeecho wawasaidie hawa wandugu weowakiishi Yuđaya. ³⁰ Dũbva wakimaahenda dzavyo, Baranaba na Sauli wapfiika hu ugijo kwa hawa wazee wa tsanganiko dya Yerusalemi.

12 Hafufi ziziđe ngera, haju Herode kađabva kuwakunti- sa đina wantu wangine wa hiđi tsanganiko. ² Kaamu- ru kwamba Yakobo ndugujwe Yohana akentwe na mundu ayagwe. ³ Epfoona ya kwamba hiđi hendo điwatsakiza hawa Wayahuđi, kapfaa mwori, kamugija na Peŭero. (Hivi vihende- ka ngera ya jila ya mikahe isiyongizwa bwoka.) ⁴ Peŭero ep- fogijwa, kangizwa gerenzeni. Kawekwa kwamijwani ni viŭaro vine vya asikari wane wane. Herode ekitsaka kumuhukumu Peŭero kacha ya wantu baada ye Pasaka. ⁵ Ndookomu asikari wagija kumwamia Peŭero gerenzeni, kenge wantu wa hiđi tsanganiko wagija kumuyombea muno kwa Muun- gu. ⁶ Kaŭila nsiku ya Herode ya kumuyavya Peŭero kwa hawa wantu, huđe sikuwe Peŭero ewa ekiyaa kahi ya wamia wawii. Ewa kafungwa na minyoro miwii, na kwiwa asikari weowakyamia hu muđyango wa hi gerenzi. ⁷ Iyo saa malai- ka jwa Bwana kasumama hapfađe, na humuđe gerenzeni kuyangaa muyanga. Huyu malaika kamubiga-biga Peŭero humu mbayuni amuyamuse na kamwamba, "Yamuka hara- ka!" Na mweedha mumodza hi minyoro imonŭoka nomu mikononi mwa Peŭero. ⁸ Makisa huyu malaika kamwamba, "Dzifunge mulao wako na uvwae viyahuvyo." Peŭero kahen- da hivyo, na huyu malaika kamwamba, "Vwaa na hi nkanzuyo, uniube." ⁹ Peŭero kamuuba wayawa nomu geren- zani. Ela nkakuimuka kwamba haya mambo ya huyu malai- ka eyoakihenda yewa nza dũgha. Ae kaŭara ya kwamba ekiona nzozi. ¹⁰ Wakichia hichi kiŭaro cha dũra cha wamia ne

cha pfii, na mwisu waufika hu muḍyango wa chuma wa kunjiiya mudzini. Hu muḍyango ufunguka uo wenye, nao wayawa huku nze. Wagija njia waḍabva kwenda, na wepfoifika mwisu b̄wikira huyu malaika kamwaaria Peḥero.

¹¹ Ndipfo pfa Peḥero adzepfoakiimuka haya yamuhendekeeyo, na kamba, “Sasa nimanya kwamba katsi iwa ni ḍugha, kwamba Bwana emuhuma malaikajwe. Na kanipfonya kuyawa mikononi mwa Heroḍe na kuyawa kwa mambo yonse ya Wayahuḍi weyowakitsaka kunihendea.” ¹² Epfohambuya hivi, kenda haḥa nyumbani kwa Maria, mamajwe Yohana Marko. Wantu wenji weḥuḥaa kuyombani humuḍe nyumbani. ¹³ Peḥero kahana na hapfa muḍyango, na kudza muhumisi mwanamuke eyenahanwa Roda, amufungwiye hu muḍyango. ¹⁴ Epfoḍihambuya hiḍi idzwi ḍya Peḥero, katsekea haḥa kaḍarama kauja humuḍe kuzimu, pfasipfo kufunguya hu muḍyango. Kenda kawambia kwamba Peḥero ewa ka hapfaḍe nze. ¹⁵ Wamwambukuya wamwamba, “Munamba wewe una maḥare?” Kenge jeje kasindiiya kuwamba ni ḍugha. Ḍubva wamwambukuya wamwamba, “Kuona huyu malaikajwe.” ¹⁶ Huku ae Peḥero ewa kagija kuhana hapfa muḍyango. Mwisu wafunguya hu muḍyango, na wepfomuona wamaka muno. ¹⁷ Kawanyamaza na mukonowe, na kawasumwiiya namuna ya hivi vya Bwana amuyaviyevyo na gerenzani. Na kongeza kamba, “Musumwiiyeni na Yakobo na hawa wandugu wangine.” Makisa kanuka kenda kuntu kungine. ¹⁸ Ipfofika magurani, wamia wanjia kipapo kikuu. Waḍabva kuuzana wao na wao, wamba, “Ayu Peḥero kenda ku?” ¹⁹ Heroḍe kayavya amuri alachwe, ela ntawakumuona. Ndookomu Heroḍe kawakora hawa wamia na kaamuru wayagwe. Makisa Heroḍe kanuka na Yuḍaya kenda Kaisaria, endeekoakikaa kwa muḍa. ²⁰ Heroḍe ewa kawarejea muno wantu wa Turo na Sidoni. Ndookomu kwenda kiḥaro cha wantu kwa Heroḍe. Nguzi ḍura wamanyana na Bulasto awe yupfande jwao. Bulasto ewa musumamizi jwa nyumba ya haju. Makisa wanuka wamwanda Heroḍe wakamuyombe kuwe na naghea. Koro chakuḍya cha hi nsi ya chikiyawa nsi ya haju Heroḍe. ²¹ Haḥa nsiku dzayo itsanijweyo, Heroḍe kavwaa mavwaziye ya kihaju, kaka kitiche cha kihaju, na kaḍabva kunena na hawa wantu. ²² Hawaḍe wantu wabiga madzwi wamba, “Huyu eyekunenani si muntu haḥa, ni muungu haswa!” ²³ Iyo saa malaika jwa Bwana kamubiga na ndwari Heroḍe, kwa dzambo nkakumumpa Muungu hilaze. Kaḍigwa ni mvunyo kafwa. ²⁴ Ela chuuwo cha Muungu kigija kuḍachaa na tsanganiko ḍikuya. ²⁵ Baranaba na Sauli wepfokwisa kazi zao wanuka na Yerusalemi wauja Antiokia. Wakwakuujani wamuhwaa na Yohana Marko.

13 Humu mwa hiḍi tsanganiko ḍya wantu wa Antiokia kwiwa manabii na waalimu. Wewa Baranaba, Simioni eyeakihanwa Mweusi, Lukio jwa kuyawa Ukirene, Manaeni ayeyejwee pfamodza na haju Heroḍe, na Sauli. ² Wepfowakimuyomba Bwana na kufunga, Ruhu Mudheru kawamba, “Munisaniyeni Baranaba na Sauli, kuhenda hi kazi niwahaniyeyo.” ³ Wafunga na kuyomba. Wawapfaza mikono, makisa wawagonzo. ⁴ Ḍubva Baranaba na Sauli wepfohumwa ni huyu Ruhu Mudheru, wenda haḥa Selukia wendeekowakinjia chomboni wakyenda kilulu cha Kupuro. ⁵ Wepfokwojeka mudzi wa Salami waḍabva kusumwiiya chuuwo cha Muungu humu masunagogini mwa Wayahuḍi. Wewa pfamodza na Yohana Marko, eyeakiwagijiji na hi kazi. ⁶ Wenda kula pfantu humuḍe kiluluni haḥa wafika mudzi wa

Pafu. Hapfa waḥongana na muntu mumodza mutsawi eyenahanwa Bariyesu. Ewa Muyahuḍi adzifwarizie kwamba ni nabii. ⁷ Ewa b̄amujwe huyu mukuu jwa hichi kilulu eyeakihanwa Sagio Paulo, eyekuwa muntu karo. Sagio Paulo kamuhana Baranaba na Sauli kwakwe, kwa dzambo ḍya kwamba ekitsaka kusikiya hichi chuuwo cha Muungu.

⁸ Kenge huyu mutsawi Elima (Elima maanaye ni mutsawi Kiyunani), kawakaiya machingama. Kaḍema kumuhendeza huyu mukuu jwa hichi kilulu atsehkiza faro ya Wakiristo. ⁹ Ḍubva Sauli, amanyikaniye pia na sari ḍya Paulo, kadzajwa ni Ruhu Mudheru. Kamuḍeḍe gu huyuḍe mutsawi ¹⁰ na kamwamba, “Wewe mwana jwa Shaatani! Kazi yako ni kupfinga kula kintu chicho chema! Una kula namuna ya makulekule, na meshi kwakuḍemani kuzipfohowa njia za Bwana zirongaariyezo! ¹¹ Bwana anakuhukumu saambi. Nawe unawa ntumbu matso, nkuḥoweza kuuona hu muyanga wa hiḍi dzuwa kwa muḍa.” Iyo saa matso yamuhenda mawizawiza na yanjia kiza. Kenda akipafafa huku na huku akilacha muntu jwa kumugija yuroi. ¹² Huyu mukuu jwa hichidi kilulu epfoona haya yahendekeeye kahikiza, koro ewa kamakiswa muno ni haya mayongweezo dzuu ya Bwana. ¹³ Paulo na hawa wenziwe wanjia chomboni na Pafu, wenda haḥa mudzi wa Paga, wiwo Pamufilia. Ela hapfo Yohana Marko kaḥana nao, kauja Yerusalemi. ¹⁴ Ae Baranaba na Paulo wanuka na Paga na wenda mudzi wa Antiokia wiwo Pisidia. Nsiku ya Sabato, wenda wanjia sunagogini wakaa chihako. ¹⁵ Hawa wakuu wa hiḍi sunagogi wepfokwisa kusoma chuoni mwa Sharia za Musa na matsoro ya manabii, wawahumia muntu Paulo na Baranaba wawamba, “Wandugu, hunatsaka munene na hawa wantu ikiwa kwamba muna vyuuwo vya kuwafunda.” ¹⁶ Ndookomu Paulo kasumama, kawanwiiya mukono, na kanena nao kamba, “Waisiraeli wenzangu, nanywi nyonse musiokuwa Wayahuḍi mwiwonamuvunzia nkuhi Muungu, nisikiyani! ¹⁷ Huyu Muungu jwa wantu wa Isiraeli kawatsana wabibi zehu, na kawahendeza hawa wantu wawe kyeeti kikuu ngera wezowakikaa dza wageni Misiri. Muungu kawayavya Misiri na uwezowe mukuu. ¹⁸ Na kwa myaka miyongo mine kawaitisia myendo yao hukude yuwandani. ¹⁹ Kavinanga vyeeti vifungahe vya nsi ya Kanaani na kaihendeza hi nsi kuwa ya wantuwe ²⁰ kwa chima cha myaka magana mane na miyongo mitsano. Nyumae kawapfa maḥoibi wawayongozeyo haḥa ngera ya nabii Samweli. ²¹ Na wepfolacha kuwa na haju, Muungu kamuwapfa Sauli mwana jwa Kishi, kuyawa kyeeti cha Benyamini awe haju jwao kwa myaka miyongo mine. ²² Muungu epfomunuya Sauli uhajuni, kamuweka Ḍauḍi kuwa haju jwao. Muungu kanena dzuuye kamba, ‘Niona kwamba Ḍauḍi mwana jwa Yesu ndiye muntu nitsakiyee. Ndiye muntu adzeyehenda hayaḍe yonse niyonatsaka ahende.’ ²³ Muungu kamuhendeza Yesu, jwa yuyee jwa Ḍauḍi, kuwa mupfonya jwa wantu wa Isiraeli, dza viḍe evyoahiḍi. ²⁴ Yesu asidzaḍabva kaziye, Yohana kasumwiiya wantu wonse wa Isiraeli akiwamba wapfyehuze mama na waḥopyegwe. ²⁵ Na Yohana epfokuwa hafufi kwisa kazi zakwe, kawambia hawa wantu, ‘Nywinywi mwakuḥarani ya kwamba mimi ni ga? Sikwaa huyu mwiyeukuindiiyani haḥa. Jeje kakudzani nyuma yangu, na sinamala haḥa kumuvuya viyahuyee.’ ²⁶ Paulo kongeza kunena kamba, “Ndugu zangu wa yuyee jwa Iburahimu, na wantu wonse wasiokuwa Wayahuḍi weonamuvunzia nkuhi Muungu; haya maagu ya mupfonyo huyayehejwa swiswi. ²⁷ Hawa wantu wa Yerusale-

mi na wakuu wao ntawakumanya ya kwamba Yesu ndiye huyu Mupfonya. Nolawe ntawakuimuka hivi vyuuwo vya hawa manabii vivyonasomwa kula nsiku ya Sabato. Ela wavihenda hivi vyuuwo vya hawa manabii viṭimiya wepfomuhukumu. ²⁸ Haṭa wepfotsowa untu wa kumuyagia, wamuyomba Pilato amuhukumu kuyagwa. ²⁹ Na wepfokwisa kuhenda haya yonse ya matsoro yaneneyevyo dzuuye, wamususya napfa muhini mwa mpatsa, na wamungiza mbeerani. ³⁰ Kenge Muungu kamufufuya kuyawa kwa wafu. ³¹ Na kwa nsiku nyinji, kenda na kuwaṭupukia-ṭupukia hawa eoakigijana nao hangu Galilaya haṭa Yerusalemi. Na sasa ndiwo mashaahiḍi wakwe kwa hawa wantu wehu. ³² Naswi hudzia kumuyehea haya Maagu Mema: haya ya Muungu aahiḍiyeyo kwamba anawahendea wabibi zehu, ³³ sasa kesakuhendeya swiswi hwiwo yuyeye jwao, epfomufufuya Yesu kuyawa kwa wafu. Dza vyorejwevyo chuoni mwa Zaburi dhango dya pfii kwamba, 'Wewe u Mwanangu, yeo nikuyaa.' ³⁴ Na dzuu ya kumufufuya kuyawa kwa wafu, na kutsauja kufwani kawii, Muungu kamba, 'Hakika nakuvodhya dza vivide nivyomuahiḍi Ḍauḍi.' ³⁵ Dza aneneyevyo kungine humu matsoroni akyamba, 'Nkunamuyatsa muhumisi jwako mwema kufwa awowe.' ³⁶ Ngeraze, Ḍauḍi kahenda miro ya Muungu. Makisa kafwa na kazikwa hafufi na wabibizwe, ela mwiiwe uwowa. ³⁷ Kenge huyu jwa Muungu amufufwiiye kuyawa kwa wafu, mwiiwe ntauuwowa. ³⁸ Wandugu zangu, ni mumanye tswee kwamba mwakusumwiiwani haya maagu ya mayatsiyo ya nabvise kwa njia ya Yesu. Ni mumanye ya kwamba kula muntu amuhikiziyee anayatsijwa nabviseze zonse na anawa muhachi usoni kwa Muungu. Dzambo dya kwamba hi Sharia ya Musa ntaindeweza kuḍihenda. ⁴⁰ Ḍubva manyani, haya ya hawa manabii waneneyeyo, yatsekudzamupata nywinywi wepfokwamba, ⁴¹ 'Pfindiiyani, nywinywi wabalifiṭu! Makani mubaḍe! Koro hichi nichokuhendani mukiwa moja, ni kintu cha kwamba ntamuṭokihikiza, haṭa muntu akikimuswiiya!' " ⁴² Paulo na Baranaba wepfowakiyawa nomu sunagogini, hawa wantu wawayomba wauje kawii Sabato ya nyuma, wadze wawasumwiiye zaiḍi dzuu ya haya mambo. ⁴³ Wantu wepfoyawa nomu sunagogini, Wayahuḍi wenji na wantu wa vyeeti wenji wauḍiyeyo ḍini ya Kiyahuḍi, wamuḍa Paulo na Baranaba. Hawa ntumi wanena nao na kuwangiza moja wagije kuserefaṭa ṭei ya Muungu. ⁴⁴ Hi Sabato ingine ipfofika, hafufi wantu wa mudzi muzima wadza kusikiya chuuwo cha Ḍwana. ⁴⁵ Kenge hawa Wayahuḍi wepfokiona hichi kiṭaro cha hawa wantu, wanjiwa ni wivu. Wamushindana na kumutsola Paulo. ⁴⁶ Ela Paulo na Baranaba wagija kunena pfasipfo oga, wawamba, "Iwa ni haḍi chuuwo cha Muungu kisumwiiwe kwenu nguzi. Kenge kwa dzambo dya kwamba muchidziza, na mudziona ntamunamala kuwa na maisha ya kuunga na yuungo, hunamuyatsa na hunawendea hawa wantu wa vyeeti vingine. ⁴⁷ Koro Ḍwana kahuamuru kahwamba, 'Nikutsana wewe uwe muyanga wa wantu wa vyeeti vingine, na uwe njia ya mupfonya kwa lumwengu yuzima.'" ⁴⁸ Hawa wantu wa vyeeti vingine wepfosikia hichi chuuwo watekeka na wamushaḍa Ḍwana kwa maaguye. Na hawaḍe wa Muungu atsaneyo kuwa na maisha ya kuunga na yuungo, wagala wahikiza. ⁴⁹ Chuuwo cha Ḍwana kiḍachaa kula pfantu hiḍe ḍanda. ⁵⁰ Ela hawa Wayahuḍi wawangiza nsunziirya hawa wakuu wa hu mudzi na hawa wake majabva wasiokuwa Wayahuḍi, weowakimuvunzia nkuhi Muungu. Wawakuntisa

dina aḍe Paulo na Baranaba makisa wawayavya humu nsini mwao. ⁵¹ Ndookomu hawa ntumi wawakukuntiya vumbi dya maguuni mwao kuwaseresa, makisa wagija njia wenda Ikonio. ⁵² Hawa Wanafunḍi weokuwa Antiokia wewa wadza jwa ni Ruhu Mudheru na wewa na tsekea nkuu.

14 Paulo na Baranaba wepfokwenda Ikonio, wahenda dza vivide wahendeyevyo Antiokia. Wenda wanjia sunagogini mwa Wayahuḍi. Wasumwiiya urembo, haṭa kiṭaro chikuu cha Wayahuḍi na wantu wa vyeeti vingine nao wahikiza. ² Kenge hawa Wayahuḍi wasiotsaka kuhikiza, wawangiza nsunziirya hawa wantu wa vyeeti vingine na wawahendea wawarejeje hawa wahikiza. ³ Hawa ntumi wakaa hukude kwa muḍa muyeya wakusumwiiya dzuu ya Ḍwana pfasipfo oga. Nae Ḍwana kayanga ya kwamba haya weyowakinena dzuu ya ṭeiye nza ḍugha. Kaviyanga kwa kuwapfa nguvu za kuhenda mambo ya kumakisa na vi-hambwiizo. ⁴ Hawa wantu wa humu mudzini wabaikana viṭaro viwii. Wangine wewa ḍanda ya hawa Wayahuḍi na hawa wangine wewa ḍanda ya hawa ntumi. ⁵ Makisa wangine wa hawa wantu wa vyeeti na Wayahuḍi, pfamodza na wakuu wao, wahuna kuwahendea mambo mazuka hawa ntumi na kuwabiga na mawe. ⁶ Hawa ntumi wepfoyamanya haya, waḍarama wenda Lusitira makisa wenda Dabe, midzi iyokuwa Lukonia. Wenda na nsi iizingiyeyo hi midzi. ⁷ Nako wenda wasumwiiya haya Maagu Mema. ⁸ Kwiwa muntu kihewi eyeakikaa Lusitira. Maguuyee yemuhinamfa hangu kuvyajwani kwakwe na nkeweza kwenenda. ⁹ Huyu muntu ekimupfindiiya Paulo akwakusumwiiyani. Paulo kamuona ya kwamba kahikiza na andeweza kupfonywa. Ndookomu kamudeḍe gu humu usoni ¹⁰ na kanena nae na idzwi kuu kamwamba, "Sumama wima!" Huyu kihewi katsumpiiya dzuu na kaḍabva kudzyenendea. ¹¹ Hi ṭuṭa ya hawa wantu wepfona haya ya Paulo ahendeyeyo waḍabva kuḍaa madzwi kwa lugha ya Kilukonia wakyamba, "Hi miungu ihudzia na yuumbo jwa kibenaḍamu!" ¹² Baranaba wamumpa sari dya Ziusi na Paulo wamumpa sari dya Hame, kwa kwamba ndiye eyeakinena muno. ¹³ Huyu mukohani jwa hekalu ya muungu Ziusi, iyokuwa nze ya hu mudzi, kadza na masanga ya ngombe na malele haṭa hapfa muḍyangoni. Jeje na hi ṭuṭa ya hawa wantu wekitsaka kuwayavia mvuugiya hawa ntumi. ¹⁴ Baranaba na Paulo wepfona haya ya hawa wantu weyowakitsaka kuhenda, waziḍaa hizi nguo zao na waḍaramia humu mwa hi ṭuṭa wakiḍaa madzwi wakyamba, ¹⁵ "Nywinywi wantu, kuṭi mwakuhendani hivi? Naswi hu wanaḍamu dzanywi! Hudzia kumusumwiiya Maagu Mema, muiyatse hi miungu yenu isiyo maana, mumuperukiye Muungu eye moja, aumbiye yuwingu na nsi, rukanga na vyonse vivyo kuzimuye. ¹⁶ Kae eyatsa kula kyeeti kihende dza hiviḍe kitsakievyo. ¹⁷ Haṭa vivyo Muungu nakuyatsa kudziyanganya na haya mambo mema eyonamuhendea. Anamunyesea mvuya na yuwinguni na kumumpa mavuno ngera za mavuno. Anamumpa chakuḍya na kumungiza tsekea myojoni mwenu." ¹⁸ Haṭa hawa ntumi wepfonena hivi vyuuwo, ntaviwa vivodho kuivingira hi ṭuṭa ya hawa wantu itsewayaviza mvuugiya. ¹⁹ Makisa kudza Wayahuḍi wangine kuyawa Antiokia ya ḍyimbo dya Pisidia na wangine kuyawa Ikonio. Wawahendea hawa wantu wawapfyehukie hawa ntumi wowii. Ḍubva wamubiga Paulo na mawe na wamukururya wamuyavya nze ya hu mudzi, wakiṭara kwamba ewa kamaafwa. ²⁰ Ela hawa wahikiza wepfotuṭaa wakimuringa, kanuka wima na kauja

humuđe mudzini. Chamukoche ae na Baranaba wenda Dabe. ²¹ Paulo na Baranaba wasumwiiya haya Maagu Mema hukuđe Dabe, na wantu wenji wahikiza. Wauja Lusitira, makisa wenda Ikonio na Antiokia ya dyimbo dya Pisidia. ²² Wawangiza moja hawa wahikiziyeo na kuwafunda waigije muno hi faro yao. Wawamba, "Husidzanja uhajuni mwa Muungu, ni hađi hukunte đina nyinji." ²³ Kula tsanganiko wađitsania wazee wa tsanganiko. Na kwa mayombo na ku-funga, wawaweka mikononi mwa Bwana wamuhikiziyeo. ²⁴ Wepfowawa nsi ya Pisidia, wenda nsi ya Pamufilia, ²⁵ wendeekowakisumwiiya haya maagu hukuđe Paga, na Atalia. ²⁶ Wepfonuka na hapfo wanja chomboni wauja hađa Antiokia ya dyimbo dya Siria, hapfa wepfowekwa mikononi mwa Muungu ni tsanganiko, kwa dzambo dya hi kazi wesiyeo kuihenda. ²⁷ Wepfofika Antiokia, wađiđuťaisa tsanganiko đyonse pfamodza, na wawasumwiiya hawa wantu hayađe yonse ya Muungu ahendeyeyo pfamodza nao, na namuna awapfiyeyo namfasi wantu wa vyeeti vingine kwa wahikiza. ²⁸ Hawa ntumi wakaa hapfađe pfamodza na hawa wahikiza kwa kiťemo kiyeya.

15 Kenge wantu wangine wayawiyeyo Yuđaya wadza Antiokia wađabva kuwayongweeza hawa wandugu wamba, "Mukitsahinywa dza vya Sharia ya Musa imumalievyo, ntamuťoweza kupfonywa." ² Paulo na Baranaba wađaatjana nao vyumuni dzuu ya hiđi dzambo. Ndookomu ihunikana kwamba Paulo na Baranaba pfamodza na wantu wangine wa hiđi tsanganiko dya Antiokia, wende Yerusalemi wakađikaiye chihako hiđi dzambo na hawa ntumi na wazee. ³ Đubva tsanganiko điwagonzowa. Na wepfowakichia na Foinike na Samaria wawapfa maagu hawa wantu dzuu ya namuna ya hawa wantu wa vyeeti vingine wamuhikiziyeo Muungu. Haya maagu yawapfa tsekea nkuu hawa wandugu wonse. ⁴ Wepfofika Yerusalemi, wapfokejwa ni hiđi tsanganiko, hawa ntumi na hawa wazee. Nao wawasumwiiya hayađe yonse ya Muungu ahendeyeyo pfamodza nao. ⁵ Ela wangine wa hawa wahikiza weokuwa wa kiťaro cha Mafarisayo wasumama, wamba, "Ni hađi hawa wantu wasiokuwa Wayahuđi wahinywe na wayongweezwe kuiuđa Sharia ya Musa." ⁶ Ndookomu hawa ntumi na hawa wazee wadziana pfamodza kuđikaiya chihako hiđi dzambo. ⁷ Baađa ya yuđaato yuyeya, Peťero kasumama kamba, "Ndugu zangu, mumanya ya kwamba Muungu kanitsana kae kuyawa kahi yenu niwasumwiiye hawa wantu wa vyeeti vingine haya Maagu Mema wapate kuyasikia na kuyahikiza. ⁸ Na Muungu, amanyiye myojo ya wantu kayanga matsakoye kwa hawa wantu wa vyeeti vingine kwa kuwapfa Ruhu Mudheru dzaswi. ⁹ Nkakuyanga ugaragara kahi yehu Wayahuđi na wantu wa vyeeti vingine. Kaidheresa myojo yao kwa dzambo wahikiza. ¹⁰ Đubva, kuťi anywi mwakutsakani kumuđema Muungu kwa kuwapfaza hawa wanafunđi mizigo ambayo swiswi nolawe wabibi zehu ntawakuiweza? ¹¹ Sivyota hađa! Huhikiza ya kwamba hunapfonywa dzao ni řei ya Bwana Yesu." ¹² Kiťaro chonse kidunda mya. Wamupfindiia Baranaba na Paulo wakwakusumwiiyani hivi vihambwiizo na mafara makuu ya Muungu awapfiyeyo kuhenda kahi ya hawa wantu wa vyeeti. ¹³ Wepfokwisa kunena, Yakobo kađaa kanwa kamba, "Tanisikiyani wandugu zangu! ¹⁴ Simioni kasumwiiya hivi vya Muungu evyowamuđamia wantu wa vyeeti kwa kutsana wangine wao wawe wantuwe. ¹⁵ Hivi vyyuwo vya hawa Manabii viingana đa na haya. Dza vya matsoro yaneneyeyo yakyamba, ¹⁶ Bwana kamba,

baađa ya haya mambo nidzauja, na nausumamisa uhaju wa Đauđi kawii. Naelekanya na kuumbaka uhajuwe kawii. ¹⁷ Ndookomu wantu wangine wonse, wa vyeeti vingine vyonse niwahaniyeo kuwa wangu, wadzamulacha Bwana. ¹⁸ Hivi ndivyo vya Bwana aneneyeyo. Jeje aihendeye hi ahađi ikimanyikana hangu kae." ¹⁹ Yakobo kongeza kunena kamba, "Đubva, ami maťaro yangu ni kwamba, nahutsewasumbuwa hawa wantu wa vyeeti vingine wamuhikiziyeo Muungu. ²⁰ Ishinu, nahuworeye řaruwa ya kuwamba wakwiye chakuđya kiđechonse kisichomala kuđigwa kwa dzambo kiyavigwa mvuugiya kwa miungu; watseevunza ukwe, watseedya muđondo ayagijwe kwa kuhuđwa, na wala kunwa mwazi. ²¹ Koro Sharia ya Musa iđabva kusomwa masunagogini hangu kae kula Sabato, na hivi aneneyeyo vinakaa vikisumwiiwa kula mudzi." ²² Đubva, hawa ntumi na wazee, pfamodza na tsanganiko đyonse, wahuna kutsana wantu kahi yao wa kuwahuma Antiokia pfamodza na Paulo na Baranaba. Ndookomu wamutsana Sila na Yuđa ahanijwe Barisaba. Hava wantu wovii wewa wayongozi kahi ya hawa wandugu. ²³ Wawahuma na hii řaruwa: "Swiswi ndugu zenu ntumi na wazee, humukedhya nto nywinywi wandugu nyonse musiokuwa Wayahuđi, mwiwokukaani Antiokia, Siria na Kilikia. ²⁴ Husikia kwamba mudzijwa ni wantu wangine wa hichi kiťaro chehu, wadziyeo wakimwambia vyyuwo vimungiziyeo chengeo na kuđanganika. Ela swiswi ntahukuwađama kudzahenda dzavyo. ²⁵ Ndookomu hudziana pfamodza na hwonse huhuna kutsana wantu wa kuhuma kwenu, wagijane na wařamu wehu watsakwa, Baranaba na Paulo, ²⁶ wadzingiziyeo haťarini ya kufwa kwa dzambo dya Bwana jwehu Yesu Kiristo. ²⁷ Đubva, hwakumuhumiani Yuđa na Sila, wadzeomwambia na kanwa haya mambo hwiwokworani. ²⁸ Huyu Ruhu Mudheru naswi hwaa chuuwo kimodza cha kutsamupfaza muzigo uđewonse zaiđi ya haya mambo muhimu ya kwamba: ²⁹ Mutseedya chakuđya kiyavijwecho mvuugiya kwa miungu, mutseedya muđondo ayagijwe kwa kulikidhwa oťi, wala namutseenwa mwazi. Na manyani mutsenjia rangani. Munawa muhenda dzambo dzema mukidzikanya na haya mambo. Ikaani naghea." ³⁰ Hawa wantu woone wahumijweo wagonzowa na Yerusalemi wenda Antiokia, wendeepfowakikuťaisa hichi kiťaro chonse cha wahikiza, wakiwapfa hi řaruwa. ³¹ Hawa wantu wepfoisoma hi řaruwa watsekea, kwa dzambo dya hivi vyyuwovye vya kungiza moja. ³² Yuđa na Sila, weokuwa manabii, wanena na hawa wandugu kwa muđa muyeya, wakiwafunda na kuwangiza moja. ³³ Wepfokaa hukuđe kwa nsiku kachuchu, wagonzowa ni hawa wandugu wakiwayombeya naghea. Nao wauja hukuđe kwa hawa wawahumiyeo. [³⁴ Ae Sila kahuna kuhangaťa pfapfađe.] ³⁵ Paulo na Baranaba wakaa Antiokia kwa muđa. Wao pfamodza na wantu wangine wenji, wayongweeza na kusumwiiya chuuwo cha Bwana. ³⁶ Zipfochia nsiku kadha, Paulo kamwamba Baranaba, "Nahuje hwende hukawađoye wandugu zehu kula mudzi hwendeewohukisumwiiya chuuwo cha Bwana, huwamanye waivyo." ³⁷ Baranaba etsaka wamuhwae na Yohana ahanijwe Marko. ³⁸ Ela Paulo nkakuona urembo wamuhwae, koro hapfađe kađura nkakukaa nao hađa wese hi kazi yao, ishinu kauja na Pamufilia. ³⁹ Ndookomu wađaatjana vyumuni, makisa wařana. Baranaba kamuhwaa Marko, wanja chomboni wenda Kupuro. ⁴⁰ Nae Paulo kamutsana Sila. Na wakimayombejwa řei ya Bwana ni hawa wandugu, wagonzowa.

⁴¹ Wachia na Siria na Kilikia, wakyenda na kuyangiza nguvu haya matsanganiko.

16 Paulo kenda Dabe makisa kenda Lusitira, kwikokukikaa mwanafundi ahanijwe Timoteo. Ewa mwana jwa muke Muyahuđi muhikiza, kenge ise ewa Muyunani. ² Hawa wandugu wa Lusitira na Ikonio wamunenea wema Timoteo. ³ Paulo ekitsaka kumuhwaa Timoteo agijane nae, ndookomu kamuhinya. Kahenda hivi kwa dzambo dya kwamba Wayahuđi wonse weowakiishi hizide danda wemanya kwamba babajwe Timoteo ni Muyunani. ⁴ Wepfowakichia nomu midzini wawambia hawa wahikiza haya mambo ya hawa ntumi na wazee wahuniyeyo hukude Yerusalemi na wawamba wayagije. ⁵ Ndookomu haya matsanganiko yangizwa nguvu faroni, na yagija kukuya kula nsiku. ⁶ Wachia na danda za Furugia na Galatia kwa dzambo dya kwamba Ruhu Mudheru nkakuwayatsa wasumwiye hichi chuuwo hukude Asia. ⁷ Wepfofika mumpaka wa Musia, wađema kwenda dymbo dya Bitinia, kenge Ruhu jwa Yesu nkakuwayatsa wende. ⁸ Ndookomu wachia na Musia wenda hađa Tiroa. ⁹ Huhuđe siku Paulo kaona nzozi. Humu nzozi kaona muntu jwa Makedonia asumamiye, akwakumuyombani akimwamba, "Vuka huku Makedonia udze uhupfe ugijo!" ¹⁰ Paulo epfoona hi nzozi, ntahukukawa, hunjia kudzielekanyani kwenda Makedonia. Koro huona ya kwamba Muungu kakuhayangani kwamba hwende hukawasumwiye hawa wantu wa hukude haya Maagu Mema. ¹¹ Kuyawa Tiroa, hunjia chomboni hwenda hađa kilulu cha Samotirake, na chamukoche hwenda Niapoli. ¹² Hukinuka na hapfo hwenda Filipi, mudzi wa đura wa dymbo dya Makedonia, na diiwa dikiđawaligwa ni Warumi. Hukaa humude mudzini kwa nsiku kachuchu. ¹³ Nsiku ya Sabato huuyawa hu mudzi hwenda geri ya tsana, hwiwofotara ya kwamba hunaona pfantu pfa mayombo pfa Wayahuđi. Huona wake wahupfu wađutaiyeo hapfađe, naswi hukaa chihako hunena nao. ¹⁴ Mumodza jwa hawa wake weowakihusikiya ewa Lidia kuyawa Thiatira, muguzi jwa nguo ghali za zambarau. Ewa muke muyomba Muungu, na Bwana kamupfenuya mojawe apate kupfindiia vuuwo vya Paulo. ¹⁵ Jeje na wantu wa nyumbaye wađopyegwa. Makisa kahuhana nyumbani kwakwe, kahwamba, "Ikiwa kwamba muona ya kwamba nimuhikiza Bwana hachi, nzoni mukae nyumbani mwangu." Na kanjia kuhusobvani hwende kwakwe, hađa mwisu hwenda. ¹⁶ Nsiku modza, hwiwofuhukyaenda hukude kuntu kwa mayombo, huđongana na mwanamuke muhumwa. Ewa na mpepfo nzuka imumpiyeo kuđabiri mambo yadzeyohendeka. Hawa wenye wekipata fwedha nyinji kwa dzambo dya kuđabiri kwa huyu mwana-muke. ¹⁷ Ekimuuđa Paulo naswi na kuđaa madzwi akyamba, "Hawa wantu ni wahumisi wa Muungu awee dzuu! Wadzia kumulalabvia hivi mudzevyopfonywa." ¹⁸ Kahenda dza hivi kwa nsiku nyinji hađa vimuđutusa Paulo muno. Ndookomu Paulo kaiperukia hi mpepfo nzuka kayamba, "Nyakukuamuruni, kwa sari dya Yesu Kiristo umuyawe huyu mwana-muke!" Iyo saa, hiđe mpepfo nzuka imuyawa. ¹⁹ Hawa wenye wepfoona ya kwamba madzikwatyo yao ya kupata fwedha yasiya, wamugija Paulo na Sila wawabaa fururyo hađa gasani, kwa hawa wakuu wa mudzi. ²⁰ Wawapfiika usoni ya hawa wakuu wa Kirumi na wamba, "Hawa wantu ni Wayahuđi na wakuyehani fuđyo humu mudzini mwehu. ²¹ Wakuyongweezani maadha ya kwamba swiswi Warumi ntahunamala kuyahikiza wala kuyauđa." ²² Hi đuta ya wantu

nayo injia kuwabigani. Hawa wakuu wazihararuya nguo za Paulo na Sila, na wayavya amuri wabigwe nyambahi.

²³ Wepfowabiga vyumuni wakisa wawangiza gerenzani, na huyu mwamia kapfegwa amuri ya kuwafungia gu. ²⁴ Huyu mwamia epfopfegwa hi hii amuri, kawangiza chumba cha kuzimu humu gerenzani makisa kawafunga haya maguu yao na vikwelo. ²⁵ Hafufi na siku kahi, Paulo na Sila wewa kuyombani na kumushađa Muungu na meya. Ao hawa wafungwa wengine wekiwasikiya. ²⁶ Iyo saa kugunga muhehemu mukuu wa nsi, hađa hu musinji we gerenza usukusika. Mweedha mumodza, midyango yonse ifunguka na minyoro ya kula mufungwa igwa mutsangani. ²⁷ Huyu mwamia jwe gerenza kayamuka. Na epfoona ya kwamba midyango yonse ye gerenza ifunguka, kađara ya kwamba wafungwa wonse wesakuđarama. Ndookomu katsoowa munduwe akitsaka kudziyaga. ²⁸ Kenge Paulo kamukelelea kamwamba, "Nkudzodzikumamise! Hupfo hwonse." ²⁹ Huyu mwamia epfohuma muntu amuyeheye tsaa, kađaramia humude kuzimu, na kamugwiya Paulo na Sila maguuni huku akikuka kuhehema. ³⁰ Makisa kawayavya huku nze na kawauza kawamba, "Mađwana, nihendedze nipate kupfonywa?" ³¹ Ao wamwambukuya wamwamba, "Muserefađe Bwana Yesu, na unapfonywa wewe na nyumbayo." ³² Makisa wamusumwiya chuuwo cha Bwana jeje na wantu wa nyumbani mwakwe. ³³ Huyu mwamia kamuhwaa Paulo na Sila iide saa ya uo siku, kenda kawosa mađa zao. Na iyo saa jeje na nyumbaye yonse wađopyegwa. ³⁴ Makisa kamuhwaa Paulo na Sila kenda nao nyumbani kwakwe na kawapfa chakuđya wađe. Jeje na nyumbaye wanjiwa ni tsekea kwa dzambo dya kwamba sasa ewa kamuhikiza Muungu. ³⁵ Chamukoche magurani, hawa wakuu wa Kirumi wahuma asikari na chuuwo cha kumwamba huyu mwamia awafunguye hawađe wantu. ³⁶ Ndookomu huyu mwamia kavimufisya Paulo kamwamba, "Hawa wakuu wayeha chuuwo cha kwamba wewe na Sila mufungujwe. Đubva endani na naghea." ³⁷ Kenge Paulo kawambukuya hawa asikari kawamba, "Swiswi ntahwiwa na tsowa dideđyonse, ela hubigwa nyambahi kacha ya wantu, naswi hu wanansi wa Kirumi. Makisa hungizwa gerenzani. Ne saasambi wakutsakani kuhugonzozana na mfitso. Ntaviwe! Ni hađi hawa wakuu wadze wahufunguye wao wenye." ³⁸ Hawa asikari wenda wawambia hawa wakuu wa Kirumi hivi vuuwo. Nao wepfosikia ya kwamba Paulo na Sila wewa wanansi wa Kirumi, wanjiwa ni oga. ³⁹ Đubva wenda wawagwiya matsowa, makisa wawayavya nomu gerenzani na wawayomba wauyawe hu mudzi. ⁴⁰ Paulo na Sila wayawa nomu gerenzani na wenda nyumbani mwa Lidia. Wenda wađongana na hawa wandugu hapfađe, wawambia vuuwo vya kuwangiza moja, makisa wagonzowa.

17 Wagija kwenda na charo chao wachia na Amfipoli na Apolonia hađa wafika Tesalonike, kwipfokuwa na sunagogi dya Wayahuđi. ² Paulo kenda humude sunagogini dza abarađiyeyo kuhenda. Kwa nsiku ntahu za Sabato kađaađana na hawa wantu, akitumia haya matsoro madheru. ³ Kawaimusya haya matsoro na kawayanga tswee ya kwamba iwa imumala Kiristo kuoneswa tsungu, na kufufuka kuyawa kwa wafu. Kawamba, "Huyu Yesu niyekumusumwiyani dzuuye, ndiye huyu Masiya." ⁴ Wengine wao wahikiza vuuwo vya Paulo na wadziunga nae ae na Sila. Vivyo, na kiđaro chikuu cha Wayunani weonamuyomba Muungu, pfamodza na wake wayongozi wenji nao wadziunga nao.

⁵ Kenge Wayahuđi wangine wanjijwa ni wivu na wahwaa wantu weonahenda mazuka, weonazinga humu majiani hađa wahenda kiđaro. Wenda waungiza fuđyo mudzi muzima. Waibiga hi nyumba ya Yasoni wakiđara ya kwamba wanamudhumburya Paulo na Sila na kuwayavya kwa hawa wantu. ⁶ Ela wakitsawaona, wamubaa fururyo Yasoni na wandugu wangine hađa kwa wakuu wa mudzi na wabaa madzwi wamba, "Hawa wantu wajumuya fuđyo kula pfantu! Nevihivi wamaakudza nomu mudzini mwehu. ⁷ Na Yasoni kakuwawekani nyumbani mwakwe. Wonse wakuzivunzani sharia za Kaisari, wakyamba kuna haju yungine eyenahanwa Yesu." ⁸ Hivi vyyuwo viwahendeza hawa wakuu wa mudzi na hi tuđa ya wantu wareja. ⁹ Hawa wakuu wamuhendeza Yasoni na hawa wangine waipfa dhamana ya kuwahendeza wayatswe, makisa wawayatsa wagonzowa. ¹⁰ Ipfofika siku tu, hawa wandugu wamugonzozo Paulo na Sila kwenda Beroya. Wepfofika, wenda sunagogini mwa Wayahuđi. ¹¹ Hawa Wayahuđi wa Beroya wewa țayari kuwasikiiya kuliko hawa wantu wa Tesalonike. Wakisikiiya hichi chuuwo na hamu nyinji, na kula nsiku wekiyayowa haya matsoro waone ya kwamba haya ya Paulo eyoakiwambia nza hachi ambu hađa. ¹² Wenji wa hawa Wayahuđi wahikiza. Na Wayunani wenji, wake majabva na wayume, nao pia wahikiza. ¹³ Ela hawa Wayahuđi wa Tesalonike wepfosikia ya kwamba Paulo kasumwiiya chuuwo cha Muungu na Beroya nako, wenda wajumuya fuđyo nkuu kahi ya hawa wantu. ¹⁴ Iyo saa hawa ndugu wamugonzozo Paulo hađa geri ya bahari, ela Sila na Timoteo wahafa Beroya. ¹⁵ Hawa wantu weowakimusindikiza Paulo wenda nae hađa Atene. Makisa wauja Beroya na đaamisa ya Paulo ya kumutsaka Sila na Timoteo warebve wende wakagijane nae. ¹⁶ Paulo epfoakimuinda Sila na Timoteo hukude Atene, mojawe umunangika epfoona namuna ya hu mudzi udzaiyeyo masanamu ya miungu. ¹⁷ Ndookomu kađaađiana na hawa Wayahuđi na hawa wantu wa vyeeti vingine weonamuyomba Muungu, humude sunagogini na wantu wadewonse weowakyaenda hapfađe gasani. ¹⁸ Waalimu wangine weonahanwa Waepikuro na Wasitoiko nao pia wađaađiana nae. Wangine wamba, "Đyakunenani, ađi karachacha ađi?" Wangine wamba, "Kaa dza kwamba kakunenani dzuu ya miungu migeni." Wanena dza hivi kwa dzambo đya kwamba Paulo ekisumwiiya dzuu ya Yesu na ufufuo. ¹⁹ Ndookomu wamuhwaa Paulo, wenda nae kwa gasa iyonahanwa gasa ya Arepago, na wamwamba, "Hunatsaka uhwambiye haya mayongweezo mapfya wiyokisumwiiya. ²⁰ Haya mambo yangine hwiyonakusikia ukanena, ni mageni kwehu. Đubva hundetsaka uhuimusye maanaye." ²¹ Koro wantu wa Atene na wageni weowakikaa hukude, wewa wantu watsakiyeo kusumwiiyana na kusikiiya mambo mapfya kuđwa. ²² Ndookomu Paulo kasumama usoni ya gasa ya Arepago na kamba, "Wantu wa Atene! Kwa kula namuna, nimuona mu wantu mutsakiyeo đini muno. ²³ Koro nipfonikenenda nomu mudzini mwenu ninkiyowa huku kuntu mwikonayomba, niona na madhabahu yorejweyo hivi vyyuwo hivi: 'Kwa Muungu Asimanyikana.' Đubva huyu mwiyenamuyomba pfasipfo kumumanya, ndiye huyu Muungu niyekumusumwiiyani. ²⁴ Huyu Muungu, aumbiye lumwengu na kula chicho kuzimuye, ni Bwana jwa yuwingu na nsi. Nkanakaa mahekaluni yambakijweyo ni wantu. ²⁵ Na wala nka hađa ya kiđechonse cha wantu wechonamumpa kwa kumuhendeza kazi. Koro ndiye eyenapfa wantu wonse maisha na nso-

ho za kupfaza na kusuya na kingine kiđechonse.

²⁶ Kuyawana na muntu mumodza, kaumba vyeeti vyonse na kawahendeza waishi lumwengu yuzima. Jeje mwenye katkana đura hizi ngera na huku kuntu wadzekokaa. ²⁷ Kahenda hivi ili kwamba vyeeti wamulache, na wakimulacha pfangine wanapata kumuona. Hađa vivyo Muungu nka kwa kuye na yudejwone kahi yehu. ²⁸ Dza vya muntu mumodza aneneyevyo akyamba, 'Ndiye eyenahundeza huishi, hudzinuye na kuwa na maisha hapfa lumwenguni.' Ni dza hivi vya hawa wantu wenu wa meya waneneyevyo wakyamba, 'Naswi pia hu wanawe.' ²⁹ Kwa dzambo đya kwamba hu wana wa Muungu, nahutsehweiya ya kwamba Muungu ana yuumbo jwa dhahađu, fwedha ambu iwe, juelekanyijwejo na ubyeka wa wanaađamu. ³⁰ Ngera za wantu wasizomumanya, Muungu kawayatsia. Ela sasa kakuamuruni wantu wonse, kula pfantu, wapfyehuze myendo yao mizuka. ³¹ Koro kesakutsana nsiku ya kujuhukumu lumwengu jwone na hachi kuchiiya na kwa muntu amutsaniye. Hivi kaviyanga kwa kula muntu epfomufufuya huyu muntu kuyawa wafunani!" ³² Wepfomusikia Paulo akihadza mambo ya kufufuka kwa wafu, wangine wamubaladhaiya, ela wangine wao wamba, "Hunatsaka uhusumwiiye haya mambo kawii." ³³ Ndookomu Paulo kanuka hapfa gasani. ³⁴ Wantu wangine wagijana nae na wahikiza. Kahi yao kwiwapfo Dioniso, eye-kuwa muntu jwa gasa ya Arepago, na muke eyenahanwa Damari na wantu wangine.

18 Makisa Paulo kanuka na Atene kenda Korinđo.

² Hukude kenda kađongana na Muyahuđi avyaijwe Ponto eyenahanwa Akwila. Jeje na mukaziwe Pirisila wewa ndiko kudza kuyawa Uđaliano, kwa dzambo đya kwamba Kaisari Kilaudio ewa kaamuru kwamba Wayahuđi wonse wauyawe mudzi wa Rumi. Paulo kendea kuwađoya, ³ na kaka na kuhenda kazi nao, koro njiaye ya kupatia kantu iwa ni kuelekanya mahema. Nao pia wewa neyo hiyo kazi. ⁴ Kula Sabato kađaađiana na hawa wantu humude sunagogini, akidema kuwahendeza hangu Wayahuđi hađa Wayunani waserefađe hivi evyoakinena. ⁵ Sila na Timoteo wepfokudza kuyawa Makedonia, đubva Paulo kagija kazi ya kusumwiiya chuuwo tu, akiwayanga hawa Wayahuđi ya kwamba Yesu ndiye huyu Masiya. ⁶ Wepfomupfinga na kumwambia vyyuwo vizuka vizuka, Paulo kawambukuya kwa kukukunta đukuu đya nguoze na kuwamba, "Mukidza-mukihukumigwa, ni dzuu yenu! Ami le sialađike. Hangu hi saasambi nawendea wantu wa vyeeti vingine." ⁷ Ndookomu kanuka na hapfo kenda kanjia kukaani nyumbani kwa muntu asikwaa Muyahuđi eyeakihanwa Tito Yusđo. Huyu ewa ni muntu eyeakimuyomba Muungu. Nyumbaye iwa iđura neđi sunagogi. ⁸ Huyu mukuu jwa sunagogi ahanijwe Kirisipo na nyumbaye yonse wamuhikiza Bwana. Na wantu wangine wenji wa Korinđo wakisikia hichi chuuwo, wahikiza na wađopyegwa. ⁹ Nsiku modza nasiku, Bwana kanena na Paulo nzozini kamwamba, "Nkudzoshoo! Gija kusumwiiya pfasipfo kufwa moja, ¹⁰ koro nya pfamodza nawe. Ntaku yudejwone jwa kukuhenda mazuka, koro wantu wenji wa humu mudzini ni wantu wangu." ¹¹ Ndookomu Paulo kaka Korinđo kwa mwaka na nusu, akiwayongweeza hawa wantu chuuwo cha Muungu. ¹² Ngera za Galio epfowekwa haju jwa dyimbo đya Akaya, Wayahuđi wangine wadziana pfamodza, wamugija Paulo na wamupfiika hukumuni usoni ya huyu haju. ¹³ Wamwamba Galio, "Huyu muntu kakudemani kuwahendeza hawa wantu wamuyombe Muungu na njia isiyonji-

iyana na hi Sharia yehu!"¹⁴ Paulo epfotsaka kuḅaa kanwa, Galio kawamba hawa Wayahuḁi, "Ṭambere hiḁi ḁindeewa tsowa zuka ambu hendo ḁya uyaji, indeewa hachi kwangu kumusikiya."¹⁵ Kenge kwa dzambo ḁya kwamba ni yuḁaḁo jwa vyuuwo na masari na maadha yenu wenye, yaelekanyeni nywinywi. Mimi siṭoweza kuwa muhukumu jwa mambo dza hayo!"¹⁶ Ndookomu kawamba wanuke na hapfa pfantu pfa hukumu.¹⁷ Wonse wamugija Sositene, mukuu mupfya jwa sunagogi na wamubiga pfaḁe pfantu pfa hukumu. Naloo ntavikumumuḁa Galio haṭa kachuchu.¹⁸ Paulo kakaa Korinṭo na hawa wandugu kwa nsiku nyinji. Makisa kanuka kunjia chomboni ende Siria. Pirusila na Akwila nao wagijana nae. Asidzanja chomboni agonzowe ewa kapfeejwa hizi nywiize hukude Kenkerea kuyanga ya kwamba ewa kaweka ahaḁi kwa Muungu.¹⁹ Wepfokwojeka Efeso, Paulo kamuyatsa Pirusila na Akwila. Kenda kanjia sunagogini na kaḁabva kunena na hawa Wayahuḁi.²⁰ Wamuyomba akae nao kwa nsiku zingine ela kadziza.²¹ Ishinu akwakunukani kawamba, "Muungu akitsaka, namuujia kawii." Makisa kanjia chomboni kanuka Efeso.²² Epofika Kaisaria kenda Yerusalemi kuḁikedhya hiḁi tsanganiko, makisa kenda Antiokia.²³ Epfokaa hukude kwa nsiku kachuchu kagonzowa kawii. Kachia ḁanda za Galatia na Furugia akiwangiza moja hawa wahikiza.²⁴ Zizo ngera, Muyahuḁi mudmodza eyeakihanwa Apolo, avyaijwe Alekizandaria, kadza Efeso. Ewa ḁubaṭa jwa kunena na muntu ayamanyiye haya matsoro urembo muno.²⁵ Ewa kayongweezwa Njia ya Ḃwana na kanena na muvuku na kuyongweeza hachi dzuu ya Yesu na huku ewa kamanya mayongweezo na maṭopyo ya Yohana ṭu.²⁶ Kaḁabva kunena humude sunagogini pfasipfo oga. Pirusila na Akwila wepfomusikia, wamuhwaa wenda nae nyumbani kwao na wamuumusya Njia ya Ḃwana urembo zaidi.²⁷ Apolo epfohuna kwenda Akaya, hawa wandugu wa Efeso wamungiza moja kwa kwora ḅaruwa ya kuwambia hawa wandugu wa Akaya wamupfokeye. Epfokwenda hukude, kawagija muno hawaḁe wantu wahikiziyeo kwa dzambo ḁya ṭei ya Muungu.²⁸ Koro kwa dzambo ḁya yuḁaḁo jwakwe yukali, kawashinda hawa Wayahuḁi kula wakinjia kuḁaṭianani wekeani, akiwayanga kuyawana na matsoro madheru kwamba Yesu ndiye huyu Masiya.

19 Apolo epfokuwa Korinṭo, Paulo ekichia na ḁyimbo ḁya Asia. Kenda na gubani haṭa kafika Efeso. Hukude kenda kakumpwiiya wahikiza,² na kawauza kawamba, "Mwipfohikiza, mumupfokea Ruhu Mudheru?" Ao wamwambukuya wamwamba, "Ntahudzasikia haṭa ya kwamba kuna Ruhu Mudheru."³ Paulo kawauza kawamba, "Mani ḁubva muṭopyegwa maṭopyo yeyodze?" Wamwambukuya wamwamba, "Ni haya maṭopyo ya Yohana."⁴ Paulo kawamba, "Haya maṭopyo ya Yohana yewa nza kuyanga kwamba wantu wapfyehuzwa mama. Ela Yohana kawambia hawa wantu wa Isiraeli wamuhikize na huyu awee kudzani nyumae, yani Yesu."⁵ Hawa wahikiza wepfosikia hivi, waṭopyegwa kwa sari ḁya Ḃwana Yesu.⁶ Paulo kawapfaza mikonu, na Ruhu Mudheru kawasukia, nao wana na lugha garagara na kusumwiiya maaga ya Muungu.⁷ Wonse wewa wantu hafufi kumi na wawii.⁸ Kwa muḁa wa myezi mihahu, Paulo ekyenda sunagogini na kunena na hawa wantu pfasipfo oga. Kaḁaṭiana nao na kuḁema kuwahenda waserefaṭe kwamba haya eyoakinena dzuu ya Uhaju wa Muungu nza ḁugha.⁹ Ela wangine wao wewa na musindiyo na ntawakuhikiza. Wainenea mazuka Njia ya

Ḃwana wekeani. Ndookomu Paulo kawayatsa na kanuka na hawa wanafunḁi. Na kula nsiku ekinena na hawa wantu nyumba ya mayongweezo ya muntu eyeakihanwa Turano.

¹⁰ Paulo kahenda hivi kwa myaka miwii, haṭa wantu wonse weowakikaa ḁyimbo ḁya Asia, hangu Wayahuḁi haṭa Wayunani, wakisikia hichi chuuwo cha Ḃwana.¹¹ Kuchiiya kwa Paulo, Muungu ekihenda mambo makuu ya mafara.¹² Haṭa viyemba na viṭambaa evyoakidzifunga vikihwajwa na kupfikijwa wajwazi, na ngwari zao zikapfowa na mpepfo nzuka zikawayawa.¹³ Wayahuḁi wangine weowakidanda na kuyavya mpepfo nzuka nao waḁema kutumia sari ḁya Ḃwana kuyavya wantu mpepfo nzuka. Wekyamba, "Nyakukuamuruni kwa sari ḁya Yesu, huyu jwa Paulo eyenasumwiiya, umuyawe muntu huyu."¹⁴ Kwiwa na wanawayume wafungahe wa Mukohani Mukuu jwa Kiyahuḁi eyeakihanwa Sikewa, weowakiamuru mpepfo nzuka ziwayawe wantu.¹⁵ Kenge hi mpepfo nzuka iwamba, "Yesu le nimumanya. Paulo nae nimumanya, ela evi nanywi ndinywi aḁe ga?"¹⁶ Makisa huyu muntu eyekuwa na mpepfo nzuka kawatsumpia na kajwana nao haṭa kawashinda nguvu. Kawamaḁaisa na kuzihararuya-hararuya nguo zao, nao waḁarama vivi tswewe waiyawa hi nyumbaye.¹⁷ Haya yahrendekeeyo yaḁachaa Efeso nzima, hangu kwa Wayahuḁi haṭa kwa Wayunani. Wonse wanjiwa ni oga, na waḁishaḁa muno sari ḁya Ḃwana Yesu.¹⁸ Wenji wa hawa wahikiza wadza waga wa matsowa wekeani tswewe kwa dzambo ḁya haya mazuka wahendeyeyo.¹⁹ Wenji wa hawaḁe wantu weokuwa waganaga na watsawi, waviundukiza pfamodza vyuo vyao wevyowakitumia kwa uganga na tsawi wao. Wavitsoma, kula muntu akiwa kuonani. Wepfohenda hesaḅu ya thamani ya hivi vyuo, idza chima cha fwedha elefu miyongo mitsano.²⁰ Ndookomu, kwa nguvu za Ḃwana hichi chuuwoche chigija kuḁachaa na kuwa na nguvu.²¹ Haya mambo yonse yepfokwisa kuhendeka, Paulo kahuna kuchia na Makedonia na Akaya kwenda Yerusalemi. Kamba, "Nikimakwenda hukude, ni haḁi nyende na Rumi."²² ḁubva kahuma wasaidizi wakwe wawii, Timoteo na Erasto kwenda Makedonia. Ae kongeza nsiku za kukaa ḁyimbo ḁya Asia.²³ Hiyo ndiyo ngera kwipfokumuka fuḁyo nkuu Efeso kwa dzambo ḁya hi Njia ya Ḃwana.²⁴ Iḁabva na mufuya fwedha mudmodza eyeakihanwa Demetirio. Jeje ekiumba vihekalu vya fwedha vya muungu muke Atemi, na hi biṭi yakwe ikimumpa pato kuu jeje na wahenda kazi wakwe.²⁵ Ndookomu Demetirio kawahana wahendakaziwe, pfamodza na wangine weowakihenda kazi dze yao, na kawamba, "Wenzangu, mumanya tswewe ya kwamba ujabva wehu unayawana na hi kazi."²⁶ Nanywi wenye mwakudzioneyani na kusikia haya ya Paulo eyokuhendani. Anakwamba hi miungu iyonaumbwa ni wantu si miungu meshi. Na wantu wenji wesakuhikiza ya kwamba haya eyokunenani ni ḁugha. Paulo nkakuhenda hivi hapfa Efeso ṭu, ela haṭa na hafufi ḁyimbo zima ḁya Asia.²⁷ ḁubva, kudzakudza ḁina ya kwamba wantu wanainenea mazuka hi biṭi yehu. Si hivyo ṭu ela kuna na haṭari ya kwamba hekalu ya muungu muke mukuu Atemi idzatsowa maana kwa wantu, na ntawaṭokudzamuyomba kawii huyu muungu jwehu eyenayombegwa ni kula muntu jwa Asia na haṭa lumwengu jwone!"²⁸ Hichiḁe kiṭaro cha hawa wantu wepfosikia vyuuwo vya Demetirio aneneyevyo wapfajwa ni ngoro, na waḁabva kuḅaa madzwi wakyamba, "Atemi jwa Efeso ndiye mukuu!"²⁹ Mudzi wonse unjia chuluwanyiko. Hawa wantu wamugija Gayo na Arisitako, Wamakedonia

wawii weokuwa charoni pfamodza na Paulo na wenda nao kivuro cha mitsezo kwa uwamba. ³⁰ Paulo ekitsaka kwenda-sumama usoni ya hichi kituṭu cha hawa wantu anene nao, ela hawa wahikiza wamuvingira atsekwenda. ³¹ Haṭa wayongozi wangine wa hiḍi ḍyimbo weokuwa waḥamuzwe, nao wamupfiikia ḍaamisa ya kumusosobva atsekwenda hukude kwa hichi kivuro cha mitsezo. ³² Huku gumi yonse ikuya hoisa. Wantu hawa wanaholoka hivi, na wangine wakaholoka vingine, koro wenji wao haṭa ntaweimuka maana weyokudziana pfamodza. ³³ Wayahuḍi wamusindika muntu eyeakihanwa Alekizanda asumame usoni ya hawa wantu. Wantu wangine wepfowaona wamba ana chuuwo cha kunea. Ndookomu Alekizanda kawapfungia mukono hawa wantu wanyamae na kaḍema kuwayanga ya kwamba jeje na wantuwe ntawakuhusika na haya yahendekeeyo. ³⁴ Kenge hi ṭuṭa ya wantu wepfomuhambuya ya kwamba ni Muyahuḍi, wonse waholoka kwa uwamba chicho chuuwo kimodza kwa masaa mawii wakyamba, "Atemi jwa Efeso ndiye makuu!" ³⁵ Mwisu huyu mwora jwa mudzi kaweza kuinya-maza hi ṭuṭa ya wantu. Na kawamba, "Wantu wa Efeso, kula muntu kamanya ya kwamba mudzi wa Efeso ndiwo wiwo na kazi ya kuṭunza hi hekalu ya muungu Atemi na hiḍi iwe dheru ḍigwiyedyo kuyawa mbinguni. ³⁶ Ntaku muntu jwa kuyakana haya mambo. Ḍubva, ni haḍi mutuwe na mutsehenda kiḍechonse na jajara. ³⁷ Hawa wantu muwayeha hapfa na huku ntawakukwiwa mahekaluni wala kumunenea mazuka muungu jwehu. ³⁸ Ḍubva, ikiwa kwamba Demetirio na wahendakaziwe wana ḍubi na muntu, kuna nsiku za gasa na wakuu wapfo, nawende wakasiṭakiane hukuhukude. ³⁹ Kenge ikiwa kwamba muna kintu zaiḍi mwichokutsakani ni haḍi kihunikane usoni ya kikao halisi cha wantu wahanijweo ni hawa wakuu. ⁴⁰ Koro kwa haya yahendekeeyo yeo hunaweza kusitakigwa ya kwamba hunuya fuḍyo. Naswi hunawa ntahu chuuwo cha kudzivoneeya." ⁴¹ Akimakwisa kunena hivi, kawamba hawa wantu wavarikane.

20 Hi fuḍyo ya Efeso ipfotuwa, Paulo kawahana pfanu pfamodza hawa wahikiza. Kanena nao kuwangiza moja makisa kaḍamana nao na kagonzowa kwenda Makedonia. ² Kachia na hizide ḍanda akyenda na kuwangiza moja muno hawa wantu. Makisa kenda haṭa Uyunani, ³ endeekoakikaa myezi mihahu. Epfoakidzielekanya kunjia chomboni kwenda Siria, kasikia ya kwamba hawa Wayahuḍi wekilacha njia ya kumuyaga. Ndookomu kahuna kuuja kuchia na Makedonia. ⁴ Kagijana na Sopata mwana jwa Piro, kuyawa Beroya, Arisitako na Sekundo kuyawa Tesalonike, Gayo kuyawa Dabe, na Tukiko na Tirofimo kuyawa ḍyimbo ḍya Asia, na Timoteo. ⁵ Hawa wahuyongowa na wenda wahuinda na Tiroa. ⁶ Baḍa ya jila ya mikahe isiyongizwa bwoka hunjia chomboni na Filipi, hwenda kwa nsiku nsano haṭa hufika Tiroa. Ndiko hwendeekohukitongana na hawa wangine na hukikaa ḍyuma nzima. ⁷ Ipfofika miyo ya nsiku ya ḍura ya ḍyuma, hutsanganika kuḍyani pfamodza. Na kwa kwamba Paulo ewa njwakugonzowa chamukoche, kanena na hawa wantu, na kagija kuwasumwiiya haṭa siku kahi. ⁸ Kwiwa kugizwa tsaa nyinji humu mwa hichi chumba cha ḍarini dzuu hwimotsanganika. ⁹ Hapfa ḍyaarishani kwikaa chihako muurani ahanijwe Etuko. Na Paulo epfoga kunena amaale, Etuko kunjia kusinziani haṭa epfongora sinzizini kanguka hangu ḍari ḍya hahu mumpaka mutsangani. Wepfomunuya ewa kamaafwa. ¹⁰ Kenge Paulo kasuka haṭa nsi

kenda kadziheya mwiini mwa huyu muurani na kamurhampika na kamba, "Namutseewa na wasiwasi, amaale ka moja!" ¹¹ Makisa kauja ḍarini dzuu, kahwaa hu mukahe kauvunza kaḍya. Epfonena nao kwa kiṭemo kiyeya haṭa nsi kucha, Paulo kagonzowa. ¹² Yayaḍe magura wamuhwaa huyu muurani wenda nae nyumbani akiwa moja, na myojo iwaingamaa muno. ¹³ Huyongowa na chombo hwenda haṭa Asosi, hapfa pfakwenda hukamuhwae napfo Paulo. Kawamba huhende dza hivi kwa kwamba ewa kwendani hukude na maguu. ¹⁴ Hwipfoṭongana nae Asosi, kunjia humu chomboni na hwenda haṭa Mitulene. ¹⁵ Hwipfonuka na hapfo hwenda haṭa chamukoche hufika Kio. Nsiku ya hahu yakwe hufika Samo, na chamukoche hufika Mileto. ¹⁶ Paulo kahuna kuchia na charoche pfasipfo kunjia Efeso ili atsekawa muno Asia. Ekirebva ili kwamba ikiwezekana afike Yerusalemi kufikia nsikunkuu ya Pentekoste. ¹⁷ Akiwa Mileto, Paulo kapfiika ḍaamisa Efeso, kwa hawa wazee wa tsanganiko akiwayomba wende wakanene nae. ¹⁸ Wepfokudza, kawamba, "Mumanya namuna niishiyeo muḍa wonse niwokuwa pfamodza nanywi, hangu nsiku ya ḍura ni-rangiyeyo hiḍi ḍyimbo ḍya Asia. ¹⁹ Nikimuhumikia Ḍwana na ununu, na nipfonikihenda kazi yangu dza muhumisi jwa Ḍwana nikihendezwa nikaiya. Niikunta ḍina kwa dzambo ḍya njama nzuka za Wayahuḍi wangine wahendeyezo. ²⁰ Mumanya ya kwamba sikumufitsa kiḍechonse cha kwamba chindeewa na maana kwenu nipfonikumsumwiiya na kumuyongweeza wekeani na madzumbani mwenu. ²¹ Hangu Wayahuḍi haṭa Wayunani ninena nao muno kwamba wayatse nabvise, wamuperukie Muungu na wamuhikize Ḍwana jwehu Yesu. ²² Ḍubva hi saasambi, kwa kumuṭii Ruhu Mudheru, nyakwendani Yerusalemi pfasipfo kumanya haya yadzeyonipata hukude. ²³ Changu nimanyiecho ṭu ni kwamba, kula mudzi Ruhu Mudheru kakuniyangani kwamba, nangizwa gerenzani na kukuntiswa ḍina. ²⁴ Kenge haṭa vivyo haya maisha yangu sikwakuyaonani na maana muno kwangu. Cha muḍa kwangu ni kwisa hi kazi ya Ḍwana Yesu animpiyeyo kuhenda. Yani kazi ya kulalabwa Maagu Mema ya ṭei ya Muungu." ²⁵ Paulo kongeza kunena kamba, "Nisakuzinga kahi yenu nyonse ninkisumwiiya mambo ya Uhaju wa Muungu. Na hi saasambi nimanya ya kwamba ntaku haṭa mumodza jwenu adzeyeniona kawii. ²⁶ Ḍubva yeo nyakumwambiani tswee, kwamba, ikiwa kwamba mumodza jwenu kadza kaara, mimi sinaalaṭika, ²⁷ koro sikuḍaḍamaa kumusumwiiya miro yonse ya Muungu. ²⁸ Dz-iṭunzeni wenye na kuwaṭunza wahikiza wonse wayatsijweo mikononi mwenu ni Ruhu Mudheru. Wani waṭikisa wa tsanganiko ḍya Muungu, aḍidzigwiyeḍyo kwa mwazi wa Mwanawe. ²⁹ Nimanya ya kwamba nikimagonzowa, kudzanjia wantu weo dza mahiyeye makali kahi yenu. Nao ntawakwudzaweza kuḍisaza hiḍi tsanganiko. ³⁰ Ngera zidzakudza za wantu wangine wa kiṭaro chenu wenye kunena nsuwe ili wawahendeze hawa wahikiza wawaube. ³¹ Manyani ḍubva, na mukumbuke kwamba nikimufunda na tsungu mwinji, kula mumodza jwenu, siku na musikahi kwa myaka mihahu." ³² Paulo kagija kunena kamba, "Ḍubva nyakumuyat-sani na Muungu na Maagu ya ṭeiye. Anaweza kumumbaka na kumumpa mvonize ezonawekea wantuwe wonse. ³³ Nipfokuwa pfamodza nanywi, sikuṭamani fwedha, dhahaḍu ambu nguo za yuḍejwonse. ³⁴ Nywinywi wenye mumanya ya kwamba nihenda kazi na hi mikono yangu na kudzilachia kula kintu changu na vya wenzangu hwivyohukituriirwa.

³⁵ Nimuyanga na kula njia, kwamba, kwa kuhenda kazi na hiḍu dza hivi nihendeyevyo, ihumala kuwagija hawa wasiodziweza, hukikumbuka hivi vyuuwo vya Bwana Yesu mwenye aneneyevyo akyamba, 'Kuna tsekea zaidi kuyavyani kuliko kupfokeani.' "³⁶ Paulo epfokwisa kuna, kavunza nkuhi pfamodza nao wonse na kayomba. ³⁷ Wonse wagwa viyoni wepfowakimurhampika na kumunonea kuḍamana nae. ³⁸ Wewa wasikiḱiswa haswa ni vyuuwo awambiiyevyo, akiwamba kwamba ntawaḱoweza kumuona kawii meshi. Ndookomu wamusindikiza haḱa chomboni.

21 Hwipfoḱamana nao, hunjia chomboni na hugonzowa. Hwenda haḱa kilulu cha Kosi. Chamukoche hufika kilulu cha Rodo, na kuyawa hapfo hwenda haḱa Patara. ² Hwenda huḱonga chombo chichokuwa kwendani Foinike. Ndookomu hunjia na hugonzowa. ³ Hwenda haḱa hwendeepfohukikiona kilulu cha Kupuro na kuye, hukichia na ḁanda ya nsini hwenda Siria. Hwenda hwojeka Turo, hapfa pfa hichi chombo pfa kuyavigwa hi mizigo kitsukuiyeyo. ⁴ Hwenda huwaona hawa wahikiza wangine hapfaḱe, na hukaa nao kwa ḁyuma modza. Wakiyongojwa ni Ruhu Mudheru, wamwamba Paulo atsekwenḱa Yerusalemi. ⁵ Kenge muḱa wehu wa kukaa nao wipfosia hugija kwenda na charo chehu. Wahikiza wonse, na wakazao na wana wao, wahusindikiza haḱa nze ya mudzi. Hwonse huvunza nkuhi hapfa geri ye bahari na huyomba. ⁶ Makisa huḱamana na kula mumodza jwao, na hunjia chomboni ao wauja makwao. ⁷ Hugija charo chehu, hunuka na Turo hwenda haḱa Tolemai, hwendeepfohukiwakedhya hawa wahikiza na hukikaa nao kwa nsiku modza. ⁸ Chamukoche hugonzowa na hufika Kaisaria. Hukuḱe hwenda hunjia nyumbani mwa Filipino, eyekuwa musumwiya jwa Maagu Mema, hwendeekohukikaa pfamodza nae. Ewa mumodza jwa hawaḱe wantu wafungahe watsanijweo Yerusalemi. ⁹ Ewa na wanawake wane wasiodzahwajwa weokuwa manabii. ¹⁰ Hwipfokaa hukuḱe kwa nsiku kachuchu, kudza nabii eyeakihanwa Agabo kuyawa Yuḱaya. ¹¹ Kahudzija, kauhwa hu mulao wa Paulo, kaudzifunga nao maguuye na mikonoye, makisa kamba, "Ruhu Mudheru kamba, 'Mwenye hu mulao hu anafungwa dzevi ni Wayahuḱi wa Yerusalemi, makisa wanamungiza mikononi mwa wantu wa vyeeti vingine.'" ¹² Hwipfosikia hivi, swiswi na hawa wantu weokuwa hapfaḱe, humuyomba Paulo atsekwenḱa Yerusalemi. ¹³ Kenge jeje kambukuya kamba, "Maana ya kuiya na kuniyaga moja dzevihivi ni? Sikwaa ḱayari ḱu kufungwa-fungwa Yerusalemi ela haḱa kufwa kwa dzambo ḱya Bwana Yesu." ¹⁴ Hwipfoḱhimwa kumuyomba atsekwenḱa, hwamba, "Hunayomba ya kwamba miro ya Bwana ihendeke." ¹⁵ Baaḱa ya kukaa hapfaḱe kwa muḱa huelekanya vija vyehu na hufunga charo cha kwenda Yerusalemi. ¹⁶ Wangine wa hawa wahikiza kuyawa Kaisaria nao pia wagijana naswi. Wahuhwaa haḱa nyumbani mwa Munasoni jwa kuyawa Kupuro, huyu muntu hwiyeukuwa jwa kukaa nae. Ewa muhikiza kwa muḱa muyeya. ¹⁷ Hwipfofika Yerusalemi hawa wandugu wahupfokea na tsekea. ¹⁸ Chamukoche, Paulo naswi hwenda kumuḱoyani Yakobo. Na wazee wonse wa tsanganiko wewapfo. ¹⁹ Paulo kawakedhya makisa kawapfa maagu chorora dzuu ya kula kintu cha Muungu ahendeyecho kahi ya wantu wa vyeeti vingine kuchiiya na kwa kaziye. ²⁰ Wepfosumwii jwa hayo maagu, wonse wamushaḱa Muungu. Makisa wamwamba Paulo, "Kwakuonani ndugu, kwamba maelefu ya Wayahuḱi

wagala wahikiza, na wakuigijani muno hi Sharia yehu. ²¹ Ela wambijwa dzuuwo, kwamba, wikiwayongweeza Wayahuḱi wonse weokuishini nsi za wantu wa vyeeti vingine waseiuba hi Sharia ya Musa, ukiwamba watsewahinya wana wao wala kuuḱa maḱa yangine ya Kiyahuḱi. ²² Huna hakika kwamba wanavisikia ya kwamba kudza. ḁubva hunavikiza-kizadze? ²³ Ni hidzaa: Henda hivi hudzevyokwambia. Kuna wantu wane wadiyeo kiyapfo. ²⁴ Gijana nao mukadzidherese pfamodza na uipfe haya maipfo ya huku kudzidheresa. Makisa wanapfeewa hizi nywii zao. Kwa hi hii njia, kula mumodza anamanya ya kwamba haya mambo yeyoyakinwa dzuuwo nza nsuwe. Na ya kwamba wewe mwenye amaale kwakuiubani hi Sharia ya Musa. ²⁵ Ela huwapfiikia baruwa hawa wahikiza wasiokuwa Wayahuḱi, ya kuwambia kwamba, huhuna kwamba watseeḱa chakuḱya kiḱechonse kiyavijwecho mvuugiya kwa masanamu, ambu muḱondo yuḱejwonse ayagijwe kwa kulikidhwa oḱi, na wala watseenwa mwazi. Na kwamba wadziḱunze na ranga." ²⁶ Ndookomu, chamukoche, Paulo kagijana na hawaḱe wantu woone kuhenda hi jila ya kudzidheresa. Makisa kanjia humu Hekaluni kumumanyisa huyu Mukohani dzuu ya hi nsiku ya mwiso ya kudzidheresa, wadzepfoyavya mvuugiya kwa dzambo ḱya kula mumodza jwao. ²⁷ Hizi nsiku mfungahe za kudzidheresa zipfokuwa hafufi kusia, Wayahuḱi wangine kuyawa ḱyimbo ḱya Asia wamuona Paulo humuḱe Hekaluni. Waitsunziirya hi ḱuḱa yonse na wamugija Paulo. ²⁸ Waḱaa madzwi wamba, "Wantu wa Isiraeli, hugijijeni! Huyu ndiye huyu muntu eyekwendani kula pfantu na kuyongweeza wantu mambo ya kuhupfinga swiswi Waisiraeli, Sharia ya Musa, na hi Hekalu. Na kadza haḱa na wantu wa vyeeti vingine humu Hekaluni, na kapfahendeza hapfa pfantu pfadheru kutsaawa pfadheru kawii!" ²⁹ Weenena hivi kwa dzambo ḱya kwamba wemuona Tirofimo jwa kuyawa Efeso pfamodza na Paulo humuḱe mudzini, nao weeta ya kwamba Paulo kamuhwaa kanjia nae humu Hekaluni. ³⁰ Mudzi wonse unjia chuluwanyiko, na wantu wonse waḱarama kwa uwamba, wenda wamugija Paulo na wamukururya wamuyavya nze ya Hekalu. Iyo saa waifunga hi miḱyango ye Hekalu. ³¹ Wepfowakiḱema kumuyaga Paulo, huyu mura jwa hawa asikari wa Kirumi kapata maagu ya kwamba Yerusalemi nzima yakuhendani fuḱyo. ³² Iyo saa huyu mura kahwaa asikari na wakuu wao wangine, karebva kwenda huku kwe ḱuḱa. Hawa wantu wepfomuona jeje na asikariwe, wayatsa kumubiga Paulo. ³³ Huyu mura kamwendea Paulo, kamugija na kaamuru afungwe na minyoro miwii. Makisa kawauza hawa wantu, kamba, "Ayu ni muntu ga, na kahenda kintu ga?" ³⁴ Ela wantu wangine humu kiḱaroni wagija kuholoka hivi wangine wakaholoka vingine. Ndookomu, kwa dzambo ḱya hi hoisa ya hawa wantu, huyu mura nkakuweza kumanya haya yahendekeeyo haswa. ḁubva nae kaamuru wantuwe wamuhwaa Paulo wanjia nae humu nkambini. ³⁵ Wepfofika hapfa pfa hivi vyombe vye ngazi ya kupfaiya, hawa asikari wanjia kumutsukuyani Paulo kwa dzambo hi fuḱyo ye ḱuḱa iwa ihamaḱa. ³⁶ Hi ḱuḱa ya wantu wonse wekimudzia huku wakibaa madzwi wakyamba, "Nahumuyageni!" ³⁷ Hawa asikari wepfotsaka kumungiza Paulo humu nkambini, kamwamba huyu mura, "Naweza kuna nawa chuuwo?" Huyu mura kamuza kamwamba, "Katsi unanena Kiyunani?" ³⁸ Siwe huyuḱe Mumisiri ajumwiye fuḱyo za kuipfinga hi sirikali yehu nsiku kachuchu zichiyezo haḱa? Huyu huyu muntu kayongowa wayaji elefu nee

weokuwa na vyeera haṭa yuwandani!"³⁹ Paulo kamwambukuya kamwamba, "Mimi ni Muyahuḍi, muntu jwa mudzi umanyikaniyeo. Nivyajwa Ṭariso, mudzi wa Kilikia. Nyakukuyombani unimpe ruhusa ninene na hawa wantu."⁴⁰ Huyu mura kamumpa ruhusa. Ndookomu Paulo kasumama na hapfa pfa hivi vyombe vye ngazi ya kupfaiya na kawanyamaza hawa wantu na mukonowe. Wepfonyamaa mya, Paulo kanena nao Kieburania.

22 Kamba, "Wandugu na wababa zangu, nipfindiiyani nikwakuziheheani usoni yenu!"² Wepfomusikia akwakunenani nao Kieburania, ndipfo wakiḍunda mya zaiḍi. Nae Paulo kagija kunena kamba, "Mimi ni Muyahuḍi. Nivyajwa Ṭariso, mudzi wa Kilikia. Ela niyejwa hapfa hapfa Yerusalemi dza mwanafunḍi jwa Gamalieli. Niiyongweezwa muno kuiḡii hi Sharia ya hawa wabibi zehu weyowakuḡa. Na niidziyavya muno kumuhumikia Muungu dza hivi vyenu mwivyokuhendani yeo."⁴ Niiwakuntisa ḍina na kuwayaga hawa wantu weowakuḡa hi Njia ya Ḳwana. Nikiwagija hangu wayume haṭa wake na kuwangiza magerenzani.⁵ Haṭa hawa wakohani wakuu na gasa nzima ya wazee wanaweza kunena kwamba haya niyokunenani nza hachi. Koro weenimpa ḡaruwa zyorejwezo kwa wandugu wa Kiyahuḍi weokuwa Damasiko. Ndookomu nyenda kuwagija hawa wantu niuje nao Yerusalemi dza wafungwa, wakahukumigwe."⁶ Paulo kongeza kunena kamba, "Nipfokuwa charoni na nipfotika hafufi na Damasiko chima cha musikahi, iyo saa kumwala muyanga na yuwinguni uniyangaiyeo kula ḍanda."⁷ Nigwa mutsangani na nisikia idzwi ḍikwakunyambani, 'Sauli, Sauli, kuḡi kwakunionesani tsungu?'⁸ Ami nyambukuya nyamba, 'Awe ndiwe ga, Ḳwana?' Ae kanyamba, 'Mimi ni Yesu jwa Nazareti wiyekunionesani tsungu.'⁹ Hawa wantu weogijana nami wauona hu muyanga ela ntawakuimuka hivi vyuuwo vya huyu eyeakinena nami.¹⁰ Nimuuza nimwamba, 'Nihendedze Ḳwana?' nae Ḳwana kanyamba, 'Nuka wende Damasiko, wendekokwambijwa kula kintu cha Muungu echonatsaka uhende.'¹¹ Kwa dzambo ḍya hu muyanga mukali sikuweza kuona kawii. Ndookomu hawa wenzangu wanigija yuroi hwenda haṭa Damasiko.¹² Hukuḍe kwiwa muntu muchuuwo eyeakihanwa Anania. Ewa muntu eyeakiḡa hi Sharia yehu, na hawa Wayahuḍi wonse weowakiishi Damasiko wekimuhila muno.¹³ Kanidzia, kasumama hafufi nami na kanyamba, 'Ndugu Sauli, ona kawii!' Iyo saa niweza kuona kawii nami nimuyowa.¹⁴ Kisa Anania kanyamba, 'Huyu Muungu jwa wabibi zehu kakutsana upate kumanya miroye na umuone muhumisijwe muhachi na umusikiye akwakunenani nawe jeje mwenye.'¹⁵ Koro unawa shaahiḍi jwakwe kwa wantu wonse, jwa kuwasumwiiya haya uoneyeyo na kusikia.¹⁶ Ḳubva, kwakuindani? Nawe nuka umuyombe Ḳwana akuyatsie nabvisezo upate kuḡopyegwa!"¹⁷ Paulo kagija kunena kamba, "Ḳubva niuja Yerusalemi, na nipfokuwa kuyombani humuḍe Hekaluni niona nzozi."¹⁸ Humu nzozi ni muuona Ḳwana akwakunyambani, 'Rebva unuke Yerusalemi haraka koro hawa wantu wa hapfa ntawatohikiza haya udzeyowambia dzuu yangu.'¹⁹ Ami nimwambukuya nimwamba, 'Ḳwana, ao wao wenye ntawakumanya ya kwamba nikiyenda humu masunagogini nikiwabiga na kuwangiza magerenzani hawa wakuhikiziyeo wewe!'²⁰ Na shaahiḍiḡo Siṭefano epfoakiyagwa, mimi mwenye niwapfo, na niḍikubali hiḍi hendo ḍya kumuyaga na nizyamia hizi nkanzu za hawa weowakimuyaga.'²¹ Ela Ḳwana kanyamba,

'Enda, nyakukuhumani kuye kwa hawa wantu wa vyeeti vingine.'²² Hawa wantu wamupfindiiya Paulo haṭa epfone hivi wanjia kuḡaani madzwi na nguvu wakyamba, "Muyageni, nkanamala kuishi!"²³ Wekiḡaa madzwi na kupfunga nkanzu zao na ngoro na kwangukia mutsanga dzuu.

²⁴ Huyu mura kawaamuru hawa asikariwe wamungize Paulo humu nkambini. Na kwamba wamubige na lucha apate kuḡima maana ya hawa Wayahuḍi weyokumubigiani madzwi.²⁵ Kenge wepfomufunga-funga ili abigwe, Paulo kamuuzza huyu mukuu eyekwapfo hapfaḍe kamwamba, "E sharia inamuruhusu kumubiga na lucha mwanansi jwa Kirumi asiyedzapatikana na tsowa ḍiḍeḍyonse?"²⁶ Huyu mukuu epfovisikia hivi, kamwendea huyu mura na kamuuzza kamwamba, "Kwakutsakani kuhenda kintu ga? Huyuḍe muntu ni mwanansi jwa Kirumi!"²⁷ Ḳubva huyu mura kamwendea Paulo na kamuuzza kamwamba, "Ṭanyambia, wewe u mwanansi jwa Kirumi?" Paulo kamwambukuya kamwamba, "Ee, mimi ni mwanansi jwa Kirumi."²⁸ Huyu mura kamwamba, "Ami nihenda muntu jwa Rumi kwa kuipfa chima chikuu cha fwedha." Paulo kamwambukuya kamwamba, "Ela mimi nivyajwa Murumi."²⁹ Mweedha mudza hawa wantu weowakitsaka kumukorofaṭa Paulo wadziuja na nyuma. Huyu mura mwenye kanjia oga epfohambuya ya kwamba Paulo ewa Murumi, na huku ewa kamamufunga na minyoro.³⁰ Huyu mura ekitsaka kumanya ya kwamba achi cha awa Wayahuḍi haswa wechowakimusiṭaki nacho Paulo ni chi. Ndookomu chamukoche, kamufunguya Paulo hi minyoro na kawaamuru hawa wakohani wakuu na gasa yonse ya wakuu wa Kiyahuḍi ikae chihako. Makisa kamupfiika Paulo usoni kwao.

23 Paulo kaiḡeḍeḍe gu hi gasa na kwamba, "Wandugu zangu! Mojo wangu ntau kajela na maisha yangu yonse usoni kwa Muungu haṭa hiḍi hiḍi yeo."² Huyu Mukohani Mukuu Anania epfovisikia hivi, kawaamuru hawaḍe weosumama hafufi na Paulo wamubige mapfi ya miyomu.³ Paulo kamwamba, "Hakika Muungu nae anakubiga, wewe wiye dza yukuta jupfakazijwejo nṭokaa! Kukaa hapfo kuni hukumu kuḡana na hi Sharia, na huku wewe mwenye kwakuivunzani hi Sharia kwa kuwaamuru wanibige!"⁴ Hawa wantu weokuwa hafufi na Paulo wamwamba, "Kwakumutsolani Mukohani Mukuu jwa Muungu!"⁵ Paulo kambukuya kamba, "Sikuvimanya haṭa wandugu zanguni, kwamba huyu ndiye huyu Mukohani Mukuu. Koro haya matsoro yamba, 'Nkudzomuneneye mazuka haju jwa wantu wenu.'⁶ Paulo epfoona ya kwamba wangine wa hi gasa wewa Masaḍukayo na wangine wewa Mafarisayo, kanena na idzwi kuu kamba, "Wandugu zangu, mimi ni Mufarisayo, mwana jwa Mafarisayo. Maana niyehejweyo hapfa ḍubini ni kwa dzambo ḍya kwamba nina madzikwaṭyo kwamba hawa wafwiyeo wadzafufujwa!"⁷ Epfokwisa kunena hivi ṭu, hawa Mafarisayo na Masaḍukayo wanjia kuhehani, na hichi kiṭaro gigawika.⁸ (Koro hawa Masaḍukayo wanakaa wakyamba ntaku kufufuka kwa hawa wafwiyeo, na kwamba ntaku malaika nolawe ruhu. Kenge hawa Mafarisayo wahikiza yonse vyohahu.)⁹ Kuholoka chara nkuu, na wangine wa hawa waalimu wa Sharia weokuwa kiṭaro cha Mafarisayo wasumama na wapfinga na nguvu, wamba, "Swiswi ntahukwakuonani tsowa ḍiḍeḍyonse ḍya huyu muntu ahendeyeḍyo! Pfangine kuna ruhu ambu malaika aneneye nae ḍugha!"¹⁰ Huku kuheha kuhenda kukali haṭa huyu mura kanjia oga wa

kwamba Paulo andehararujwa na kahi. Ndookomu kawaa-muru hawa asikariwe wende wakamuhwae na nguvu Paulo na humuđe kiṭaroni na wanjie nae humu nkambini. ¹¹ Huđe sikuwe Bwana kasumama hafufi na Paulo na kamwamba, “Dzipfe moja! Dzevi usumwiiveyo dzuu yangu hapfa Yerusalemi, ni haḍi Rumi nako wende ukahende dzevi.” ¹² Chamukoche magurani, Wayahuḍi wangine waṭuṭaa pfamodza na wahenda mupango wa kumuyaga Paulo. Waḍya muma wa kutsaadya ambu kunwa kiḍechonse haṭa wadzepfomuyaga Paulo. ¹³ Kwiwa wantu zaiḍi ya miyongo mine weopanga hivi pfamodza. ¹⁴ Makisa wawaḍaabvaṭa hawa wakohani wakuu na wazee wa Kiyahuḍi wenda wawamba, “Huḍya muma pfamodza wa kutsaadya kiḍechonse haṭa hudzefomuyaga Paulo. ¹⁵ Ḍubva nywinywi na hi gasa, humani muntu akamuyombe mura jwa Kirumi amuyehe Paulo kwenu. Dzhendezeni dza kwamba munatsaka kumuchona urembo, mumanye hi ya hachi dzuuye. Kenge swiswi hunawa hwaa ṭayari kumuyaga haṭa asidzafika hapfa.” ¹⁶ Ela mwihwawe Paulo kasikia dzuu ya hu mupango. Ndookomu kenda kanjia humu nkambini na kavimusumwiya Paulo. ¹⁷ Makisa Paulo kahana mumodza jwa hawa wakuu wa asikari kamwamba, “Muhwae huyu muurani wende nae kwa huyu mura. Ana kintu cha kamwambia.” ¹⁸ Ḍubva huyu mukuu jwa asikari kamuhwaa kenda nae kwa huyu mura, kamwamba, “Huyu mufungwa Paulo kanihana na kaniyomba nimuyehe kwako huyu muurani kwa dzambo ana kintu cha kukwambia.” ¹⁹ Huyu mura kamugija mukono huyu muurani, kamukuntia geri, makisa kamuuzwa kamwamba, “Wikitsaka kunyambia kintu ga?” ²⁰ Jeje kamwamba, “Hawa wakuu wa Wayahuḍi wakuḗaliana kukuyomba keso umupfiike Paulo gasani, wakidzihendeza dza kwamba wanatsaka kumanya hiḍe ya hachi dzuuye. ²¹ Ela nkudzowafwanye, kwa dzambo ḍya kwamba kuna zaiḍi ya wantu miyongo mine wadzeodzimufitsia kumuinda jeje. Waḍya muma wa kutsaadya ambu kunwa haṭa wadzepfomuyaga Paulo. Hivi wa ṭayari kuvihenda, wakuindiiyani chuuwocho ṭu.” ²² Huyu Mura kamwamba huyu muurani, “Nkudzomwambie yuḍejwone ya kwamba kuyanyambia haya mambo.” Makisa kamugonzozo huyu muurani. ²³ Makisa huyu mura kahana wakuu wa asikari wawii kawamba, “Wekani ṭayari asikari magana mawii wa kwenda Kaisaria, pfamodza na wapfaa farasi miyongo mifungahe na asikari magana mawii wa kujwana na mafumo, na muwe ṭayari kufikia saa ntahu za nasiku yeo. ²⁴ Mumpeni na Paulo mafarasi ya kupfaa na muhakikishe kwamba kafika salama kwa liwali Feliki.” ²⁵ Makisa huyu mura kora hi ḗaruwa hi: ²⁶ “Mimi Kilaudio Lusia nyakukworeani wewe Muhilwa Feliki, liwali jwa ḍyimbo, nikukedhya nto. ²⁷ Hawa Wayahuḍi wemugija huyu na wesaa kumuyaga. Ela nipfomanya ya kwamba ni mwanansi jwa Kirumi, nyenda mimi na asikari wangu hwenenda humuhwaa. ²⁸ Nikitsaka kumanya masiṭaki yao dzuu yakwe, ndookomu nimuhwaa nyenda nae gasani kwao. ²⁹ Niona ya kwamba nkakuhenda kiḍechonse cha kumuhendeza ayagwe ambu angizwe gerenzani. Wekimusitiṭaki na mambo yeyonahusu Sharia yao wenye. ³⁰ Na nipfomanyiswa ya kwamba Wayahuḍi wangine wakuhendani mipango ya kumuyaga, nihuna kumuyeha kwako. Niwamba hawa weokumusitiṭakini Paulo, wayayehe haya masiṭaki yao kwako.” ³¹ Ḍubva hawa asikari wamuhwaa Paulo dzeviḍe waamurijwevyo wenda nae uḍe siku haṭa Antipatiri. ³² Chamukoche, hawa asikari weowakyenenda na maguu

wauja nkambini. Wamuyatsa Paulo ende na hawa asikari wapfaiyeo mafarasi. ³³ Wepfofika Kaisaria, waimumpa hi ḗaruwa huyu liwali, na wamumumpa na Paulo. ³⁴ Huyu liwali kaisoma hi ḗaruwa makisa kamuuzwa Paulo ya kwamba kayawa ḍyimbo ga. Epfomanyiswa ya kwamba Paulo kayawa Kilikia, ³⁵ kamwamba, “Nainena hi ḍubiyo hawa wasiṭaki wako wadzefokudza.” Makisa kayavya amuri kwa asikari wamwamiye Paulo mpaanzenzi mwa Heroḍe.

24 Kwipfosia nsiku nsano, Mukohani Mukuu Anania kenda Kaisaria pfamodza na wazee wangine Wayahuḍi na wakili ahanijwe Tatulo. Wapfiika masiṭaki yao dzuu ya Paulo kwa liwali Feliki. ² Paulo epfohanwa humu kuzimu, Tatulo kaḍabva kumusitiṭaki kwa Feliki kamba, “Muhilwa Feliki, uyongozi wako mwema uhupfa naghea kwa kiṭemo kiyeya, na maperuko menji yakuhendwani kwa faida ya hi nsi yehu. ³ Haya hunayapfokea kula pfantu na saa zonse na moja wa ḍuḍa kwako. ⁴ Siṭaki kukuweka muno, ḍubva nakuyomba uwe munanso jwa kusikiya haya hudzeyonena kwa ufufi. ⁵ Huona ya kwamba huyu muntu ni haṭari. Anakaa akijumuya fuḍyo lumwengu yuzima kahi ya hawa Wayahuḍi. Na jeje ni muyongozi jwa hichi kiṭaro cha Wanazarayo. ⁶ Na kaḍema haṭa kuihendeza hi Hekalu itsee-wa nḍeru, naswi humugija. [Hwiipanga kumuhukumu ku-uḗana na Sharia yehu wenye, ⁷ kenge huyu Mura Lusia kavinjiiya na kahi, na hawa asikariwe wamuhudhara na nguvu mbitsi. ⁸ Makisa Lusia kayavya amuri ya kwamba hawa wasiṭaki wakwe wadze kwako.] Wewe mwenye ukimukora-kora huyu muntu unamanya ya kwamba haya mambo yonse hwi yokumusitiṭakini nayo ni ḍugha.” ⁹ Hawa Wayahuḍi wamugijia hachi Tatulo, nao wamba haya masiṭaki yonse ni ḍugha. ¹⁰ Huyu liwali epfomubigia peni Paulo anene, nae kamba, “Nina tsekea ya kudziheheha usoni kwako, koro ni-manyanya ya kwamba kwisakuwa ṭoibi jwa wantu wa hi hii nsi kwa myaka minji. ¹¹ Unaweza kuuza udzioneke mwenye ya kwamba, hangu nipfokwenda Yerusalemi kuyombani, ntazidzachia haṭa zaiḍi ya nsiku kumi na mbii. ¹² Hawa wasiṭaki wangu ntawakuniṭonga niwe kuḍaaṭianani na yuḍejwone Hekaluni, nolawe ntawakuniona niwe kujumuyani fuḍyo kahi ya wantu masunagogini ambu pfantu pfangine pfaḍepfonse humu mudzini. ¹³ Na wala ntawawezi kuyavya ushaahiḍi kwa haya weyokunisitiṭakini nayo. ¹⁴ Nisichoweza kukana usoni yako ni kwamba, mimi namuvunzia nkuhi Muungu jwa wabibi zehu kwa kuuḗa hi Njia ya Bwana ya hawa weyokwambani nza nsuwe. Nihikiza vyonse vyorejwevyo Shariani mwa Musa na kwa vyo vya manabii. ¹⁵ Nina madzikwatyo kwa Muungu, dzao, ya kwamba wantu wonse, wema na wazuka, wadzafufuka kuyawa kwa wafu. ¹⁶ Ndookomu nahenda kula nichonaweza kuṭwa, ili niweze kuwa na moja mwema usoni kwa Muungu na kwa wantu.” ¹⁷ Paulo kongeza kunena kamba, “Baaḍa ya kuṭana na Yerusalemi kwa myaka, niikwenda hukuḍe kupfiika nṭunu ya fwedha za kuuṭubva Wayahuḍi wangine weokuwa na ṭuri na niyavye na mvuugiya. ¹⁸ Nipfonikihenda hivi ndipfo pfa hawa wadzefowakuniṭonga humu Hekaluni. Iwa baaḍa ya kwamba nisakwisa kudzidheresa. Ntakwiwa kiṭaro cha wantu pfamodza nami wala fuḍyo iḍeyonse. ¹⁹ Ela kuna Wayahuḍi kuyawa ḍyimbo ḍya Asia weokuwapfo hapfaḍe. Ṭambere wandeewa na kintu nami, ndiwo wa kwamba wandekudza kunisitiṭakini kwako. ²⁰ Ambu hawa wantu hawa nawanene kwamba waniona na tsowa ga wepfonihana gasani kwao. ²¹ Lamuḍa tsowa ḍya kwamba nipfokuwa

gasani kwao nilalabva nyamba: 'Mwakunihukumuni yeo kwa dzambo dya kwamba nihikiza ya kwamba wafu wadzafufuka.' " 22 Dũbva Feliki, eyeimuka urembo dzuu ya hi Njia ya Bwana, kaisumamisa hi dũbi. Kawamba, "Nainena hi dũbi yenu hapfa pfa mura Lusia adzefokudza." 23 Makisa kamamuru huyu muku jwa asikari kwamba Paulo amijwe, ela apfegwe uhuru kachuchu, na hawa wabamuzwe watsevingirwa kumusaidia Paulo kwa njia ideyonse watsakiyeo kumusaidia nayo. 24 Baada ya nsiku kachuchu, Feliki kadza ae na mukaziwe Durusila, eyekuwa Muyahuđi. Kamuhumia muntu Paulo akamuhane, na kamusikiya akwakunenani dzuu ya kuwa na faro kwa Kiristo Yesu. 25 Kenge Paulo epfogija kunena dzuu ya kuwa muhachi, dzuu ya kudzimiza, na dzuu ya nsiku ya hukumu iyokudzani, Feliki kanjia oga na kamwamba, "Kwe saasambi le unaweza kwenda. Nalacha namfasi ya kukuhumia muntu baadaye akuhane."

26 Ekimuhana Paulo na kunena nae kutwa akidzikwatya ya kwamba Paulo andemumpa murunguura. 27 Baada ya myaka miwii kuchia, Pokio Festo kahenda liwali pfantu pfa Feliki. Feliki ekitsaka kudzitsakiza kwa hawa wayahuđi, ndookomu kamuyatsa Paulo gerenzani.

25 Epfokwisa nsiku ntahu hangu epfodabva kaziye, Festo kanuka na Kaisaria kenda Yerusalemi. 2 Hukuđe, hawa wakohani wakuu na wakuu wa Wayahuđi wamusitaki Paulo kwakwe. Wamulaiyalaiya Festo 3 muno awakubalie kumupfiika Paulo Yerusalemi, koro wewa wesakumupangia kumuyaga humu njiani. 4 Kenge Festo kawambukuya kamba, "Paulo ka gerenzani Kaisaria, nami mwenye nijwakuuja kuko si hađa kae. 5 Dũbva ikiwa kwamba muona ya kwamba kahenda tsowa dideđyonse, hawa wayongozi wenu nawagijane nami hwende Kaisaria wende wakamusitaki kuhukukude." 6 Festo kakaa nao nsiku zingine nane ambu kumi, makisa kauja Kaisaria. Chamukoche kanjia kuinenani hi dũbi gasani, na kaamuru Paulo ayehegwe gasani. 7 Paulo epfoyehegwa, hawa Wayahuđi weokudza kuyawa Yerusalemi, wamuringa na wađabva kuyavya masitaki menji na menji maziho maziho. Ela ntawakuweza kuyavya ushaahidi uđewonse. 8 Na Paulo kadzihehea kamba, "Sikuhenda tsowa dideđyonse dya kuivunza Sharia ya Wayahuđi ambu kuihenda mazuka Hekalu nolawe kumutsowea Kaisari." 9 Festo ekitsaka kudzitsakiza kwa hawa Wayahuđi, ndookomu kamuuza Paulo kamwamba, "Undetsaka kwenda Yerusalemi, nyende nikainene hi dũbi kuhukukude?" 10 Paulo kamwambukuya kamwamba, "Hapfa nya dũbini gasani kwa Kaisari, na ndipfo nipfonamala kuhukumigwa. Wewe mwenye kumanya urembo, kwamba mimi sikuwatsowe hawa Wayahuđi na kiđechonse. 11 Na ikiwa kwamba nivunza hi Sharia na nihenda dzambo dya kunimala kuhukumigwa kufwa, sikwakuyombani niyatsijwe. Kenge ikiwa kwamba haya masitaki ya hawa Wayahuđi nza nsuwe ntaku muntu eye na hachi ya kuningiza mikononi mwao. Natsaka hi dũbi ipfiikwe kwa Kaisari." 12 Dũbva Festo kaumana masikio na hawa washauri wakwe, makisa kamwambukuya Paulo kamwamba, "Kwa dzambo dya kwamba kuyomba hi dũbiyo ipfiikwe kwa Kaisari, dũbva unakwenda kwa Kaisari." 13 Baada ya muđa mufufi, haju Agiripa na Banike wenda Kaisaria kumutembeeya Festo na wamukarabishe. 14 Wakimakaa hukuđe kwa muđa, Festo kaimusumwiiya huyu haju hi dũbi ya Paulo, kamwamba, "Kuna muntu hapfa ayatsijwe gerenzani ni Feliki. 15 Na nipfokwenda Yerusalemi, hawa wakohani wakuu na wazee wa Wayahuđi wamusitaki kwan-

gu na waniyomba nimuhukumu. 16 Ela niwambia kwamba si kawađa kwa Warumi kumuhukumu muntu asitakiye, asidzasumamiana dũbini na hawa wamusitakiyeo, ili apate namfasi ya kudzihehea. 17 Dũbva wepfokudza hapfa hi dũbi sikuikawisa. Ipfofika chamukoche tu, niweka hi dũbi na niamuru huyu muntu ayehegwe gasani. 18 Ela hawa wasitaki wakwe wepfosumama kunena, ntawakumusitaki na dzambo dideđyonse zuka nitariyedyo kwamba wandemusitaki nađyo. 19 Ishinu wechokuwa nacho chonse ni ugaragara nae wa mađaro dzuu ya dini yao na dzuu ya muntu afwiye eyenahanwa Yesu. Ela Paulo kagija kunena kwamba huyu muntu ka moja. 20 Niwa niđanganika ya kwamba nihend-edze nipate kuiimuka urembo hi dũbi. Ndookomu nimuza Paulo ikiwa kwamba andeewa radhi ya kwamba hi dũbi ikanenegwe Yerusalemi. 21 Ela Paulo kayomba ya kwamba amijwe na hi dũbiye inenegwe ni Kaisari. Ndookomu niamuru kwamba amijwe hađa nidzefoweza kumupfiika kwa Kaisari." 22 Dũbva Agiripa kamwamba Festo, "Natsaka kumusikiya huyu muntu mimi mwenye." Festo kamwambukuya kamwamba, "Unamusikiya keso." 23 Dũbva chamukoche, Agiripa na Banike wadza na rembo dyonse, wadza wanjia hi nyumba ya kunenea dũbi pfamodza na wakuu wa asikari na wayongozi wa mudzi. Na kwa amuri ya Festo, Paulo kayehegwa humu kuzimu. 24 Makisa Festo kamba, "Haju Agiripa, pfamodza na nyonse mwiwo hapfa pfamodza naswi: Mwakumuonani ayu muntu ayu? Ndiye jwa hawa Wayahuđi wonse, hangu hapfa hađa Yerusalemi wamusitakiyeo kwangu wakibiga madzwi kwamba nkana-mala kuyatswa aishi. 25 Kenge sikuona tsowa dideđyonse ahendeyedyo, dimumaliyedyo kuhukumigwa kufwa. Na kwa kwamba jeje mwenye kayomba ya kwamba hi dũbiye yende ikanenwe ni Kaisari, nihuna kumupfiika kwa Kaisari. 26 Ela si kintu cha maana dzuuye, cha kwamba namworea Kaisari. Ndiyo maana nimuyeheyeo usoni yenu, na haswa usoni yako wewe haju Agiripa! Ili kwamba baada ya kumukora, niweze kupata kintu cha kumworea Kaisari. 27 Koro ntavikunikaiya dza kwamba ni sawa kupfiika mufungwa kwa Kaisari pfasipfo kuyanga tswee haya masitaki dzuuye."

26 Dũbva Agiripa kamwamba Paulo, "Una ruhusa ya kudzivonea." Na Paulo kagonzowa mukonowe na kađabva kudzihehea kamba, 2 "Haju Agiripa, nyakudzionani muntu niye na bađa hi hi yeo ya kudzihehea usoni kwako dzuu ya haya mambo yonse ya hawa Wayahuđi weyokunisitakini nayo. 3 Haswa kwa kwamba wewe u manyi jwa mila zonse za Wayahuđi na mambo yeyonawahendeza kutsaimukana. Dũbva nyakukuyombani uitise kunipfndiia. 4 Hawa Wayahuđi wonse wamanya namuna niishiyeyo hangu uđyanani mwangu. Wamanya hangu dabvu namuna nikaiyeo maisha yangu yonse, nsini kwehu na Yerusalemi. 5 Wesakunimanya kwa kitemo kiyeya, na wakitsaka kuyavya ushaahidi, wanayavya, kwamba hangu dabvu niishi dza mumodza jwa kiđaro chichonamuđamia Sharia muno cha dini yehu, yani kiđaro cha Mafarisayo. 6 Na hi saasambi nya hapfa kuhukumigwa kwa dzambo dya kwamba nidzikwatya ahađi ya Muungu aiwawekeeyo wabibi zehu. 7 Iide ahađi ya vyeeti kumi na viwii vya wantu wehu weokudzikwatyani kupfokea, wakiwa kumuyombani Muungu siku na musikahi. Muhilwa, hawa Wayahuđi wakunisitakini kwa dzambo dya haya haya madzikwatyo! 8 Kutu nywinywi wantu mwakuvionani vyumu kuhikiza kwamba Muungu anafufuya wafu?" 9 Paulo kagija kunena kamba,

“Mimi mwenye niitara ya kwamba ni haqi nihende kula nivyonaweza kumupfinga huyu Yesu jwa Nazareti. ¹⁰ Ndivyo nihendeyevyo Yerusalemi. Hawa wakohani wakuu wanimpa uwezo wa kuwangiza gerenzani wanafundi wenji wa Yesu. Na wepfohukumigwa kufwa, ami nikubaliana navyo. ¹¹ Myeedha minji niwahendeza wahukumigwe masunagogini mwonse, na nidema kuwahendeza waikane faro yao. Niwa na ngoro nao muno, haṭa ninkivalacha na midzi ya genini ili niwakuntise ḡina. ¹² Iwa kwa shuuli dzayo, niyokwendea Damasiko kwa amuri na mamulaka ya wakohani wakuu. ¹³ Muhilwa, nipfokuwa humu njiani chima cha dzuwa ḡya musikahi, niona muyanga kuyawa yuwinguni, wiwokuwa mukali kuchia hu muyanga wa hiḡi dzuwa unizingiyeo mimi na wantu hwiwokuwa charoni pfamodza. ¹⁴ Hwonse hugwa mutsangani, na nisikia idzwi ḡikineni nami Kieburania, ḡikyamba, ‘Sauli, Sauli! Kuṭi kwakunionesani tsungu? Ukishindana nami unadzikukamisa mwenye.’ ¹⁵ Nami niuza nyamba, ‘Awe ndiwe ga, ḡwana?’ Na ḡwana kambukuya kamba, ‘Mimi ndimi Yesu wiyekunionesani tsungu. ¹⁶ Ela nuka usumame wima. Nikuṭupukia kwa dzambo ḡya kwamba nikutsana kuwa muhumisi jwangu. Ni uwasumwiyeo wantu haya mambo uyaoneyeo na hayaḡe nidzeyokuyanga. ¹⁷ Nidzakupfonya na hawa wantu wa Isiraeli na wantu wa vyeeti vingine, nidzeokuhuma kwao. ¹⁸ Ni uwapfenuye matso yao na uwaperuye kuyawa kizani wauje muyangani, na wayawe uṭawalani mwa Shaaṭani wamuujie Muungu. Ili kwamba, kwa dzambo wanihakiza, Muungu anawayatsia nabvise zao na wadzakaa kuntu kwao kahi ya watsanwa wa Muungu.’ ¹⁹ ḡubva haju Agiripa, sikuweza kutsaitii hi nzozi kuyawa mbinguni nioneyeo. ²⁰ Nguzi ḡura nyenda nisumwiya Damasiko na Yerusalemi, makisa nidzanyenda kusumwiyani na ḡanda zingine za ḡyimbo ḡya Yuḡaya na kahi ya wantu wa vyeeti vingine. Nisumwiya kwamba wapfyehuze mama na wamuujie Muungu, na wahende mahendo ya kuyanga kwamba wapfyehuzi mama. ²¹ Hi ndiyo maana ya hawa Wayahuḡi wanigijiyee wakitsaka kuniyaga, nipfokuwa humu Hekaluni. ²² Kenge Muungu kanigija haṭa hiḡi hiḡi yeo, ndookomu nami nisumama hapfa, kuyavya ushaahiḡi wangu kwa wantu wonse, kwa hangu wantu wakuu haṭa waḡoḡo. Haya niyokunenani ni yayaḡe ya Musa na manabii waneneyeyo kwamba nzakudzahendeka: ²³ Ya kwamba huyu Masiya ni haqi akuntiswe ḡina na awe jwa ḡura jwa kufufuka kuyawa kwa wafu, kuyeha muyanga wa mupfonyo kwa Wayahuḡi na kwa wantu wa vyeeti vingine.” ²⁴ Paulo kadzihehea dza hivi haṭa ikifika pfantu Festo kamukelelea kamwamba, “Paulo, una maṭare wewe? Huko kusoma kwako kwini ṭo kwakukuyavyani kitswa!” ²⁵ Ela Paulo kamwambukuya kamwamba, “Muhilwa Festo, mimi si maṭare haṭa! Hivi vyyuwo nivyokunenani mvyi hachi, na nyakuvinenani nikiwa na mama zangu nzima. ²⁶ Haju Agiripa, nanena nae pfasipfo kumufitsa chuuwo, kwa dzambo ḡya kwamba haya ni mambo amanyiyeyo. Nina hakika ya kwamba haya mambo kayamanya modza kwa modza, koro ntayakuhendeka mfitsoni. ²⁷ Haju Agiripa, awa manabii nkukuwahikiza? Nimanya ya kwamba kuwahikiza.” ²⁸ Agiripa kamwambukuya Paulo kamwamba, “Kwakuṭarani ya kwamba unaweza kunihendeza Mukiristo kwa hichi hichi kiṭemo kifufi?” ²⁹ Ae Paulo kamwamba, “Kiwe kiṭemo kifufi ambu kiṭemo kiyeya, mayombo yangu ni kwamba, wewe na hawa wangine wonse weokunipfindiiyani yeo, muwe dzami, isipfokwamba mutseewa wafungwa dzami!” ³⁰ Makisa huyu ha-

ju, liwali, Banike, na hawa wangine wonse wanuka. ³¹ Na wepfonuka, wanenezana wamba, “Huyu muntu nkakuhenda tsowa ḡiḡedyonse ḡiḡyonamumala kuyagwa ambu kungizwa gerenzani.” ³² Na Agiripa kamwamba Festo, “ṭambere huyu muntu nkakuyomba hi ḡubiye ikanenwe ni Kaisari, andeewa jwa kufungujwa na gerenzani.”

27 Ipfohunikana kwamba hunjie charoni cha kwenda Uṭaliano na chombo, Paulo na wafungwa wangine wayatswa mikononi mwa Yuliusi, mukuu jwa kiṭaro cha asikari wa Kirumi chichochikihanwa “Kiṭaro cha asikari wa Kaisari.” ² Hunjia chombo chiyawiyecho Adiramito, chichokuwa kuchiani na geri ya ḡanḡari za ḡyimbo ḡya Asia, na hugonzowa. Pfamodza naswi kwiwa Mumakedonia jwa Tesalonike eyeakihanwa Arisitako. ³ Chamukoche hwojeka ḡanḡari ya Sidoni. Yuliusi ewa munanso kwa Paulo, kamuruhusu kwendaḡoya waḡamuzwe, wamumpe kiḡechonse echokuwa na ṭuri nacho. ⁴ Hukinuka na hapfo, hugija kwenda, ela kwa dzambo hichi chombo chikibigwa ni mpepfo nkali, huchia na huju yupfande jwa Kupuro juvingikiyejo na hi mpepfo. ⁵ Makisa huvuka ḡahari ya Kilikia na Pamufilia, hudza hukojeka Mura, mudzi wiwo Lukia. ⁶ Hapfaḡe huyu mukuu jwa asikari kenda kaona chombo cha kuyawa Alekizandaria, chichokuwa kwendani Uṭaliano, ndookomu kahungiza humuhumuḡe. ⁷ Hwenda mpompowe kwa nsiku nyinji, na haṭa hufika hafufi na Nido na ḡina muno. Kwa dzambo ḡya hi mpepfo, ntahukuweza kwenda usoni na hujuḡe yupfande. Ndookomu huchia na hi ḡanda ya kilulu cha Kirete ivingikiyeyo ne mpepfo, hukichia na Salimoni. ⁸ Huchia na geri geri ya hi ḡahari na ḡina muno haṭa hufika pfantu pefphonahanwa “ḡanḡari ya Naghea,” hafufi na mudzi wa Lesea. ⁹ Hwiwa hwisakuhwa muḡa muyeya charoni, haṭa nsiku ya jila ya kuyatsijwa nabvise iwa isakusia. Ndookomu iwa ngera ya haṭari ya kwenda charoni na chombo. ḡubva Paulo kawakanya kawamba, ¹⁰ “Wenzangu, nyakuanani ya kwamba hichi charo chehu kuyawa hapfa chinawa kizuka muno. Hi mizigo na hichi chombo vinanawika viwi, na kunafwa wantu.” ¹¹ Kenge huyu mukuu jwa asikari kauḡa hivi vyyuwo vya huyu nahudha na vya huyu mwenye hichi chombo kuliko kumusikiya Paulo. ¹² Hi ḡanḡari ntaiwa ḡanḡari nyema ya kukaa ngera ya mpepfo. Ndookomu wenji wa hawa wantu wekitsaka hugije kwenda, huḡeme kufika Foinikisi ikiwezekana, ili huikae hi ngera ya mpepfo hukuhukuḡe. Hi iwa ḡanḡari ya Kirete ipfandukiyeo moongo ya ḡanda ya nsini na moongo ya ḡanda ya dzuu. ¹³ Kuḡabva kubiga kapfepfo kuyawa ḡanda ya nsini, na hawa wantu waṭara ya kwamba wandeweza kwenda usoni dza wapangiyeyo. Ndookomu wanjia chomboni, wakuya nanga na waḡabva kwenda na huku geri geri ya ḡahari ya Kirete. ¹⁴ Ela kapfachu, kubiga vuṭo kuu ḡiḡyonahanwa “Vuṭo ḡya kuyawa ḡanda ya mbo ya dzuu,” kuyawa hapfa kiluluni. ¹⁵ Hiḡi vuṭo ḡikibiga hichi chombo, na hwipfoshindwa kuchipfandukiza huku kwa hi mpepfo, huchiyatsa chipfiikwe ni hi mpepfo. ¹⁶ Huchia na ḡanda ya nsini ya kilulu kiḡoḡo chichonahanwa Kauda, hwendeekohukivingika na hi mpepfo. Hukifunga hiki kingalawa cha hichi chombo na ḡina, ili kitsevunzika. ¹⁷ Hava wantu wepfokinuha hichi kingalawa wakikingiza humu chomboni, wakifunga hichi chombo gu na miriji. Wekishooga ya kwamba hichi chombo chinaweza kupfaa watsani geri ya ḡahari ya Libiya kivunzike-vunzike. ḡubva wasusya hiḡi hanga na wachiyatsa hichi chombo chende loola. ¹⁸ Haya mawimbi makali yagija

kuchibiga hichi chombo. Ndookomu chamukoche waḍabva kwangukia madzini hi mizigo ingine iyokuwa humu chomboni. ¹⁹ Nsiku ya hahu yakwe hawa wantu wavyangukia madzini na mikono yao wenye sehemu ya hivi vija vya kwendesea hichi chombo. ²⁰ Ntahukuweza kuḍiona hiḍi dzuwa wala hizi nyoha kwa nsiku nyinji, na huku kugija kubiga mpepfo nkali. Haḥa mwiso huyavya ḥamaa ya kwamba hundeweza kupfona. ²¹ Hawa wantu wepfokaa kwa muḍa muyeya pfasipfo kuḍya chakuḍya, Paulo kasumama kahi yao na kawamba, "Wenzangu, vindeewa urembo ḥambere mundeewa munisikia na kutsanuka na Kirete. Ḥambere mundenisikia, ntahundepata ḍina na hansara dza hi. ²² Kenge nyakumuyombani mutseefwa moja! Ntaku haḥa mumodza jwenu adzeyefwa. Hichi chombo ḥu ndicho kidzechonangika. ²³ Koro siku nidzija ni malaika jwa Muungu, huyu Muungu niye jwakwe na niyenamuyomba. ²⁴ Huyu malaika kanyamba, 'Paulo, nkudzoshoo! Ni haḍi ukasumame usoni kwa Kaisari. Na Muungu kwa ḥeiye, njwakuyapfonya maisha ya hawa wonse weo charoni pfamodza nawe.' ²⁵ Ḍubva wenzangu, dzipfeni moja! Koro nihikiza ya kwamba haya ya Muungu anyambiiyeyo yanawa hachi. ²⁶ Ela hichi chombo kijwakupfaa watsani mwa kilulu kisiku." ²⁷ Iwa nasiku, maḍyuma mawii hangu haya mawimbi yaḍabve, na hi mpepfo ikichipfiika hichi chombo huku na huku humu mwa hi ḥahari ya Adiria. Hafufi na siku kahi hawa maḥaharia waona dza kwamba hwiiwa kufikani hafufi na nsi guba. ²⁸ Ḍubva wasusya muriji humu madzini ufungijweo gaga na waona ya kwamba haya madzi yenda nsii mpima miyongo miwii. Nyumae wepfopima kawii waona haya madzi yendansi mpima kumi na nsano. ²⁹ Wekishooga ya kwamba hichi chombo kitsekwenda chikagonge myamba, ndookomu wasusya nanga nee na huku nsezi na wekiyomba ya kwamba nsi iche haraka. ³⁰ Hawa maḥaharia wekitsaka kuḍarama na humu chomboni, ḍubva waḍabva kukisusya madzini hiki kingalawa na wakidzihendeza dza kwamba wakwendani wakagise nanga na hukude usoni ya hichi chombo. ³¹ Ela Paulo kamwambia huyu mkuu jwa asikari na hawa asikari, kawamba, "Ikiwa kwamba hawa maḥaharia ntawakukaa humu chomboni ntamuwezi kupfona." ³² Ndookomu hawa asikari wazihuna hizi nkamba zizofungijwa hiki kingalawa na wakiyatsa kigwa madzini. ³³ Hafufi na nsi kucha, Paulo kawayomba wonse waḍye chakuḍya, kawamba, "Mumakaa kwa nsiku kumi na nee sasa, na muḍa huo wonse ntamudzaḍya kiḍechonse. ³⁴ Ḍubva nyakumuyombani muḍye chakuḍya. Munamala kuḍya hichi chakuḍya ili muweze kukaa moja. Koro ntakuwezi kwaara haḥa yuny-wii yumodza jwa vitswa vyenu." ³⁵ Epfokwisa kunena hivi Paulo kahwa mukaha, kamuyaviza asanḥa Muungu usoni kwao wonse, makisa kavunza na kaḍabva kuḍya. ³⁶ Wadzingiza moja, na kula mumodza jwao nae kaḍya chakuḍya. ³⁷ Hwonse pfamodza, hwiwokuwa humu chomboni, hwiiwa wantu magana mawii na miyongo mifungahe na wahanada. ³⁸ Kula muntu epfodya chakuḍya cha kumuḥosa, wayangukia hi bvaro ḥaharini kukivodhesa hichi chombo. ³⁹ Nsi ipfocha, hawa maḥaharia ntawakuihambuya hiḍe nsi. Ela waona pfantu pfaḥfaziyeḥfwa watsa geri ya hiḍe nsi, na wahuna kuḍema kuchipfaza hichi chombo hapfa watsani. ⁴⁰ Ndookomu wazihuna hizi nkamba zifungijweo na hizi nanga na waziatsa hizi nanga zizame ḥaharini. Wazifunguya na hizi nkamba zifungijweo na haya mapae yeyoyakitumika dza sukani. Makisa wafunga hiḍi hanga dzuu

na huku usoni ya hichi chombo ili hi mpepfo ichipfiike usoni hichi chombo na waḍabva kwenda geri ya ḥahari. ⁴¹ Ela hichi chombo kipfaa yugongo jwa nsanga na kigijika hapfa yugongoni. Hi nkumu ya hichi chombo igijika na ntaikuweza kutsegeeya. Ako huku nyuma kwa hichi chombo kuḍabva kuvunzwa viḍinku-viḍinku ni haya mawimbi. ⁴² Hawa asikari wekitsaka kuwayaga hawa wafungwa wonse, ili kutseewa haḥa mumodza jwao jwa kukogeeya ende geri ya ḥahari na aḍarame. ⁴³ Ela kwa dzambo ḍya kwamba huyu mkuu jwa hawa asikari ekitsaka kumupfonya Paulo, ḍubva kawavingira hawa asikari watsewayaga hawa wafungwa. Ishinu, kaa-muru kwamba hawaḍe wonse weonaweza kukogeeya watumpe madzini ḍura na wakogeeya kwenda geri. ⁴⁴ Hawa wangine wewa ni kwenda geri wakiwa wadzigija na mbao ambu viḍinku vya hichi chombo kivunzikiyecho. Hi ndiyo namuna yehu hwonse hwendeyeo geri salama.

28 Hwipfofika gubani salama, husikia ya kwamba hapfa pfantu pfanahanwa Malita. ² Hawa wenye hichi kilulu wahuhendea wema mwinji muno. Kwiwa kumaḍabva kunya mvuya na kwiwa na mpepfo, ndookomu wahukozea moho na wahukarabisha hwonse. ³ Paulo kaundukiza yuwavu jwa nsanzu na ewa kuzingizani humu mohoni. Kwa dzambo ḍya hiḍi pwikopwiko ḍya hu moho kuyawa nyoka na humu nsanzuni, imuuma na ilelewa hapfa mukononi. ⁴ Hawa wenye hichi kilulu wepfoiona hi nyoka ikwakulelewani na hapfa mukononi mwa Paulo, wambana, "Jibaḍi, huyu muntu huyu ni muyaji. Na ingawa kapfona na humu ḥaharini, sasa huyu muungu hachi nkakwakumuyatsa aishi kawii." ⁵ Kenge Paulo kaikukunta hi nyoka humu mohoni pfasipfo kuhendeka kiḍechonse. ⁶ Wekiḥaria ya kwamba njwakuvimba-vimba ambu agwe iyo saa afwe. Ela wepfokaa kiḥemo kiyeya na wakitsamuona ahendeke kiḍechonse, waperuya maḥaro yao na wamba, "Huyu ni muungu!" ⁷ Hafufi na hapfa hwipfokuwa, kwiwa makonde yeyokuwa ya haju jwa hichi kilulu ahanijwe Pabulio. Kahukarabisha urembo na hwiiwa wageniwe kwa nsiku ntahu. ⁸ Ise Pabulio ewa mujwazi jwa kanaḥa na humbo ḍya mwazi na ewa kaḥambaara ḥaḥani. Paulo kanjia humu chumbani mwakwe, kamuyombea, makisa kamuwekea mikono kamupfoza. ⁹ Kwipfohendeka hivi, nao hawa wajwazi wangine wonse humu kiluluni wadza na wapfonywa nḍwari zao. ¹⁰ Wahupfa nḥunu nyinji, na hwipfokuwa ḥayari kunjia charoni wahungizia na waryegha humu chomboni. ¹¹ Hukaa hapfa kiluluni kwa myezi mihahu, kisa hugonzowa na chombo cha kuyawa Alekizandaria, chicho-chikihanwa, "Miungu Mpatsa," chichokaa hapfa kiluluni hi ngera ya mpepfo. ¹² Hwojeka mudzi wa Sirakuze, hwen-deekohukikaa nsiku ntahu. ¹³ Hwipfonuka na hapfo, hwen-da haḥa mudzi wa Regume. Chamukoche kuḍabva kubiga mpepfo na ḍanda ya nsini, na hufika ḥanḍari ya Putoli kwa nsiku mbii. ¹⁴ Hukuḍe hwenda huḥonga wahikiza, wahuyombeyeo hukae pfamodza nao kwa ḍyuma modza. Makisa hwen-da Rumi. ¹⁵ Hawa wandugu wa Rumi wepfohupata maagu, wangine wadza wahuḥangera na hapfa pfa hu mudzi wiwonahanwa Marikiti ya Apiyo na wangine wadza wahuḥangera na hapfa pfa hu mudzi wiwonahanwa Nyumba ntahu za wageni. Paulo epfowaona, kamuyaviza asanḥa Muungu, na kanjia moja. ¹⁶ Hwipfofika Rumi, Paulo kayatsigwa adzikaiye pfaḍepfonse atsakiyeḥfwa ela awe na asikari mumodza jwa kumwamia. ¹⁷ Kwipfochia nsiku ntahu, Paulo kawahana mukutanoni hawa wakuu wa Kiyahuḍi wa hukude. Wepfokudziana kawamba, "Ndugu zangu, mimi

sikuwahendea uzuka uđewonse wantu wehu ambu kudziza mila za wabibi zehu. Ela nihendezwa mufungwa Yerusalemi na ningizwa mikononi mwa Warumi. ¹⁸ Wanikora-kora na wekitsaka kuniyatsa huru, koro ntawakuona zuka đıđeđyonse nihendeđeđyo đya kuniyagia. ¹⁹ Kenge wantu wangu wadziza niyatswe huru. Nami vinihendezwa niyombe kwamba hi đubi yangu ikanenegwe ni Kaisari, hađa nip-fokuwa si kintu cha kuwađia nacho wantu wangu. ²⁰ Ndiyo maana nitsakiyeyo kuonana nanywi na ninene nanywi. Koro mimi ni mufungwa kwa dzambo đya huyu Masiya eye madzikwađyo ya wantu wa Isiraeli." ²¹ Ao wamwambukuya wamwamba, "Ntahudzapata ɓaruwa zıđezonse dzuuyo kuyawa Yuđaya, nolawe ntaku Muyahuđi mwenzehu yuđeđ-wonse adziye na maagu yađeyonse ambu kunena kiđe-chonse kizuka dzuuyo. ²² Ela hundetsaka kusikiya mađaroyo. Koro humanya ya kwamba kula pfantu wantu ntawakiđaki hichi kiđaro uicho." ²³ Đubva wahuniyana nsiku ya kuđongana na Paulo, na hiyo hiyo nsiku kwenda wantu wenji hapfa pfa Paulo epfoakikaa. Hangu magura hađa mioro kanena nao na kuwaimusya dzuu ya Uhaju wa Muungu. Kađema kuwahendeza wahikize maagu dzuu ya Yesu

akitumia Sharia ya Musa na matsoro ya manabii, kuyanga ya kwamba haya eyokunenani nza hachi. ²⁴ Wangine wao wahikiza hivi vyyuwovye, ela wangine ntawakuhikiza. ²⁵ Kwa kwamba wasidzanuka wagawikana haya mađaro, Paulo kawamba, "Huyu Ruhu Mudheru kanena hachi, ephonena na kanwa ka nabii Isaya kwa wabibi zenu. ²⁶ Ewa kamba, 'Enda kwa hawa wantu, uwambe: Munapfindiia na kupfindiia, ela ntamuđoimuka kintu. Munachimiza na kuchimiza, ela ntamuđoona kintu. ²⁷ Koro vitswa vyenu vihenda vyumu, masikio yenu yahenda maziho, na mufinya matso yenu. Ela đambere si hivyo, matso yenu yandeona, masikio yenu yandesikia, akili zenu zindeimuka. Nanywi mundemuujiya Muungu, nae andemupfonya.'" ²⁸ Paulo kesa na kuwamba, "Đubva mumanye ya kwamba, maagu ya mupfonyo yapfiiki-jwa wantu wa vyeeti vingine. Wao wanayasikiia!" ³⁰ Paulo kaka hukuđe kwa myaka miwii, akiwa kuishini nyumba adzikođishiiyeyo mwenye. Na ekimukarabisha kula muntu endeye na kumuyowa. ³¹ Kasumwiia dzuu ya Uhaju wa Muungu na kuyongweeza dzuu ya ɓwana Yesu Kiristo, akina pfasipfo oga wala kuingirwa ni muntu.

Warumi

1 Mimi Paulo, niiye muhumisi jwa Kiristo Yesu, nyakumworeani nywinywi wantu wa Rumi mwiwo wahikiza. Muungu kanitsana dza ntumi jwa Kiristo na kanimpa kazi ya kusumwiiya Maagu Mema yakwe. ² Muungu ewa kaahidi dzuu ya haya haya Maagu Mema hangu kae na kae kuchiiya na kwa manabii wakwe. Hawa hawa manabii ndiwo woreyeo haya haya mambo humu mwa haya matsoro madheru. ³ Haya Maagu Mema ya Muungu aahidiyeyo ni dzuu ya huyu Mwanawe, avyaijwee dza mwanaadamu kuyawa sindo wa haju Daudi. ⁴ Dzuu ya udheru wakwe wa kimuungu, Yesu Kiristo Bwana jwehu katsanwa kuwa Mwana jwa Muungu eye na uwezo muku hapfaje efofufujwa kuyawa kwa wafu. ⁵ Kuchiiya na kwa Yesu, Muungu kanivodhya niwe ntumi jwakwe, ili kwa dzambo dyakwe niwahendeze wantu wonse wasiokuwa Wayahuji wamuhikize na kumuji jeje. ⁶ Haṭa nanywi pia mwaa humu longoni mwa hao hao wantu. Muhanigwa ili muweze kuwa wantu wa Yesu Kiristo. ⁷ Ndookomu nyakumworeani nywinywi wantu wonse mwiwo Rumi. Nywinywi mu wantu mutsakijweo ni Muungu na akimuhana muwe wantuwe wadheru. Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. ⁸ Nguzi cha ḍura namuyaviza ḍuda Muungu jwangu kwa dzambo dyenu nyonse, kuchiiya na kwa Yesu Kiristo. Koro faro yenu mwiyonayo kwa Yesu Kiristo yakusumwiiwani lumwengu yuzima. ⁹ Haṭa Muungu mwenye, huyu niyenamuhumikia na moja wangu wonse kwa kuyasumwiiya haya Maagu Mema dzuu ya huyu Mwanawe, kamanya kwamba nakaa nakumukumbuka nyonse ¹⁰ kula nikwakuyombani. Nakaa nikamuyomba Muungu kwamba, ikiwa kwamba ni miroye, nangaa sasa anampe namfasi niweze kumuṭembeeya huko kwenu. ¹¹ Nina hamu ya kuonana nanywi muno ili niweze kudzamumpa mvoni ya kiruhu idzeyokumiiza hizi faro zenu. ¹² Yani nichokunenani ni kwamba, hunangizana nguvu kwa hizi faro zehu. Hi faro yangu inamungiza nguvu nywinywi, na faro zenu zinanungiza nguvu mimi. ¹³ Wandugu zanguni, natsaka mumanye kwamba nikipanga muno kumuṭembeeya. Nikitsaka kudza nihende kazi ili kahi yenu nipate wantu wa kumuhikiza na kumuubā Kiristo, dza vivide nihendeyeyo kahi ya wantu wa vyeeti vingine. Ela kula nikit-saka kudza, kunawa na kintu chichonanavingira kudza, na haṭa hi saasambi sidzapata namfasi. ¹⁴ Nina muzigo wa kuyasumwiiya haya Maagu Mema kwa hawa hawa wantu wonse wa vyeeti. Hangu wasiṭaarabikiyeyo na haṭa wasiṭaarabika, wasomeyeyo na haṭa wasiosoma. ¹⁵ Ndiyo maana nina hamu muno ya kudza nimusumwiiye nanywi nywinywi mwiwo Rumi. ¹⁶ Mimi sione yutswa kuyasumwiiya haya Maagu Mema. Koro haya haya maagu ndiyo nguvu ya Muungu iyonawapfonya wonse weonayahikiza. Ḍura yasumwiiwani kwa Wayahuji na wapata mupfonyo, na sasa yakusumwiiwani kwa wantu wa vyeeti vingine, nao wakupfonywani. ¹⁷ Koro hi injili inahuyanga wazi tswee namuna ya

Muungu evyonawahwa wantu kuwa wahachi usoni kwakwe. Muungu anamuhwa muntu kuwa muhachi kuubana na hivide amuhikiziyeyo Muungu tu. Dza vya matsoro yaneneyeyo yakyamba, "Huyude jwa Muungu eyenamuhwa kuwa muhachi kwa dzambo dya faroye, huyo anaishi maisha ya ḍugha." ¹⁸ Muungu kakuhuyangani wazi tswee kwamba karejeswa ni haya mazuka na nabvise zonse za wanaadamu wezonahenda. Kakuhuyangani kwamba anawahukumu na hukude mbinguni aiko, koro kwa haya mazuka yao weyonahenda, wanaikaiya machingama hi hachi itsemanyikana. ¹⁹ Si ya kwamba aṭi ntawadzi kidechonse kuhusu Muungu haṭa. Koro haya mambo ya kwamba wayamanye dzuuye, Muungu kesakuyawapfenwiiya wazi tswee. ²⁰ Hangu kuumbwa kwa lumwengu, wantu wesakuviona hivide vyonse vya Muungu aumbiyeyo. Yani kuchiiya na kwa hivi aumbiyeyo, wanaadamu wesakuuona hu Umuunguwe na uwezowe usiwo chima, ingawa jeje mwenye nkaonekane na matso. Ndookomu ntawa kipfango kidechonse cha kutsamuṭii Muungu! ²¹ Koro ingawa wamanya kwamba kuna Muungu, ntawakae na kumuhila dza evyonamala kuhilwa, na wala ntawakae na kumuyaviza ḍuda. Ishinu wagala kuṭara mambo ya upuudhi muhupfu, na ntawaimuke kintu koro akili zao ziwanzia kiza. ²² Wanakaa na kudziona kwamba ni makaro, na hali huku ni maḍyura. ²³ Baḍala ya kumuyomba huyu Muungu mwenye nguvu eyenaishi maishi, wananjia kuyombani miungu ya masanamu. Hi miungu yao ingine ni masanamu ya wanaadamu, na hali mwanaadamu ni kiumbe chichonafwa kikawowa! Miungu yao ingine ni masanamu ya nyuni ambu ya waḍondo wangine garagara. ²⁴ Ndookomu Muungu kawayatsa nangere wadzihendeye haya mambo yao machafu weyonadzisikia kuhenda. Nao wanakaa na kuhendeanamambo machafu wao na wao. ²⁵ Hi hachi dzuu ya Muungu wanaiperuya ikawa nsuwe. Wanakaa na kuviyomba na kuvihumikia hivi vija vya Muungu aviumbiyeyo, baḍala ya kumuyomba huyu aviumbiye jeje mwenye! Jeje ni Muungu eyenamala kushadwa haṭa pfasipfosia. Amina. ²⁶ Kwa dzambo dyevihivi, Muungu kawayatsa wauḗe hizi ṭamaa zao nzuka nzuka za kimwii. Wake wangine wakuyaani na wake wenzao na hali Muungu nkakuumba kwamba vihendeke dzevyohivyo. ²⁷ Hawa wayume nao wanayatsa hi njia ya sawa ya muke na muyume, wakanjia ṭamaa ya kuyaana wao na wao. Wayume kwa wayume wanakaa na kuhendeanamambo machafu machafu. Ndookomu wanadzingizia kuhukumigwani dza weyonamala, kwa dzambo dya haya mahendo yao mazuka mazuka. ²⁸ Kwa kwamba wadziza kumuhambuya Muungu, nae Muungu kawayatsa wakidzitia haya maṭaro yao mazuka mazuka, ili kwamba wakidzihendea basi haya mambo wasiyomala kuyahenda. ²⁹ Myojo yao idzaa kula aina ya mazuka, kinḍedi, hamile na ugidifa. Wadzaa muriṭi wa uyaji na kufwia wantu ḍea. Kazi yao ni nkondo na winji wa makulekule na myojo mizuka mizuka

kwa wantu. Wao wabaraṭa nyano tu³⁰ na kunenea wantu mazuka. Ni wantu wamukeveyeo Muungu na weo waṭiriri, weonadziona na kudzihaḍa. Ao meshi wakulachani njia mpya mpya za kuhendea mazuka, na ni wantu wasiowasikia wavyazi wao.³¹ Ntawa akili, na ni wantu wasiohikizika, wasiotsaka wantu wa madzumbani mwao na wasiowafwiya ṭei wangine.³² Hawa hawa wantu wamanya tswee kwamba, wantu weonahenda mambo mazuka mazuka dzayo, Muungu anawahukumu kufwa. Ela wao ntaviwamuḍe! Wanagija kuhenda mazuka nangere na kuwangiza moja na wangine wagije kuhenda mazuka.

2 Ḍubva wewe mwenzangu, ikiwa kwamba unawanena wangine kwamba wanahenda mazuka, ḅasi umanye kwamba haṭa nawe nkuwezi kudzihehea haṭa kachuchu. Koro ukwakuwahukumuni wangine, kwakudziyeheani hukumu wewe mwenye, kwa dzambo haṭa nawe kwakuyahendani yayade mambo wiyokuwanenani nayo wenziwo kwamba wakuyahendani.² Humanya ya kwamba Muungu anawahukumu na hachi hawade weonahenda mambo dzayo.³ Wewe ukwakuwanenani kwamba hawade weonahenda mambo dzayo wanamala kuhukumigwa, na hali nawe pia kwakuyahendani, unaṭara kwamba e hukumu ya Muungu inakusaza?⁴ Ambu kwakumubalifani Muungu kwa dzambo ḍya kwamba jeje ni munanso muno kwako? Yani kwakuonani kwamba jeje si muharaka jwa kukuadhiḅu na kakukuiṭisiani! Munamba nkwaona haṭa kwamba hu huu wemawe wonse eokukuhendeani, kakukupfani namfasi nangere ili upate kupfyehuzi mama?⁵ Ela kwa dzambo ḍya kitswacho chumu na kutsaatsaka kupfyehuzi mama kwako, kwakudzifundikiani adhaḅu nkuu idzeyokudza hiyo hiyo nsiku ya Muungu adzeyowarejea wanabvise, na kuwahukumu na hachi.⁶ Hiyo hiyo nsiku, Muungu kadzamuipfa kula mumodza kuuḅana na mahendoye.⁷ Hawade weonagija kuhenda mema na kulacha kwamba Muungu awakuzye na kuwahendea wapfegwe hila na kuwa na maisha yasiyosia; wantu dza, Muungu anawapfa maisha ya kuunga na yuungo.⁸ Ela hawade weo na umimi, weonayatsa haya mambo ya hachi wakauḅa mazuka, ngoro ya Muungu idzawasukia.⁹ Kudzawa na ḍina na tsungu mukuu muno kwa kula mwanaaḍamu eyenahenda mazuka. Na haya haya mambo yadzawapata hangu Wayahuḍi mumpaka wantu wa vyeeti vingine.¹⁰ Kenge kwa hawade wonse weonahenda mema, Muungu kadzawakuzya na kuwapfa hila nkuu na naghea. Na haya haya mambo kadzayawahendea hangu Wayahuḍi mumpaka wantu wa vyeeti vingine.¹¹ Koro Muungu nka upenḍeleo kwa yuḍejwonse.¹² Wayahuḍi weonahenda nabvise na hali huku waimanya hi Sharia ya Musa, wadzahukumigwa kuuḅana na hi Sharia. Wantu wa vyeeti vingine ntawa Sharia ya Musa. Ela hawade weonahenda nabvise na hali wamanya kwamba wakuhendani nabvise, nao pia wadzanangwa, haṭa ingawa ntawaidzi hi Sharia ya Musa.¹³ Koro Muungu nkamuhwae muntu kuwa muhachi kwa dzambo ḍya kuisikiya hi Sharia haṭa, ela anamuhwae muntu kuwa muhachi ikiwa kwamba kahenda hivi vya hi Sharia ivyonamumala kuhenda.¹⁴ Gula wantu wa vyeeti vingine hi Sharia ya Musa ntawanayo. Ela kula pfa akili zao zipfonawahuma kuhenda hivi vye Sharia ivyonatsaka, ḅasi wao wenye wanawa dza kwamba hi Sharia yoregwa myojoni mwao.¹⁵ Hii inayanga kwamba hivi vye Sharia ivyonatsaka, wavimanya myojoni mwao. Haṭa hizi mama zao zinayanga tswee kwamba hiḍi hiḍi dzambo ni ḍugha. Koro

akili zao zinawapfa kumanya kwamba dzambo siku ni dzema ambu ni zuka.¹⁶ Ndookomu hivi hivi ndivyo vidzeyowahendekela hiyo hiyo nsiku ya Muungu adzeyowahukumu wanaaḍamu kwa dzambo ḍya haya mambo weyonafitsa myojoni mwao. Kuuḅana na hi Injili niyonasumwiiya, Muungu kadzawahukumu wanaaḍamu wonse kuchiiya na kwa Kiristo Yesu.¹⁷ Wewe unadziona kwamba u Muyahuḍi na ukadzihwaiya kwamba aṭi nku untu kwa dzambo kuimanya hi Sharia ya Musa. Unadziona kwamba u jwa Muungu¹⁸ na ukadzihwaiya kwamba kuimanya miro ya Muungu. Unadziona kwamba hi Sharia ikuyongweeza namuna ya kuhambuya mambo yeyo mema ya mwiso.¹⁹ Unadziona ya kwamba unaweza kuwagija yuroi ntumbu matso, na unadzihwaa dza muyanga wa kuwayangaiya hawade weo kizani.²⁰ Unadziona dza kwamba u mwaalimu mukuu jwa kuyongweeza maḍuḍalesa na wantu wasiodzangora. Una hakika ya kwamba hi Sharia ikuyongweeza hi hachi pfamodza na umanyi wonse.²¹ Ḍubva, wewe wiyenawayongweeza wangine, nkwadziyongweeza wewe mwenye nguzi? Unawambadze wantu watseekwiwa, na hali kati wewe mwenye kwakukwiwani?²² Unawamba wantu, "Namutse-vunza ukwe," na hali wewe mwenye kwakuvunzani ukwe. Unakwamba kukeva mambo ya miungu na hali wewe mwenye unakaa na kukwiwa vija vivyonawekwa mahekaluni mwa miungu ya nsuwe.²³ Aṭi unakaa na kudziona kwamba kuimanya hi Sharia ya Muungu. Munamba nkukwakuonani haṭa kwamba avi wivyokuvunzani Sharia kwakudihendezani hiḍi sari ḍya Muungu ḍinjie kubalifigwani?²⁴ Koro vyoregwa matsoroni kwamba, "Wantu wa vyeeti vingine wakudikufuruni sari ḍya Muungu kwa dzambo ḍyenu nywinywi Wayahuḍi!"²⁵ Huko kuhinywa kwako kunawa na maana ikiwa kwamba kuiṭii hi Sharia. Ela ikiwa kwamba kwakuivunzani, ḅasi nku ugaragara uḍewonse na muntu asiyengizwa ntinyeni!²⁶ Muntu jwa kyeeti kingine asiyedzahinywa, akiṭii hi Sharia, Muungu nkamuhwaa dza muntu ahinyijwe?²⁷ Ndookomu nywinywi Wayahuḍi mudzahukumigwa ni wantu wa vyeeti vingine weokuiuḅani hi Sharia ingawa ntawadzahinywa. Wadzamuhukumu kwa dzambo ḍya kwamba, ingawa mwakuhinywani na hi Sharia muyorejwa, ela munakaa na kuivunza.²⁸ Hivi ni kunena kwamba, si kula avyaijwe Muyahuḍi kwamba ni Muyahuḍi jwa ḍugha haṭa. Na wala kuhinywa ḅasi kimwii ntakumuhendeeze muntu kuwa Muyahuḍi jwa ḍugha.²⁹ Ela Muyahuḍi jwa ḍugha ni huyude eyenamuti Muungu na moja. Yani ni huyude ahinyijwe mojonni mwakwe. Hiḍi hiḍi ni dzambo ḍya kiruhu na wala si dzambo ḍya kuuḅa matsoro ya Sharia yorejweyo pfantu. Muntu dzae nkapate shaḍu kuyawa kwa wanaaḍamu, ela anapata shaḍu kuyawa kwa Muungu.

3 Mani ḍubva kuwa Muyahuḍi kuna faida ga? Ambu muntu akihinywa kuna wema ga?² Kuwa Muyahuḍi kuna maana kwa kula njia. Cha ḍura ni kwamba Wayahuḍi ndiwo wantu wa Muungu awakabidhiyeo haya maaguye.³ Gula ni ḍugha kwamba wangine wao ntaweewa wahikizika kwa Muungu le. Ela hivyo hivyo ni kunena kwamba nae Muungu anavunza ahaḍi zakwe?⁴ Moro, sivyo kaḅisa! Muungu anagija kuwa muhachi kwa kula dzambo aneneyedyo, haṭa ikiwa kwamba wanaaḍamu wakaiya kunena nsuwe. Koro haya matsoro yamba, "Wipfonanyambia uzuka wangu, vyuuwo vyako mvyo hachi; na ukinipfiika ḍubini, wewe unashinda."⁵ Ikiwa kwamba mazuka yehu yanayanga namuna ya Muungu aivyo muhachi ephonahukumumu, ḍubva aswi

hwambedze? Hwambe kakuhuoneani? Nyakunenani hivi koro ndivyo vya wantu wangine wevyonaṭara. ⁶ Ela sivyo kabisa! Ṭambere Muungu nkahukumu na hachi mani andeweza kujuhukumu aju lumwengu? ⁷ Ela ṭambere Muungu anagija kuonekana muhachi na kugija kupata shaḍu kuchiiya na hivi niivyo munsuwe, mani kuṭi amaale nahwajwa kuwa munabvise? ⁸ Wantu wangine wakuhupfangizani kwamba hwakuwayongweezani wantu wagije kuhenda mazuka ili waweze kupata mema. Hao hao wantu Muungu anawahukumu dza wevyonamala kuhukumigwa. ⁹ Ḑubva hwambedze? Hwambe swiswi Wayahuḍi huna maana kuchia wantu wa vyeeti vingine? Moro sivyo kabisa! Koro ni maanena hangu hapfo kaḍura kwamba, Wayahuḍi na wantu wa vyeeti vingine, wonse wakuṭawaligwani ni nabvise. ¹⁰ Ni dza hivi vya haya matsoro yaneneyevyo yakyamba, "Ntaku haṭa mumodza eye muhachi usoni kwa Muungu. ¹¹ Ntaku haṭa mumodza eyenaimuka, wala eyenamulacha Muungu. ¹² Wanaaḍamu wonse wamuyatsa Muungu. Wonse watsowa tswee, na ntaku haṭa mumodza eyenahenda mema. ¹³ Vyuuwo vyao wevyonanena, ni vizuka vizuka dza tsatsu wa mbeera ziizo wazi. Nyiimi zao zibarata kunena nsuwe, na manwa yao yananena vyuuwo vizuka vizuka, viivyo dza singo wa nyoka. ¹⁴ Manwa yao yanakakanyika maḍuwo mazuka mazuka. ¹⁵ Na ni waharaka wa kukukamisa wantu na kuwayaga. ¹⁶ Kula wepfonakwenda, kazi yao ni kunanga-nanga maisha ya wantu na kuwayatsia ḍina. ¹⁷ Ao meshi ntawadzi kukaa na naghea na wantu, ¹⁸ na wala ntawamushooge Muungu!" ¹⁹ Sasa humanya kwamba hi Sharia inawahusu Wayahuḍi, koro ndiwo waipfegejweo. Na waipfegwa ili lumwengu jwonse jutseewa na kiḍechonse cha kudzihehea nacho usoni kwa Muungu. ²⁰ Koro ntaku yuḍejwonse eyenahwajwa kuwa muhachi usoni kwa Muungu kwa dzambo ḍya kuiuḅa hi Sharia, kwa kwamba kazi ya hi Sharia ni kuwayanga wantu kwamba ni wanabvise. ²¹ Ela sasa Muungu kaihuanga hi njia ya kuhuhendeza kuwa wahachi usoni kwakwe. Si kwa kuuḅa Sharia, ela ni kwa kuuḅa hi njia ihadzijweyo humu matsoroni. ²² Muungu anawahwaa wantu kuwa wahachi kuuḅana na faro weyonayo kwa Yesu Kiristo. Na anahenda hivi kwa wonse wahikiziyeo, kwa kwamba ntaku ugaragara kahi ya Wayahuḍi na wantu wa vyeeti vingine. ²³ Koro wanaaḍamu wonse wahenda nabvise na wapfungukijwa ni udheru wa Muungu. ²⁴ Ela kwa dzambo ḍya ṭeiye, Muungu kawapfa wanaaḍamu wonse ṭubvo ḍya kuwahendeza wawe wahachi usoni kwakwe. Kahenda hivi kwa kumuhuma Yesu Kiristo adziye akiwayavya nabviseni na akiwaweka huru. ²⁵ Muungu kamuyavya Yesu awe dza mvuugiya ili kwamba kuchiiya na kwa hu mwaziwe ehiyeo, hawaḍe wamuhikiziyeo wapate kuyatsijwa nabvise zao. Kavihenda nangere ili apate kuwayanga wanaaḍamu kwamba jeje ni muhachi. Koro kae Muungu kawaitisia wanaaḍamu haṭa nkakuwahukumu kwa nabvise zao wahendeyezo. ²⁶ Na kwehii ngera ya yeo, Muungu kayanga wazi tswee kwamba jeje ni muhachi. Na hawaḍe wanabvise wamuhikiziyeo Yesu, jeje anawahwaa kuwa wahachi usoni kwakwe. ²⁷ Ḑubva aṭi hunaweza kudzivunia kwamba huhenda kiḍechonse kimuhendezeyecho Muungu ahuhwae kuwa wahachi usoni kwakwe? Ntaku kiḍechonse! Na ni kwa dzambo ga ntaku kintu? Ni kwa kwamba ntahuwezi kuwa wahachi usoni kwakwe kwa kuuḅa Sharia. Ela hunahwajwa kuwa wahachi kwa dzambo ḍye faro yehu hwiyonayo kwa Yesu Kiristo. ²⁸ Ndookomu hunakwamba Muungu anamuh-

waa muntu kuwa muhachi kuuḅana ne faro eyonayo, na wala si kwa kuuḅa Sharia. ²⁹ Ambu munaṭara kwamba Muungu ni Muungu jwa Wayahuḍi basi? Dzaambia siye Muungu jwa wantu wa vyeeti vingine pia? Ndivyo, Muungu ni Muungu jwa wantu wa vyeeti vingine pia. ³⁰ Koro kuna Muungu mumodza ṭu. Na kuna njia modza ṭu iyonawahendeza wantu kuwa wahachi usoni kwakwe. Hangu Wayahuḍi wahinyijweo na haṭa wantu wa vyeeti vingine wasiohinywa, wonse anawahwaa kuwa wahachi usoni kwakwe kuuḅana ne faro weyonayo. ³¹ Ḑubva avi hwivyokungiziani mukazo dzuu ya kuwa na faro, ni kunena kwamba hwakuihendezani e Sharia kutsaawa na maana? Moro, sivyo haṭa. Hivi hwivyokunenani hwakuingiziani mukazo hi Sharia.

4 Ḑubva hwambedze dzuu ya bibi jwehu Ibrahimi? ² Muungu kamuhwaadze kuwa muhachi usoni kwakwe? ² Ṭambere Muungu andeewa kamuhwaa Ibrahimi kuwa muhachi kwa dzambo ḍya mahendoye mema, basi Ibrahimi andeewa na kintu cha kudzivunia. Ela nka sabaḅu ya kudzivunia usoni kwa Muungu. ³ Koro haya matsoro yamba, "Ibrahimi kamuserefaṭa Muungu, nae Muungu kamuhwaa kuwa muntu muhachi." ⁴ Muntu eyenahenda kazi anapfegwa maipfo. Na haya maipfoye nkayapfegwe dza kwamba ni nṭunu, ela anayapfegwa kwa kwamba ni hachiye. ⁵ Ela kwa Muungu muntu anahwajwa kuwa muhachi kwa dzambo ḍya kumuserefaṭa jeje eyenawayatsia haṭa wanabvise, na wala nkahwajwe kuwa muhachi kwa dzambo ḍya mahendoye. ⁶ Haṭa haju Ḑauḍi kanena dzuu yeḍihidi dzambo, ephonena dzuu ya tsekea ya muntu yuḍejwonse jwa Muungu eyenamuhwaa kuwa muhachi pfasipfo kuyowa mahendoye. ⁷ Kamba, "Wana tsekea iyodze hawaḍe wa Muungu awayatsiiyeo mazuka yao na kuziwafutia nabvise zao!" ⁸ Wana tsekea iyodze hawaḍe wa Ḑwana asiowaṭalia nabvise zao kawii meshi!" ⁹ Ḑubva ai tsekea ya haju Ḑauḍi aneneeyo, nza Wayahuḍi basi ambu haṭa wantu wa vyeeti vingine? Dzaambia si ya wantu wonse? Hunakaa na kwamba Muungu kamuhwaa Ibrahimi kuwa muntu muhachi kwa dzambo ḍya faro eyokuwa nayo. ¹⁰ Epfoṭaligwa kuwa muhachi, ewa kamaahinywa ambu ḅaḍo? Humanya ya kwamba Muungu kamuhwaa kuwa muntu muhachi ḍura, makisa kadzakahinywa nyuma. ¹¹ Ibrahimi kahinywa ḅaḍa ya kwamba Muungu kamuhwaa kuwa muntu muhachi. Kuhinywa kwakwe kwiwa ni alama ya kuyanga kwamba Muungu kamuhwaa kuwa muntu muhachi kwa dzambo ḍya namuna amuserefaṭiyevo Muungu, ingawa ewa nkadzahinywa. Ndookomu Ibrahimi ndiye baba jwa kiruhu jwa hawaḍe wonse wamuhikiziyeo Muungu na wakitaligwa kuwa wahachi, ingawa ntawadhahinywa. ¹² Na pia ni baba jwa kiruhu jwa hawaḍe wonse wahinyijweo na wakimuhikiza Muungu. Si baba jwao kwa dzambo ḍya kuhinywa, ela ni baba jwao kwa dzambo ḍya kwamba wamuhikiza Muungu dza viviḍe vya baba jwehu Ibrahimi amuhikiziyevo haṭa kabila nkadzahinywa. ¹³ Muungu ewa kamuahidiā Ibrahimi na yuvyeewe kwamba kadzajumumpa huju lumwengu jwonse juwe jwakwe. Ibrahimi nkakuiwekejwa hi hii ahaḍi kwa dzambo ḍya kuziḅa Sharia haṭa, ela kaiwekejwa kwa dzambo ewa kamuhikiza Muungu, na Muungu kamuhwaa kuwa muntu muhachi. ¹⁴ Koro ṭambere hawaḍe wa kupata hivi vya Muungu evyonaahidi ni hawaḍe weonaḅa Sharia, basi ni kunena kwamba kumuhikiza Muungu ntaku maana, na haṭa hi ahaḍi ya Muungu ntaḱ faḍa iḍeyonse. ¹⁵ Hi Sharia inawahendeza

hawađe weonaivunza wakaadhiḽigwa. Ela ikiwa kwamba ntaku sharia, ḽasi ntakuwe na muntu jwa kuadhiḽigwa kwa tsowa ḽya kuvunza sharia. ¹⁶ Ndiyo maana kumuhikiza Muungu ndiḽyo dzambo muhimu. Muungu kaihuwekea hi ahaḽiye ḽure, ndookomu ni ahaḽi iyo na uhakika. Hi hii ahaḽi si ya hawađe weo na Sharia ḽu, ela nza haḽa hawađe wasio na Sharia wamuhikiziyeo Muungu dza Ibrahahimu. Koro Ibrahahimu ndiye huyu baba jwa wonse weonamuhikiza Muungu. ¹⁷ Dza vya matsoro yanenevyevo yakyamba, Muungu kamwamba Ibrahahimu, “Nikuhendeza kuwa baba jwa vyeeti vinji.” Epfoakiyambijwa haya haya, Ibrahahimu ewa usoni kwa Muungu na kayahikiza. Huyu ndiye huyu Muungu eyenawafufuya wafu, na haḽa mambo yasiyodza-hendeke akayahwaa dza kwamba yesakuhendeke. ¹⁸ Hi hiḽe ngera, Ibrahahimu ewa na chima cha myaka gana. Ela nkakufwa moja, kagija kumuserefaḽa Muungu ḽu haḽa ingawa edzimanya kwamba kamaawa jarisa ghogho, na mukaziwe ewa ni ndaḽa. Muungu epfomuahidi Ibrahahimu kwamba anawa baba jwa vyeeti vinji, na kwamba yuyveejwe junawa yuku dza hizi nyoha, Ibrahahimu kamuserefaḽa Muungu, ingawa dzambo dzaḽyo ḽinaonekana kwamba ntaḽiwezi kuhendeke. Na Ibrahahimu kadzakawa baba jwa vyeeti vinji ḽugha. ²⁰ Ibrahahimu nkakungiza kajela iḽeyonse kwa hi ahaḽi ya Muungu amuwekeeyo. Ishinu serefano yakwe igija kuwa na nguvu na kamuyaviza shaḽu Muungu, ²¹ akiwa na uhakika kwamba Muungu ana uwezo wa kuenda hivi aahidiyevyo. ²² Na ndiyo maana Muungu kamuhwaa Ibrahahimu kuwa muntu muhachi kwa dzambo ḽye faroye eyokuwa nayo. ²³ Hivi vyorejwevyo kwamba, “Muungu kamuhwaa Ibrahahimu kuwa muntu muhachi,” ntavikworegwa kwa dzambo ḽya Ibrahahimu jeje hekeḽu haḽa, ²⁴ ela vyoregwa kwa dzambo ḽyehu pia. Vinahupfa uhakika wa kwamba hukimuhikiza Muungu, huyu amufufwiye ḽwana jwehu Yesu Kirisḽo kuyawa kwa wafu, ḽasi haḽa naswi pia Muungu anahuhwaa kuwa wahachi. ²⁵ ḽwana Yesu kayavigwa apate kufwa kwa dzambo ḽya nabvise zehu, na kafufujwa kuyawa kwa wafu ili naswi huweze kuwa wantu wahachi usoni kwa Muungu.

5 Na kwa kwamba Muungu anahuhwaa kuwa wahachi usoni kwakwe kwa dzambo ḽya faro zehu, ḽasi huna naghea na Muungu kuchiiya na kwa ḽwana jwehu Yesu Kirisḽo. ² Kirisḽo kahupfa njia ya kuifikia hi hii ḽei ya Muungu huipatiyeyo hi hii saasambi kwa dzambo ḽya faro zehu. Ndookomu naswi hunatsekea kwa haya madzikwaḽyo hwiyonayo, ya kwamba Muungu kadzahungiza maremboni mwakwe. ³ Na zaiḽi ya hayo, haḽa hukiwa maḽinani pia hunatsekea, koro humanya kwamba maḽina yanahuyongweeza kuiḽisa. ⁴ Kuiḽisa kunahupfa nguvu za kugija kuwa na myenendo myema, na myenendo myema inahwongezea madzikwaḽyo yehu ya kupata mupfonyo. ⁵ Na haya haya madzikwaḽyo hwiyonayo ntayanahungiza yutswani, koro Muungu kahuyanga matsakoye makuu kuchiiya na kwa Ruhu Mudheru jwakwe. Muungu kamuhukakanya huyu huyu Ruhu myojoni mwehu dza ḽola yakwe ahupfiyeyo. ⁶ Koro hwiḽfokuwa amaale ntaḽudziwezi haḽa kachuchu, Kirisḽo kadza na wakati mwema ḽa, na kafwa kwa dzambo ḽyehu hwonse hwiwo wanabvise. ⁷ Si rahisi kuona muntu adzibigie koḽela kuyagwa kwa dzambo ḽya muntu muhachi yuḽejwonse. Pfangine muntu anaweza kudziḽolea kuyagwa kwa dzambo ḽya muntu mwema. ⁸ Ela ḽayowani namuna ya Muungu ahuyangiyevyo kwamba kahutsaka. Koro ingawa

hwiikiishi nabviseni, Kirisḽo kadza kafwa kwa dzambo ḽyehu! ⁹ Kwa kwamba Kirisḽo kamahuhendeza kuwa wahachi usoni kwa Muungu kuchiiya na kwa kifoche, ḽasi pia huna uhakika kwamba anahupfonya kuyawana ne hukumu ya Muungu idzeyokudza. ¹⁰ Hivi hivi huna uhakika navyo kwa dzambo ḽya kwamba hwiḽfokuwa nyabva na Muungu, hupatanishwa nae kawii kuchiiya na kwa hichi kifo cha huyu Mwanawe. Na sasa hukimapanishwa na Muungu, ḽasi huna uhakika kwamba hunapfonywa, koro huyu Mwanawe ka moja. ¹¹ Na si hivyo ḽu, ela sasa huna tsekea nkuu muno kwa Muungu kwa dzambo ḽya kwamba kuchiiya na kwa ḽwana jwehu Yesu Kirisḽo swiswi hupatanishwa na Muungu. ¹² Kae nabvise injia lumwenguni kwa dzambo ḽya muntu mumodza. Na hiyo hiyo nabvise ahendeeyo iyeha kufwa. Ndookomu kufwa kunamufikia kula mwanaaḽamu kwa kwamba wonse wahenda nabvise. ¹³ Gula wanaaḽamu wekihenda nabvise hangu kae na kae kaḽila Muungu nkadzawayehea hi Sharia. Ela nabvise zao ntaḽiḽaligwe koro ntakwiwa sharia iḽeyonse. ¹⁴ Ingawa hangu ngera ya Aḽamu haḽa ngera ya Musa apfegejweyo hi Sharia wantu wekifwa, ntawekifwa kwa dzambo ḽya kuvunza amuri ya Muungu dza hiviḽe vya Aḽamu ahendeeyo. Aḽamu ewa ni dza kivvii cha huyuḽe adzeekudza, yani Kirisḽo. ¹⁵ Ela kuna ugaragara kahi ya hi nabvise ya Aḽamu ayeheeyo, na hi ḽola ya kuyatsijwa nabvise iyehejweyo ni Yesu Kirisḽo. Koro kuchiiya na kwa nabvise ihendejweyo ni muntu mumodza, yani Aḽamu, wantu wenji wanjia kufwani. Ela huyu yungine, yani Yesu Kirisḽo, kahendeza wenji wapate kuyatsijwa nabvise zao kuchiiya na kwa ḽei ya Muungu aikakanyiyeyo kwa wenji. ¹⁶ Hi namuna ya Muungu evyonayavya ḽola yakwe kwa wanaaḽamu, ni garagara na hivi vya nabvise injiiyevyo kuchiiya na kwa muntu mumodza. Nabvise modza ihendejweyo, iyeha hukumu kwa wantu, koro iwahendeza watsovi. Ela ḽaḽa ya wantu kuhenda nabvise nyinji na nyinji, Muungu kaiwayehea hi ḽolaye ili aweze kuwahendeza wahachi usoni kwakwe. ¹⁷ Nabvise ya muntu mumodza iyeha kufwa kwa lumwengu yuzima. Ela kuchiiya na kwa muntu mumodza yungine, yani Yesu Kirisḽo, hawađe waipfokeeyo hi ḽei nkuu ya Muungu ne ḽolaye ya kuwahendeza wahachi, hao wadzaishi maisha ya kuunga na yuungo. ¹⁸ ḽasi na dza vya nabvise ya muntu mumodza iyeheeyo hukumu kwa wantu wonse, ndivyo vya hendo modza ḽya hachi ḽihendejweḽyo ni Yesu Kirisḽo ḽivoyokuwahendezani wantu wonse kuwa wahachi usoni kwa Muungu na kuwapfa maisha. ¹⁹ Koro dza vya wantu wonse wagaliyevyo wanabvise usoni kwa Muungu kwa dzambo ḽya muntu mumodza kutsamuḽii Muungu, ḽasi ndivyo vya Muungu adzevyowahendeza wantu wonse kuwa wahachi usoni kwakwe, kwa dzambo ḽya uḽifu wa muntu mumodza. ²⁰ Hi Sharia ipfoyehegwa, injipfisa mazuka, ela kula pfa wantu wagijiyepfo kuhenda nabvise, Muungu kagija kuwafwiya ḽei zaiḽi na zaiḽi. ²¹ Cha mwiso ni kwamba kae nabvise iwa ijuḽawala lumwengu kwa kuwangiza wantu kufwani. Ela sasa hi ḽei ya Muungu ndiyo iyokuhuḽawalani kwa kuhuhendeza kuwa wahachi usoni kwa Muungu na kuhupfa maisha ya kuunga na yuungo. Na hivi hunavipata kuchiiya na kwa kumuhikiza ḽwana jwehu Yesu Kirisḽo.

6 ḽubva hwambedze? Hwambe kwamba hugije kuenda nabvise amaale ili kwamba Muungu agije kuhufwiya ḽei na kuhuyatsia zaiḽi na zaiḽi? ² Sivyo haḽa! Nabvise hwisakuifwiya hangu iḽe ḽi! Sasa hunawezadze kugija kuishi nabviseni amaale? ³ Munamba ntamudzi haḽa

kwamba hwonse hwipfoṭopyegwa huunganywa na Kiristo Yesu, na ni dza kwamba hufwa pfamodza nae? ⁴ Hwipfoṭopyegwa, ni dza kwamba hufwa na huzikwa pfamodza na Kiristo. Hivi vihendeka ili kwamba naswi huweze kuishi maisha mapfya, dza vya Muungu Baba jwehu amufufwiyevyo Kiristo kuyawa kwa wafu kwa uwezowe muku. ⁵ Koro kwa kwamba huunganywa na Kiristo kwa kufwa pfamodza nae, basi pia hudzafufujwa dza viṭide afufwiiwevyo. ⁶ Na humanya kwamba hu ubenaadamu wehu wa dura upfatsikwa hapfadi muhini mwa mpatsa pfamodza na Kiristo, ili kwamba nabvise itseewa na nguvu kawii maishani mwehu. Ntahukwaa wahumwa wa nabvise kawii. ⁷ Koro yudejwone akisa kufwa anawa ka huru kuyawana na uhumwa wa nabvise. ⁸ Na kwa kwamba hufwa pfamodza na Kiristo, huhikiza kwamba hudzaishi pfamodza nae kawii. ⁹ Koro humanya kwamba Kiristo kafufujwa kuyawa kwa wafu na nkafwe kawii meshi. Kufwa ntaku nguvu kawii dzuu yakwe. ¹⁰ Huku kufwa afwiyeke, kazifwiya nabvise mweedha mumodza tu, ela hivi evyokuishini kakuishini kwa dzambo dya uhusiano wakwe na Muungu. ¹¹ Dubva nanywi pia dzihwaeni dza wantu muifwiiyeo nabvise na mwiwokuishini kwa dzambo dya Muungu kuchiiya na kwa Kiristo Yesu. ¹² Ndookomu namutseyatsa nabvise iitawale kawii hi mii yenu ya kufwa. Namutseyatsa imuhendeze mukidziṭoseza haḍya zenu nzuka nzuka za kimwii. ¹³ Namutseyatsa sehemu zidezonse za mii yenu ziihumikie nabvise kwa kuhenda mazuka. Ishinu dziyavyeni kwa Muungu koro muyawa kufwani na sasa mumapfegwa maisha mapfya. Kula kiiriiri cha mii yenu nakihumike kwa kazi nyema ya Muungu. ¹⁴ Koro nabvise ntai nguvu kawii dzuu yenu kwa kwamba ntamukwaa nsii ya Sharia, ela mwaa nsii ya ṭei ya Muungu. ¹⁵ Ikimaawa kwamba hi ṭei ya Muungu ihuweka huru hutseewa wahumwa wa Sharia, dubva ni kunena kwamba hunaweza kugija kudzihindea nabvise basi? Moro sivyo haṭa! ¹⁶ Dzaambia ntamukumanya kwamba mukidziyavya kumuṭii muntu, basi mu wahumwa wa huyo huyo muntu? Munaweza kutsana kuitii nabvise na mwisowe munjie kufwani, ambu munaweza kutsana kumuṭii Muungu na muwe wantu wa kuhenda yeyo ya hachi usoni kwakwe. ¹⁷ Haṭa vivyo namuyaviza duḍa Muungu, koro kae mwiiwa wahumwa wa nabvise, makisa mudzamuyaṭii na moja mumodza haya mayongweezo ya hachi muyongweezeweyo. ¹⁸ Mwisakuwekwa huru kuyawana na uhumwa wa nabvise, na sasa mumaawa wahumwa wa Muungu wa kuhenda yeyo ya hachi. ¹⁹ Nyakumumpani mufaano wa wahumwa na maḥwana zao nangere, kwa dzambo dya udhaifu wenu wa kibenaadamu. Kae mwiiwa mudziyavya kuwa wahumwa wa mambo machafu na mwikihenda kula aina ya mazuka. Ela sasa dziyavyeni kuwa wahumwa wa kuhenda mambo yeyo ya hachi, ili mugije kuwa wantu wa Muungu duḡha. ²⁰ Mwipfokuwa wahumwa wa nabvise, ntamwikimuḍama kuhenda mambo yeyo ya hachi. ²¹ Mwikihenda mambo mazuka mazuka ya kwamba haṭa yakihadzwa saambi munaona yutswa. Ela kisa mupata kintu ga? Ntamukupata kiḍe-chonse! Koro haya haya mambo mwisowe panangiza wantu kufwani. ²² Ela sasa kwa kwamba mwisakuwekwa huru kuyawana na nabvise na mwisakuwa wahumwa wa Muungu, hi faida mwi yokupatani ni kwamba mwakuhendezwani kuwa wadheru, na mwisowe mudzapata maisha ya kuunga na yuungo. ²³ Koro ṭubvo dya kuhenda nabvise ni kufwa. Ela

hi ṭola ya Muungu ayaviyeyo ni maisha ya kuunga na yuungo kuchiiya na kwa Kiristo Yesu Bwana jwehu.

⁷ Nywinywi wandugu zangu Wayahuḍi muimanyiyeo hi Sharia, munamba ntamudzi kwamba Sharia inamutaawala muntu tu akiwa kwamba ka moja? ² Kwa mufaano muke ahwaijwe, hi sharia ya kwamba ni mukaza muntu inamugija-gija tu ikiwa kwamba muumewe ka moja. Ela muumewe akifwa, basi hi sharia ya kwamba ni mukaza muntu ntaimugije-gije kawii. ³ Ndookomu ikiwa kwamba muke kahwajwa ni muyume yungine na hali muumewe ka moja, huyo anawa kakunjiani rangani. Ela muumewe akifwa anawa nakafungwa ni sharia kawii, na akihwajwa ni muyume yungine nkawe kunjiani rangani. ⁴ Dubva nanywi pia wandugu zangu, mwisakuwa huru kuyawana na hi Sharia kuchiiya na kwa hivi vya Kiristo afwiyevyo hapfadi muhini mwa mpatsa. Muwekwa huru ili muweze kuwa wa muntu yungine. Yani muweze kuwa wa huyu afufwiiwe kuyawa kwa wafu, ili kwamba hwonse huweze kudziyavya wazima wazima kwa Muungu. ⁵ Koro hwipfohukitawaligwa ni hu ubenaadamu wehu, hi Sharia ikiziyamusa hizi ṭamaa nzuka nzuka zizokuwa miini mwehu, na hwikidziyavya wazi-ma wazima kwa mambo ya nabvise yeyonayeha kufwa. ⁶ Kenge sasa hwisakuwa huru kuyawana na hi Sharia. Iwa ihuweka dza wafungwa, ela sasa hwaa huru na ntahwakumuhumikiani Muungu kwa njia ya kuuḅa Sharia ya kworegwa pfantu dza dura. Ela hwakumuhumikiani kwa njia mpya, yani kuchiiya kwa Ruhu jwa Muungu. ⁷ Dubva kwa avi nineneyevyo, wangine wenu wakuimukani dza kwamba nyakwambani ai Sharia ni nzuka? Moro sikwakunenani hivyo haṭa! Ae sokwaa ai Sharia, ami nindemanya haṭa ya kwamba nabvise ni kintu gani le? Ṭambere hi Sharia ntaindekwamba, "Nkudzomiiye mahe cha mwenziwo," haṭa sindeemanya ya kwamba katsi kumiiya mahe cha muntu ni nabvise. ⁸ Ela hi nabvise iyo kuzimuni mwangu iitumia hi hii amuri na injumuiya kula aina ya ṭamaa nzuka! Na hali ṭambere ntaku Sharia, nabvise ntaindeewa na nguvu. ⁹ Mimi mwenye nipfokuwa sidzaihambuya hi Sharia, nikidziona dza kwamba nyakuishini urembo. Ela nipfokudza ninkiimanya hi hii amuri, nabvise nayo ifufuka na iniyaga kiruhu. ¹⁰ Ndookomu niona kwamba hi amuri iyehejweyo kunimpa maisha ya tsekea, ishinu ndiyo iningizieyo kufwani kafu. ¹¹ Koro nabvise iitumia hi amuri, iniduurisa na iningiza kufwani. ¹² Ndookomu nichokunenani ni kwamba hi Sharia iyawa kwa Muungu. Na hi amuri nayo pia iyawa kwa Muungu, na inahukumu na hachi na ni nyema. ¹³ Mani dubva kwa avi nineneyevyo mwakuniimukani dza kwamba nyakwambani achi chicho chema kiniyeha kufwa? Moro sikwakunenani hivyo haṭa! Ela nyakunenani kwamba, nabvise ndiyo itumiiyeyo hichi hichi chicho chema, yani hi amuri, na yakuningizani kufwani. Ṭayowani namuna ya nabvise ivyo nzuka! Inatumia kintu chema kiyawiecho kwa Muungu, na ikangiza wantu kufwani. ¹⁴ Hwonse humanya kwamba hi Sharia nza mambo ya kiruhu, ela mimi ni mwanaadamu niyekuṭawaligwani ni mambo ya kimwii. Mimi nya dza muhumwa niguzijwee kuihumikia nabvise. ¹⁵ Haya mambo niyonahenda, mimi mwenye sikae na kuyaimuka. Koro haya niyonatsaka kuyahenda siyahende, ishinu yayaḍe nisyotsaka kuyahenda, ndiyo niyonayahenda. ¹⁶ Na kwa kwamba nakaa na kuhenda haya nisyotsaka kuyahenda, basi vinayanga wazi kwamba nikuḅali kwamba hi Sharia ni nyema. ¹⁷ Ndookomu kunena hiḍe ya hachi, sikwakuvihendani

kwa kutsaka kwangu, ela hi nabvise iyo kuzimuni mwangu ndiyo iyokunihendezani nihende hivi hivi. ¹⁸ Nimanya kwamba ntaku dzema didedyonse didyo kuzimuni mwangu kwa dzambo dya hu ubenaadamu wangu. Koro ingawa kuzimuni mwangu nakaa na kudzisikia kuhenda mema, inanga siyahende. ¹⁹ Haya mema niyonakaa na kutsaka kuyahenda siyahende, ishinu nahenda haya mazuka nisiyotsaka kuyahenda. ²⁰ Dubva kwa kwamba nakaa na kuhenda haya nisiyotsaka kuyahenda, basi ni kunena kwamba simi kawii niyevahenda, ela ni hii nabvise iyo kuzimuni mwangu. ²¹ Ndookomu naona kwamba vinikaiya dza sharia ya kwamba kula ninkitsaka kuhenda mema, haya mazuka ndiyo niyonatsana kuhenda. ²² Humu mojonni mwangu nakaa nikitsekezwa ni hi Sharia ya Muungu. ²³ Ela nyakuonani kwamba kuna sharia ingine iyokuhendani kazi mwiini mwangu. Ni sharia iyokuipfingani hi sharia ya hi akili yangu ibaratiyeyo, na inakaa na kunihendeza mufungwa jwa hi sharia ya nabvise iyokuhendani kazi mwiini mwangu. ²⁴ E mimi nya djanani tii! Ni ga jwa kunipfonya na haya haya maisha ya kuningiza kufwani? ²⁵ Ela namuyaviza duu Muungu, koro ananipfonya kuchiiya na kwa Bwana jwehu Yesu Kiristo! Ndookomu munaona namuna viivyo. Humu mojonni mwangu natsaka kuitii hi Sharia ya Muungu, ela kwa dzambo dya hu ubenaadamu wangu, nigala muhumwa jwa hi sharia ya nabvise.

8 Ndookomu sasa hawađe weokuishini hariani mwa Kiristo Yesu ntawawezi kuhukumigwa. ² Koro kuchiiya na kwa Yesu Kiristo, hizi nguvu za huyu Ruhu jwa Muungu eyenamumpa maisha ya kuunga na yuungo zisakumuweka huru kuyawana na hi sharia ya nabvise iyonayeha kufwa. ³ Hi Sharia ntaikuweza kuhuweka huru kwa dzambo dya udhaifu wehu wa kibenaadamu. Ela Muungu kahuweka huru kwa kumuhuma huyu Mwanawe jeje mwenye, adziye akivyajwa na mwii wiwo dza hi mii yehu ya nabvise. Kadza lumwenguni kahukumigwa ili azihunwiiye nabvise zehu. ⁴ Muungu kahenda hivi ili kwamba swiswi husiokuwa kuubani mambo ya kimwii, hwiwokuyongojwani ni huyu Ruhu jwakwe, huweze kuhenda yeyo ya hachi, dza hivi vye Sharia ivyonatsaka. ⁵ Hawađe weonaishi kwa kuuuza mambo ya kimwii, wanařaria mambo ya kimwii. Ela hawađe weonaishi kwa kuuuza mambo ya huyu Ruhu, wanařaria mambo yeyonamutsakiza huyu Ruhu. ⁶ Huyuđe eyenaiyatsa hi akili yakwe ikařaria mambo ya kimwii, anadziyeheya kufwa. Ela huyuđe eyenadziyatsia kuyongojwa ni huyu Ruhu jwa Muungu, Muungu anamumpa maisha mapfya na naghea. ⁷ Ndookomu muntu eyenarařaria basi mambo ya kimwii ni nyabva jwa Muungu. Muntu dzae nkawezi kuitii Sharia ya Muungu hařa kachuchu. ⁸ Ndiyo maana wantu weonařawaligwa ni mambo ya kimwii ntawawezi kumutsakiza Muungu. ⁹ Ela nywinywi ntamukwakuřawaligwani ni mambo ya kimwii. Ikiwa kwamba huyu Ruhu jwa Muungu ka kuzimuni mwenu, basi ndiye eyekumuyongowani. Kumbukani kwamba muntu asiye Ruhu jwa Kiristo, huyo si jwa Kiristo. ¹⁰ Hařa ingawa mii yenu idzafwa kwa dzambo dya nabvise, huyu Ruhu jwa Kiristo anagija kumumpa maisha mapfya, kwa kwamba Kiristo ka myojoni mwenu. Koro Kiristo ndiye amuhendeye kuwa wahachi usoni kwa Muungu. ¹¹ Na kwa kwamba huyu Ruhu jwa huyu Muungu amufufwiiye Kiristo Yesu kuyawa kwa wafu ka kuzimuni mwenu, basi yuyuđe amufufwiiye Kiristo anamumpa maisha mapfya nywinywi mii na mii ya kufwa. Nevihivi anavihenda kuchiiya na kwa

huyu Ruhu jwakwe eye kuzimuni mwenu. ¹² Dubva wandugu zanguni, ntahu ruhusa ya kuishi maisha ya kimwii kawii, ela ni haři huishi kwa kuuuza hivi vya huyu Ruhu jwa Muungu evyonatsaka. ¹³ Koro mukiishi maisha ya kuřawaligwa ni mambo ya kimwii, hachi munafwa. Ela ikiwa kwamba kwa nguvu za Ruhu Mudheru muyatsa kuhenda mambo mazuka kařisa, basi munaishi. ¹⁴ Wonse weonayongojwa ni Ruhu jwa Muungu, ni wana wa Muungu. ¹⁵ Kwa kwamba Muungu nkakumumpa Ruhu jwa kumuhendeye wahumwa woga kawii, ela kamumpa Ruhu jwa kumuhendeye wana wa Muungu. Na huyo huyu Ruhu ndiye eyenahuwezesha hukwakumuyombani Muungu hukamuhana Baba jwehu. ¹⁶ Ndookomu huyu Ruhu jwa Muungu pfamodza na hizi ruhu zehu vyakuyavyani ushaahiři kwamba hu wana wa Muungu řuga. ¹⁷ Kwa kwamba hu wanawe, basi hizi mvoni aziwawekeeyezo wantuwe hunazipata, na hunazipokea pfamodza na Kiristo, kwa kwamba kula kintu cha Muungu amumpiyecho Kiristo, naswi pia nchehu. Ela hukitsaka kunjia maremboni pfamodza na Kiristo, ni haři hukuřali kukunta řina dza viřiđe vyakwe akuntiyevyo řina. ¹⁸ Nina hakika kwamba hizi řina hwizokuzikuntani hi saasambi si kintu, hukiziinganya na haya marembo hudzeyopfegwa. ¹⁹ Koro kula kiumbe cha Muungu aumbiyecho chakuindiiyani na hamu muno hiyo hiyo nsiku ya Muungu adzeyowayanganya hawa wanawe. ²⁰ Viumbe vyonse vya lumwenguni vina řuo dya Muungu ingawa ntavikudzitsakia řuo vivyo vyenye, koro iwa ni miro ya Muungu mwenye. Ela hařa vivyo Muungu ewa na mupango wa kuvipfonya. ²¹ Na ndiyo maana nsiku modza viumbe vyonse navyo vidzapfonywa kuyawana na hu uhumwa wa kwamba ni haři vinangike, ili viweze kuupata hu uhuru wa mafara, wa hawa wana wa Muungu wadzeowa nao. ²² Humanya kwamba hařa hi hii saasambi viumbe vyonse vyakuuguyani na tsungu mukali dza tsungu wa muke jwa kuvyaa. ²³ Na si hivi viumbe řu, ela hařa swiswi hupfegejweo Ruhu Mudheru dza hakikisho dya haya marembo hudzeyopfegwa řařaye, naswi pia hunakaa na kuuguya. Hwakuuguyani na kuindiiya na hamu muno hiyo hiyo nsiku ya Muungu adzeyohuhendeye wanawe kařisa, yani nsiku adzeyohuweka huru kuyawana na hi mii yehu. ²⁴ Kwa kwamba humapfonyegwa, hwakukuyoweeyani na hamu muno huku huku kuwekwa huru. Koro ni ga eyenayoweeya kukipata kintu echonacho řayari mukononi? ²⁵ Ela hwipfonaindiiya kintu husichodzakupata, hunaiřisa muno. ²⁶ Dza vivyo, huyu Ruhu nae pia anakaa na kuhugija udhaifuni mwehu. Koro ntahudzi hařa namuna hwivyonamala kuyomba. Ela huyu Ruhu jeje mwenye anakaa na kuhuyombea kwa Muungu muno huku akiwa kuuguyani na njia isiyoneneka. ²⁷ Na Muungu, huyu aimanyiye myojo ya wantu kamanya hivi vya huyu Ruhu evyonanena, kwa dzambo dya kwamba huyu Ruhu anawayombea wantu wa Muungu kuuřana na hivi vya Muungu evyonatsaka. ²⁸ Humanya kwamba Muungu anahenda kula dzambo řipate kuwa dze-ma kwa hawađe wamutsakiyeo na awahaniyeo kuuřana na mupangowe kwao. ²⁹ Koro hawađe wa Muungu awat-saniyeo iřiđe na iřiđe, pia kawapangia kwamba wawe dza huyu Mwanawe, ili kwamba jeje awe ndiye huyu ndugu yao hangafa. ³⁰ Hawađe wa Muungu awapangiiyeo kuwa wanawe, kawahana. Na hawađe awahaniyeo kawahwa kuwa wahachi, na hawađe awahaniyeo kuwa wahachi, anawapfa maremboye. ³¹ Dubva kwa haya haya yonse hwambedze? Koro ikiwa kwamba Muungu ka yupfande jwe-

hu, ni ga jwa kuweza kuhupfinga na ahushinde? ³² Huyu Mwanawe jeje mwenye tu, Muungu nkakumuhofoe, ela kamuyavya dza mvuugiya kwa dzambo dya nabvise zehu hwonse. Dubva ikiwa kwamba huyu Mwanawe tu, kamuhupfa dzevihivi, dze, nkawezi kuhupfa mema yonse haṭa? ³³ Haya, ni ga jwa kuhusitaki swiswi watsanwa wa Muungu? Ntaku yudejwone! Koro Muungu mwenye ndiye ahuhendezeye kuwa wahachi usoni kwakwe. ³⁴ Na ntaku yudejwone jwa kuhuhukumu koro Kiristo Yesu ndiye afwiye, akifufuka na akikaa mukono kuyume wa Muungu, na jeje ndiye eyenahuyombea kwa Muungu. ³⁵ Dubva ni ga eyenaweza kuhutanya na tsako dya Kiristo kwehu? Yuhangaiko ambu maḍina, vinaweza kuhutanya na tsako dya Kiristo? Kukuntiswa ḍina, nzaa ambu umasikini vinaweza kuhutanya na tsakoḍye? Ehe haṭari ideyonse ambu kifo vinaweza kuhutanya? Moro ntaviwezi! ³⁶ Koro haṭa haya matsoro yamba, "Kula nsiku hwa haṭarini ya kutsaka kuyagwa kwa dzambo dya. Wantu wanahuhwa sawa sawa na mbuzi za hako zizokupfiikwani kutsinzwani." ³⁷ Ela kwa haya haya yonse huna ushindi mkuu muno kuchiiya na kwa huyu ahutsakiye! ³⁸ Koro nina hakika kwamba ntaku cha kuhutanya na hiḍi tsako dya Kiristo ahutsakiyeḍyo. Si kufwa kwehu wala kuishi kwehu, si malaika wala nguvu zidezonse za mpepfo nzuka zizonaweza kuhutanya na tsakoḍye. Na haṭa mambo yeyopfo ambu yadzeyokudza ntayawezi kuhutanya na tsakoḍye. ³⁹ Ntaku kidechonse chicho mbinguni dzuu ambu lumwengu jwa wafu, wala kingine kidechonse kiumbijwecho, chichonaweza kuhutanya na namuna ya Muungu ahutsakiyevyo kuchiiya na kwa Kiristo Yesu.

9 Haya niyokutsakani kunena nza ḍugha, koro mimi ni jwa Kiristo na siwezi kunena nsuwe. Haṭa haya maṭaro yangu yeyokuyongojwani ni huyu Ruhu Mudheru, nayo pia yakunimpani uhakika kwamba sikwakunenani nsuwe. ² Hachi mojoni mwangu nina ngiru na tsungu mwinji usiosia, ³ kwa dzambo dya hawa wandugu zangu, Waisiraeli. Haṭa naṭamani kwamba heri Muungu andeniḍuwa mimi mwenye na aniṭanye na Kiristo kafu, ṭambere hiḍyo hiḍyo ḍindeweza kuwapfonya! ⁴ Wao ni Waisiraeli, na ni wantu watsanijweo kuwa wana wa Muungu. Muungu kawayanga namuna aivyo na kahenda maḍamano nao na pia kawapfa hi Sharia yakwe. Wao wanamuyomba jeje Muungu jwa hachi na ndiwo wapfokeeye hizi ahaḍi za Muungu. ⁵ Wabibi zao, (aḍe Ibrahimi na wanawe) wewa ni wantu wa Muungu. Na haṭa huyu Kiristo mwenye, kavyajwa dza mwanaḍamu kuyawa chicho kyeeti chao cha Waisiraeli. Jeje ni Muungu eye dzuu ya vyonse na anamala kushaḍwa haṭa pfasipfosia! Amina. ⁶ Sikwakunenani kwamba Muungu kayatsa kuiṭimiza hi ahaḍi awekeye kwa Waisiraeli haṭa. Koro si kula eye Muisiraeli kwamba ni mutsanwa jwa Muungu! ⁷ Na wala si kula eye mudzuku Ibrahimi kwamba ni mudzukuwe jwa ḍugha. Haṭa Muungu kanena na Ibrahimi kamwamba, "Huju yuvyee nikuahidiyejo unajupata kuchiiya na kwa Isaka," ingawa Ibrahimi ewa na wana wangine. ⁸ Hivi ni kunena kwamba, muntu akiwa mudzuku Ibrahimi si kwamba basi ni mwana jwa Muungu haṭa. Ela wana kindindi wa Ibrahimi ni hawaḍe wavyajweo kuḍana na hi ahaḍi ya Muungu. ⁹ Koro Muungu ewa kamuahidi Ibrahimi kamwamba, "Mwaka keso ngera dze hii nauja kwako kawii, na mukaziwo Sara anawa na mwana-muyume." ¹⁰ Na si hivyo tu, ela huyu huyu mwana, yani bibi

jwehu Isaka, epfokuya kamuhwa Rebeka na kavyaa nae mpatsa ya wanawayume wawii. ¹¹ Ela hangu hawa wana wepfokuwa ntawadzavyajwa, na wepfokuwa ntawadzahenda dzambo ḍideḍyonse dzema ambu zuka, Muungu kanena na mama jwao kamwamba, "Kyeeti cha huyu mkuu, kidzahumikia kyeeti cha huyu muḍoḍo." Ndookomu vinayanga tswee kwamba Muungu anamutsana muntu kuḍana na hiviḍe evyonapanga mwenye. Nkamutsane muntu kwa dzambo dya mahendoye. ¹³ Dza vya matsoro yambiyevyo, "Yakobo nimutsaka, ela Esau nimudziza." ¹⁴ Dubva hwambedeze? Hwambe kwamba Muungu nkakuhenda hachi? Moro si vyo haṭa! ¹⁵ Koro Muungu ewa kamwamba Musa, "Namufwiya ṭei yudejwone nitsakiye kumufwiya ṭei, na nawa munanso kwa yudejwone nitsakiye kuwa munanso kwakwe." ¹⁶ Ndookomu kutsanigwa kwa muntu, ntakudze kwa muntu kudzihenda hiḍu jeje mwenye ambu kwa kutsaka kwakwe jeje mwenye, ela ni kwa ṭei ya Muungu. ¹⁷ Koro humu matsoroni Muungu kamwamba Farao, "Nikuweka haju nangere ili niweze kuyanga uwezo wangu, na sari ḍyangu ḍipate kushaḍwa lumwengu yuzima." ¹⁸ Ndookomu Muungu anamufwiya ṭei yudejwone eyenatsaka kumufwiya ṭei, na huyuḍe eyenatsaka awe muṭiriri, anamuhendeza kuwa muṭiriri. ¹⁹ Dubva wangine wenu wanaweza kuuza wambe, "Ikiwa kwamba nivyo hiviyo, mani kuṭi Muungu anawaona wanaḍamu kuwa watsovi, na hali kati ntaku jwa kuweza kudziza kuhenda miro ya Muungu?" ²⁰ Ela wewe mwanaḍamu, hivi hivi nawe u ga, haṭa uweze kumwambukuya Muungu? Kuna nyungu ga iumbijweyo iyonaweza kumuza huyu muntu aiumbiye ikamwamba, "Kuṭi wewe kuniumba dza avi niivyo?" ²¹ Hangu ḍura muntu eyenaumba vija vya haka, nkakwaa na hachi ya kuutumia au haka kuumbia kidechonse echonatsaka? Kuyawana na lingole modza dya haka, anaweza kuumba vija aina garagara. Vingine vinawa vya kutumika kwa mambo ya hila na vingine vinawa vya matumizi ya kawaiḍa. ²² Basi haṭa kwa Muungu vyaa dzevihivi. Ingawa Muungu ekitsaka kuiyanga hi ngoroye na ayange uwezowe eokuwa nao, kawaindiya na kuwaitisia hawaḍe eowarejea, yani hawaḍe weonamala kunangwa-nangwa. ²³ Na pia ekitsaka kuhuyanga swiswi ahufwiyeo ṭei, namuna aivyo muṭei. Ekitsaka kuhuyanga uwezowe kwa dzambo dya kwamba swiswi ndiswi ahutsaniyeo huwe dza hiviḍe aivyo. ²⁴ Swiswi ndiswi wantu huhanijweo ni Muungu. Na nkakuhana swiswi Wayahuḍi tu, ela haṭa wantu wa vyeeti vingine. ²⁵ Hivi ndivyo aneneyevyo chuoni mwa Hosea. Kamba, "Hawaḍe wantu wasiokuwa wangu, nawahana, 'Wantu wangu.' Hikiḍe kyeeti nisichokitsaka ḍura, nakihana, 'Kyeeti nitsakiyecho.'" ²⁶ Na pfaḍe pfantu niwambiiyepfo, 'Ntamukwaa wantu wangu,' basi ndipfo pfantu wazepfohanigwa, 'Wana wa Muungu eye moja.'" ²⁷ Nabii Isaya kalalabva dzuu ya Isiraeli kamba, "Ingawa wantu wa Isiraeli ni wenji dza mutsanga wa bahari, ni wantu wachuchu tu kahi yao wadzeopfonyegwa. ²⁸ Koro Muungu njwakujuhukumu lumwengu na ajwise kaḍisa pfasipfo kuḍaḍamaa." ²⁹ Na kungine nabii Isaya kamba, "Ṭambere huyu Ḑwana mwenye nguvu zonse nkandehusazia yuvyee, swiswi Waisiraeli hwonse hundeewa hwisakunangwa-nangwa, dza midzi ya Soḍoma na Gomora." ³⁰ Dubva hivi hwivyokunenani ni kwamba, hawa wantu wa vyeeti vingine wahenda wahachi usoni kwa Muungu. Na wahenda wahachi kwa dzambo dya kumuhikiza Kiristo, ingawa ntawekidzilachia kuwa wahachi usoni kwa Muungu.

³¹ Ela hawa Waisiraeli weowakidzilachia kuwa wahachi usoni kwa Muungu kwa kuuḅa hi Sharia, ntawakuweza kuiḱimiza na wawe wahachi. ³² Kuḱi ntawakuweza kuwa wahachi? Ni kwa kwamba wekidzilachia kuwa wahachi usoni kwa Muungu kwa kuuḅa hi Sharia na kuhenda mahendo mema, ḅaḱala ya kuwa na faro kwa Kirisṱo. Ndookomu wakolasika na hiḱi iwe diḱyonakolasa wantu. ³³ Haya matsoro yanena dzuu yeḱihiḱi iwe yamba, “Ṭayowa, nyakuwekani iwe mudzini Sayuni. Ni iwe ḱya kuwahendeza wantu wakolasike wagwe. Na yuḱejwonse amuhikiziye huyu eye dza iwe, nkanagizwa yutswa meshi.”

10 Wandugu zanguni, nyakuḱamanini muno mojoni mwangu kwamba hawa Waisiraeli wenzangu wapate kupfonywa. Nyakuwayombeani kwa Muungu muno kwamba wonse wapate kupfonywa. ² Koro naweza kuyavya ushaahiḱi kwamba wanatsaka muno kumutsakiza Muungu, ela ntawadzi hi njia ya kumutsakiza nayo. ³ Ntawaimuke namuna ya Muungu evyonawahendeza wantu kuwa wahachi usoni kwakwe. Ishinu wanakaa na kudzilachia njia zao wao wenye za kudzihendeza wahachi usoni kwakwe, ndookomu wadziza kuihikiza hi njia ya Muungu ayaviyeyo ya kuwahendeza wahachi. ⁴ Koro Kirisṱo kaikamilisha hi Sharia, ili kwamba kula amuhikiziye awe muhachi usoni kwa Muungu. ⁵ Nabii Musa kora kwamba, muntu eyenalacha kuwa muhachi kwa kuuḅa hi Sharia, anaishi kwa kuiḱa hi Sharia. ⁶ Ela dzuu ya kuwa muhachi kwa kuwa na faro, haya matsoro yamba, “Nkudzoḱare mojoni mwako wambe, ‘Ni ga adzeeze kupfaa mbinguni?’” Yani, akamuyehe Kirisṱo lumwenguni. ⁷ Na kawii yamba, “Nkudzoḱare mojoni mwako wambe, ‘Ni ga adzeezeza kwenda lumwengu jwa wafu?’” Yani akamufufuye Kirisṱo. ⁸ Ishinu ni haḱi hukiḱara dza hiviḱe vya haya matsoro yambiyeyo, “Hichi chuuwo cha Muungu chaa hafufi nanywi. Chaa myojoni mwenu na mnakaa na kukinena na manwa yenu wenye.” Na hicho hicho ndicho hichi chuuwo hwichonasumwiiya, yani kupfonyegwa kuchiiya na kwa kumuhikiza Kirisṱo. ⁹ Koro ukiḱamuka na kanwa kako wewe mwenye kwamba Yesu ni ḅwana, na ukihikiza mojoni mwako kwamba Muungu kamufufuya kuyawa kwa wafu, unapfonywa. ¹⁰ Koro muntu anahwajwa kuwa muhachi usoni kwa Muungu kwa kuhikiza mojoni mwakwe, na anapfonyegwa kwa kuḱima na kanwake mwenye. ¹¹ Haya matsoro yamba, “Yuḱejwonse amuhikiziye nkanagizwa yutswa meshi.” ¹² Ndookomu ntaku ugaragara kahi ya Muyahuḱi na muntu jwa kyeeti chingine. Muungu ndiye ḅwana jwa wantu wonse, na anawavodhya kwa winji hawaḱe wonse weonamuyomba. ¹³ Koro haya matsoro yamba, “Kula eyenadihana sari ḱya ḅwana anapfonywa.” ¹⁴ Ela wantu wanawezadze kuḱihana sari ḱya ḅwana ikiwa kwamba ntawadzamuhikiza? Na wanawezadze kumuhikiza ikiwa kwamba ntawadzamupata maagu? Na wanawezadze kumupata maagu pfasipfo kusumwiiya? ¹⁵ Ae nguzi aya maagu yanasumwiiwadze ikiwa kwamba ntakukuhumwa wantu wakayasumwiiye? Dza vya matsoro yambiyeyo, “Kudza kwa hawaḱe weonayeha Maagu Mema ni dzambo dzema muno.” ¹⁶ Ela si kula muntu kwamba kayahikiza haya Maagu Mema. Koro nabii Isaya kamba, “ḅwana, ae ni ga ayahikiziye aya maagu husumwiiyeyo?” ¹⁷ ḁubva muntu anahikiza kwa kusikiiya haya Maagu Mema dzuu ya Kirisṱo. ¹⁸ Ehe awa Wayahuḱi, munamba ntawadzayasikia haḱa aya maagu? Gula kuyasikia wayasikia kaḅisa. Dza vya matsoro yambiyeyo: “Madzwi ya hawa wahumijweo kwendasumwi-

iya haya maagu, yasikijwa lumwengu yuzima. Na hivi vyyo waneneyeyo, visikijwa haḱa mwisu wa lumwengu.” ¹⁹ Ela awa Wayahuḱi waimuka kintu? Gula ikiwa kwamba ni kuimuka waimuka kaḅisa! Koro cha ḱura ni kwamba, Muungu kanena kuchiiya na kwa nabii Musa kamba, “Namuhendeza munawafwia ḱe wantu wa kyeeti chingine. Wantu wa kyeeti musichokihwaa dza kyeeti cha ḱugha. Namuhendeza munakirejea kyeeti cha wantu wangine mwichonakihana kyeeti cha maḱyura.” ²⁰ Na kuchiiya na kwa nabii Isaya Muungu kanena wazi tswee kamba, “Nionegwa ni wantu ambao haḱa ntawekinilacha. Nidziyanganya kwa wantu ambao haḱa ntawekiiza dzuu yangu.” ²¹ Ela Muungu kanena dzuu ya Waisiraeli kamba, “Musikahi muzima niigonozwa mikono yangu nipate kuwapfa ugijo, ela wakaiya uḱiriri na kutsanitiḱi tu.”

11 ḁubva natsaka kumuza bve, munamba Muungu kawajibaḱa wantuwe wa Isiraeli? Moro sivyo kaḅisa! Mimi mwenye ni Muisiraeli, niyawiye kivyazi cha Ibu-rahimu, kuyawa kyeeti cha Benyamini. ² Muungu nkakuwajibaḱa wantuwe eotsana hangu kae. Munakumbuka avi vya aya matsoro yaneneyeyo dzuu ya namuna ya Eliya awawakiyeyo kwa Muungu kuwahusu Waisiraeli? ³ Kamba, “ḅwana, wawayaga hawa manabii wako na wayavunza-vunza haya madhabahu yako. Ndimi mimi hekeḱu nihafiye, nami pia wakutsakani kuniyaga.” ⁴ Na Muungu kamwambukuya kintu ga? Kamwamba, “Nidziwekea wantu elefu mfungahe wasiodzamuvunzia nkuhi muungu jwa Baali.” ⁵ Na haḱa hiḱi hiḱi yeo vya dzevihivi. Kuna wantu wachuchu wa Muungu awatsaniyeo kwa dzambo ḱya ḱeiyeye. ⁶ Muungu nkakuwatsana kwa dzambo ḱya mahendo yao mema, ela kawatsana kwa dzambo ḱya ḱeiyeye. Koro ḱambere Muungu anatsana wantu kwa dzambo ḱya mahendo yao mema weyonahenda, ḅasi haḱa hi ḱeiyeye eyonafwiya wantu ntaindeewa ḱeiyeye ḱya ḱugha meshi. ⁷ ḁubva yahendekeeyo ni haya: Wantu wenji wa Isiraeli ntawakukipata hiḱiḱe wachowakikilacha na hiḱu. Ela wakipatiyeo ni hawaḱe wachuchu wa Muungu atsaniyeo. Haya wangine wahrendezwa waḱiriri. ⁸ Koro haya matsoro yamba, “Muungu kawapfa sinzizi muziho. Ndookomu haḱa hiḱi hiḱi yeo wanayowa na matso yao, ela ntawaone kintu. Wanasikiiya na masikio yao, ela ntawaimuke kintu.” ⁹ Na haju ḁauḱi kamba, “Silani makaramu yao, yawe mihego ya kuwagiza! Nawagizike na kuadhiḱigwa!” ¹⁰ Silani matso yao yanjie kiza cha go, watseweza kuona kintu. Myongo yao naiwakutsike kwa dzambo ḱya kutsukuya vimbogo vya maḱina kula nsiku.” ¹¹ ḁubva natsaka kumuza bve, mwakuḱarani kwamba avi vya awa Waisiraeli wagwiyeyo nabviseni, ntawakwaa kupfonyegwa kawii haḱa? Moro sivyo haḱa! Wao wamut-sowe Muungu. Na kwa dzambo ḱya hivi wamut-soweeyeyo, Muungu kawapfa mupfonyo wantu wa vyeeti vingine. Kahenda hivi nangere ili kwamba Waisiraeli waone wivu ili nao wamulache Muungu kawii wapate kupfonyegwa. ¹² Ikiwa kwamba hivi vya hawa Waisiraeli waudziziyeyo hu mupango wa Muungu ḱu, wantu wa vyeeti vingine wavodhyegwa dzevihivi, ehe faḱi wadzepfomuujia Muungu kaḅisa kaḅisa? Aju lumwengu ntajunapata mvoni ya mafara! ¹³ Sasa nyakunenani nanywi nywinywi wantu musiokuwa Wayahuḱi. Muungu kanihuma niwe ntumi kwa wantu wa vyeeti. Ndookomu nadzivunia muno hi kazi ya Muungu eyokuhendani kwa kunitumia mimi. ¹⁴ Koro natsaka hawa Waisiraeli wenzangu wamuoneye wivu kwa hivi vya Muungu

evyokumuhendeani nywinywi, ili wangine wao, nao waweze kupata mupfonyo kuchiiya na kwa hi kazi niyokuhendani. ¹⁵ Koro ikiwa kwamba Muungu epfowadziza Waisiraeli tu, kahendeza wantu wa vyeeti vingine lumwenguni wawe wafamuzwe. Ehe fati adzefowakubali Waisiraeli kawii? Ntavinawa dza kwamba kakuwafufuyani kawii wantu weokuwa dza kwamba wafwa? ¹⁶ Ikiwa kwamba muntu kayavya kidinku cha mukahe kwa Muungu, basi hu mukahe wonse unawa mbwa Muungu. Koro sina dya muhi dikiwa ndya Muungu, basi hu muhi wonse nao unawa mbwa Muungu. ¹⁷ Nywinywi wantu wa vyeeti vingine mwaa dza mahambi ya muzeituni wa badani yakomezeyweyo kwa muzeituni wa nkondeni. Muhwaa pfantu pfa hayađe mahambi yakentejweyo. Haya mahambi yanagija na yanađabva kunuha madzi kuyawa kwa hiđi sina, na yakakuya ureembo. Đubva hu muzeituni na mahambiye niyokunenani, ni mufaano wa Ibrahimi na kivyazi chakwe. Wayahuđi wangine Muungu kawadziza kwa kutsaawa na faro, na kamsana nywinywi wantu wa vyeeti dza wantuwe. Sasa hayađe mema yonse ya Muungu amuahiđiyeyo Ibrahimi, nanywi pia mwakuyapatani. ¹⁸ Ela hawađe wa Muungu awadziziyeyo dza mahambi yakentejweyo, manyani mutsewanyira. Koro hađa nanywi mwaa dza mahambi tu, ntamu kidechonse cha kudziono nacho. Kumbukani kwamba mahambi siyo yeyonađimiza hiđi sina, ela hiđi sina ndiđyo diđyonayamiza haya mahambi. ¹⁹ Gula muntu anaweza kuuza ambe, "Kwani awa Waisiraeli wangine ntawakudzizigwa ili huweze kutsanigwa swiswi wantu wa vyeeti vingine?" ²⁰ Ni hachi. Ela kumbukani kwamba hawa Waisiraeli wadzizigwa dza mahambi yasiyovyaa kwa kwamba ntawakumuhikiza Muungu. Nanywi munakaa imara kwa kwamba mumuhikiza. Ela hiyo hiyo naitseewa sađabu ya kwamba mudziona hađa. Ikaani mukimushooga Muungu. ²¹ Hawa Waisiraeli weo dza mahambi ya đugha tu, wepfomutsoweya Muungu, nkakuwasaza. Kadzamusaza nywinywi? ²² Tayowani namuna ya Muungu aivyo muđei na namuna evyonahukumu. Hawađe wamutsoweyeye kawahukumu vyumuni. Ela nywinywi mukigija kumuserefađa, jeje anamufwiya řei. Ela mukiyatsa kumuserefađa, hađa nanywi pia anamujibađa. ²³ Na hađa hawa Waisiraeli awajibađiyeo, ikiwa kwamba wafyehuzama mama zao na wamuhikiza Muungu kawii, nae anawahwaa dza wantuwe kawii. Koro Muungu ana uwezo wa kuwagalicha kwakwe kawii. ²⁴ Nywinywi musiokuwa Waisiraeli mwaa dza mahambi ya muzeituni wa badani yakomezeyweyo kwa sina dya muzeituni wa kiyada. Na hiđi si dzambo dya kawaiđa. Hawa Waisiraeli waa dza mahambi ya muzeituni wa kiyada. Ndookomu ni rahisi muno kwa Muungu kuwakuđali Waisiraeli dza wantuwe kawii, koro ndiwo haya mahambi ya hu muzeituni wa kiyada yakentejweyo. ²⁵ Wandugu zanguni, kuna siri modza natsaka muiimuke ili kwamba mutsekudzanjia kudzionani. Waisiraeli wangine wahendezwa wawe na myojo myumu watseewa na hađa ya kumuhikiza Kiristo. Ela saa ya Muungu adzeyokwisa kuwatsana hawa wantu wa vyeeti vingine vyonse kuwa wantuwe, ndipfo pfa myojo ya hawa Waisiraeli idzefođepoka na wadzamuhikiza Kiristo. ²⁶ Na kwehii njia kyeeti chonse cha Muisiraeli kidzapfonyegwa dza vyorejweyo kwamba, "Huyu Mupfonya adzeekudza kadzayawa Sayuni, na kadzajuhendeza yuyee jwa Yakobo wayatse mazuka yao yonse weyokuhendani. ²⁷ Na nidzađitimiza hiđi đamano nihendeđeyo nao, hapfađe nidzefowayatsia nabvise zao."

²⁸ Kwa kwamba hawa Waisiraeli wayadziza haya Maagu Mema, wahenda nyabva wa Muungu ili nywinywi musiokuwa Waisiraeli muweze kuyapfokea haya haya maagu. Ela amaale Waisiraeli ni watsanwa wa Muungu awatsakiyeo kwa dzambo dya hizi ahađi ezowawekea wabibi zao. ²⁹ Koro Muungu akisakumutsana muntu na akimuvodhya, nkanaviperuya kawii avimumpe yungine. ³⁰ Nywinywi wantu musiokuwa Waisiraeli, đura ntamwikimuđii Muungu. Ela sasa hi řei ya Muungu muipfokea nywinywi kwa dzambo dya kwamba hawa Waisiraeli ntawakumuđii Muungu. ³¹ Dza vivyo, hi hii saasambi hawa Waisiraeli ntawakwakuđiini Muungu na hi řeiye mwiipfokea nywinywi. Ela hivi hivi kavihenda nangere ili kwamba nsiku za usoni nao pia aweze kuwafwiya řei dzanywi. ³² Ndookomu Muungu kawahendeza wanaađamu wonse wawe dza wafungwa kwa kwamba wamutsowea. Kahenda hivi ili kwamba baadađe aweze kuiyanga hi řeiye eyonayo kwao wonse. ³³ Hu wema wa Muungu eonahuyanga ni mukuu kuchia mama za wanaađamu! Mvidhyoye na mipango eyonayo ntahunaweza kuipima. Ya Muungu eyonahuna kuhenda, hađa hukidema kuyataria na mvidhyo iyodze, ntahunaweza kuyarorođa meshi! Na hađa hukidema kuzimamađa njiaze, ni ga jwa kuziimuka? ³⁴ Dza vya matsoro yaneneyevyo yakyamba, "Ni ga amanyiye mađaro ya řwana? Eyenaweza kumumpa ushuri Muungu ni ga? ³⁵ Ambu ni ga eyenaweza kumupfasa Muungu kintu, kisa akaindiya kukiipfigwa mwenye?" ³⁶ Koro Muungu ndiye aumbiye kula kintu, na ndiye eyenahendeza kula kintu kiwepfo. Na vyonse kaviumba kwa dzambo dyakwe. Ndookomu anamala kushađwa hađa pfasipfosia! Amina.

12 Đubva wandugu zanguni, kwa dzambo dya hivi vya Muungu ahufwiyevo řei, nyakumuyombani muno kwamba mudziyavye kwakwe kađisa kađisa. Dziyavyeni kwa Muungu dza mvuugiya nđeru iyo moja na iyonatsakiza usoni kwakwe. Hendani hivi kwa kwamba hi ndiyo njia halisi ya kiruhu ya kumuyomba Muungu. ² Na manyani amaale mutsekaiya kuuđa myenendo mizuka mizuka ya huju lumwengu. Ishinu muyatseni Muungu agije kuziperuya mama zenu, na ndipfo mudzefoihambuya miroye. Yani mudzahambuya kwamba Muungu anatsaka meshi mukikaa na kuhenda mambo mema yeyonamutsakiza na yeyo sawa usoni kwakwe. ³ Kwa kwamba Muungu kanifwiya řei na kanihendeza niwe ntumi jwakwe, nyakumwambiani nyonse kwamba mutsedzihwaa kuchia chima. Ela ni mukidzihwaa dza vivide muivyo, kula mumodza akidzipima jeje mwenye kuuđana na hi faro ya Muungu amumpiyeyo. ⁴ Hiđi tsanganiko dya Kiristo dyaa dza hi mii yehu. Hi mii yehu ina viiriiri vinji, na kula kiiriiri kina kaziye. Basi hwonse humuhikiziyeo Kiristo hu viiriiri vya mwii mumodza, na kula mumodza jwehu ana kaziye ya kuhenda, kwa dzambo dya hawa wenziwe. ⁶ Ndookomu kwa kwamba Muungu kahupfa řola garagara, ni hađi huzitumiye kuuđana na namuna ahuvodhyeyeyo. Muntu eye na řola ya kuyavya maagu ya Muungu, ni akikaa na kuyavya haya maagu akiwa na faro yonse kwamba kayapfegwa ni Muungu đugha. ⁷ Huyuđe eye na řola ya kuhumikia wangine, nawahumikie. Huyuđe eye na řola ya kuyongweeza wangine, nawayongweeze. ⁸ Eye na řola ya kuwangiza moja wangine, nakae na kuwangiza moja. Eye na řola ya kuwagijijia wangine weonawa na řuri, nakae na kuwagijijia na moja mumodza. Eye na řola ya uyongozi, nayongoze na hiđu. Apfegejwe moja wa kuwafwiya řei wangine weo mađinani nawafwiye řei akiwa na tseka

yonse. ⁹ Hiđi tsako dyenu nadiwe tsako dya dughu. Ni hađi muwe wantu wa kukeva kuhenda mazuka, na meshi mujwanie kuhenda mambo mema. ¹⁰ Ni hađi mutsakane nywinywi na nywinywi dza ndugu, na kula mumodza amuhile mwenziwe dza evyonaweza. ¹¹ Namutsekaiya lafa mukwakuihendani kazi ya Bwana. Ishinu huyu Ruhu namugijiije mukwakumuhumikiani Bwana na movuku wonse. ¹² Tsekeani muno kwa dzambo dya haya madzikwaŵyo ya Muungu amumpiyeyo. Mwipfonapatwa ni mađina, nywinywi iŵisani, na saa zonse mukae mukiyomba. ¹³ Hivi mwivyonawa navyo, wageyeni na wantu wa Muungu wangine weo na ŵuri. Na pia ikaani na kuwakarabisha wageni madzumbani mwenu. ¹⁴ Wantu wakimukuntisa đina, nywinywi namutsewayombea mazuka. Ishinu wayombeyeni kwamba Muungu awavodhye. ¹⁵ Wantu wakiwa na tsekea, nanywi pia ikaani mukitsekea pfamodza nao. Na wakiwa na ngiru, nanywi pia sikiŵikani pfamodza nao. ¹⁶ Ikaiyanani urembo. Manyani mutseewa na kudziona, ela kuĐalini haŵa kuhenda kazi zizonahendegwa ni mae, na wala namutsedziona wamanyi. ¹⁷ Wantu wakimuhendea mazuka, nywinywi namutsewaipfa halo kwa kuwahendea mazuka. Ela meshi ikaani mukitaria kuhenda yeyo sawa usoni kwa wantu wonse. ¹⁸ Kwa yupfande jwenu, đemani kula mwivyonaweza ili muishi na naghea na kula muntu. ¹⁹ Watsakwa, manyani mutseipfa halo kwa yuđejwonse. Halo imuyatsiyeni Muungu, koro vyoregwa matsoroni kwamba, "Bwana Muungu kamba, 'Halo nzangu. Mimi naipfa halo kwa kula muntu ahendeye mazuka.'" ²⁰ Ishinu hendani hivi vya haya matsoro yambiyevyo kwamba, "Nyabva wenu wakiwa na nzaa, nywinywi wapfeni chakuđya. Wakiwa na nchiu, nywinywi wapfeni madzi ya kunwa. Koro mukiwahendea hivi, ni sawa na kwamba muwapfaza makaa ya moho vitswani mwao." ²¹ Manyani mutseŵawiligwa ni mazuka. Ela gijani kuhenda mema ili mupate kuyashinda mazuka.

13 Kula mumodza jwenu ni hađi aŵii mamulaka ya sirikali, koro mamulaka zonse ziyawa kwa Muungu, na hawađe weokutawalani wawekwa ni Muungu jeje mwenye. ² Ndookomu yuđejwonse eyenawapfinga hawađe weo na mamulaka ya kuŵawala, anawa kwamba kakupfingani mamulaka yawekejweyo ni Muungu. Na muntu dzae anadziyeheya hukumu. ³ Wantu weonahenda mazuka ndiwo weonawashooga waŵawala, ela hawađe weonahenda mema ntawa saĐaĐu iđeyonse ya kuwashooga. Mukitsaka kutsawashooga waŵawala wenu, Đasi hendani mema. Na mukihenda hivi, hawa waŵawala wenu wanamushađa. ⁴ Koro muŵawala ni muhumisi awekejwee ni Muungu kumusađia nywinywi. Ela ikiwa kwamba munahenda matsowa, Đasi muna hachi ya kuwashooga hawa waŵawala wenu. Hakika wao wana mamulaka ya kuwahukumu hawađe weonahenda mazuka, maanaye wao ni wahumisi wawekejejeo ni Muungu ili wakiwahukumu hawađe weonahenda matsowa. ⁵ Ndookomu ni hađi muŵii mamulaka. Na si kuŵii kwa dzambo dya kushooga ngoro ya Muungu ŵu, ela pia ni hađi muŵii kwa dzambo mumanya kwamba ni hachi kuhenda dzavyo. ⁶ Haŵa hii ndiyo saĐaĐu mwiyo naipfa kuwa. Ni hađi muipfe kuwa kwa kwamba hawa waŵawala wepfontumia wakati wao wonse kuŵawala, wanawa kwamba waku-muhumikiani Muungu. ⁷ Ndookomu nichokunenani ni kwamba, ni hađi muwapfe waŵawala wenu wonse hikiđe mwichonamala kuwapfa. Ikiwa kwamba munatsakikana kuipfa kuwa, Đasi ipfani. Ikiwa kwamba munatsakikana

kuipfa aina zingine zidezonse za kođi, pia ipfani. Na ni hađi mukiwashooga na kuwahila wonse. ⁸ Namutseewa na rando kwa yuđejwonse lamuđa rando dya kutsakana nywinywi na nywinywi. Koro matsako ni dza rando đisiđyosia kuipfigwa. Nyakunenani hivi kwa kwamba yuđejwonse amutsakiye mwenziwe, anawa kakuŵimizani hivi vye Sharia ivyonatsaka. ⁹ Hizi amuri zyambiyezo, "Nkudzonzije rangani. Nkudzoyage. Nkudzokwiwe. Nkudzomiiye mahe cha mwenziwo," na hizi zingine zonse, zaa kuzimuni mwa amuri modza. Nayo ni hi amuri yambiyeyo, "Mutsake mwenziwo dza udzitsakiyevyo mwenye." ¹⁰ Kula amutsakiye mwenziwe nkana-muhendea mazuka yađeyonse. Ndookomu muntu eye na matsako, anawa kwamba kakuŵimizani hi Sharia yonse. ¹¹ Hendani hivi mukimanya kwamba sasa hwaa ngera ga. Hizi ni ngera za kwamba muyamuke na sinzizini, kwa kwam-ba hi nsiku ya Muungu ya kuhupfonya, sasa imaawa hafufi kuchia hiviđe ivyokuwa, hwipfomuhikiza Kirisŵo. ¹² Hu siku umakuchiani na hi nsi imakuchani. Dza vivyo, hi hii ngera ya mambo mazuka mazuka imakuchiani, na Kirisŵo kamaawa hafufi kuuja. Đubva nahuyatseni kuhenda mambo ya kiza na hutsukuye vyeera vya kuhuwezesa kujwania muyangani. ¹³ Ni hađi hukae urembo dza wantu wa Muungu weo muyangani wevyonamala kukaa. Nahutsedzingiza kwa jila nzuka nzuka za kuruma ambu kuhenda uĐari, na wala nahutsedzingiza kuhendani mambo yangine yađeyonse machafu. Na pia ni hađi huyatse mambo ya nkondo na kufwiyana đea. ¹⁴ Ishinu ni hađi mumuyatse Bwana jwehu Yesu Kirisŵo amuyongowe kwa kula dzambo, na muyatse kuŵaria kuĐa Đamaa nzuka nzuka za kibenaĐamu.

14 Hawađe wahikiza wenzenu weo na faro isiyodzango-ra nao pia wakarabisheni humu viŵaroni mwenu. Na wala namutsejumuya yuđaĐo nao dzuu ya mambo yao weyonayaona kwamba ni sawa ambu si sawa. ² Kwa mu-faano, muntu anaweza kuhikiza kwamba kudziđia chakuđya kiđechonse ni sawa. Ela yungine asiyedzangora faroni anaweza kuona kwamba sawa ni kuđya mboga ŵu. ³ Hawađe weonaona kwamba ni vyema kuđya chakuđya kiđechonse ntawa ruhusa ya kuwanyira hawađe wasiodziđia Đasi kulu kintu. Na hawađe weonakwiya vyakuđya vingine, nawatseona kwamba hawađe weonađya kulu kintu wakuhendani matsowa. Koro Muungu mwenye ndiye aki-wakuĐali kuwa wantuwe. ⁴ Koro awe u ga, haŵa uwaone hawa wahumisi wa Muungu kwamba wana matsowa? Ni dzuu ya huyu Bwana jwao kuhuna kwamba wakuhendani matsowa ambu haŵa. Na wanawa sawa kwa kwamba Bwana ndiye jwa kuwawezesa kuhenda yeyo ya sawa. ⁵ Dza vivyo, wangine wanahwaiya kwamba nsiku zingine ni nĐeru kuchia zingine. Na wangine wakahwaiya kwamba nsiku zonse zaa sawa. Kula mumodza nawe na musumamo wak-we kaamili kwamba jeje mwenye kahikiza vi! ⁶ Huyuđe eyenahwaiya kwamba nsiku zingine ni nĐeru kuchia zingine, kakuhendani dzavyo kwa dzambo dya kumuhila Bwana. Na huyuđe eyenaona kwamba ni sawa kuđya chakuđya kiđe-chonse, nae pia kakuhendani dzavyo kwa dzambo dya kumuhila Bwana, koro anamuyaviza Muungu đuđa kwa dzambo dya hichi chakuđya. Na haŵa huyuđe eyenakwiya vyakuđya visiku, nae pia anahenda dzavyo kwa dzambo dya kumuhila Bwana, koro nae anamuyaviza đuđa Muungu. ⁷ Koro ntaku haŵa mumodza jwehu eyenaweza kuishi kwa fađa yakwe jeje mwenye, na ntaku eyenaweza kufwa kwa fađa yakwe. ⁸ Hukwakuishini, hwakuishini kwa dzambo dya

Ɖwana. Na haṭa hukifwa, hunafwa kwa dzambo dya Ɖwana. Ndookomu hukifwa ambu hukiishi, swiswi hu wantu wa Ɖwana. ⁹ Koro Kiristo kafwa na kafufuka kuyawa kwa wafu ili apate kuwa Ɖwana jwa hawaḍe wafwiyeo na haṭa weo moja. ¹⁰ Ɖubva kuṭi wewe unamuhukumu ndugu mwenziko? Ambu kuṭi wewe unamunyira ndugu mwenziko? Kumbukani kwamba kula mumodza jwehu ni haḍi adzeasumame usoni ya kiti cha hukumu cha Muungu ili ahukumigwe. ¹¹ Koro humu matsoroni Ɖwana kamba, "Hakika kula muntu kadzanivunzia nkuhi, na kadzanena na kanwa kawe jeje mwenye, kwamba mimi ndimi Muungu." ¹² Ndookomu kula mumodza jwehu kadzayavya hesabu ya mahendoye jeje mwenye usoni kwa Muungu. ¹³ Ɖubva nyakumwambiani, manyani mutsehukumiana nywinywi na nywinywi kawii. Ishinu sasa hunani kutsahenda dzambo ḍiḍeḍyonse dya kwamba ḍinamuhendeza ndugu mwenziko akolasike agwe nabviseni. ¹⁴ Kuuḅana na hivi vya Ɖwana Yesu aneneyevyo, nimanya na nina uhakika kwamba, ntaku kiḍechonse kisichomala kuḍigwa. Ela muntu akihikiza kwamba kuna vyakuḍya visivyokuwa vidheru na visivyomala kuḍigwa, ḅasi kwakwe jeje ntavinamala kuḍigwa ḍugha. ¹⁵ Ikiwa kwamba ndugu mwenziko anakereka kwa dzambo dya hivi vyakuḍya wivyonayya, kisa nawe unaviḍya nangere usoni yakwe, ḅasi nkukwakuyangani matsako. Manyani hivi vyakuḍya mwivyonayya vitsekudzananga faro za wantu wangine ambao Kiristo kafwa kwa dzambo dyao pia. ¹⁶ Ndookomu hikiḍe mwichonaona kwamba ni sawa kuhenda, manyani kitsewahendeza wangine wamuneneye mazuka. ¹⁷ Koro Uhaju wa Muungu ntau cha kwamba hwakuḍyani vyakuḍya gani ambu hwakunwani kintu ga. Cha maana ni kwamba hunamala kuwa wahachi na kukaiyana na naghea na tseke. Haya haya ni mambo hwiyonayppegwa ni Ruhu Mudheru. ¹⁸ Na yuḍejwonse eyenamuhumikia Kiristo nehii njia anamutsakiza Muungu, na wanaḍamu pia wanamuona kwamba kakuhendani sawa. ¹⁹ Ndookomu meshi nahuḍemeni kula hwiwiyonaweza ili huhende hayaḍe mambo yeyonayeha naghea na yeyonahuwezesa kumbakana swiswi na swiswi. ²⁰ Hivi vyakuḍya mwivyonayya navitsemuhendeza muinange-nange hi kazi ya Muungu. Kumbukani kwamba vyakuḍya vyonse ni sawa kuviḍya. Ela ni matsowa kuḍya chakuḍya chichonaweza kumuhendeza yungine agwe nabviseni. ²¹ Ni heri kutsaḍya nyama, wala kunwa mvinyo ambu kuhenda kintu kiḍechonse chichonaweza kumugisa nabviseni ndugu mwenziko. ²² Ndookomu, hikiḍe uhikiziyecho wewe mwenye kwamba ni sawa, nakiwe siri yako na Muungu. Kadzawa na tseke iyodze huyuḍe ahikiziyecho kwamba hivi evyokuhendani ni sawa, na nkakwaa kuhukumikani mojoni mwakwe! ²³ Ela huyuḍe eye na kajela dzuu ya vyakuḍya visiku na akiviḍya, ḅasi muntu dzae anawa kesakuhenda tsowa usoni kwa Muungu. Anawa na matsowa kwa kwamba nkakuhikiza kwamba hivi evyokuyani ni sawa kaviḍya. Na muntu akihenda kiḍechonse ahikiziyecho kwamba si sawa, ḅasi muntu dzae kahenda nabise.

15 Swiswi hungoreyeo faroni, hunamala kuwatsukwiya hawaḍe wasiodzangora. Ni kutsadzihendea mambo ḅasi ya kudzitsakiza swiswi ṭu. ² Kula mumodza jwehu ni haḍi akihenda mambo ya kuwatsakiza wenzehu. Ni huhende hivi kwa manufaa yao, ili wapate kumbakika faroni mwao. ³ Haṭa Kiristo mwenye nkakuhenda mambo ya kudzitsakiza jeje mwenye. Koro haya matsoro yamba, "E Muun-

gu, hivi vitsolo vya hawa wantu wakutsoleyevyo, wakuvinit-solani nami." ⁴ Yonse yorejweyo matsoroni hangu kae na kae, yoregwa kuhuyongweeza swiswi. Haya haya matsoro yanahungiza moja ili hugije kuindiiya hayaḍe ya Muungu ahuahidiyeyo, huku hukiiṭisa maḍinani. ⁵ Huyu Muungu eyenahungiza moja na kuhupfa kuiṭisa, namumpe kuimukana nywinywi na nywinywi, kula mumodza jwenu akiuḅa hu mu-faano wa Kiristo Yesu, ⁶ ili nyonse muweze kuungana pfamodza mukimushaḍa huyu Muungu, eye Baba jwa Ɖwana jwehu Yesu Kiristo. ⁷ Ɖubva ikaani mukikarabishana viṭaroni mwenu dza hiviḍe vya Kiristo amukarabishiyevyo uhajuni mwa Muungu, ili Muungu apate kushaḍwa. ⁸ Koro nyakumwambiani, Kiristo kadza kwa Wayahuḍi dza muhumi, kuyanga kwamba Muungu ni muhikizika. Maanaye Yesu epfokudza, kaziṭimiza hizi ahaḍi za Muungu ezowawekea wabibi zao. ⁹ Na pia kadza ili kwamba wantu wa vyeeti vingine waweze kumushaḍa Muungu kwa dzambo dya ṭeiye. Koro haya matsoro yamba, "Ɖubva nakushaḍa wewe nikiwa kahi ya wantu wa vyeeti vingine, na nakwimbiameya ya kuḍikuzya sariḍyo." ¹⁰ Na kungine vyoregwa kwamba, "Enyi wantu wa vyeeti, tsekeani pfamodza na hawa wantu wa Muungu." ¹¹ Na kawii vyoregwa hidzaa: "Nywinywi wantu wa vyeeti nyonse, mushaḍeni Ɖwana. Wantu wa makabila yonse ya humu lumwenguni, nawamushaḍe jeje." ¹² Na nabii Isaya kaṭabiri kamba, "Kudzakudza mudzukuu Yese, adzeyewaṭawala wantu wa vyeeti. Na madzikwaṭyo yao yonse yadzawa kwakwe." ¹³ Ɖubva Muungu eyenamumpa madzikwaṭyo, namudzaze tseke na kumumpa naghea muno huku mukigija kumuserefaṭa jeje. Na kwehii njia munagija kuwa na madzikwaṭyo makuu kwa nguvu za huyu Ruhu Mudheru huku mukiindiya kuṭimizwa kwa hizi ahaḍi za Muungu. ¹⁴ Wandugu zanguni, mimi mwenye nina uhakika kwamba nywinywi mu wantu wema muno. Hizi njia za Muungu muzimanya urembo muno chima cha kwamba munaweza haṭa kuyongweezana nywinywi na nywinywi. ¹⁵ Ela haṭa hivyo, saḅaḅu nimworeyeo wazi tswee ni kwamba ninkitsaka kungizia mukazo dzuu ya mambo fulani fulani niyokutsakani kumukumbusya. Koro Muungu kani-fwiya ṭei, ¹⁶ kanimpa hi hii kazi ya kuwa muhumisi jwa Kiristo Yesu, kuwahumikia wantu wasikwaa Wayahuḍi. Nami nikwakusumwiiyani haya Maagu Mema ya Muungu, nawa kwamba nyakuhendani kazi ya kikohani. Nahenda hivi ili wantu wa vyeeti vingine nao wakubalike usoni kwa Muungu, dza hiviḍe vya Muungu evyonakubali mvuugiya ya kut-somwa iyonayavigwa ni mukohani. Na Muungu anawapfa Ruhu Mudheru jwa kukaa kuzimuni mwao na kuwadheresa. ¹⁷ Ndookomu nami nadzivunia hayaḍe yonse ya Kiristo Yesu ahendeeyo kuchiiya nami kwa hi kazi ya Muungu. ¹⁸ Nami siwezi kunena kintu kingine kiḍechonse, lamuḍa hivi vya Kiristo ahendeeyo kwa wantu wa vyeeti vingine kuchiiya na kwangu. Kwa maagu niwasumwiiyeyo na hiviḍe ni-hendeyevyo kahi yao, Kiristo kaniwezesa niwahendeze hawa wantu wa vyeeti vingine wamuṭii Muungu. ¹⁹ Na kwa dzambo dya vihambwiizo na mafara ya kumakisa ni-hendeyeyo kahi yao, na kwa nguvu za huyu Ruhu jwa Muungu, wao wayahikiza haya Maagu Mema ya Kiristo. Ndookomu kwehii namuna nyenda pfantu kwa pfantu nikisumwiiya haya Maagu Mema dzuu ya Kiristo, hangu Yerusemi haṭa dyimbo dya Iluriko. ²⁰ Ami meshi natsaka haya Maagu Mema nikiyasumwiiya kuntu kwa wantu wasiodzasumwiiya dzuu ya Kiristo, kuliko kuyasumwiiya pfan-

tu pfaḍabisijwepfo tsanganiko ni muntu yungine ḍura. Koro nikihenda hivi, nawa dza muntu eyekumbakani dzuu ya musinji wa muntu yungine. ²¹ Ishinu nyakuhendani dza hivi vya haya matsoro yaneneyevyo yakyamba, “Hawaḍe wasiodzakwambijwa kiḍechonse dzuu yakwe, wadzayamanya haya maagu dzuuye. Na hawaḍe wasiodzasikia meshi dzuuye, wadzayaimuka haya maagu urembo.” ²² Na saḅaḅu inigijiyeyo-gijiyeyo myeedha minji kutsamutembeeya, ni kwamba ninkisumwiiya nsi zingine. ²³ Ela sasa nimakwisa hi kazi yangu ya kusumwiiya nsi zingine. Na kwa kwamba ninkitamani kwa muḍa muyeya muno nidze nimuone, ²⁴ sasa nyakutsakani kumutembeeya. Nyakupangani kwamba nidzefonjia charo cha kwenda Uhispania nichiyee na huko huko Rumi. Natsaka nidze nimukedhye na hutsaika pfamodza kwa nsiku mbii ntahu, ḍubva rhesu, munimpe ugijo niweze kwenda Uhispania. ²⁵ Ela nguzi nyakwendani Yerusalemi kupfiika ugijo uyavijweo kwa wantu wa Muungu weo hukuhukude. ²⁶ Koro hawa wahikiza weo ḍyimbo ḍya Makedonia na ḍyimbo ḍya Akaya, waona vyema wao wenye kwamba, wayaunge mvuugiya ya ugijo kwa hawaḍe wantu masikini wa Muungu weo hukude Yerusalemi. ²⁷ Waona vyeema wao wenye kuhenda dzevihivi, na kwa hakika weemala kuhenda dzavyo. Koro wantu wa vyeeti nao pia wapfokea hizi mvoni za kiruhu za hawa Wayahuḍi. Ndookomu nao wanamala kuyavya vyao kwa Wayahuḍi wahikiziyeyo, dza njia ya kuwayavia ḍuḍa. ²⁸ ḍubva nikisa kuipfiika Yerusalemi hi mvuugiya iyavijweyo kwa dzambo ḍyao, nanjia charo cha kwenda Uhispania, na nikwakwendani nachia na kwenu. ²⁹ Na nina hakika kwamba nidzefokudza, Kiristo anahupfa mvoni nyinji muno. ³⁰ Wandugu zanguni, nyakumuyombani muno kwa sari ḍya Ḃwana jwehu Yesu Kiristo, kwamba munigijijije na mayombo muno. Hendani hivi kwa dzambo ḍya haya matsako mwiyonayo kwangu, muyapfegejweyo ni huyu Ruhu Mudheru. ³¹ Niyombeani kwamba Muungu anipfonye kuyawana na hawa Wayahuḍi wa ḍyimbo ḍya Yuḍaya wasiotsaka kuḷii, ili watseweza kunihenda dzambo zuka ḍiḍeḍyonse. Na pia niyombeani kwamba hawa wantu wa Muungu weo Yerusalemi waweze kuukuḅali hu ugijo niokuwapfiikiani. ³² Nami ndipfo Muungu akitsaka, naweza kudza huko kwenu ninkiwa na tsekea nyinji, na hunapata kungizana moja. ³³ ḍubva huyu Muungu eyenahupfa naghea, nawe nanywi nyonse. Amina.

16 Natsaka kumumanyisa kwamba, imbu ḍyehu Fibe eyenaḍihumikia hiḍi tsanganiko ḍya Kenkerea, ni muke muhikizika muno na njwakudza kwenu. ² Adzefokudza mupfokeyeni urembo muno kwa kwamba nyonse mumuhikiza Ḃwana. Munamala kuhenda dzavyo, kwa kwamba nywinywi mu wantu wa Muungu. Kisa mumpeni ugijo uḍewonse adzeotsaka kuyawa kwenu, koro jeje mwenye kawapfa ugijo wantu wenji muno. Haḷa nami pia kanimpa ugijo. ³ Nikedhyeani Pirisila na Akwila. Huyu huyu muke na muumewe nihenda nao kazi ya kumuhumikia Kiristo Yesu, ⁴ na haḷa wewa wayangiza maisha yao haḷarini kwa dzambo ḍyangu. Hachi nina ḍuḍa nao muno. Kisa simi ḷu niyekuwayaviani ḍuḍa, ela haḷa haya matsanganiko yonse ya wantu wa vyeeti vingine, yana ḍuḍa nao. ⁵ Nikedhyeani haḷa hiḍi tsanganiko ḍiḍyonayomba nyumbani mwao. Nikedhyeani huyu ḅamu jwangu mutsakwa Epaneto. Jeje ewa ndiye muntu jwa ḍura jwa ḍyimbo ḍya Asia amuhikiziye Kiristo. ⁶ Nikedhyeani na Maria, huyu muke ahendeye kazi muno kwa dzambo ḍyenu. ⁷ Niyaviani na

kedhya zingine kwa Andironiko na Yunia. Hawa ni Wayahuḍi wenzangu hwiwofungwa gerenzani pfamodza. Wewa wamuhikiza Kiristo ḍura kabila mimi sidzamuhihikiza, na wao wamanyikana muno kahi ya hawa ntumi. ⁸ Munikedhyeyeni Ampuliato, ḅamu jwangu mutsakwa na amuhikiziye Ḃwana dzami. ⁹ Munikedhyeyeni na Urubano. Huyu huyu nae huhenda kazi ya kumuhumikia Kiristo pfamodza. Munikedhyeyeni na Sitako, eye ḅamu jwangu mutsakwa. ¹⁰ Niyaviani kedhya zingine kwa Apele, ayangiye kwamba kamuhikiza Kiristo ḍugha, na munikedhyeye na wantu wa balabalani mwa Arisitobulaso. ¹¹ Munikedhyeyeni na huyu Muyahuḍi mwenzangu eyenahanwa Heroḍioni, na munikedhyeye wantu wa balabalani mwa Narikiso wamuhikiziyeyo Ḃwana. ¹² Niyaviani kedhya zingine kwa Tirofena na Tirofosa. Hawa hawa wake wowii wamuhumikia Ḃwana na hiḍu muno. Nikedhyeani na mutsakwa Perisisi. Nae pia ni muke amuhumikiye Ḃwana na hiḍu nyinji muno. ¹³ Nikedhyeani na Rufasi na mamajwe. Rufasi ni muntu adziyaviyee kumuḅa Ḃwana na moja mumodza. Mamajwe namuhwaa dza mama anivyaiye. ¹⁴ Wangine niokutsakani munikedhyeye ni aḍe Asikirito, Fulego, Hamesa, Patirobasi, Hama pfamodza na hawa wandugu wangine wonse weo pfamodza nao. ¹⁵ Nikedhyeani na Filologu na Yulia. Pia nikedhyeani na Neriusi na imbudyee, na Olimpa pfamodza na hawa wahikiza wangine wonse weo pfamodza nao. ¹⁶ Mukwakudhyanani, noneanani, kuyangana matsako ya kindugu. Haya matsanganiko ya Kiristo yonse yamukedhya nto. ¹⁷ Na sasa wandugu zanguni, nyakumuyombani kwamba mudziḷunze na hawa wantu weonayongweeza mayongweezo ya kwaarya wantu, yakayeha kutsaimukana na wantu wakaḅaikana viḷaro viḷaro. Haya weyokuyongweezani ni garagara na haya mayongweezo muyongweezeyeyo. Wantu dzao wakaiyeni kuye. ¹⁸ Koro hawa hawa wantu ntawakwaa kumuhumikiani Ḃwana jwehu Yesu Kiristo haḷa, ela wakuphendani hivi ili waweze kudziḷoseza hizi ḷamaa zao wezonazo. Wakwakunenani, wananena vyyuwo vya kuhlalaha wantu na kuwashadha na vyyuwo vyema vyema. Kwehii njia wanakaa na kuziheka hizi akili za hawaḍe wasioimuka kwamba wakwambijwani nsuwe. ¹⁹ Nitsekea kwa dzambo ḍyenu muno kwa kwamba kula muntu kamanya namuna mwiyonamuḷii Kiristo. Ela haḷa vivyo natsaka muimanye hi hachi na muhende yeyo mema, ili mutsekudzanjia kuhendani mazuka. ²⁰ Ndookomu mukihenda hivi, huyu Muungu eyenangiza naghea kahi yenu anazitsaratsara nguvu zonse za Shaaḷani si haḷa kae, na anamumpa uwezo dzuuye. ḷei ya Ḃwana jwehu Yesu naiwe pfamodza nanywi. ²¹ Pfokeani kedhya kuyawa kwa Timoteo, huyu muhumisi mwenzangu niiye nae. Hawa Wayahuḍi wenzangu aḍe Lukio, Yasoni na Sosipata, nao pia wamukedhya nto. ²² Tatio, huyu oreye hi hii ḅaruwa kwa niaḅa yangu, nae pia kamukedhya kwa sari ḍya Ḃwana. ²³ Gayo na Erasto nao wamukedhya nto. Hapfa niipfo nyakukaani nyumbani mwa Gayo, na haḷa hiḍi tsanganiko ḍyonse ḍinakaa na kuyomba nyumbani mwakwe. Kwarito, huyu muntu eyenaḷunza hi nkandi ya mudzi nae pia kamukedhya nto. ²⁵ ḍubva hwonse nahumushaḍeni Muungu! Jeje ndiye eyenaweza kuikumiiiza hi faro yenu mwiyonayo kwa Kiristo. Haya Maagu Mema dzuu ya Yesu Kiristo niyonakaa na kusumwiiya, ndiyo yeyonamumpa kukumiiya faro zenu. Kae haya haya yewa yafitswa dza ngadzi kwa myaka na myaka, ela sasa yayavigwa wekeani tswee. ²⁶ Dza vya matsoro ya manabii yaḅabiriyevyo hangu

kae na kae, sasa haya haya maagu yafenujwa ili kula mudza aweze kuyasikia na kuyaimuka. Huyu Muungu eyenaishi maishi na maishi, kahuamuru swiswi ntumi wakwe huyawasumwiiye wantu wa vyeeti vyonse, ili kula muntu aweze kumuhikiza na kumuji Yesu Kiristo. ²⁷ Ndookomu

nahumushadeni Muungu koro ndiye Muungu jeje heketu. Na ndiye amanyiye kula chicho cha sawa cha kuhenda. Dubva kwa dzambo dya hivi vya Yesu Kiristo ahuhendeeyevyo, hunamala kumushada Muungu maishi na maishi! Amina.

1 Wakorinto

1 Mimi Paulo nitsanijwee kuwa ntumi jwa Yesu Kiristo kwa miro ya Muungu, pfamodza na ndugu Sositene, ² hwakumworeani nywinywi wantu wa tsanganiko dya Muungu dliidyo Korinto. Hwakumworeani nywinywi mudheresejweo hariani mwa Kiristo Yesu na mukitsanwa kuwa wantu wadheru. Hwakumworeani nywinywi pfamodza na hawađe wantu wonse, kula pfantu, weonamuyomba Bwana jwehu Yesu Kiristo, eye Bwana jwehu na jwao pia. ³ Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. ⁴ Nakaa nikimuyaviza Muungu dudu kutwa kwa dzambo dya hizi mvoni amumpiyezo nywinywi mukiwa hariani mwa Kiristo Yesu. ⁵ Na kwa dzambo dya kwamba mwaa hariani mwa Kiristo, muhendezwa majabva wa kula kintu. Muna umanyi wa kutosa wa mambo ya kiruhu na wa kusumwiiya chuuwo cha Muungu. ⁶ Haya maagu dzuu ya Kiristo, Muungu kamuhendeza muyagija gu, ⁷ ndookomu nanywi ntamudzapfungukijwa ni tola ideyonse ya kiruhu mala mwiyokeyeeyani na hamu kudza yupfii kwa Bwana jwehu Yesu Kiristo. ⁸ Na jeje anamungiza nguvu hađa mwiso, ili mutsekudzaonekana na tamba zuka didedyonse hiyo hiyo Nsiku ya Bwana jwehu Yesu Kiristo adzeyokudza yupfii. ⁹ Huyu Muungu amuhaniye muwe na uharia na mwanawe, Bwana jwehu Yesu Kiristo, ni Muungu muhikizika. ¹⁰ Wandugu zanguni, nyakumuyombani kwa sari dya Bwana jwehu Yesu Kiristo musikiane, ili kutseewa migawikano kahi yenu. Wani kintu kimodza mataroni na kuhendani kwenu. ¹¹ Wandugu, haya maagu nipatiyeo kuyawa kwa wantu wangine wa nyumba ya Kilowe, ni kwamba kuna kutsaimukana kahi yenu. ¹² Nichokunenani ni kwamba, wangine wenu wanakwamba mbwa Paulo, wangine wanakwamba mbwa Apolo, wangine wanakwamba mbwa Petero, na wangine wanakwamba mbwa Kiristo! ¹³ Ndookomu Kiristo mumamubiga majimfu! Munamba mimi Paulo ndimi nipfatsikijwe muhini mwa mpatsa kwa dzambo dyenu? Ambu, mwipfotopyegwa, mutopyegwa kwa sari dya Paulo? ¹⁴ Namuyaviza Muungu dudu kwamba, kahi yenu ntaku hađa muntu mumodza nimutopyeye mimi, isipfokuwa Kirisipo na Gayo. ¹⁵ Dubva ntaku jwa kunena kwamba mutopyegwa kwa sari dyangu. ¹⁶ (Ni dughha bve, nimutopya na Sifefanosi na nyumbaye. Ela sikumbuke muntu yungine yudejwone nimutopyeye mimi.) ¹⁷ Koro Kiristo nakakunihuma nikaiye kutopya wantu, ela kanihuma nisumwiiye haya Maagu Mema. Na nikwakuyasumwiiyani, siyasumwiiye na udubađa wa kiwanaadamu nitsekudza-kutsovyo maana huku kufwa kwa Kiristo afwiyeko muhini mwa mpatsa. ¹⁸ Kwa hawađe weokwaarani, haya maagu dzuu ya kufwa kwa Kiristo muhini mwa mpatsa wanaona kwamba ni upuudhi. Ela kwehu swiswi hwiwokupfonywani, haya maagu yakuyangani nguvu za Muungu. ¹⁹ Koro humu matsoroni Muungu kamba, "Nidzainanga mvidhyo ya wantu makaro, na kuimuka kwao nidzakutsovyo maana." ²⁰ Dubva awa wantu weo na mvidhyo, weo wasomiambu weo mađu-

bađa wa huju huju lumwengu, wanawa ku? Muungu kayanga kwamba mvidhyo ya wantu wa huju huju lumwengu ni udyura muhupfu! ²¹ Koro Muungu, kwa mupangowe mwenye, kavihendeza vitsewezakana kwa wantu kumunya kwa njia ya mvidhyo yao ya kilumwengu. Ishinu, Muungu kahuna kuwapfonya hawađe weonahikiza, kwa njia ya haya maagu hwiyonasumwiiya, ya wangine weyona-akwamba nza udyura. ²² Hawa Wayahuđi wanatsaka vihambwiizo dza ushaahidi, hali hawa wantu wasiokuwa Wayahuđi wanalacha kuwa na mvidhyo. ²³ Ela swiswi hwakusumwiiyani dzuu ya Kiristo, apfatsikijwe muhini mwa mpatsa. Na hidi hidi dzambo, kwa hawa Wayahuđi ni tukio, na kwa wantu wasiokuwa Wayahuđi ni udyura muhupfu. ²⁴ Ela kwa hawađe wonse wa Muungu atsaniyeo kuwapfonya, hangu Wayahuđi na wantu wasiokuwa Wayahuđi, Kiristo ni mvidhyo na nguvu za Muungu za kupfonya wantu. ²⁵ Koro chichonahwajwa dza udyura wa Muungu kina maana zaidi kuchia umanyi wa kibenaadamu. Na chichonahwajwa dza udhaifu wa Muungu, kina nguvu zaidi kuchia nguvu za mwanaadamu. ²⁶ Wandugu, tadziyoweni nywinywi, Muungu epfomuhana mwiiwa wantu ga? Matsoni mwa wantu wa huju huju lumwengu, ni wachuchu muno kahi yenu weokuwa wamanyi, weokuwa wantu wamanyikaniyeo ambu weokuwa wantu wavyaijweo madzumba ya kihaju. ²⁷ Ela Muungu kavitsana nangere hivi vya hawa wantu wa huju lumwengu wevyonavihwa kuwa udyura, apate kuyagiza yutswa haya makaro. Na kavitsana hivi vivyonahwajwa ni lumwengu kuwa vidhaifu, apate kuwagiza yutswa wenye nguvu. ²⁸ Muungu kawatsana hawa weonabalifwa na kunyirwa ni lumwengu, wakionegwa dza kwamba ntawakwaa kintu, apate kuwatsovyo maana hawa weonahwajwa ni lumwengu kuwa na maana. ²⁹ Ndookomu, muntu natsedzishađa na kidetchonse usoni kwa Muungu. ³⁰ Muungu ndiye ahungiziye hariani mwa Kiristo Yesu, huyu ahuyangiye mvidhyo ya Muungu. Kiristo ndiye ahupfiye kuhwajwa dza wantu wahachi ni Muungu. Ndiye ahupfiye kuwa wadheru na ndiye ahuwekeye huru. ³¹ Dubva ni viwe dza hivi vya haya matsoro yanenevyo yakyamba, "Muntu jwa kudzishađa, nadzishađe kwa dzambo dya haya ya Bwana amuhendeeyo."

2 Wandugu zanguni, nipfokudza kwenu kumusumwiiya hi ngadzi ya mupfonyo wa Muungu, sikumudzia na udubađa wa kunena wala umanyi wa kibenaadamu. ² Koro nihuna kutsasumwiiya ddingine didedyonse, lamuđa dya Yesu Kiristo na kufwakwe muhini mwa mpatsa. ³ Na nipfokudza kwenu, nidza ninkiwa nguvu zinisia, na nidza huku nikikuka kuhehema na oga. ⁴ Nipfonikiyongweeza na kusumwiiya, hivi vyyuwo vyangu ntaviwa vya ukaro wa kibenaadamu, ela viiwa na ushaahidi wa nguvu za Ruhu jwa Muungu. ⁵ Nihenda hivi ili kwamba, faro yenu itseemeeya vyyuwo vya ukaro wa mwanaadamu, ela iemeeye nguvu za Muungu. ⁶ Hađa vivyo, kwa hawađe wangoreyeo kiruhu, hivi

hwiyokunenani ni vyuuwo vivyo na mvidhyo. Ela hi si mvidhyo ya wantu na waṭawala wa huju huju lumwengu weokuyoweeyani mwisio wao. ⁷ Hi mvidhyo hwi yokusumwiiyani, ni ngadzi ya mvidhyo ya Muungu eyoiwafitsa wantu. Ela ewa kahuna kuhungiza maremboni mwakwe hangu lumwengu jusidzaumbwa. ⁸ Ntaku haṭa mumodza jwa hawa waṭawala wa huju huju lumwengu eyeimanya hi hii mvidhyo. Ṭambere wandeewa kwamba waimanya, ntawandempufatsika muhini mwa mpatsa Ḳwana jwa marembo. ⁹ Ni dza vya matsoro yanenevyo yakyamba, “Hikiḍe cha wantu wasichokiona na matso ambu kuchisikia, na hikiḍe cha wantu wasichokiṭaria kwamba kinahendeka, hicho ndicho cha Muungu awaelekanyiziyecho hawaḍe wonse wamutsakiyeo.” ¹⁰ Ela swiswi, haya haya mambo Muungu kayahupfenwiiya kwa njia ya Ruhu jwakwe. Koro huyu Ruhu ndiye amanyiye kula kintu, kamanya haṭa hizi ngadzi nkuu nkuu za Muungu. ¹¹ Ntaku eyenaweza kumanya maṭaro ya muntu, lamuḍa huyu muntu jeje mwenye. Na dza vivyo, Ruhu jwa Muungu ndiye amanyiye kula kintu dzuu ya Muungu. ¹² Naswi ntahukupokea ruhu jwa kilumwengu, ela hupfokea huyu Ruhu ayawiye kwa Muungu, hupate kuziimuka hizi ṭola hupfegejwezo ni Muungu. ¹³ Ḍubva, hukwakuyongweezani mambo ya kiruhu kwa hawaḍe weo na huyu Ruhu, ntahukae hukiyongweeza na vyuuwo vya ukaro wa kibenaadamu haṭa, hunayongweeza na vyuuwo hupfegejwevyo ni huyu Ruhu. ¹⁴ Ela muntu asiyekuwa na huyu Ruhu anazidziza hizi ṭola zizonayawa kwa Ruhu jwa Muungu. Kwakwe haya haya ni uḍyura muhupfu, na nkayaimuke, kwa dzambo ḍya kwamba yanaimukika kwa ugijo wa Ruhu ṭu. ¹⁵ Muntu eye na huyu Ruhu anaweza kuimuka maana ya kula kintu, ela jeje mwenye nkawezi kuhukumigwa ni muntu yuḍejwone jwa kilumwengu. ¹⁶ Dza vya matsoro yanenevyo yakyamba, “Ni ga amanyiye maṭaro ya Ḳwana? Ni ga eyenaweza kumushauri Muungu?” Ela swiswi hunayaimuka haya haya mambo kwa kwamba huna Ruhu jwa Kiristo.

3 Wandugu zanguni, mimi sikuweza kunena nanywi dza wantu mwiwo na huyu Ruhu, ela iwa inimala kunena nanywi dza kwamba mu wantu wa huju huju lumwengu, mwiwo vilelehea faroni mwa Kiristo. ² Iwa ni haḍi nimumpe maziwa, nitsemumpa chakuḍya chumu chumu, koro mwiiwa ntamudzafika kuḍya chakuḍya chumu chumu. Na haṭa saambi ntamudzafika kuḍya chakuḍya dzacho. ³ Amaale mwakuishini dza wantu wa huju huju lumwengu! Koro mwipfonafwiyana ḍea na kutsowana nywinywi na nywinywi, vinayanga tswee kwamba mwakuishini dza wantu wa huju huju lumwengu, wasiomumanya Muungu. ⁴ Wangine wenu wanakwamba wao mbwa Paulo, na wangine wakamba wao mbwa Apolo. Koro hivi hivi ntamukwakhendekani dza wantu wa huju huju lumwengu haṭa? ⁵ Hivi ami na aḍe Apolo munamba hu aḍe ga? Swiswi hu wahumisi ṭu wa Muungu humuhendezeyeo mukihikiza. Kula mumodza jwehu kahuhendani hi kazi ya Ḳwana amumpiyeyo. ⁶ Mimi ni hodza hi mbeju, Apolo kaihiya madzi ela Muungu ndiye aihendezeye ikimea. ⁷ Huyu muntu jwa kuihodza hi mbeju na huyu jwa kuihiya madzi ntawa muḍa haṭa. Jwa muḍa ni Muungu, eyenaihendeza hi mbeju imeye. ⁸ Huyu eyenaihodza hi mbeju na huyu eyenaihiya madzi, wonse lengo ḍyao ni modza, na kula mumodza Muungu anamui pfa mala ya hwekaḍye ayaviyedyo. ⁹ Koro swiswi hu maḍamu hwiwokumu mikiani Muungu pfa modza, nanywi ndinywi hi nkonde ya

Muungu na mambako ya Muungu. ¹⁰ Kwa ubyeka wa Muungu animpiyeo, nihenda kazi ya byeka jwa kumbaka na niweka musinji, na wantu wangine wakumbakani dzuu ya hu huu musinji. Ela kula mumodza naṭunze namuna evyokumbakani. ¹¹ Si ya kwamba kuna musinji ugene wa kuwekwa haṭa, koro Muungu kesakumuweka Yesu Kiristo jeje hekeṭu akae dza hu musinji. ¹² Wantu wangine wanambaka na dha haḍu, ambu mawe ya fwedha, ambu mawe yangine yaḍeyonse ya thamani dzuu ya hu musinji; na wangine wanambaka na mihi, nyasi ambu maḍuwa. ¹³ Na kuwa na maana ambu kutsowa maana kwa kazi ya muntu, vina manyikana Nsiku ya Kiristo adzefokudza, yadzefoyangaa tswee. Koro hiyo hiyo Nsiku, hu moho ndiwo udzeoyanga kazi ya kula muntu. Kuwa na maana ambu kutsowa maana kwa kazi ya muntu kunapimwa na hu moho. ¹⁴ Na cha muntu ambakiyecho nacho hapfa musinjini kikipfona na hu moho, anapfegwa ṭubvo. ¹⁵ Ela kazi ya muntu ikipfya, anatsowa ṭubvo. Kenge jeje mwenye anapfonywa dza muntu apfoneye na mbaa a moja! ¹⁶ Ntamudzi kwamba nywinywi mu Hekalu ya Muungu, na kwamba Ruhu jwa Muungu kakuishini kuzimuni mwenu? ¹⁷ Ḍubva ikiwa kwamba yuḍejwone kainanga Hekalu ya Muungu, Muungu nae anamunangana. Koro Hekalu ya Muungu ni nḍeru, nanywi ndinywi hiyo hiyo Hekalu. ¹⁸ Muntu natsedzikulakula. Ikiwa kwamba yuḍejwone kahi yenu kakudzihwaani dza karo jwa huju huju lumwengu, nadzihendeze ḍyura apate kuwa karo jwa ḍugha. ¹⁹ Koro cha huju lumwengu jwichonakihwaa kuwa ukaro, kwa Muungu ni uḍyura muhupfu. Dza vya matsoro yambiyeyo, “Wantu makaro, Muungu anawagiza na ukaro wao.” ²⁰ Na kungine haya matsoro yamba, “Ḳwana kamanya ya kwamba maṭaro ya wantu makaro ntaya maana.” ²¹ Ḍubva, muntu natsedziona kwa dzambo ḍya mahendo ya mwanaadamu. Kula kintu nchenu, ²² hangu Paulo, Apolo na Peṭero, huju lumwengu, kuishi na kufwa, haya maisha ye saasambi na yadzeyokudza, yonse haya nzenu, ²³ nanywi mu wa Kiristo, na Kiristo njwa Muungu.

4 Swiswi huhwaeni dza wahumisi wa Kiristo hwiwo na kazi ya kusumwiiya hizi ngadzi za hachi ya Muungu. ² Na muhumisi yuḍejwone anamala kuwa muhikizika. ³ Ami le ntavikwakunimuḍani ikiwa kwamba nywinywi munikizia hukumu, ambu nikizijwa hukumu ni mwanaadamu yungine yuḍejwone. Siwezi haṭa kudzikizia hukumu mimi mwenye. ⁴ Mimi mwenye sidzi tsowa ḍiḍeyonse nihendeyedyo, ela hiḍyo hiḍyo ntaḍiyange kwamba mimi ni muhachi. Koro Ḳwana ndiye jwa kudzanikizia hukumu. ⁵ Ḍubva, namutsemukizia muntu hukumu ngeraye isidzafika. Ḳwana ndiye adzeeavya hukumu nsiku adzeyokudza. Kadzayavya wekeani tswee hayaḍe yafitsijweyo kizani, na kadzayavya nze tswee hizi ṭamaa za myojo ya wanaadamu. Kisa kula muntu, Muungu mwenye kadzamumpa hi shaḍumeaye eyonamala kupfegwa. ⁶ Wandugu zanguni, haya yonse ninenevyo dzuu ya Apolo nami, ni kwa manufaa yenu. Nimuhwaa Apolo nami dza mufaano mupate kuimuka maana ya hu muneno hu: “Gijani haya yorejweyo.” Nakutseewa muntu jwa kudziona kwa dzambo ḍya muntu huyu na kubalifa hawaḍe wangine. ⁷ Akuhendezeye wewe kuwa na maana kuchia wangine ni ga? Muungu siye akupfiye kula kintu wichonacho? Mani ḍubva, aku kudziona dza kwamba nkukvipfegwa ni Muungu, nkwa? ⁸ Mwakuṭarani ya kwamba mumaawa na kula kintu mwichonatsaka! Mwakuṭarani ya kwamba mumaawa majabva! Mwakuṭarani ya kwamba

mumaawa mahaju, haṭa ingawa si pfamodza naswi! Bo, ni mala ya kwamba muweye mahaju ḍugha ili naswi hupate kuṭawala pfamodza nanywi! ⁹ Koro vinikaiya dza kwamba, Muungu kahuweka swiswi ntumi dza wantu wa nsii wa mwiso, huhukumijweo kufwa. Hwakuhwajwani dza mutsezo wa kuyojwa hukwakufwani. Hwakuyojwani ni lumwengu yuzima, hangu malaika haṭa benaḍamu. ¹⁰ Swiswi, hunahwajwa dza madyura kwa dzambo ḍya Kiristo, ela anywi mu makaro hariani mwa Kiristo! Swiswi ntahu nguvu, ela anywi zimudzaa ṭipu! Nywinywi mwakuhilwani, ela aswi hwakubalifigwani! ¹¹ Mumpaka hi saasambi hwakufwani nzaa na nchiu, hwakuvwaani nṭandaro, hwakubigwani, na ntahu madzumba ya kukaa. ¹² Hwakudzikukani kwa kudzihenda kazi na mikono yehu. Wantu wakihutsola aswi hunawavodhya; wakihukuntisa ḍina, swiswi hunaiṭisa. ¹³ Wantu wakuhutsezeani, swiswi hunakwambukuya na umpowe. Swiswi hugala reka ḍya wantu wa huju lumwengu, na hwa dza ṭukudzi ḍya huju lumwengu mumpaka saambi. ¹⁴ Sikwakumworeani hivi nipate kumugiza yutswa, ela nyakumworeani nipate kumufunda dza wanangu nitsakiyeo. ¹⁵ Koro haṭa mukiwa na wayezi elefu kumi kwa maisha yenu ya Kikiristo, muna baba mumodza ṭu. Maanaye, kwa maisha yenu hariani mwa Kiristo Yesu, mimi nihenda baba jwenu kwa kumusumwiiya haya Maagu Mema. ¹⁶ Ḍubva, nyakumuyombani muniṭaḍe mimi. ¹⁷ Kwa hivyo nyakumuhumani Timoteo kwenu. Jeje ka dza mwanangu. Nimutsaka, na ni muhikizika kuzimuni mwa Ḍwana. Kadzamukumbusya dzuu ya mwenendo wangu kuzimuni mwa Kiristo Yesu; mwenendo niwonayongweeza kula tsanganiko ḍya kula pfanu nipfonakwenda. ¹⁸ Wangine wenu wakudzionani, wakiṭara kwamba sikwakudza huko kwenu. ¹⁹ Ela Ḍwana akitsaka, nakudza kwenu si haṭa kae, nidze nisikiye haya yeyonanenwa ni hawa weonadziona na nidzionaeye haya weyona weza kuhenda. ²⁰ Koro Muungu akwakumuṭawalani muntu, mahendo ya huyo muntu ndiyo yeyonayanga, si hivi vyyuwo evyonanena haṭa. ²¹ Mwichonatsaka ni chi? Nimudziye na lucha, ambu nimudziye na moja wa matsako na wa umpowe?

5 Nisikia kwamba kunjia uḍari muzuka muno kahi yenu. Ni uḍari muzuka wa kwamba haṭa kahi ya hawa walumwengu ntaupfo. Nisikia kwamba kuna muntu eyekuyaani haṭa na mukaza babajwe! ² Kisa mwakudzionani! Ni muwe kwamba munjijwa ni sikiṭiko, na huyu muntu ahendeye haya muwe kwamba mumuyavya tsanganikoni. ³ Haṭa ingawa sikwaa pfamodza nanywi kimwii, nya pfamodza nanywi kiruhu. Na dza vya muntu eye pfamodza nanywi, nisakukiza hukumu kwa sari ḍya Ḍwana jwehu Yesu Kiristo dzuu ya huyu muntu ahendeye hiḍi hiḍi dzambo zuka. Mwipfonatsanganika, nami nawa pfamodza nanywi kiruhu. Na kwa nguvu za Ḍwana jwehu Yesu, ⁵ huyu muntu ni mungize mikononi mwa Shaṭani, ili hu mwiiwe upate kunangwa-nangwa, na apate kupfonywa ruhuye Nsiku ya Ḍwana Yesu adzeyokudza. ⁶ Kudziona kwenu si kwema. Nta-mukuumanya au muneno wambiyee, "Hamira nchuchu inafurisha mukahe muzima." ⁷ Ndookomu ifaṭuleni hi nabvise yenu, dza hiviḍe mwivyonafaṭula hamira ya kae, mudzidherese, mupate kuwa dza mukahe usiwodzangizwa hamira, dza mwivyonamala kuwa. Koro Kiristo, eye dza mwana mbuzi jwehu jwa Pasaka, kamayavigwa dza mvuugiya. ⁸ Ḍubva, hi hii jila ni kutsaihenda na mikaha ingizijweyo hamira ya kae, yani hamira ya nabvise na uzuka, ela ni kui-

henda na mukahe usiwongizwa hamira, mukahe wa udheru na hachi. ⁹ Kuzimuni mwa hiḍe ḍaruwa yangu niyomworea, niimwamba mutsenjiyana na wantu waḍari. ¹⁰ Siwa na maana ya kwamba mutsenjiyana na wantu wa huju lumwengu weo waḍari, ambu weo wahamile, ambu weo wevi, ambu weonayomba masanamu haṭa. Koro ṭambere indeewa ni kuyawana na hawa wonse, indemumala kujusama huju lumwengu. ¹¹ Ela nichonikitsaka kumwambia ni kwamba, mutsenjiyana na muntu yuḍejwonse eyenadhana ndugu, na huku katsi ni muḍari, ambu ni muhamile, ambu anayomba masanamu, ambu ni muntu jwa nyano, ambu ni murumi, ambu ni mwivi. Muntu dzae, haṭa kukaa chihako muḍye nae ntamu ruhusa! ¹² Hangu ḍura ami nina haḍya ga ya kukizia hukumu wantu wa nze ya hiḍi tsanganiko? Muungu mwenye ndiye jwa kuwahukumu. Ela nywinywi, wenu wa kuwakizia hukumu ni hawaḍe weo humu tsanganikoni mwenu. Dza vya matsoro yambiyevyo, "Huyu muntu muzuka muyavyeni kiza cha nze."

6 Ikiwa kwamba yuḍejwonse kahi yenu katsowana na ndugu mwenziwe, anawezadze kupfiika masiṭaki kwa walumwengu ḍaḍala ya kuvipfiika hivi vyyuwo kwa wantu wa Muungu? ² Ntamudzi kwamba hawa wahikiza wadzajuhukumu huju lumwengu? Ḍubva, ikiwa kwamba nywinywi ndinywi wa kujuhukumu huju lumwengu, munashindwa ni ḍubi ndoḍo ndoḍo dzezihizi? ³ Ntamukumanya kwamba swiswi hudzahukumu haṭa malaika? Ehe faṭi mambo ya maisha ya huju huju lumwengu? ⁴ Ḍubva, ḍubi dzezihizi zikidza, munazipfiikia wantu weonanyirwa ni hiḍi tsanganiko munaa? ⁵ Kare onani yutswa bve! Munamba kahi yenu ntaku muntu karo haṭa mumodza jwa kwamba anaweza kuyanena ayese aya matsowano kahi ya hawa wandugu? ⁶ Ihenda kwamba wandugu kwa wandugu ni kusiṭakiana, kisa kwa wantu wasiohikiza! ⁷ Huku kuwa na matsowano kahi yenu nywinywi na nywinywi ṭu, kunayanga kwamba mushindwa. Si heri muntu amutsoweye nywinywi ambu amukwiwiye nywinywi? ⁸ Ela anywi sivyo, ishinu nywinywi wenye ndinywi mwiwokutsoweanani na kukwiyana; na hivi mwakuvihendeani haṭa Wakiristo wenzenu! ⁹ Ntamudzi kwamba wonse weonahenda mazuka ntawawezi kupfokea mvoni za uhaju wa Muungu? Namutsedzikulakula haṭa, koro wantu wonse weo waḍari, weonayomba masanamu, weonavunza ukwe, weonayaana na nyuma, ¹⁰ wevi, wahamile, walevi, wantu wa nyano, na wadhara, wonse ntawawezi kupfokea mvoni za uhaju wa Muungu. ¹¹ Na hivi ndivyo vya wangine wenu mwivyo kuwa. Ela sasa mudhereswa nabvise zenu, mugala wadheru wa Muungu, na Muungu kakumuhwaani kuwa wantu wahachi kwa sari ḍya Ḍwana Yesu Kiristo na kwa nguvu za Ruhu jwa Muungu jwehu. ¹² Muntu anaweza kunena ambe, "Nina uhuru wa kuhenda kiḍechonse nitsakiyecho," ela si kula kintu kwamba kina maana. Naweza kwamba nina uhuru wa kuhenda kiḍechonse, ela siwezi kudzihenda muhumwa jwa kiḍechonse kidzechokudza. ¹³ Muntu anaweza kwamba, "Chakuḍya ncha hiḍi humbo, na humbo ndya chakuḍya." Ela nsikuye Muungu kadzavinanga vyonse. Koro mwii wa muntu si wa kutumika kwa mambo ya uḍari, ela mbwa kumuhumikia Ḍwana, na Ḍwana ndiye muṭawala jwa mii yehu. ¹⁴ Kwa nguvuze, Muungu kamufufuya Ḍwana kuyawa kwa wafu, na haṭa naswi kadzahufufuya. ¹⁵ Ntamukumanya hivi hivi kwamba mii yenu ni dza viiriiri vya mwii wa Kiristo? Ḍubva, nawezadze kuhwaa kiiriiri cha mwii wa Kiristo niki-

hendeze kiiriiri cha mwii wa shudha? Sivihende meshi!

¹⁶ Munamba ntamudzi kwamba muntu eyenaungana na shudha wanawa mwii mumodza? Koro haṭa haya matsoro yamba, “Nao wowii wanawa mwii mumodza.” ¹⁷ Ela muntu eyenaungana na Bwana, anawa kintu kimodza nae kiruhu. ¹⁸ Yatsani uḅari. Nabvise zingine zonse za muntu ezonahenda ntazihore hu mwii. Ela muntu eyenahenda nabvise ya uḅari kakuuhendeani nabvise hu mwiiwe mwenye. ¹⁹ Ntamudzi kwamba mii yenu ni Hekalu ya Ruhu Mudheru? Huyu Ruhu mumupfegwa ni Muungu na kakuishini kuzimuni mwenu. Dḅva mii yenu namutseihwaa dza yenu, nza Muungu. ²⁰ Jeje kesakumubigia ḁiba. Ndookomu mii yenu itumieni kwa kumushaḁa Muungu.

7 Sasa, dzuu ya haya mambo munyoreeyo ni hivi: Ni urembo kwa muntu kutsahwaa. ² Ela kwa dzambo ḁya maḁemo yeyonaweza kumungiza uḅarini, kula muyume ni kuwa na mukaziwe mwenye na kula muke ni kuwa na muumewe mwenye. ³ Huyu muyume ni kuṭimiza haḁya za mukaziwe, na huyu muke nae ni kuṭimiza haḁya za muumewe. ⁴ Huyu muke nka mamulaka na mwiiwe, muumewe ndiye eye na mamulaka nao. Na dza vivyo, muyume nka mamulaka na mwiiwe, mukaziwe ndiye eye na mamulaka nao. ⁵ Namutsenyimana nywinywi na nywinywi, lamuḁa muwe kwamba musikiana kuhenda hivyo hivyo kwa muḁa ili mupate kumuḁamia mayombo. Ela kisa ni mugaliane kawii ili Shaṭani atsemugisa maḁemoni kwa dzambo ḁya kutsaweza kudzimiza kwenu. ⁶ Haya niyokumwambiani sikwakumuwekeani amuri, ela nyakumumpuni ushuri. ⁷ Nindetsaka kula muntu akae dza hivi ni ivyo mimi. Ela kula muntu ana ṭola yakwe aipfegejweyo ni Muungu. Muntu mumodza anawa na ṭola hii, na yungine akawa na ṭola ingine. ⁸ Hawa wasiodzahwaana, na hawa wake wachiwa, nyakuwambiani hidzaa: Ni urembo kwao kukaa dza hivi niivyo mimi. ⁹ Ela ikiwa kwamba ntawawezi kudzimiza, ḁubva ni heri wahwaane. Koro ni heri kuhwaa ambu kuhwajwa kuliko kusia na ṭamaa. ¹⁰ Hawa wahwananiyeo nyakuwapfani hi amuri hi (si yangu, nza Bwana): Muke ahwaijwe nka ruhusa ya kuyawana na muumewe. ¹¹ Ela ikiwa kwamba kayawana nae, ni atsehwa-jwa, ambu sivyo auje kwa muumewe. Na huyu muyume nae nka ruhusa ya kumuyatsa mukaziwe. ¹² Hawa wangine nichokuwambiani (mimi si Bwana) ni hichi: Muyume Mukiristo akiwa na muke mulumwengu akuḅaliye kuishi nae, huyu muyume ni kutsamuyatsa huyu muke. ¹³ Na ikiwa kwamba muke Mukiristo ana muyume mulumwengu akuḅaliye kukaa nae, huyu muke ni kutsamuyawa huyu muyume. ¹⁴ Koro huyu muyume mulumwengu anakuḅalika kwa Muungu kwa dzambo ḁya mukaziwe, na huyu muke mulumwengu anakuḅalika kwa Muungu kwa dzambo ḁya muumewe. Ṭambere si hivyo, hawa wana wao ntawandee-wa wadheru, ela viivyo ni kwamba nao ni wadheru. ¹⁵ Ela ikiwa kwamba huyu muke ambu muyume mulumwengu kat-saka kuyawana na huyu mwenziwe, namuyawe. Hapfo huyu muke ambu muyume Mukiristo ka huru. Koro Muungu anatsaka hawa wantuwe waishi na naghea. ¹⁶ Wewe muke Mukiristo, kumanyadze kwamba pfangine unaweza kumupfonya mumeo? Ambu wewe muyume Mukiristo, kumanyadze kwamba pfangine unaweza kumupfonya mukaziwo? ¹⁷ Kula muntu naishi haya maisha ya Bwana amumpiyeyo kuishi, na akae dza vivide evyokuwa Muungu epfomuhana. Hi ndiyo amuri niwekeyeyo kwa matsan-

ganiko yonse. ¹⁸ Ikiwa kwamba muntu epfohanwa ni Muungu ewa kamaahinywa, natsedzimeza govi kawii akae dza kwamba nkakuhinywa. Na ikiwa kwamba muntu epfohanwa ni Muungu ewa nkadzahinywa, natsedzingiza kuhinywani. ¹⁹ Koro kuhinywa ambu kutsahinywa kwa muntu ntaku maana yaḁeyonse. Cha muḁa ni kuzigija amuri za Muungu. ²⁰ Kula muntu ni kukaa dza vivide evyokuwa Muungu epfomuhana. ²¹ Wewe, Muungu epfokuhana, wiwa u muhumwa? Haya, hiḁyo naḁitsekumuḁa; kikipata namfasi ya kuwa huru, itumie. ²² Koro muhumwa ahanijwee ni Bwana, huyo ni muhumwa awekejwe huru amuhumikie Bwana. Na dza vivyo, muntu huru ahanijwe ni Kiristo, huyo ni muhumwa jwa Kiristo. ²³ Mwisakubigijwa ḁiba, ḁubva namutseewa wahumwa wa wantu kawii. ²⁴ Wandugu, kula muntu nakae usoni kwa Muungu dza vivide evyokuwa Muungu epfomuhana. ²⁵ Sasa, dzuu ya hawa wasiodzahwaa ambu wasiodzahwajwa, si amuri ya kumumpa kuyawa kwa Bwana, ela nyakumumpuni maṭaro yangu. Serefaṭani nivyokunenani, maanaye mimi ni muntu nifwiijwe ṭei ni Bwana na akinihendeza muntu jwa kuserefaṭika. ²⁶ Kwa dzambo ḁya ḁina ziddezokudza, naṭara ni urembo kwa muntu kukaa dza hivi aivyo. ²⁷ Ikiwa kwamba una muke, silache kumuyatsa. Ikiwa kwamba nkudzahwaa, silache kuhwaa muke. ²⁸ Ela ukihwaa, pia nkukuhenda nabvise. Na ikwaakwamba mwana-muke galiṭama kahwajwa, nkakuhenda nabvise. Ela hizi ḁina za hawa wantu wezonakuntana nazo, sindetsaka zimupate nanywi. ²⁹ Nichokunenani, wandugu, ni kwamba, hu muḁa usaiyeo ni mufufi. Na hangu hi hii saasambi, hawaḁe wahwaiyeo nawaishi dza kwamba ntawadzahwaa. ³⁰ Hawaḁe weo chiiyoni, nawakae dza kwamba ntawa masikiṭiko. Hawaḁe weo tsekeani nawakae dza kwamba ntawa tsekea. Hawaḁe weonaguya vija, nawakae dza kwamba hivi wevyonaguya si vyao. ³¹ Hawaḁe weokushulikiani mambo ya huju huju lumwengu, nawakae dza kwamba ntawa shuuli nayo. Koro huju lumwengu, dza juivyo, jwakwendeani mwiso. ³² Nindetsaka mutsedzingiza mirumiru. Muntu asiyedzahwaa anamuḁwa ni kazi ya Bwana, kwa kwamba analacha kumutsakiza Bwana. ³³ Ela muntu ahwaiye muke anamuḁwa ni mambo ya kilumwengu, kwa kwamba analacha kumutsakiza mukaziwe, ³⁴ na ndookomu anadziḁaa huku na huku. Muke asiyedzahwajwa ambu mwanamuke galiṭama wanamuḁwa ni kazi ya Bwana, kwa kwamba wanadziyavya kimwii na kiruhu. Ela muke ahwaijwe, anamuḁwa ni mambo ya huju huju lumwengu, kwa kwamba analacha kumutsakiza muumewe. ³⁵ Nyakunenani hivi kwa kwamba natsaka kumusaiḁia nywinywi, si kwamba nyakutsakani kumufunga-funga. Natsaka muhende yeyo ya hachi na mudziyavye kumuhumikia Bwana na moja mumodza. ³⁶ Muntu akiona ya kwamba hivi evyokuhendekani kwa huyu mwanamuke wamanyananiyeo kuhwaana si sawa, na ṭamaaze zimushinda nguvu, nahende hivi evyonatsaka, amuhwae huyu mwanamuke. Hapfo nkakuhenda nabvise. ³⁷ Na ikiwa kwamba muntu anaweza kudzimiza na ṭamaa, na akihuna mojonni mwakwe kutsahwaa, pfasipfo kusharuṭiswa, anawa kahenda dzambo dzema kutsahwaa. ³⁸ Dḅva huyu muntu ahwaiye muke kahenda urembo, ela huyuḁe asiyehwaa muke kahenda dzambo dzema zaiḁi. ³⁹ Muke ahwaijwe nka uhuru eo nao mala ya muumewe eyo moja. Ela huyu muyume akifwa ana uhuru wa kuhwajwa ni yuḁejwonse amutsakiye, ḅora ṭu awe Mukiristo. ⁴⁰ Ela kuonani kwangu ni kwamba, anawa na tsekea zaiḁi akikaa vivyo

dza muke muchwiwa. Na naṭara nami nyakuyongojwani ni Ruhu jwa Muungu.

8 Sasa, dzuu ya mambo ya vyakudya viyavijwevyo mvu-ugiya kwa masanamu, ni hidzaa: Humanya ya kwamba hwonse huna umanyi, dza mwivyonanena. Ela umanyi dzao unayeha kudziona, hali matsako yanambaka wantu.

² Muntu eyenadziona kwamba kamanya kintu, amaale nkadzamanya dza evyonamala kumanya. ³ Ela muntu amut-sakie Muungu, Muungu kamumanya. ⁴ Dubva dzuu ya kudya vyakudya viyavijwevyo mvuugiya kwa masanamu, ni hidzaa: Humanya ya kwamba sanamu si kija chicho moja meshi, na humanya ya kwamba kuna Muungu mumodza tu.

⁵ Wangine wanakwamba kuna miungu iyo yuwinguni na hapfa lumwenguni. Wahikiza kwamba kuna miungu minji na maḃwana menji. ⁶ Ela swiswi huhikiza ya kwamba kuna Muungu mumodza tu, eye Baba na muumba jwa vyonse.

Na hwakuishini kwa dzambo dya kumuhumikia jeje. Na huhikiza kwamba kuna Bwana mumodza tu, nae ni Yesu Kiristo. Kula kintu kiumbwa kuchiiyana nae, na ndiye eye-kuhuwezesani huishi. ⁷ Ela si kula muntu amanyiye haya haya.

Wantu wangine mambo ya masanamu yawanjia-njia haṭa wepfonaḃya chakudya, wanaṭara ya kwamba ni chakudya kiyavijwecho mvuugiya kwa masanamu. Na kwa kwamba ni vyumu kwao kumanya chicho sawa ambu kisi-chokuwa sawa kuhenda, wakidya vyakudya dzavyo wanadziona ntawa udheru. ⁸ Ela chakudya ntakiwezi kuhunuha hafufi na Muungu. Hukidya ambu hukitsaḃya, ntahuumbake wala kuuvara uhusiano wehu na Muungu.

⁹ Ela haṭa vivyo, manyani mutseuyatsa uhuru wenu mwi-wonao uwagise nabviseni hawaḃe weo na faro zisizodzangora. ¹⁰ Koro yudejwone asiyemanya chicho sawa ambu kisichokuwa sawa kuhenda, akikuona wewe umanyiye kwakudyani chakudya kuzimu ya hekalu ya miungu ya nsuwe, unamungiza moja aḃye chakudya kiyavijwecho mvuugiya kwa masanamu.

¹¹ Ndookomu kwa dzambo dya dzanyi wako, unamwaarya huyu ndugujo eye na faro isiyo-dzangora. Na hali Kiristo kafwa kwa dzamboḃye. ¹² Muk-wakuwahendeani nabvise wandugu zenu kwehii namuna, na mukwakuwanangani maṭaro yao, mwakumuhendeani nabvise Kiristo. ¹³ Dubva, ikiwa kwamba hichi nichonaḃya kinamuhendeza ndugu yangu kuhenda nabvise, siwezi kudya nyama kawii meshi, ili nitsemuhendeza ndugu yangu agwe nabviseni.

9 Munamba mimi sikwaa muntu huru haṭa? Ambu munamba mimi sikwaa ntumi haṭa? Ayu Yesu Bwana jwehu, mimi sikumuona haṭa? Dzaambia, nanywi nywinywi wenye, ntamukwaa matunda ye kazi yangu nimuhendeeyo Bwana? ² Haṭa ingawa kwa wangine sikwaa dza ntumi, kwenu nywinywi mimi ni ntumi. Haya maisha yenu nywinywi wenye mwiwokukaani hariani mwa Bwana, ni ushaahidi kwamba mimi ni ntumi. ³ Wantu wepfonanikajela, nadzih-hea hidzaa: ⁴ Munamba mimi si hachi ya kupfegwa chakudya na madzi ya kunwa kwa kazi yangu dza ntumi?

⁵ Hawa ntumi wangine na hawa wanduguzwe Bwana, pfamodza na Peṭero, wao wanakaa wakawahwaa wakazao wakagijana nao humu vyaroni mwao. Munamba ami, ndimi nisyekuwa na hachi ya kuhwaa muke Mukiristo agijane nami amu vyaroni mwangu? ⁶ Ambu, munamba ami na Baranaba ndiswi tu wa kuhenda kazi na mikono yehu kudzilachia kantu? ⁷ Kuna asikari ga eyenadziipfia gharama zakwe za kuwa dyeshini? Ambu, ni muntu ga eyenaṭora mizabibu kisa

akatsayaḃya haya matundaye? Ambu, kuna muṭunga ga asiyenwa maziwa ya hu mwonawe eonaṭunga? ⁸ Si ya kwamba haya niyokunenani ni maṭaro ya kibenaḃdamu baṣi haṭa, koro haṭa hi Sharia nayo inena hivi hivi. ⁹ Hi Sharia ya Musa yamba, "Nkudzoifunge kanwa ngombe ikwakukuvuni-ani bvaro." Dubva, munamba hapfa hapfa azi ngombe ndizo zimumuḃiyezo Muungu? ¹⁰ Haya haya nkakwahuneneani swiswi haṭa? Haya yoregwa kwa dzambo dya yehu. Koro muntu jwa kuima na muntu jwa kuvuna, ni wahende kazi zao wakiyoweeya kupata sehemu ya haya mavuno.

¹¹ Hukimahodza mbeju ya kiruhu kahi yenu, na hukivuna kuyawana na vija mwivyonavyo, kawii inawa ni fara? ¹² Ikiwa kwamba wangine wana hachi ya kuyoweeya ugijo kuyawa kwenu, ehe faṭi swiswi si zaidi? Ela swiswi hi hii hachi ntahudzaidzilachia. Ishinu hwakuiṭisani kula ḃina, ili hupate kutsaawa mpingamizi ya haya Maagu Mema ya Kiristo.

¹³ Ntamudzi kwamba hawaḃe weonahenda kazi Hekaluni chakudya chao kinayawa na humu Hekaluni? Ambu, nta-mudzi kwamba weonayavya mvuugiya madhabahuni, hi se-hemu ya hi mvuugiya iyonayavigwa dza mvuugiya isiyot-somwa nzao? ¹⁴ Dza vivyo, Bwana kaamuru kwamba, hawaḃe weonasumwiiya injili wanaḃya kuyawana na hi injili.

¹⁵ Ela mimi sidzaidzilachia hizi hizi hachi. Na sikwakworani hivi kwa dzambo dya kuzidzilachia hizi hizi hachi haṭa! Ni heri nifwe, kuliko kumuyatsa muntu aniipfe kwa kazi ni-hendeyeyo na anitsove cha kudzishaḃia. ¹⁶ Ela si hachi ya kudziona aṭi kwa dzambo dya kusumwiiya hi injili. Hangu ḃura, nipfegwa amuri ya kuisumwiiya. Na nikitsaisumwiiya Muungu ananihukumu.

¹⁷ Koro ṭambere hi hii kazi nindeewa nyakuihendani kwa kutsaka kwangu, nindeewa na hachi ya kuipfwa; ela si kwa kutsaka kwangu mwenye, ni kazi Muungu kainimpa. ¹⁸ Aya maipfo yangu ya kupfegwa ni kin-tu ga mani? Maipfo yangu ni huku kuṭoseka na kusumwiiya haya Maagu Mema pfasipfo kuhwaa kiḃechonse. Hizi hachi zangu nizonazo dza muntu jwa kusumwiiya haya Maagu Mema, mimi sizidzilachie. ¹⁹ Mimi ni muntu niye huru, sik-waa muhumwa jwa muntu. Ela nadzihendeza muhumwa jwa kula muntu ili niweze kuwanuha wantu wenji mala ya kuṭosa kwa Kiristo. ²⁰ Nikiwa kwa Wayahuḃi, nadzihendeza dza Muyahuḃi, nipate kuwanuha wao kwa Kiristo. Haṭa ingawa mimi sikwaa nsii ya hi Sharia, naishi dza muntu eye nsii ya hi Sharia dzao, nipate kuwanuha kwa Kiristo. ²¹ Na nikiwa kahi ya hawa wantu wasiokuwa Wayahuḃi, siuḃe Sharia za Kiyahuḃi. Ela haṭa vivyo, sikwakunenani kwamba nayatsa kuuḃa hi Sharia ya Muungu, koro nya nsii ya sharia ya Kiristo. Naishi dza muntu asikwaa Muyahuḃi, nipate kuwanuha kwa Kiristo hawa wantu wasiokuwa Wayahuḃi.

²² Na kahi ya wantu weo na faro zisizodzangora, nadzihendeza dzao nipate kuwanuha kwa Kiristo. Dubva nadzingiza kwa kula hali ya kula muntu, nipate kupfonya wangine wao kwa njia iḃeyonse niyonaweza. ²³ Haya haya yonse nayahenda kwa dzambo dya hi injili, nipate kupata hizi mvoni za kuisumwiiya. ²⁴ Mumanya ya kwamba mashindano ya mbio yananjijwa ni wantu wenji, ela ni muntu mumodza tu eye-nashinda hizi mbio akapfegwa ṭubvo. Dubva, ḃaramani dza wantu mwiwokutsakani kushinda hizi mbio mupfegwe ṭubvo. ²⁵ Kula muntu jwa kunjia mashindano ya mbio anahenda mazowezi ya nguvu kaḃisa na ni haḃi awe muntu jwa kudzimiza! Wanahenda hivi wapate kushinda na wapfegwe ṭubvo ḃisidyokaa, ela swiswi hunahenda hivi hupate kupata ṭubvo ḃidyonakaa maishi. ²⁶ Ndiyo maana sidzidaramiye

basu, na sijwane dza muntu eyekudzipfanukiiani makonde basu basu. ²⁷ Hu mwii wangu nauhendea mazowezi momu momu ili niweze kuunuya na kuuweka dza nivyonatsaka, ili nitseweza kuyavigwa humu mbioni baada yangu mimi kuhana na wangine wanjie mbioni.

10 Wandugu zanguni, natsaka kumukumbusya haya yahendekeeyo kwa hawa wabibi zehu wayawiyeyo na Misiri. Wonse wekiyongojwa ni hidi wingu, na wonse waiwuka hi bahari ya Shamu. ² Humu winguni na humu baharini, wonse watopeyegwa kuwa kintu kimodza na Musa. ³ Wonse wadya iyo aina modza ya chakudya cha kiruhu ⁴ na wanwa iyo aina modza ya madzi ya kiruhu. Haya madzi wayanwa na humu mwa hu mwamba wa kiruhu ugijaniyeo nao. Na hu huu mwamba wiwa ni Kiristo mwenye. ⁵ Ela haata vivyo, wenji wao ntawakumutsakiza Muungu, ndookomu wafwa na mii yao idachaa humu yuwandani. ⁶ Dubva haya haya yonse ni mufaano kwehu, humanye hutsekudzanzijwa ni tamaa ya mazuka dza ivyowanjia wao. ⁷ Namutseewa wantu wa kuyomba masanamu dza vya wangine wao wevyokuwa. Dza vya matsoro yambiyevyo, "Wanjia kuhendani jila ya kudya na kunwa na kuvina, ela mwiso viperuka, na wanjia kuhendani ubari." ⁸ Ni hutsenjia ubarini dza vya wangine wao wevyohenda, na wakifwa wantu elefu miyongo miwii na ntahu kwa nsiku modza. ⁹ Na nahutsemudemema Bwana dza vya wangine wao wahendeyevyo na wakiumwa ni nyoka wakifwa. ¹⁰ Namutseewawaka dza vya wangine wao wahendeyevyo na wakiyagwa ni huyu malaika jwa mfwise. ¹¹ Haya haya mambo yawapata wao yapate kuwa mufaano kwa wangine. Na yoregwa yapate kuhukanya naswi, koro hwakuishini ngera ya kwamba mwiso wa lumwengu umaawa hafufi. ¹² Dubva, yudejwone adzione kwamba kasumama imara, natunze atsekudzagwa. ¹³ Haya mademo mwiyonapata ni haya yeyonakudzia kula muntu. Ela Muungu ni muhikizika, na nkamuyatse mudemegwe kuchia chima. Koro mwipfonademegwa, jeje anamuyanga vya kuhenda ili mutsekudzagiswa ni haya mademo. ¹⁴ Dubva wabamu zangu watsakwa, yatsani kuyomba masanamu! ¹⁵ Nyakunenani nanywi dza wantu mwiwo na akili, yatariyeni wenye haya niyokunenani. ¹⁶ Hukwakunwani achi chikombe kivodhweyewo, hwichonakiyavia duha kwa Muungu, ntahukwakuhaniani mwazini mwa Kiristo? Na au mukahe hwionavunza hukadya, ntahukwakuhaniani mwiini mwa Kiristo? ¹⁷ Na kwa dzambo kuna mukahe mumodza, swiswi hwonse, na winji wehu wonse, hu mwii mumodza, koro hwonse huna dya uo mukahe mumodza. ¹⁸ Hwaani mufaano wa hawa Waisraeli. Hawade weonadya sehemu ya hizi mvuugiya, wanawa kuharianani na Muungu, eyenayavijwa hizi mvuugiya hapfa madhabahuni. ¹⁹ Nichokunenani ni kintu ga? Munamba nyakunenani kwamba masanamu ni miungu ya dughu? Ambu, avi vyakudya viyavijwevyo mvuugiya kwa masanamu, ni mvuugiya ya dughu? ²⁰ Sivyo haata! Nichokunenani ni kwamba, mvuugiya zizonayavigwa ni walumwengu, ntazikwakuyavijwani Muungu, zakuyavijwani mashaatani. Nami sitaki muwe na uhusiano na mashaatani. ²¹ Ntamuwezi kunwa chikombe cha Bwana kisa munwe na chikombe cha mashaatani. Ntamuwezi kudya chakudya cha Bwana na mudy na chakudya cha mashaatani. ²² Ambu mwakutsakani kumurejesa Bwana? Mwakutarani kwamba muna nguvu kumuchia jeje? ²³ Wangine wanakwamba, "Huna uhuru wa kuhenda kidechonse hutsakiyecho." Ela si kula kintu kwamba kina maana. Munakwamba, "Huna uhuru wa

kuhenda kidechonse hutsakiyecho." Ela si kula kintu ya kwamba kinambaka. ²⁴ Muntu natsedzilachia mema jeje basu, ela nalache na mema ya wangine. ²⁵ Dyani kula aina ya nyama zizonaguzwa sokoni pfasipfo kuuza maswali ya kuzikajela. ²⁶ Koro haya matsoro yamba, "Lumwengu jwone na vyonse vivyo kuzimuye, mvya Bwana." ²⁷ Muntu mulumwengu akikuhana ukadye chakudya kwakwe, na ukihuna kwenda, dyaa kidechonse upfegejwecho pfasipfo kuuza maswali ya kukajela. ²⁸ Ela muntu akikwamba, "Hichi ni chakudya kiyavijwecho mvuugiya kwa masanamu," dubva kwa dzambo dya huyu akwambiiye na kwa dzambo dya hi nia yakwe, kwamba ni nabvise kudya hicho chakudya, wewe sikidye hicho chakudya. ²⁹ Si kwa dzambo dya hi nia yako wewe, ela kwa dzambo dya hi nia ya huyu akwambiiye. Muntu anaweza kuuza ambe, "Hivi hivi nagijika-gijika kuhenda nivyonatsaka kwa dzambo dya nia ya muntu yungine kuna?" ³⁰ Ikiwa kwamba mimi namuyaviza duha Muungu kwa hichi chakudya nichonadya, muntu anawezadze kunialata kwa dzambo dya chakudya nichonamuyavia Muungu duha?" ³¹ Ela kula wichonahenda, ukidya ambu ukinwa, vyonse vihende ili wantu wapate kumushada Muungu. ³² Ikaani na njia ya kwamba ntamuwezi kumuhenda Muya hudi ambu muntu asikwaa Muya hudi, ambu tsanganiko dya Muungu kugwa nabviseni. ³³ Ni viwe dza hivi nivyonahenda mimi. Nademema kutsakiza kula muntu kwa haya niyonahenda, pfasipfo kulacha mema yangu, nikilacha mema ya wenji, ili wapate kupfonywa.

11 Dubva nitabani mimi, dza hivi vyangu nivyokumutabani Kiristo. ² Nyakumushadani, kwa dzambo dya kwamba mwakunikumbukani kutwa na mwakuubani haya mayongwezo nimuyongwezeyeyo. ³ Ela natsaka manye ya kwamba, Kiristo ndiye kitswa cha muyume. Huyu muyume ndiye kitswa cha mukaziwe, na Muungu ndiye kitswa cha Kiristo. ⁴ Dubva, muyume eyenayomba na kusumwiiya Maagu ya Muungu akiwa kadzifinikiza hiki kitswa, huyo kakumugizani yutswa Kiristo. ⁵ Na muke yudejwone eyenayomba na kusumwiiya Maagu ya Muungu pfasipfo kudzifunga kidechonse humu kitswani, huyo kakumugizani yutswa muumewe; ni sawa na kwamba kapfeejwa hiki kitswa. ⁶ Muke adziziye kudzifunga kitambaa cha kitswa, nazichire hizi nywiize. Ela ikiwa kwamba vyaa yutswa kwa muke kuchira ambu kupfeeya hizi nywii, dubva nadzifunge kitambaa. ⁷ Muyume nkanamala kudzifinikiza hichi kitswache, kwa dzambo jeje ni dza kiyoo cha umbo dya Muungu na ni mufaano wa marembo ya Muungu. Ela muke ni dza kiyoo cha marembo ya muumewe. ⁸ Koro muyume nkakuumbwa kuyawa kwa muke, ela muke ndiye aumbijwe kuyawa kwa muyume. ⁹ Na wala muyume nkakuumbwa kwa dzambo dya muke, ela muke kaumbwa kwa dzambo dya muyume. ¹⁰ Ndiyo maana muke anamala kudzifunga kitambaa, kuyanga kwamba ka nsii ya mamulaka. Na ni ahende hivyo hivyo pia kwa dzambo dya hawa malaika. ¹¹ Haata vivyo, hukwaa hariani mwa Bwana, muke ni muhimu kwa muyume, na muyume ni muhimu kwa muke. ¹² Koro dza vya muke evyoubwa kuyawa kwa muyume, muyume nae kavyajwa ni muke; ela kula kintu kiumbwa ni Muungu. ¹³ Viyoweni nywinywi: Ni sawa kwa muke kumuyomba Muungu wekeani akiwa nakudzifunga kitambaa cha kitswa? ¹⁴ Dza viivyo, mudziyongweeza kwamba nywii ndeya za kumugwa mongoni muyume, zinamuajaisa, ¹⁵ ela kwa muke ni rembo. Kazipfegwa zipate kumufinikiza hichi

kitswache. ¹⁶ Ela muntu akiwa na yudaato dzuu ya haya, swiswi na haya matsanganiko ya Muungu ntahudzi ada ingine ya hayombo. ¹⁷ Hivi niviyokumwambiani sasa, si vyuuwo vya kumufaarisa haṭa; koro kutsanganika kwenu kwa mayombo kwakumunangani zaidi kuliko kumuelekana. ¹⁸ Cha ḡura nisikia kwamba, mwipfonakudziana pfamodza dza tsanganiko, munakaa mukigawikana viṭaro viṭaro. Nami nina hakika kwamba haya yangine nisikiyeyo nza ḡugha. ¹⁹ Hangu ḡura, ni haḡi kuwe migawikano kahi yenu, ili hawaḡe wahikiza weo na hachi wapate kuonekana. ²⁰ Mwipfonatsanganika pfamodza, hichi mwichonaḡya si hichi chakuḡya cha Ḳwana haṭa. ²¹ Koro mukwakuḡyani ntamuin-dane. Ndookomu wangine wanawa kufwani nzaa huku wangine wakiwa waruma waa go! ²² Munamba ntamu makwenu kwa kwamba naḡya na kunwa haṭa? Ambu munatsaka kuḡibalifa hiḡi tsanganiko ḡya Muungu na muwagize yutswa hawa wasio kintu? Kisa nami nimwambedeze, nimufaarise? Haṭa, siwezi kumufaarisa kaḡisa! ²³ Koro haya ya Ḳwana anyambiiyeyo, ndiyo yangu nimuyongwezeyeyo: Ya kwamba, huḡe sikuwe wa kuḡawanywa, Ḳwana Yesu kah-waa mukahe, ²⁴ kamuyaviza ḡuḡa Muungu, kisa kauvunza na kamba, "Hu ni mwii wangu uyavijweo kwa dzambo ḡyenu. Uḡyeni mupate kunikumbuka." ²⁵ Wakimaḡya wakisa, kahwaa hichi chikombe dza vivide vyohenda ḡura, na kamba, "Hichi chikombe cha mvinyo ni ḡamano ipfya ḡya Muungu, ḡiwekejweḡyo na mwazi wangu. Kula mwipfonain-wa, inweni kunikumbuka mimi." ²⁶ Yani, kula mwipfonaḡya hu mukahe na kunwa hichi chikombe cha mvinyo, mwakulalabvani kufwa kwa Ḳwana haṭa adzefokudza. ²⁷ Ḳubva, yuḡejwone eyenaḡya chakuḡya cha Ḳwana kwa njia ya kumuajaisa Ḳwana, kakuhendani nabvise ya kuutsowea mwii na mwazi wa Ḳwana. ²⁸ Kwa hivyo, muntu asidzaḡya chakuḡya cha Ḳwana ni haḡi adzipime nguzi tswee. ²⁹ Koro yuḡejwone eyenaḡya chakuḡya cha Ḳwana pfasipfo kuona maana ya mwii wa Ḳwana, kakudziyeheyani hukumu jeje mwenye. ³⁰ Ndiyo maana wenji wenu mii yenu ntai matsea na mwakujwaani na haṭa wangine wafwa. ³¹ Ela ṭambere hundekaa hukidzipima nguzi, Muungu nkandehukumu dza hivi. ³² Ḳwana kakuhuhukumuni na kuhubiga ili hutsekudzahukumigwa pfamodza na hawa walumwengu. ³³ Ḳubva wandugu, mwipfonatsanganika pfamodza kuḡya chakuḡya cha Ḳwana, ikaani mukiindana. ³⁴ Na ikiwa kwamba muntu yuḡejwone ana nzaa, naḡye nyumbani kwakwe, ili mwipfonatsanganika mutsekudzahukumigwa. Na dzuu ya haya mambo yangine, nanena nanywi nidzefokudza.

12 Sasa, dzuu ya haya maṭola ya Ruhu eyonapfa wantu, ni hidzaa: Wandugu zangu, siṭaki muwe kizani dzuu ya haya mambo. ² Mumanya ya kwamba mwipfokuwa walumwengu mwikiṭawaligwa ni miungu ifwiyeyo iy-oikimwaarya kuṭwa. ³ Ḳubva natsaka mumanye ya kwamba, ntaku muntu eyenawa kuyongojwani ni Ruhu jwa Muungu eyenaweza kwamba, "Yesu naḡujwe." Na ntaku eyenaweza kwamba, "Yesu ni Ḳwana," ikiwa kwamba nakwakuyongojwani ni Ruhu Mudheru. ⁴ Kuna maṭola garagara ya kiruhu, ela eyenayawapfa wantu ni yuyo Ruhu mumodza. ⁵ Kuna aina garagara za uhumisi, ela eyekuhumikijwani ni yuyo Ḳwana mumodza. ⁶ Kuna uwezo garagara wa kuhenda kazi, ela yuyo Muungu mumodza ndiye eyenawezesa kula muntu kwa hi kaziye. ⁷ Kula muntu anapfegwa ṭola yakwe ni huyu Ruhu kwa dzambo ḡya faida ya wantu wonse. ⁸ Huyu Ruhu anamumpa vyuuwo vya mvidhyo muntu huyu, na muntu

yungine yuyo Ruhu mumodza anamumpa vyuuwo vya umanyi. ⁹ Na yuyo Ruhu mumodza anamumpa faro muntu huyu, na muntu yungine akamumpa ṭola ya kupfoza wajwazi. ¹⁰ Muntu yungine huyu Ruhu anamumpa uwezo wa kuhenda mambo ya mafara, na yungine akamumpa ṭola ya kusumwiiya haya ya Muungu aneneyeyo. Wangine nao, huyu Ruhu anawapfa uwezo wa kuyavyanya ugaragara wa ṭola za kuyawa kwa Ruhu jwa Muungu na ṭola zisizoyawa kwa Ruhu jwa Muungu. Wangine, huyu Ruhu anawapfa ṭola ya kunena lugha ngeni na wangine akawapfa ṭola ya kuimusya wantu maana ya hizi lugha. ¹¹ Na hizi hizi zonse, ni kazi za yuyo Ruhu mumodza. Kula muntu anamumpa ṭola yakwe dza evyonatsaka mwenye. ¹² Mwii wa muntu una viiriiri garagara, ela ni uo mwii mumodza. Na Kiristo nae ni mwii mumodza wiwo na viiriiri vinji na vinji. ¹³ Koro hwonse huṭopyegwa ni Ruhu mumodza na hugala mwii mumodza. Hangu Wayahuḡi na wantu wasiokuwa Wayahuḡi, hangu wahumwa na wantu wasiokuwa wahumwa, hwonse humupfegwa yuyo Ruhu mumodza myojoni mwehu. ¹⁴ Mwii wa muntu ntau kiiriiri kimodza haṭa, una viiriiri vinji na vinji. ¹⁵ Na ṭambere hiḡi kuguu ni kwamba, "Kwa dzambo sikwaa mukono, sikwaa sehemu ya hu mwii," hiḡyo hiḡyo ntaḡin-deḡihendeza hiḡi kuguu kutsaawa sehemu ya hu mwii. ¹⁶ Na ṭambere hiḡi sikio ni kwamba, "Kwa dzambo sikwaa dzitso, sikwaa sehemu ya hu mwii," hiḡyo hiḡyo pia ntaḡin-deḡihendeza hiḡi sikio kutsaawa sehemu ya hu mwii. ¹⁷ Ambu ṭambere mwii wonse undeewa ni dzitso kwenda, unde-sikia na? Na ṭambere mwii wonse undeewa ni sikio kwenda, undenunka na? ¹⁸ Ela hivi viivyo ni kwamba, kula kiiriiri humu mwii, Muungu kachiweka dza atsakiyeyo mwenye. ¹⁹ Koro ṭambere mwii wonse undeewa kiiriiri kimodza, ntaundeewa mwii haṭa! ²⁰ Ela viivyo ni kwamba, hivi viiriiri ni vinji, ela vyonse ni uo mwii mumodza. ²¹ Ḳubva, hiḡi dzitso ntaḡiwezi kuwamba hu mukono, "Si haḡya nawe!" Wala hichi kitswa ntachiwezi kuyamba haya maguu, "Si haḡya nanywi!" ²² Na haṭa viivyo, hivi viiriiri vya hu mwii vivyo-onaonekana kutsaawa na nguvu, navyo ni muhimu. ²³ Hizi sehemu za hu mwii hwizonazihwaa kutsaawa na maana, ndizo hwizonaziṭunza muno. Na hizi sehemu za hu mwii zizo yutswa kuzidzihadzia ḡasi ḡasi ndizo zizonafitswa urembo zaidi. ²⁴ kuchia hizi sehemu zingine nyema nyema. Muungu kaulekanya hu mwii na njia ya kwamba, hiḡide sehemu zizonaonekana dza kwamba ntazi hila, zinahilwa zaidi. ²⁵ Ndookomu kuna umodza wa hu mwii, na sehemu zonse za hu mwii zinamuḡamiana. ²⁶ Kiiriiri kimodza cha hu mwii kikikuntiswa ḡina, hivi vingine vyonse navyo vinaona tsungu; kiiriiri kimodza kikishaḡwa, hivi vingine vyonse navyo vinatekea. ²⁷ Ḳubva nyonse pfamodza mu mwii wa Kiristo, na kula mumodza jwenu ni kiiriiri cha hu huu mwii. ²⁸ Humu tsanganikoni, Muungu katsana wantu. Wa ḡura ni hawa ntumi, wa pfii ni hawa weonasumwiiya Maagu ya Muungu, na wa hahu ni hawa waalimu. Kisa kuna na wahenda mambo ya mafara, wakiuḡwa ni hawaḡe weo na maṭola ya kupfoza wajwazi na hawaḡe weonaweza kusaidia wasiodziwaze. Kisa kuna na hawaḡe weo na maṭola ya kusumamia wantu na hawaḡe weonaweza kunena na lugha ngeni. ²⁹ Si wonse kwamba ni ntumi, wala wasumwiiya maagu ya Muungu, ambu waalimu. Na si wonse weo na maṭola ya kuhenda mambo ya mafara, ³⁰ ambu ya kupfoza wajwazi, ambu ya kunena lugha ngeni, ambu ya kuimusya wantu haya yey-

onanenwa na hizi lugha. ³¹ Jwaniani muno kupata haya maṭola ya maana ya mwiso.

13 Njia nyema ya mwiso kuchia hizi zingine ni hii: Haṭa ninkiwa na ṭola ya kunena lugha garagara za wanaaḡamu na za malaika, na huku si matsako kwa wangine, basi kunena kwangu kwaa dza muiyo wa ḡeḡe hupfu ambu wa mbui iyokubigwani. ² Na naweza kuwa na ṭola ya kusumwiya maagu ya Muungu, naweza kumanya kula kintu na kuimuka ngadzi zonse, naweza kuwa na faro ya kuṭosa kusamya mirima, ela ninkitsaawa na matsako kwa wangine, mimi si maana yaḡeyonse. ³ Naweza kuyavya kwa masikini vyonse nivyonavyo, na haṭa niuyavye na hu mwii wangu utsomwe, ela ninkitsaawa na matsako kwa wangine, hivi ntavinifaḡi kintu. ⁴ Muntu akiwa na matsako kwa mwenziwe anamuiṭisia na kuwa mwema kwakwe; nkawezi kuwa na wivu ambu kudzishaḡa na wala kudziona. ⁵ Muntu akiwa na matsako kwa mwenziwe anawa na hila nae, nkawe na umimi wala ngoro za mpuyani, na nkamuṭaliye mazuka. ⁶ Nkatsekezwe ni mazuka, ela anatsekezwa ni mahendo ya hachi ya muntu. ⁷ Muntu eye na matsako anabea kula dzambo. Serefano yakwe, madzikwaṭyoye na kuitisakwe ntakusiye. ⁸ Matsako ntaya mwiso. Ela maṭola ya kusumwiya Maagu ya Muungu, yadzawa na mwiso. Maṭola ya kunena na lugha ngeni yadzaṭuruma, na maṭola ya kuwa na umanyi nayo yadzasia. ⁹ Koro maṭola yehu ya umanyi na ya kusumwiya maagu ya Muungu ntayadzakamilika. ¹⁰ Ela hayaḡe yakamilikiyeyo yakidza, hayaḡe yasiyodzakamilika yanakwaara. ¹¹ Nipfokuwa mwana kachuchu, ninkinena kiḡyana, maṭaro yangu yewa nza kiḡyana, na haṭa mambo yangu yewa nza kiḡyana. Ela hivi nigaliyeyo muntu mukuu, mambo ya kiḡyana niyayatsa. ¹² Hi hii saasambi hwakuonani dza sura ikaiyeyo mawizawiza kiyooni, ela kisa hudziona tswee tswee. Haya nimanyieyo hi hii saasambi siyoyonse, ela kisa nidzayamanya tswee, dza hivi vya Muungu animanyiyeyo jwonse. ¹³ Dza viivyo haya mambo mohahu, yani faro, madzikwaṭyo na matsako, ntaya mwiso. Na dzambo kuu ḡya mwiso ni matsako.

14 Jwaniani zaiḡi kuwa na matsako na muyalache muno haya maṭola yeyonayawa kwa huyu Ruhu, na haswa hi ṭola ya kusumwiya Maagu ya Muungu. ² Muntu eyenana na lugha ngeni wantu ntawamuimuke. Kwa nguvu za Ruhu jwa Muungu huyu muntu ananena mambo yasiyoiimukika. Kunena kwakwe ndiye na Muungu ṭu, nkanene na wantu wangine. ³ Ela muntu eyenasumwiya Maagu ya kuyawa kwa Muungu, ananena na wantu vyyuwo vya kuwambaka, vyyuwo vya kuwangiza moja na vyyuwo vya kuwaingamaza. ⁴ Muntu eyenanena na lugha ngeni anadzimbaka jeje hekeṭu, ela muntu jwa kusumwiya maagu ya kuyawa kwa Muungu anadimbaka tsanganiko zima. ⁵ Gula nindetsaka kula mumodza jwenu anene na lugha ngeni. Ela zaiḡi, nindetsaka muwe na ṭola ya kusumwiya Maagu ya kuyawa kwa Muungu. Koro muntu eyenasumwiya maagu ya kuyawa kwa Muungu ana maana zaiḡi kuchia muntu eyenanena na lugha ngeni, lamuḡa ṭu kuwe muntu jwa kuimusya wantu haya eyokunenani ili tsanganiko zima ḡipate kumbakika. ⁶ ḡubva wandugu, nikidza kwenu na nikikaiya kunena na lugha ngeni, nawa na maana ga kwenu? Siwe na maana yaḡeyonse, lamuḡa nidze na mambo ya Muungu aniyangiyeyo, ambu umanyi musiku, ambu Maagu ya Muungu, ambu nidze na mayongweezo masiku. ⁷ Haṭa vija vya kukwambia dza filimbi na kinanda, vi-

sivyokuwa moja, vikwakubigwani, muntu nkamanye wiya wiwokokwimbigwani ikiwa kwamba hizi sauṭi ntaziimukike. ⁸ Na ṭarumbeta ya kuhana wantu vihani ikibigwa, na wantu wakitsaiimuka, ni ga jwa kwenda vihani? ⁹ Haṭa nanywi, muntu anaimukadze aya mwiyo kunenani ikiwa kwamba mwakunenani na lugha ngeni zisizoimukika? Vyyuwo vyenu vinakwenda na mpepfo. ¹⁰ Nina hakika kwamba, humu lumwenguni kuna lugha nyinji na nyinji garagara, na zonse ntaku haṭa modza isiyokuwa na maana. ¹¹ Ela ikiwa kwamba siidzi hi lugha iyokunenwani, huyu muntu eyekunenani anawa dza mugeni kwangu, nami nawa dza mugeni kwakwe. ¹² Nimanya ya kwamba muna hamu ya kuwa na haya maṭola ya huyu Ruhu. ḡubva haswa, jwaniani kupata hayaḡe maṭola yeyonaḡimbaka hiḡi tsanganiko. ¹³ Muntu eyenanena na lugha ngeni, ni ayombe apate na ṭola ya kuimusya wantu haya eyonanena. ¹⁴ Koro ikiwa kwamba nyakuyombani na lugha ngeni, hi ruhu yangu ndiyo iyonayomba, ela hi akili inakaa ṭu. ¹⁵ Mani ḡubva nihendedze? Nayomba na ruhu yangu na akili yangu pia. Na nakwimba na ruhu yangu na akili yangu pia. ¹⁶ Ukwakumuyavizani ḡuḡa Muungu ruhuni mwako basi, muntu jwa kawaiḡa asiyeimuka, anawezadze kwamba "Amina," kwa haya mayombo yako ikiwa kwamba nkadzi wichokunenani? ¹⁷ Haṭa ikiwa kwamba mayombo yako ya kumuyaviza ḡuḡa Muungu ni mema yeyodze, ntayamumbake na huyu muntu yungine. ¹⁸ Namushaḡa Muungu kwamba mimi naweza kunena na lugha kuchia yuḡejwonse kahi yenu. ¹⁹ Ela hwipfonatsanganika kwa mayombo, naona ni heri kunena vyyuwo vitsano vivyonaimukika, nipate kuyongweeza na wangine, kuliko kunena mupororo wa vyyuwo na lugha ngeni. ²⁰ Wandugu zangu, maṭaro yenu nayatseewa ya kiḡyana. Dzoo ya mazuka, wani dza wana wasiomanya kintu, ela maṭaro yenu nayawe maṭaro ya kiuntu ukoo. ²¹ Dza vya matsoro yanenevyo yakyamba, "ḡwana kamba, 'Kwa njia ya manwa ya wageni, na kwa njia ya wantu weo na lugha ngeni, nanena na hawa wantu, ela haṭa vivyo ntawaṭonisikia.'" ²² ḡubva, ṭola ya kunena na lugha ngeni ni ushaahiḡi kwa hawaḡe wasiodzahikiza, ela si kwa hawaḡe wahikiziyeyo. Na ṭola ya kusumwiya Maagu ya Muungu ni ushaahiḡi kwa hawaḡe wahikiziyeyo, ela si kwa hawaḡe wasiodzahikiza. ²³ Ikiwa kwamba tsanganiko zima ḡipfonakudziana pfamodza, kula muntu anaḡabva kunena na lugha ngeni, na wantu wa kawaiḡa ambu wasiodzahikiza wakidza, ntawanakwamba nyonse muna maṭare? ²⁴ Ela kukidza muntu asiyedzahikiza ambu muntu jwa kawaiḡa akiona kula muntu kakusumwiyani maagu ya Muungu, haya adzeyosikia yanamumpa kudzihambuya nabviseze na anadzisikia kuhukumika. ²⁵ Maṭaro yakwe ya siri yanayawa nze tswee. Ndookomu anamuvunzia nkuhi Muungu na kunena ya kwamba Muungu ka kahi yenu hachi! ²⁶ Wandugu zangu, mani ḡubva nichokunenani ni kintu ga? Ni kwamba, mwipfonatsanganika kwa mayombo, muntu anaweza kuwa na wiya, yungine anaweza kuwa na yongweezo, na yungine anaweza kuwa na hayaḡe ayangiyeyo ni Muungu. Muntu yungine anaweza kunena na lugha ngeni, na yungine aweze kuimusya wantu maana ya haya yeyokunenwani na lugha ngeni. Haya haya yonse nayahendeke kwa dzambo ḡya kuḡimbaka hiḡi tsanganiko. ²⁷ Kukiwa wantu weo na maṭola ya kunena na lugha ngeni, nakunene wantu wawii, ambu haṭa wakiziḡi kunene wantu wahahu. Na ni kunena mumodza mumodza na kuwe muntu jwa kuimusya wantu maana ya haya yeyokunenwani na

lugha ngeni. ²⁸ Kukitsawapfo muntu jwa kuimusya wantu maana ya haya yeyokunenwani, ħubva huyu eyekunenani na lugha ngeni humu tsanganikoni ni kunyamaa na adzineneje jeje hekeṭu na mojonni na kunena na Muungu. ²⁹ Hawa wa kusumwiiya maagu ya Muungu, nakusumwiiye wawii ambu wahahu huku hawa wangine wakiyapima haya weyokunenani. ³⁰ Ela ikiwa kwamba muntu akaiye hapfa pfa wantu watsanganikiyepfo kayangwa dzambo ni Muungu, huyu eyekunenani ni kunyamaa. ³¹ Koro nyonse munaweza kusumwiiya mumodza mumodza maagu ya Muungu, ili kula muntu apate kudziyongweeza na kunjia moja. ³² Hawaḍe weo na ṭola ya kusumwiiya maagu ya Muungu, ni haḍi waṭawale kunena kwao. ³³ Koro Muungu si Muungu jwa hoisa, ela ni Muungu atsakiye naghea. Dza viivyo humu mwa haya matsanganiko yonse ya wantu wa Muungu, ³⁴ hawa wake ni kukaa wakinyamaa mya wantu wepfonatsanganika kwa mayombo. Ntawa ruhusa ya kunena, dza vya Sharia ya Musa yambiyevyo kwamba, ni haḍi wawe wantu wa kuṭii. ³⁵ Wakitsaka kuuza dzambo, ni kuwauza wayume wao madzumbani, koro ni yutswa kwa muke kunena usoni ya tsanganiko. ³⁶ Ambu munamba mwakuṭarani ya kwamba achi Chuuwo cha Muungu ndinywi muchiyeheyeo? Mwuṭarani ya kwamba kimudzia nywinywi hekeṭu? ³⁷ Muntu akwakudzihwaani kwamba ni ntumi jwa Muungu ambu ana ṭola ya kiruhu, ni haḍi aimuke kwamba haya niyokumworeani nywinywi ni amuri ya Bwana. ³⁸ Ela muntu akivipuuḍhya, Muungu nae anamupuḍhya. ³⁹ ħubva wandugu, jwaniani muno kupata ṭola ya kusumwiiya Maagu ya Muungu, ela namutsevingira wantu kunena na lugha ngeni. ⁴⁰ Ela kula kintu ni kuhendeka urembo na kwa mupango.

15 Sasa wandugu zangu, natsaka kumukumbusya haya Maagu Mema nimusumwiiyeyo, muyapfokeeyeyo na yamusumamisiyeyo kiruhu. ² Mukiigija gu hi hii injili nimusumwiiyeyo, inamupfonya. Ela mukitsaawa na faro ya ħugha, mwakufwani bāsi. ³ Haya ya muhimu ya mwisu niyapfokeeyeyo, ndiyo niyamukiziiyeyo nanywi. Haya ni kwamba: Kiristo kafwa hupate kuyatsijwa nabvise zehu, dza vya matsoro yanenevyevo. ⁴ Na ya kwamba kazikwa, na kafufujwa nsiku ya hahu, dza vya matsoro yanenevyevo. ⁵ Kamuṭupukia Peṭero, makisa kawaṭupukia hawa ntumi kumi na wawii. ⁶ Nyumae kadzakawaṭupukia wahikiza magana matsano kwa mweedha. Wangine wao wesakufwa, ela wenji wao amaale waa moja. ⁷ Kadzakamuṭupukia na Yakobo, makisa kawaṭupukia na hawa ntumi wonse. ⁸ Mwisu kaḅisa, kaniṭupukia nami, mimi niye dza muntu niyayijwee chiuntu. ⁹ Koro kahi ya hawa ntumi wonse, ndimi muchuchu jwa mwisu. Na sinamala haṭa kuhanwa ntumi, kwa kwamba ni-idi-kuntisa ḍina hiḍi tsanganiko ḍya Muungu. ¹⁰ Ela kwa dzambo ḍya ṭei ya Muungu anifwiiyeyo, nigala hivi niivyo, na hizi mvonize animpiyeyo ntazikwenda bāsi. Koro nihenda kazi na hiḍu kuchia hawa ntumi wangine wonse. Ela haswa haswa simi nihendeye, ni haya maṭola ya Muungu animpiyeyo kuihenda hi kazi. ¹¹ ħubva, ikiwa kwamba ndimi ambu ikiwa kwamba ni hawa ntumi wangine, hwonse hwakusumwiiyani iyo injili modza, na ndiyo muhi-kiziyeyo. ¹² Sasa, ikiwa kwamba swiswi hwakusumwiiyani kwamba Kiristo kafufujwa kuyawa kwa wafu, wangine wenu wanakwambadze kwamba wafu ntawakwakudzafufujwa? ¹³ ṭambere hivyo hivyo vindeewa ni ħugha, ntahundekwamba Kiristo kafufujwa kuyawa kwa wafu. ¹⁴ Na ṭambere Kiristo andeewa nakafufujwa kuyawa kwa wafu, ntahundeewa na

kintu cha kusumwiiya, nanywi ntamundeewa na kintu cha kuhikiza. ¹⁵ Na zaḍi ya hayo, hundeonekana kwamba hwakunenani nsuwe dzuu ya Muungu, hukyamba, kamufufuya Kiristo kuyawa kwa wafu. Koro ikiwa kwamba hawa wafu ntawakwakudzafufujwa, bāsi Muungu nae nakumufufuya Kiristo kuyawa kwa wafu. ¹⁶ Maanaye, ikiwa kwamba hawa wafu ntawakwakudzafufujwa, bāsi haṭa Kiristo nae nakufufujwa kuyawa kwa wafu. ¹⁷ Na ṭambere Kiristo andeewa nakafufujwa kuyawa kwa wafu, ntamundeewa na kintu cha kuhikiza, na mundeewa amaale mwakuṭawaligwani ni nabvise zenu. ¹⁸ Na vindeewa na maana ya kwamba, hawaḍe wafwiyeo wakiwa wamuhikiza Kiristo, wao waara. ¹⁹ Ikiwa kwamba madzikwatyo yehu kwa Kiristo yana maana kwa haya maisha ye saasambi bāsi, ħubva swiswi hu wantu hwiwo ṭei wa mwisu kuchia wantu wangine wonse. ²⁰ Ela viivyo ni kwamba, Kiristo kafufujwa kuyawa kwa wafu dza hakikisho kwamba hawaḍe wafwiyeo wadzafufujwa. ²¹ Koro dza vya kufwa kudziyevyo kwa dzambo ḍya hendo ḍya muntu mumodza, kufufujwa kwa wafu nako kuyehegwa ni muntu mumodza. ²² Koro dza vya wantu wonse wevyonafwa kwa dzambo ḍya yuuko jwao na Aḍamu, ndivyo vya wantu wonse weo hariani mwa Kiristo wadzevyofufujwa. ²³ Kula muntu anafufujwa na waadye. Kiristo kafufujwa ḍura, kisa adzefokudza, hawaḍe wonse weo wakwe nao wanafufujwa. ²⁴ Kisa mwisu unakudza hapfaḍe pfa Kiristo adzefoshinda waṭawala wonse wa kiruhu na akiumumpa Muungu Baba hu uṭawala. ²⁵ Koro Kiristo ni haḍi aṭawale mumpaka hapfaḍe pfa Muungu adzefowashinda nyabwawe na awagise nsii ya nyajoze. ²⁶ Na nyabva jwa mwisu jwa kunangwa-nangwa ni kufwa. ²⁷ Koro haya matsoro yamba, "Muungu kayaweka mambo yonse nsii ya mamulaka yakwe." Ela yepfonakwamba "mambo yonse," si ya kwamba Muungu nae kawekwa nsiiye, kwani ndiye eyenayaweka mambo yonse nsii ya Kiristo. ²⁸ Ela nguzi ḍura, mambo yonse yadzawekwa nsii ya uṭawala wa Kiristo. Kisa nae jeje mwenye, eye Mwana jwa Muungu, anadziweka nsii ya Muungu ayawekeye hayo yonse nsii yakwe. ħubva Muungu anawa muṭawala jwa vyonse. ²⁹ Ikiwa kwamba ntaku kufufuka kwa wafu, awa weonaṭopyegwa kwa dzambo ḍya wafu wakuyoweeyani? Ambu ṭambere wafu ntawakwakudzafufujwa, kuna haḍya ga ya kuṭopyegwa kwa dzambo ḍyao? ³⁰ Ambu naswi, hivi hivi hwakudzingiziani haṭarini ḍi kula saa? ³¹ Wandugu zangu, nyakuḍeḍeyanani na kufwa kula nsiku! Nyakunenani hivi kwa dzambo ḍya kudziona niko nako dzuu yenu, kwamba mwaa hariani mwa Kiristo Yesu, eye Bwana jwehu. ³² Ikiwa kwamba nijwana na binensa hapfa hapfa Efeso kwa malengo ya kibenaḍamu ṭu, nipata? Ela ikiwa kwamba wafu ntawakwakudzafufujwa, ħubva, dza vya wantu wevyonanena, "Nahuḍye na kunwa, koro kufwa kwehu kunaweza kuwa ni keso keso!" ³³ Muntu natsemuḍyurisa, "Kugijana na wantu wazuka kunangiza muntu ṭaḅia nzuka." ³⁴ Dziujeni na nyuma na muyatse kuhenda nabvise. Wangine wenu ntawamudzi Muungu, nami nyakuvimwambiani koro vyaa yutswa. ³⁵ Muntu anaweza kuuza ambe, "Awa wafwiyeo wanafufujwadze? Na, ai mii yao inawadze?" ³⁶ E nywinywi mu maḍyura ṭi! Ukingiza mbeju mutsangani, ntaimeye mumpaka ifwe nguzi tswee. ³⁷ Na ukwuhodzani, humu mutsangani unangiza hi mbeju iyo hekeṭu, iwe ya nganu ambu ya mumea ungene. Ela nkuhodze hu mwii udzeomea. ³⁸ Hi mbeju, Muungu anaipfa mwii dza evyonatsaka, na kula mbeju anaipfa mwii wiwo na

shufaye. ³⁹ Mii ya viumbe vyonse ntaikwaa vimodza. Mii ya wanaadamu yaa kivyakwe, ya wadondo yaa kivyakwe, ya nyuni yaa kivyakwe, na mii ya nswi nayo yaa kivyakwe. ⁴⁰ Ku-na vija viumbijwevyo vivyo yuwinguni dzuu na vivyo lumwenguni. Hivi vya yuwinguni dzuu vina rembo dya kivyakwe na hivi vya lumwenguni vina rembo dya kivyakwe. ⁴¹ Hiđi dzuwa đina rembo dya kivyakwe, hu mwezi una rembo dya kivyakwe, na hizi nyoha nazo zina rembo dya kivyakwe. Na hađa kahi ya hizi nyoha zenye, kula nyoha ina rembo dya kivyakwe. ⁴² Na ndivyo vidzevyowa ngera ya kufufujwa kwa wafu. Hu mwii wipfonazikwa ni mwii wiwonafwa, ela ukifufujwa unawa mwii usiwofwa. ⁴³ Ukwakuzikwani, hu mwii unawa ni muzuka, ela ukifufujwa unayangaa na marembo. Ukwakuzikwani unawa ntau nguvu, ela ukifufujwa unawa na nguvu. ⁴⁴ Ukwakuzikwani ni mwii wa nyama, ela ukifufujwa unawa ni mwii wa kiruhu. Kukiwa mwii wa nyama, ni hađi kuwe na mwii wa kiruhu. ⁴⁵ Koro haya mat-soro yamba, "Huyu muntu jwa đura, yani Adamu, kawa ki-umbe chicho moja." Ela huyu Adamu jwa mwiso, ndiye huyu Ruhu eyenawapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. ⁴⁶ Adziye đura si huyu muntu jwa kiruhu hađa. Adziye đura ni huyu muntu jwa mwii wa nyama kisa huyu muntu jwa kiruhu. ⁴⁷ Huyu Adamu jwa đura kaumbwa na mutsanga wa hi nsi, na huyu Adamu jwa pfii kayawa mbinguni. ⁴⁸ Hawađe weo wa huju lumwengu, waa dza huyu muntu aumbijwe na mutsanga, ela weo wa mbinguni waa dza huyu muntu ayawiye mbinguni. ⁴⁹ Na, dza hivi hwivyo na umbo đihwaananiyedyo na huyu muntu aumbijwe na mutsanga, ndivyo hudzevyowa na umbo đihwaananiyedyo na huyu muntu jwa kuyawa mbinguni. ⁵⁰ Wandugu, nichokunenani ni kwamba, kiumbi-jwecho na mwazi na nyama ntakiwezi kuunjia uhaju wa Muungu, na chichonafwa ntakiwezi kuwa na hali ya kut-saafwa. ⁵¹ Ĥanipfindiiyani, nyakumwambiani siri: Hwone ntahukudzafwa tswee hađa. Ĥarumbeta ya mwiso wa lumwengu idzefobigwa, iyo saa, dza kupfesa hunakoranywa hi mii. Koro hi Ĥarumbeta idzefoiya, hawa wafwiyeo wanafufujwa na mii ya kutsaafwa kawii. Naswi mii yehu hwone inakoranywa. ⁵³ Koro hu mwii wiwonanangika ni hađi ukoranywe uwe mwii usiwonangika; na hu mwii wiwonafwa ni hađi ukoranywe uwe mwii usiwofwa. ⁵⁴ Ndooko-mu, mwii wiwonanangika ukimakoranywa kuwa mwii usiwonangika, na mwii wiwonafwa ukimakoranywa kuwa mwii usiwofwa, haya yorejweyo humu matsoroni yanađimia: Koro vyoregwa kwamba, "Kufwa kunangwa-nangwa na ushindi upatikana!" ⁵⁵ "Haya kufwa, ushindi wako waku? E kufwa, tsunguwo wa kungiza wantu wendaa sasa?" ⁵⁶ Nabvise ndiyo iyonangiza wantu kuona tsungu wa kufwa, na hi Sharia ndiyo iyonayanga kwamba nabvise ni kintu ga. ⁵⁷ Ela nahumushađeni Muungu! Jeje anahupfa ushindi dzuu ya kufwa na dzuu ya nabvise kuchiiya na kwa Bwana jwehu Yesu Kiristo. ⁵⁸ Đubva wandugu watsakwa, sumamani kiyume na mutseteleteleka. Dziyavyeni kuihenda kazi ya

Bwana kutwa, mukimanya ya kwamba hweka dyenu kwa kazi ya Bwana ntađiwezi kuhika bási.

16 Na dzuu ya hizi mvuugiya za kuyavigwa kwa dzambo dya ugijo wa wahikiza weo Yerusalemi, hendani dza hivi niyađamiyevyo haya matsanganiko ya Galatia yahende. ² Kula nsiku ya đyuma, kula mumodza jwenu ni kuđenga chi-ma cha fwedha mala ya haya mapatoye, muziweke, ili kut-seewa na hađa ya kuhwaa mvuugiya nidzefokudza. ³ Nikidza, nawapfa baruwa za kuwamanyisa hawa wantu mutsaniyeo, kisa nawahuma wazipfiike hizi nđunu zenu Yerusalemi. ⁴ Na ikiwa kwamba ni sawa kwangu nami nyende, bási hunagijana pfamodza hunakwenda. ⁵ Ninkisa kuchia na Makedonia, nakudza kwenu, kwa kwamba Makedonia nawa nyakuchiani tu. ⁶ Pfangine huku kwenu nidzaka kiđemo, pfangine nikae huyu sika jwone, ili mupate kunimpa ugijo wa kugija kwenda na charo changu, kuđek-wonse nidzekokwenda. ⁷ Sikitsaka kuonana nanywi dzuu dzuu nikwakuchiani. Nyakuyoweeyani kukaa nanywi kwa kiđemo Bwana akitsaka. ⁸ Ela nakaa nguzi Efeso mumpaka nsiku ya jila ya Pentekoste. ⁹ Hapfa nina namfasi nyema muno ya kuhenda kazi ya maana, hađa ingawa wapinzani wangu nao ni wenji. ¹⁰ Timoteo akidza kwenu, mupfokeeni urembo, koro nae kakuhendani kazi ya Bwana dzami. ¹¹ Kwa hivyo nakutseewa muntu jwa kumubalifa. Mumpeni ugijo agije kwenda na charoche salama, apate kuuja huku niiko. Nyakumuyoweeyani auje jeje na hawa wandugu. ¹² Na dzuu ya ndugu Apolo, ni hivi: Mala nineneyeo nae agijane na hawa wandugu wadze kwenu, jeje nkakutsaka kudza hi hii saasambi. Ela akipata namfasi anakudza. ¹³ Nywinywi wani matso. Faro yenu igijeni muno na namutseewa woga. Wani wantu mwiwo na nguvu. ¹⁴ Yonse mwiyonahenda, yahendeni na matsako. ¹⁵ Mumanya ya kwamba wantu wa nyumba ya Siđefanosi ndiwo wantu wa đura wa đyimbo dya Akaya waperukiyeo wakiwa Wakiristo. Na wadziyavya kuwahu-mikia wantu wa Muungu. Đubva wandugu zangu, nyakumuyombani ¹⁶ muwađii wantu dza hawa hawa na yungine yuđe jwone eyenahenda kazi na kuhumika pfamodza nao. ¹⁷ Nitsekea kwamba Siđefano, Fotunato na Akaiko wadza huku niiko. Waniyavya hu udhuma wa kumutsowa nywinywi. ¹⁸ Wao waniingamaza moja muno dza hiviđe wevy-omuingamaza nanywi. Wantu dza hawa wanamala kuhilwa. ¹⁹ Matsanganiko ya đyimbo dya Asia yamukedhya. Akwila na Pisisila, na hiđi tsanganiko đidyonayomba humu nyumbani mwao, wamukedhya nto hariani mwa Bwana. ²⁰ Hawa wandugu weo hapfa wonse nao wamukedhya. Muk-wakukedhyanani, noneanani, kuyangana matsako ya kindugu. ²¹ Mimi Paulo, hi kedhya hi nyakuyorani na mukono wangu mwenye. ²² Yuđe jwone asiyemutsaka Bwana, huyo kađuwa. Bwana jwehu, nzoo! ²³ Ĥei ya Bwana jwehu Yesu naiwe pfamodza nanywi. ²⁴ Matsako yangu nayawe nanywi nyonse hariani mwa Kiristo Yesu. Ikaani naghea.

2 Wakorinto

1 Mimi Paulo, ntumi jwa Kiristo Yesu kwa miro ya Muungu, pfamodza na ndugu yehu Timoteo, hwakworani kwenu nywinywi tsanganiko dya Muungu diidyo Korinto na kwa wantu wonse wa Muungu weo dymbo dya Akaya. **2** Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. **3** Nahumuyavize duḁa Muungu, Baba jwa Bwana jwehu Yesu Kiristo, eye Baba muḁei na Muungu eyenahuingamaza. **4** Jeje anahuingamaza ḁinani mwehu mwonse, ili kwamba, kwa huku huku kuingamazwa kwehu hupfegejweko ni Muungu, huweze kuwaingamaza na wangine weo maḁinani. **5** Swiswi hwakukuntani ḁina dza vya Kiristo akuntiyevyo ḁina nyinji na nyinji. Na dza vya Kiristo aingamazijwevyo, naswi kwa njia ya Kiristo hunaingamazwa ni Muungu. **6** Swiswi kula hwipfonakunta ḁina, hunakunta ḁina kwa dzambo dyenu ili mupate kuingamazwa na kungizwa nguvu za kiruhu. Kula hwipfonaingamazwa, nanywi pia munaingamazwa na kungizwa nguvu za kuḁisa kwa umpowe, ziziḁe ḁina hwizonakunta. **7** Madzikwaḁyo yehu kwenu ni makuu, ntaayasukusike. Koro humanya ya kwamba, hivi mukuntiyevyo ḁina dza hivi vyehu, ndivyo mudzevyoingamazwa dzaswi. **8** Wandugu zanguni, hunatsaka mutsekwaarerwa hizi ḁina hukuntiyezo dymbo dya Asia. Ziwa ḁina nkuu za kwamba huyavya haḁa ḁamaa ya kuishi. **9** Hwiidziona dza kwamba hujwakufwa. Ela hivyo hivyo vihendeka ili vipate kuhuhendeza hutsedziemeeya swiswi wenye, ela humuemeeya Muungu eye na uwezo haḁa wa kufufuya wafu. **10** Kahupfonya na ḁina za kuhuhwaa ruhu, na hudzikwaḁya kwamba na huko usoni pia kadzahupfonya. Madzikwaḁyo yehu kwakwe ni kwamba anagija kuhupfonya, **11** mala mudzeyogija kuhuyombea. Wantu wenji wanahuyombea, na Muungu anasikia mayombo yao, anahuvodhya. Ndookomu wantu wenji wanamuyaviza Muungu duḁa kwa kuhuvodhya. **12** Hwiconadziona nacho na hwicho na uhakika nacho ni kwamba, maisha yehu humu lumwenguni na uhusiano wehu nanywi, wiwa mbwa kuhikizika na wa kwambiana dza vya Muungu evyonatsaka. Hivi hivi huvihenda kwa nguvu za matsako ya Muungu, na wala si kwa mvidhyo ya kibenaḁamu. **13** Haya hwi yokumworeani ni hayade ḁu mwiyonaweza kuyasoma na muyaimuke. Hi hii saasambi ntamudzahuimuka urembo, ela nyakudzikwaḁyani kwamba huko usoni mudzahuimuka urembo. Ndookomu Nsiku ya Bwana jwehu Yesu Kiristo ya kuuja, mudzadziona kwa dzambo dyehu, dza hudzevyodziona kwa dzambo dyenu. **15** Niwa na uhakika muno wa haya haya mambo haḁa ḁura ninkitsaka kudza kwenu, ili mupate kutseka myeedha miwii. **16** Koro ninkitsaka kuchia na kwenu nikwakwendani Makedonia, na nikwakuujani napfo pia nichiyee na kwenu mupate kunimpa ugijo wa charo changu cha Yuḁaya. **17** Nipfoiperuya ai mipango yangu, muniona dza muntu jwa mbiimbii? Ambu ai mipango yangu, naihenda dza muntu asiye musumamo jwa kwamba iyo saa nakwamba, "Ndivyo," na iyo saa nikamba, "Sivyo?" **18** Hikizani Muungu jwenu kwam-

ba, chuuwo changu kwenu ntachiwa cha kwamba iyo saa nakwamba, "Ndivyo," na iyo saa nikamba, "Sivyo." **19** Koro Yesu Kiristo Mwana jwa Muungu, huyu humumusumwiye mimi, na Sila na Timoteo, si muntu jwa kwamba iyo saa anakwamba, "Ndivyo," na iyo saa akamba, "Sivyo." Ishinu jeje ndiye hi "Ndivyo" ya Muungu. **20** Jeje ndiye hi "Ndivyo" ya ahaḁi zonse za Muungu. Ndiyo maana, kuḁwa hunakwamba "Amina" kwa sari dya Yesu Kiristo. Na kwehii namuna hunawa hwakumushaḁani Muungu. **21** Muungu ndiye ahuhendeye swiswi nanywi huwe Wakiristo wa kuhikizika. Jeje mwenye kahutsana **22** na kahungiza gubva ya kuyanga kwamba hu wakwe, na kamuhungiza huyu Ruhu jwakwe myojoni mwehu, dza hakikisho dya haya adzeyohuhendea. **23** Muungu ni shaahidi jwangu kwamba, sikudza Korinto kwa kwamba sikitsaka kumujumuiya ḁina zingine. **24** Hamu yehu si kudzhendeza wakuu wa kumwambia haya mwiyonamala kuhikiza, koro faro yenu ni ngoru. Hwiconatsaka, ni kuhenda kazi nanywi mupate kuwa na tsekea.

2 Ndookomu nihuna kutsakudza kwenu mweedha ungene, nitsekudzamungiza tsungu. **2** Koro kudza kwangu kwenu kundemungiza tsungu muhupfu! Ndookomu ntakundeewa muntu jwa kuningiza moja, kwa kwamba nyonse mundeewa muna tsungu. **3** Maana nimworeyo hihiiḁe ḁaruwa ni kwamba, sikitsaka kudza kwenu huhuḁe wakati. Koro ḁambere nidziye huhuḁe wakati, mundeningiza tsungu muhupfu, na huku ndinywi hawa wantu wa kwamba mundenitsekeza. Na nina hakika kwamba nipfonawa na tsekea, nanywi nyonse munawa na tsekea. **4** Hihiiḁe ḁaruwa niimworea na moja muziho wiwokuwa na tsungu mwinji huku mitsozi ikinibiga ḁagwi. Sikuimworea kumungiza tsungu, ela niimworea mupate kumanya namuna nimutsakiyevyo. **5** Hu tsungu ningizijweo, sikuungizwa mimi hekeḁu haḁa, ela haḁa nanywi; haḁa ni kwa uchuchu uwanjia na wangine wenu. Siḁaki kuwa mukali muno kwa huyu muntu. **6** Koro hi adhaḁu apfegejweyo ni wenji wenu, imuḁosa. **7** Duḁva ni haḁi mumuyatsiye na mumungize moja, atsekudzanjijwa ni tsungu haḁa afwe moja. **8** Ndookomu nyakumuyombani mumuyange kwamba mumutsaka hachi! **9** Niimworea hihiiḁe ḁaruwa nipate kumupima nimuone kwamba munanisikia kula nichonamwambia ambu haḁa. **10** Mukiyatsia muntu kwa haya ahendeyeyo, nami pia huyo muntu nimuyatsia. Ikiwa kwamba nimuyatsia muntu, kwa tsowa ḁiḁeḁyonse dya kwamba ayatsijwe, namuyatsia usoni kwa Kiristo kwa dzambo dyenu. **11** Nahenda hivi nipate kutsovya Shaaḁani nguvu dzuu yehu, koro malengoye huyamanya. **12** Nipfokwenda Tiroa kusumwiiya Maagu Mema dzuu ya Kiristo, Bwana kanifungwiiya njia ya kuhen-da kazi hukuhukuḁe. **13** Ela moja udziza kuniingamaa, kwa kwamba hukuhukuḁe ndugu Tito sikumuona. Duḁva niḁamana na hawa wantu na nigonzowa nyenda Makedonia. **14** Ela Bwana ashaḁwe! Swiswi hwiwo hariani mwa Kiristo, Muungu kahuweka dza maheka wa Kiristo. Kahuhendeza

humuuḅe Kiristo dza maheka akwakuyangani ushindi wake. Muungu kakuhutumiani swiswi kusumwiiya haya maagu dzuu ya Kiristo kula pfantu, yakaḁachaa dza manunkanto. ¹⁵ Koro swiswi hwa dza vumba ḁidyonanunka urembo, ḁiyavijweḁyo mvuugiya kwa Muungu ni Kiristo. Hi shire ya hiḁi vumba inahandaiya kahi ya hawaḁe weokupfonywani na hawaḁe weokwaarani. ¹⁶ Kwa hawaḁe weokwaarani, hi ni harufu nzuka iyonayaga. Ela kwa hawaḁe weokupfonywani, haya ni manunkanto yeyonayeha maisha yasiyosia. ḁubva, eyenaiweza kazi dzehii ni ga? ¹⁷ Swiswi ntahukwaa dza wangine wenji na wenji weonahwaa kusumwiiya chuuwo cha Muungu dza kwamba ni biḁi ḁu ya kudzilachia maisha. Ishinu, swiswi hunasumwiiya na myojo midheru usoni kwa Muungu, kwa kwamba ndiye ahuhumie na hu wahumisi wa Kiristo.

3 Hukwakunenani hivi, si ya kwamba humakudzionani kawii haḁa! Swiswi ntahukwaa dza hawa wantu wangine. Ntahu haḁya ya kwamba huwe na ḁaruwa za kuhumanyisa kwenu ambu muhupfe ḁaruwa za kuhumanyisa kwa wangine. ² Nywinywi wenye ndinywi hi ḁaruwa hwiyonayo, yorejweyo myojoni mwehu ili kwamba imanyikane na kusomwa ni kula muntu. ³ Nywinywi muyanga kwamba mwaa dza ḁaruwa yorejweyo ni Kiristo ahupfiyeyo swiswi huiyavye. Na ntaikworegwa viḁyaeni na wino, ela yoregwa ni Kiristo myojoni mwa wantu kwa njia ya huyu Ruhu jwa Muungu eye moja. ⁴ Hwakunenani hivi kwa dzambo ḁya serefano hwiyonayo kwa Muungu kuchiiya na kwa Kiristo. ⁵ Swiswi ntahu kiḁechonse cha kuhuhendeza hwambe huna uwezo wa kuihenda hi hii kazi. Uwezo wehu unayawa kwa Muungu. ⁶ Jeje ndiye ahuwezesee kuwa wahu-misi wa hiḁi ḁamano ipfya. Humu mwa hiḁi ḁamano ipfya wantu ntawaḁii Sharia yorejweyo, ela wanamuḁii huyu Ruhu jwa Muungu. Hi Sharia yorejweyo inangiza wantu kufwani, ela huyu Ruhu anangiza wantu maisha ya kiruhu. ⁷ Hi Sharia, vitsorovyeyo vikoraḁwa dzuu ya viḁyae vya mawe. Na ipfoyavigwa kwa hawa wantu, marembo ya Muungu yaonekana na yahuhendeza uso wa Musa uyangae. Na haḁa ingawa yewa yakwaarani, yewa na nguvu za kuwahendeza hawa Waisiraeli watseweza kumuḁeḁea Musa humu usoni. Ikiwa kwamba marembo ya Muungu yaonekana kwipfoyavigwa hi Sharia iyonayeha kufwa, ⁸ ehe faḁi kuyavigwa kwa ayu Ruhu ntakukwaa na marembo makuu zaiḁi? ⁹ Koro ikiwa kwamba hi Sharia iyonangiza wantu hukumuni ḁu ina marembo, ḁasi hi injili iyonapfa wantu mupfonyo ina marembo makuu zaiḁi! ¹⁰ Hukiyainganya haya marembo makuu yeyopfo hi saasambi na hayaḁe yeyokuwapfo ḁura, hunaona ya kwamba hayaḁe marembo ya ḁura ni dza kwamba ntayapfo kawii. ¹¹ Koro hichiḁe chichokuwa cha muḁa kiiwa na marembo ḁugha, ela hichiḁe cha kukaa maishi kina marembo makuu zaiḁi! ¹² Kwa dzambo ḁya kwamba huna haya haya madzikwaḁyo, hunanena pfasipfo oga. ¹³ Swiswi ntahukwaa wa kudzibiga yuhadzi dza Musa ili hawa Waisiraeli watseyaona haya marembo yakwakwaarani. ¹⁴ Akili zao zifinikizika. Na mumpaka yeo akili zao zifinikizwa na jujuḁe yuhadzi wakwakusomejwani vyo vya ḁamano ḁya kae. Huju yuhadzi junavuka ḁu hapfaḁe pfa muntu eponamuhikiza Kiristo. ¹⁵ Na haḁa yeo, kula wakwakusomani Sharia ya Musa, huju yuhadzi junawafinikiza hizi akili zao. ¹⁶ Ela muntu eponamuperukia ḁwana, huju yuhadzi junavuka. ¹⁷ ḁwana ndiye huyu Ruhu. Na pfa Ruhu jwa ḁwana eponawa, hapfo kuna uhuru. ¹⁸ ḁubva, swiswi

huvuijweo hizi ntadzi, hunayanga marembo ya ḁwana. Na haya haya marembo, yeyonayawa kwa ḁwana, eye huyu Ruhu, yakuhuperuzani shufa hwakuwani dzae. Na hwakuwani na maremboye makuu zaiḁi na zaiḁi.

4 Muungu kahupfa hu huu uhumisi kwa ḁeiye, ndooko-mu naswi ntahufwe moja kuuhenda. ² Mambo ya yutswa yeyonahendwa kisiri-siri, swiswi huyadziza. Ntahukwaa wantu wa makulekule wala wantu weonakiperuya chu-uwo cha Muungu kinene nsuwe. Swiswi hi hachi ya haya Maagu Mema, hunainena wekeani tswee na Muungu akiwa shaahiḁi. Hunahenda hivi, hukidzikwaḁya kwamba kula muntu anaona kwamba haya hwi yokuhendani ni mambo ya sawa. ³ Koro ikiwa kwamba haya Maagu Mema hwi yokusumwiiyani ni momu na ntayaimukike, ḁasi ni momu na ntayaimukike kwa hawaḁe weokwaarani ḁu. ⁴ Wanadziza kuhikiza kwa kwamba, huyu muungu jwa mazuka ya huju huju lumwengu kawafinikiza hizi akili watseimuka. Ntawawezi kuuona hu muyanga wiwokuwayangaiani. Huu ni hu muyanga wiwonayavigwa ni haya Maagu Mema dzuu ya marembo ya Kiristo eye dza Muungu mwenye. ⁵ Haya hwi yokusumwiiyani si dzuu yehu swiswi, ela hwakusumwiiyani dzuu ya Yesu Kiristo kwamba ni ḁwana, na kwamba swiswi hu wahumisi wenu kwa dzambo ḁya Yesu. ⁶ Huyu Muungu ambiye, “Nakuyangae muyanga humu kizani,” ndiye jeje ahendeze ye muyangawe uhuyangaie myojoni mwehu. Hu muyanga unahupfa kuyamanya haya marembo ya Muungu, yeyonayangaa humu usoni mwa Kiristo. ⁷ Swiswi hwa dza nyungu za haka zizonawekwa nkandi ya kiruhu. Hi inayanga kwamba, hizi nguvu nkuu za hi injili ntaziyawe kwehu, zinayawa kwa Muungu. ⁸ Huna-kuntiswa ḁina na kula njia, ela ntahudhimwe; kajela zina-hunjia ela ntahufwe moja. ⁹ Wantu wanahukuntisa ḁina, ela Muungu nkanahuyatsa. Myeedha ingine wantu wanahuicha mutsangani, ela ntahufwe. ¹⁰ Kuḁwa hwa haḁarini ya kuyagwa dza hiviḁe vya Yesu ayagijweyo. Hivi huiuyo moja amaale, vyakuyangani kwamba, Yesu amaale kakuishini kuzimuni mwehu. ¹¹ Maishani mwehu mwonse, kuḁwa hwa haḁarini ya kuyagwa kwa dzambo ḁya Yesu. Hivi huiuyo moja amaale, vyakuyangani kwamba, Yesu amaale kakuishini kuzimuni mwehu swiswi hwiwo wantu wa kufwa. ¹² Swiswi hwakuḁwani-ḁwani ni kufwa kwa dzambo ḁya kumusumwiiya nywinywi, ela kwenu nywinywi hiḁi hiḁi ḁina-mumpa maisha ya kiruhu. ¹³ Vyoregwa humu matsoroni kwamba, “Ninena kwa dzambo ḁya kwamba nihikiza.” Na kwa kwamba huna iyo aina modza ya faro, naswi hunanena kwa dzambo huhikiza. ¹⁴ Koro humanya ya kwamba, Muungu amufufwiiye ḁwana Yesu, kadzahufufuya naswi dza evyomufufuya Yesu. Makisa anahuhwa swiswi pfa modza nanywi, anahuweka usoni kwa Yesu. ¹⁵ Haya haya yonse ni kwa dzambo ḁyenu. Wantu zaiḁi na zaiḁi wakigija kupfonywa kwa ḁei ya Muungu, wantu wenji wanamuyaviza ḁuḁa Muungu na kumushaḁa zaiḁi na zaiḁi. ¹⁶ Kwa hivyo swiswi ntahufwe moja. Haḁa ingawa mii yehu yakusiani mpom-powe mpom-powe, ela untu wehu wa kiruhu wakumbakwani upfya nsiku ḁaḁa ya nsiku. ¹⁷ Hizi ḁina hwizokukuntani si ḁina za muḁa muyeya, na hukiziinganya na haya yadzeyokudza, si ḁina nkuu za kwambadze. Koro zinahuyeha marembo makuu ya kuishi na Muungu maishi. ¹⁸ Haya hwi yokuyoweeyani si mambo hwiyoonaona na matso, ela ni mambo yasiyoonekana. Haya yeyonaonekana na matso nza muḁa ḁu, ela haya yasiyoonekana na matso yanakaa maishi.

5 Koro humanya ya kwamba, ikiwa kwamba hidi hema dya hi mii yehu hapfa lumwenguni dikujwa, huna nyumba ya Muungu mwenye ahumbakiiyeyo mbinguni. Wala iyo ntaikumbakwa na mikono ya wanaadamu, na inakaa maishi. ² Na hi hii saasambi hwakufwani na tamaa ya kuvwikwa na dzuu mii yehu ya kimbinguni. ³ Koro hukivwikwa hi mii yehu mipfya, ntahuwezi kutsaawa na mwii. ⁴ Hukwaa humu mwa hidi hema dya mii yehu hunadziona kukan-damizwa na hunauguya. Si ya kwamba hunatsaka kuivuya hi mii yehu, ela hunatsaka kuvwikwa na dzuu hi mii yehu ya kimbinguni, ili kwamba mii yehu iyonafwa iperuzwe kuwa mii isiyofwa. ⁵ Na Muungu ndiye ahutayarishiye kwa hidi hidi dzambo, na kamuhupfa huyu Ruhu jwakwe dza hakikisho dya haya ahuwekeeyo. ⁶ Ndookomu naswi, ntahufwe moja meshi. Humanya ya kwamba, chima huicho humu mwa hi nyumba ya mii yehu, hwa kuye na nyumba ya Bwana ahuwekeeyo. ⁷ Koro haya maisha yehu hunaishi kwa kumuserefa jeje, si kwa haya hwiyoona na matso. ⁸ Swiswi ntahufwe moja meshi, na hunaona ni heri kuiyawa hi nyumba ya hi mii yehu hwende hukakae na Bwana. ⁹ Ela hwichonaona cha muhimu cha mwiso, ni kwamba, hukiwa nyumbani hapfa hapfa ambu hukuhukude hunatsaka humutsakize jeje. ¹⁰ Koro hwonse ni haqi hudzhusumame usoni ya Kiristo, muhukumu jwehu. Jeje anahukumu kula mumodza jwehu na kumumpa tubvo ambu adhabu dza evyonamala, akiyowa mahendo mema ambu mazuka ya muntu ahendeyeyo kuzimuni mwa maisha yakwe hapfa lumwenguni. ¹¹ Kwa dzambo dya kwamba swiswi humanya urembo muno maana ya kumuhila Bwana, hunaadema kuwasosobva na wantu wangine waikuwaji hi hachi. Muungu kamanya ni ivyo, nanywi natara munimanya urembo muno. ¹² Namutsehuona dza kwamba hwakutsakani kudzitsakiza kwenu kawii haqa. Hwachokutsakani ni kumuhendeza mudziona naswi, ili mupate namuna ya kuwambukuya hawa de weonamuyowa muntu nanze wakadziona, badala ya kumuyowa aivyo na kuzimu. ¹³ Hukionekana dza kwamba hwakuyawani kitswa, ni kwa dzambo dya Muungu. Ela akili zehu zaa timamu kwa dzambo dyenu. ¹⁴ Hwakuhendani hivi kwa dzambo dya kwamba hwa kutawaligwani ni tsako dya Kiristo kwehu. Huhikiza kwamba, jeje muntu mumodza kafwa kwa dzambo dya wantu wonse, ndookomu ni dza kwamba wantu wonse wafwa huku kufwakwe. ¹⁵ Jeje kafwa kwa dzambo dya wantu wonse, ili kwamba hawa de weokuishini watseishi maisha yao wao wenye, ela wamuishie Kiristo. Koro iwa ni kwa dzambo dyao kwamba Kiristo kafwa kisa kafufujwa. ¹⁶ Hangu hwipfohikiza, ntahupime muntu na mataro ya kilumwengu. Gula dura hwikumhwaa Kiristo na hiyo hiyo njia, ela sasa huviyatsa. ¹⁷ Muntu yudejwone akinjia hariani mwa Kiristo, kagala kiumbe kipfya. Haya de ya kae yasia, kunjia maisha mapfya. ¹⁸ Haya haya yonse, Muungu kaya henda kwa dzambo dyehu. Na kwa dzambo dya hivi vya Kiristo ahendeyeyo, Muungu kahuhendeza wabamuzwe kawii, na sasa kahupfa kazi ya kuwahendeza na wantu wangine kuwa wabamuzwe. ¹⁹ Nichokunenani ni kwamba, kwa njia ya Kiristo, Muungu kakudemani kuwahendeza wantu wonse kuwa wabamuzwe, atsewatalia nabvise zao. Na haya haya maagu kayahupfa huyawasumwiye na wangine. ²⁰ Dubva swiswi hu mabalozzi wa Kiristo, na Muungu mwenye kakuhutumiani swiswi kunena nanywi. Kwa sari dya Kiristo, hwakumuyombani mumuyatse Muungu amuhendeze muwe wabamuzwe kawii. ²¹ Kiristo nkakuhen-

da nabvise ideyone, ela Muungu kamuhendeza kuwa mvu-ugiya ya nabvise zehu, ili kwamba, kwa njia ya Kiristo, Muungu ahuhendeze kuwa wadheru, dza vyakwe jeje aivyo mudheru.

6 Swiswi hu wahenda kazi pfamodza na Muungu, ndookomu hwakumuyombani mutseyayatsa haya matsako ya Muungu amuyangiyeyo, yende basi. ² Koro Muungu kamba, "Chiiyocho nikisikia na wakati mwema, na nsiku ya kukupfonya nikupfa ugijo." Dubva, hu huu ndiwo wakati mwema. Yeo ndiyo nsiku ya Muungu ya kukupfonya. ³ Ntahu taki kazi yehu ionekane na tsowa dideyone, ndookomu hwakudemani hutseewa mpingamizi kwa yudejwone. ⁴ Ishinu, hunayanga kwamba hu wahumisi wa Muungu kwa kula kintu hwichonahenda. Hunaitisa muno hukwakukuntiswani dina, hunaitisa kwa maisha momu mu na kwa kula aina ya dina. ⁵ Hubigwa na kungizwa geren-zani na kujumwiiwa fudyo. Huhendeswa kazi nyumu nyumu, hutsovyegwa sinzizi na kuyagwa nzaa. ⁶ Swiswi hudziyanga kuwa wahumisi wa Muungu kwa udheru wehu, kwa namuna huimanyiyeyo hi hachi, kwa kuitisa kwehu na kwa wema wehu. Na pia hudziyanga kuwa wahumisi wa Muungu kwa kupfegwa huyu Ruhu Mudheru, kwa tsako dyehu dya dugha kwa wangine, ⁷ kwa kusumwiiya haya maagu ya hachi, na kwa nguvu za Muungu ezonahupfa. Maisha yehu ya kuhenda yeyo ya hachi ndicho cheera chehu cha kujwania na cha kudzichingia nacho. ⁸ Wantu wangine wanahunenea mema na wangine wakahunenea mazuka; wangine wanahudya na wangine wakahushada. Hunakwambigwa hu wansuwe na huku hwakunenani hi ya hachi. ⁹ Hunahwajwa dza wantu husiwomanyikana na huku wantu wonse wahumanya. Hunanjia haqari ya kufwa kutwa, ela dza mwivyokuhonani, amaale hwa moja. Kubigwa hubigwa, ela ntahukufwa. ¹⁰ Haqa hukingizwa ngiru, tseka yehu ntaihuyawe kutwa. Hunahwajwa dza wantu masikini, ela hunahendeza wantu wenji kuwa majabva wa kiruhu. Hunahwajwa dza wantu husiwo na kidechonse na huku huna kula kintu cha kiruhu. ¹¹ Watsakwa, swiswi hunena nanywi pfasipfo kumufitsa kintu na myoyo yehu huiweka wazi kwenu. ¹² Swiswi amaale humutsaka muno, ela nywinywi ndinywi mwiwokudzigijani-gijani na tsako dyenu. ¹³ Na sasa nyakunenani nanywi dza wanangu: huyangeni matsako dza hivi vyehu humutsakiyeyo. Hi myoyo yenu iwekeni wazi. ¹⁴ Namutsedzigijanisa pfamodza na wantu wasiohikiza. Koro ni hangu ari mema na mazuka yakanjiiyana? Ambu, muyanga na kiza vinawezadze kukaa pfamodza? ¹⁵ Kiristo na Shaatani ntawawezi kusikiana kwa kidechonse! Dubva muntu ahikiziye na asiyedzahikiza wananjiiyanadze? ¹⁶ Hekalu ya Muungu inakajwadze ni masanamu? Koro swiswi hu Hekalu ya Muungu eye moja. Dza vya Muungu aneneyeyo akyamba, "Makao yangu nayambaka kwa wantu wangu, kisa nami naishi kahi yao. Nawa Muungu jawo, nao wanawa wantu wangu." ¹⁷ Dubva Bwana kakunenani na wantuwe akiwamba, "Hawa wasiohikiza yawanani nao na mudzi tanye nao. Dziwekeni udheruni, dubva nami namukubali." ¹⁸ Kawii, Bwana mwenye nguvu zonse kamba, "Mimi nawa baba jwenu, nanywi munawa wanangu wa kike na wa kiyume."

7 Watsakwa, hizi hizi ahaqi Muungu kazihuweka swiswi. Dubva nahudzidherese kwa kuyatsa kula kintu chichonahendeza mii yehu na ruhu zehu kutsaawa ngeru. Nahuishi maisha ya udheru muhupfu kwa dzambo dya

kushooga kumutsowea Muungu. ² Huyangeni haya matsako yenu. Swiswi ntahukumutsowea muntu yudejwone, wala ntahukunanga faro ya muntu, ambu huhwae cha yudejwone na makulekule. ³ Sikwakunenani hivi kwa dzambo dya kutsaka kumuyavya wansuwe; koro dza nivyonenana dura, ni kwamba, humutsaka muno chima cha kwamba, mukifwa ambu mukikaa moja hunawa pfamodza nanywi. ⁴ Nina uhakika nanywi muno, na nyakudzivunani nanywi muno. Hizi dina zonse hukuntiyezo ntazidzaniyaga moja; ishinu ninijwa ni tsekea isiyo chima. ⁵ Haṭa hwipfofika Makedonia ntahukupata nsoho. Hukunta dina za kula namuna na kutsowana na wantu wangine, na myojo yehu ihunjia yuhangaiko. ⁶ Ela Muungu eyenangiza moja wantu wafwiyeo moja, kahuingamaza myojo muno kwa kumuyeha Tito. ⁷ Kihungiziyecho moja si huku kudzakwe tu, ela haṭa haya maagu ahupfiyeyo, ya namuna mumungiziyeyo moja. Kahusumwiiya namuna mwivyokutamanini kuniona, namuna mwivyokudziutiini kwa hayaḍe munihendeeyo, na namuna mwivyo tayari kunihehea. Ndookomu sasa tsekea yangu ni nkuu muno. ⁸ Haṭa ingawa hi baruwa nimworeeyo imungiza tsungu, mimi sikwakudziutiini kwamba niimworea. Ni-hambuya kwamba hi baruwa iwa imungiza tsungu, haṭa ingawa wiwa ni tsungu wa mweedha tu, ndookomu nami mwenye niidziuti. ⁹ Ela sasa nitsekea. Sikutsekea kwa kwamba niimungiza tsungu, ela nitsekea kwamba hu tsungu nimungiziyeyo umuhendeza muperuye hizi njia zenu. Iwa ni miro ya Muungu kwamba munijijwe ni hu huu tsungu. Hivi huhendeyeyo ntahukumukukamisa kiruhu. ¹⁰ Koro tsungu wa Muungu eonangiza muntu unamumpa kupfyehuzama, na huku kupfyehuzama mama kunamuyeha mupfonyo. Na ntaku jwa kudziuti dzuu ya haya haya. Ela tsungu wa kibenaadamu unayeha kufwa kiruhu. ¹¹ Hu tsungu wenu wiwa ni miro ya Muungu kwenu. Tayowani namuna umuhendeyeyo mukiperuka! Ntamukugala wantu wahiḍu tu, ela mugala haṭa na hamu ya kuniyanga kwamba ntamu tsowa ḍideḍyonse. Haya yahendeekeeyo ntayakumutsakiza haṭa kachuchu, ishinu yamungiza oga kwa haya yadzeyohendeka. Nywinywi ntamukutsaka kuniona tu, ela mwiiwa haṭa na hamu ya kunihehea na kumuadhiḍu huyu mutsovi. Mudziyanga na kula njia kwamba nywinywi ntamu tsowa dzuu ya hiḍi dzambo. ¹² Hiḍe baruwa niyomworea, sikuyora kwa dzambo dya huyu muntu ahendeye tsowa wala huyu atsoweejwe. Ela niimworea nipate kumuyanga tswa kwamba Muungu kamanya namuna mudziyaviyeyo kwehu na moja. ¹³ Ndiyo maana hunjiyeyo moja. Na ntahukunjia moja tu, ela tsekea ya Tito mwenye nayo ihuhendeza huwe na tsekea nkuu zaiḍi. Kahusumwiiya namuna mumuingamaziyeeyo moja. ¹⁴ Niimushaḍa nywinywi usoni yakwe, nanywi urembo wenu ntamukunigiza yutswa. Swiswi, hwikimwambia hi ya hachi kutwa, na hi shaḍumea huyaviyeyo kwa Tito dzuu yenu, ionekana kuwa ya hachi. ¹⁵ Tito kakukumbukani namuna mumupfokeeyeyo na hila na kwa umpowe, na namuna yenu nyonse mwivyokuwa tayari kutiji chuuwoche. Ndookomu tsako dyakwe kwenu dyakugijani kukuya. ¹⁶ Nina tsekea nkuu muno kwamba naweza kuwa na uhakika nanywi kabisa!

8 Wandugu, hunatsaka kumwambia hivi vya haya matsako ya Muungu yahendeyeyo humu mwa haya matsanganiko ya Makedonia: ² Hawa wahikiza wa Makedonia wapatwa ni maḍemo makali muno kwa dzambo dya hizi dina wakuntiyezo, ela tsekea yao, iyokuwa nkuu muno,

ntaikuwayawa. Na umasikini wao wonse, wayavya wevyokuwa navyo na moja wa ubalicha. ³ Nyakumshuhudiani kwamba, wayavya mala ya kuweza kwao na haṭa zaiḍi. Kwa kutsaka kwao wao wenye, ⁴ wahuyomba muno huwapfe namfasi ya kuyavya ugijo kwa wantu wa Muungu weo Yuḍaya. ⁵ Na haya wahendeeyo ni zaiḍi ya hivi hwivyohukiyoweeya. Nguzi dura, wao wenye wadziyavya kwa Bwana, kisa wadziyavya na kwehu dza vya Muungu evyowatsaka wahende. ⁶ Ndookomu naswi, humuyomba Tito, aihende aise hi kazi ya kuhwaa hi mvuugiya muyaviyeyo na matsako, koro jeje ndiye aḍabviye kuihenda hi hii kazi. ⁷ Nywinywi, mwaa usoni kwa kula kintu: Mwaa usoni kwa faro yenu, kwa kusumwiiya kwenu, umanyi wenu we hachi, moja wa kuhumika na kwa matsako mwiyonayo kwehu. Dubva hunatsaka muwe usoni pia kwa hiḍi hiḍi hendo dya kuyavya, muyange matsako. ⁸ Si ya kwamba nyakumuwekeani amuri za kuuḍa. Ela nimuyanga namuna ya matsanganiko ya Makedonia yayaviyeyo mvuugiya na moja, nipate kumuyowa nimuone nanywi kwamba matsako yenu nza ḍugha ambu haṭa. ⁹ Nywinywi mumanya namuna ya matsako ya Bwana jwehu Yesu Kiristo yaivyo makuu kwehu! Jeje, na ujabvawe wonse wa kiruhu, kadza lumwenguni kadzihendeza masikini kwa dzambo dyenu. Kahenda hivi apate kumuhendeza nywinywi majabva ya kiruhu. ¹⁰ Maṭaro yangu dzuu ya hiḍe mvuugiya muḍabviyeyo kuhwaa ni haya: Ni heri muhende muyese hayaḍe mwiyoḍabva kuhenda mwaka dzana. Nywinywi ndinywi wa dura mwiwokuwa na moja wa kuyavya na mukiḍabva kuyavya. ¹¹ Dubva gijani kuihenda hi kazi muise. Wani na moja dza uḍe muḍabviyeyo nao hi kazi, mupate kuise. Yavyani mala mwiyonaweza. ¹² Koro muntu eye na moja wa kuyavya, Muungu anapokea hichiḍe echonaweza kuyavya; si ya kwamba anamuyoweeya muntu ayavye asichokuwa nacho. ¹³ Hamu yehu si kuiwavuya wangine mizigo yao huimupfaze nywinywi haṭa. Hwichokutsakani ni kwamba kuwe na usawa. ¹⁴ Na kwa kwamba hi hii saasambi muna kula kintu, ni urembo muwapfe ugijo hawaḍe weo na turi, ili kwamba nanywi mudzefowa na turi, nao wakiwa navyo, wanamumpa ugijo. Ndookomu kwe hi njia kunawa na usawa, ¹⁵ dza vya matsooro yaneneeyeyo yakyamba, "Kula aundukiziye vinji, nkewa na vinji kuchia chima, na kula aundukiziye vichuchu nkewa na vichuchu muno." ¹⁶ Hunamuyaviza Muungu ḍuḍa kwa kumumpa Tito moja dza uḍe hwiwo nao, wa kumu-muḍamia nywinywi. ¹⁷ Nkakukuḍali hiḍi yombi dyeha tu, ela ewa kamumuḍamia muno haṭa kahuna jeje mwenye, kudza huko huko kwenu. ¹⁸ Dubva hwakumuyehani jeje pfamodza na huyu ndugu amanyikaniye muno matsanganikoni mwonse, kwa kusumwiiyakwe kwe Injili. ¹⁹ Na si hivyo tu, jeje katanwa ni haya matsanganiko agijane naswi, huipfiike Yerusalemi hi mvuugiya ya matsako hwiyo kuhwaani. Hiḍi dzambo ḍinamuyeha shaḍumea Bwana na ḍinayanga kwamba swiswi huna moja wa kupfa wenzeha ugijo. ²⁰ Hunatsaka kuwa matso, hutsekudzaalaṭwa kwa hivi hwivyokusumamiani hi hii nṭunu ya wantu wabalicha wayaviyeyo. ²¹ Hwakufwiani kuhenda yeyo sawa usoni kwa Muungu na usoni kwa wantu. ²² Dubva hwakuhumani na ndugu yungine pfamodza na hawa wowii. Humuyowa na mambo menji na humuona kwamba jeje meshi ana moja wa kusaiḍia wantu. Na faṭi hivi amuserefaṭiyeyo nywinywi, ana hamu nkuu muno ya kupfa wantu ugijo. ²³ Tito le ni mwenzangu hwiyenahenda kazi pfamodza kumuhumikia

nywinywi. Hawa wandugu wangine wadzeogijana nae, ni ntumi wa haya matsanganiko, na kazi yao inamuyehea Kiriŝto ŝađu. ²⁴ Hawa wantu wayangeni kwamba muwatsaka, ili kwamba haya matsanganiko yawahumiyeyo, yavisikie, na yamanye kwamba, hwiwa na hachi ya kudziona kwa dzambo ɗyenu.

9 Ntaku haɗya haɗa ya kumuhadzia dzuu ya hi mvuugiya ya kupfiikijwa wantu wa Muungu weo Yuɗaya. ² Nimanya ya kwamba nywinywi muna moja wa kuyavya, na haɗa nimushaɗa kwa wantu wa Makedonia. Niwamba, "Hawa wandugu wa Akaya, uɗayari wao wa kuyavya wanao hangu mwaka dzana." Hu moho wenu nywinywi uwangiza moja wangine wenji waɗabve kuyavya. ³ ɗubva nyakuwahu mani kwenu hawa wandugu wohahu, mupate kuwayanga kwamba kumushaɗa kwehu dzuu ya hiɗi hiɗi dzambo, si kumushaɗa kwa ɓasi. Ni muwe ɗayari dza nivyonena kwamba munawa mwaa ɗayari. ⁴ Koro siɗaki kwamba nidze na wantu wa Makedonia, na wadze waone kwamba mvuugiya yenu ntaidzawa ɗayari. Maanaye vikiwa hivi, munanigiza yutswa kwa kumuhwaa dza wantu niwo na uhakika nanywi muno! Na simi ɗu, ela haɗa nanywi munaajaa. ⁵ Ndookomu niona ni heri niwayombe hawa wandugu wayongowe wadze kwenu, wadze waiweke ɗayari hi nɗunu muahiɗiyeyo kuyavya. Na, chima changu cha kudza inawa yaa ɗayari. Namutseyavya dza wantu mwiwokusharuɗiswani, ela yavyani kwa dzambo muna moja wa kuyavya. ⁶ Nivyokunenani ni hivi: Huyuɗe aimiye kapandulo anavuna hakahako kapandulo, na huyuɗe aimiye kwa winji anavuna kwa winji. ⁷ ɗubva kula mumodza nayavye dza ahuniyevyo mojonni mwakwe kuyavya. Nakutseewa muntu jwa kuyavya na kudzigija-gija ambu dza kwamba kakusharuɗiswani, koro Muungu katsaka muntu eyenayavya na moja mumodza. ⁸ Muungu ana uwezo wa kumuɗoseza haɗya zenu zonse na haɗa zaiɗi, ili kwamba akimamuɗoseza na kula njia, munawa na moja wa ubalicha wa kuyavya kwa kula kazi iyo nyema. ⁹ Vinawa dza hivi vya haya matsoro yambiyevyo, "Muntu mwema anawa na moja wa ubalicha kwa masikini, na wemawe ntausiyemeŝi." ¹⁰ Muungu ndiye eyenapfa muntu jwa kuima hizi mbeju na akamumpa na chakuɗya. ɗubva jeje anamumpa hizi mbeju zenu zonse za kuhodza, na anazimeza. Na anauhendeza hu ubalicha wenu unamuvyaiya mavuno makuu. ¹¹ Anamuhendeza majabva wa kula namuna, wa kwamba munawa wabalicha kuɗwa. Ndookomu wantu wenji wanamuyaviza Muungu ɗuɗa kwa dzambo ɗya hizi nɗunu zenu wadzezopokea kuchiiya na kwehu. ¹² Koro hu uhumisi mwiwokuhendani unaɗoseza haɗya za hawa wantu wa Muungu na unawahendeza wamuyavize Muungu ɗuɗa nyinji na nyinji. ¹³ Kuyavya kwenu kunayanga moja mwiwo nao, na wantu wenji wanamushaɗa Muungu kwa hivi muyahikiziyevyo haya Maagu Mema dzuu ya Kiriŝto na kwa namuna mwivyonayaɗii. Wanamushaɗa Muungu pia, kwa myojo yenu ya ubalicha kwao na kwa wangine. ¹⁴ Ndookomu nao wanamuyombea na myojo ya ɗuɗa, kwa dzambo ɗya haya matsako makuu ya Muungu amumpiyeyo. ¹⁵ Hunamuyaviza Muungu ɗuɗa kwa hi nɗunu yakwe ahupfiyeyo, husiyoweza kuipara na vyyuwo.

10 Wangine wenu wanakwamba, mimi nipfonawa pfamodza nanywi ni mupfoozi mupfoozi, ela nipfonawa kuye nanywi nahenda mukali. Ela mimi Paulo, nyakunenani nanywi na umpowe na wema dza huɗe wa Kiriŝto eokuwa nao. ² Nyakumuyombani mutsenisharuɗisa kuwa

mukali kwenu nidzefokudza. Nimanya naweza kuwa mukali kwa hawaɗe weonaɗara kwamba swiswi mambo yehu hwakuyahendani kilumwengu. ³ Gula hwakuishini humu lumwenguni ɗugha, ela viha vyehe hwiwiyokujwanani si viha vya kilumwengu. ⁴ Na hivi vyeera hwiwiyokujwanani hivi viha vyehe si vyeera vya kilumwengu, ni vyeera vivyo na nguvu za Muungu, hwizonavunzia-vunzia nkambi za muzuka. Hunananga-nanga kula yuɗaaɗo jwa nsuwe ⁵ na kunuya kula ɗangara ya kuwavingira wantu kutsamumanya Muungu, iyonawekwa ni wantu weonadziona. Na mama za wantu hunaziheka na kuzihendeza zimuɗii Kiriŝto. ⁶ Na hudzefoona kwamba mwakumuɗiini Kiriŝto na kula njia, hunawa hwa ɗayari kumuadhibu yuɗejwonse asiyeɗii. ⁷ Nywinywi munayahwaa mambo kidzoo-dzoo. Ikiwa kwamba muntu kadziona kwamba jeje njwa Kiriŝto, naviɗarie urembo, na anaona kwamba naswi hu wantu wa Kiriŝto dzae. ⁸ ɓwana kahupfa mamulaka dzuu yenu; si mamulaka ya kumutsaratsara, ela ni mamulaka ya kumumbaka nywinywi. Na haɗa ingawa nimadziona kuchia chima dzuu ya haya mamulaka hwiyonayo, si yutswa na muntu. ⁹ Siɗaki munione dza kwamba nyakutsakani kumungiza oga na hizi ɓaruwa zangu.

¹⁰ Koro wangine wanakwamba, "ɓaruwa za Paulo ni nkali nkali na zina vyyuwo viziho viziho, ela jeje mwenye nka mwii wa maana na wala nka uɗubaɗa eo nao!" ¹¹ Wantu dzao ni wamanye kwamba, hayaɗe hwiyonamworea humu mwa hizi ɓaruwa zehu, ndiyo hudzeyohenda hukiwa pfamodza nanywi. ¹² Hangu ɗura aswi, hunaweza kudzipima na kudzinganya na hawaɗe weonadzishaɗa wao wenye? Wantu dzao, weonadziwekea vipimo vyao wao wenye kisa wakadzipima navyo ni maɗyura! ¹³ Swiswi ntahuwezi kudzishaɗa na kintu husichokuwa na hachi ya kukidzishaɗa. Chehu ɗu cha kudzishaɗa, ni hi kazi ya Muungu ahupfiyeyo huihende, na ikihuyeha haɗa kwenu. ¹⁴ Nywinywi mwaa kuzimuni mwa hi mimpaka ya Muungu ahuwekeeyo, ndookomu ntahwichia mumpaka hwiwifokudza mumpaka Korinto kusumwiiya Maagu Mema dzuu ya Kiriŝto. ¹⁵ ɗubva, swiswi ntahudzishaɗiye kazi ya wantu wangine wahendeyeyo nze ya hi mimpaka ya Muungu ahuwekeeyo. Ela hwakudzikwatyani kwamba faro yenu inakuya, na kuzimuni mwa hi mimpaka yehu huwekeeyo, kazi yehu kwenu inakuya muno. ¹⁶ Ndookomu naswi, hunakwenda nsi zingine ziizo usoni ya Korinto hwende hukasumwiiye hi injili. Ntahuwezi kukaiya kudzishaɗa kwa kazi ya muntu yungine ahendeyeyo kuntukwe. ¹⁷ Ni viwe dza hivi vya haya matsoro yanenevyevo yakyamba, "Muntu jwa kudzishaɗa, nadzishaɗe kwa dzambo ɗya haya ya ɓwana amuhendeeyo." ¹⁸ Koro muntu jwa ɓwana atsakiye si huyuɗe eyenadzishaɗa jeje, ela ni huyuɗe jwakwe jeje mwenye eyenamushaɗa.

11 Niɗamani muno kwamba mundeniɗisia ninene hu uɗyura wangu kachuchu. Aɗo niɗisiani! ² Nimumuɗamia dza hivi vya Muungu amumuɗamiiyevyo. Koro natsaka muwe wahikizika kwa Kiriŝto, dza hiviɗe vya mwanamuke evyonawa muhikizika kwa huyu muyume jwa kumuhwaa, akakaa dza mwanamuke galiɗama haɗa adzefoyozwa. ³ Nyakumushoogeani kwamba haya yamuhendekeeyo Hawa, yajwakumuhendekeea nanywi. Hi nyoka iwa nkaro, na imugisa Hawa nabviseni. Nanywi munaweza kwaarigwa haya maɗaro yenu dza viviɗe, na muyatse kumuɓa Kiriŝto na moja. ⁴ Nyakumushoogeani kwa hivi mwivyonawapokea kiurahisi hawa weonakudza kwenu.

Haya weyonasumwiiya dzuu ya Yesu ni garagara na hivi humusumwiiyeyo, ela munayahikiza! Munapfokea ruhu asiyeukuwa huyu Ruhu Mudheru mupfokeeye kuyawa kwehu. Na hi injili weyonasumwiiya ni garagara na hiye yehu humusumwiiyeyo, ela vivyo mwakuipfokeani. ⁵ Nimanya ya kwamba mimi nina maana kuchia hawa ntumi wenu mwiwonawahwaa kuwa na maana muno. ⁶ Haṭa nikitsaawa ḍubaṭa jwa kunena, umanyi wa hi injili ninao; haya haya huyamuyanga tswee kwa kula namuna. ⁷ Nimusumwiiya Maagu Mema ya Muungu pfasipfo kumuhwaa haṭa ṅdururu. Nidzisyusya nsii nipate kumukuzya nywinywi. Nihenda viwi? ⁸ Nipfonihenda kazi kahi yenu, nikipfegwa ugijo ni matsanganiko yangine. Na hivi ni dza kuyakwiwiya haya matsanganiko nipate kumuhumikia nywinywi. ⁹ Na nipfokuwa pfamodza nanywi, na ṭuri wangu wonse, nidziza kumupfaza nywinywi muzigo. Hawa wandugu wadziyeo kuyawa Make donia ndiwo waniyeheeyo kula kintu nichokuwa na ṭuri nacho. Na, dza nivyodziza kumupfaza muzigo hapfaḍe ḍura, sikudzamupfaza muzigo haṭa huko usoni. ¹⁰ Nyakunenani hachi ya Kiristo kwamba, ḍyimbo zima ḍya Akaya, ntaku muntu jwa kunivingira kudzishaḍa hiḍi hiḍi dzambo. ¹¹ Maana niyakunenani hivi hivi ni? Ni kwa dzambo sikumut-saka? Haṭa! Koro Muungu mwenye ndiye amanyiye kwamba nimutsaka. ¹² Haya niyokuhendani nagija kuyahenda nangere, nipate kuwavingira hawa wangine weonakwambigwa ni ntumi, watsedzishaḍa kwamba nao wanahenda kazi dze vyehu hwivyonahenda kazi. ¹³ Hao hao wantu si ntumi wa ḍugha, mbwa nsuwe. Kazi yao nza makulekule na kudzihendezza dza ntumi wa Kiristo. ¹⁴ Gula si dzambo ḍya kumakisa, koro haṭa Shaaṭani nae anadzihendeza dza malaika jwa muyanga! ¹⁵ Ḍubva si dzambo ḍya kumakisa ikiwa kwamba hawa wahumisi wakwe nao wadzihendeza dza wahumisi wa Muungu muhachi. Mwisowe wadzahukumigwa dza wevyonamala kwa mahendo yao mazuka. ¹⁶ Nyakuviujiani kawii hivi niyonenana ḍura: Muntu natsenihwaa dza ḍyura haṭa! Ela ikiwa kwamba munanihwaa dza ḍyura, ḍubva nihwaani dzevyohivyo ili nangaa nami niwe na kintu kachuchu ṭu cha kudzionacho. ¹⁷ Nikwakudzionani dzevihivi sikwakuuḷani hivi vya Ḍwana evyonatsaka haṭa, nyakuhendekani dza ḍyura. ¹⁸ Ela kwa dzambo kuna wenji weonadziona na mambo ya kilumwengu, nami pia nahenda dze vyao. ¹⁹ Nywinywi wenye mwakuitisani kusikiya maḍyura, koro mu makaro muno! ²⁰ Munaitisia haṭa wantu weonamuhendeza nywinywi dza wahumwa, ambu weonadzihendeza dza ndumi kwenu, ambu weonamuḍyurisa, ambu weonadzihwaa dza wakuu, ambu weonamuhendeza mazuka yangine menji na menji. ²¹ Nigijwa ni yutsua kunena kwamba, aswi le ntahwiiwa na nguvu za kumuhendeza dzevyohivyo! Sasa nyakuhendekani dza ḍyura, na kiḍechonse cha wantu wechonajebvia kudzionacho, nami pia nadziona nacho. ²² Wakyamba wao ni Waeburania, nami pia ni Mueburania. Wakyamba wao ni Waisiraeli, nami pia ni Muisiraeli. Wakyamba wao ni kivyazi cha Iburahimu, nami pia ni kivyazi cha Iburahimu. ²³ Wakyamba wao ni wahumisi wa Kiristo, mimi ni muhumisi mwema zaiḍi kuwachia wao. Gula nyakunenani dza muntu jwa maṭare, ela ikiwa kwamba ni kazi nyumu nyumu, nizihenda kuchia chima. Ikiwa kwamba ni kungizwa gerenani, ningizwa myeedha minji kuchia chima. Ikiwa kwamba ni kubigwa na lucha, nibigwa myeedha minji zaiḍi kuwachia wao. Na ikiwa kwamba ni kusaa kuyagwa, nisaa kuyagwa myeedha minji zaiḍi kuwachia wao. ²⁴ Nibigwa lucha miyongo mi-

hahu na kenda myeedha mitsano ni wakuu wa Wayahuḍi. ²⁵ Wakuu wa Kirumi wanibiga nyambahi myeedha mihahu, na nibigwa na mawe mweedha mumodza. Nivunzikijwa ni chombo myeedha mihahu na nyenda loola ḅaharini kwa nsiku nzima, siku na musikahi. ²⁶ Kuzimuni mwa vyaro vyan-gu vinji na vinji, niṭongana na haṭari za kuvuka matsana yadzaiyeyo na haṭari za wadhara. Niṭongana na haṭari za Wayahuḍi wenzangu na za wantu wasikwaa Wayahuḍi. Niṭongana na haṭari midzini, mbandani, na ḅaharini. Na niṭongana haṭa na haṭari za wantu weonadzihana Wakiristo, kati huku sivyo. ²⁷ Nihenda kazi nyumu za kutsokesa na myeedha minji sikupata sinzizi. Nifwa nzaa na nchiu, na myeedha minji nikaa ḅila kuḍya. Nibigwa ni mpepfo huku nikiwa si nguo. ²⁸ Na zaiḍi ya hayo hayo yonse, nsiku ḅaaḍa ya nsiku, nina muzigo wa kuyamuḍamia haya matsanganiko yonse. ²⁹ Muntu akisijwa ni nguvu za kiruhu, nami pia nadziona si nguvu. Muntu akigwa nabviseni, mimi nanijwa ni tsungu. ³⁰ Ikifika kwamba ni haḍi nidziona, nadziona na haya mambo yeyonayanga namuna nisivyokuwa na nguvu. ³¹ Huyu Muungu, Baba jwa Ḍwana Yesu nashaḍwe maishi na maishi! Jeje ndiye amanyiye, kwamba sikwakunenani nsuwe. ³² Nipfokuwa Damasiko, huyu liwali eyekuwa nsii ya haju Areta, kaweka asikari hapfa pfa hi miḍyango ya hu mudzi, wayamie wapate kunigija. ³³ Ela ningizwa chikapfuni na niyavigwa na angani ḍiḍyokuwa humu mwa huju yukuta juuzungukiyejo hu mudzi, na niḍarama.

12 Gula kudziona kwangu ntaku maana yaḍeyonse, ela mimi nagija kudziona ṭu. Na sasa nanenea mambo ya Ḍwana aniyangiyeyo na akiyanipfenwiiya. ² Nimanya muntu amuhikiziye Kiristo ahwaijwe kwenda mbingu za dzuu myaka kumi na mine ichiyyeyo. Ela sidzi kwamba niwa nyenda kimwii ambu ni hi ruhu ḅasi. Muungu ṭu ndiye amanyiye. ³ Nyakuviujiani kawii: Nimanya ya kwamba huyu muntu kahwajwa kenda haṭa Paradiso. Na hukude kenda kasikia mambo yasiyo na ruhusa ya kunenegwa na wala yasiyoweza kuneneka. Ela kawii, sidzi ya kwamba niwa nyenda kimwii ambu ni hi ruhu ḅasi. Muungu ṭu ndiye amanyiye. ⁵ Ḍubva mimi nadziona kwa dzambo ḍya muntu dzae. Nihuna kutsadziona na ḍingine ḍiḍeyonse, lamuḍa nidziona dzuu ya haya mambo yeyonayanga namuna nisivyokuwa na nguvu. ⁶ Nitsakiye kudziona nindedziona, kwa kwamba sindeewa kuhendekani dza ḍyura, nindeewa kunenani hi ya hachi. Ela si haḍya ya kudziona dzuu ya hizi nzozi, wantu watsekudzanihwaa kuwa muntu jwa maana kwa dzambo ḍya hizi nzozi zangu kuliko kunihwaa muntu jwa maana kwa haya weyonaniona nikihenda na kunena. ⁷ Ela kwa kutsaka kunivingira nitsedziona muno kwa dzambo ḍya haya mambo menji makuu makuu aniyangiyeyo, Muungu kaningiza ṅḍwari ya tsungu humu mwiini. Hi ṅḍwari ikaa dza ntumi jwa Shaaṭani jwa kunigisa chisa, kunivingira kutsadziona muno. ⁸ Nimuyomba Ḍwana myeedha mihahu ain-iwiiye hi hii ṅḍwari. ⁹ Ela kula mweedha jeje kanyamba, “Ṭei yangu kwako itosa. Koro wewe mwenye wipfonawa mudhaifu, ndipfo pfa nguvu zangu zipfonahenda kazi urembo zaiḍi.” Ḍubva mimi natsekea kudziona kwa dzambo ḍya udhaifu wangu, nipate kuona nguvu za Kiristo zikihenda kazi kuzimuni mwangu. ¹⁰ Ndookomu natsekea kukunta ḍina kwa dzambo ḍya Kiristo. Sione viwi nikiwa mudhaifu ambu nikihendejwa mazuka, ninkiwa na ṭuri ambu nikiteswa na kukuntiswa ḍina. Koro nipfonasijwa ni nguvu zangu ndipfo nipfonapata nguvu za Kiristo. ¹¹ Mimi nyakuh-

dekani dza dyura, ela ndinywi munihendezeyo nihendeke dza dyura. Nywinywi ndinywi wa kwamba mundenishađa. Koro hađa mukinyamba mimi si maana, si ya kwamba mimi si maana kuchia hawa ntumi wenu mwiwonahwaa kuwa na maana. ¹² Mimi nihenda vihambwiizo, mambo ya kumakisa na mambo ya mafara kahi yenu, huku nikiiťisa kuhenda hi kazi yangu. Na hayo yonse nihendeyeyo, yayanga wantu kwamba mimi ni ntumi. ¹³ Ni kintu ga niyahendeeyecho matsanganiko yangine nisichomuhendea nanywi? Ni avi nidziziyeyo kuwa muzigo kwenu? Haya, ikiwa kwamba nivyohivyo, đubva nitsowa niyatsiani! ¹⁴ Sasa nimaawa țayari kudza kwenu mweedha wa hahu. Nami si hađa ya kudza kisa niwe muzigo kwenu. Koro mimi namutsaka nywinywi, si hađa ya hivi mwivyonavyo. Hangu đura, wana siwo wa kuyeya wavyazi wao hađa, ela wavyazi ndiwo wa kuyeya wana wao. ¹⁵ Mimi natumia na moja mumodza kula nichonacho na kudziťutuma kwa dzambo đya ruhu zenu. Ami nikimamutsaka muno dzevihivi, anywi munanitsaka kachuchu ɓasi? ¹⁶ Hađa mukikuɓali kwamba siwa muzigo kwenu, wangine wenu wanakwamba niwa na makulekule na nimuđyuurisa na nsuwe. ¹⁷ Kuna ga kahi ya hawa wantu nihumiyeo kwenu adziyee akimukulakula? ¹⁸ Mimi nimuyomba Tito adze kwenu, na nimuhuma ae na huyu ndugu yungine. Munatsaka kwamba Tito ndiye adziye akimukulakula? Dzaambia ami na Tito ntahukwaa na malengo mamodza na mwenendo mumodza? ¹⁹ Waɓamu zangu watsakwa, namutsetara kwamba hangu iide hwakudemani kudzihehea usoni yenu hađa! Muungu ndiye shaahidi, kwamba, hwakunenani hi ya hachi dza wantu wamuhikiziyeo Kiristo. Yonse hwi yokuhendani, hwakuyahendani kwa dzambo đya kumumbaka nywinywi. ²⁰ Nyakushoogeani kwamba nidzefokudza kwenu, sikudzatsakizwa na hi hali nidzeyomuťonga nayo, nami idzanimala kuhenda mambo yasiyomutsakiza nywinywi. Nyakushoogeani kwamba nidzamuťonga mwakuhemani, mwakufwiyanani đea, mwakuwekeanani ngoro, na kuwa na umimi, pfamodza na kuwa na nyano, kamba na ambigwa, kudziona, na kuwa na kutsasikiana. ²¹ Nyakushoogeani kwamba, nidzefokudza kwenu, Muungu jwangu ananihendeza nagijwa ni yutswa kawii kwa dzambo đyenu. Nami nidzasikiťika kwa dzambo đya hawađe wagijiyee kuhenda nabvise pfasipfo kupfye-huza mama, wasiotsaka kuyatsa uɓari, ranga na ubabađu-ma wao.

13 Hu ni mweedha wangu wa hahu niokudzani kwenu. Masitaki yađe yonse ni hađi yawe na mashaahidi wawii ambu wahahu, dza vya matsoro yaneneyeyo. ² Nyakuwakanyani hawađe weohenda nabvise kae na hawa wangine wonse. Niivinena đya đura huđe mweedha wa pfii niwomuťembeeya, ela nyakuvinenani kawii hivi nisivyokuwa pfamodza nanywi, kwamba: Hu mweedha ungene nidzeokudza sikudzaonea ței muntu. ³ Hivi navihenda, mana mwakulachani kuona kwamba Kiristo kakunenani kuchiiya nami ambu hađa. Kiristo si ya kwamba nka nguvu kwenu hađa; nguvuze kakuziyangani kahi yenu. ⁴ Hađa ingawa Kiristo kapfatsikwa muhini mwa mpatsa kwa dzambo đya kutsowa nguvu, sasa kakuishini kwa nguvu za Muungu. Hađa naswi, ntahu nguvu, ela hunaishi kwa nguvu za Muungu kumuhumikia nywinywi. ⁵ Dzipimeni nywinywi wenye urembo, mudziyowe kwamba muna faro ya đugha ambu mu Wakiristo sari ɓasi. Ikiwa kwamba ntamuwezi kumanya ya kwamba Yesu Kiristo kakuishini kuzimuni mwenu ambu hađa, ɓasi nywinywi mumaugwa hu mutihani. ⁶ Nyakudzikwatyani kwamba nywinywi mumanya ya kwamba swiswi ntahukwaa wantu hugwiyeo. ⁷ Nami, hađa nikihwajwa dza muntu ashindijwe, mayombo yangu kwa Muungu ni kwamba, nywinywi mutsehenda tsowa đideđyonse. Muuđama yangu ni kwamba nywinywi muhende yeyo ya hachi, si kwamba mimi nionekane kwamba nifaulu. ⁸ Koro hi hachi ntahu uwezo wa kuikaiya machingama, huna uwezo wa kuisumamia țu. ⁹ Swiswi hwipfonatsowa nguvu nanywi mukiwa nazo, swiswi hunatsekea. Ndookomu hwichonamuyombea ni kwamba muweze kuwa warongaaro kawii. ¹⁰ Nyakumworeani hi hii ɓaruwa ninkiwa kuye nanywi, ili kwamba chima changu cha kudza, kunawa ntaku hađa kwangu kuwa mukali kwenu. Koro haya mamulaka ya ɓwana animpiyeyo, natsaka kuyatumia kumumbaka nywinywi, si kumuvara-vara. ¹¹ Wandugu, haya ikaani naghea! Elekanyani hizi njia zenu. Hivi vyyuwo vyangu vihwaeni. Wani wantu wa chuuwo kimodza na muishi na naghea. Na, Muungu ahutsakie na eyenahupfa naghea anawa pfamodza nanywi. ¹² Mukwakukedhyanani, noneanani, kuyangana matsako ya kindugu. ¹³ Wantu wonse wa Muungu wamukedhya nto. ¹⁴ Ței ya ɓwana jwehu Yesu Kiristo, na matsako ya Muungu, na haria ya Ruhu Mudheru, naviwe pfamodza nanywi nyonse.

Wagalatia

1 Mimi Paulo, niiye ntumi, pfamodza na hawa wandugu wonse weo pfamodza nami hapfa, hwakumworeani nywinywi wahikiza wa matsanganiko ya dyimbo dya Galatia. Humukedhya nto! Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. Ntaku be-naadamu wala muntu yudejwone anitsaniye mimi kuwa ntumi. Ela Yesu Kiristo na Muungu Baba, huyu amufufwiiye Yesu kuyawa kwa wafu, ndiye anitsaniye mimi kuwa ntumi. ⁴ Kiristo kadziyavya maishaye kahufwiya, apate kuhunwiiya nabvise zehu ili ahupfonye na mazuka ya wantu wa huju huju lumwengu. Hivi kavihenda kuuḅana na miro ya Muungu, eye Baba jwehu. ⁵ Muungu ashadwe maishi na maishi! Amina. ⁶ Mwakunimakisani t! Hi hii mala mumakumuḅaramani Muungu amuhaniye muishi tēini mwakwe, na mumaku-ḅani mayongweezo yangine? ⁷ Hayo hayo mayongweezo siyo hi injili ya hachi haḅa. Kuna wantu weokutsakani kuinanga hi Injili ya Kiristo na wakumungizani kuḅanganika. ⁸ Ela nichokumwambiani ni hichi: Ikiwa kwamba mumodza jwehu ambu haḅa malaika jwa kuyawa mbinguni kadza kamusumwiiya injili ingine iyo garagara na hiḅe hwiyoumusumwiiya, Muungu namufaḅule kwa moho usiwozimika! ⁹ Hukuḅe nyuma hwiivinena, na sasa nyakuviujiani kawii: Yuḅejwone eyekumusumwiiyani injili iyo garagara na hiḅe mupfokeeyeyo, Muungu namufaḅule kwa moho usiwozimika! ¹⁰ Avi niyokunenani, mwakuḅarani ya kwamba nyakulachani kudzitsakiza kwa wanaadamu? Sivyo haḅa! Nichokulachani ni kumutsakiza Muungu. Tambere nindeewa nyakulachani kudzitsakiza kwa wanaadamu, sindeewa muhumisi jwa Kiristo. ¹¹ Wandugu zangu, ntamukumanya hivi hivi kwamba hi Injili nimusumwiiyeyo ntaikuyawana na mwanaadamu? ¹² Mimi sikuipegwa ni mwanaadamu yudejwone wala kuiyongweezwa ni muntu. Huyu ainipfenwiiye ni Yesu Kiristo mwenye. ¹³ Musikia namuna niishiyeyo nipfokuwa muntu jwa ḅini ya Kiyahuḅi. Niiwakuntisa ḅina muno wantu wa Muungu na kuḅema kuḅinanga hiḅi tsanganikoḅe. ¹⁴ Kahi ya maharia zangu wenji wa Kiyahuḅi, ntaku anifikie kwa kuuḅa hi ḅini ya Kiyahuḅi. Niidziyavya muno kuyauḅa haya maadā ya wabibi zehu. ¹⁵ Ela Muungu kwa tēi yakwe, kanitsana hangu mahumboni mwa mama na kanihana nimuhumikiye. Kahuna ¹⁶ kumunipfenwiiya huyu Mwanawe ili nipate kusumwiiya haya Maagu Mema dzuuye, kwa wantu wa vyeetē. Akimamunipfenwiiya Mwanawe akisa, sikulacha maghaghisa ya mwanaadamu yudejwone, ¹⁷ na wala sikwenda Yerusalemi kwa hawaḅe weokuwa ntumi usoni yangu. Ishinu, iyo saa nyenda nsi ya Arabuni makisa nidzaniuja Damasiko. ¹⁸ Kwipfochia myaka mihahu ḅaadā ya Muungu kumunipfenwiiya huyu Mwanawe, ndipfo nidzefonikyenda Yerusalemi nipate kumanyana na Peḅero. Na hukaa pfamodza kwa nsiku kumi na nsano. ¹⁹ Nimuona na Yakobo ndugujwe Yesu. Jeje na Peḅero ndiwo ntumi wowii tu niḅongananiyeo nao. ²⁰ Nyakumuyapfiyani usoni kwa Muungu kwamba, haya niyokworani si ya nsuwe, nza ḅugha!

²¹ Nyumae, nyenda haḅa ḅanda za dyimbo dya Siria na dyimbo dya Kilikia. ²² Haya matsanganiko ya Kiristo yeyokuwa dyimbo dya Yuḅaya, yewa ntayadzaniona yanimanye.

²³ Yekinisikia ḅasi maagu ya kwamba, “Huyu muntu eyeaki-hukuntisa ḅina, sasa kakuisumwiiyani iide faro eyoakitsaka kuinanga!” ²⁴ Ndookomu wamushadā Muungu kwa haya anihendeeyeyo.

2 Kwipfochia myaka kumi na mine, nyenda kawii Yerusalemi, na hi buwa hwenda ami na Baranaba. Hukwakwendani humuhwaa na Tito. ² Nyenda kwa dzambo dya kwamba Muungu ewa kayanga kwamba nyende. Na nipfokwenda, niwaimusya hawa wayongozi wamanyikaniyeo tū hi Injili niyonasumwiiya kwa wantu wa vyeetē. Nihenda hivi ili kwamba haya niyokuhendani na hawaḅe niyohenda, yatsekudzatsovyegwa maana. ³ Ela Tito, huyu muntu eyegijana nami, nkakusharuḅiswa kuhinywa haḅa ingawa ewa Muyunani ⁴ na kwiwa wantu weowakitsaka ahinywe. Hawa ni wantu wadzihendezeyeyo kuwa wahikiza, wakidzinyeeza-nyeeza wakidzingiza humu kiḅaroni mwehu. Wahunjiiya dza waḅozi wakitsaka kunanga hu uhuru wehu hwiwo nao hariani mwa Kiristo Yesu, kwa kuhuhenda wamwama wa Sharia ya Kiyahuḅi. ⁵ Haya weyowakitsaka ntahukuyakuḅali haḅa kachuchu, ili hi hachi ya haya Maagu Mema igije kukaa moyojoni mwenu. ⁶ Haḅa hawaḅe weokaa dza wayongozi wamanyikaniyeo, wewa ntawa kintu zaiḅi cha kwongeza kwa haya mayongweezo yangu. Na, kwamba hawaḅe wayongozi ni wantu wamanyikaniyeo ambu haḅa ntavikwakunimuḅani, koro Muungu nkapime muntu na hiviḅe evyonaonekana nanze. ⁷ ḅubva wahambuya kwamba Muungu kanitsana nisumwiiye Maagu Mema kwa wantu wasiokuwa Wayahuḅi, dza viviḅe evyomutsana Peḅero kuwasumwiiya hawa Wayahuḅi. ⁸ Waimuka ya kwamba, huyu Muungu amut-saniye Peḅero dza ntumi kwa hawa Wayahuḅi, ndiye anit-saniye mimi dza ntumi kwa wantu wa vyeetē. ⁹ Yakobo, Peḅero na Yohana, wewa ndiwo hawa wayongozi wamanyikaniyeo muno. Na wepfosikia namuna ya Muungu aivodhyeyeyo hi kazi yangu, wahupfa mikono ami na Baranaba, kuyanga kwamba wakubaliana na haya mayongweezo yehu. Husikiana kwamba swiswi husumwiiye wantu wasiokuwa Wayahuḅi nao wakawasumwiiye Wayahuḅi. ¹⁰ Chao tū wahuyombeyeyo, ni kwamba hutsewaarerwa hawa wandugu masikini weo Yerusalemi. Nami hiḅyo ni dzambo niḅyo na uḅayari naḅyo muno wa kugija kuḅihenda. ¹¹ Buwa modza Peḅero epfokuwa Antiokia, niona kwamba nkekihenda mambo ya sawa, ndookomu nami nimubusa kacha ya wantu. ¹² Koro epfokudza na ḅura, ekikaa na kuḅya pfamodza na hawa wahikiza wasiokuwa Wayahuḅi. Ela kwipfokudza wantu wahumijweo ni Yakobo, Peḅero kadziḅanya na kaḅabva kutsaadā na hawa wahikiza wasiokuwa Wayahuḅi. Kahenda hivi kwa dzambo dya kwamba ekiwashooga hawaḅe Wayahuḅi weowakiyamba wantu wa vyeetē vingine wahikiziyeo ni haḅi wahinywe. ¹³ Hawa wahikiza wangine wa

Kiyahuđi nao wađabva kuyanga umbiimbii dza hiviđe vya Peđero. Hađa Baranaba nae wamwaarya na kanjia kuwađabani. ¹⁴ Đubva nipfoona ya kwamba, ntawak-wakuhendani mambo kuuđana na hi hachi ya haya Maagu Mema, nimubusa Peđero usoni yao wonse nimwamba, "Wewe u Muyahuđi ela nkukwakuishini dza Muyahuđi. Kwakuishini dza muntu jwa vyeeti vingine. Mani đubva awa wantu wasiokuwa Wayahuđi, kwakuwasharuđisiani di kuishi dza Wayahuđi? ¹⁵ Ni đugha, swiswi huvyajwa Wayahuđi, na ntahukwaa hawa wantu wa vyeeti hwiwonawahwaa kuwa wanabvise. ¹⁶ Kenge humanya ya kwamba Muungu anamuhwaa muntu kuwa muhachi kuchiiya na kwa kumuserefađa Yesu Kiristo tu, si kwa kuuđa hi Sharia. Ndiyo maana hađa naswi, humuserefađa Kiristo Yesu hupate kuwa wahachi kwa Muungu kuchiiya na kwa faro hwiyonayo kwa Kiristo, ela si kwa kuuđa hi Sharia. Koro Muungu nkana-muhwaa benaadamu yuđejonse kuwa muhachi kwa dzambo dya kuuđa hi Sharia. ¹⁷ Kwa dzambo dya kwamba hwakulachani kuwa wahachi kwa Muungu kuchiiya na kwa kumuserefađa Kiristo, hawa Wayahuđi wangine wanahuhwaa kuwa wanabvise sawa na hawa wantu wa vyeeti vingine. Dze, kwevihivi, Kiristo kahuhendeza hunjie nabviseni? Moro, nkakuhendeza hunjie nabviseni hađa! ¹⁸ Ikiwa kwamba nivikuđali kawii hiviđe nivovidziza, kwamba muntu anawa muhachi kwa Muungu kuchiiya na kwa kuuđa Sharia, nawa nyakuhendani nabvise. ¹⁹ Mimi nami, nikiishi nsii ya hi Sharia, ela nifungujwa na humu Shariani nipate kumuishia Muungu. ²⁰ Nifwa kufwa kuzuka dza vya Kiristo afwiyevyo muhini mwa mpatsa. Ndookomu sikwakuishini dza nivyonikiishi đura, koro sasa Kiristo kakuishini kuzimuni mwangu. Na haya maisha niyokuishini hi hii saasambi, nyakuishini kwa kumuserefađa jeje Mwana jwa Muungu, anitsakiye hađa akiyavya maishaye kwa dzambo dyangu. ²¹ Siwezi kudziza kwamba Muungu anahupfonya kwa dzambo dya teiye kwehu. Koro ikiwa kwamba Muungu anamuhwaa muntu kuwa muhachi kwa dzambo dya kuuđa Sharia, đubva Kiristo andeewa kafwa ɓasi!"

3 Kutji nywinywi Wagalatia mwakuhendekani dza mađyura? Munamba azi akili zenu ziyogwa? Na hali ni-imusumwiya wazi wazi tswee namuna ya Yesu Kiristo afwiyevyo muhini mwa mpatsa kwa dzambo dyenu. ² Natsaka kumuuzza dzambo modza tu: Ayu Ruhu Mudheru mumupfokea kwa kuuđa ai Sharia ambu mumupfokea kwa kuhikiza aya Maagu Mema musumwiiwewo? ³ Katsi mu mađyura dzevi hivi? Muđabva urembo kwa kumuđii huyu Ruhu jwa Muungu. Aku mwisu, munakwisa na kuuđa mađaro ya kiwanaadamu? ⁴ Munatsaka kwamba azi đina zonse mukuntiyezo mufwa ɓasi? Heri itseewa kwamba mufwa ɓasi kukunta hizi hizi đina! ⁵ Koro Muungu nkawezi kumukakanyia Ruhu jwakwe na kuhenda mambo ya mafara kahi yenu ađi kwa dzambo mwakuuđani hi Sharia. Ela anahenda hivi ikiwa kwamba muyahikiza haya Maagu Mema musumwiiwewo. ⁶ Muhwae muntu dza Ibrahimi. Kwa kwamba ewa muntu amuserefađiye Muungu, nae Muungu kamuhwaa kuwa muntu muhachi. ⁷ Đubva ni muimuke ya kwamba, wana wa Ibrahimi hachi, ni hawađe tu wamuserefađiyeo Muungu. ⁸ Haya matsoro yeevinena đura kwamba, Muungu kadzawahwaa wantu wa vyeeti vingine kuwa wahachi ikiwa kwamba wamuserefađa jeje. Hivi vi-manyikana na hapfađe pfa Muungu epfomwambia Ibrahimi haya Maagu Mema akimwamba, "Kuchiiyana nawe,

navivodhya vyeeti vyonse vya humu lumwenguni." ⁹ Đubva hawađe wamuserefađiyeo Muungu wavodhyegwa dza vivide vya Ibrahimi evyomuserefađa Muungu nae akivodhyegwa. ¹⁰ Hawađe wonse weonadzikwatya kuuđa hi Sharia wa nsii ya duo. Koro vyoregwa kwamba, "Yuđejonse asiyegija kuuđa kula chorejwecho humu Shariani, huyo kađuwa." ¹¹ Hivi ni wazi kwamba, Muungu nkamuhwae muntu kuwa muhachi kwa dzambo dya kuuđa hi Sharia. Koro vyoregwa kwamba, "Huyuđe jwa Muungu eyenamuhwaa kuwa muhachi kwa dzambo dya faroye, huyo anaishi maisha ya đugha." ¹² Ela kuuđa hi Sharia ntaku mambo ya kumuserefađa Muungu. Koro haya matsoro yamba, "Muntu eyenalacha kuwa muhachi kwa kuiuđa hi Sharia, anaishi kwa kuiuđa hi Sharia." ¹³ Ela Kiristo kahukombowa kuyawana na hiđi duo dya Sharia epfođidzihwaiya kwa dzambo dyahehu. Koro vyoregwa kwamba, "Yuđejonse apfatsikijwe muhini, Muungu kamuđuwa." ¹⁴ Kiristo epfohukombowa, hi mvoni ipfegejweyo Ibrahimi ipfegwa na wantu wangine wonse wasiokuwa Wayahuđi, ili kwamba, kwa kumuhikiza Kiristo Yesu swiswi wahikiza hwonse huweze kumupfokea huyu Ruhu jwa Muungu ahuahidiye kumuhupfa. ¹⁵ Wandugu, natsaka kumuhwaiya mufaano mumanyieo. Wantu wakidamana vyyuwo na wakyoreana hađi ya haya mađamano, ntaku jwa kuyavunza ambu kuperuya chuuwo kidchonse jeje hekeđu. Na ndivyo viivyo hađa kwa hi ahađi ya Muungu. ¹⁶ Muungu kamumpa ahađi Ibrahimi na kiđuđuđuđu. Haya matsoro ntayakwamba "na viđuđuđuđu," dza kwamba yakuneneani dzuu ya wantu wenji na wenji, ela yamba "kiđuđuđuđu," kuyanga kwamba yakuneneani dzuu ya muntu mumodza tu, nae ni Kiristo. ¹⁷ Nichokunenani ni kwamba: Muungu kaweka đamanodye na Ibrahimi, kisa hi Sharia idzaidza nyuma, myaka magana mane na miyongo mihahu ɓaadaye. Đubva hi Sharia ntaiwezi kuđivunza hiđi đamano wala kuinuya hi ahađi ya Muungu. ¹⁸ Koro hi tolaye, Muungu nkaimumpe kwa dzambo dya kwamba mwakuuđani Sharia hađa, ela anaimumpa kwa kwamba kaahidi. Ndookomu Muungu, kwa teiye kamumpa tolaye Ibrahimi kwa dzambo dya kwamba ewa kaahidi kuimumpa. ¹⁹ Mani đubva ai Sharia iwekejwa? Hi Sharia iwekwa kwa dzambo dya nabvise za wantu wezowakihenda. Iwekwa ikae hađa ngera ya kiđuđuđuđu cha Ibrahimi, kiwekejejecho hi ahađi ni Muungu kidzefokikidza. Muungu kaiweka hi Sharia kuchiiya na kwa malaika, waipfiyeyo wantu kuchiiya na kwa muntu jwa kahi. ²⁰ Muntu jwa kahi ni hađi ahwae vya huku na huku, ela Muungu hi ahađi yakwe kwa Ibrahimi kaimuwekea pfasipfo kuwa na muntu jwa kahi. ²¹ Dze, ni kunena kwamba ai Sharia nezi ahađi za Muungu vyakupfinganani? Moro, ntavikwakupfingani hađa! Koro țambere hi Sharia indeweza kupfa wantu maisha ya kuunga na yuungo, Muungu andemuhwaa muntu kuwa muhachi kwa dzambo dya kuuđa hi Sharia. ²² Ela haya matsoro yamba kwamba, lumwengu yuzima jwaa kifungoni mwa nabvise. Đubva Muungu kaweka ahađi ya huyu Ruhu hawađe wamuserefađiyeo Yesu Kiristo. ²³ Hwiwa nsii ya Sharia dza wafungwa hađa ngera hudzeyohukupfenwiiwaa kwamba, hukimuserefađa Kiristo hunawa na maisha. ²⁴ Ndookomu hi Sharia iwekwa ihuđunze mumpaka Kiristo adzefoakidza. Na hunaweza kuwa wahachi kwa Muungu ikiwa kwamba humuserefađa Kiristo. ²⁵ Na sasa, kwa kwamba serefano yehu huiweka kwa Kiristo, hi Sharia ntaikwakuhusumamiani kawii. ²⁶ Nyonse mu wana wa Muungu kwa njia ya faro hari-

ani mwa Kiristo Yesu. ²⁷ Koro mwipfotopyegwa kuzimuni mwa Kiristo, mumuvwaa Kiristo. ²⁸ Ndookomu ntaku ugara-gara kawii kahi ya Muyaहुđi na muntu asikwaa Muyaहुđi, wala kahi ya muhumwa na muntu asikwaa muhumwa, ambu kahi ya muke na muyume, koro nyonse mu wamodza hariani mwa Kiristo Yesu. ²⁹ Na kwa kwamba mu wamodza na Kiristo, ɓasi mu wana wa Iburahimu, na mudzaipokea hi ahađi aimuwekeeyo Iburahimu hangu iide.

4 Nichokunenani ni kwamba: Mala ya mwana aivyo muđođo ndiyo mala adzeyowa dza muhumwa, hađa ingawa mali yonse ya babajwe nzakwe. ² Asidzakuya, anawa na wantu wa kumuŕunza na wa kumwendesea mamboye hađa ngera ya babajwe awekeyeyo kwamba apfegwe mamulaka. ³ Hađa naswi, Kiristo asidzakudza, hwiwa wahumwa wa masharia na maadha ya kilumwengu. ⁴ Ela ngera ipofika ɗa, Muungu kamuhuma Mwanawe. Kadzavayajwa dza mwanaađamu ili naswi hwonse hupate kuwa wana wa Muungu. Na pia kavyajwa nsii ya Sharia ya Kiyahuđi apate kuwakombowa hawađe weokuwa nsii ya hi Sharia. ⁶ Kwa dzambo ɗya kwamba hu wanawe, Muungu kamuhuma huyu Ruhu jwa Mwanawe myojoni mwehu. Ndiye huyu Ruhu eyenahuhendeza humuhane Baba. ⁷ ɗubva wewe nkukwaa muhumwa kawii, ela u mwana jwa Muungu. Na kwa dzambo ɗya kwamba u mwana jwa Muungu, Muungu kakupfa hachi ya kupata kula kintu aahidiyecho kuwapfa wanawe. ⁸ Musidzamumanya Muungu, mwiiwa wahumwa wa miungu isiyokuwapfo haswa! ⁹ Ela sasa, kwa dzambo ɗya kwamba mumamumanya Muungu, ambu nyambe, ela sasa Muungu akimamumanya, viiwadze hađa mutsake kuyaujia haya masharia na maadha yasiyo nguvu na yasiyo maana? Munatsaka yamuhendeze wahumwa kawii?

¹⁰ Amaale muna nsiku, myezi, ngera na myaka mwiyonamuđamia kuhenda hizi jila za Kiyahuđi! ¹¹ Vyakunishoogesani kwamba, kazi yonse nihendeyeyo kwa dzambo ɗyenu, itseewa kwamba yenda ɓasi. ¹² Wandugu, nyakumuyombani mudziweke huru dza hivi niivyo, koro nigala huru dza hivi mwivyo kuwa. Ntamukunihendea tsowa ɗideɗyonse. ¹³ Dza mumanyiyeyo, huđe mweedha wa ɗura nipfomusumwiiya haya Maagu Mema, iwa ni kwa dzambo ɗya hu mwii wangu kutsowa matsea. ¹⁴ Hi hali yangu nzuka niyokuwa nayo indeweza kumuhendeza munibalife ambu munidzize, ela ntamukuhenda dzavyo. Ishinu munipfokea dza kwamba mwikipfokea malaika ambu mwikimupfokea Kiristo Yesu mwenye. ¹⁵ Ai tseke yenu mwiyo kuwa nayo yendaa? Mimi mwenye naweza kushuhudja dzuu yenu kwamba, hiđi tsako mwiđyokuwa nađyo kwangu, mundeweza hađa kuyakuya haya matso yenu muyanimpe ɗambere vindewezekana. ¹⁶ Munamba mumaakunihwaani dza nyabva jwenu kwa dzambo ɗya kumwambia e ya hachi? ¹⁷ Hao wantu wangine wana hamu muno ya kumuhendeza mugijane nao, ela ntawa dzema nanywi. Weđyokutsakani ni kumuŕanya naswi, ili mupate kudziyavya wazima wazima kuwauɓa wao. ¹⁸ Gula si viwi kudziyavya kuhenda dzambo, ɓora ɗu hiđi lengo ditseewa ni zuka. Na ni muvihende kutwa, si kuhenda nikiwa pfamodza nanywi ɓasi hađa! ¹⁹ Wanangu watsakwa, nipatwa ni tsungu kawii kwa dzambo ɗyenu. Ni tsungu wiwo dza tsungu wa muke jwa kuvyaa, na ntauniyawe mumpaka mudzefovwaa hu untu wa Kiristo. ²⁰ Niŕamani muno kwamba nindekudzawa pfamodza nanywi hi hii saasambi, nipate kuuperuya hu muneno wangu, koro munidanganisa! ²¹ ɗaɓeni nimuuzo chuuwo bve, nywinywi mwiwonatsaka

kuwa nsii ya hi Sharia ya Musa: Haya hayo yorejweyo ni Musa mwakuyaimukani yevyokunenani? ²² Yamba kwamba, Iburahimu ewa na wana wawii. Mumodza kamuvyaa na kikitu na huyu yungine kamuvyaa na muke eyekuwa huru. ²³ Huyu mwana jwa Iburahimu amuvyaiye na huyu kikitu, kavyajwa kuyawana na ɗamaa za kiwanaađamu. Ela huyu amuvyaiye na huyu muke eyekuwa huru, kavyajwa kuyawana na ahađi ya Muungu awekeeyo. ²⁴ Haya mambo yaa dza mainganyo. Hawa wake wowii wakusumamiani mađamano mawii. Hiđi ɗamano ɗihendejweđyo Murima wa Sinai ni dza Hagari. Jeje anavyaa wana weonawa wahumwa. ²⁵ Hagari kasumamia Murima wa Sinai wiwo Arabuni. Kaa dza Yerusalemi ya yeo ambayo wantuwe ni wahumwa wa Sharia. ²⁶ Ela Yerusalemi ya dzuu yaa huru, na ndiyo huyu mama jwehu. ²⁷ Koro vyoregwa kwamba, "Tseke, wewe muke wiye nɗađa, tseke muno wewe usiyevyaa wana. Iholose tsekeayo, wewe usiyedzaona tsungu wa kuvyaa. Koro muke afaŕulijwe jeje hekeŕu, kadzawa na wana wenji muno. Kadzawa na wana wenji zaiđi, kuchiya muke eye muyumeni." ²⁸ ɗubva nywinywi wandugu, mwaa dza Isaka, kwa dzambo ɗya kwamba muvyajwa kuyawana na ahađi ya Muungu. ²⁹ Ela dza vivyokuwa hiđe ngera, ndivyo viivyo hi hii saasambi. Huyu avyaijwe kuyawana na ɗamaa za kiwanaađamu, anamukuntisa ɗina huyu avyaijwe kuyawana na miro ya Ruhu jwa Muungu. ³⁰ Ela aya matsoro yambadze? Yamba, "Mugonzozo huyu mwanamuke muhumwa huyu na mwanawe. Koro huyu ni mwana jwa muhumwa na nkawezi kuɗala maliđe ya babajwe pfamodza na huyu mwana jwa muke huru." ³¹ Ndookomu wandugu zangu, ntahukwaa wana wa huyu kikitu, ela hu wana wa huyu muke eye huru.

5 Kiristo kahuweka huru hupate kutsaishi dza wahumwa. ɗubva ni musumame urembo, na mutseishi dza wahumwa kawii. ² ɗanisikiyiiani! Mimi Paulo nyakumwambiani hivi: Ikiwa kwamba mudzingiza kuhinywani ili Muungu apate kumuhwaa kuwa wahachi, ɓasi kwenu, Kiristo kafwa ɓasi. ³ Nyakuvimwambiani kawii, kwamba, kula adzeedingiza kuhinywani anamala kuiuɓa hi Sharia yonse ya Kiyahuđi. ⁴ Yudejwone kahi yenu eyenatsaka kuwa muhachi usoni kwa Muungu kwa kuuɓa Sharia ya Kiyahuđi, huyo kesakuvunza uharia wakwe na Kiristo, kesakudziŕanya na ɗei ya Muungu. ⁵ Ela aswi, huyu Ruhu anahupfa uhakika wa kwamba Muungu anahuhwaa kuwa wahachi kwa dzambo ɗya faro yehu kwa Kiristo. ⁶ Koro kuzimuni mwa Kiristo Yesu, kuhinywa ambu kutsahinywa kwa muntu ntaku maana yađeyonse. Cha muđa ni serefano yehu kwa Kiristo iyonaonekana kuchiiya na kwa haya matsako hwiyonayo. ⁷ Dzaambia mwikyenda urembo! Ayu adziyeakimunjia na kahi akimuhendeza muiyatse hi njia ya hachi ni ga? ⁸ Nina hakika hivi ntamukuvihendezwa ni Muungu, koro ndiye amuhaniye. ⁹ Dza hiviđe vya hamira kachuchu ɗu ivyonaweza kufurisha mukahe muzima, ndivyo vya kauwo kamodza ɗu ka nsuwe keyyonaweza kwaarya wantu wenji na wenji. ¹⁰ Ela hađa vivyo, kwa dzambo ɗya uharia wehu kuzimuni mwa ɓwana, nina uhakika kwamba ntamuwezi kuwa na maŕaro garagara na haya yangu. Na huyu muntu eyekumwaaryani, hađa akiwa muntu ga, Muungu anamuhukumu ɗu. ¹¹ Wandugu zangu, ɗambere mimi nindeewa kusumwiiyani kwamba wantu ni hađi wahinywe, sindeewa kukuntiswani ɗina. Koro ɗambere nindeewa kusumwiiyani hayo hayo ɓađala ya kusumwiiya dzuu ya

kufwa kwa Kiriŝto muhini mwa mpatsa, nindeewa sikuwat-sowe hawa Wayahuđi. ¹² Silani hawa wantu weokumu-jumwiiyani fuđyo ya kumuhinya mwiso wadzishashale wao! ¹³ Nywinywi, wandugu, muhanwa mupate kuishi maisha ya wantu weo huru. Ela hu huu uhuru nautseewa kipfangizo cha kuyatsa ŧamaa zenu za kimwii zimuŧawale. Ishinu humikianani na matsako, ¹⁴ koro Sharia yonse isumamijwa ni hi amuri yambiyeyo, "Mutsake mwenziwo dza udzitsakiyeyo mwenye." ¹⁵ Mukikaiya kuumana na kuŧaana-ŧaana dza binensa, manyani, ambu sivyo munakwisana nywinywi na nywinywi. ¹⁶ Nichokumwambiani ni kwamba, mwenendo wenu unamala kuyongojwa ni huyu Ruhu jwa Muungu, na ndipfo ntamuwezi kuŧimiza ŧamaa zenu za kimwii. ¹⁷ Koro hivi vya hizi ŧamaa zehu za kimwii ziyonahwambia sivyo vya huyu Ruhu evyonatsaka. Na hivi vya huyu Ruhu evyonatsaka sivyo vya hizi ŧamaa zehu za kimwii ziyonahwambia. Hizi nguvu zombii zakupfinganani, haŧa nta-muwezi kuhenda hiviđe mwivyonatsaka kuhenda. ¹⁸ Đubva, ikiwa kwamba huyu Ruhu kakumuyongowani, ntamukwaa nsii ya Sharia. ¹⁹ Mahendo ya muntu eyenauŧa ŧamaa zakwe za kimwii ntafaysike. Haya ni dza uŧari, mahendo macha-fu, na ŧamaa nzuka nzuka za kimwii, ²⁰ pfamodza na kuyomba miungu ya nsuwe, tsawi, kukevana, kuheha, kuoneana wivu, ngoro, kudzikuzya na umimi, na mahendo ya kuŧaikana na kudzigijanisa viŧaro viŧaro, ²¹ na kufwiyana đea, pfamodza na kuruma na jila za kuhenda mambo mazuka mazuka mahupfu ya kilumwengu na mambo yangine dza haya. Nyakumwambiani, dza nivjomwambia đura, kwamba, hawađe weonahenda mambo dza haya haya ntawawezi kuupfokea Uhaju wa Muungu. ²² Ela huyu Ruhu anavyaza myojoni mwa wantu haya mambo haya: matsako, tsekea, naghea, kuiŧisa, ubalicha, wema, kuhikizika, ²³ umpowe na kudzimiza. Ntaku Sharia iyonayadziza haya haya mambo. ²⁴ Hawađe weo wa Kiriŝto Yesu waupfatsika untu wao muzuka wa kibenaadamu pfamodza na hamuze na ŧamaaze nzuka nzuka. ²⁵ Na kwa dzambo đya kwamba huyu Ruhu kahupfa maisha mapfya, nahumuyatse ahuyongowe. ²⁶ Nahutseewa wantu wa kudziona, wa kuchichibvana ambu wa kufwiyana đea.

6 Wandugu, muntu akigwa nabviseni, nywinywi mwiwo wangoru kiruhu ni hađi mumuudzye njiani na umpowe. Ela manyani nanywi pia mutseegwa mađemoni.

² Tsukwiiyanani mizigo yenu nywinywi na nywinywi, na kwa hi hii namuna munawa kuiuŧani sharia ya Kiriŝto. ³ Koro muntu akidziona kwamba ni muntu jwa maana na huku kati si nkakwaa kintu, huyo kakudzikulani-kulani mwenye. ⁴ Kula muntu nadzipime haya mahendoye jeje mwenye, kisa ndipfo adzione kuuŧana na hivi vyakwe mwenye ahendeyeyo, si kwa kudziinganya na vya wangine wahendeyeyo. ⁵ Koro kula muntu ni atsukuye muzigo wakwe mwenye. ⁶ Hawađe weokuyongweezwani chuuwo cha Muungu, ni kuwageya wayongweeza wao hayađe mambo mema yao yonse wey-onayo. ⁷ Namutsedzikulakula mwambe Muungu anaweza kuđuuuriswa ni muntu! Muntu anavuna echonaima. ⁸ Aki-ima kuuŧana na ŧamaa zakwe nzuka nzuka za kiwanaadamu, anavuna mananzi kuyawana na hizi ŧamaa zakwe. Ela eyenaima kuuŧana na huyu Ruhu, anavuna maisha ya ku-unga na yuungo kuyawana na huyu Ruhu. ⁹ Nahutsetsoka kuhenda mema, koro hukitsaafwa moja, nsiku idzakudza hudzefovuna mema. ¹⁰ Đubva, nahuhende mambo mema kwa wantu wonse kula hwipfonapata namfasi. Na haswa nahuwahendeye mema hawađe weo wahikiza wenzehu. ¹¹ ŧayowani hivi vitsoro vikuu vikuu nivyokumworeani navyo na mukono wangu mwenye! ¹² Hawađe weonatsaka kudzitsakiza kwa wantu ndiwo weokudemani kumusharuŧisa muhinywe. Wanahenda hivi ili ŧu watsekuntiswa đina kwa dzambo đya kusumwiiya kwamba, Kiriŝto kafwa muhini mwa mpatsa ahupfonye. ¹³ Haŧa nao, wao wahinyijweo, ntawakwakuziŧani hizi Sharia zonse. Ela wanatsaka muhinywe wapate kudzishađa dzuu ya kuhinywa kwenu. ¹⁴ Ami le, heri nitsedziona kwa dzambo đidedyonse, lamuđa hiđi đya kufwa muhini mwa mpatsa kwa Đwana jwehu Yesu Kiriŝto. Koro, kwa dzambo đya huko huko kufwakwe, mambo ya huju lumwengu sasa ntaya maana kwangu, nami si maana kwa huju lumwengu. ¹⁵ Kuhinywa ambu kutsahinywa kwa muntu ntaku maana yađeyonse. Cha muđa ni kwamba muntu awe kiumbe kipfya. ¹⁶ Na naghea na mvoni za Muungu naziwe kwa hawađe wonse wadzeovigija hivi vyuuwo, koro wao ni wantu wa Muungu đugha. ¹⁷ Hangu hi hii saasambi, si hađya ya muntu jwa kuningiza đinani kawii. Koro hizi mađa zizo humu mwiini mwangu zakuyangani hachi kwamba mimi ni jwa Yesu. ¹⁸ Wandugu, ŧei ya Đwana jwehu Yesu Kiriŝto naiwe pfamodza nanywi nyonse. Amina.

Waefeso

1 Mimi Paulo nitsanijwee kwa miro ya Muungu kuwa ntumi jwa Kiriŝto Yesu, nyakumworeani nywinywi wantu wa Muungu mwiwo Efeso musumamiyeo imara kumuŭba Kiriŝto Yesu. ² Muungu Baba na Ɓwana jwehu Yesu Kiriŝto nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. ³ Nahumushadeni Muungu eye Baba jwa Ɓwana jwehu Yesu Kiriŝto, ahuvodhyeye na kantu cha kiruhu cha kuyawa mbinguni, kwa kwamba hwaahariani mwa Kiriŝto. ⁴ Jeje kahutsana huwe wantuwe hangu lumwengu ntajudzaumba ili ahungize hariani mwa Kiriŝto. Kahutsana huwe wantu wadheru na husiwo ŧamba zuka diŕedyonse usoni kwakwe. Na kwa kwamba Muungu kahutsaka, ⁵ kahuna hangu kae na kae kuhuhendeza wanawe kuchiiya na kwa haya ya Yesu Kiriŝto ahendeeyo. Muungu kahenda hivi kwa kwamba iwa ndiyo miroye. ⁶ Ɖubva nahumushadeni Muungu kwa dzambo ɔya namuna ahufwiiyevyo ŧei muno kuchiiya na kwa huyu Mwanawe mutsakwa. ⁷ Muungu kahukombowa na mwazi wa Kiriŝto ehiyeo epfofwa muhini mwa mpatsa na kahuweka huru. Yani kahuyatsia nabvise zehu. Na kwa hii njia, Muungu kahuyanga namuna aivyo muŧei kwehu ⁸ pfasipfo chima. Na kwa mvidhyoye na umanyiwe, ⁹ kai-hupfenwiiya hi ngadziye kuchiiya na kwa Kiriŝto. Kahenda hivi kwa kwamba wiwa ni mupangowe. ¹⁰ Kapanga kwamba ngeraye ikifika, anatsanganya kula kintu kiumbijwecho, chicho mbinguni na lumwenguni kiwe nsii ya muŧawala mumodza, yani Kiriŝto. ¹¹ Kula dzambo Muungu anaŕihenda dza evyonatsaka. Jeje kahuna kuhutsana hangu kae na kae huwe wantuwe kwa kuhungiza hariani mwa Kiriŝto. ¹² Muungu kahenda hivi ili kwamba, swiswi Wayahuŕi, hwiwokuwa wa ɔura wa kumuserefaŧa Kiriŝto, huwahendeze na wantu wangine wamushaŕe Muungu kwa dzambo ɔya wemawe. ¹³ Haŧa nanywi nywinywi wantu wa vyeeti vingine, mwipfoyasikia haya Maagu Mema muyahikiza na Muungu kamupfonya. Na kwa kwamba mumuhikiza Kiriŝto, Muungu kamungiza alama kwa kumumpa huyu Ruhu jwakwe eyemuahiŕia wantuwe. ¹⁴ Muungu kamuhupfa huyu Ruhu dza dhamana ya kudzahupfa hayaŕe mema yonse ahuahiŕiyeyo. Haya haya mema kadzayahupfa swiswi hwiwo wantuwe ngera adzeyohuweka huru kaŕisa. Na hivi vinawahendeza wantu wamushaŕe Muungu. ¹⁵ Hangu nipfosikia kwamba mumuhikiza Ɓwana jwehu Yesu na nipfosikia kwamba muwatsaka wantu wonse wa Muungu, ¹⁶ mimi sidzayatsa kumuyaviza ɔuɔa Muungu kwa dzambo ɔyenu. Nakaa nikimuyombea kwa Muungu kuŧwa. ¹⁷ Nyakumuyombeani kwa Baba jwehu mwenye marembo, eye Muungu jwa Ɓwana jwehu Yesu Kiriŝto. Nyakumuyombeani kwamba Muungu amumpe huyu Ruhu jwa kumumpa mvidhyo na uimufu wa kumumanya jeje zaiŕi na zaiŕi. ¹⁸ Pia nyakumuyombeani kwamba amupfenuye akili zenu, mupate kuyaimuka haya madzikwaŧyo amumpiyeyo epfomuhana muwe wantuwe. Na nyakumuyombeani muweze kumanya haya mema menji na menji aahiŕiyeyo kuyawapfa wantuwe.

¹⁹ Na pia nyakumuyombeani muzione hizi nguvuze, zichiiyezo nguvu zonse, za kuhugijija swiswi humuhikiziyeyo. Hizi ndizo ziziŕe nguvu ²⁰ za Muungu amufufwiiyezo nazo Kiriŝto kuyawa kwa wafu. Na kwa zizo nguvu, Muungu kamuweka Kiriŝto mukono wakwe wa kuyume mbinguni. ²¹ Kiriŝto ana mamulaka na nguvu dzuu ya mahaju ya mpepo nzuka na dzuu ya sirikali na nguvu zonse za kiruhu. Sariŕye ni kuu kuchia masari yangine yonse, hangu huju huju lumwengu haŧa lumwengu judzejokudza. ²² Na Muungu kamumpa Kiriŝto mamulaka ya kuŧawala kula kintu. Kamuhendeza awe kitswa cha hiŕi tsanganiko, ²³ diŕyo dza hu mwiiwe. Kiriŝto ndiye eyenakipfa ukamilifu kula kintu chicho kula pfantu. Na jeje mwenye kakamilika kwa kuungana na hu mwiiwe, yani hiŕi tsanganiko.

2 Nywinywi, ɔura mwiiwa dza wantu mufwiyeo kwa dzambo ɔya kutsamuŧii Muungu kwenu na kwa dzambo ɔya mahendo yenu yangine ya nabvise mwiwomukihenda. ² Mwikiuŕa mazuka ya wantu wa huju lumwengu na kumuŧii muŧawala jwa hizi mpepo nzuka zizonaishi humu angani. Hii ndiyo ruhu ya mazuka iyokuwaŧawalini hawaŕe wonse wasiotsaka kumuŧii Muungu. ³ Naswi swiswi, hwonse ɔura hwiwa dza. Hwikidzitsekeza myojo yehu na kula zuka, hukiuŕa ŧamaa zehu nzuka nzuka na maŧaro yehu ya kiwanaaŕamu. Swiswi, dza wanaaŕamu wangine wonse, hwiwa wantu wa kwamba Muungu andehuadhiŕu kwa dzambo ɔya kumurejesa na nabvise zehu. ⁴ Ela haŧa vivyo, kwa dzambo ɔya matsakoye makuu kwehu, Muungu kahufwiya ŧei muno. ⁵ Ingawa hwiwa dza wantu hufwiyeo kwa dzambo ɔya mazuka hwiwihukihenda, Muungu kahufufuya dza viviŕe amufufwiiyevyo Kiriŝto na kahupfa maisha mapfya pfamodza nae. Mupfonywa kwa ŧei ya Muungu ŧu. ⁶ Jeje kahufufuya dza hiviŕe vya Kiriŝto na kahupfa kukaa pfamodza nae mbinguni kwa kwamba hwaahariani mwa Kiriŝto. ⁷ Muungu kahenda hivi ili kwamba, ngera zonse zidezokudza, wantu waone namuna aivyo muŧei kuchia chima kuchiiya na kwa Kiriŝto Yesu. ⁸ Mupfonywa kwa ŧei ya Muungu ŧu kwa kwamba mumuhikiza Kiriŝto. Ela ntamukupfonywa kwa dzambo ɔya mema yaŕeyonse muhendeyeyo. Hu mupfonyo mupatiyeo ni ŧola ya Muungu amumpiyeyo. Ndookomu nakutsewa jwa kudziona. ¹⁰ Muungu ndiye ahuhendeze kuwa kintu kimodza na Kiriŝto Yesu, ili hupate kukaa na kuhenda haya mema ahutsaniiyeyo kwamba huyahende. ¹¹ Nywinywi musiokuwa Wayahuŕi hangu kuvyajwani kwenu, kumbukani mwivyokuwa hapfa ɔura. Hawa Wayahuŕi, weonadzihana wantu wa Muungu kwa kwamba wahinywa, nywinywi wekimuhana wantu musiwodzahinywa. Ela muntu akihinywa, anaperuka na hapfa dzuu ŧu, maanaye hiŕyo ni hendo ɔya kiwanaaŕamu. ¹² Kumbukani kwamba mwiiwa ntamudzi Kiriŝto kwamba ni ga. Na ntamwiiwa wantu wa kyeeti cha Muungu atsaniyecho, mwiiwa dza wageni. Ntamwiiwapfo kwa haya maŕamano ya Muungu ahendeyeyo na wan-

tuwe akiwapfa ahadi ya kuwapfonya. Muishi humu lumwenguni pfasipfo madzikwatyo yadeyonse, na wala ntamwimu-
 manya Muungu. ¹³ Dura mwiiwa wantu mwiwokuwa kuye
 na Muungu. Ela sasa mwaa hariani mwa Kiristo Yesu. Muun-
 gu kamunuha hafufi nae kuchiiya na kwa hu mwazi wa
 Kiristo ehiyeo muhini mwa mpatsa kwa dzambo dyenu.

¹⁴ Kiristo mwenye kangiza naghea kahi yehu swiswi
 Wayahuḍi na wantu wasikwaa Wayahuḍi. Dura hu uadui wi-
 wokuwapfo kahi yehu, wiwa ukaa dza kiwambaa ki-
 hugawiyecho. Ela sasa, hichi hichi kiwambaa Kiristo
 kachivunza, na kahuhendeza huwe wantu wamodza. ¹⁵ Kwa
 kufwakwe, Kiristo kainuya hi Sharia ya Kiyahuḍi yonse. Ka-
 henda hivi ili kwamba awahendeze hawa wantu wowii, yani
 Wayahuḍi na wantu wasiokuwa Wayahuḍi, wawe wantu
 wamodza waungananiyeo nae. Na kwa kuhenda hivi, kan-
 giza naghea kahi yao wao na wao. ¹⁶ Kwa kufwakwe muhini
 mwa mpatsa, Kiristo kanuya uadui kahi yao na kangiza ma-
 patano yao wao na Muungu. ¹⁷ Kiristo kadza lumwenguni,
 na kasumwiiya Maagu Mema ya naghea kwenu nywinywi
 mwiwokuwa kuye na Muungu na kwehu swiswi Wayahuḍi
 hwiwokuwa hafufi na Muungu. ¹⁸ Na kwa dzambo dya hivi
 vya Kiristo ahendeyeyo, hwonse hupata njia ya kumwen-
 dea Muungu Baba jwehu, hukigijijwa ni yuyo Ruhu mumod-
 za. ¹⁹ Dubva, nywinywi musiokuwa Wayahuḍi, sasa ntamuk-
 waa wageni ambu wantu wa nze kawii. Mugala wantu wa
 nyumba modza ya wantu wonse wa Muungu. ²⁰ Nywinywi
 mwaa dza mawe yambakijweyo dzuu ya hu musinji uweke-
 jweo ni hawa ntumi na manabii. Na Yesu Kiristo mwenye
 ndiye hidi iwe muhimu dya mwiso. ²¹ Na kwa dzambo dyak-
 we, hidi mbako dyonse digijana gu. Kakudihendezani
 dikuye na diwe Hekalu nḍeru ya Bwana. ²² Ndookomu
 kuchiiya na kwa Kiristo, nywinywi musiokuwa Wayahuḍi
 nanywi mwakuunganywani na hawa wantu wonse wa
 Muungu, muwe Hekalu ya Muungu ya kukaa kuchiiya na
 kwa huyu Ruhu jwakwe.

3 Mimi Paulo nifungwa gerenzani kwa dzambo dya
 kuhenda kazi ya Kiristo Yesu animpiyeyo, ya ku-
 musumwiiya nywinywi musiokuwa Wayahuḍi. ² Nina hakika
 musikia kwamba, Muungu kaunimpa hu huu muzigo wa ku-
 musumwiiya nywinywi dzuu ya hi ũeiye. ³ Muungu kainipfen-
 wiiya hi ngadziye iyofitsika kwa wantu. Nami nisakumworea
 kwa uchuchu dzuu ya hi hii ngadzi. ⁴ Na mukisoma hivi ny-
 oreweyo, munaona kwamba niimuka hi ngadzi ya Muungu,
 ambayo kwamba ni dzuu ya Kiristo. ⁵ Hangu kae na kae hi
 hii ngadzi ntaikumanyigwa ni muntu. Ela sasa, Ruhu Mud-
 heru kaiwapfenwiiya hawaḍe wantu watsanijweo byeka ni
 Muungu kuwa ntumi na manabii wakwe. ⁶ Hi ngadzi ni hi ya
 kwamba, kuchiiya na kwa kuyahikiza haya Maagu Mema,
 wantu wa vyeeti nao pia wanazipfokea hizi mvoni za Muun-
 gu ezonawaḍalisa wanawe. Kuchiiya na kwa Kiristo Yesu,
 wonse wagala dza viiriiri vya mwii mumodza, na wanazip-
 fokea hizi mvoni za Muungu aahidiyeyo. ⁷ Muungu kanihen-
 deza muhumisijwe jwa kusumwiiya haya haya Maagu
 Mema. Kainimpa hi hii kazi kwa dzambo dya ũeiye na kwa
 uwezowe muku eo nao. ⁸ Na hali kahi ya wantu wonse wa
 Muungu, mimi ndimi nisiyekuwa na maana jwa mwiso. Ela
 haḍa vivyo, Muungu kanimpa kazi ya maana ya kuwasumwi-
 iya wantu wa vyeeti dzuu ya mema makuu na makuu ya
 Kiristo yasiyo chima. ⁹ Nipfegwa kuwaimusya wantu wonse
 dzuu ya hi hii ngadzi ya Muungu aumbiye kula kintu. Hi ni
 ngadzi eyoiwafitsa wantu hangu myaka na myaka ichiiyeyo.

¹⁰ Muungu kahenda hivi ili kwamba, kuchiiya na kwa hidi
 tsanganiko aweze kuziyanga nguvu zonse za kiruhu ziizo
 dzuu kwamba, kula echonahenda kinayanga namuna aivyo
 na mvidhyo. ¹¹ Muungu kahuna kuhenda hivi hangu kae na
 kae kaḍila lumwengu ntajudzaumbwa. Ne saasambi kesaku-
 viḥimiza kuchiiya na kwa Kiristo Yesu Bwana jwehu. ¹² Kwa
 dzambo dya Kiristo na hivi humuhikiziyeyo, hunamwendea
 Muungu pfasipfo oga, hukiwa na uhakika kwamba
 anahusikia. ¹³ Dubva, nyakumuyombani mutseefwa moja
 mudzefosikia dzuu ya hizi ḍina nizokukuntiswani kwa
 dzambo dyenu. Ishinu dzivuniyeni hizi ḍina nizokukun-
 tiswani kwa faida yenu. ¹⁴ Nipfonamamaḍa haya haya yonse
 ya Muungu ahendeyeyo haḍa nikyenda nikisa, navunza
 nkuhi nikamuyomba Muungu Baba jwehu. ¹⁵ Koro jeje ndiye
 aumbiye kula kiumbe chicho mbinguni na lumwenguni.
¹⁶ Nyakumuyombeani kwamba, kuyawana na winji wa
 memaye yasiyo chima, amumpe nguvu za kuḥosa za ku-
 mukumiiza hi myoyo yenu kuchiiya na kwa Ruhu jwakwe.
¹⁷ Na nyakumuyombeani kwamba Kiristo aweze kuishi myo-
 joni mwenu maishi kwa dzambo dya kumuserefaḍa kwenu.
 Nyakumuyombeani kwamba muweze kukumiiya na mat-
 sako na mutseweza kugwa. ¹⁸ Muungu namumpe nywinywi
 na wantu wangine wonse wa Muungu, uwezo wa kuimuka
 namuna ya Kiristo ahutsakiyeyo. Koro jeje kahutsaka tsako
 ḍisidyō chima wala ḍisidyopimika. ¹⁹ Nyakumuyombeani
 kwamba muweze kuḍiimuka hidi hidi tsako dya Kiristo ḍichi-
 iyedyo kuimuka kwa wanaaḍamu, ili kwa kula namuna
 muweze kuwa na hu ukamilifu wa Muungu eo nao. ²⁰ Dubva
 Muungu nashaḍwe! Koro ana uwezo wa kuhenda makuu
 kuchiya hayade hwiyonamuyomba ambu hwiyonamamaḍa.
 Na haya anayahenda kwa nguvuze nkuu zizokuhendani kazi
 kuzimuni mwehu. ²¹ Jeje nashaḍwe maishi na maishi kwa
 dzambo dya mafaraye eyokuhendani kuchiiya na kwa tsan-
 ganikoḍye na kuchiiya na kwa Kiristo Yesu. Amina.

4 Dubva mimi niye mufungwa kwa dzambo dya ku-
 muhumikia Bwana, nyakumuyombani muishi maisha
 ya kuyanga kwamba mu wantu wa Muungu ahaniyeo
 ḍugha! ² Nywinywi meshi wani wantu wa kutsadziona na
 muwe wampowe kwa wangine. Wani wantu wa kuiḥisa, na
 yanganani matsako kwa kutsadhimwana. ³ Huyu Ruhu ka-
 muunganya mugala dza kintu kimodza. Dubva ḍemani
 muno kuishiana na naghea mupate kukaa dza kintu kimod-
 za. ⁴ Hwonse pfamodza hu mwii mumodza na hupfokea
 yuyo Ruhu mumodza. Huna madzikwatyo mamodza ya
 kudzapfokea hayade yonse ya Muungu ahuahidiyeyo epfo-
 huhana kuwa wantuwe. ⁵ Hwonse Bwana jwehu ni mumod-
 za, faro yehu ni modza na huḥopyegwa maḥopyo mamodza.
⁶ Muungu jwehu na Baba jwehu hwonse ni mumodza.
 Anawaḥawala wantuwe wonse na kuhenda kazize kuchiiya
 na kwao wonse, na anaishi kuzimuni mwao wonse. ⁷ Kula
 mumodza jwehu kapfegwa ḥola ya kivyakwe kuḥana na
 hiviḍe vya Kiristo atsakiyeyo kumumpa. ⁸ Ndiyo maana
 haya matsoro yamba, "Epfopfaa dzuu, ewa kahwaa maheka
 ya wantu wenji na wenji na kagawia wantu nḥunu garagara."
⁹ Aya matsoro yakyamba, "Kapfaa dzuu," yana maana ga?
 Yana maana ya kwamba, Kiristo ewa kasuka huku nsi
 lumwenguni. ¹⁰ Na huyu muntu asukiye akidza lumwenguni,
 ndiye yuyo apfaiye akyenda akikaa pfaḥu pfa hila nkuu ya
 mwiso mbinguni dzuu, ili kwamba akamilishe na kuḥawala
 kula kintu. ¹¹ Ndiye apfiye wantu maḥola ya kuwa ntumi,
 wangine wawe manabii na wangine wawe wainjilisti.

Wangine kawapfa maṭola ya kuwa waṭikisa na waalimu. ¹² Kazi yao ni kuwaelekanya wantu wa Muungu kumuhumikia Muungu ili hu mwii wa Kiristo, yani hiḍi tsanganiko, ḍipate kumbakika. ¹³ Wanahenda hivi mumpaka hwonse huwe kintu kimodza, kwa dzambo ḍya hivi humu-manyiyevyo na humuserefaṭiyevyo huyu Mwana jwa Muungu. Ndookomu hwonse hunawa wantu hungoreyeo faroni, na hunawa na ukamilifu dza huḍe wa Kiristo eo nao. ¹⁴ Ntahuwezi kuwa dza wana vichuchu kawii wa kukulwakulwa kirahisi ni wantu weonadziona makaro wakayongweeza mayongweezo ya kwaarya wantu. Ntahuwezi kuwa dza chombo cha kubigwa ni mpepfo na mawimbi chikapfiikwa huku na huku. ¹⁵ Ishinu hunagija kuiuḅa hi hachi huku hukiwa na moja wa kutsakana. Ndookomu kwa kula njia, hunakuya hunawa dza Kiristo, eye kitswa cha hiḍi tsanganiko. ¹⁶ Wonse wamuhikiziyeyo kawaunganya pfamodza dza hiviḍe vya mwii wa muntu wivyonagijaniwa ni haya makano ya mwii. Na kula kiiriiri kikihenda kaziye dza chivyonamala, mwii wonse unambakika na matsako na unawa na nguvu. ¹⁷ Mimi nyakumukanyani muno dza muhumisi jwa Ḃwana, mutsekaiya kuishi dza hivi vya hawa walumwengu wevyon-aishi. Wao maṭaro yao ni mafu. ¹⁸ Ntawadzi kintu na ntawa wechonaimuka kwa dzambo ḍya myoyo yao myumu ya kutsaatsaka kuuḅa njia za Muungu. Ndookomu ntawa haya maisha mapfya ya Muungu eyonapfa wantuwe. ¹⁹ Wao ntawa yutswa kawii wakwuhendani mazuka. Muḍa wao wonse unasiiya kuhendani haya mazuka weyonaṭamani kuhenda. Wakigija kuhenda uḅari ntawasikiye. ²⁰ Ela nywinywi mwipfomumanya Kiristo, hayo hayo siyo muyongwezejweyo kuhenda. ²¹ Nina hakika kwamba musumwii jwa dzuu ya Yesu, na mwipfomuserefaṭa muyongweezwa hi ya hachi dzuuye. ²² Ndookomu haya maisha mazuka mwi-omukiishi ḍura yayatseni. Ndiyo mala yamuwozoya! Mwiiwa mwaara kwa dzambo ḍya kuuḅa ṭamaa zenu nzuka nzuka. ²³ Ela sasa muyatseni Muungu aiperuye hi myoyo yenu na maṭaro yenu. ²⁴ Ishini haya maisha mapfya mupfegejweyo kwa miro ya Muungu. Haya ni maisha ya kuhenda yeyo ya hachi na kuyanga udheru na ḍugha kwa dzambo ḍya kuimanya hi hachi. ²⁵ Ḍubva, mambo ya kwambiana nsuwe yayatseni. Kula muntu namwambiye mwenziwe hi ya hachi, koro hwonse hu viiriiri vya mwii mumodza. ²⁶ Siyatse ngoro ikuṭawale uhende nabvise. Na ngoroyo naitsetswesa dzuwa. ²⁷ Nkudzomumpe Shaṭani namfasi ya kukuḍema akugise nabviseni. ²⁸ Ikiwa kwamba wiwa u mwivi, sasa yatsa wivi. Yavya hwekaḍyo kudzilachia kantu na upate cha kuwapfa na hawaḍe weo na ṭuri. ²⁹ Namutseewa wantu wa vyyuwo vizuka vizuka. Ishinu mwipfonaṭamuka kunena, nenani vyyuwo vya kuwambaka hawaḍe weonamusikiya ili vipate kuwafaiḍi. ³⁰ Namutsemusikiṭisa huyu Ruhu jwa Muungu. Koro huyu Ruhu ndiyo alama ya Muungu amungiziyeyo kuyanga kwamba mu wantuwe. Anakaa kuzimuni mwenu haṭa nsiku ya Muungu adzeyomuweka huru kaḅisa kuyawana na mazuka. ³¹ Yatsani kuwekeana ngooko, yatsani mambo ya ngoro, yatsani mambo ya kuheha na vitsolo. Na wala namutseewa na kevo kwa yuḍejwonse. ³² Ishinu wani wantu wa kuhendea wenzenu mema na muwe waṭei kwa wangine. Wani wantu wa kuyatsiana dza vya Muungu amuyatsiyevyo kuchiiya na kwa Kiristo.

5 Kwa kwamba nywinywi mu wana wa Muungu at-sakiyeo, muṭabeni jeje kwa haya maisha yenu. ² Ishini maisha ya kuwa na matsako kwa wangine dza vya Kiristo

ahutsakiyevyo haṭa akidziyavya maishaye dza mvuugiya kwa dzambo ḍyehu. Hii ni mvuugiya imutsakiziyeyo Muungu. ³ Kahi yenu nakutseewa uḅari ambu mahendo machafu machafu yangine yaḍeyonse na wala nakutseewa uhamile. Mambo dza haya ni kutsawapfo kaḅisa kahi ya wantu wa Muungu. ⁴ Na wala ni kutsaawa na vyyuwo vichafu vichafu ambu visivyo maana na maḍasa mazuka mazuka. Ishinu ni muwe wantu wa kumuyaviza ḍuḍa Muungu kwa haya eyokumuhendeani. ⁵ Ni mumanye hakika kwamba, muntu muḅari ambu eye na mahendo machafu machafu ambu muntu muhamile, huyo nkawezi kuwa na uḍalo Uhajuni mwa Muungu na Kiristo. Koro muntu muhamile ni sawa na muntu eyenayomba masanamu. ⁶ Ḍubva muntu natse-muḍyuurisa na nsuwe, koro Muungu kadzawahukumu hawaḍe wonse wasiomuṭii wakakaiya kuhenda mambo mazuka mazuka dzayahaya. ⁷ Wantu dzao namutsegijana nao. ⁸ Koro ḍura mwiiwa mwa kizani, ela sasa hangu muki-maawa wantu wa Ḃwana, munjia muyangani. Ḍubva ishini dza wantu mwiwo muyangani. ⁹ Maanaye muntu eyekuishi-ni muyangani anawa muntu mwema, anahenda mambo yeyonamutsakiza Muungu na anawa muntu muhachi. ¹⁰ Ḍe-mani kulacha hikiḍe chichonamutsakiza Ḃwana na muki-hende. ¹¹ Namutsegijana na wantu weo kizani muhende haya weyonahenda yasiyokuwa na maana. Ishinu viwambi-eni tswee kwamba hivi wevyokuhendani ni matsowa! ¹² Koro haya weyonahenda sirini, haṭa kuyahadza vyaa yutswa. ¹³ Ela mambo dzayo yakiyavigwa wekeani, wantu wanayaona na wanamanya kwamba ni mambo yeyodze, ¹⁴ koro muyanga meshi ukikiyangaiya kintu kinamanyikana hiviḍe kiivyo haswa. Ndiyo maana vyambigwa: "Yamuka wewe wiyekuyaani! Sikae dza mufu, fufuka! Na Kiristo anakuyangaiya dza dzuwa." ¹⁵ Ḍubva dziṭunzeni mwenendo wenu! Namutseishi dza wantu maḍyura, ela ishini dza wantu mwiwo na mvidhyo. ¹⁶ Kula mwipfonapata namfasi ya kuhendea wantu dzema, ḍihendeni, koro hizi ni nsiku za wantu wezokuhendani mazuka menji. ¹⁷ Namutseewa maḍyura, lachani hikiḍe chichonamutsakiza Ḃwana muki-hende. ¹⁸ Namutsekaiya kuruma, koro ulevi unananga maisha yenu. Ishinu muyatseni huyu Ruhu amudzaze na nguvuze. ¹⁹ Ngizanani moja na meya ya zaburi na meya yangine ya kumushaḍa Muungu. Mushaḍeni Ḃwana na meya ya kuyawa myojoni mwenu. ²⁰ Muyavizeni ḍuḍa Muungu Baba jwehu kuṭwa kwa kula ḍidyokuhendekani, kwa kwamba mu wantu wa Ḃwana jwehu Yesu Kiristo. ²¹ Kula mumodza namuṭii mwenziwe kwa dzambo ḍya kumuhila Kiristo. ²² Nywinywi wake, kula mumodza ni kumuṭii muumewe dza hiviḍe mwivyonamuṭii Ḃwana. ²³ Koro muyume ni kitswa cha muke, dza hiviḍe vya Kiristo aivyo kitswa cha hiḍi tsanganiko ḍiḍyo dza hu mwiiwe. Na jeje ndiye mupfonya jwa hiḍi tsanganiko. ²⁴ Ḍubva nywinywi wake ni muwaṭii wayume wenu kwa kula kintu, dza hiviḍe vya hiḍi tsanganiko ḍivyonamuṭii Kiristo. ²⁵ Nywinywi wayume nanywi, watsakeni wakazenu dza vya Kiristo aḍit-sakiyevyo hiḍi tsanganiko haṭa akidifwiya. ²⁶ Kaḍifwiya ili ap-ate kuḍihendeza ḍiwe dheru kwa kuḍiṭopya na madzi na kuchiiya na kwa chuuwoche. ²⁷ Kahenda hivi apate kuḍipfa rembo ḍya kusumamia usoni kwakwe ḍikiwa ntaḍi uchafu wala ṭamba ambu zuka ḍingine ḍiḍeyonse. Ekitsaka hiḍi tsanganiko ḍiwe dheru na ḍitseewa na ṭamba zuka ḍiḍeyonse. ²⁸ Dza vya Kiristo aḍitsakiyevyo hiḍi tsanganiko, kula muyume nae anamala kumutsaka mukaziwe dza adzit-

sakiyevyo mwenye. Koro muntu akimutsaka mukaziwe kadzitsaka jeje mwenye. ²⁹ Ntaku aukeveye mwiiwe mwenye. Ishinu muntu anaumuudamiya mwiiwe na chakuḍya na kuuḥunza na kula njia dza vya Kiristo evyon- aditunza hiḍi tsanganiko. ³⁰ Koro swiswi hu viiriri vya mwii wa Kiristo. ³¹ Na haya matsoro yamba, "Ndiyo maana muntu anamuyatsa ise na nina, anaungana na mukaziwe, nao wowii wanawa mwii mumodza." ³² Hapfa kuna siri nkuu iyokuneneani namuna ya Kiristo na hiḍi tsanganiko waivyo kintu kimodza. ³³ Haḥa vivyo, haya yanamuhusu nanywi pia. Ḑubva kula muyume ni haḍi amutsake mukaziwe dza adzit-sakiyevyo mwenye, na kula muke ni haḍi amuhile muumewe.

6 Nywinywi wana, waḥiini wavyazi wenu dza vya Ḑwana evyonatsaka, koro ndivyo mwivyonamala kuhenda. ² Vyoregwa kwamba, "Muhile babajo na mamajo ili uwe na naghea na upate kuishi maisha mayeya hapfa lumwengu-ni." Hi ndiyo amuri ya ḍura iyo na ahaḍi kahi ya amuri zonse. ⁴ Nanywi wababa, namutsekaa na kuwahendea wana wenu mambo ya kuwarejesa. Ishinu wayeyeni na njia ya kuwayongweeza aḍabu na kuwafunda waḥe haya may-ongweezo ya Ḑwana. ⁵ Nanywi mwiwo wahumwa, waḥiini maḥwana zenu wa humu lumwenguni. Waḥiini na kuwahila na moja mumodza kwa kula kintu dza mwivyonamuḥii Kiristo. ⁶ Namutsehenda hivi wakiwa kumuonani ḥasi ili wa-pate kumushaḍa, ela hendani hivi kwa kwamba mu wahumwa wa Kiristo mwiwokuhendani miro ya Muungu na nguvu zenu zonse. ⁷ Humikani na moja wonse, dza kwamba ntamukwaa kumuhumikiani mwanaaḍamu ela mwaku-muhumikiani Ḑwana. ⁸ Ukiwa muhumwa ambu haḥa, kum-buka kwamba Ḑwana anamumpa ḥubvo kula muntu ku-uḥana na hayaḍe mema ahendeyeyo. ⁹ Dza vivyo, nywinywi mwiwo na wahumwa wahwaeni wahumwa wenu na njia nyema. Namutsewakakaḥa kwamba munawakuntisa ḍina. Ni mukumbuke kwamba nywinywi nao Ḑwana jwenu ni mu-modza, nae ni huyuḍe eye mbinguni. Jeje wantu wonse anawahwa vimodza. ¹⁰ Chuuwo changu cha mwiso ni kwamba, Ḑwana namumpe nguvu kuyawana na uwezowe muku. ¹¹ Vwaani silaha zonse mupfegejwezo ni Muungu ili mupate kuiḍangara mipango mizuka ya Shaaḥani. ¹² Koro vi-

ha vyehu hwivyokujwanani ntahukwakujwanani na mwazi na nyama dzaswi! Ela hwakujwanani na mahaju ya mpepfo nzuka na sirikali zao. Hwakujwanani na nguvu za kiza zi-zokujuḥawalani huju lumwengu na nguvu za mpepfo nzuka ziizo humu angani dzuu. ¹³ Ḑubva vwaani silaha zonse za Muungu amumpiyezo, ili kwamba mazuka yakimufika mut-seuja na nyuma. Na mukijwana haḥa mwiso munasumama imara dza viviḍe. ¹⁴ Ndookomu dzifungeni mukae ḥayari. Hi hachi naiwe dza mulao wa kudzifunga chunoni. Maisha yenu ya kuhenda yeyo ya hachi nayamuchinge dza hiviḍe vya nguo ya chuma ivyonamuchinga asikari humu ḥagwini. ¹⁵ Na haya Maagu Mema yeyonamumpa naghea, nayawe dza vياهو vyenu vya kuwaa vimumpe kuḥaraga gu! ¹⁶ Zaiḍi ya hayo, faro yenu naiwe dza ngao ya kugija mukononi ipate kumuchinga na vyembe vya moho vya Muzuka Shaaḥani evyonamupfanukia. ¹⁷ Upfokeyeni mupfonyo wa Muungu amumpiyeo, uwe dza nkofia ya chuma ya ku-muchinga kitswa. Na gijani hichi chuuwo cha Muungu kiwe dza yupfanga mwijonapfegwa ni Ruhu Mudheru. ¹⁸ Yombani kuḥwa dza vya Ruhu Mudheru evyonamuwezesa, mukimuyomba Muungu kwa haḍya zenu zonse. Wani mat-so na mugije kuyomba kuḥwa! Na mukwakuyombani way-ombeyeni na wantu wonse wa Muungu. ¹⁹ Niyombeani na-mi, ili kwamba kula nipfonapata kuḥamuka kunena, Muun-gu animpe hivi vyuuwo vya kunena, nipate kuwasumwiiya wantu pfasipfo oga dzuu ya hi ngadzi ya haya Maagu Mema. ²⁰ Mimi ni ḥalozi jwa Kiristo Yesu jwa kusumwiiya haya haya maagu. Ela nifungwa gerenani kwa dzambo ḍya kuyasumwiiya. Ḑubva niyombeani, niweze kusumwiiya pfasipfo oga uḍewonse dza ivyonanimala. ²¹ Nyakumu-hu-manu Tukiko kwenu amuyeheye maagu dzuu ya hali yangu na haya niyokuhendani huku. Jeje ni muhumisi muhikizika jwa Ḑwana na ni ndugu humutsakiyee muno. Ḑubva nyaku-muhumani kwenu adzeamumpe maagu, mumanye hali huiyo na apate kumungiza moja. ²³ Muungu Baba jwehu na Ḑwana jwehu Yesu Kiristo nawamumpe naghea nywinywi wandugu, na wamumpe kutsakana nywinywi na nywinywi na kugija kuwa na faro. ²⁴ Muungu nawavodhye hawaḍe wonse wamutsakiyeo Ḑwana jwehu Yesu Kiristo na tsako ḍisiḍyosia.

Wafilipi

1 Mimi Paulo na Timoteo, hwiwo wahumisi wa Kiristo Yesu, hwakumworeani nywinywi wantu wa Muungu nyonse mwiwo Filipi na mwiwokuishini hariani mwa Kiristo Yesu. Hwakumworeani nanywi nywinywi wahumisi na wayongozi wa matsanganiko. ² Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo nawamuvodhaye na kumumpa naghea nto. ³ Kula mweedha nipfonamuṭara nywinywi, namuyaviza ḍuḍa huyu Muungu jwangu. ⁴ Na kula nikwakumuyombeani nyonse, nakaa nikamuyombea na tsekea ⁵ kwa dzambo ḍya ḍuḍa niyonayo kwa namuna mugijananiyevyo nami kwa hi kazi ya kusumwiiya haya Maagu Mema, hangu nsiku ya ḍura muhikiziyeyo haṭa hi hii saasambi. ⁶ Ndookomu nina uhakika kwamba, huyu Muungu aḍabvisiye kazi nyema myojoni mwenu, anagija kuihenda haṭa idzefosia Nsiku ya Kiristo Yesu adzefokudza. ⁷ Gula nina hachi ya kumuhwaiya dzevihivi, koro nimutsaka muno. Na hangu nipfokuwa huru kuyahehea na kuyangizia nguvu haya Maagu Mema, na haṭa hivi hivi niivyo mufungwa, nywinywi nyonse mushirikiana pfamodza nami hizi mvoni za Muungu animpiyeyo. ⁸ Haṭa Muungu mwenye kamanya kwamba nyakunenani hachi, nikyamba nimutsaka na tsako dza hidide ḍya Kiristo Yesu mwenye. ⁹ Na nyakumuyombeani kwamba, tsako ḍyenu kwa wangine ḍikuye zaidi na zaidi na muweze kumanya na kuimuka mambo ya kiruhu, ¹⁰ ili kwamba muweze kutsana hayaḍe yeyo mema ya mwiso. Ndookomu nanywi ntamuwe na kaṭamba kaḍekonse wala alano haṭa nsiku ya Kiristo adzefokudza. ¹¹ Maisha yenu yadzadzaa mahendo mema ya ḍugha yeyonayehegwa ni Yesu Kiristo mwenye. Na kwa hi hii njia, Muungu anashaḍwa na kuhilwa. ¹² Ḍubva wandugu zangu, natsaka mumanye kwamba hivi vinihendekeeyevyo, visaidia muno kuḍachaa kwa haya Maagu Mema. ¹³ Falaulaye, hawa asikari wonse wa hapfa nyumbani pfa haju, pfamodza na hawa wantu wangine wonse, wamanya kwamba ningizwa gerenzani kwa dzambo ḍya kumuuba Kiristo. ¹⁴ Na kwa dzambo ḍya kufungwa kwangu, wenji wa hawa wandugu wagija kumuserefaṭa Bwana na wanjia moja wa kuchisumwiiya hichi chuuwo cha Muungu pfasipfo oga. ¹⁵ Gula ni ḍugha kwamba wangine wanasumwiiya dzuu ya Kiristo kwa dzambo ḍya ḍea na kuhendeza wantu wayawane mama, ela wangine wakuyasumwiiyani kwa nia nyema. ¹⁶ Hawa hawa wakuvihendani wakiwa na matsako, koro wamanya kwamba Muungu kainimpa hi hii kazi ya kuyahehea haya Maagu Mema. ¹⁷ Ela hao wangine ntawakae na kusumwiiya dzuu ya Kiristo na myojo myema haṭa. Wanakaa na kusumwiiya kwa kudzilachia makuu, wakita kwamba wananyongezea tsungu wiwokunipatani humu gerenzani niimo. ¹⁸ Ae muntu akisumwiiya kwa nia nyema ambu akidzihendeza ḥasi, ami nina ḍina ga? Bora tu haya maagu dzuu ya Kiristo yasumwiiyewe. Na kwa dzambo ḍyevihivi mimi nina tsekea muno! Kisa amaale nagija kutseka, ¹⁹ koro nimanya kwamba kwa dzambo ḍya haya may-

ombo yenu na hu ugijo wa huyu Ruhu jwa Kiristo Yesu, nayatsigwa huru. ²⁰ Hamu yangu nkuu na madzikwatyo yangu ni kwamba nitsehenda kidechonse cha kunigiza yutswa. Ela meshi natsaka kumuhumikia Kiristo pfasipfo oga uḍewonse dza nivyonikhenda iide. Na natsaka kwamba nikikaa moja ambu nikifwa, mimi nimukuzye Kiristo na haya mahendo yangu. ²¹ Koro ami kivyangu, ninkiishi nagija kumukuzya Kiristo na nikifwa pia ni faida kwangu. ²² Ela ikiwa kwamba nikwakuishini naweza kuhenda kazi iyo na faida zaidi, ḍubva sidzi kwamba nyambe natsaka vi! ²³ Ndookomu nyakuḍanganikani kwamba, kahi ya haya haya mambo mowii nyambe natsaka ḍi. Nyakuṭamanini kufwa ili ninkakae pfamodza na Kiristo, dzambo ḍidyo dzema muno kwangu. ²⁴ Ela kawii kwa dzambo ḍyenu, ni urembo zaidi ninkikaa moja. ²⁵ Nina uhakika weḍihidi dzambo, ndookomu nimanya kwamba nagija kuishi pfamodza nanywi nyonse ili mupate kukuya kiruhu na kutseka zaidi kwa dzambo ḍya kuhikiza kwenu. ²⁶ Basi nidzefowa pfamodza nanywi kawii, munapata saḥabu nkuu zaidi ya kumushaḍa Kiristo Yesu kwa dzambo ḍyangu. ²⁷ Cha muḍa tu ni kwamba, maisha yenu ni yaingane ḍa na hivi vya hi injili ya Yesu Kiristo ivyonatsaka. Ni yawe hivi ili kwamba, ninkiweza kudza kwenu ambu ninkitaweza kudza, nangaa nisikiye kwamba musumama urembo mukiwa na kusudi modza, na mukiwa kuiheheani kwa umodza hi faro yenu mwiyonayo kwa haya Maagu Mema. ²⁸ Hawa weokumupfingani namutsewashooga haṭa kachuchu. Na hivi vinawahendeza wanahambuya tswee kwamba wao wanashindwa ela nywinywi munashinda, koro eyenamumpa kushinda ni Muungu. ²⁹ Koro hi hii namfasi maalumu mupfegejweyo, ntamukuipegwa kwa kumuhikiza Kiristo tu, ela haṭa na kwa kukuntiswa ḍina kwa dzambo ḍyakwe. ³⁰ Mimi nanywi hwakujwanani viha vimodza! Ni vivide viha mwivyoniona ninkijwana hangu iide. Na dza mwivyokusikiani, ndivyo nivyokuvijwanani haṭa hi hii saasambi.

2 Ḍubva ikiwa kwamba kumuhikiza kwenu Kiristo kunakaa na kumungiza moja, na tsakoḍye ḍinamuingamaza, na ikiwa kwamba munakaa na kuwa na haria na huyu Ruhu Mudheru, na munatsakana na kufwiya ṭei nywinywi na nywinywi, ² namuyomba munitsekeze kaḥisa kaḥisa. Nitsekezani kwa kuwa na maṭaro mamodza, na kwa kutsakana nywinywi na nywinywi na muwe na moja mumodza na kuhenda kumodza. ³ Namutsehenda dzambo ḍidedyonse na umimi ambu kwa kulacha kudziona. Ela wani na myojo ya umpowe, mukiwahwaa wangine kuwa bora zaidi kumuchia nywinywi wenye. ⁴ Kula mumodza jwenu natsemuudamia haya mamboye jeje heketu basi, ela wamuudamiyeni na wenzenu pia. ⁵ Wani na moja dza uude wa Kiristo Yesu eokuwa nao. ⁶ Ingawa ewa na asili ya Umuungu, ela jeje hukude kuwa sawa na Muungu, nkakukuhwaiya kuwa dzambo ḍya kuḍihavaka gu. ⁷ Kwa kutsaka kwakwe jeje mwenye, hayo hayo yonse kayajibaṭa. Kadziweka dza

muhumisi, na kawa dza mwanaadamu. ⁸ Na akimaawa dza mwanaadamu, kadzisusya nsii, na katii haṭa adzepfoakifwa, kifo cha kinyaya muhini mwa mpatsa. ⁹ Na kwa dzambo hiḍyo, Muungu kamukuzya, na kamuhendeza akae pfantu pfa hila nkuu pfa mwisu. Kamumpa sari ḍiḍyo kuu kuchia masari yonse. ¹⁰ Ndookomu kwa kuḍihila sari ḍya Yesu, kula ḍikihadzwa viumbe vyonse, viivyo mbinguni dzuu, nsii lumwenguni, na haṭa viivyo lumwengu jwa wafu, ni haḍi vimuvunziye nkuhi. ¹¹ Na kula mumodza anene kwamba Yesu Kiristo ni Bwana kwa dzambo ḍya kumumpa shaḍu Muungu Baba. ¹² Ḍubva watsakwa, dza mwiiyomukiniṭii kuṭwa nipfokuwa pfamodza nanywi, ḅasi haṭa hivi hivi ni-ivyo kuye nanywi gijani kuniṭii. Gijani kuhenda mema, mukimushooga Muungu muno kuzimuni mwa maisha yenu ya mupfonyo. ¹³ Koro Muungu ndiye eyekuhendani kazi kuzimuni mwenu, apate kumumpa moja na nguvu za kuhen-dea hayaḍe yeyonamutsakiza jeje. ¹⁴ Hendani kula kintu pfasipfo kuḅuguma wala kushindana ¹⁵ ili kwamba muweze kuwa wantu wasio ṭamba ambu alano iḍeyonse. Ni muwe dza wana wema wa Muungu weokuishini lumwengu jwa wantu wazuka na wanangikiyeo. Yangaani dza muyanga kahi yao, ¹⁶ huku mukigigija gu hichi chuuwo chichonawap-fa wantu maisha. Mukihenda dza hivi, ndipfo nami nsiku ya Kiristo adzeyokudza nawa na saḅaḅu ya kudzivunia, koro idzayanga tswee kwamba hi kazi nihendeyeyo sikufwa ḅasi. ¹⁷ Haṭa ikiwa kwamba mimi ni kuyavigwa dza sehemu ya hi mvuugiya mwi yokumuyavizani Muungu kwa dzambo ḍya serefano yenu kwakwe, mimi nya ṭayari na natsaika pfamodza nanywi nyonse. ¹⁸ Dza vivyo nanywi ni haḍi mut-sekeye pfamodza nami. ¹⁹ Nyakuyoweeyani kwamba, Bwana akitsaka, namuhuma Timoteo kwenu si haṭa kae ili kwamba niweze kunjia moja nidzefopata maagu dzuu yenu. ²⁰ Hap-fa si muntu yungine eyenamumuḍamia nywinywi na moja dza Timoteo. ²¹ Hawa wangine wonse wakumuḍamiani mambo yao wao wenye ḅaḍala ya kumuḍamia haya mam-bo ya Yesu Kiristo. ²² Ela nywinywi wenye mumanya namuna ya Timoteo aivyo muntu mwema. Mimi nae hwiiwa dza muntu na mwanawe. Kanigijija kuhenda kazi ya kuya-sumwiiya haya Maagu Mema. ²³ Nina madzikwaṭyo kwamba nidzefomanya namuna ya haya mambo yadzevyonyendea ṭu, namuhuma kwenu. ²⁴ Nina hakika kwamba, Bwana akit-saka, nakudza huko huko kwenu si haṭa kae. ²⁵ Niona urem-bo kwamba nguzi nimugaliche ndugu Epafurodito kwenu. Jeje ni muhenda kazi mwenzangu hwiye kuijwaniani pfamodza hi injili. Na ndiye muhumiyee kudzanigija ninkiwa na ṭuri. ²⁶ Nyakumuhumani kwenu, kwa dzambo ana hamu muno ya kudzamuona nyonse. Jeje kakuhangaikani kwam-ba mumupata maagu kwamba ni mujwazi. ²⁷ Gula ndivyo ḍugha. Ewa mujwazi muno haṭa echamba afwe. Ela Muun-gu kamufwiya ṭei, na haṭa nami pia kanifwiya ṭei nitsekudza-patwa ni tsungu zaiḍi ya hu nionao. ²⁸ Ndookomu nyakut-sakani muno kumuhuma kwenu haraka ili kwamba mudzefomuona, munjie tsekea kawii na hi ngiru yangu iniyawe. ²⁹ Ḍubva mupfokeyeni na tsekea yonse dza muntu jwa Bwana. Wahileni na wangine wonse weo dzae, ³⁰ koro ewa kayangiza haṭarini haya maishaye haṭa echamba afwe kwa dzambo ḍye kazi ya Kiristo, ili aweze kuunimpa hu ugijo musioweza kuuniyeheya nywinywi wenye na mukono.

3 Wandugu, chingine nichokutsakani kumwambia ni kwamba, tsekeani kwa dzambo mu wantu wa Bwana. Mimi sione ḍina kumworea kawii vivide niviyomworea ḍura,

koro ni urembo nikimukumbusya kawii. ² Dziṭunzeni na hawa wantu weonahenda mazuka. Wao waa dza machughe! Ni wantu weonangizia mukazo dzuu ya wantu kuhinywa. ³ Ela swiswi hwiwonakaa na kumuyomba Muun-gu kwa njia ya huyu Ruhu jwakwe, ndiswi huhinyijweo ḍugha, siwo. Swiswi hunadzivunia haya ya Kiristo Yesu ahuhendeeyo. Mambo ya kuuḅa adha zizonahwajwa kuwa muhimu ni wanaadamu ntahu nayo. ⁴ Nyakunenani hivi, haṭa ingawa mimi mwenye nina saḅaḅu za kuemeeya hizi hizi adha za kibenaadamu. Na muntu akiṭara kwamba ana saḅaḅu za kuemeeya hizi hizi adha, ḅasi mimi nina saḅaḅu nyinji zaiḍi. ⁵ Koro mimi ni Muisiraeli, jwa kyeeti cha Benyamini. Ni Mueburania libve na nihinywa nipfokuwa na nsiku nane. Kuhusu kuuḅa Sharia ya Kiyahuḍi, mimi niwa ni Mufarisayo. ⁶ Mimi niwa muhiḍu muno jwa kuḍikuntisa ḍina hiḍi tsanganiko ḍya Muungu. Na dzuu ya kuonegwa muhachi kwa njia ya kuiuḅa hi Sharia ya Musa, ntaku muntu jwa kuniona na tsowa ḍiḍeyonse. ⁷ Ela haya haya yonse niyonikiyaona dza faiḍa kwangu, sasa nayaona kwamba ntaya maana, kwa dzambo ḍya Kiristo. ⁸ Gula si hayo ṭu, ela kula kintu nakiona dza hansara ntupfu kwa kwamba natsa-ka kumumanya Kiristo Yesu Bwana jwangu, dzambo ḍiḍyo na thamani kuchia mambo yangine yonse. Nikuḅali kujibaṭa kula kintu kwa dzambo ḍyakwe, koro hayo hayo yonse niyaona kwamba ni kinyenye ili niweze kumupata Kiristo. ⁹ Mimi si haḍya kawii ya kudzihwaa kuwa muhachi kwa dzambo ḍya kuiuḅa hi Sharia, koro sasa nahwajwa kuwa muhachi kwa njia ya kumuhikiza Kiristo. Hivi ndivyo vya Muungu evyonahuhendeza wahachi kwa kuwa na faro. ¹⁰ Nichokutsakani ṭu ni kugija kumumanya Kiristo zaiḍi na zaiḍi, na nizione hizi nguvu zimufufwiiyezo. Na nya ṭayari kukunta ḍina kuṭwa dza vivide akuntisijwevyo ḍina, na haṭa nifwe kwa dzambo ḍyakwe dza vivide afwiiyevyo kwa dzam-bo ḍyangu. ¹¹ Ndookomu, mimi nina madzikwaṭyo ya kwamba, kwa hi hii njia, nami nafufujwa kuyawa kwa wafu. ¹² Sikwakunenani kwamba nimaḍipata hiḍi niḍyokulachani ambu nimaawa mugulufu haṭa, ela amaale nyakuhendani hiḍu ili nipate hikiḍe cha Kiristo anitsaniyecho kunimpa. ¹³ Ela kunena hiḍe ya hachi, wandugu zangu, mimi mwenye siṭare kwamba hikiḍe cha Kiristo anitsaniyecho kunimpa ni-makipata. Dzambo niḍyokuhendani ni kwamba, nyakuyaar-erwani hayaḍe yonse yeyo nyuma yangu, na nyakuḍemani dza nivyonaweza ili niweze kuyapata hayaḍe yeyo usoni. ¹⁴ Ḍubva nyakujwaniani kuḍiṭimiza hiḍi lengo ḍyangu, ili ni-pate hiḍi ṭubvo ḍya kuhanigwa ni Muungu kuchiiya na kwa Kiristo Yesu, niishi maisha ya kimbinguni. ¹⁵ Ndookomu hwonse hungoreyeo kiruhu hunamala kuwa na maṭaro dza-yahaya. Na ikiwa kwamba wangine wenu wana maṭaro yangine, Muungu anayawapfenwiya haya niyokumwambiani. ¹⁶ Ela swiswi ni haḍi hugije kuuḅa haya mayongweezo ya hachi huyongweezejweyo. ¹⁷ Wandugu zangu, ṭaḅani hu mufaano wa haya maisha yangu. Hwisaku-muyanga mufaano mwema, ndookomu dziyongweezeni kuyawana na hawaḍe weokuuḅani hu hu mufaano. ¹⁸ Hiḍi hiḍi dzambo nisakuḍimwambia myeedha minji, na nyakuḍi-ujiani kawii na tsungu mwinji. Kuna wantu wenji weokuishi-ni maisha ya kukuhendeza huku kufwa kwa Kiristo afwiiyeko muhini mwa mpatsa kutsowe maana. ¹⁹ Wao chikuu we-chonauḅa ni ṭamaa zao za kimwii. Wanaziuḅa dza kwamba ndizo miungu yao. Haya mambo ya kwamba wayaoneye yutswa, ndiyo yao weyonadzishaḍa nayo. Chao ṭu we-

chonaṭaria ni mambo ya huju huju lumwengu. Hakika mwisowe Muungu kadzawananga-nanga! ²⁰ Ela swiswi hu-naishi dza wantu wa mbinguni. Hwakumuindiiyani na hamu nkuu muno huyu Mupfonya jwehu, Bwana Yesu Kiristo, adze kuyawa mbinguni. ²¹ Adzefokudza, hi mii yehu mid-haifu kadzaiperuya na uwezowe, iwe dza hu mwiiwe wa marembo. Hu huu uwezowe ndiwo adzeoutumia awe muṭawala jwa kula kintu.

4 Dubva wandugu zangu watsakwa, gijani kumusere-faṭa Bwana dzevyo. Mimi nina kaja ya kumuona muno! Munakaa na kunitsekeza muno na nakaa na kudzhonga nanywi muno! ² Eyodia na Suntike, nyakumuyombani muvinene hivi vyyuwo vyenu na mupatane kawii dza wake wamuhikiziyeyo Bwana. ³ Nawe pia ndugu muhikizika, wiye muhenda kazi mwenzangu, natsaka uwasaidie hawa wake hawa waimukane. Koro wahenda kazi na hiḍu kunigijijia nikwakuyasumwiiyani haya Maagu Mema. Wanigijijia wao na Kilementi, na hawa wahenda kazi wenzangu wangine wonse, ambao masari yao yoregwa kuzimuni mwa Chuo cha Maisha. ⁴ Meshi tsekeani muno kwa kwamba mwaa hariani mwa Bwana. Makisa nyakuvimwambiani kawii, tsekeani! ⁵ Wani wampowe kwa wantu wonse. Bwana ka hafufi kudza. ⁶ Namutsemuudama dzuu ya dzambo ḍiḍeḍyonse, ela kwa kula hali, ikaani na kumuyomba Muungu mukimwambia haḍya zenu. Na ikaani mukimuyaviza ḍuḍa kuṭwa. ⁷ Ndookomu hi naghea ya Muungu husiyoiimu-ka na mama za kiwanaadamu, inamuingamaza. Kwa njia ya hi hii naghea, Kiristo Yesu anagija kumuṭawala myojo yenu na akili zenu. ⁸ Mwisu wandugu zanguni, ikaani mukiṭaria mambo mema, mambo ya hachi na mambo yasiyohwajwa kuwa mazuka. Ṭariani mambo yeyo ya ḍugha, kuwa na ṭaḅia nyema, mambo ya udheru, mambo ya kutsakiza na mambo yeyo ya hila. ⁹ Meshi ikaani mukiyahenda haya mudziyong-weezeyeyo kuyawa kwangu. Hangu mambo munisikiiyeyo ninkinena, na haṭa munioneyeyo ninkiyahenda. Na Muungu, huyu eyenahupfa naghea anawa nanywi. ¹⁰ Nina tseka nkuu muno kwa Bwana, kwa dzambo nangaa sasa mupata

namfasi ya kuyanga muudama mwiyonayo kwangu. Ni-manyanya kwamba hangu iide mwikinimuudamia, ela ntamwikipata hi namfasi tu ya kudziyanga. ¹¹ Sikwakun-nani hivi aṭi kwa dzambo nina ṭuri haṭa. Mimi nidziyong-weeza kufuruma na kula hali niyonawa nayo. ¹² Ṭuri niu-manyanya na hali ya kuwa na vinji pia niimanya. Nidziyong-weeza hi hii siri ya kwamba ngera zonse na pfaḍepfonse nipfonawa, ninkiwa na kufa ambu ninkiwa na nzaa, ninkiwa na vya kuṭosa ambu ninkiwa na ṭuri, mimi nafuruma na kula hali. ¹³ Naweza kuitisa kwa hali zonse kuchiiya na kwa Kiristo eyenanimpa nguvu. ¹⁴ Gula muhenda urembo muno kuyanga ushirikiano wenu nami kwa kunimpa ugijo ninkiwa maḍinani. ¹⁵ Nywinywi Wafilipi wenye muvimanya urembo kwamba, nipfonuka na ḍyimbo ḍya Makedonia hiziḍe ngera nidziyeyo ninkimusumwiiya haya Maagu Mema mweedha wa ḍura, hiḍi tsanganiko ḍyenu ndiḍyo ḍiḍyo hekeṭu ḍin-impieḍyo ugijo. ¹⁶ Koro haṭa nipfokuwa Tesalonike, nipfonikitsaka ugijo, nywinywi muniyehea ugijo haṭa zaiḍi ya mweedha mumodza. ¹⁷ Si ya kwamba nyakutsakani mu-niṭoleye vyenu ḅasi, ela nichokutsakani ni kwamba Muungu amuvodhye muno, kwa dzambo ḍya kunimpa ugijo. ¹⁸ Nisakupfokea ugijo mwema muno kuyawa kwenu, ndookomu sasa nina vinji kuchia hivi nivyonatsaka. Si ṭuri kawii kwa dzambo hizi nṭunu mumumpiyeyo Epafurodito aniyeheye nisakuzipfokea. Hachi zinatsakiza dza harufu nye-ma ya mvuugiya ya kutsomwa iyonayavigwa kwa Muungu, ikamutsakiza nae akaikuḅali. ¹⁹ Na huyu Muungu jwangu niyenamuhumikia namuṭimiziye haḍya zenu zonse kuyawana na jabvawe mwinji eo nao, eonamumpa kuchiiya kwa Kiristo Yesu. ²⁰ Muungu Baba jwehu ashaḍwe maishi na maishi, Amina. ²¹ Nikedhyeani hawa wantu wonse weo wa Kiristo Yesu. Hawa wandugu nionao huku wamukedhya nto. ²² Na hawa wantu wa Muungu wonse wa huku nao pia wamuyehea kedhya zao, haswa hawa weonahenda kazi nyumbani mwa huyu haju. ²³ Ṭei ya Bwana jwehu Yesu Kiristo nai-we pfamodza nanywi nyonse.

Wakolosai

1 Mimi Paulo nitsanijwee kwa miro ya Muungu kuwa ntumi jwa Kiristo Yesu, nyakumworeani nywinywi wahikiza mwiwo Kolosai. Ami na ndugu Timoteo hwakworani hi hii baruwa kwenu nywinywi wantu wa Muungu mwiwo wahikizika hariani mwa Kiristo. Muungu Baba jwehu namuvodhye na kumumpa naghea nto. ³ Husikia namuna namuhikiziyevyo Kiristo Yesu, na namuna muwatsakiyevyo wantu wonse wa Muungu. Ndookomu kula hukwakumuyombeyani, hunamuyaviza dũda Muungu, Baba jwa Bwana jwehu Yesu Kiristo. ⁵ Nywinywi muwatsaka wantu wonse wa Muungu, kwa kwamba muna madzikwatyo ya kwamba, munayapata haya mambo mema muyawekeejweyo mbinguni. Haya haya madzikwatyo muyapata hangu mwipfosomejiwa haya Maagu Mema ya hachi, yani hi Injili. ⁶ Yayade Maagu Mema muyasumwiiweyo nywinywi, ndiyo yeyokusumwiiwani lumwengu yuzima. Yakuđachaani kula pfantu. Na kula yepfokusumwiiwani, yakuperuyani maisha ya wantu ⁷ dza mwivyosumwiiwani ni mutsakwa jwehu Epafuro. Jeje nae ni muhumisi mwenzehu. Ni muhumisi muhikizika jwa Kiristo, na kakuhumikani kwa dzambo dyenu. ⁸ Jeje ndiye ahusumwiiye dzuu ya haya matsako yenu makuu mwiyonayo, muyapfegejweyo ni Ruhu Mudheru. ⁹ Dũbva hangu hwipfosisikia ntahudzayatsa kumuyombea nywinywi Wakolosai. Hwakumuyombeani kwamba Muungu amumpe kuimanya miroye urembo, na amumpe mvidhyo na uimufu wa mambo yonse ya kiruhu. ¹⁰ Ndookomu nanywi munaishi dza hiviđe vya wantu wa Bwana wevyonamala kuishi, na munamutsakiza jeje kwa kula njia. Munagija kuhenda kula aina ya hendo dzema, na munagija kumumanya jeje zaiđi na zaiđi. ¹¹ Na pia hwakumuyombeani kwamba Muungu amungize nguvu kuuđana na uwezowe muku eo nao, ili kwamba mugije kumuserefađa jeje na muweze kuiđisa mambo yonse huku mukiwa na tsekea. ¹² Nanywi meshi munamuyaviza dũda Muungu Baba jwehu amuhendezeyee kuwa wantuwe, muweze kupata hu uđalo awekeeyo wantuwe weokuishini muyangani. ¹³ Muungu kahupfonya kuyawana na uhumwa wa nguvu za kiza, na kahungiza uhajuni mwa huyu Mwanawe mutsakwa. ¹⁴ Kuchiiya na kwa mwazi wa huyu Mwanawe, Muungu kahukombowa kuyawana na uhumwa wa nabvise, na kahuyatsia nabvise zehu. ¹⁵ Muungu nkaonekane, ela kuzimuni mwa Kiristo hunaona namuna ya Muungu aivyo. Kiristo ana mamulaka dzuu ya kula kintu kiumbijwecho. ¹⁶ Muungu kaumba kula kintu chicho mbinguni na lumwenguni, kuchiiya na kwa Kiristo. Kaumba kula kintu chichonaonekana na hađa kisichoonekana, hangu mahaju, wađawala, na sirikali zonse za lumwengu jwa kiruhu. Kula kintu kiumbwa kuchiiya na kwa Kiristo na kiumbwa kwa dzambođe. ¹⁷ Jeje ewapfo kađila ntakudzawa kintu kiđechonse kingine, na ndiye eyenahendeza kula kintu kiumbijwecho kikae pfantupfe. ¹⁸ Dza vya kitswa kiivyo kwa mwii, ndivyo vya Kiristo aivyo muyongozi jwa hiđi tsanganikođe. Ndiye jwa đura afufukie na akiwa na maisha ya

kuunga na yuungo. Ndookomu ka dzuu ya kula kintu. ¹⁹ Koro Muungu mwenye katsakizwa kwamba Kiristo awe na hu umuungu wakwe wonse. ²⁰ Na kwa dzambo dya hu mwazi wa Kiristo uhikiyeo hapfađe muhini mwa mpatsa epfoyagwa, Muungu kangiza naghea kahi yakwe na kula kintu kiumbijwecho, chicho mbinguni na lumwenguni. ²¹ Nanywi nywinywi wenye, đura mwiiwa ntamuhwaiyane moho na Muungu kwa dzambo dya mađaro yenu na mahendo yenu mazuka mazuka. ²² Ela sasa, Muungu kangiza naghea kahi yakwe nanywi, kwa kumuyatsa Mwanawe awe mwanaađamu kisa afwe muhini mwa mpatsa. Kahenda hivi ili kwamba, mudzefosumama usoni yakwe, amuone mu wadheru na musiuo nabvise, wala tamba zuka dideđyonse. ²³ Ela ni hađi mugije kuyahikiza haya Maagu Mema muyasumwiiweyo, na muyagije gu. Ni hađi mutseyayekeza haya madzikwatyo ya Muungu ayamumpiyeyo kuyawana na haya Maagu Mema. Haya ni yayade maagu mwiyousumwiiwani dzuu ya Kiristo, yeyokusumwiiwani lumwengu yuzima. Nami mimi mwenye ni mumodza jwa hawađe weokuhumikani kwa dzambo dya haya Maagu Mema. ²⁴ Hi hii saasambi nyakukuntani đina gerenzani kwa dzambo dya hi kazi yangu nihendeyeyo kahi yenu wantu wa vyeeti. Ela nina tsekea kwamba nyakukuntani đina dzevihivi. Haya yeyokunipatani ni sehemu ya hizi đina za Kiristo anitsaniiyezo kukuntana nazo kwa dzambo dya hiđi tsanganikođe, dideđyo dza hu mwiiwe. ²⁵ Muungu kanitsana niwe muhumisi jwa hiđi tsanganikođe. Jeje kanimpa kazi ya kumusumwiiya nywinywi wantu wa vyeeti, kula kintu dzuu ya hichi chuuwo chakwe. ²⁶ Kwa myaka na myaka ichiyyeyo, Muungu ewa kayaweka haya Maagu dza ngadzi. Ela sasa kayawapfenwiiya hawađe wonse weo wakwe wayaimuke. ²⁷ Muungu kaona vyema kuiwapfenwiiya wantuwe hi hii ngadzi, ili waweze kumanya kwamba hu ni mupangowe muku, wiiwo na maana muno kwa hađa wantu wa vyeeti vingine. Na hu mupangowe ni kwamba Kiristo aishi myojoni mwenu, ili muweze kuwa na uhakika kwamba mudzawa pfamodza nae maremboni mwakwe. ²⁸ Ndookomu kula hukisumwiiya, hunawasumwiiya wantu dzuu ya Kiristo. Hunawabusa na kuwayongweeza na mvidhyo yonse ya Muungu ahupfiyeyo, ili saa wadzeyokwenda usoni kwa Muungu wawe kwamba faro yao kwa Kiristo ingora. ²⁹ Ndiyo maana hi hii kazi nyakuihendani na hiđu muno. Nyakujwanani kuihenda na nguvu zangu zonse za Kiristo animpiyezo.

2 Natsaka mumanye namuna nimumuđamiyevyo nywinywi wahikiza mwiwo Kolosai, na wenzenu weo mudzi wa Laodekia, pfamodza na wahikiza wangine wonse husiodzaonana hađa na matso. ² Nyakuhendani hivi nipate kumungiza moja na mupate kutsakana muno, na mupate kuwa dza kintu kimodza. Natsaka muwe na uhakika kađisa kwamba hichi chuuwo cha Muungu ncha hachi, ili kwamba hi ngadzi ya Muungu, yani Kiristo, mumuimuke urembo. ³ Kiristo jeje heketu ndiye eyenahupfa mvidhyo ya kuyaimu-

ka urembo haya maagu ya Muungu, yeyo dza nkandi ya thamani. ⁴ Nyakumwambiani hivi ili muntu atsekudzamukulakula na mayongweezo ya kumuhalahala. ⁵ Koro haṭa ingawa sikwaa pfamodza nanywi kimwii, nya pfamodza nanywi kiruhu. Nitsekea muno kusikia kwamba mugija kumuhikiza Kiristo na moja, na mwakuishini kuuḭana ne hachi. ⁶ Dḭbva, kwa kwamba mumuhikiza Kiristo Yesu dza Bwana jwenu, ni haḭi mugije kumuṭii jeje. ⁷ Gijani kumuhikiza Kiristo na muyagije na nguvu haya Maagu Mema muyayongweezeweyo, nanywi munapata kukuya kuzimuni mwakwe, dza hiviḭe vya muhi wivyonamea mizi na ukakuya. Na ni muwe wantu wa kumuyaviza ḭuḭa Muungu kuṭwa. ⁸ Manyani kuyatsa muntu amwaarye na mayongweezo ya makulekule na yasiyo maana, yeyonayawana na mvidhyo ya kiwanaaḭamu na masharia ya huju huju lumwengu, yasiyoyawa kwa Kiristo. ⁹ Koro Kiristo ana umuungu wonse wiwokuishini kuzimuni mwa mwii wa kiwanaaḭamu. ¹⁰ Nanywi hivi muivyo hariani mwa Kiristo mukamilika kiruhu. Na Kiristo ndiye eye dzuu ya nguvu zonse na mamulaka zonse za lumwengu jwa kiruhu. ¹¹ Na kwa dzambo mwaa hariani mwa Kiristo, mwaa dza wantu muhinyijweo. Si ya kwamba muhinywa kimwii, ela muhinywa kiruhu, koro Kiristo kazimunwiiya hizi ṭamaa zenu nzuka nzuka mwizokuwa nazo. ¹² Koro mwipfotopegwa mwiiwa dza kwamba muzikwa pfamodza na Kiristo na mufufujwa pfamodza nae. Mupata maisha mapfya kwa dzambo mumuserefaṭa Muungu mwenye nguvu zonse, amufufwiiye Kiristo kuyawa kwa wafu. ¹³ Nywinywi mwiiwa dza wantu mufwiyeo kwa dzambo ḭya kuishi maisha ya nabvise na kwa dzambo mwikiṭawaligwa ni ṭamaa zenu nzuka nzuka mwizokuwa nazo. Ela sasa, Muungu kamufufuya kamumpa maisha mapfya pfamodza na Kiristo. Jeje kahuyatsia nabvise zehu zonse. ¹⁴ Kiristo epopfatsikwa hapfaḭe muhini mwa mpatsa, Muungu kahunwiiya masiṭaki ya nabvise zehu huhendeyezo. Ni dza kwamba hichi chuuwo chorejwecho haya masiṭaki kipfatsikwa muhini mwa mpatsa. ¹⁵ Epfohenda hivi, Muungu kazishinda nguvu zonse za mpepfo nzuka na sirikali zonse za lumwengu jwa kiruhu. Kazishinda na kaziajaisa na hivi vya Kiristo afwiyevyo muhini mwa mpatsa. ¹⁶ Dḭbva namutsemuḭwa ni wantu weonakwamba ni matsowa kuḭya ambu kunwa vyakuḭya aina nsiku, ambu weonakwamba ni matsowa kutsahenda jila aina nsiku za kiḭini. Wala namutsemuḭwa ni wantu weonakwamba ni matsowa kutsahenda jila kula pfa mwezi wipfonakwandama, ambu weonakwamba ni matsowa kutsasoha nsiku ya Sabato. ¹⁷ Haya haya ni masharia yeyowekejwa Wayahuḭi, kuwaimusya ḭura haya ya Kiristo adzeyawahendea. Na kwa dzambo Kiristo kamakudza, ntaku haḭya ya kuuḭa haya masharia kawii. ¹⁸ Namutsekulwakulwa ni wantu weonaona urembo kuyomba malaika na kudzihendeza kuwa wampowe. Wao wanadzishaḭa kwamba wanakaa na kuona maono, na maṭaro yao mazuka yanawahendeza wadziona na mambo yasiyo maana. ¹⁹ Wantu dzaoni wantu wayatsiyeo kuyongweeza haya mayongweezo ya hachi dzuu ya Kiristo, eye kitswa cha hiḭi tsanganiko. Kiristo ndiye eyenaḭigijanisa pfamodza hiḭi tsanganikoḭye, akaḭikuzya kiruhu dza vya Muungu evyonatsaka. ²⁰ Kiristo epfowfa, nywinywi mumuhikiziyeyo ni dza kwamba mufwa pfamodza nae, na kamuweka huru kuyawana na masharia ya huju lumwengu. Dḭbva kuṭi amaale mukaiya kuishi dza wantu wa huju huju lumwengu? Amaale mukaiya masharia ya kwamba, ²¹ aṭi “Nkudzogije kisiku, nkudzouḭye vyakuḭya

visiku,” ambu, “Nkudzohore kisiku na kisiku.” ²² Haya haya yonse ni masharia ya kiwanaaḭamu dzuu ya vyakuḭya na vija vingine, vivyonatumika iyo saa na iyo saa vikasia ḭyakwe. ²³ Nanze haya masharia yanaonekana dza kwamba ni mema ya kuuḭa, kwa dzambo yanamuhendeza muntu akae dza kwamba kadziyavya jwonse kwa Muungu. Anaonekana mumpowe na ana haṭa kudziyima mahiṭaḭyi ya mwiiwe kwa dzambo ḭya kumuyomba Muungu. Ela kuuḭa haya masharia, ntakumuhendeze muntu kutsauḭa maṭaro na ṭamaa zakwe nzuka nzuka za kimwii.

3 Kwa kwamba mupfegwa maisha mapfya dza vya Kiristo afufukiyevyo na akiwa na maisha mapfya, jwaniani kudzapata haya mema yeyo mbinguni, hukuḭe kwa Kiristo akaiyeko mukono kuyume wa Muungu. ² Namutsekaiya ṭamaa za mambo ya huju lumwengu, ela jwaniani kupata mema ya mbinguni. ³ Hiviḭe mwivyomukiishi ḭura visakusiya, na sasa haya maisha yenu mapfya yaa kuzimuni mwa Kiristo eye pfamodza na Muungu. ⁴ Na jeje Kiristo, ahupfiye haya maisha mapfya, adzefokudza lumwenguni, hwonse hudzawa pfamodza nae na hudzawa na marembo dzae. ⁵ Dḭbva yatsani ṭamaa zenu na mahendo yenu mazuka mazuka mwiyoḭkuwa nayo. Yatsani mambo ya uḭari, mambo machafu machafu, na ṭamaa nzuka nzuka zonse za kimwii na muyatse kumiiya mahe vya wantu. Koro kuwa muntu jwa kumiiya mahe vya wantu ni sawa na kuwa muntu jwa kuyomba miungu ya nsuwe. ⁶ Wantu weonahenda mambo dza haya, Muungu kadzawahukumu vyumuni. ⁷ Haṭa nywinywi wenye, ḭura mwikiṭawaligwa ni hizi hizi ṭamaa nzuka nzuka. ⁸ Ela sasa, yatsani kula aina ya ngoro, yatsani kuhendeana mambo mazuka mazuka, yatsani vitsolo na vyyuwo vichafu vichafu. ⁹ Kwa kwamba muyayatsa haya maisha yenu ya kae na mwakuishini maisha mapfya, namutsekaa mukyambiana nsuwe. Muungu kamumpa haya haya maisha mapfya na kakumuhendezani mugije kuwa dzae, ili mupate kumumanya jeje urembo zaḭi. ¹¹ Haya haya maisha mapfya ntaya cha kwamba muntu ni Muyahuḭi ambu haṭa, ambu muntu kahinywa ambu haṭa. Ntaya cha kwamba muntu kasoma ambu haṭa. Ntaya cha kwamba anahwajwa dza bauḭa ambu haṭa, na wala ntaya cha kwamba muntu ni muhumwa ambu haṭa. Cha muḭa ni kwamba Kiristo ka dzuu ya wonse, na anaishi kuzimuni mwa wantu wonse wamuhikiziyeyo. ¹² Kwa kwamba Muungu kamutsana muwe wantuwe watsakwa, weo wadheru, ni haḭi muwe wantu waṭei na muwe na myojo myema kwa wangine. Wani wantu wa kutsadzihwaa, wani wampowe, na muwe wantu wa kuiṭisa. ¹³ Namutsedhimwa kuiṭisia wenzenu. Wani wantu wa kuyatsiana dza vya Bwana amuyatsiyevyo nywinywi. ¹⁴ Na dzuu ya vyonse hivi, tsakanani nywinywi na nywinywi. Koro matsako ndiyo yeyonahuweka hwonse kuwa dza kintu kimodza kaḭisa! ¹⁵ Kula mumodza jwenu ni dza kiiriiri cha hu mwii wa Kiristo, na Muungu kamutsana muwe wantuwe na mupate kukaiyana na naghea. Dḭbva hi myojo yenu naiṭawaligwe ni hi naghea ya Kiristo amumpiyeyo, na meshi muwe wantu wa kumuyaviza ḭuḭa Muungu. ¹⁶ Hichi chuuwo cha Kiristo nachikae myojoni mwenu meshi. Yongweezanani na kufundana na mvidhyo. Ikaani mukimuyaviza ḭuḭa Muungu kwa kumukwimbiameya ya zaburi na meya yangine ya kumushaḭa. ¹⁷ Na kula mwichonanena na mwichonahenda, kihendeni kwa sari ḭya Bwana jwehu Yesu, huku mukimuyaviza ḭuḭa Muungu Baba jwehu kuchiiya na kwa Kiristo. ¹⁸ Nywinywi wake, kula mu-

modza jwenu ni kudziweka nsii ya muumewe, koro ndivyo vya wake wa Kikiris̄to wevyonamala kuhenda. ¹⁹ Nywinywi wayume nanywi, watsakeni wakazenu na mutseeewa wakali kwao. ²⁰ Nywinywi wana, meshi waṭiini wavyazi wenu, koro hivi ndivyo vivyonamutsakiza Bwana. ²¹ Nywinywi wavyazi nanywi, namutsewabaukia-baukia wana wenu kuṭwa mutsekudzawayaga moja. ²² Nywinywi wahumwa, waṭiini kwa kula njia hawa maḃwana wenu wa hapfa hapfa lumwengu-ni. Namutsehenda kazi mupate kuonekana ṭu ambu mupate kudzitsakiza kwao ḃasi, ela hendani kazi na moja mumodza kwa dzambo ḃya Bwana Yesu. ²³ Kula kazi mwiyonahenda, ihendeni na moja wonse dza kwamba ntamuk-waakumuhumikiani mwanaadamu, ela ihendeni dza kwamba mwakumuhumikiani Bwana mwenye. ²⁴ Kumbukani kwamba Bwana kadzamumpa hiḃi ṭubvo aḃiwaahidiḃeyo wantuwe. Koro mukwakuwahumikiani maḃwana wenu dza hivi, munawa kwamba mwakumuhumikiani Kiris̄to mwenye. ²⁵ Ela kula muntu eyenahenda mazuka, Muungu ana-muhukumu kwa haya mazukaye ahendeyeyo. Koro Muungu nkahukumu wantu na upenḃeleo.

4 Nywinywi mwiwo na wahumwa, wahendeyeni wahumwa wenu yeyo hachi usoni kwa Muungu, namutsewakaiya chihako. Kumbukani kwamba haṭa nanywi mu wahumwa wa huyu Bwana eye mbinguni. ² Gijani kuyomba kuṭwa. Na mukwakuyombani, chimizani na mukae mukimuyaviza ḃuḃa Muungu. ³ Ikaani mukihuyombeya naswi, ili Muungu apate kuhufungwiiya njia ya kuisumwiiya wantu hi ngadzi dzuu ya Kiris̄to. Koro mimi nya gerenzani kwa dzambo ḃya kusumwiiya haya haya maagu dzuu ya Kiris̄to. ⁴ Niyombeani kwamba niweze kuyasumwiiya haya maagu na njia ya kwamba yanaimukika, dza ivyonanimala kuhenda. ⁵ Hawa wantu wasiokuwa wahikiza ikaani nao na ukaruma, mukiwambia dzuu ya Kiris̄to kula mwipfonapata namfasi. ⁶ Mukwakunenani nao, nenani nao na umpowe, wapate kunuhika na hivi vyyuwo mwivyonanena. Ndooko-

mu nanywi munamanya namuna ya kwambukuya kula muntu. ⁷ Nyakumuhumani Tukiko kwenu adzeamumpe maagu dzuu yangu. Jeje ni ndugu muhikizika humutsakiyee muno. Ni muhumisi mwenzehu eyekunigijijiani kuhenda kazi ya Bwana. Nimuhuma byeka adzeamungize moja na amumpe maagu dzuu ya hali yehu huku huiko. ⁹ Nyakumuhumani jeje na Onesimo. Onesimo ni ndugu muhikizika humutsakiyee muno, eye mumodza jwenu. Jeje na Tukiko wanamumpa maagu dzuu ya kula kintu. ¹⁰ Huku gerenzani niiko, nya pfamodza na Arisitako. Jeje na Marko ndugujwe Baranaba, wamukedhya nto. Marko akidza kwenu mupfokeeni urembo dza mwivyokwambijwa. ¹¹ Yesu eyenahanwa Yusto nae pia kamukedhya nto. Kahi ya hawa wahumisi wenzangu, hawa hawa wohahu ndiwo wahikiza Wayahuḃi ṭu weokunigijijiani kuhenda kazi ya kusumwiiya dzuu ya Uhaju wa Muungu. Hawa wantu wohahu waningiza moja muno. ¹² Epafuro, muhumisi jwa Kiris̄to Yesu, kuyawa mudzini kwenu, nae kamukedhya nto. Kakumuyombeani muno kwamba Muungu amumpe kungora kiruhu, na muwe na uhakika wa hivi vya Muungu evyonatsaka muhende. ¹³ Mimi mwenye niona namuna amumuḃamiyevyo nywinywi na wahikiza wenzenu weo midzi ya Laodekia na Hirapoli. ¹⁴ Mutsakwa Luka, huyu ḃakiṭari, pfamodza na Dema wamukedhya nto. ¹⁵ Nikedhyeani wahikiza wonse weo Laodekia, na munikedhyeyeni na Nimfa na hiḃi tsanganiko ḃiḃyonayomba humu nyumbani mwakwe. ¹⁶ Mukisa kuisoma hi hii ḃaruwa, ipfiikiyeni na wantu wa tsanganiko ḃya Laodekia wakaisome. Nanywi pia hwaani hi ḃaruwa niworeeyo wao mukaisome tsanganikoni kwenu. ¹⁷ Mwambeni Arikipo ahakikishe kwamba kaihenda kaisa hi kazi ya Bwana amumpiyeyo. ¹⁸ Mimi Paulo nyakumworeani hi hii kedhya na mukono wangu mwenye. Namutsekwaa-erwa kuniyombea hivi niivyo gerenzani. Ṭei ya Muungu naiwe pfamodza nanywi. Ikaani naghea.

1 Watesalonike

1 Mimi Paulo, pfamodza na Sila na Timoteo, hwakumworeani nywinywi wantu wa tsanganiko dya Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiriŝto, didyo Tesalonike. Hwakumuyombeani Muungu amuvodhye na kumumpa naghea nto. ² Hunakaa hukimuyaviza dudu Muungu kutwa kwa dzambo dnyenu nyonse. Na kula hukwakuyombani, hunakaa hukimuyombea nanywi. ³ Hunakaa hukimuyombea kwa Muungu Baba jwehu, hukimuhadzia wema wenu mwihenda kwa dzambo dya kuhikiza kwenu. Hunakaa hukimuhadzia namuna ya matsako yenu yamumpiyevyo kuhenda kazi na hiŝu, na namuna mugijiyevyo kuwa na madzikwatyo ya kwamba Bwana jwehu Yesu Kiriŝto anauja kawii. ⁴ Koro wandugu zehu, humana ya kwamba, Muungu kamutsaka na kamutsana muwe wantuwe mwenye. ⁵ Swiswi ntahukumusumwiiya injili ya vyyuwo vihupfu, ela huhenda na mambo ya kumakisa kwa nguvu za huyu Ruhu Mudheru, hukiwa na uhakika myojoni mwehu kwamba hwakusumwiiyani injili ya hachi. Na pia mumanya namuna huishiyevyo kahi yenu hupate kumuyanga namuna ya kuishi maisha mema. ⁶ Nanywi nywinywi wenye mutaba namuna yehu swiswi na Bwana huishiyevyo. Na haŝa ingawa mukuntiswa dina muno, mukipokea hichi chuuwo na tseka mupfegejweyo ni Ruhu Mudheru. ⁷ Ndookomu mukaa dza mafaano hangu kwa wahikiza weo dnyimbo dya Makedonia haŝa kwa hawaŝe weo Akaya. ⁸ Koro hichi chuuwo musumwiiyecho dzuu ya Bwana, kihandaiya Makedonia nzima pfamodza na Akaya. Na si hivyo tu, ela haŝa haya maagu dzuu ya namuna mumuserefaŝiyevyo Muungu yahandaiya kula pfantu. Ndookomu ntaku haŝya ideyonse kwehu kunena dzuu yenu amaale. ⁹ Hao wantu wonse hao, wakunenani namuna muhukarabishiyevyo urembo hwipfokudza kwenu. Na wakunenani na namuna muyatsiyevyo kuyomba miungu ya masanamu mukimuperukia huyu Muungu jwa dughha eye moja. ¹⁰ Na pia, wakunenani namuna mwivyokumuindiiyani huyu Mwana jwa Muungu, yani Yesu, adze kuyawa mbinguni. Na huyu huyu Yesu ndiye jwa Muungu amufufwiiye kuyawa kwa wafu na ndiye ahupfonyeye na ngoro ya Muungu idzeyokudza.

2 Wandugu zangu, haŝa nywinywi wenye mumanya ya kwamba, hichi charo chehu hudziyecho kwenu ntahukufwa baŝi. ² Nywinywi wenye, mumanya namuna ya wantu wa mudzi wa Filipi wahukuntisiyevyo dina na kuhuhenda mambo mazuka mazuka. Ela haŝa vivyo, Muungu kahupfa moja wa kudza kwenu hudzehumusumwiiye haya maagu yakwe mema, haŝa ingawa huku kwenu nako kwiwa upinzani mukali. ³ Swiswi kusumwiiya kwehu ntahukumusumwiiya mambo ya nsuwe, wala ntahwiiwa na nia nzuka ambu hutsake kukulakula muntu. ⁴ Kusumwiiya kwehu hunasumwiiya dza wantu wa Muungu atsakizijweo nao. Jeje kahuona wantu wahikizika na kahupfa kazi ya kusumwiiya Maagu Mema dzuu ya Yesu Kiriŝto. Naswi hukwakusumwiiyani, ntahusumwiiye kutsakiza wantu, huna-

sumwiiya kumutsakiza Muungu aimanyiye hi myojo yehu. ⁵ Nywinywi wenye mumanya, na Muungu nae ni shaahidi, kwamba, hwipfokudza kwenu kumusumwiiya, ntahukumudzia na vyyuwo vya nsuwe ambu vya kumuhalahala hupate kufaidi kuyawa kwenu. ⁶ Swiswi ntahukudzilachia kushadwa ndinywi ambu muntu yungine yudejwone. ⁷ Gula, kwa dzambo dya kwamba hu ntumi wa Kiriŝto, tambere hutsakiye kudziyanga mamulaka hwiyonayo kwenu, hundevihenda. Ela hwipfokudza kwenu, humuhwaa na umpowe dza hiviŝe vya muke evyonakwamusa na kutunza wanawe. ⁸ Swiswi hwiiwa humutsaka muuno! Hwiimutsaka chima cha kwamba, ntahukumusumwiiya hichi chuuwo cha Muungu tu, ela humumpa kula hwichokuwa nacho pia. ⁹ Nywinywi wenye, wandugu, mumanya namuna huhendeyevyo kazi na hiŝu muno! Koro hwipfohukisumwiiya chuuwo cha Muungu kwenu, hufwa kudzihenda kazi siku na musikahi ili hutsee wa muzigo kwenu. ¹⁰ Nywinywi mu mashaahidi, na Muungu mwenye nae ni shaahidi, kwamba, hwipfokuwa kahi yenu nywinywi muhikiziyevyo, huishi maisha ya udheru, yamutsakiziyevyo Muungu na yasiyokuwa na tamba zuka didedyonse. ¹¹ Nywinywi wenye mumanya kwamba swiswi hwikimuhwaa dza hiviŝe vya babajwe muntu evyonawahwaa wanawe. ¹² Hwikimuingamaza na kumungiza moja, na hwikimufunda kutwa mutseyatsa kuishi maisha ya kuyanga kwamba mu wantu wa Muungu. Koro jeje kamuhana munje maremboni mwa uhajuwe. ¹³ Swiswi huna saŝaŝu ya kumuyaviza dudu Muungu kutwa. Na saŝaŝu yehu ni kwamba, hwipfomusumwiiya chuuwo cha Muungu, nywinywi mukihikiza dza chuuwo cha Muungu. Ntamukuchihwaa dza chuuwo cha mwanaadamu, ela muchihwaa dza chuuwo cha Muungu dughha. Na hichi hichi chuuwo, chakumuhendezani nywinywi muhikiziyevyo, muishi maisha mema. ¹⁴ Wandugu zanguni, yayade yayapatiyevyo haya matsanganiko ya Muungu yamuhikiziyevyo Kiriŝto Yesu hukude Yudaŝa, ndiyo yamupatiyevyo nanywi. Yani, mukuntiswa dina ni wantu wa kyeeti chenu wenye dza viviŝe vya hawa Wakiriŝto Wayahuŝi wakuntisijweyo dina ni wantu wa kyeeti chao. ¹⁵ Wao Wayahuŝi, ndiwo wamuyagiyeo Bwana jwehu Yesu na manabii wangine wa Muungu. Na ndiwo wao wahukuntisiyevyo dina na kuhudaramisa kula hwendeyepfo. Hivi ntavikwamutsakizani Muungu. Wao, kula muntu wanamupfinga ¹⁶ wakitsaka kuhuvingira naswi, hutsewasumwiiya hawa wantu wa vyeeti vingine ili wapfonywe. Na kwa kuhenda hivi, wagija kudziundukizia nabvise zao ziwe himpi. Ela sasa, Muungu kawarejea na kakuwahukumuni vyumuni! ¹⁷ Wandugu zangu, hwipfohendezwa hukiŝana nanywi na nguvu, huŝana hi mii tu kwa muŝa, ela maŝaro yehu yonse yewa yaa kwenu. Mwiihungiza udhuma mukali muuno, naswi huŝema kula njia hudzehumutembeeye kawii. ¹⁸ Hwiiwa na hamu muno ya kuuja huko kwenu kawii. Mimi Paulo mwenye, niŝema kudza zaidi ya mweedha mumodza, ela Shaatani kavihendeza vyumu kwehu kudza. ¹⁹ Maana yehu

ya kutsaka kuuja kawii huko kwenu, ni kwamba, huna madzikwatyo makuu ya kwamba, Bwana jwehu Yesu adzefouja mweedha wa pfii, nywinywi munasumama usoni kwakwe, pfasipfo yutswa. Ndookomu munahupfa kutsekea na kudziona kwa dzambo dyenu. ²⁰ Nanywi hakika, ndinywi wantu wa kuhupfa kutsekea na kudziona!

3 Hwipfodhimwa kukaa pfasipfo kudza hudzohumu manye hali, huhuna kumuhuma Timoteo kwenu, aswi huhangaŋa Atene. Jeje Timoteo ni ndugu na muhumisi mwenzehu jwa kusumwiya Maagu Mema dzuu ya Kiristo. Humuhuma kwenu, adzeamungize nguvu na kumungiza moja, mutseyekeza hi faro yenu, ³ na wala mutsesukuswa ni hizi ŋina mwizokukuntiswani. Koro nywinywi wenye, mu manya kwamba, ni haŋi swiswi Wakiristo hukuntiswe ŋina dzezohizo. ⁴ Hivi muvimanya, kwa dzambo hwipfokuwa pfamodza nanywi, huvimwambia ŋura, kwamba hudzakuntiswa ŋina. Navyo ndivyo vihendekeyevyo ŋurha! ⁵ Ndiyo maana, nipfodhimwa kukaa basi pfasipfo kumanya kiŋe-chonse dzuu yenu, nimuhuma Timoteo kwenu adzeamanye kwamba e faro yenu muigija na nguvu ambu haŋa! Niiwa na wasiwasi wa kwamba, Shaatani atseewa kwamba kama-mungiza maŋemoni na kamuhendeza muiyekeze hi faro yenu, ne kazi yehu ya kufwa na kupfona huhendeyeyo kahi yenu, iwe kwamba huhenda kazi ya basi. ⁶ Ela sasa myojo ihuingamaa, maanaye Timoteo kahuyehea maagu ya kwamba, amaale mugija kusumama faroni na mutsakana nywinywi na nywinywi. Na kahwamba kwamba, amaale mwakuhukumbukani muno, na muna kaja muno ya kuhuona kawii dza hivi vyehu hwivyo na kaja nkuu ya kumuona. ⁷ Dubva wandugu, na ŋina zehu zonse hupatiyezo na hukuntisijwezo, haya maagu huyeheweje ni Timoteo, kwamba amaale mugija kuhikiza, yahungiza moja. ⁸ Na kwa kwamba amaale mugija kumuserefaŋa Bwana, nangaa naswi le sasa hunapata sinzizi. ⁹ Ntahuwezi haŋa kumugalichiza Muungu ŋuŋa ya kuŋosa kwa dzambo dya tsekea muhungiziyeyo! ¹⁰ Siku na musikahi, hwakumuyombani Muungu muno, huweze kudzaonana nanywi kawii na humudzaze hikiŋe kipfungukiyecho faroni mwenu. ¹¹ Hwakumuyombani Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo, ahufungwiye njia ya kudzaonana nanywi kawii. ¹² Hwakumuyombeani nanywi, Bwana jwehu amwinjipfisiye matsako, muwe na matsako makuu kwenu nywinywi na nywinywi na kwa wantu wangine, dza vya matsako yehu kwenu yevyokwinjipfani na kuwa makuu. ¹³ Bwana jwehu Yesu namungize nguvu, mupate kuwa wadheru na musiwo na ŋamba zuka ŋiŋeŋyonse usoni kwa Muungu Baba, nsiku ya Bwana jwehu adzefokudza na hawaŋe wonse weo wakwe.

4 Dubva wandugu zangu, zaiŋi ya yonse, hwakumuyombani na kumuriria kwa sari dya Bwana jwehu Yesu, muishi maisha ya kumutsakiza Muungu dza humuyongwezeyevyo. Gula humanya ya kwamba ndivyo mwivyokuishini, ela hunatsaka mumutsakize Muungu zaiŋi na zaiŋi. ² Koro haya humuyongwezeyevyo kwa sari dya Bwana jwehu Yesu, nywinywi muyamanya. ³ Na, cha Muungu echonatsaka, ni kwamba, muishi maisha ya udheru na mutsenjia uŋarini. ⁴ Kula muyume ni haŋi adziyongweze kudzimiza na ŋamaa za hu mwiiwe, na aishi maisha ya kuhilika na yeyo madheru. ⁵ Nka ruhusa ya kuwa na ŋamaa ya kuyaa na yuŋejwone eyenatsaka, dza vya walumwengu wasiomumanya Muungu wevyonahenda. ⁶ Ndookomu muntu nka ruhusa ya kumutsowea Mukiristo mwenziwe ne hi njia,

ahwae kisichokuwa chakwe. Haya hwiiyamwambia na humukanya mudziŋunze nayo, maanaye Bwana anawahukumu hawaŋe wonse weonahenda mambo dza haya. ⁷ Koro Muungu nkakuhuhana huishi maisha ya kuhenda uŋari, ela kahuhana huishi maisha ya udheru. ⁸ Dubva, muntu akiyadziza haya haya mayongweezo, nkakwakudzizani mayongweezo ya benaaŋamu, kakudzizani mayongweezo ya Muungu mwenye. Na Muungu ndiye ahupfiye huyu Ruhu Mudheru jwakwe. ⁹ Na, dzuu ya kutsakana nywinywi na nywinywi dza wana wa Muungu, ntaku haŋya kwehu kumworea kiŋe-chonse, koro Muungu mwenye ndiye amuyongwezeyevyo kutsakana. ¹⁰ Gula muwatsaka wahikiza wenzenu wonse weo dyimbo dya Makedonia, ela hwakumuyombani nywinywi wandugu zehu, muwatsake wenzenu zaiŋi na zaiŋi. ¹¹ Pia, hwakumuyombani mujwanie kuishi maisha ya utuvu, mutsetsumpia kudzingiza-ngiza kwa mambo ya wantu. Na ni mudzihendeyevyo kazi na mikono yenu wenye kudzilachia kantu, dza hwivyomwambia. ¹² Mukihenda dza hivi hwivyokumwambiani, hawa wasiodzahikiza wakiyayowa haya maisha yenu, yanawahendeza wamuhile, na pia nta-muwe na haŋya ya kuemeeya muntu kwa haŋya zenu. ¹³ Wandugu, ntahuŋaki muwe kizani dzuu ya haya yadzeyohendeka kwa hawaŋe wayawiyeyo lumwenguni, ili mutsekudzasikiŋika kuchia chima, dza hivi vya hawa walumwengu wasio maŋumaini wevyonahenda. ¹⁴ Dza huhikiziyevyo kwamba Yesu kafwa na kafufuka, ndivyo pia huhikiziyevyo kwamba, ngera ya Yesu adzeyokudza mweedha wa pfii, Muungu kadzawahwaa hawaŋe wonse wafwiyeo wakiwa kwamba wamuhikiza Yesu. ¹⁵ Hichi hwakumwambiani chuuwo cha kuyawa kwa Bwana, ya kwamba, swiswi hudzeokaa moja haŋa nsiku ya Bwana adzeyouja kawii, ntahuwezi kuwayongowa hawaŋe wafwiyeo humuŋangere Bwana ŋura. ¹⁶ Vinawa hidzaa: Bwana mwenye anasuka kuyawa mbinguni, anayavya amuri na sauti nkuu. Sauti ya huyu malaika mkuu jwa Muungu nayo inasikika na ŋarumbeta inabigwa. Na hawaŋe wafwiyeo wakiwa wamuhikiza Kiristo wanafufuka ŋura. ¹⁷ Makisa naswi hwiwo moja, husaiyeyo, hudzahwajwa mawinguni pfamodza nao, ili humuŋangere Bwana hukuŋe dzuu, na ndookomu hunawa pfamodza nae maishi. ¹⁸ Dubva ngizanani moja na hivi hivi vyyuwo.

5 Wandugu, ntaku haŋya iŋeyonse ya kumworea dzuu ya nsiku ambu ŋarehe ya kudza mweedha wa pfii kwa Bwana jwehu Yesu! ² Koro nywinywi wenye mumanya tswee, kwamba, nsiku yakwe ya kudza, anakudza pfasipfo kumanyikana dza hiviŋe vya mwivi evyonakudza nasiku pfasipfo kumanyikana. ³ Wantu wakiwa kwambani, "Ntaku untu, kuna naghea," bwikira, wanakudzijwa ni ŋina nkuu iyo dza tsungu wa muke jwa kuyyaa. Na, dza vya muke afikie kudzifunguya asivyoweza kuŋarama tsungu wa kuyyaa, ndivyo vya hawa wantu wasivyokudzaweza kuyapfuka hi hii ŋina. ⁴ Ela nywinywi wandugu, ntamukwaa kizani dzuu ya haya mambo haŋa mudzemuhuswe ni kudza kwa Bwana jwehu Yesu dza hiviŋe vya wantu wevyonahuka wakinjijwa ni mwivi. ⁵ Koro nyonse mu wantu mwiwokuishini muyangani. Ntahukwaa wantu wa kuishi maisha ya kiza. ⁶ Dubva swiswi, nahutseewa kuyaani dza hivi vya hawa wantu wangine wevyokuyaani, ela nahuwe matso na huwe wantu wa kudzimiza. ⁷ Koro masaa ya nasiku ndiyo masaa ya wantu weyonayaa, na ndiyo masaa ya walevi weyonaruma. ⁸ Ela kwa dzambo swiswi hu wantu hwiwokuishini muyangani, nahuwe wantu wa kudzimiza. Faro yehu na matsako yehu

navihuchinge na mazuka dza hiviḁe vya ngao ivyona-muchinga asikari. Na madzikwaḁyo yehu ya kudzapfonywa na adhaḁu ya Muungu aiwawekeeyo wantu wazuka wonse, nayahuchinge na mazuka dza hiviḁe vya nkofia ya chuma ivyonamuchinga kitswa asikari. ⁹ Koro Muungu nkakuhutsana swiswi ahuadhīḁu, ela kahutsana ahupfonye kuchiiya na kwa ḁwana jwehu Yesu Kirisḁo. ¹⁰ Jeje Yesu kahufwiya, ili kwamba, adzefouja mweedha wa pfii, hukiwa moja ambu hukiwa kwamba hufwa, ahuhwae hwende hukaishi nae. ¹¹ ḁubva, ngizanani moja na kumbakana na hivi hivi vyuuwo dza mwivyokuhendani. ¹² Wandugu, hwakumuyombani muwahile hawaḁe weonahenda kazi na hiḁu kahi yenu, weonamusumamia dza wayongozi humu matsanganikoni na kumukanya mutseegwa nabviseni. ¹³ Na kwa dzambo ḁya kazi weyokumuhendeani, wahileni na muwatsake muno. Ishianani na naghea. ¹⁴ Wandugu, hwakumuyombani muno muwakanye hawaḁe weonadzikaiya ḁasi, wasiotsaka kuhenda kazi. Wangizeni moja hawaḁe wafwiyeo moja, na muwagijijije hawaḁe wasiodzangora faro zao. Na pia wani wampowe kwa wantu wonse. ¹⁵ Manyani muntu atsemuipfa halo mwenziwe kwa zuka amuhendeḁyo. Nywinywi kuḁwa,

ḁemani muno kuhendeani mema nywinywi na nywinywi na kuwahendea mema wantu wangine wonse. ¹⁶ Tsekeani nsiku zonse! ¹⁷ Yombani kuḁwa! ¹⁸ Muyavizeni ḁuḁa Muungu kwa kula ḁidzeḁyohendeka! Koro haya ndiyo ya Muungu eyonatsaka muhende, nywinywi mwiwo hariani mwa Kirisḁo Yesu. ¹⁹ Namutsemuvingira Ruhu Mudheru kuhenda kaziye kuzimuni mwa myojo yenu. ²⁰ Wala namutsebalifa vyuuwo vya unabii. ²¹ Kipimeni kula chuuwo, muhwae hikiḁe chicho cha ḁugha, ²² na muyekeze kula chicho cha nsuwe. ²³ Nyakumuyombani Muungu, eyenahupfa naghea, amudherese muwe wadheru kaḁisa! Jeje namuweke maisha yenu yonse, ya mwii na ruhu, yatseewa na ḁamba zuka ḁiḁeḁyonse, haḁa nsiku ya ḁwana jwehu Yesu Kirisḁo adzefouja mweedha wa pfii. ²⁴ Na kwa dzambo huyu Muungu amuhaniye nywinywi ni muhikizika, jeje anaviḁimiza. ²⁵ Wandugu, gijani kuhuyombea naswi. ²⁶ Mukwakukedhyanani, noneanani, kuyangana matsako ya kindugu. ²⁷ Nyakumua-muruni kwa sari ḁya ḁwana jwehu Yesu kwamba, hi ḁaruwa muiwasomeye wandugu wonse. ²⁸ ḁei ya ḁwana jwehu Yesu Kirisḁo naiwe pfamodza nanywi nyonse. Ikaani naghea.

2 Watesalonike

1 Mimi Paulo, pfamodza na Sila na Timoteo, hwakumworeani nywinywi wantu wa tsanganiko dya Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo, didyo Tesalonike.

² Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. ³ Wandugu zangu, swiswi hunamala kumuyaviza dūda Muungu kuṭwa kwa dzambo dya yenu. Ni hachi kwehu kuhenda hivi, kwa dzambo dya kwamba faro yenu igija kukuya zaidi na zaidi na mwakugijani kutsakana zaidi na zaidi. ⁴ Ndiyo maana naswi, hunadziona nanywi kwa wantu wa matsanganiko yangine ya Muungu. Hunakaa hukiwasumwiya namuna mugijiyeyo kumuserefaṭa Muungu na kuiṭisa, haṭa ingawa mwakukuntiswani dīna muno kwa dzambo dya faro yenu. ⁵ Wantu wadzaona tswee kwamba, Muungu anamuhukumu kula muntu dza evyonamala. Nywinywi hi saasambi mwakufwani kuiṭisa maḍinani kwa dzambo dya hu Uhaju wa Muungu. Na kwa dzambo dyaevyohivyo, Muungu nae anamuṭala kuwa wantu mwiwonamala kuunjia uhajuwe. ⁶ Na kwa kwamba Muungu si Muungu eyenanyima muntu hachiye, jeje kadzawaipfisa na maḍina hawaḍe wonse weokumukuntisani dīna nywinywi. ⁷ Makisa swiswi nanywi kadzazihunwiya hizi hizi dīna na hunapata kusoha. Haya yadzahendeka ngera za Bwana jwehu Yesu adzefoṭupuka kuyawa mbinguni. Jeje na malaikawe wenye nguvu, wadzasuka kuyawa dzuu ⁸ wakiwa waringwa ni maḍilibili ya moho. Kadzawahukumu hawaḍe wonse wasiomumanya Muungu na weonayadziza haya Maagu Mema ya Bwana jwehu Yesu. ⁹ Wadzahukumigwa hukumu isiyosia wakiṭanywa kuye na Bwana na maremboye makuu. ¹⁰ Haya yanahendeka nsiku ya Bwana adzeyokudza, kudzayanga maremboye kwa wantuwe wamuhikiziyeyo. Wao wadzamumakia na kumushaḍa kwa dzambo dya maremboye. Nanywi pia mudzamushaḍa hiyo hiyo nsiku kwa kwamba muyahikiza haya huyamusumwiye dzuuye. ¹¹ Dubva naswi, hunamuyombea kwa Muungu kuṭwa, apate kumuhwa dza wantu muishiyeyo haya maisha amuhaniyeyo muishi. Na pia, hunamuyombea ili Muungu kwa nguvuze amuweze kuhenda kula dzema mwiḍyonatsaka kuhenda kwa dzambo dya kumuserefaṭa Bwana Yesu. ¹² Hunamuyombea ili kwamba, muḍihendeze sari dya Bwana jwehu Yesu dīshaḍwe na kukuzwa, nanywi pia mupate kushaḍwa kwa dzambo dya. Na haya yonse yanawezekana kwa ṭei ya Muungu na Bwana jwehu Yesu Kiristo.

2 Wandugu, hunatsaka kumuimusya zaidi dzuu ya kuuja yupfii kwa Bwana jwehu Yesu Kiristo na kutsanganika kwehu kuwa pfamodza nae. Hunamuyomba ² mutseewa wapesi wa kugija vyuuwo vya kumwaarya maṭaro yenu ambu vya kumuhusya kwamba, Nsiku ya kuuja kwa Bwana jwehu Yesu isakufika iide. Na haṭa kukidza muntu, akidza-akyamba kaviyangwa ni huyu Ruhu, ambu huvimusumwiya, ambu humworea ḅaruwa dzuu ya hiḍi hiḍi dzambo, namutsemuhikiza. ³ Muntu natsemuḍyurisa kwa njia

ideyonse! Maanaye hiyo Nsiku ya kuuja kwa Bwana isidzafika, nguzi dūra wantu wenji wadzayatsa kumuvunzia nkuhi Muungu. Kisa kudzaṭupuka muntu muzuka adzeyedziza ku-ṭa sharia ideyonse. Jeje ni muntu jwa kwamba kadzangizwa mohoni. ⁴ Anadzikuzya na kumukufuru Muungu, akisharuṭisa na wantu kutsamuyomba Muungu wala miungu ingine ideyonse. Ananjia humu Hekaluni mwa Muungu, anadziweka dza Muungu na kuwamba wantu jeje ni Muungu. ⁵ Munakumbuka kwamba nipfokuwa huko huko kwenu, haya haya niyamwambia. Sivyo? ⁶ Na pia, mumanya chichokumvingirani huyu muntu muzuka eyenamupfinga Muungu atseṭupuka hi hii saasambi. Jeje ngeraye ikifika, Muungu anamuyanganya. ⁷ Haṭa hivi hivi haya mananzi ya huyu huyu muntu muzuka yesakuḍabva kisiri-siri kuwahendeza wantu wadzize kumuṭii Muungu. Ela hi hii saasambi yakuvunzwani nguvu, na yanagija kuvunzwa nguvu haṭa ngera ya huyu eyekuyavunzani nguvu adzefonujwa. ⁸ Kisa rhexu, ndipfo pfa huyu muntu muzuka adzefoṭupuka. Ela Bwana jwehu Yesu adzefokudza, anamuyaga huyu muntu muzuka na chuuwo ṭu. Anamunanga-nanga na maremboye makuu. ⁹ Huyu muntu muzuka akidza, anakudza na uwezo wa Shaṭani, wa kuhenda mambo makuu na mafara ya kumakisa, na vihambwiizo vya kukulakula wantu. ¹⁰ Anakudza na kula aina ya makulekule, awakulekule hawaḍe weokwaaranani wadzeohukumigwa. Wakwaaranani kwa dzambo dya kwamba waidziza hi hachi ya kwamba indeweza kuwapfonya. ¹¹ Dubva Muungu nae anawahendeza wakulwekulwe viwi muno, wapate kuhikiza mambo ya nsuwe. ¹² Na kwa dzambo dya kwamba waidziza hi hachi, na wanaona kwamba ni urembo kuhenda nabvise, Muungu kadzawahukumu wonse. ¹³ Nywinywi wandugu mwiwo watsakwa wa Bwana, hunatsaka kumwambia ya kwamba, swiswi hunamala kumuyaviza dūda Muungu kuṭwa kwa dzambo dya yenu. Muungu kamutsana hangu ḍabvu ili aweze kumupfonya kuchiiya na kwa kudhereswa ni Ruhu Mudheru na kwa kuihikiza hi hachi. ¹⁴ Muungu kamuhana kuchiiya na kwa hi Injili humusumwiye, mupate kunjia maremboni mwa Bwana jwehu Yesu Kiristo. ¹⁵ Dubva wandugu, yagijeni na nguvu haya mayongweezo humuyongwezeyeyo hwipfokuwa huko kwenu na hayaḍe huyamworeeyo ḅaruwani. ¹⁶ Swiswi hwakumuyombeani kwamba, Bwana jwehu Yesu Kiristo na Muungu Baba jwehu wamungize moja na kumumpa nguvu, mugije kunena na kuhenda mema. Koro kwa dzambo dya kwamba Muungu kahutsaka, kahufwiya ṭei isiyosia na kahupfa madzikwaṭyo mema ya kudzaishi nae.

3 Wandugu zangu, zaidi ya yonse, hwakumuyombani mugije kuhuyombea, ili hichi chuuwo cha Bwana kipate kuḍachaa haraka. Gijani kuhuyombea ili hawaḍe hudzewasumwiya wakihikize hichi chuuwo dza hivi vyenu mukihikiziyeyo. ² Na pia huyombeyeni, ili Muungu ahuchinge hutsekudzadhurigwa ni hawa wantu wazuka. Koro si kula muntu kwamba anahikiza hichi chuuwo hwichona-

sumwiiya. ³ Ela Bwana jeje ni muhikizika. Anamungiza nguvu na kumuchinga na mazuka ya Shaaṭani. ⁴ Bwana jwehu Yesu kahupfa uhakika wa kwamba, haya hwi yokuyamwambiani, nywinywi mwakuyauḅani na munagija kuyauḅa dzevyo hivyo. ⁵ Nae namumpe kumanya namuna yakwe jeje aiṭisiyevyo maḍinani na namuna ya Muungu amutsakiyevyo nywinywi. ⁶ Wandugu zangu, swiswi hwakumuamuruni kwa sari dya Bwana jwehu Yesu Kiristo, kwamba, mudziṭanye na Mukiristo yuḍejwonse asiyetsaka kuhenda kazi. Koro muntu dzae anawa nkakwakuyauḅani haya mayongweezo humuyongweezeyeyo. ⁷ Hwakunenani hivi kwa dzambo dya kwamba, nywinywi wenye mumanya urembo muno, namuna mwivyonamala kuṭḅa haya maisha yehu huishiyeyo nanywi. Swiswi ntahwiiwa wantu wa kudziyekeza ḅasi maguu na mikono! ⁸ Na wala ntahukuḍya cha muntu ḅure pfasipfo kuchiiipfia. Ishinu swiswi, hufwa kuhenda kazi siku na musikahi kudzilachia riziki, ili hutseewa muzigo kwa yuḍejwonse kahi yenu. ⁹ Huhenda kazi dza hivi, hupate kuwa mufaano kwenu wa kuuḅa, wala si kwa kwamba ntahwiiwa na hachi ya kumulacha nywinywi ugijo dzao. ¹⁰ Koro haṭa hwipfokuwa huko

kwenu, humumpa amuri ya kwamba, muntu asiyetsaka kuhenda kazi haṭa kuḍya ni kutsaadya. ¹¹ Hwakunenani hivi kwa dzambo dya kwamba, husikia kwamba wangine wenu wakaiya lafa ṭu! Ntawa kazi weyokuhendani, kazi yao ni kunjiiya-njiiya mambo ya wantu ṭu! ¹² Hwakuwaamuruni na kuwafunda hao hao wantu kwa sari dya Bwana jwehu Yesu Kiristo, ya kwamba waḍabve kudzihenda kazi na mikono yao kudzilachia riziki na waingamae. ¹³ Ela nanywi wandugu zangu, namutsetsoka kuhenda mema. ¹⁴ Yuḍejwonse kahi yenu, adzeyedziza kuhenda hivi humwambiiyevyo humu ḅaruwani, muyoweni mumanye kwamba ni ga! Kisa namut-senjiiyana nae kwa kiḍechonse, ili apate kugijwa ni yutswa na aperuye mwenendowe. ¹⁵ Ela haṭa vivyo, namutsemuhwaa dza nyabva jwenu. Mukanyeni dza Mukiristo mwenzenu. ¹⁶ Hwakumuyombeani ili Bwana jwehu eyenahupfa naghea, amumpe naghea kuṭwa kwa kula namuna. Bwana nawe nanywi nyonse. ¹⁷ Mimi Paulo, nyakuimworeani hi hii kedhya na mukono wangu mwenye. Hivi ndivyo nivyonazisa hizi ḅaruwa zangu zonse, zipate kumanyikana kwamba ndimi nizyoreye. ¹⁸ Ṭei ya Bwana jwehu Yesu Kiristo naiwe pfamodza nanywi nyonse.

1 Timoteo

1 Mimi Paulo, ni ntumi jwa Kiriŝto Yesu kwa amuri ya Muungu mupfonya jwehu na kwa amuri ya Kiriŝto Yesu, huyu hwiyekezimukwatyani. ² Nyakukworeani wewe Timoteo, wiye dza mwanangu hachi faroni mwa Kiriŝto. Muungu Baba jwehu na Kiriŝto Yesu, eye Bwana jwehu, nakuvodhaye nto, akufwiye ũei na kukupfa maisha ya naghea. ³ Dza nivyokwambia nipfonikyenda Makedonia, natsaka ukae kuko Efeso. Huko huko, kuna wantu weokuyongweezani mayongweezo ya nsuwe, na ni hađi uwambe wayatse haya mayongweezo yao ya nsuwe. ⁴ Wambe watsekaiya ngano za nsuwe na milongo miyeya miyeya ya masari ya wabibi zao. Haya yanayeha yuđaađo jusijo maana. Ntaiwapfe wantu kuimuka mupango wa Muungu, wiwonaaimukika kwa njia ya faro. ⁵ Na maana ya hi hii amuri ni kuhuhendeza swiswi na swiswi hutsakane na moja mumodza. Ni hađi hutsakane na myojo iyo na faro ya đugha na iyonahuhendeza humanye yeyo mema na mazuka. ⁶ Huko huko, kuna wantu wayayatsiyeo haya haya, na waara njia, wakaiya yuđaađo jusijo maana. ⁷ Wanatsaka kuwa wayongweeza wa Sharia, ela ntawadzi maana ya hivi vyyuwo vyao wenye wala haya mambo weyonanena na muvuku. ⁸ Humanya ya kwamba hi Sharia ya Musa ni nyema ikiwa kwamba itumika urembo. ⁹ Na ni hađi huimuke ya kwamba, sharia iđeyonse iyonawekwa, ntaiwekwe kwa dzambo đya wantu wahachi hađa. Inawekwa kwa dzambo đya wavunza sharia na wahenda mazuka, wasiomumanya Muungu, wanabvise wasiokuwa na đini, na weo walumwengu. Na pia, inawekwa kwa dzambo đya wantu weonayaga wababa zao na wamama zao, na kwa dzambo đya wayaji wangine. ¹⁰ Na kawii, hi sharia inawekwa kwa dzambo đya wantu wađari, wantu weonayaana na nyuma, na weonakwiwa wantu, weonanena nsuwe na weonayavya ushaahiđi wa nsuwe, ambu wantu wađewonse weonahenda mambo yeyo tsonso na haya mayongweezo ya hachi. ¹¹ Haya haya mayongweezo, yaa humu mwa haya Maagu Mema nipfegejweyo ni Muungu niasumwiye wantu. Ni Maagu Mema dzuu ya Muungu jwa marembo asiyepfungukijwa ni kintu. ¹² Namumpa đuđa Kiriŝto Yesu, Bwana jwehu, animpiye nguvu za kuhendea hi kazi yangu. Namumpa đuđa kwa kunihwaa nami dza muntu, akinitšana nimuhumikiye, ¹³ hađa ingawa hapfađe đura niimunenea mazuka, niimukuntisa đina na kumutsola. Ela Muungu kawa munanso kwangu, kwa dzambo đya kwamba niwa sidzamuhikiza Kiriŝto, na niwa sidzi niyonkihenda. ¹⁴ Bwana kanifwiya ũei muno na kaniyanga kwamba kanitsaka. Kanihendeza nimuhikize na moja na kaniimpa kuwatsaka wahikiza wenzangu, koro hwonse hwakuishini hariani mwa Kiriŝto Yesu. ¹⁵ Hu muneno wambiyeo, Kiriŝto Yesu kadza lumwenguni adzeawapfonye wanabvise, ni muneno wa đugha wa kwamba wantu wauhikize. Nami mimi mwenye, niwa ndimi munabvise muku jwa mwiso. ¹⁶ Ela kwa hiđi hiđi dzambo, Muungu ewa muđei kwangu. Na kanipfonya ili kwamba Kiriŝto Yesu aweze kuwayanga wantu

wangine namuna aivyo mwema na mumpowe. Na kwa dzambo đya kwamba mimi ndimi niyekuwa munabvise muku jwa mwiso, nikaa dza mufaano wa kuyanga kula muntu, kwamba yuđejwone adzeyemuhikiza Kiriŝto anapata maisha ya kuunga na yuungo. ¹⁷ Huyu Haju eyenađawala maishi na kuunga na yuungo, asiyeonekana, na eye Muungu jeje hekeđu, hunamumpa shađu na hila maishi na maishi! Amina. ¹⁸ Timoteo mwanangu, hi amuri nyakuikupfani wewe. Iuđana na hivi vyyuwo vya unabii vinenejwevyo hangu kae na kae dzuuyo. Vigije hivi vyyuwo viwe dza vyeera vya kujwania ndwani nyema, ¹⁹ na ugije kumuhikiza Kiriŝto na uwe na moja wa kukuwambwiiza mema na mazuka. Wantu wangine wayatsa kuuđa mama zao nyema na wainanga hi faro yao. ²⁰ Wangine wao ni ađe Hamena na Alekizanda, niwangiziyeo mikononi mwa Shaatani, wapate kudziyongweeza kutsamukufuru Muungu.

2 Đubva chikuu nichonatsaka kumwambia ni kwamba, mukae mukimuyaviza Muungu đuđa kwa dzambo đyenu na đya wantu wangine na kumuyomba kwa hađa zenu nywinywi na za wantu wangine wonse. ² Wayombeyeni na mahaju na wonse weo na mamulaka, hupate kuishi maisha ya utuvu na ya naghea. Ni humuhile Muungu na huwe na ũabia nyema kwa wangine. ³ Hivi ni urembo, na vinamutsakiza Muungu mupfonya jwehu, ⁴ eyenatsaka kula muntu apfonywe na aimanye hi hachi. ⁵ Koro kuna Muungu mumodza, na kuna na muntu jwa kahi mumodza kahi ya Muungu na wanaadamu, nae ni huyu muntu eyenahanwa Kiriŝto Yesu. ⁶ Jeje kayavya maisha yakwe kuwa điba đya kuwapfonya wantu wonse. Na huu ndiwo ushaahiđi udziyeo na wakati mwema kuyanga kwamba Muungu anatsaka wantu wonse wapfonywe. ⁷ Ndiyo maana nitsanijweyo dza ntumi na mwaalimu jwa wantu wa vyeeti vingine, niwasumwiye haya maagu ye faro ya hachi. Na haya niyokunenani ni đugha, si nsuwe hađa! ⁸ Đubva, kula saa ya mayombo, natsaka hawa wayume wadziyaviyeo kwa Muungu wawe ndiwo wa kuyomba. Na wepfonanwiya dzuu mikono yao kuyomba, nawatseewa na ngoro ambu ngongea. ⁹ Na hawa wake natsaka wakae wakivwaa urembo. Ni wakae wakivwaa nguo za hila. Nawatsekaiya kurembosa nywii kuchia chima, ambu kudziyafađa na vija vya dhahađu, lulu na marinda ghali ghali. ¹⁰ Ishinu, wake Wakiriŝto, ni hađi watsakize na mahendo yao mema, dza ivyonawamala wake wahuniyeo kudziyavya kwa Muungu. ¹¹ Wake ni hađi wawe wantu wa kudziyongweeza na ukimiyama na kwa umpowe. ¹² Siđaki muke jwa kuyongweeza ambu jwa kuwa na mamulaka dzuu ya wayume. Wake ni hađi wakae wakinyamaa mya saa ya mayombo. ¹³ Koro Adamu ndiye aumbijwe đura, kisa kukiumbwa Hawa. ¹⁴ Na Adamu siye akulijwekulijwe hađa. Huyu muke ndiye akulijwekulijwe akigwa nabviseni. ¹⁵ Ela muke anapfonywa kuchiiya na kwa kuvyaa wana, ikiwa kwamba kaiđisa faroni mwa Yesu, akiwa na matsako na udheru, na wema wa ũabia.

3 Hu muneno huu ni muneno wa dughā: Yudejwōse eye na hamu ya kuwa muyongozi jwa tsanganiko kadz-itsania kazi nyema. ² Muyongozi jwa tsanganiko ni hađi awe muntu asiyealaŋika. Ni hađi awe muyume jwa muke mumodza ŧu, awe mutuvu, awe na mvidhyo, awe muntu jwa kuhilwa, awe muntu jwa kukarabisha wageni nyumbani mwakwe na awe muntu eyenaweza kuyongweeza wantu. ³ Ni hađi atseewa muntu jwa kuruma ambu muntu mundwani wala muchikodzo. Ela ni kuwa muntu mumpowe, na ni hađi atseewa muntu jwa kutsaka fwedha. ⁴ Ni hađi awe muntu amanyiye kuisumamia nyumbaye urembo na kuwahendeza wanawe wamuŋii na kumuhila. ⁵ Koro ikiwa kwamba muntu nkadzi haŋa namuna ya kuisumamia nyumbaye, kadzawezadze kuđisumamia ađi tsanganiko dya Muungu? ⁶ Ni hađi atseewa Mukiristo mwanana. Ambu sivyo, anaweza kunjijwa ni kudziona na ahukumigwe ni Muungu, dza vya Shaaŋani evyohukumigwa. ⁷ Pia muyongozi jwa tsanganiko ni hađi awe muntu jwa kwamba anahilwa ni wantu wa nze ya hiđi tsanganiko, ambu sivyo, anaajaiswa na anagwa mikononi mwa Shaaŋani. ⁸ Wahumisi wa matsanganiko nao, ni kuwa wantu wa ŧabŋa nyema na weonahikizika. Ni hađi watseewa wantu wa kunwa mvinyo muno ambu wantu wahamile wa kudzilachia fwedha. ⁹ Ni hađi wagije kuihikiza hi faro ya Kikiristo iyanganyijweyo kwehu na wawe na moja wa kumanya wechokuhendani. ¹⁰ Ni hađi wapimigwe nguzi tswē, na wakionekana ya kwamba ntawa ŧamba zuka, đubva wayatsigwe wahumike. ¹¹ Hawa wakazao nao, ni hađi wawe wantu wa ŧabŋa nyema, na watseewa wantu wa nyano. Ni hađi wawe wantu watuvu na weonahikizika kwa kula kintu. ¹² Muhumisi jwa tsanganiko ni hađi awe muyume jwa muke mumodza, na eyenaweza kuwasumamia wanawe na nyumbaye urembo. ¹³ Hawađe wahumisi wa matsanganiko wadzeohenda kazi nyema, wanadzipatia hila kahi ya Wakiristo wenzao, na wanaweza kunena pfasipfo oga dzuu ya hivi wamuhikiziyevyo Kiristo Yesu. ¹⁴ Hivi nivyokukworeani hi hii ɓaruwa, nyakuyoweeyani kwamba nidzakudza nidze huonane si haŋa kae. ¹⁵ Ela ikiwa kwamba nikawa kudza, hi ɓaruwa inakumanyisa hivi hwivyonamala kudzihwaa kuzimuni mwa tsanganiko dya wantu wa huyu Muungu eye moja. Hiđi tsanganiko niđiyo hi nguzo na musinji wa faro ya Kikiristo. ¹⁶ Na ya kwamba hi ngadzi ye faro yehu ni nkuu, hayo hayo ntaya kajela. Kiristo kadza lumwenguni dza mwanaađamu, na kayanganywa ni huyu Ruhu kwamba ni muhachi. Kaonegwa ni malaika, na nsumwiizi dzuuye zisumwiiwa kwa vyeeti vingine vyonse. Kahikizwa ni wantu wa lumwengu yuzima, na kahwajwa kwenda kwa Muungu mbinguni dzuu.

4 Huyu Ruhu Mudheru kavinena wazi wazi tswē, ya kwamba, nsiku za mwiso, wantu wangine wadzaiyatsa faro ya Kikiristo; wadzakaiya kuuɓa ruhu zizonanena nsuwe na mayongweezo ya Shaaŋani. ² Haya haya mayongweezo yanayawa na kwa makulekule ya wantu wansuwe, weo na akili zifwiyezo dza kwamba zitsiizwa na vyuma vya moho, koro ntawawezi kuhambuya mema wala mazuka. ³ Hawa hawa wantu wanayongweeza wantu ya kwamba ntawa ruhusa ya kuhwaa wake ambu kuđya vyakuđya aina nsiku. Ela Muungu kaumba hivi vyakuđya vyonse hupate kuviđya. Naswi hwiwo wahikiza na humaniyeyo hi hachi ni kuviđya ɓaada ya mayombo ya dudu kwa Muungu. ⁴ Koro kula cha Muungu aumbiyecho ni chema. Ntaku ruhusa ya kintu cha kudzizigwa, ela kula kintu ni kupfokejwa kwa mayombo ya

dudu. ⁵ Kwa dzambo dya kwamba, hichi chuuwo cha Muungu na haya mayombo, yanavihendeza viwe vidheru. ⁶ Haya mambo ukiyawambia hawa wahikiza wenziwo, unawa muhumisi mwema jwa Kiristo Yesu, afalijwe kiruhu kwa mayongweezo ya faro ya Kikiristo na mayongweezo mema ugijiyeyo kuuɓa. ⁷ Ela nkudzokaiye kusikiya ngano za nsuwe za kilumwengu. Ishinu dziyongweeze kuishi maisha ya kimuungu. ⁸ Mazowezi ya mwii yana maana, kwa dzambo dya kwamba yanaungiza nguvu hu mwii. Ela mazowezi ya kiruhu yana maana zaiđi, koro yanayeha faida kwa haya haya maisha ye saasambi na kwa maisha yadzeyokudza. ⁹ Hivi vyyuwo nineneyevyo ni vyyuwo vya dughā vivyonamala kuhikizwa tswē. ¹⁰ Ndiyo maana hwiyokumuđamani na kuhenda kazi na hiđu kwa kwamba hwakudzimukwatyani Muungu eye moja. Jeje ndiye mupfonya jwa wantu wonse, na haswa jwa hawađe wahikiziyeyo. ¹¹ Wapfe hawa wantu hizi amuri na uyawayongweeze haya mambo. ¹² Nkudzowayatse wantu wakubalife kwa dzambo dya kwamba u mwana, ela ikaa dza mufaano kwa hawa wahikiza, kwa kunena kwako, ŧabŋa yako, matsakoyo, na kwa kuhikizika kwako na uishi maisha yasiyo alano. ¹³ Gija kuđisomea hiđi tsanganiko haya matsoro madheru, ukiđifunda na kuđiyongweeza, haŋa nidzefokudza. ¹⁴ Nkudzoyatse kuitumia hi ŧola ya Ruhu upfegejweyo. Hi hii ŧola iyanganywa hapfađe pfa hawa manabii wepfoŧabiri na hawa wazee wepfokupfaza mikono. ¹⁵ Henda haya mambo, na nkudzotsoke kuyahenda ili kwamba wantu wonse wapate kuona kwenda usoni kwa hi kazi yako. ¹⁶ Dziŋunze mwenye, Timoteo, na uy- aŋunze haya mayongweezoyo. Ukigija kuhenda hivi, unadzipfonya wewe na hawa weonakusikiya.

5 Nkudzomubuse muntu mukuu, ela nena nae na umpowe dza kwamba kwakunenani na babajo. Hawa wayume wađođo wahwae dza wanduguzo, ² hawa wake wazee uwahwae dza wamamazo, na hawa wake wađođo wahwae dza waimbuzo pfasipfo kuwa na maŋaro mazuka nao. ³ Wapfe ugijo wake wachiwa weo wachiwa hachi! ⁴ Ela ikiwa kwamba muke muchiwa ana wana ambu wadzukuu, wao ni hađi nguzi wadziyongweeze kuitunza hi nyumba yao kwa kumushooga Muungu. Na kwe hi namuna wanawagalichia dudu wavyazi wao na wabibi zao, koro ndivyo vya Muungu evyonatsaka. ⁵ Huyu muke eye muke muchiwa jwa dughā, asiye muntu jwa kumuŋunza, madzikwatyo yakwe kayaweka kwa Muungu. Siku na musikahi anagija kumuyomba Muungu na kumulacha ugijo. ⁶ Ela muke muchiwa adzingizie maisha ya kudzitsekeza, huyo kesakufwa, haŋa ingawa kakuishini. ⁷ Wapfe hi hii amuri ili kwamba kutseewa na muntu jwa kuwaona na tsowa. ⁸ Ela muntu akitsawaŋunza hawa wantu eo na yuuko nao, na faŋi wantu wa nyumbani mwao, huyo kesakuikana hi faro ya Kikiristo na kakuhendekani viwi kuchia muntu asiyedzahikiza. ⁹ Muke muchiwa jwa kungizwa kwa hi orodha ya wake wachiwa wa tsanganiko, ni huyude ŧu eye na myaka miyongo mihandahu na zaiđi. Na ni hađi awe ewa kahwajwa mweedha mumodza ŧu. ¹⁰ Na ni hađi awe muke amanyikaniye kwa mahendoye mema, dza mahendo ya kuyeya wanawe urembo, kukarabisha wageni nyumbani mwakwe, kukosa maguu ya wantu wa Muungu, kugija wantu weo đinani, na kudziyavya kuhendea wantu kula aina ya hendo dzema. ¹¹ Ela wake wachiwa weo nsii ya myaka miyongo mihandahu, namutsewangiza humu mwa hi orodha ya wake wachiwa wa tsanganiko. Koro hamu zao za kimwii zikiwanjia, wadzaŋamani

kuhwajwa. Ndookomu wanamuyatsa Kiristo, ¹² na wanapata hukumu kwa kuvunza haqi yao wawekeyeo kwa Kiristo. ¹³ Na kawii wanadziyongweeza kudzikaiya basi na kut-sumpa-tsumpa huku na huku, wakinjia na kuyawa madzumba ya wantu. Na si hivyo tu, ela wanadziyongweeza na kuwa wantu wa nyano na vitsampizi, wakinjiya mambo yasiyowamala. ¹⁴ Dubva, ami nindetsaka hawa wake wachiwa wadofo wahwajwe kawii, wavyae wana na watunze madzumba yao, wapate kutsawapfa nyabva wehu kapfango ka kuhunenea mazuka. ¹⁵ Koro wake wachiwa wangine wesakuperuka na wakumuubani Shaatani. ¹⁶ Muke Mukiristo yudejwone, nyumbani mwao kukiwa wake wachiwa, ni haqi awatunze. Hu muzigo nka ruhusa ya kuupfaza tsanganiko, ili kwamba hidi tsanganiko dipate kuwatunza hawa wake wachiwa wasio na wantu tu. ¹⁷ Hawa wazee weonahenda kazi nyema ya uyongozi, na haswa hawa weonasumwiya na kuyongweeza na hidi, wanamala kuhilwa na kuipfwa urembo. ¹⁸ Koro haya matsoro yamba, "Nkudzofunge kanwa ngombe ikwakukuvuniani bvaro." Na "Kula mahenda kazi anamala tubodye." ¹⁹ Nkudzosikiye masitaki ya deyonse dzuu ya muzee, lamuda yawe yayehewa ni mashaahidi wawii ambu wahahu. ²⁰ Ela hawa wazee weonahenda nabvise, wabuse wekeani tswee, ili hawa wangine nao wanjie oga. ²¹ Nyakukuamuruni usoni kwa Muungu, usoni kwa Kiristo Yesu na kwa malaika wadheru, uzigije hizi amuri pfasipfo kuyatsa haqa modza. Na wala nkudzohende mambo kimwana abo na kimwana ano. ²² Nkudzorebve kumupfaza muntu mikono umuvodhwe kwa kazi ya Bwana. Nkudzouwe na mukuruba na nabvise za wantu wangine, dziweke udheruni. ²³ Nkudzokaiye kunwa madzi basi, ela ikaa na kunwa mvinyo kachuchu kachuchu kwa dzambo dya hidi humbodo, koro u muntu jwa kujwaa kutwa. ²⁴ Nabvise za wantu wangine zinaonekana tswee tswee, na zinawayanga wantu wazi kwamba hawa hawa wantu wadzahukumigwa. Ela nabvise za wantu wangine zinadzifitsa zikaonekana mwisoni. ²⁵ Vivyo, mahendo mema yanaonekana tswee tswee, na haqa hayade yasiyoonekana tswee tswee, mwisowe ntayakudzafitsika.

6 Hawade Wakiristo wone weo wahumwa, ni kuwahila maḥwana zao na kula njia. Ni wahende hivi, ili kutsee-wa na muntu jwa kumunenea mazuka Muungu ambu haya mayongweezo yehu ya Kikiristo. ² Na hawade wahumwa weo na maḥwana Wakiristo, ni kutsawanyira, aḥi kwa dzambo dya kwamba wone ni wandugu. Ishinu, ni wawahumikie urembo zaidi, kwa kwamba hawa maḥwana zao, weokufaidikani na hi kazi yao, ni watsakwa wenzao sarini mwa Kiristo. Ni haqi uwayongweeze na kuwafunda hawa wantu, dzuu ya haya mambo haya. ³ Muntu yudejwone eyenayongweeza mayongweezo ya nsuwe na asiyehikiza hivi vyuuwo vya hachi vya Bwana jwehu Yesu Kiristo, na eyenadziza haya mayongweezo yehu ya Kikiristo, ⁴ huyo kanjiwa ni kudziona na nka kintu amanyiyecho. Muntu dzae, ana yut-

samutsamu yuzuka jwa kuheha na kuḍaatiāna na wantu. Na hivi vinayeha kufwiana dea, kutsowana, kutsolana-tsolana, kukajelana kuzuka ⁵ na kuḍaatiāna kusikosa. Haya yonse yanayawana na wantu weo na akili zifwiyezo na wasioimanya hi hachi. Wanaḥara haqa ya kwamba ḍini ni njia ya kumuhendeza muntu awe jabva. ⁶ Gula kumuyomba Muungu na hachi kunamuhendeza muntu kuwa jabva ḍugha, ikiwa kwamba kaḥoseka na hivi evyonavyo. ⁷ Koro hwipfovyajwa ntahukuvyajiwa na kintu, na haqa hukifwa, ntahufwe na kiḍechonse. ⁸ Dubva ikiwa kwamba huna chakuḍya na nguo, nahufurume nevyo hivyo. ⁹ Ela wantu weokutsakani kuwa majabva, wananjia maḍemoni, Shaatani akawagiza. Anawagiza na hamu nyinji na nyinji nzuka nzuka na za uḍyura, zizonawangiza mananzini na kunangwani-nangwani. ¹⁰ Koro tsako dya kutsaka fwedha, ndiḍyo sina dya kula aina ya mazuka. Wantu wangine wapfajwa ni mwori wa kulacha fwedha mumpaka waiyekeza hi faro yao na mwiso wadzingiza sia ya moja. ¹¹ Ela wewe Timoteo, wiye muntu jwa Muungu, dziḥanye na hayo hayo mambo yonse. Jwania kuwa muntu jwa kuhenda miro ya Muungu. Jwania kuwa muntu mudheru, muntu jwa faro, muntu jwa matsako, muntu jwa kuitisa, na muntu mumpowe. ¹² Dza vya muntu jwa mbio evyonamuḍama akiwa kuḍaramani, nawe henda mala wiyonaweza uwe Mukiristo wiyenahikizika, upate kupata ḥubvo dya maisha ya kuunga na yuungo. Koro ndiyo maisha ya Muungu akuhaniyeyo, wipfoḥima faro yako usoni ya mashaahidi wenji na wenji. ¹³ Na nyakukuamuruni usoni kwa Muungu, eyenapfa viumbe vyonse maisha, na usoni ya Kiristo Yesu, ayaviye ushuhuda wa hachi usoni ya Pontio Pilato: ¹⁴ Igije na kuitii hi amuri pfasipfo kuḥeteleka mumpaka nsiku ya Bwana jwehu Yesu Kiristo adzefouja. ¹⁵ Kuujakwe, kudzayehewa ni Muungu, kwa wakatiwe mwenye. Jeje ni Muungu jwa marembo na ndiye jeje hekeḥu eyenatawala, koro ni Haju jwa mahaju na Bwana jwa maḥwana. ¹⁶ Jeje hekeḥu ndiye eyenaishi maishi. Anaishi kwiko muyanga usioweza kufikika hafufi. Ntaku muntu amuoneye wala adzeyeweza kumuona. Jeje napfegwe shaḍu na agije kuḥawala haqa pfasipfosia! Amina. ¹⁷ Waamuru hawade weo majabva huju huju lumwengu, watsedziona na wala watsedzikwatya hu huu ujabva usiwo maana. Ishinu nawadzimukwatye Muungu, eye mubalicha jwa kuhupfa kula kintu cha kuhutsekeza. ¹⁸ Waamuru wahende mema, wawe majabva wa mahendo mema, wawe wabalicha na wawe wantu wa kugeana wevyonavyo. ¹⁹ Kwe hi namuna wanadziwekea nkandi idzeyowa musinji wa nguvu wa maisha yadzeyokudza. Na ndipfo wadzepfodzipatia maisha ya ḍugha. ²⁰ Timoteo, yaḥunze haya uyapfegejweyo kuyaḥunza. Dziḥanye na vyuuwo vya kilumwengu na yudaḥo jwa uḍyura, jwa wantu wangine wejonajuhana "umanyi," kimatsowa. ²¹ Koro wangine wao wambiyeyo wana hu huu umanyi, mwiso waiyekeza hi faro yao. Tei ya Muungu naiwe pfamodza nanywi nyonse.

2 Timoteo

1 Mimi Paulo, nitsanijwee ntumi jwa Kiristo Yesu kwa miro ya Muungu, nisumwiiye dzuu ya hi ahađi ya maisha hwiyonayo, hukiishi hariani mwa Kiristo Yesu, ²nyakukworeani wewe Timoteo, mwanangu nitsakiye. Muungu Baba na Kiristo Yesu, eye Bwana jwehu, nakuvodhye nto, akufwiye ũei na kukupfa maisha ya naghea. ³Nyakumuyavizani ũuđa Muungu, niyekumuhmikiani na moja mumodza, dza viviđe vya wabibi zangu weyowaki-henda. Kula nikwaakuyombani, namuyaviza ũuđa siku na musikahi kwa dzambođyo. ⁴Nyakukumbukani mitsozi iyokubiga bagwi, hwipfohukiđamana, nami nyakuđamanini kukuona muno, nipate kudzajwa ni tsekea. ⁵Nyakukumbukani hi faro kariđu wiyonayo, faro dze ya yaajejo Luise na mamajo Yunaisi weyokuwa nayo. Nina hakika ya kwamba hi hii faro unayo. ⁶Ndiyo maana niyokukumbusyani, uitumie vya kuđosa hi ũola ya Muungu akupfiyeyo, nipfokupfaza mikono. ⁷Koro Muungu nakahupfa Ruhu jwa woga hađa. Jeje kahupfa Ruhu jwa kuhungiza nguvu na eyenahupfa matsako na kuhupfa kudzimiza hutsehenda mazuka. ⁸Đubva, sione yutswa kushuhudja kwa dzambo dya Bwana, na wala nkudzonioneye yutswa mimi kwamba nifungwa kwa dzambo dyađakwe. Ishinu, dzifunge kukunta đina dze vyangu, kwa dzambo dya haya Maagu Mema, na Muungu anakupfa hizi nguvu za kuiđisia. ⁹Jeje kahupfonya na kahuhana huwe wantuwe mwenye. Ela si kwa dzambo dya mahendo yehu, kenge ni kwa kusudji dyađakwe mwenye na kwa dzambo dya ũeiye. Kahufwiya ũei kwa njia ya Kiristo Yesu, hađa kađila lumwengu ntajudzaumbwa. ¹⁰Ela sasa, hi ũeiye huiona kwa kudza kwa Kiristo Yesu, mupfonya jwehu. Na kuyawana na haya Maagu Mema, humanya ya kwamba Kiristo kazishinda nguvu za kifo na kahuwezesha kuwa na maisha yasiyosia. ¹¹Muungu kanitsana mimi dza ntumi, nisumwiiye na kuyayongweeza haya Maagu Mema. ¹²Ndiyo maana niyokukuntani đina dzevihivi. Ela sidzafwa moja, koro huyu nimuhikiziye nimumanya ya kwamba ni ga. Nina uhakika wa kwamba, ana uwezo wa kuyamia haya animpiyeyo, mumpaka nsiku ya mwiso. ¹³Vigije na nguvu hivi vyuuwo vya hachi nikuyongweezeyeyo. Hivi vyuuwo navikae dza mufaano wako wa kuuđa na ugije kumuhikiza Kiristo na kuwatsaka wangine, koro hwaahariani mwa Kiristo Yesu. ¹⁴Iđunze hi nkandi ya maana ya haya Maagu Mema uipfegejweyo ni Muungu. Iđunze kwa nguvu za Ruhu Mudheru, huyu eyenaishi kuzimuni mwehu. ¹⁵Dza umanyiyeyo, wantu wonse wa dymbo dya Asia wanifađula. Na wangine wao ni ađe Figelo na Hamogene. ¹⁶Ela Bwana naifwiye ũei nyumba ya Onesiforo, kwa dzambo dya kuningiza moja kwakwe myeedha minji. Wala kuwa gerenani kwangu, ntakukumugiza jeje yutswa. ¹⁷Ishinu epfokudza Rumi ũu, kanjia kunilachani hađa adzepfoakiniona. ¹⁸Nawe kumanya urembo muno namuna animpiyeyo ugijo hukudje Efeso. Nyakumuyombani Bwana amufwiye ũei hiyo hiyo nsiku ya hukumu!

2 Đubva wewe mwanangu, haya matsako ya Muungu hwiyonayo hariani mwa Kiristo Yesu, nayakungize nguvu. ²Hayade mayongweezo nikupfiyeyo usoni ya mashaahidi wenji na wenji, yahwae uyawayongweeze wantu weonahikizika, wadzeoweza kuwayongweeza na wantu wangine. ³Dzifunge kukunta đina dzaswi, dza asikari muđifu jwa Kiristo Yesu. ⁴Ntaku asikari eyenawa kazini, akayatsa kudzitsakiza kwa mukuuwe, akanjia kudzingizani-ngizani kwa maisha ya wantu wa kawaiđa. ⁵Na muntu anjiye mashindano ya mbio, nkawezi kushinda apfegwe ũubvo, ikiwa kwamba nkakuuđa hizi sharia za mbio. ⁶Dza vivyo, muntu jabva jwa kuima ndiye eyenamala kupata haya mavuno ya đura. ⁷Yađarie haya mambo nikwambiiyeyo, na Bwana anakuwezesha kuimuka kula kintu. ⁸Kumbuka kwamba Yesu Kiristo, kayawa sindo wa haju Đauđi na kafufujwa kuyawa kwa wafu. Na haya ndiyo haya Maagu Mema niyonasumwiiya. ⁹Na kwa dzambo dya haya Maagu Mema niyonasumwiiya, nyakukuntiswani đina, na ninjia hađa kufungwani minyoro dza kwamba niwa muhenda mazuka. Ela chuuwo cha Muungu ntakiwezi kufungwa minyoro. ¹⁰Đubva, nabea mazuka yonse kwa dzambo dya watsanwa wa Muungu, ili nao wapate kupata mupfonya kuyawa kwa Kiristo Yesu, pfamodza na maisha ya kuunga na yuungo. ¹¹Hu muneno hu ni muneno wa đugha: Ikiwa kwamba hufwa na Kiristo, pia hudzaishi pfamodza nae. ¹²Ikiwa kwamba hugija kuiđisa, pia hudzađawala pfamodza nae. Ikiwa kwamba humukana jeje, nae pia anahukana. ¹³Hukitsowa kuwa wahikizika, jeje nkayatse kuwa muhikizika, kwa kwamba jeje nkawezi kuvunza ahađi yakwe. ¹⁴Hawa wantuwo, wakumbusye haya mambo. Wakanye kwa sari dya Bwana, watsekaiya kuđaađia vyuuwo. Huko kuđaađiana ntakumusaidje yuđeđwone, ishinu kunananga faro za wantu wadzeovisikia. ¹⁵Đema mala wiyonaweza upate kuhikizika kwa Muungu, uwe muhumisi asiyeionea yutswa kaziye na eyenayongweeza urembo hi hachi ya haya Maagu Mema ya Muungu. ¹⁶Dziđanye na vyuuwo visivyo maana, vivyonangiza wantu kuhendani mazuka zaiđi na zaiđi. ¹⁷Mayongweezo dzayo, ni dza kilonda ndugu kischopfowa. Na wangine weonayongweeza hayo hayo mayongweezo ni ađe Hamena na Fileto. ¹⁸Hawa wantu wowii waiyatsa hi njia ya hachi, na wakunangani-nangani faro za hawa wahikiziyeo. Wanayongweeza kwamba, hu ufufuo si dzambo đidzeđyohendeka, ela wanakwamba wisakuhendeka. ¹⁹Ela Muungu kađisumamisa hiđi tsanganiko dyađakwe dza musinji mumu gu usiosukusika. Na hu musinji woregwa hivi vyuuwo hivi: "Bwana kamanya weo wakwe." Na kawii woregwa hivi: "Yuđeđwone ambiye njwa Bwana, ni hađi ayayatse mazukaye." ²⁰Kuzimuni mwa nyumba nkuu, kunakaa kukiwa na vija vya namuna garagara. Vingine vinaelekanywa na fwedha ambu dhahađu, na vingine vikawa vya muhi ambu vya haka. Vija vingine vinatumika byeka kwa mambo ya hila, na vingine vikatumika kwa mam-

bo ya kawaida. ²¹ Na muntu akidzidheresa na mazuka yonse, anawa dza kija cha kutumika byeka kwa mambo ya hila. Anatsanigwa ni Muungu na anawa muntu jwa maana kwa Bwana, jwa kuhenda kula aina ya kazi nyema. ²² Timoteo, nkudzohekwe ni t̄amaa za udyana, ela jwania kuishi maisha mema, uwe muhikizika kwa Kiristo, na uwatsake Wakiristo wenziwo na kuwa na naghea nao. Wewe pfamodza na hawaḁe wonse weonamuyomba Bwana na moja mumodza hendani dzevihivi. ²³ Ela wantu weo na yuḁaḁo jwa udyura na jusijo maana, wakaiye kuye. Koro kumanya ya kwamba yuḁaḁo dzajo, mwiso junasia na kuheha. ²⁴ Na muhumisi jwa Bwana ni kutsaawa muntu jwa kuheha. Ni haḁi awe mumpowe kwa wantu wonse, na awe mwaalimu mwema na eyenaiḁisa. ²⁵ Akwakuwafundani hawa weonamupfinga, ni awafunde na umpowe. Pfangine Muungu anawapfa kupfyehuzama mama, na wanaimanya hi hachi. ²⁶ Na ndipfo pfa akili zao zidzefowagalila na wadzefoweza kumuḁarama Shaatani, eyewaheka akiwahendeza wahende miroye.

3 Yaweke akilini haya: Nsiku za mwiso kudzawa ngera za ḁina. ² Wantu wadzawa na umimi, uhamile, kudziona na uchikodzo. Wadzawa wantu wa vitsolo, wasiowasikia wavyazi wao, wasio ḁuḁa, na kuwa wanabvise wasio ḁini. ³ Wadzawa wantu wa myojo myumu na wasiofwiya ḁei wenzao. Wadzawa wantu wa nyano, weo wawwoku na weo na ugaiḁi. Dzambo ḁiḁedyonse ḁiḁyo dzema wanaiḁukia. ⁴ Wadzawa wantu wasiohikizika, weo na musindiiyo na weo na kudziona kwini. Wadzatsaka raha, zaiḁi ya kumutsaka Muungu. ⁵ Nanze wanaonekana wantu wachuuwo, ela mahendo yao yanayanga kwamba wakuikanani hi nguvu ye chuuwo cha Muungu. Dziḁanye na wantu dzao. ⁶ Wangine wao wanadzingiza madzumbani mwa wantu, wakaheka akili za wake wasio musumamo, wazihopfejweo ni mpuha ya nabvise zao na wakitaawiligwa ni kula aina ya t̄amaa. ⁷ Hawa wake meshi wakudemani kudziyongweeza mambo mapfya, ela hi hachi ntawawezi kuimanya meshi! ⁸ Dza hiviḁe vya Yenesi na Yambure wamupfingiyevyo Musa, ndivyo vya hawa wantu wevyokuipfingani hi hachi. Hawa ni wantu weo na akili zifwiyezo na wasiomuhikiza Kiristo ḁugha. ⁹ Ela kufaulu kwao ntakuwezi kwenda kuye. Hivi viwahendekeyevyo aḁe Yenesi na Yambure, ndivyo vidzevyowahendekea hawa hawa wantu. Na kula muntu anamanya namuna waivyo waḁyinga. ¹⁰ Ela wewe Timoteo, kuyamanya haya mayongweezo yangu, kuumanya hu mwenendo wangu, na kuyamanya haya yeyonanimuḁa maishani mwangu na haya nihikiziyeyo. Kumanya namuna niḁisiyevyo mya mya maḁinani, kumanya namuna ya matsako yangu yaivyo na namuna niyonikidzimiza. ¹¹ Kumanya namuna nionesejwevyo tsungu na kukuntiswa ḁina nipfokuwa Antiokia, Ikonio na Lusitira. Yewa maḁina mazuka muno niḁisiyeyo! Ela Bwana kaniyavyanya na haya haya maḁina yonse. ¹² Hawaḁe wonse weonatsaka kuishi maisha madheru hariani mwa Kiristo Yesu, wanakuntiswa ḁina. ¹³ Ela hawa wantu wazuka na weo na makulekule wanahamaḁa kuwa wazuka, wakikulakula wantu wangine na kukulwakulwa wao wenye. ¹⁴ Ela wewe igije hi hachi uyongwezejweyo na uihikiziyeyo, koro hawa wakuyongwezejweyo kuwamanya kwamba ni wahikizika! ¹⁵ Na haya matsoro madheru kuyamanya hangu udyanani mwako. Haya matsoro yanaweza kukupfa mvid-

hyo, iyonakuwezesha kupata mupfonyo, kwa kumuhikiza Kiristo Yesu. ¹⁶ Matsoro yonse yana nguvu za Muungu, na yana maana kwa kuyongweezea, kumukanyia muntu, kumuyangia muntu njia na kwa kumufundia muntu apate kuishi maisha ya kumutsakiza Muungu. ¹⁷ Ndookomu muhumisi jwa Muungu akisakuyamanya haya yonse, anawa kaimanya kaziye urembo, na anaweza kuhenda kula aina ya kazi nyema.

4 Kwa dzambo ḁya kudza kwa Kiristo Yesu dza haju, nyakukuamuruni usoni kwa Muungu na kwa Yesu Kiristo, adzeewahukumumu weo moja na wafwiyeo: ² Sumwiiya hichi chuuwo. Wewe gija kukisumwiiya ngera zonse, uwe wakatiwe ambu utseewa wakatiwe. Kisumwiiye kuwafunda wantu, kuwabusa na kuwangiza moja, na wayongweeze na umpowe. ³ Koro ngera zakudzani za wantu kudziza kusikiya mayongweezo ya hachi. Ishinu wadzakaiya chaka cha kusikiya mambo garagara, na wanadziundukizia waalimu wenji na wenji wa kuwambia haya weyonatsaka kuyasikia. ⁴ Wadzayatsa kuisikiya hi hachi wananjia kusikiyani ngano za nsuwe. ⁵ Ela wewe, zigwaze akilizo kwa kula hali. Itisa maḁinani, ugije kusumwiiya haya Maagu Mema. Henda kula kintu chichonakumala kuhenda dza muhumisi jwa Muungu. ⁶ Ami le, nsiku zangu za kuyavigwa dza mvuugiya zimaafika. Na nsiku zangu za kufwa zimaawa hafufi. ⁷ Dza vya muntu jwa mbio, nihenda kula niwezeeyecho na hizi mbio nizidarama nizisa, na faro yangu sikuiyekeza. ⁸ Na sasa hiḁi ḁubvo ḁya kushinda kwangu dyakuniindani. Naḁyo ni ḁubvo ḁya kwamba niweza kuishi maisha ya udheru. Bwana, muhukumu jwa hachi, kadzaḁinimpa hiyo hiyo nsiku ya mwiso. Na nakudzadzinimpa mimi ḁu, ela na hawaḁe wonse weokuyoweeyani na hamu kuuja kwakwe. ⁹ Dema kula udzevyoweza udze huku haraka huonane. ¹⁰ Koro Dema kahekeka na mambo ya huju huju lumwengu, na kaniḁarama kachia Tesalonike. Ae Kireseni kenda Galatia, na Tito kachia Dalmatia. ¹¹ Na Tukiko nimuhuma Efeso. Ahafiye nami ni Luka jeje hekeḁu. ḁubva ukwakudzani, muhwa na Marko udze nae, kwa dzambo anaweza kunigijija hi kazi. ¹³ Uk-wakudzani, ḁiyehi hiḁi koti ḁyangu niḁiyatsiyedyo na Kapo hukuḁe Tiroa. Viyehi na hivi vyuo, haswa hiviḁe vielekanyijwevyo na nchingo. ¹⁴ Huyu Alekizanda mufuya vyuma, kanihenda mazuka menji muno. Bwana anamuiḁa kwa haya ahendeyeyo. ¹⁵ Wewe mwenye dziḁunze nae, kwa dzambo ewa kayapfinga vyumuni haya mayongweezo yehu. ¹⁶ Huḁe mweedha wa ḁura nipfosumama ḁubini kudziheheha, ntakwiwa muntu anineneeye. Kula muntu kaniḁarama. Nyakuyombani Muungu atsewiwaḁalia. ¹⁷ Ela Bwana kanisumamia na kunimpa nguvu. Ndookomu haya Maagu Mema yonse niweza kuyasumwiiya yapate kusikijwa ni wantu wonse wa vyeeti vingine, na Muungu mwenye kanipfonya na kufwa. ¹⁸ Bwana ananipfonya na mazuka yonse, na ananipfiika salama kwa uhaju wakwe wa mbinguni. Bwana ashadwe maishi na maishi! Amina. ¹⁹ Nikedhyea Pirisila na Akwila na nyumba ya Onesiforo. ²⁰ Erasto kahafa Korinto, na Tirofimo nimuyatsa Mileto, kwa kwamba ni mujwazi. ²¹ Dema kula njia, udze sika asidzaḁabva. Ebulo, Pudeni, Lino, Kilaudia na hawa wandugu wangine wonse, wamukedhya nto. ²² Bwana nawe pfamodza nawe ruhuni mwako. Na ḁei ya Muungu naiwe pfamodza nanywi nyonse.

Tito

1 Mimi Paulo, muhumisi jwa Muungu na ntumi jwa Yesu Kiristo, nyakukworeani wewe Tito. Nihumigwa ni-wambake faroni watsanwa wa Muungu na niwayongoze kuimanya hi hachi iyonayongweezwa ni dini yehu. ² Hi hii hachi inahupfa madzikwatyo ya kupata maisha ya kuunga na yuungo. Muungu ndiye ahuahidiye swiswi haya haya maisha hangu lumwengu ntajudzaumbwa. Na jeje nkanene nsuwe. ³ Muungu mupfonya jwehu kayahuyanga haya haya Maagu Mema kwa wakati mwema. Kayanimpa haya haya Maagu Mema niyasumwiiye, nami ndivyo nivyokuhendani. ⁴ Nyakukworeani wewe Tito, wiye mwanangu hachi kwa haya huhikiziyeyo hwonse. Muungu Baba na Kiristo Yesu mupfonya jwehu, nawakuvodhye na kukupfa naghea nto. ⁵ Nikuyatsa Kirete upate kuyaelekanya hayađe mambo yeyokuwa tsonso na utsane wazee wa matsanganiko kula mudzi. Yaweke akilini haya nikuđamiyeyo: ⁶ Muzee jwa tsanganiko ni kutsaawa na untu muzuka udewonse. Ni hađi awe muyume jwa muke mumodza. Wanawe ni hađi wawe wantu wahikiziyeyo, wasio ƚabia nzuka na weonađii wavyazi wao. ⁷ Na kwa kwamba muyongozi jwa tsanganiko ni muntu jwa kusumamia kazi ya Muungu, nka ruhusa ya kuwa na ƚamba zuka. Na ni hađi atseewa muntu jwa kudziona, atseewa muntu jwa ngoro za mpuyani, atseewa muntu jwa kuruma, atseewa muntu mundwani ambu muntu muhamile jwa kudzilachia fwedha. ⁸ Ishinu, ni hađi awe muntu jwa kukarabisha wageni nyumbani mwakwe, na awe muntu at-sakiye mema. Ni hađi awe muntu jwa kudzimiza, muntu jwa kuhenda yeyo ya hachi, muntu mudheru na muntu jwa kuwa na chima. ⁹ Ni hađi akigije gu hichi chuuwo chichonahikizika dza viviđe chivyoyongweezwa. Na kwehii namuna anawangiza moja na wantu wangine kwa haya mayongweezo ya hachi na kuwakanyera hawađe weokuyapfingani haya mayongweezo. ¹⁰ Koro kuna wantu wenji wapinzani na weonawakulakula wenzao na vyyuwo visivyo maana, na hawa haswa ni hawa Wakiristo weokuwa wantu wa dini ya Kiyahuđi. ¹¹ Ni hađi wanyamazwe, kwa kwamba wakunangani faro za madzumba mazima mazima, kwa kuyongweeza haya mayongweezo ya nsuwe yasiyomala kuyongweezwa. Huju huju yutswa wakujuhendani kudzilachia fwedha. ¹² Hađa mumodza jwao wao wenye, eyekuwa nabii, ewa kamba, "Wakirete meshi wananena nsuwe, waa dza binensa, ni wantu malafa na ni wachaka muno." ¹³ Na hivi aneneevyo ni dughu. Dubva hawa wayongweeza nsuwe wabuse vyumuni, wapate kuwa na faro nyema ya Kikiristo, ¹⁴ na watsekaiya kusikiya ngano za nsuwe za Kiyahuđi na maamuri ya wantu waidziziyeyo hi hachi. ¹⁵ Kwa hawađe weo wadheru, ntaku kisichokuwa kidheru. Ela kwa hawađe wanangijweo ni nabvise na wasiohikiza, ntaku chicho kidheru, koro akili zao na myojo yao inangwa ni nabvise. ¹⁶ Wanakwamba wamumanya Muungu na huku mahendo yao yanayanga ya kwamba ntawamudzi. Hawa ni wantu wa

Muungu ađukiiyeyo, wasiomuđii na wala wasioweza kuhenda dzambo dzema dideđyonse.

2 Ela wewe ni hađi uyongweeze haya mayongweezo ya hachi. ² Wambe hawa wazee wa kiyume wawe wantu watuvu, wantu wa ƚabia nyema, wantu wa mvidhyo, na wawe wantu wa faro, wantu wa matsako, na wantu wa kuiđisa. ³ Na dza vivyo, wambe hawa wake wakuu waishi maisha ya udheru na watsekaiya mambo ya nyano ambu wawe wahumwa wa mvinyo. Ni hađi wayongweeze yeyo mema, ⁴ ili kwamba wake wađođo wadziyongweeze kuwatsaka wayume wao na wana wao. ⁵ Ni hađi wawayongweeze kuwa wake wa akili na wadheru na kuwa wahidu, weonawađii wayume wao, ili kutseewa muntu jwa kuchinenea mazuka chuuwo cha Muungu. ⁶ Dza vivyo, wafunde hawa wayume wađođo wawe wantu wa kudzimiza. ⁷ Wewe mwenye ni hađi uwe mufaano wa mahendo mema kwao kwa kula dzambo udzeđyohenda. Waa muntu jwa kuhikizika na wiyenamuuđama ukwakuyongweezani. ⁸ Ikaa ukuyongweeza mambo yeyo sawa kabisa, ya kwamba ntayawezi kukungiza kwalatwani, ili upate kuwakanyera hawa nyabvao, watseepata kintu kizuka kidechonse cha kunena dzuu yehu. ⁹ Wambe hawa weo wahumwa, wawađii mađwana wao na wawatsakize kwa kula kintu. Ntawa ruhusa ya kwambukuyana nao ¹⁰ ambu kuwakwiwiya. Ishinu, ni hađi wayange kuwa wahikizika kwa kula kintu. Na kwe hi hii namuna, mahendo yao yanayeha shađumea kwa hichi chuuwo cha Muungu mupfonya jwehu. ¹¹ Koro Muungu kayanga matsakoye makuu kwa kuwayeha mupfonyo wantu wonse. ¹² Hayo hayo matsakoye, yakuhuyongweezani kwamba huyatse kuishi maisha mazuka na ƚamaa za kilumwengu, huishi maisha ya kudzimiza, yeyo madheru, na ya kimuungu humu humu lumwenguni, ¹³ huku hukiindiya hiyo Nsiku ya tsekea hwiyoukieghatani. Hiyo hiyo Nsiku, marembo ya Muungu jwehu mukuu na mupfonya jwehu Yesu Kiristo yanaonekana. ¹⁴ Jeje kadziyavya maishaye kwa dzambo dyyehu, ahupfonye na mazuka yonse na kuhudheresa na nabvise zehu, huwe wantuwe jeje hekeđu weo na hamu ya kuhenda mambo mema. ¹⁵ Haya ndiyo haya mambo wiyonamala kuyongweeza. Na kwa uwezo wako wonse wiwo nao, wafunde na kuwabusa hawa weonakusikiya. Dziza muntu jwa kukubalifa.

3 Wakumbusye hawa wantuwo wawe wakiwađii kwa kula namuna hawa wađawala na wantu weo na mamulaka, na wadzifunge kuhenda kula aina ya dzambo dzema. ² Nawatsekaiya nyano na kuwa wantu wasio na naghea, ela nawawe wantu wa kusikiana, na meshi wawe wampowe kwa kula muntu. ³ Koro swiswi wenye đura hwiiwa wantu mađyura, husiwomuđii Muungu na hwaariyeyo. Hwiiwa wahumwa wa ƚamaa zehu za kudzitsekeza na wahumwa wa kula aina ya raha. Maisha yehu yonse yasiya mazukani na kufwiyanani dea; wantu wehukeva naswi hwiwakeva. ⁴ Ela wema na matsako ya Muungu mupfonya jwehu yepfo-

hudzia, ⁵ hupfonywa. Na nkakuhupfonya kwa dzambo dya mambo mema huhendeyeyo, ela ni kwa dzambo dya kuhufwiya t̄ei. Muungu kahupfonya kuchiiya na kwa nguvu za Ruhu Mudheru, eyenahupfa kuvyajwa upfya na kuwa na maisha mapfya kwa kuhudheresa kiruhu. ⁶ Muungu kamuhukakanyia Ruhu Mudheru kwa winji, kuchiiya na kwa Yesu Kiristo mupfonya jwehu, ⁷ ili kwamba, kwa kuhufwiya t̄ei kwakwe, hupate kungizwa hariani mwa sawa na Muungu, kisa hupfokee haya maisha ya kuunga na yuungo hudzikwat̄iyeyo kuyapata. ⁸ Hivi ni vyuuwo vya d̄ugha. Nat-saka uyangizie hiḁu haya mambo, ili kwamba hawaḁe wamuhikiziyeo Muungu, wamuud̄amie kuhenda mambo mema. Wakihenda hivi ni urembo na vina maana kwa kula muntu. ⁹ Ela wewe, dziṭanye na yuḁaṭo jwa uḁyura na ut-sekaiya milongo miyeya miyeya ya masari ya wabibi zenu na wala utsenja matsowanoni na kuhehani dzuu ya hi Sharia.

Haya ni mambo ya uḁyura na yasiyo maana. ¹⁰ Na muntu jwa kuyeha migawikano, mukanye d̄ya ḁura na d̄ya pfii, na akitsasikia, yawana nae. ¹¹ Kumanya ya kwamba muntu dzae kaara hi njia, na kakuhendani nabvise, na vyakuyanganani tswee kwamba kakutsoweani. ¹² Nikisa kumuhuma Atema ambu Tukiko kwako, ḁema kula njia udze Nikopoli, huku nihuniyeko kwendakaa huyu sika. ¹³ ḁema kula udzeyoweza, kumumpa ugijo huyu wakili Zena na Apolo wakiwa charoni mwao, na uṭunze kwamba ntawa t̄uri wa kintu. ¹⁴ Hawa wantu wehu ni kudziyongweeza kuhendea wantu mema, wayavye vyao kwa wantu weo na t̄uri wa d̄ugha. Nawatsekaiya kuishi maisha yasiyo maana. ¹⁵ Hawa wonse weo pfamodza nami hapfa wakukedhya nto. Huked-hyeye hawa weo waḁamu zehu wa faro. T̄ei ya Muungu nai-we pfamodza nanywi nyonse.

Filemoni

1 Mimi Paulo nifungijwee gerenzani kwa dzambo dya kuyasumwiiya haya Maagu Mema dzuu ya Kiristo Yesu, ndimi niyekworani hi hii baruwa pfamodza na ndugu yehu Timoteo. Nyakukworeani wewe ndugu Filemoni wiye muhumi mwenzehu hukutsakiyee muno. ² Cha dura, hukedhyeye hi di tsanganiko didyonayomba nyumbani mwako, na imbu dya Afia, pfamodza na ndugu Arikipo eyenayaheha haya Maagu Mema dza asikari mwenzehu. ³ Muungu Baba na Bwana jwehu Yesu Kiristo nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. ⁴ Ndugu Filemoni, kula nipfonawa kukuyombeani nakaa na kumuyaviza dudu Muungu jwangu, ⁵ koro nakaa na kusikia namuna umuhikiziyevyo Bwana Yesu, na namuna uwatsakiyevyo wantu wonse wa Muungu. ⁶ Nyakukuyombeani kwamba hivi wivyonakaa na kuhariana na wahikiza wenzwiwo, ugije kuhariana nao zaidi na zaidi. Koro ukihenda hivi, unapata kuzimanya hizi kazi nyema nyema zonse wizonaweza kumuhendea Kiristo. ⁷ Ndugu yangu mutsakwa, mimi mwenye nina tsekea nkuu muno na haṭa hu moja wangu uniingamaa kwa dzambo dya kwamba haya matsako wiyonayo kwa wantu wa Muungu yanakaa na kuwangiza moja muno. ⁸ Ndookomu kwa dzambo dya kwamba hwonse hu ndugu humuhikiziyee Kiristo, sikwakushoogani kukuamuru kwamba uhende hivi dya wivyonamala kuhenda. ⁹ Ela kwa dzambo dya hivi hutakananiyevyo, niona kwamba heri nikuyombe kuliko kukuamuru. Ndiyo maana mimi Paulo niye jarisa, na nifungijwee gerenzani kwa dzambo dya Yesu, nyakukuyombeani dza bamujo. ¹⁰ Nyakumuyombeani Onesimo kwako, eye mwanangu jwa kiruhu. Koro hivi hivi niivyo gerenzani nimusumwiiya nae kagala muhikiza. ¹¹ Gula dura Onesimo nkewa na maana muno kwako le, ela sasa ana maana kwako na kwangu pia. ¹² Onesimo mwana nimutsakiye dza moja wangu, nyakumugalichani kwako. ¹³ Ninkitsaka muno kwamba nikae nae ili aweze kunimpa ugijo pfantu pfako,

kwa hu huu muḁa nifungijweo gerenzani kwa dzambo dya kuyasumwiiya haya Maagu Mema. ¹⁴ Ela sikutsaka kuhenda dzambo didedyonse pfasipfo ruhusa yako. Na nihenda hivi ili ugijo udewonse udzeotsaka kunimpa, uweze kuunimpa kwa miro yako wewe mwenye pfasipfo kusharutiswa. ¹⁵ Pfangine sabaḁu ya Onesimo ya kuṭanywa kuye nawe kwa muḁa mufufi, ni kwamba adzeaweze kuwa jwako maishi. ¹⁶ Ela sasa si muhumwa ṭu, kenge ni ndugu mwenzehu amuhikiziyee Kiristo. Mimi nimutsaka muno. Na nimanya ya kwamba, wewe unamutsaka zaidi, dza muhumwao na pia dza ndugu amuhikiziyee Bwana. ¹⁷ Dubva kwa kwamba mimi unakaa na kunihwaa dza muhumisi mwenzwiwo, basi Onesimo nae mupfokeye urembo dza kwamba kwakunipokeani mimi mwenye. ¹⁸ Ikiwa kwamba kakutsowea kwa njia idedyonse, ambu ana rando didedyonse kwako, diṇitaliye mimi. ¹⁹ Hapfa, mimi Paulo nyakworani na mukono wangu mimi mwenye, kwamba, "Akiwa na rando didedyonse naḁiipfa mimi." Na ntai haḁya ya kukukumbusya kwamba, haṭa nawe una rando kwangu kwa dzambo dya haya maisha mapfya upatiyeyo kuchiiya nami. ²⁰ Dubva ndugu yangu, nyakukuyombani kwa sari dya Bwana kwamba, unihendeye hu huu wema ili uweze kuningiza moja dza Mukiristo mwenzwiwo. ²¹ Hivi hivi nivyokukuyeheani hi hii baruwa, nina hakika kwamba unahenda haṭa zaidi ya hivi nikuyombeyevyo. ²² Natsaka uniwekeye chumba cha kudza nikae, koro nina maṭumaini kwamba Muungu anayasikia haya mayombo yenu na ananiyatsa niuje huko kwenu si haṭa kae. ²³ Huyu mwenzangu Epafuro hufungijwee pfamodza gerenzani kwa dzambo dya kumuhumikia Yesu Kiristo, kakukedhya nto. ²⁴ Na hawa wahenda kazi wenzangu, aḁe Marko, Arisitako, Dema na Luka, nao pia wakukedhya nto. ²⁵ Ṭei ya Bwana jwehu Yesu Kiristo naiwe pfamodza nanywi nyonse. Ikaani naghea.

Waeburania

1 Kae Muungu ekinena na wabibi zehu myeedha minji na minji kwa njia garagara, kuchiiya na kwa hawa manabii. ² Ela hizi hizi nsiku, ziizo nsiku za mwiso, Muungu kakunenani naswi kuchiiya na kwa Mwanawe. Hangu lumwengu ntajudzaumbwa, Muungu kamutsana kudza mumpa kula kintu kiwe chakwe, na kajuumba hujumwengu kuchiiya na kwa huyu Mwanawe. ³ Huyu Mwana kakuyangaani na marembo ya Muungu, na jeje ka da na Muungu. Jeje ndiye eyekujuwekani lumwengu yuzima kwa nguvu za chuuwoche. Kahudheresa nabvise zehu kisa kakaa mukono kuyume wa Muungu awee mbinguni. ⁴ Huyu Mwana jwa Muungu kahendezwa kuwa mukuu kuchia hawa malaika, dza vya saridye apfegejwedyo diivyo kuu kuchia haya masari yao. ⁵ Koro Muungu nkakunena na malaika yudejwone, amwambe, "Wewe u Mwanangu, yeo niku-vyaa." Na wala nkakunena dzuu ya malaika yudejwone ambe, "Mimi nawa Babajwe, nae anawa Mwanangu." ⁶ Na kawii Muungu epfomuyeha Mwanawe hangafa lumwengu ni, kamba, "Malaika wangu wone nawamuvunzie nkuhi." ⁷ Na dzuu ya hawa malaika, Muungu kamba, "Nawahendeza hawa malaika wawe dza vufo, na wawe wahumisi weo dza mabilibili ya moho." ⁸ Ela huyu Mwanawe, Muungu kamwamba, "Uhajuwo e Muungu, unakaa maishi na maishi! Wewe unawaawala wantuwo na hachi. ⁹ Wewe kutsaka hachi na kukeza mazuka. Ndiyo maana mimi Muungujo, nikuhiiya mafuha nikutsana, na nikuhendeza uwe na tseka ya kuhilwa, tseka iyo nkuu kuchia hi ya hawa wenziwo." ¹⁰ Na kawii kamwamba, "Wewe Bwana, hapfaye dabvu kujumba hujumwengu, na hizi mbingu nazo ni kazi ya mikonoyo. ¹¹ Vyonse ntavikudzawapfo kawii. Koro vidzabai-ka-baika dza vitani. Ela wewe unawapfo maishi na maishi. ¹² Kudzavilinga-linga dza vitani, na vidzaperujwa dza nguo zijariyezo. Ela wewe nkuperuke, unaishi maishi na maishi." ¹³ Na Muungu nkakwambia malaika jwakwe yudejwone amwambe, "Ikaa mukono wangu wa kuyume, haata nidzefowangiza nyabvao mikononi mwako." ¹⁴ Mani dubva awa malaika mbwa? Wao ni ruhu zizonamuvunzia nkuhi Muungu na zizonahumwa kuwahumikia hawađe wa Muungu adzeopfonya.

2 Dubva ni hađi huyagije na nguvu haya maagu ya hachi husikiyeyo, ili hutsekudzakwaa njia. ² Hi Sharia ipfegejweyo wabibi zehu kuchiiya na kwa malaika iyanga kwamba iwa na nguvu, koro kula aivunziye na asiyeitii, kaadhibigwa dza ivyomumala. ³ Dubva hukitsaufwanya mupfonyo mukuu dzohuu, hunapfona kutsahukumigwa? Huyu Bwana mwenye ndiye jwa dura aneneye dzuu ya hu huu mupfonyo. Na hawa wamusikiyeyo, wavihuyanga tswee kwamba ni dughu. ⁴ Muungu nae kavihuyanga tswee kwamba ni dughu kwa kuhuyanga vihambwiizo, mambo ya mafara na mambo ya kumakisa menji na menji, pfamodza na kupfa wantu ɔla ya Ruhu Mudheru dza atsakiyevyo mwenye. ⁵ Muungu nkakuweka malaika wawe waɔawala wa

hujumwengu yupfya judzejokudza, hwijokuneneani. ⁶ Koro vyoregwa humu matsoroni kwamba, "E Muungu, mwanaadamu nae ni ga, haata ukae na kumuɔaria? Ambu mwanaadamu nae ni ga, haata ukae na kumumuɔdamia?" ⁷ Kumuweka nsii ya hawa malaika kwa muɔa, kisa kumumpa marembo na kumuhendeza ahilwe. ⁸ Kumumpa mamulaka ya kuɔawala kula kintu." Haya matsoro yakyamba kula kintu, yana maana ya kwamba ntaku kiyatsijwecho. Ela haata vivyo, amaale ntayadzaɔabva kuhendeka. ⁹ Hwischokuonani ni huyu Yesu, eyewekwa nsii kachu ya hawa malaika, na sasa akipfegwa marembo na hila kwa dzambo dya hichi kifo afwiyecho. Iwa ni ɔei ya Muungu kwehu, kwamba Yesu afwe kwa dzambo dya kula muntu. ¹⁰ Muungu kaumba kula kintu na ndiye eyekuvihendezani vyonse viwepfo. Jeje kaona urembo kwamba amuhendeze Yesu kuwa mukamilifu kuchiiya na kwa hizi dina akuntiyezo. Kahenda hivi ili aweze kungiza wanawe wenji maremboni mwakwe. Koro Yesu ndiye eyenawayongowa kuwangiza mupfonyoni. ¹¹ Huyu eyenadheresa wantu, yani Yesu, na hawa eonadheresa, wone Baba jwao ni mumodza. Ndiyo maana jeje Yesu nkaone yutswa kuwahana wanduguzwe. ¹² Koro kamwamba Muungu, "Nawasumwiiya wandugu zangu namuna uiuyo. Nakushaɔa kuzimuni mwa tsanganiko dya wantuwo." ¹³ Na kawii kamba, "Mimi serefano yangu niweka kwa Muungu." Na kisa kamba, "Ndimi huyu, mimi na wana wa Muungu animpiyeo." ¹⁴ Kwa dzambo dya kwamba hawa wana wa Muungu ni wanaadamu waumbijweo na mwazi na nyama, Yesu nae kawa dzao. Kahenda hivi ili kwamba, kwa kufwakwe aweze kumunanga-nanga Shaatani eye na nguvu za kuyaga wantu. ¹⁵ Na kwa hi hii namuna, Yesu kawaweka huru hawađe weowakiishi maisha yao yonse dza wahumwa, kwa dzambo dya kushooga kufwa. ¹⁶ Koro hangu dura Yesu nkakudzia kuwagijijia malaika, ela kadzia kuwagijijia wantu wa yuyee jwa Iburahimu. ¹⁷ Ndiyo maana iwa imumala kuwa dza wanaadamu wangine wone kwa kula namuna, ili apate kuwa Mukohani Mukuu jwao eye muɔei na eyenahikizika kwa uhumisiwe kwa Muungu, ili kwamba hawa wantu wapate kuyatsijwa nabvise zao. ¹⁸ Na kwa kwamba jeje mwenye engizwa maɔemoni na kukuntiswa dina, sasa ana uwezo wa kuwagijijia hawađe weokungizwani maɔemoni.

3 Dubva nywinywi wandugu zangu watsakwa, muhani-jweo ni Muungu na mwiwo wantuwe, muyoweni Yesu. Jeje ndiye huyu ntumi na Mukohani Mukuu jwa hi faro yehu hwiyoɔaɔima. ² Jeje ewa muhikizika kwa Muungu, amut-saniye kuihenda hi hii kazi, dza vya Musa evyokuwa muhikizika kuihumikia nyumba nzima ya Muungu. ³ Muntu ambakiye nyumba anahilwa zaidi kuchia hi nyumba yenye. Dubva Yesu nae anamala hila zaidi kumuchia Musa. ⁴ Koro kula nyumba ina muntu aimbakie, ela Muungu ndiye ambakiye kula kintu. ⁵ Musa ewa muhumisi muhikizika jwa nyumba nzima ya Muungu, na haya ahendeyeyo yayanga

haya ya Muungu adzeyoakinena ɓaɗɗaye.⁶ Ela Kiris̄to ni Mwana muhikizika jwa Muungu eyekuisumamiani nyumba ya Muungu. Naswi hu nyumbaye ikiwa kwamba hugija kuwa na uhakika wa haya madzikwaɗyo hwiyonadzivunia.⁷ Ɖubva naviwe dza hivi vya huyu Ruhu Mudheru evyokuneni humu matsoroni akyamba, “Mukiisikia sauti yakwe yeo,⁸ namutseihendeza myumu hi myojo yenu, dza vya wabibi zenu wevyodziza kumusikia Muungu hukuɗe yuwandani.⁹ Wabibi zenu wanjia kunidemani, haɗa ingawa wewa waona hivi niwagijiyevyo kwa myaka miyongo mine.¹⁰ Ndiyo maana niyowarejea hawa wantu nikyamba, ‘Hawa ntawasikiye meshi, na wadziza kuziubɗa hizi amuri zangu.’¹¹ Ndookomu nipfowarejea niyapfa nyamba, ‘Ntawawezi kabisa, kuinjia hi nsi ya kuyavya hara niyoiwaweke.’”¹² Ɖubva wandugu, manyani kutseewa haɗa mumodza jwenu jwa kuwa na moja mumu wa kutsahikiza haɗa adzize kuubɗa njia ya Muungu eye moja.¹³ Ishinu fundanani kula nansiku, chima cha “Nsiku ya yeo” ivyopfo, ili kutseewa haɗa mumodza jwenu jwa kukulika-kulika na nabvise na auhendeze mojowe kuwa mumu.¹⁴ Koro hukigija kumuhikiza Kiris̄to na nguvu, dza viviɗe hwiwiyomuhikiza ɗura, hunapfokea hayaɗe yonse ya Muungu adzeyowapfa hawaɗe weo wantu wa Kiris̄to.¹⁵ Haya matsoro yamba, “Mukiisikia sauti yakwe yeo, namutseihendeza myumu myojo yenu, dza vya wabibi zenu wevyodziza kumusikia Muungu.”¹⁶ Awa waisikiyeo e sauti ya Muungu kisa wakidziza kumusikia ni aɗe ga? Ni hawaɗe wantu wonse wa Musa ayawiyeyo nao Misiri.¹⁷ Ehe awa wantu wa Muungu eowarejea kwa myaka miyongo mine ni aɗe ga? Ni hawaɗe weohenda nabvise kisa wakidzawakigwa mifumbi yuwandani.¹⁸ Awa wantu wa Muungu awayapfiyeo kwamba ntawawezi kuinjia hi nsi ya kuyavya hara aiwawekeeyo ni wa? Ni hawaɗe wadziziyeyo kumusikia.¹⁹ Ɖubva hwakuonani kwamba, ntawakuweza kuinjia hiɗe nsi kwa dzambo ɗya kwamba wadziza kuhikiza.

4 Hi haɗi ya Muungu ya kuhupfiika hiɗe nsi ya kuyavya hara, amaale ipfo. Ɖubva nahuchimizeni, kutsekudzawa haɗa mumodza jwenu jwa kuonekana kwamba kashindwa kuinjia hi nsi ya kuyavya hara.² Swiswi huyasikia haya Maagu Mema yasumwiiwewo kwehu, dza viviɗe vya hawa weokuwa hukuɗe yuwandani wayasikiyevyo. Ela wao, haya Maagu Mema ntayakuwafaiɗi kintu, kwa kwamba ntawakuyahikiza.³ Swiswi huhikiziyeyo, hudzakunjia huku kuntu kwa kuyavya hara. Koro Muungu kamba, “Kwa ngoro waningiziyeyo, niyapfa kwamba ntawawezi kukunjia meshi huku kuntu kwa kuyavya hara nikowaweke.” Jeje kanena hivi, haɗa ingawa hi mipango yakwe ya haya adzeyohenda iwa ikamilika hangu epfojumba huju lumwengu.⁴ Huvimanya kwamba ikamilika, kwa kwamba kungine haya matsoro yamba, “Kufikia nsiku ya fungahe, Muungu ewa kesa kuhenda kazize zonse na kayavya hara.”⁵ Ppapfo kawii haya matsoro yamba, “Ntawawezi kukunjia meshi huku kuntu kwa kuyavya hara nikowaweke.”⁶ Hawaɗe wa ɗura weoyasumwiiwewo haya maagu, ntawakuweza kuinjia hiɗe nsi, kwa kwamba ntawakuhikiza haya ya Muungu aneneyeyo. Nae kakuyatsani wantu wangine wanjie huku kuntu kwa kuyavya hara.⁷ Ɖubva Muungu kaweka nsiku yehu ya kunjia kuntu kwa kuyavya hara, na hiyo hiyo nsiku ni yeo. Myaka na myaka ɓaɗɗaye, Muungu kanena dzuu ya hi hii nsiku kuchiiya na kwa Ɖaɗi aneneye matsoroni akyamba, “Mukiisikia sauti yakwe yeo, namutseihendeza myumu myojo yenu.”⁸ Ɖambere Yoswa andeewa kawafisya hawa wantu

huku kuntu kwa kuyavya hara, Muungu nkandeenena ɓaɗɗaye dzuu ya nsiku ingine ya kunjia kuntu kwa kuyavya hara.⁹ Ndookomu nsiku ya wantu wa Muungu ya kunjia kuntu kwa kuyavya hara, amaale ipfo.¹⁰ Yuɗejwonse eyenanjia huku kuntu, anayavya hara akiwa kesa kazize, dza viviɗe vya Muungu evyokwisa kazize za kuumba lumwengu kisa akiyavya hara.¹¹ Ɖubva naswi nahujwaniye kunjia huku kuntu kwa kuyavya hara kwa Muungu ahuwekeeko. Nakutseewa haɗa mumodza jwehu jwa kutsaati dza hawaɗe weokuwa hukuɗe yuwandani na wakishindwa kuinjia hi nsi ya kuyavya hara.¹² Chuuwo cha Muungu chaa moja, kisa kina nguvu nyinji. Kina makai haɗa kuchia kisu chicho na makai kuwii. Kinahuna-huna kikanjia haɗa kwiko moja na ruhu na kwiko mifufa na mbuju. Na kinayanga wema ambu uzuka wa maɗaro na ɗamaa za mwanaaɗamu.¹³ Ntaku chichonaweza kufitsika kwa Muungu. Jeje kula kiumbe kachionani tswee. Na ndiye hudzeeyamuparia hayaɗe yonse huhendeyeyo maishani mwehu.¹⁴ Ndookomu nahuigije na nguvu hi faro hwiyonaitima. Koro huna Mukohani Mukuu jwa maana endeyeakikaa usoni kwa Muungu. Nae ni Yesu Mwana jwa Muungu.¹⁵ Na huyu Mukohani Mukuu jwehu ni muntu aumanyiye udhaifu wehu. Jeje kaɗemegwa dzaswi na kula njia, ela nkakugwa nabviseni.¹⁶ Ɖubva nahumudzie Muungu muɗei pfasipfo oga. Jeje anahuyanga wemawe na ɗeiyewo hwipfonawa maɗinani.

5 Kula muntu atsanijwee kahi ya wantuwe kuwa Mukohani Mukuu, katsanigwa kumuhumikia Muungu pfanu pfa. Kawekwa kuyavya maɗola yao na mvuugiya zao za kuwahendeza wadhereswe nabvise zao.² Na kwa kwamba nae ana udhaifu wa kibenaɗamu, anawahwaiya na umpowe hawaɗe weonahenda mazuka pfasipfo kumanya.³ Ndiyo maana anamala kuyavya mvuugiya za kudheresa nabvise za wantu na pia ayavye mvuugiya za kudhereswa nabviseze jeje mwenye.⁴ Ntaku yuɗejwonse eyenaweza kudzipfa ukuu wa kuwa Mukohani Mukuu. Kuwa Mukohani Mukuu, muntu anatsanwa ni Muungu dza hiviɗe vya Haroni evyotsanwa.⁵ Haɗa Kiris̄to mwenye, nkakudzipfa jeje hu ukuu wa kuwa Mukohani Mukuu. Muungu mwenye ndiye amutsaniye akimwamba, “Wewe u Mwanangu, yeo nikuvyaa.”⁶ Na kungine humu matsoroni, Muungu kamwamba, “Wewe unawa Mukohani jwa maishi dza hiviɗe vya Melekezedeeki.”⁷ Yesu epfokuwa humu lumwenguni ekimuyomba Muungu na moja. Ekiyomba na sauti nkuu na kuiya kwa huyu mwenye uwezo wa kumupfonya kuyawana na kufwa. Na kwa dzambo ɗya serefanoye na mojowe wa kuɗii eokuwa nao kwa Muungu, Muungu kamusikia.⁸ Na ingawa Yesu ewa ni Mwana jwa Muungu, kadziyongweeza kuɗii kuyawana na hizi ɗina akuntisijwezo.⁹ Na epfoitimizani hi kaziye kawa ndiye muntu jwa kuwapfonya maishi hawaɗe wantu wonse weonamuɗii jeje.¹⁰ Ndookomu Muungu kamuhana Mukohani Mukuu dza hiviɗe vya Melekezedeeki.¹¹ Huna menji na menji ya kumwambia dzuu ya ukohani wa Kiris̄to, ela ni vyumu kupata vuuwo vya kumuimusia, koro mu wampompowe muno wa kuimuka.¹² Ni mala ya kwamba hi hii saasambi muwe mwisakuwa wantu wa kuyongweeza na wangine. Anywi sivyo, amaale haɗi muwe na muntu jwa kumuyongweeza yayaɗe mayongweezo ya kuɗabva kudziyongweeza chuuwo cha Muungu. Amaale mukaiya kunwa maziwa dza wana ɓaɗala ya kuɗya chakuɗya chumu.¹³ Muntu yuɗejwonse jwa kwamba chakuɗyache chonse ni maziwa, huyo amaale ni mwana

kalelehea, nkadzi yeyo sawa kuhenda. ¹⁴ Wantu wangoreyeo wanadya chakudya chumu chumu. Wao wakidzizoweza na wamanya ugaragara wa hikiđe chicho chema na chicho kizuka.

6 Dũbva amaale nahutsekaiya yayade mayongweezo ya dabvu dabvu hudziyongweezeyeyo dzuu ya Kiristo. Ishinu nahwende usoni hupate hayađe mayongweezo ya kuhuhendeza hungore kiruhu. Ntahunamala kuyaujia yayade mayongweezo ya dabvu, ya kwamba huyatse mazuka humuhikize Muungu. ² Ntahunamala kukaiya mayongweezo dzuu ya adha za kudzidheresa na mayongweezo dzuu ya kuwekea wantu mikono. Na wala ni kutsakaiya mayongweezo dzuu ya kufufujwa kwa wafu na dzuu ya hukumu isiyi mwiso iyokudzani. ³ Na Muungu akitsaka hunagija kukuya kiruhu. ⁴ Ntaiwezekane kuwaudzya njiani hawađe weoimanya hi hachi kisa wakiiyekeza hi faro yao. Wao weetađa tubvo dya Muungu na kupfokea Ruhu Mudheru pfamodza na wantu wanginge. ⁵ Wedziona wao wenye hu wema wa chuuwo cha Muungu, na weziona hizi nguvu za utawala wa Muungu. ⁶ Dũbva wakiiyekeza faro yao, ntaiwezekane kuwaudzya njiani. Ni sawa na ya kwamba wao wakumupfatsikani na kumaujaisa kawii huyu Mwana jwa Muungu. ⁷ Mutsanga wiwonanwa madzi ya mvuya kisa ukakuzya mimea iyo na maana kwa hawađe weonauima, Muungu anauvodhya. ⁸ Ela ukikuzya miwa na pfaiya dgingine, huo unawa ntau maana. Unadujwa na mwisowe udzatsomwa. ⁹ Hađa ingawa nyakunenani dza hivi, nywinywile si shaka nanywi waŋamu zangu watsakwa. Nimanya ya kwamba, muna haya mema yeyonayawana na hu mupfonyo mupatiyeo. ¹⁰ Muungu anahendea wantu hiđe ya hachi. Nkawezi kwaarerwa hi kazi yenu muhendeyeyo ambu matsako mumuyangiyeyo kwa namuna mwivyowagijijia na mwivyokuwagijijiani hawa Wakiristo wenzenu. ¹¹ Hamu yangu nkuu ni kwamba mugije kuwa wahiđu mumpaka mwiso, ili haya mwiwokudzikwatyani muweze kuyapata. ¹² Siťaki muwe wantu wasiotsaka kuhenda kintu, ela natsaka muwe dza hawađe weonahikiza na wakaitisa, kisa wakapfokea hayađe ya Muungu aahidiyeyo kuwapfa. ¹³ Muungu epfoakimuwekea ahađi Ibrahĩmu, kayapfa kumuhendea hivi amuahidiyeyo. Na kwa kwamba ntakwiwa muntu yungine mukuu kumuchia jeje, Muungu kayapfa kwa saridye jeje mwenye. ¹⁴ Kamwamba, “Hakika nakuvodhya na nakupfa yuyee yuku.” ¹⁵ Ibrahĩmu kaitisa, na haya ya Muungu amuahidiyeyo yamuwea. ¹⁶ Benaadamu wakwakuyapfani wanayapfa kwa sari dya muntu eye dzuu yao. Na muntu akisa kuyapfa tu, kunawa ntaku yuđaato kawii. ¹⁷ Muungu ekitsaka kuviwawekea wazi hawađe awawekeyeo ahađi, kwamba, nkawezi kuvunza ahađi yakwe meshi, ndookomu nae kawayapfa. ¹⁸ Dũbva haya mambo mowii haya, yani ahađi ya Muungu na kuyapfa kwakwe, ntakuwezi kuperuka, koro Muungu nkanene nsuwe. Ndookomu swiswi huđaramiyeo kwakwe ili huwe salama, hi ahađi yakwe inahungiza moja muno huyagije haya madzikwatyo ahupfiyeyo. ¹⁹ Haya haya madzikwatyo ni dza nanga nziho ya kuikumiiza hi myojo yehu. Haya madzikwatyo yehu, yaa kwa huyude achiiye na humu mwa huju yukangadzi jwa hi Hekalu ya mbinguni, akinjia hapfađe pfantu pfadheru pfa mwiso pfe Hekalu. ²⁰ Yesu ndiye hudzimukwatiyee, na ndiye anjiye hapfađe pfantu pfadheru pfa mwiso kwa dzambo dyehu. Kahenda Mukohani jwehu Mukuu jwa maishi dza hiviđe vya Melekizeđeki.

7 Melekizeđeki ewa haju jwa mudzi wa Salemi na mukohani jwa Muungu awee dzuu. Ibrahĩmu epfoyawa vihani, ashindiyeo mahaju mane, Melekizeđeki kenda kamutangerana na kamuvodhya. ² Ibrahĩmu kamumpa Melekizeđeki fungu dya kumi dya hiviđe vija vyonse ahekeyeyo vihani. Maana ya Melekizeđeki ni “Haju jwa hachi.” Na pia haju jwa Salemi maanaye ni “Haju jwa Naghea.” ³ Ntaku matsoro yađeyonse, yahadziyeyo kiđechonse, dzuu ya baba jwe ambu mamajwe Melekizeđeki, na wala dzuu ya wabibizwe. Nkadzigwi kuvyajwakwe wala kufwakwe. Jeje ka dza huyu Mwana jwa Muungu kwa kwamba anakaa dza mukohani maishi. ⁴ Dũbva yowani namuna ya Melekizeđeki aivyo mukuu. Hađa bibi jwehu Ibrahĩmu mwenye, kamumpa fungu dya kumi dya hiviđe vyonse ahekeyeyo vihani! ⁵ Hawa wakohani weo kivyazi cha Lawi, waamurigwa ni hi Sharia ya Musa kuhwa fungu dya kumi kuyawa kwa hawa wantu wao wenye, hađa ingawa hao wantu nao wewa ni kivyazi cha Ibrahĩmu. ⁶ Melekizeđeki nkewa jwa yuyee jwa Lawi, ela kahwa fungu dya kumi kuyawa kwa Ibrahĩmu kisa kamuvodhya. Na Ibrahĩmu ndiye eyewekejwa hizi ahađi ni Muungu. ⁷ Dũbva ni hakika kwamba huyu eyenamuvodhya muntu ni mukuu kuchia huyu eyenavodhyegwa. ⁸ Hawa wakohani wa Kilawi weonahwa hiđi fungu dya kumi, ni wantu wa kwamba mwisowe wanafwa. Ela Melekizeđeki, huyu ahwaiye hiđi fungu dya kumi dya Ibrahĩmu, ni muntu eyekuishini, dza vya matsoro yaneneyeyo. ⁹ Dũbva muntu anaweza kwamba Ibrahĩmu epfoyavya hiđi fungu dya kumi, Lawi na kivyaziche cha Walawi weonapfokea fungu dya kumi, nao pia wayavya fungu dya kumi. ¹⁰ Koro Melekizeđeki epfoťongana na Ibrahĩmu, Lawi ewa amaale nkadzavyajwa sindoni mwa Ibrahĩmu. ¹¹ Hi Sharia ipfegwa hawa wantu wa Isiraeli kuchiiya na kwa hawa wakohani wa Kilawi. Dũbva ũambere hi kazi ya hawa wakohani wa Kilawi indeewa itimiza hayađe yonse yeyonamala kuťimiza, ntakundeewa na hađa ya kudza mukohani yungine eye dza Melekizeđeki asiyekuwa jwa kivyazi cha Haroni. ¹² Hu ukohani wipfonaperuka, ni hađi hi sharia nayo pia iperuke. ¹³ Na huyu hwiyekeenani dzuuye, yani Bwana jwehu, ni muntu jwa kyeeti chingine. Ntaku hađa muntu mumodza jwa hicho hicho kyeeti chingine eyekwambigwa ni mukohani. ¹⁴ Kula muntu kamanya tswee kwamba, Bwana jwehu ewa jwa kyeeti cha Yuđa. Na Musa nakutsana muntu yudejwone jwa kyeeti cha Yuđa awe mukohani. ¹⁵ Hu ukohani wa Kilawi ntau kuweza kuťimiza hiđi lengo. Na hiđi dzambo dikaa wazi na hivi vya Muungu awekeyeyo mukohani yungine eye dza Melekizeđeki. ¹⁶ Jeje nkakuwa mukohani kwa kuťimiza masharia ya kuwa muntu jwa kyeeti kisiku, ela kawa mukohani kwa kwamba haya maishaye ntaya mwiso. ¹⁷ Koro haya matsoro yamba, “Wewe unawa Mukohani jwa maishi dza hiviđe vya Melekizeđeki.” ¹⁸ Dũbva hi amuri ya kae iyatswa geri, kwa dzambo ntau maana wala ntau nguvu kawii. ¹⁹ Hi Sharia ya Musa ntau kuweza kuťimiza hayađe maana iyowekejwa. Na sasa hupfegwa madzikwatyo mema zaidi, yeyonahwezesa kumufikia hafufi Muungu. ²⁰ Muungu ewa kayapfa kuyahupfa haya haya madzikwatyo. Hawađe wanginge nkakuyapfa kuwahendeza wakohani. ²¹ Ela Yesu kawa mukohani kwa kwamba Muungu ewa kayapfa kumuhendeza mukohani epfomwamba, “Mimi Bwana Muungu nisakuyapfa, na nineneyecho siwezi kuchiperuya. ‘Wewe unawa mukohani jwa maishi.’” ²² Dũbva hi ina maana kwamba Yesu ndiye huyu jwa kuťimiza

damano dya Muungu kwa wantuwe, didyo dzema zaidi.

²³ Hawa wakohani wa Kilawi wewa wenji kwa kwamba, ntaku eyeweza kuihenda hi kazi maishaye yonse atseefwa.

²⁴ Ela Yesu anaishi maishi, na ukohani wakwe mbwa maishi.

²⁵ Ndookomu jeje anaweza kuwapfonya kutwa hawađe wonse weonamwendea Muungu kuchiiya kwakwe, kwa kwamba jeje anakaa maishi kuwayombea kwa Muungu.

²⁶ Yesu ndiye huyu Mukohani Mukuu haswa hwiynamala kuwa nae. Jeje ni mudheru, na nka tamba zuka wala nabvise. Katengwa na wanabvise na kawekwa pfantu pfa hila nkuu mbinguni dzuu. ²⁷ Yesu nakwaa dza hawa wakohani wakuu wangine, wa kwamba ni hađi wayavye mvuugiya nsiku kwa nsiku za kudzidheresa nabvise zao wao nguzi, kisa wayavye na mvuugiya za kudheresa na nabvise za wantu. Jeje kayavya mvuugiya ya kudheresa nabvise za wantu wonse, epfodziyavya mvuugiya kwa Muungu mweedha mumodza tu. ²⁸ Hawa wakohani wakuu weonatsanwa kuubana na Sharia ya Musa, ni wantu wasioweza kutimiza hayađe weyonatsanijwa. Ela Muungu kayapfa kumutsana huyu Mwanawe baada ya kuiyavya hi Sharia, na huyu Mwanawe ndiye jwa kutimiza yonse maishi.

8 Dubva hwichokenenani ni kwamba, huna Mukohani Mukuu eye mbinguni, akaiye mukono kuyume wa Muungu jwa marembo. ² Jeje kakuhumikani dza Mukohani Mukuu hapfa pfantu pfadheru pfa mwisu. Yani, kakuhumikani kuzimu mwa hiđi hema dyenye, dimbakijweđyo ni Bwana, wala si hiđide dimbakijweđyo na mikono ya wanaadamu. ³ Kula Mukohani Mukuu kawekwa apate kuyavya mađola na mvuugiya za wantuwe kwa Muungu. Dubva iwa ni hađi huyu Mukohani Mukuu jwehu awe na kintu cha kuyavya. ⁴ Tambere andeewa ka lumwenguni, nkandeewa mukohani haswa, maanaye tayari kuna hawa wakohani weokuyavyani mvuugiya kuubana na hi Sharia. ⁵ Wao wakuhumikani kuzimu ya hema didyo mufaano ambu didyo dza kiwii cha hiđide dya mbinguni. Ndiyo maana Musa epofika kuđimbaka hiđi hema, Muungu kamwamba, "Hendani dza viwide nikuyangiyevyo hapfa murimani." ⁶ Ela sasa, Yesu kapfegwa kazi ya ukohani iyo na maana zaidi kuchia hiđe ya hawa wakohani wangine. Jeje kakusumamiani damano didyo na maana zaidi kuchia hiđide dya kae, maanaye dina ahađi ziizo na maana zaidi. ⁷ Tambere hiđi damano dya dura đindeewa đinaweza kutimiza hayađe yonse diyomala kutimiza, ntakundeewa na hađa ya kuwa na damano đingine. ⁸ Koro Muungu kaona kwamba wanaadamu wana matsowa. Ndookomu kamba, "Nsiku zakudzani, nidzefohenda damano ipfya na nyumba ya Isiraeli na nyumba ya Yuđa. ⁹ Ntadiwe dza hiđide damano niđyohenda na wabibi zao, nipfowagija mukono nikiwayavya na Misiri. Wao ntawakudigija hiđi damano dyangu ami nao, dubva nami ni wayatsa. ¹⁰ Hiđi damano nidzedyowekeana na nyumba ya Isiraeli ni hiđi: Nsiku zizokudzani, nazyora sharia zangu myojoni mwao, na naziweka akilini mwao. Mimi nawa Muungu jwao, nao wanawa wantu wangu. ¹¹ Kudzawa ntaku hawađa ya muntu jwa kumuyongweeza mwenziwe ambu ndugujwe, amwambe amumanye Bwana. Koro hangu mkuu hađa muđođo, wonse wanawa wanimanya kwamba mimi ndimi Muungu jwao. ¹² Nawayatsia nabvise zao, na wala siwađaliye mazuka yao kawii." ¹³ Muungu epfonenea dzuu ya damano ipfya, hiđi damano dya dura kađihwaa kwamba đijara. Na kiđechonse kijariyecho kinatsafurika-tsafurika mumpaka kinasiya.

9 Hiđi damano dya dura điwa na masharia ya kuyanga namuna ya kumuyomba Muungu, na điwa na pfantu pfa kuyombea pfaelekanyijwepfo ni wanaadamu. ² Hiđi hema đipfodikimbakwa, đihunwa vyumba viwii. Hichi cha dura, chichokuwa na hu muhi wa kupfatsikia hizi tsaapfamodza na hi meza ya kuwekea hi mikaha iyavijweyo mvuugiya kwa Muungu, chikihanwa Pfantu Pfadheru. ³ Kisa kuwekwa yukangadzi. Ukichia huju yukangadzi unanjia hichi chumba cha pfii chichochikihanwa Pfantu Pfadheru pfa Mwisu. ⁴ Humu chumbani kwiwa haya madhabahu ya kufukizia vumba yapfakazijweyo dhahađu pfamodza na hiđi sanđuku dya damano đipfakazijweđyo dhahađu. Humu mwa hiđi sanđuku, kwiwa hu mutungi wa dhahađu wiwokuwa na hi mana. Kwiwa na hi nsimbo ya Haroni iyomea magomba, pfamodza na hivi viđyae vyowii vivyokuwa na hizi amuri kumi. ⁵ Hapfa dzuu ya hiđi sanđuku, kwiwa kumiminwa viumbe viwii vya dhahađu vivyo dza makeruđi, kuyanga kuwapfo kwa Muungu. Hizi mbawa zao zigonzokea dzuu kupfvinga hapfa pfantu pfa wantu pfa kuyatsijwa nabvise zao. Ela hapfa si hađa ya kuhadza kula kintu.

⁶ Hivyo ndivyo vya kula kintu chivyokaa humuđe kuzimu. Hawa wakohani wekinjia na kuyawa hapfa pfantu pfadheru kutwa, wakihenda hayađe yeyowamala kuhenda. ⁷ Ela eyeakinjia na kuyawa hapfa pfantu pfadheru pfa mwisu, ni huyu Mukohani Mukuu jeje hekeđu. Nae ekinjia na kuyawa mweedha mumodza tu kwa mwaka. Ekinjia na mwazi wa wađondo wayavijweo mvuugiya kwa dzambo dya nabviseze na nabvise za hawa wantu wahendeyezo pfasipfo kuvimanya. ⁸ Na kuyawana na hayo yonse, huyu Ruhu Mudheru kakuyangani kwamba, chima cha hiđi hema dya damano dya kae điv yokutumikani, ndivyo vya hi njia ya kunjiiya hapfa Pfantu Pfadheru pfa Mwisu ikaiyevyo dza kwamba ifungwa. ⁹ Hu ni mufaano kwehu hizi hizi nsiku, wiwokuyangani kwamba haya mađola na hizi mvuugiya zizozikiyavigwa, ntazikuweza kuudheresa hu moja wa huyuđe muntu eyeakiyomba. ¹⁰ Haya haya masharia ni dzuu ya kuđa na kuna na maađa yangine garagara ya kudzidheresa. Haya ni masharia yawekejweyo, yasiyohora moja wa muntu. Yakutumikani mumpaka ngera ya Muungu adzefoperuya mambo yonse kuwa mapfya. ¹¹ Sasa, Kirisđu kesakuwa Mukohani Mukuu jwa haya mema hwiyo kuonani. Jeje kanjia humu mwa hiđi hema dya maana dikamilikiyweđyo na kula kintu. Hiđi si hema dimbakijweđyo na mikono ya wanaadamu na wala si dya huju huju lumwengu. ¹² Na Kirisđu kanjia hapfa Pfantu Pfadheru pfa Mwisu mweedha mumodza tu. Na nkakunjia na mwazi wa mbuzi wala wa ngombe, jeje kayavya maishaye mwenye na kahuhendeza huwe huru maishi na maishi. ¹³ Kuubana na adha, mwazi wa ngombe na mbuzi pfamodza na ivu dya mwana ngombe ayavijwe mvuugiya, vikifwiđijwa-fwiđijwa wantu, vinaihendeza mii yao kuwa midheru. ¹⁴ Dubva, mwazi wa Kirisđu una nguvu zaidi za kuidheresa myojo yehu, hutsekaiya kuhenda mazuka, ela hupate kuhenda miro ya Muungu eye moja. Koro kwa nguvu za huyu Ruhu Mudheru eyenaishi maishi, Kirisđu kadziyavya kwa Muungu dza mvuugiya isiyo kapeđa. ¹⁵ Dubva Kirisđu kahenda ndiye huyu muntu jwa kahi jwa hiđi damano ipfya. Kawa muntu jwa kahi ili kwamba hawađe wonse wa Muungu ahaniyeo kuwa wantuwe, wapfokeye hi ahađi ya Muungu awawekeeyo iwe yao maishi. Kirisđu kawa mkinakahi kwa kwamba, ndiye afwiye ili awapfonye wantu kuyawana na nabvise zao wahendeyezo ngera ya hiđi da-

mano dya dūra. ¹⁶ Muntu akiyatsa haṭi ya kuyanga hawa wa kuḍaliswa hivi vijavye, ntavidiḍaliswe mumpaka imanyikane hakika kwamba huyu mwenye kafwa. ¹⁷ Maanaye, haṭi ya kuḍalisa vija ntauwe na maana yaḍeyonse ikiwa kwamba amaale mwenye ka moja. Inatumika ṭu hapfaḍe pfa huyu mwenye aiyaṭsiye, epfonawa kwamba kamaafwa. ¹⁸ Ndiyo maana haṭa hiḍiḍe ḍamano dya dūra, iwa kwamba ni haḍi ḍiḍabviswe kwa kwiha mwazi wa muḍondo. ¹⁹ Cha dūra, Musa kawambia hawa wantu haya yonse yorejweyo humu Shariani. Kisa kahwa mwazi wa wana ngombe na mbuzi ut-sanganyijweo na madzi, kaufwiṭia-fwiṭia hichi chuo che Sharia na hawa wantu wonse. Kaufwiṭia-fwiṭia na mahambi ya muhisopo yalingilijweyo na manyala ya ranji ya zazi iwivwiyeo. ²⁰ Makisa kawamba, “Hu ndiwo hu mwazi ukaiyeo dza hakikisho dya hiḍi ḍamano dya Muungu ahendeyeyo nanywi, na akimuamuru kwamba muḍigije.” ²¹ Na pia Musa kaḍifwiṭia-fwiṭia mwazi hiḍi hema na vijavye vyonse vivyovikitumika kwa mayombo. ²² Ḍubva ni kunena kwamba, kuubana na hi Sharia, hafufi kula kintu kinadereswa na mwazi. Pfasipfo mwazi kuhika, ntaku kuyatsijwa nabvise. ²³ Ḍubva hivi hivi vija, vivyo mufaano wa hiviḍe vya mbinguni, viwa vinamala kudhereswa na mwazi dzeviḍe. Ela hivi vija vya mbinguni vyenye vinatsaka mvuugiya za maana zaiḍi. ²⁴ Koro Kirisṭo nkakunjia pfantu pfadheru pfaelekanyijwepfo ni wanaaḍamu na pfepfo mufaano wa hapfaḍe pfantu pfenye, ela kanjia mbinguni kwenye. Na hukude, kenda kasumama usoni kwa Muungu kwa dzambo dyehu. ²⁵ Jeje kadziyavya mvuugiya mweedha mumodza ṭu, si dza huyu Mukohani Mukuu eyenanjia hapfa pfantu pfadheru pfa mwisu kula mwaka, akinjia na mwazi wa waḍondo. ²⁶ Ṭambere si hivyo, Kirisṭo andeewa kwamba kafwa myeedha minji na minji hangu kuumbwa kwa lumwengu. Ela hivi adziyevyo, kadza mweedha mumodza ṭu hizi hizi ngera za nsiku za mwisu hwizokuishini, apate kuhunwiiya nabvise zehu kwa kudziyavya jeje mwenye dza mvuugiya. ²⁷ Mwanaaḍamu korejwa kufwa mweedha mumodza ṭu, kisa adzeasumame hukumuni. ²⁸ Kirisṭo nae kayavigwa dza mvuugiya mweedha mumodza ṭu, ya kunuya nabvise za wenji. Kadzakudza mweedha wa pfii kuwapfonya hawaḍe weokuyoweeyani kudzakwe, nkakwakudza kawii kutsukuya nabvise za wantu.

10 Hi Sharia ya Kiyahuḍi ni dza picha iyo mawizawiza ya hayaḍe mambo yenye. Ni mazimbozimbo ṭu ya hayaḍe yeyokudzani. Hawa wantu wekiyavya mvuugiya zizo kwa zizo kuṭwa kula mwaka. Ela hizo hizo mvuugiya ntazikuweza kuwahendeza wagulufu hawaḍe weowakimuyomba Muungu. ² Ṭambere wandeeewa kwamba wadhereswa nabvise zao ḍugha, ntawandedziona viwi kwa dzambo dya nabvise zao, na ntakundeewa na mvuugiya za kuyavya kawii. ³ Amoo hivi viivyo ni kwamba, hizi mvuugiya za-kuwakumbusyani hawa wantu kula mwaka dzuu ya nabvise zao. ⁴ Maanaye, mwazi wa mbuzi na ngombe ntauwezi kumudheresa muntu nabviseze haṭa kachuchu. ⁵ Ndiyo maana, Kirisṭo epfoakidza lumwenguni, kamwamba Muungu, “Wewe nkukutsaka mvuugiya wala maṭola ya wantu ya kukuyavia. Ela kunimpa mwii wa mwanaaḍamu. ⁶ Wewe nkutsakizwe ni mvuugiya za waḍondo wa kutsomwa wazima wazima, ambu mvuugiya za kuyavigwa kunwiiya wantu nabvise. ⁷ Ḍubva nami nyamba, ‘Ndimi huyu, e Muungu jwangu. Nidzia kuhenda miroyo, dza vyorejweyo dzuu yangu kuzimuni mwa Chuo cha Sharia.’ ” ⁸ Pfantu pfa dūra

Kirisṭo kamba, “Wewe Muungu nkukutsaka na wala nkut-sakizwe ni mvuugiya na maṭola, ambu waḍondo wa kutsomwa wazima wazima, wala mvuugiya za kuyavigwa kunwiiya wantu nabvise.” Kanena hivi haṭa ingawa hizi ni mvuugiya za hi Sharia yambiyezo kwamba ziyavigwe. ⁹ Kisa kamba, “Ndimi huyu, e Muungu jwangu, nidzia kuhenda miroyo.” Ndookomu Muungu kazinuya hizi mvuugiya za kae, na pfantupfe kaweka hi mvuugiya ya Kirisṭo. ¹⁰ Na kwa kwamba Yesu Kirisṭo kahenda miro ya Muungu, hudhereswa nabvise kwa njia ya hi mvuugiya ya mwiiwe mwenye, ayaviyeyo mweedha mumodza ṭu. ¹¹ Kula mukohani jwa Kiyahuḍi anahenda kazize za kiḍini nsiku kwa nsiku, na kuyavya mvuugiya zizo kwa zizo kuṭwa. Amoo hizi mvuugiya ntaziwezi kumunwiiya muntu nabvise. ¹² Ela ae Kirisṭo kadziyavya mweedha mumodza ṭu dza mvuugiya ya kuhunwiiya nabvise zehu ngera zonse, kisa kakaa mukono kuyume wa Muungu. ¹³ Hukude kakaa kuindiiya mumpaka hapfaḍe pfa nyabvawe wadzepfogiswa nsii ya nyajoze. ¹⁴ Ḍubva kwa kudziyavya dza mvuugiya mweedha mumodza ṭu, jeje kawakamilisha maishi hawaḍe eokuwahendezani kuwa wadheru. ¹⁵ Huyu Ruhu Mudheru pia, nae kahwambia dzuu ya haya haya mambo. Kamba, ¹⁶ “Ḍwana kamba, ‘Hiḍi ndiḍyo ḍamano nidzeyowekeana nao nsiku zizokudzani: Nazyora sharia zangu myojoni mwao, na naziweka akilini mwao. ¹⁷ Nami siwaṭaliye nabvise zao kawii, wala mazuka yao.’ ” ¹⁸ Ḍubva, Muungu epfonayatsia wantu nabvise, ntakuwe na haḍya kawii ya mvuugiya ya kuyavigwa kunwiiya wantu nabvise. ¹⁹ Ḍubva wandugu zanguni, kwa dzambo dya kufwa kwa Yesu, hupata ujangina wa kunjia hapfa pfantu pfadheru pfa mwisu. ²⁰ Jeje kahufungwiiya njia mpya ya kumwendea Muungu, iyonahupfa maisha. Kaihufungwiiya kwa kuchia na humu mwa huyu yukangadzi, yani kwa kudziyavya jeje mwenye dza mvuugiya. ²¹ Huna Mukohani Mukuu eyekuisumamiani nyumba ya Muungu mbinguni. ²² Ḍubva nahutsegeeye hafufi na Muungu na moja mumodza pfasipfo kuwa na kajela. Ni huwe na myojo idheresejweyo mwekaye na mii idheresejweyo na madzi masafi. ²³ Nahuyagije na nguvu haya madzikwaṭyo hwiyonakwamba hunayo, koro humanya ya kwamba huyu Muungu ayahupfiye nkavunze ahaḍi yakwe. ²⁴ Nahumuḍamiyane kungizana moja hupate kutsakana dza ndugu na kuhendeanema. ²⁵ Nahutseyatsa kukaa na kutsanganika pfamodza kwa mayombo, dza vya wantu wangine wevyokuhendani. Ishinu ni kungizana moja zaiḍi na zaiḍi, koro humakuonani kwamba Nsiku ya Ḍwana ya kudza imaawa hafufi. ²⁶ Hukikaiya kuhenda nabvise nangere haṭa baaḍa ya kuimanya hi hachi, ntaku mvuugiya ingine idzeyoweza kuyavigwa ihunwiiye nabvise zehu. ²⁷ Kidzechosaa chonse, inawa ni kuindiiya na oga hukumu ya Muungu na hu moho wa bvibvibvivi udzeowananga-nanga hawaḍe wonse weonamupfinga Muungu. ²⁸ Muntu adziyeyo kuiṭii hi Sharia ya Musa, ekiyagwa pfasipfo kuonejwa ṭei ikiwa kwamba kuyavigwa ushaahidi ni wantu wawii ambu zaiḍi, kwamba hiḍi tsowa kaḍihenda ḍugha. ²⁹ Ehe faṭi wantu weonamubalifa Mwana jwa Muungu, wanahukumigwa myeedha myengaa zaiḍi? Wantu weonahenda hivi, kisa hu mwazi wa ḍamano dya Muungu uwadhereseyeo wakauhwa dza mwazi usiokuwa mudheru, hakika wantu dzao wanahukumigwa vyumuni! Wao wanamukufuru Ruhu jwa Muungu na hali huyu Ruhu ndiye eyenahuyanga hi ṭei ya Muungu. Hachi wantu dzao wadzapata hukumu nkali! ³⁰ Koro humanya ya

kwamba Bwana Muungu ndiye ambiye, “Halo nzangu. Mimi naipfa halo.” Na jeje ndiye ambiye, “Mimi nawahukumumu wantu wangu.”³¹ Vyaa oga muno kugwa mikononi mwa Muungu eye moja.³² Ziṭariyeni hizi ḡina nkali mukuntiyezo na namuna mwivyoitisa mwipfohikiza na sambi.³³ Myeedha ingine mwitsezewa kacha ya wantu na kukuntiswa ḡina, na myeedha ingine mwikigijana na hawaḡe wantu weowaki-hendegwa mambo dzayo.³⁴ Nywinywi muwafwiya ṭei wafungwa. Na haṭa vija vyenu vipfohwajwa na nguvu nywinywi mudzikaiya na tsekea, maanaye mwimanya kwamba muna nkandi ya maana iyonakaa maishi.³⁵ Dṭubva namutseefwa moja, kwa kwamba hi serefano yenu inamuyehea ṭubvo kuu.³⁶ Nywinywi munamala kuiṭisa ili mupate kuṭimiza miro ya Muungu makisa mupfokeye haya amuahidiyeyo.³⁷ Koro haya matsoro yamba, “Indani kiṭemo kachuchu ṭu, na huyude eyekudzani, nkakawe anakudza.³⁸ Wantu wangu, weonahenda miro yangu, wao wananiserefaṭa na wanaishi kwa faro. Ela yudejwone kahi yao adzeyeuja nyuma, huyo sitsakizwe nae.”³⁹ Aswi le ntahukwaa wantu hwiwonaujia nyuma na hukaara. Humuserefaṭa Muungu nae anahupfonya.

11 Kuwa na faro ni kuwa na uhakika wa haya madzikwaṭyo yehu. Hunawa na uhakika wa hayaḡe husiyoonona na matso.² Wabibi zehu wa kae wamutsakiza Muungu kwa dzambo ḡya faro zao.³ Faro ndiyo ihupfiyeyo kuimuka kwamba, huju lumwengu juumbwa kwa chuuwo cha Muungu. Ndookomu hivi vivyoonekana, viumbwa kuyawana na hiviḡe visivyoonekana na matso.⁴ Kwa kwamba Habili ewa kamuserefaṭa Muungu, kayavya mvuugiya nyema kuchia mvuugiya ya Kaini. Na kwa dzambo ḡya faro yakwe, Muungu kamuhwaa Habili kuwa muntu muhachi. Muungu kat-sakizwa nae na kapfokea mvuugiyaze. Na haṭa ingawa jeje kesakufwa, hi faroye amaale yakuhwambiani menji.⁵ Kwa dzambo ḡya kwamba Henoke ewa kamuserefaṭa Muungu, Muungu kamuhwaa akiwa moja bila kufwa na nkakuonekana kawii. Haya matsoro yamba, Henoke asidzahwajwa kwenda mbinguni dzuu, ewa kaishi maisha ya kumutsakiza Muungu.⁶ Maanaye ntaku eyenaweza kumutsakiza Muungu pfasipfo kuwa na faro. Yuḡejwone jwa kumwendea Muungu ni haḡi ahikize kwamba Muungu yupfo na pia ahikize ya kwamba Muungu anayanga wemawe kwa hawaḡe weonamulacha.⁷ Kwa kwamba Nuhu ewa kamuserefaṭa Muungu, kauḡa hayaḡe ya Muungu amwambiyeyo dzuu ya mambo yadzeyohendeka, asiyodzayaona na matso. Kaelekanya safina ya kuipfonyea nyumbaye dza vya Muungu amwambiyeyo. Kwa faroye, Nuhu kayanga uzuka wa wantu wa huju lumwengu, na Muungu kamuhwaa dza muntu muhachi kwa dzambo ḡya faroye.⁸ Kwa kwamba Iburahimu ewa kamuserefaṭa Muungu, Muungu epfomwamba anuke na kwao ende hiḡe nsi aahidiyeyo kuumumpa, Iburahimu kaṭii na kenda, haṭa ingawa ewa nkaidzi hiḡe nsi.⁹ Kwa kamuserefaṭa Muungu, Iburahimu kakaa dza mugeni hiḡe nsi ya Muungu aahidiyeyo kuumumpa. Kaishi mahamani pfamodza na aḡe Isaka na Yakobo, weokuwa wa kupfegwa ao nae hiviḡe vya Muungu aahidiyeyo.¹⁰ Koro Iburahimu ekiyoweeya kudzaishi huḡe mudzi wiwo na misinji ya kukaa maishi, upangijweo na kumbakwa ni Muungu.¹¹ Kwa kwamba Iburahimu ewa kamuserefaṭa Muungu, kaweza kuvyaa mwana na Sara, haṭa ingawa ewa kajara muno na huyo huyo mukaziwe ewa nḡaṭa. Iburahimu ewa kaserefaṭa kwamba Muungu

anaṭimiza hi ahaḡi amuwekeeyo.¹² Ingawa ewa kajara na haṭa ewa dza muntu afwiye, kuyawana nae jeje muntu mu-modza, kuyawa yuyee jwa wantu wenji na wenji dza nyoha za yuwinguni. Wewa wenji dza mutsanga wa ḡahari.¹³ Hawa hawa wantu wonse wafwa wakiwa na serefano kwa Muungu, haṭa ingawa ntawakuvipata hiviḡe vya Muungu aahidiyeyo. Haya ya kudzahendeki wayaona na kuye na watsekea muno. Wawasumwiiya wantu pfasipfo yutswa kwamba wao ni wageni wa hiḡe nsi na humu lumwenguni wao ni wadzokudza.¹⁴ Na wantu weonanena dza hivyo wakuyangani kwamba wakuiyoweeyani hiḡe nsi idzeyowa yao haswa.¹⁵ Ṭambere hi nsi weyowakiṭaria indeewa ni hiḡe wayawiyeyo, ḡasi watsakiye wandeuja.¹⁶ Ela hivi viivyo ni kwamba, wekiṭamani nsi iyo nyema zaiḡi, yani nsi ya mbinguni. Na Muungu nkaone viwi wakimuhana Muungu jwao, koro kesakuwambakia mudzi wao wa kukaa.¹⁷ Muungu epfomudema Iburahimu amuyavye mwanawe Isaka mvuugiya, Iburahimu ewa ka ṭayari kwa kwamba ewa kamuserefaṭa Muungu. Muungu ewa kamuahidi kamwamba, “Huju yuyee nikuahidiyejo unajupata kuchiiya na kwa Isaka,” na kuku Iburahimu ewa ka ṭayari kumuyavya dza mvuugiya mwanawe madiani.¹⁹ Iburahimu ewa kahikiza kwamba, Muungu ana uwezo wa kufufuya haṭa muntu afwiye. Dṭubva hivi vya Iburahimu amupfegjwevyo mwenye huyu mwanawe, ni dza kwamba huyu mwana ewa kafwa kisa kafufujwa kuyawa kwa wafu.²⁰ Kwa kwamba Isaka ewa kamuserefaṭa Muungu, kamuvodhya Yakobo na Esau, akiwamba Muungu anawahendeka mema huko usoni.²¹ Na kwa kwamba Yakobo ewa kamuserefaṭa Muungu, epfofika hafufi kufwa kawavodhya hawa wana wowii wa Yusufu. Makisa kenamia huḡe kitswani kwa hiḡi ṭaṭaḡe na kayavya ḡuḡa.²² Na kwa kwamba Yusufu nae ewa kamuserefaṭa Muungu, epfofika hafufi kufwa kanenea dzuu ya kunuka kwa Waisiraeli kuyawa Misiri na kaḡaamaṭa hivi vya kuuhenda hu mwiiwe.²³ Kwa faro weyokuwa nayo, Musa epfovyajwa, hawa wavyaziwe wamufitsa kwa myezi mihahu. Ntawakushooga kuvunza amuri ya huyu haju. Wahenda hivi, koro wewa wamuona kwamba ni mwana ḡora.²⁴ Musa epfokuya akihenda muntu mukuu, kadziza kuhwajwa dza mwana jwa mwanamuke jwa Farao, kwa kwamba ewa kamuserefaṭa Muungu.²⁵ Jeje kaona ni heri kukuntiswa ḡina pfamodza na wantu wa Muungu kuliko kudzitsekeza nabviseni kwa muḡa.²⁶ Kaona ya kwamba kukuntiswa ḡina kwa dzambo ḡya huyu Kirisṭo kuna maana zaiḡi kuliko kupata ujabva wonse wa Misiri, koro ekiyoweeya muno ṭubvoḡe.²⁷ Kwa kwamba Musa ewa kamuserefaṭa Muungu, kanuka na Misiri pfasipfo kuwa na oga wa ngoro ya huyu haju. Jeje nkakukwira nyuma kawii, kagija kwenda ṭu, dza kwamba ewa kakumuonani huyu Muungu asiyeonekana.²⁸ Kwa kwamba ewa kamuserefaṭa Muungu, Musa kaweka hi jila ya Pasaka. Kawamba hawa wantu wa Isiraeli waipfakaze mwazi hi miimo ye miḡyango yao, ili huyu malaika jwa mfwiwa akwakuchiani atsewayaga hawa wana mahangafa wa Waisiraeli.²⁹ Kwa kwamba hawa Waisiraeli wewa wamuserefaṭa Muungu, waivuka ḡahari ya Shamu dza kwamba iwa ni mutsanga guba. Ela Wamisiri nao wepfoḡema kuvuka, wafwa madzi tswewe.³⁰ Kwa kwamba wewa wamuserefaṭa Muungu, hawa Waisiraeli wepfouzunguuka mudzi wa Yeriko myeedha mifungahe, hizi nkuta za hu mudzi zigwa.³¹ Na kwa kwamba huyude muke shudha jwa mudzi wa Yeriko eyeakihanwa Rahabi ewa kamuserefaṭa

Muungu, jeje nkakuyagwa pfamodza na hawađe wadziziyeo kumuṭii Muungu, koro ewa kawangiza nyumbani mwakwe hawađe waḍozi wa Kiisiraeli. ³² Cha zaiḍi cha kunena ni chi? Si muḍa muyeya wa kuniṭosa kumusumwiya dzuu ya Giḍioni, Baraka, Samusoni, Yefuta, Ḍauḍi, Samweli na manabii wangine. ³³ Wao, kwa kwamba wewa wamuserefaṭa Muungu, wajwana na nsi nzima nzima na wazishinda. Wahenda yeyonamutsakiza Muungu nae Muungu kaṭimiza ahaḍize kwao. Wasumisa manwa ya nsimba, ³⁴ wazimya myoho ya bvibvibvivi, na wapfona kutsakentwa-kentwa na myundu wayagwe. Ntaweewa wantu weokuwa na nguvu, ela wapfegwa nguvu. Wapfegwa nguvu za kujwania viha na washinda maḍyeshi mazima mazima ya nsi zingine. ³⁵ Wake wangine wafuwiiwa wantu wao. Wangine wakuntiswa ḍina za kafu kwa dzambo ḍya faro zao. Ela wakilia kufwa ili wapate kudzafufujwa wawe na maisha mema ḅaaḍaye, kuliko kuzikana faro zao na wayatswe huru. ³⁶ Wantu wangine wabigwa na kutsezejwa, na wangine wafungwa na minyoro na kungizwa magerenzani. ³⁷ Wangine wabigwa na mawe wayagwa, wangine waḅajwa mpande mbii na misumeno na wayagwa, na wangine wakentwa-kentwa na myundu wayagwa. Wangine wahangaika huku na huku, nguo zao zikiwa ni nchingo za mbuzi. Wewa na ṭuri muzuka, wakuntiswa ḍina na kuhendajwa mazuka menji. ³⁸ Huju lumwengu ntajwiwa pfantu pfema pfa kuwaweka wao. Waḍaḅa mbandani na mirimani, na kuishi mampangoni na masimoni. ³⁹ Hawa hawa wantu wonse hawa, wamutsakiza Muungu hachi kwa faro zao. Ela haṭa vivyo, ntaku haṭa mudza jwao apfegejwe hikiḍe cha Muungu echoahiḍi. ⁴⁰ Hivi ni kwa kwamba Muungu kahupangia mema makuu zaiḍi. Koro wao ntawawezi kukamilika wao hekeṭu pfasipfo kukamilika pfamodza naswi.

12 Ḍubva, kwa kwamba hwakuyojwani ni wingu kuu na kuu ḍya mashaahiḍi wayangiyeo faro zao, nahuyekeze kula chichonahugija-gija na huiyatse hi nabvise iyonatsaka kuhuhavka. Nahuḍarame na ḍiḍa hizi mbio hungizijwezo. ² Nahugije kumuyowa Yesu eye muḍabvisa na muṭimiza jwe faro yehu. Jeje kabea kufwa kwa kinyaya hapfaḍe muhini mwa mpatsa pfasipfo kuviona dza kintu, kwa dzambo ḍya tsekea eyoakiyoweeya kudzawa nayo. Na sasa kaka mukono kuyume Uhajuni mwa Muungu. ³ Ṭayowani haya akuntananiyeo nayo na namuna aiṭisiiyevyo upinzani mukali wa wantu wanabvise! Ḍubva nanywi namutseefwa moja muiyekeze hi faro yenu. ⁴ Maanaye, hivi viha vyenu mwivyokujwanani na nabvise, ntamudzajwana viha vya kumuyaga. ⁵ Mumavyaarerwa avi vyuuwo vya kungiza moja vya aya matsoro yanenevyo? Haya matsoro yamba, “Mwanangu, ḅwana epfonakuruḍi sivibusheshe, na epfonakukanya, sifwe moja. ⁶ Maanaye ḅwana anamuruḍi kula amutsakiye, na anamuadhiḅu kula eyenamuhwaa dza mwanawe.” ⁷ Ḍubva iṭisani hizi ḍina mwizokukuntani, muzihwae dza adhaḅu mwiyokupfegwani ni baba jwenu. Muungu kakumuhendani dza hiviḍe vya babajwe muntu evyonawahenda wanawe. Ni mwana ga asiyeadhiḅigwa ni babajwe? ⁸ Mukitsaadhiḅigwa dza hawa wana wangine, ndokwaa nywinywi ntamukwaa wana wa nyumbani, mu wana wa usi. ⁹ Wababa zehu wa kibenaḍamu ṭu wanahuadhiḅu kisa vivyo hukawahila. Ehe faṭi Baba jwehu jwa mbinguni hunamala kumuhila chima ga, ili hupate kuwa na maisha ya kiruhu? ¹⁰ Hukiwa amaale hu wana, wababa zehu wanahuadhiḅu dza wevyonatsaka. Muungu jeje anahuad-

hiḅu kwa faḍa yehu wenye, hupate kupata hu umuunguwe. ¹¹ Hiḍe saa hwiyoaadhiḅigwa ntahuwe na tsekea, hunanjijwa ni tsungu. Ela hawaḍe weonadziuja na nyuma kuyawana na adhaḅu dzayo, wanapata kuishi maisha ya naghea na ya kumutsakiza Muungu. ¹² Ḍubva dzipfeni moja, namutseyekezeke-yekezeke na matsofu. ¹³ Ishini maisha yarongaariyeo ili mutsekudzawahendeza hawaḍe weo wadhaifu kiruhu waare, ela muwahendeze wapate matsea. ¹⁴ Ḍemani kukaiyana na naghea na wantu wonse na muishi maisha ya udheru, maanaye ntaku adzeyemuona ḅwana pfasipfo kuishi maisha madheru. ¹⁵ Manyani muntu atseuja na nyuma aiyeyekeze hi ṭei ya Muungu. Na manyani kutsekudzawa muntu eye dza mbeju ya sumu kahi yenu, atsekudzayeha ḍina na kunanga wangine wenji. ¹⁶ Manyani kutseewa muntu muḅari kahi yenu wala muntu asimuhila Muungu dza Esau, aguziye uhangafawe kwa dzambo ḍya kuḍya kwa mweedha mumodza. ¹⁷ Nywinywi wenye mumanya kwamba, nyumae, jeje kadzakatsaka kuvodhyegwa dza mwana hangafa, ela babajwe kamudzizia. Na haṭa ingawa kalacha kuvodhyegwa huku akiya, nkakuwa na cha kuhenda apate kuupata uhangafawe kawii. ¹⁸ Nywinywi ntamudzafika pfantu pfa kusumamiana uso kwa uso na mambo ya kuhusya dza moho wa bvibvibvivi, kiza cha go, na vuṭo kali, dza hayaḍe ya hawa Waisiraeli waṭongananiyeo nayo hapfaḍe pfa hu Murima wa Sinai. ¹⁹ Wao wasikia sauti nkuu ya ṭarumbeta na sauti ya Muungu akwakunenani, na wamuyomba atsenena nao jeje, ²⁰ maanaye ntawakubea kuisikia hi amuri yambiyeyo, “Haṭa muḍondo adzeuhora hu murima ni kubigwa na mawe ayagwe.” ²¹ Haya mambo yewa ya kushoogesa muuno, haṭa Musa nae kamba, “Nyakuhehemani maanaye viningiza oga.” ²² Ela nywinywi muudzia Murima wa Sayuni, kwiko mudzi wa Muungu eye moja. Yani, muidzia Yeruselemi ya mbinguni, kwiko maelefu na maelefu ya malaika. ²³ Mudza kwa tsanganiko ḍya wana mahangafa wa Muungu, weo tsaikoni. Hawa, masari yao yoregwa mbinguni. Mudza kwa Muungu, eye muhukumu jwa wantu wonse. Na mudza kwa ruhu za wantu wema wa kae wapfegejweo kukamilika. ²⁴ Nywinywi mudza kwa Yesu, eye muntu jwa kahi jwa hiḍi ḍamano ipfya. Jeje, mwaziwe uhika na uhuwekea ahaḍi ya mambo mema zaiḍi kuchia mwazi wa Habili. ²⁵ Ḍubva manyani mutsekudzadziza kumusikiiya huyu eyekunenani. Hawaḍe weoḍucha masikio yao, wakidziza kumusikiiya huyu eyeyeha maagu ya Muungu lumwenguni, ntawakuweza kupfona. Ḍubva faṭi hukidziza kumusikiiya huyu eyekunenani naswi kuyawa mbinguni, hunapfonadze? ²⁶ Hihiiḍe ngera, hi sautiye ihehemesa nsi yonse. Ela sasa kaahiḍi kamba, “Naihehemesa kawii nsi yonse pfamodza na hizi mbingu pia.” ²⁷ Hichi chuuwo cha “kawii,” chakuyangani tswee kwamba, kula kiumbijwecho kidzasukuswa kisa kinujwe. Hiviḍe visivyosukusika ṭu, ndivyo vya kuhafa. ²⁸ Ḍubva swiswi nahumuyavize ḍuḍa Muungu, kwa kwamba hwakupfegwani uhaju usiosukusika. Nahumuyavize ḍuḍa Muungu na humuyombe na njia ya kwamba inamutsakiza, hukimuhila na kumushooga, ²⁹ maanaye Muungu hakika ka dza moho wiwonanangananga.

13 Gijani kutsakana dza ndugu Wakiristo. ² Namutseyatsa kukarabisha wageni madzumbani mwenu. Koro wangine, kwa dzambo ḍya kutsayatsa kukarabisha wageni, wakarabisha malaika pfasipfo kuvimanya. ³ Wamuḍamiyeni hawaḍe weo gerezani, dza kwamba nanywi

mufungwa pfamodza nao. Wamuudamiyeni na hawađe weokukuntiswani ɗina, dza kwamba hizi ɗina mwakuzikuntiswani nywinywi. ⁴ Ndoa naihilwe ni kula muntu! Ntaku ruhusa ya muke ambu muyume kuyawa nze, maanaye Muungu anawahukumu hawađe wonse weo wabari na wantu wa ranga. ⁵ Nywinywi namutsehekwa ni uhamile wa kutsaka fwedha. Furumani na hivi mwivyonavyo, koro Muungu kamba, "Siwezi kumuyatsa, na wala siwezi kumufaɗula." ⁶ Ɖubva hunaweza kunena pfasipfo oga, hwambe, "Ɖwana ndiye mugijijia jwangu, siwezi kuwa na oga. Ɖubva mwanaaɗamu anaweza kunihenda kintu ga mimi?" ⁷ Wakumbukeni hawa wayongozi wenu weomusumwiiya chuuwo cha Muungu. Yowani namuna wevyoishi na namuna wadzevyowakifwa, nanywi muɗabe hi faro yao. ⁸ Koro Yesu Kiristo nkadzaperuka. Ni yuyude jwa dzana, yeo, na haɗa pfasipfosia. ⁹ Ɖubva namutseyatsa kula aina ya mayongweezo mageni yamwaarye. Ɖei ya Muungu kwehu, ndiyo iyonahungiza nguvu, ela kuuɓa masharia ya kuɗya chakuɗya kisiku ambu kutsaɗya chakuɗya kisiku ntaku-saiɗie yuɗejwonse. ¹⁰ Hawađe wakohani wa Kiyahuɗi weonahumika humuɗe mwa hiɗi hema, ntawa hachi ya kuɗya hi mvuugiya yehu hwiyonayavya. ¹¹ Kula mwaka, huyu Mukohani Mukuu jwa Kiyahuɗi ekikaa na kutsukuya mwazi wa waɗondo akanjia nao hapfa Pfantu Pfadheru pfa mwiso. Ekinjia nao akauyavya dza mvuugiya ya kuyatsijwa wantu nabvise. Ela hivi vivimba vya hawa waɗondo vikitsomwa nze ya hi nkambi. ¹² Ndiyo maana Yesu nae, kafwa nze ya hu mudzi apate kuwadheresa wantu nabvise zao kwa mwaziwe mwenye. ¹³ Ɖubva naswi, nahuyawe nze ya hi nkambi hwende kwa Yesu, hukabeye hukuajaiswa kwakwe aajaisi-jweko. ¹⁴ Koro huju huju lumwengu siyo makao yehu ya maishi, swiswi hwakuyoweeyani hu mudzi wehu udzeokudza. ¹⁵ Ɖubva kuchiiya na kwa Yesu, swiswi nahumuyavize Muungu mvuugiya ya kumushaɗa kuɗwa, iyo

mvuugiya ya wantu weonakwamba Yesu ni Ɖwana jwao. ¹⁶ Namutseyatsa kuwahendea mema wangine. Gijijianani na hiviɗe mwivyonavyo, maanaye mukihenda hivyo, ni dza kuyavya mvuugiya zizonamutsakiza Muungu. ¹⁷ Waɗiini wayongozi wenu na muuɓe hivi wevyonamwambia. Wao wakudzitsovyani nsoho kwa dzambo ɗya kumumuudamia nywinywi, maanaye ni haɗi wadzewamuyange Muungu hi kazi yao wahendeyeyo. Waɗiini wapate kuihenda kazi yao na tsekea. Mukitsawaɗii, kazi yao inawa nyumu na wanaihenda na tsungu, ndookomu hi kazi yao ntaimufaiɗi na kintu. ¹⁸ Namutseyatsa kuhuyombea. Myojo yehu ntai wasiwasi, maanaye hunatsaka kuhenda hi ya hachi kuɗwa. ¹⁹ Nyakumuyombani muno, mugije kuniyombea ili Muungu anigaliche huko kwenu haraka ivyonawezekana. ²⁰ Muungu ndiye amufufwiye Ɖwana jwehu Yesu, eye Muɗikisa Mukuu jwa hizi mbuzi. Jeje ni muɗikisa mukuu kwa dzambo ɗya kudziyavya kwakwe dza mvuugiya akifwa. Hu mwaziwe uwa ndiwo mwazi wa hiɗi ɗamano ɗya maishi kahi ya Muungu na wanaaɗamu. ²¹ Nyakumuyombeani kwamba, huyu Muungu eyenangiza naghea, amumpe kula kintu chema mwicho na ɗuri nacho mupate kuhenda miroye. Na nyakuyombani kwamba, kuchiiya na kwa Yesu Kiristo, Muungu ahende hayade yeyonamutsakiza kuzimuni mwenu. Na Yesu ashadwe maishi na maishi, Amina. ²² Ɖubva wandugu zangu, nyakumuyombani mutsetsoka kusikiiya hivi vyyuwo vya kungiza moja nivyokumwambiani. Koro hi hii ɓaruwa nimworeeyo si ndeya ya kwambadze. ²³ Natsaka kumumanyisa kwamba, ndugu Timoteo kesakuyavigwa na geren-zani. Na akidza mapfema, nikwakudzani kwenu, hunagijana pfamodza humuɗembeeye. ²⁴ Hukedhyeyeni wayongozi wenu na wantu wonse wa Muungu. Hawa wandugu wa Uɗaliano nao wamukedhya nto. ²⁵ Ɖei ya Muungu naiwe pfamodza nanywi nyonse.

Yakobo

1 Mimi Yakobo, niye muhumisi jwa Muungu na jwa Bwana Yesu Kiriŝto, nyakumworeani nywinywi wahikiza mwiwo wa vyeeti kumi na viwii vya Wayahuŝi muŝamisaiyeo nsi garagara. Nyonse nimukedhya nto! Ntamu untu? ² Wandugu zangu, mwipfonapatwa ni maŝemo ya kula namuna, nywinywi tsekeani ŝu, ³ koro ni mumanye ya kwamba, kupimigwa kwa hi faro yenu kunamukumiiza myojo, na munagija kumuserefaŝa Muungu. ⁴ Nywinywi ni mugije kuiŝisa haŝa mwisu, mupate kukuya, mungore na mukamili-like kwa kula njia, mutsepfungukijwa ni kiŝechonse. ⁵ Muntu akitsowa mvidhyo ya kumanya namuna ya Muungu evyonatsaka huishi, namuyombe Muungu, nae anaimumpa. Koro Muungu akwakumumpuni muntu kintu, anakimumpa na moja mumodza, wala nkawezi kumuajaisa. ⁶ Ela muntu akwakuyombani, ni haŝi amuserefaŝe Muungu, ni kutsaawa na umbiimbii. Maanaye, muntu eye na umbiimbii ni dza wimbi dya bahari ŝiŝyonabigwa ni mpepo ŝikapfiikwa huku na huku. ⁷ Dubva muntu dzae, natseŝara ya kwamba anaweza kupata kintu kuyawa kwa Bwana. ⁸ Muntu jwa umbiimbii meshi ni muntu asiye musumamo. ⁹ Huyuŝe muhikiza eye masikini, natsekeye kwamba Muungu kamukuzya. ¹⁰ Ela muntu jabva, namanye kwamba Muungu kadzamusuya nsi. Maanaye, dza hiviŝe vya kiyuwa chivyonawaa kisa kikaharachaa, ndivyo vya muntu jabva adzevyokaa kisa atsekudzaonekana kawii. ¹¹ Dzuwa ŝipfonawaa kali, ŝinaibiga mimea haŝa kiyuwa kikaharachaa kisa nayo ikafwa, na remboŝe ŝikaara kaŝisa! Haŝa kwa muntu jabva vinawa dzevyo. Jeje anawa kakuchiiyani-chiiyani shuulize na kufwa kunamudzia. ¹² Heri muntu eyenapatwa ni maŝemo na akaiŝisa! Koro akiiŝisa haŝa akiyashinda, Muungu anamumpa ŝubvo dya maisha ya kuunga na yuungo. Hiŝi ni ŝubvo dya Muungu aahiŝiyeyo kuŝiwapfa hawaŝe wonse wamutsakiyeo. ¹³ Muntu akipatwa ni maŝemo, natsekwamba Muungu ndiye eyekumuŝemani. Koro Muungu nkawezi kuŝemegwa anjie kuhendani mazuka, na wala nae nkawezi kumuŝema muntu amungize kuhendani mazuka. ¹⁴ Ela muntu anaŝemegwa ni ŝamaa zakwe jeje mwenye! Zinamukulakula, zikamuhendeza atsake kuhenda mazuka. ¹⁵ Muntu akisakumiha ŝamaa nzuka, hizi ŝamaa zinavyaa nabvise. Na hi nabvise ikikuya haŝa ikyenda ikingora, inavyaa kufwa. ¹⁶ Wandugu zangu watsakwa, namutsekulika kulika haŝa! ¹⁷ Kula chicho chema na kisicho kapeŝa kinayawa kwa Muungu, aumbiye hiŝi dzuwa, mwezi na nyoha. Ela Muungu jeje nkakwaa dza hiŝi dzuwa, mwezi na nyoha, vivyonaperuka-peruka. Na wala nkakwaa dza vivwii vivyonaperuka-peruka! ¹⁸ Kwa miroye mwenye, kahupfa kuvyajwa upfya kuchiiya na kwa hichi chuuwoche cha hachi. Kahenda hivi ili kwamba, kahi ya vyonse aumbiyevyo, swiswi huwe ndiswi viumbe vya maana vya mwisu kwakwe. ¹⁹ Dubva wandugu zangu watsakwa, kula mumodza jwenu nawe mupesi jwa kusikiiya, ela natseewa muharaka jwa kuŝamuka ambu jwa kudzirejea baŝi baŝi. ²⁰ Koro muntu akireja,

nkawezi kuhenda yeyo ya hachi usoni kwa Muungu.

²¹ Ndookomu nanywi, dzyapfuseneni na kula aina ya hendo zuka na mambo yasiyokuwa mema. Ipfokeyeni na umpowe hi mbeju ya chuuwo cha Muungu ihodzejweyo myojoni mwenu. Koro ndicho chuuwo chichonaweza kumupfonya.

²² Mukiwa wantu wa kusikiiya chuuwo cha Muungu na kuchiyatsia pfapfo, mwakudzikulanikulani wenye. Ni muwe wantu wa kusikiiya chuuwo cha Muungu na kuhenda chivyokunenani. ²³ Koro muntu eyenasikiiya chuuwo cha Muungu na kutsahenda chivyokunenani, ni sawa na muntu eyenadziyowa kiyooni akaona namuna akaiyevyo, ²⁴ kisa iyo saa akinuka na hapfo akaarerwa kwamba ewa kakaadze.

²⁵ Ela muntu akigija kuyauba haya mayongweezo yeyo mema na yeyonahuweka huru, na akitsakwaarerwa kuhenda hivi vya hichi chuuwo chivyonamwambia, Muungu anamuvodhya. ²⁶ Muntu akwakudzihwaani kwamba jeje ni muntu muchuuwo na huku nkawezi kuŝunza jwiimijwe, huyo kakudzikulanikulani mwenye, na kuwa muntu muchuuwo kwakwe, ntaku maana yaŝeyonse. ²⁷ Muntu jwa Muungu Baba jwehu eyenamuhwaa kuwa muntu muchuuwo jwa ŝugha na asiye ŝamba, ni huyuŝe eyenaŝunza wake wachiwa na wana wachiwa weo na ŝina, na kudziŝunza mwenye atsedzinanga kwa kuhenda mazuka ya wantu wa huju huju lumwengu.

2 Wandugu zangu, nywinywi dza wantu mumuhikiziyeo Bwana jwehu Yesu Kiriŝto, mwenye marembo yonse, namutseewa wantu wa upenŝeleo. ² Kwa mufaano, nahuhwaiye kwamba humu tsanganikonni mwenu kudza muntu avwaiye ŝele za dhahaŝu, akivwaa na nguo nyema nyema. Kisa kudza na muntu masikini avwaiye nguo nzuka nzuka! ³ Mukimumuŝamia huyu muntu avwaiye urembo baŝi, mukimumpa kiti chema cha kukaiya, kisa mumwambe huyu muntu masikini, "Wewe sumama hapfaŝe!" Ambu mumwambe, "Wewe ikaa chihako hapfo mutsangani hapfo." ⁴ Mukihenda hivyo hivyo ntamukwakuyangani ubaguzi haŝa? Mwakuwahwaani wantu wangine kuwa bora zaiŝi kuchia wangine kwa njia nzuka. ⁵ Wandugu zangu watsakwa, nisikiiyani! Muungu katsana hawa weonahwajwa kuwa wantu makowesa wa huju lumwengu na kawahendeza kuwa majabva ya faro. Na ndiwo wadzeouŝala uhajuwe aahiŝiyeyo hawaŝe wonse wamutsakiyeo. ⁶ Anywi mukidzamikinuka, mwakumuhwaani kowesa dza muntu asiye maana! Dzaambia awa wantu majabva mwiwonahila muno, siwo weokumukaiyani chihako na kumusharuŝisa na nguvu mwende magasani wakamusitaki? ⁷ Siwo pia weonaŝikufuru eŝi sari dya hila dya ayu mwiye wakwe? ⁸ Haya, ikiwa kwamba hivi mwivyokuhendani mwakuuŝani hi amuri nkuu ya Muungu iyo humu matsoroni, na yambiyeyo, "Mutsake mwenziwo dza udzitsakiyevyo mwenye," baŝi mwakuhendani sawa! ⁹ Ela ikiwa kwamba munakaa na kuyanga wantu upenŝeleo, baŝi mwakuhendani nabvise na vyaa wazi kwamba muna tsowa dya kuvunza amuri za Muungu. ¹⁰ Ko-

ro muntu akiuḅa hi Sharia urembo, kisa adzeavunze kaa-muri kamodza ṭu, huyo ana tsowa ḍya kuzivunza amuri zonse! ¹¹ Maanaye, huyu Muungu ambiye, “Nkudzonzije rangani,” ndiye yuyo ambiye, “Nkudzoyage.” Ḍubva, ikiwa kwamba muntu nkakuvunza ukwe, ela kayaga muntu, ni sawa na kwamba huyo ana tsowa ḍya kuzivunza amuri zonse za Muungu. ¹² Nywinywi kumbukani kwamba, hakika Muungu kadzamuhukumu kuuḅana na kwamba aya mayongweezoye yeyonahuweka huru, muyauḅa ambu haṭa. Ḍubva, vyuuwo vyenu na mahendo yenu ni haḍi viuḅe hayo mayongweezo. ¹³ Koro muntu asiye kuwa muṭei kwa wangine, Muungu nae nkawezi kuwa muṭei kwakwe nsiku ya hukumu. Na muntu muṭei kwa wangine, nkawezi kuwa na oga wa kuhukumigwa. ¹⁴ Wandugu zangu, ina maana ga kwa muntu kunena kwamba kamuhikiza Yesu Kiristo na huku mahendoye ntaayange faro eyonayo? Dze, faro dzeyohiyo inamupfonyadze? ¹⁵ Kwa mufaano, nahuhwaiye kwamba kuona muhikiza mwenzimo eye na ḍara na pia haṭa cha kupfiika mohoni nka kintu. ¹⁶ Kisa nawe unuke na kumwamba, “Ikaa naghea. Muungu nakupfe kuḍya na kuna na akuvwike.” Na huku wewe nkukumumpa hikiḍe echo na ṭuri nacho. Ḍubva avi umwambiiyevyo vinamusaidia na? ¹⁷ Haṭa faro nayo, ikitsakwenda na mahendo, ni sawa na kwamba ifwa! ¹⁸ Wewe unaweza kunena kwamba, wangine wakiwa na faro ni sawa, na wangine wakiwa na mahendo mema ni sawa. Ela niyanga namuna ya muntu evyonaweza kuwa na faro pfasipfo kuwa na mahendo mema, nami nakuyanga hi faro yangu kwa haya mema niyonahenda. ¹⁹ Wewe kuhikiza kwamba kuna Muungu mumodza ṭu, sivyo? Haya, gula ni sawa! Ela haṭa mpepfo nzuka nazo, zihikiza kwamba kuna Muungu mumodza na zinakuka kuhehema na oga. ²⁰ E ḍyurawe! Nkwaimuka haṭa kwamba muntu akiwa na faro kisa akitsahenda mema, hiyo faro yakwe nta maana? ²¹ Ṭanahuhwaeni mufaano wa bibi jwehu Ibrahimu. Jeje, Muungu kamuhwaa kuwa muhachi kwa dzambo ḍya hiviḍe ahendevevyo, vya kutsaka kumuyavya mwanawe Isaka dza mvuugiya kwa Muungu. ²² Kwakuonani? Ibrahimu ewa kamuserefaṭa Muungu chima cha kwamba, ewa ṭayari kuhenda kiḍechonse cha Muungu amwambiiyecho. Ndookomu hi faroye ikamilika na haya mahendoye. ²³ Hivi viyanga wazi kwamba, hivi vya haya matsoro yanenevevyo ni ḍugha. Koro yamba, “Ibrahimu kamuserefaṭa Muungu, nae Muungu kamuhwaa kuwa muntu muhachi.” Haṭa wantu nao wekimuhana ḅamu jwa Muungu. ²⁴ Mwakuonani ḍubva? Muntu anahwajwa kuwa muhachi kwa mahendoye na kwa faroye pia! ²⁵ Haṭa huyude muke shudha eyeakihanwa Rahabi, Muungu kamuhwaa dza muntu muhachi kwa dzambo ḍya hiviḍe ahendevevyo, vya kuwahwaa waḍozi wa Kiisiraeli akiwafitsa nyumbani mwakwe, kisa akiwagonzoza na siri na njia ingine. ²⁶ Ḍubva nichokunenani ni kwamba, ruhu ikimuyawa muntu, ḅasi muntu huyo anawa nkakwaa moja kawii, kesakufwa. Na haṭa faro ya muntu ikitsayangwa na mahendo, nayo pia inawa dzevyo. Yani inawa kwamba ifwa!

3 Wandugu zanguni, si kula muntu kwamba atsake kuwa mwaalimu jwa tsanganiko haṭa! Koro dza manyiyevyo, swiswi waalimu, Muungu kadzahuhukumu vyumuni kuchia wantu wangine kwa hayaḍe mazuka hwiyonahenda. ² Gula ni ḍugha, kwamba wantu wonse hunakaa hukahenda matsowa kuṭwa, ela hawaḍe weonaweza kuziṭunza hizi nyiimi zao, wao wangora na wanaweza kudzimiza

kwa kula hali. ³ Kwa mufaano, ukitsaka kuḍihendeza farasi ḍikuṭii, unaḍifunga mfunaura na ndookomu unaweza kuḍipfiika kuḍekwone wikonatsaka. ⁴ Haṭa mashuwa nayo, na ukuuwe wonse, na kupfiikwa ni mpepfo nkali kwakwe, inaweza kuperujwa na kasukani kachuuchu na yende kuḍekwone kwa huyu nahudha ekonatsaka yende. ⁵ Huju jwiimi najo, ni kiungo kiḍoḍo muno cha hu mwii, ela juna-henda mambo makuu na makuu. Haṭa nsetse modza ṭu ya moho inaweza kugiza moho baḍa nzima! ⁶ Jwiimi najo jwaa dza moho. Judzaa kula aina ya mazuka yeyonaweza kunanga maisha ya muntu mazima! Junagiza moho maisha ya muntu, jukayananga dza kwamba jugizwa moho usiwozimi-ka dza huḍe wa Jehanamu. ⁷ Benaḍamu hangu kae wekiṭawala viumbe vyonse, na mumpaka saambi wakuṭawalani waḍondo wa baḍani, weonaguuka, weonahambaa na wa madzini. ⁸ Ela ntaku awezeye kujuṭawala jwiimijwe. Hu jwiimi ni yuzuka, ntajugijike. Juna haṭari dza sumu nkali. ⁹ Kwa jujo jwiimi yumodza hunamushaḍa ḅwana Muungu, eye Baba jwehu. Na kwa jujo jwiimi hunawaḍuwa wanaḍamu wenzehu waumbijweo dzaswi kwa mufaano wa Muungu. ¹⁰ Kako kanwa kamodza kanaḍuwa na kako kanwa kaka-mushaḍa Muungu. Wandugu zanguni, sivyo! ¹¹ Ni tsana ga ya mutsangani kuzimu, iyonakakanyika madzi mema na kukakanyika madzi yeyonatsama viwi na pfpafu pfantu pfamodza? ¹² Wandugu zanguni, ni muhi ga wa mutini wiwonaweza kuvyaa matunda ya mizeituni? Ni muhi ga wa muzabibu wiwonaweza kuvyaa matunda ya mutini? Ambu, ni tsana ga ya mutsangani kuzimu, iyonakakanyika madzi ya munyu, na iyo tsana modza ikakakanyika na madzi mema? ¹³ Kukiwa yudejwone kahi yenu, eye na mvidhyo na uimufu wa njia za Muungu, naviyange na ṭabiyaye kwamba anakaa akiishi dza muntu mumpowe na eye na mvidhyo. ¹⁴ Ela humu myojoni mukiwa na wivu mwini na ṭamaa ya kudzikuzya nywinywi ḅasi, namutsedziona mwambe muna mvidhyo, na hali huku mwakuikanani hi hachi ya Muungu. ¹⁵ Mvidhyo dzayo ntaiyawe kwa Muungu na wala si ya kiruhu, ni mvidhyo ya kilumwengu iyonayawa kwa Shaṭani. ¹⁶ Koro pfaḍepfonse pfeponawa na wivu na ṭamaa ya kudzikuzya, kunawa kutsaimukana na kula aina ya dzambo zuka. ¹⁷ Ela hi mvidhyo iyonayawa kwa Muungu, nguzi ḍura inamumpa muntu kuishi maisha yasiyo ṭamba zuka ḍiḍeḍyonse. Kisa, inamumpa kutsaka kuishi na wantu na naghea, inamumpa kuṭaria wenziwe na inamumpa moja wa kusikiiya na kuhwaa vyuuwo vya wangine. Mvidhyo ya Muungu inamumpa muntu kufwia ṭei wenziwe na kuwahendea mema kuṭwa, na nkawezi kuwa na uḅaguzi wala umbimbii. ¹⁸ Na hawaḍe wantu watsakiyeo kuishi na wantu na naghea, wanahodza mbeju ya naghea kahi ya wantu, na wechonavuna ni wema wiwonamutsakiza Muungu.

4 Aya matsowano na nkondo za kuṭwa kahi yenu, vyakuyehegwani ni kintu ga? Ntaikwakuyehegwani ni azi ṭamaa zenu nzuka nzuka zizokujwanani kuzimuni mwenu haṭa? ² Munaṭamani musivyokuwa navyo, ela nta-muvipate. Ndookomu mwaa ṭayari haṭa kuyaga. Munamiya mahe vya wantu, ela nta-muvipate. Ndookomu munanjia kutsowanani nywinywi na nywinywi na kujwana. Na maana musiyopata hikiḍe mwichonatsaka, ni kwa kwamba nta-mudzakimuyomba Muungu. ³ Na haṭa mwipfonayomba nta-muvipate mwichokuyombani, maanaye munayomba na nia nzuka. Munayomba ili mukivipata mupate kudzitsekeza myojo yenu. ⁴ Nywinywi mwiwo dza wake waḅari! Ntamudzi

kwamba kutsaka lumwengu ni kudziwekea uadui na Muungu? Ndivyo, yudejwonse atsakiye kuwa bamu jwa huju lumwengu, huyo anawa adui jwa Muungu. ⁵ Ambu avi vya aya matsoro yaneneyevyo yakymba, "Huyu Ruhu jwa Muungu amuwekeye kuzimuni mwehu ni mwivu," mwakuṭarani kwamba ni vyuuwo vya ḅasi? ⁶ Ela Muungu anahufwiya ṭei zaiḅi na zaiḅi. Ndiyo maana haya matsoro yamba, "Muungu anawafwia ṭei hawaḅe weo wampowe, ela wavikodzo anaṭaragiana nao." ⁷ Ḃubva nywinywi dziwekeni nsii ya mamulaka ya Muungu. Ṭaragianani na Shaṭani, nae anamuḅarama. ⁸ Mudziyeni Muungu hafufi, nae anamudziya hafufi. Ela nywinywi wanabvise na mwiwo wambiimbii, yatsani mahendo yenu mazuka na muyavye maṭaro mazuka myojoni mwenu! ⁹ Sikiṭikani na kuiya na tsungu kwa dzambo ḅya mazuka yenu! Kitseko chenu nakiwe chiiyo, na tsekea yenu iwe masikiṭiko. ¹⁰ Muhambaiyeni Ḃwana, nae anamukuzya. ¹¹ Wandugu zangu, yatsani kuneneana mazuka. Koro yudejwonse eyenamunenea mazuka muhikiza mwenziwe na kumukizia hukumu, huyo kakuineneani mazuka Sharia ya Muungu na kakuiyavyani matsowa. Wewe ukwakiyavyani matsowa hi Sharia, nkukwakuibuḅani! Kwakudzihendezani muntu jwa kuiyavya matsowa ṭu. ¹² Muungu jeje hekeṭu ndiye eyenaweke Sharia na kuhukumu wantu. Na ndiye jeje ṭu eyenaweke kupfonya wantu ambu kuwananga-nanga. Ehe wewe nawe, hivi hivi u ga haṭa umukizie hukumu mwenziwo? ¹³ Sikiani, nywinywi mwiwonakwamba, "Yeo ambu keso hunakwenda mudzi musiku na musiku, hunakaa mwaka muzima. Hunadzihendea guzi, hunadzi sumia-tsumia fwedha." ¹⁴ Mumanya kidzechohendea keso? Ambu, aya maisha yenu muyamany yaivyo? Maisha yenu yaa dza muvuke wiwonaonekana iyo saa na iyo saa ukaara. ¹⁵ Ḃubva nywinywi mwivyonamala kunena ni hidzaa, "Ḃwana akitsaka, na akihuweka moja, hunahenda visiku na visiku." ¹⁶ Ela nywinywi sivyo, mukaiya kupanga mipango mikuu mikuu na kudziona. Manyani, kudziona dzako ni kuzuka! ¹⁷ Ḃubva, muntu amanyiye hi ya hachi ya kuhenda kisa akatsaihenda, huyo kakuhendani nabvise.

5 Sikiani, nywinywi wantu majabva! Ḃabvani kuiya chiiyo cha mabaanano koro mwakudziwani ni ḅina nkuu muno. ² Maliṭe yenu yonse yamawowa tswee na nkanzu zenu zidiḅwa ni mafunzi. ³ Dhahaḅu na fwedha zenu zihenda nkanga. Na hiyo hiyo nkanga idzaka dza ushaahidi wa nabvise zenu nsiku ya hukumu. Nanywi mudzanangwanangwa dza kwamba munangwanangwa ni moho. Nywinywi munadziundukizia mali menji na menji, ntamudzi kwamba azi ni nsiku za mwiso? ⁴ Haya, ṭayowani sasa! Wantu wamuvunia makonde yenu, anywi mukidzamukinuka, muwakulakula ntamukuwaipfa. Ṭasikiani hiyo nabvise ik-

wakumusiṭakini kwa Muungu! Chiiyo cha hao wahenda kazi kimufikia Ḃwana, mwenye nguvu zonse. ⁵ Muishi na raha humu lumwenguni, mukidzitsekeza na kula mwichomukitsaka. Mudziṭoseza hi myojo yenu, na sasa mwakuindiiyeni nsiku ya kudzahukumigwa. ⁶ Muwahukumu na kuwayaga wantu wasio tsowa ḅideḅyonse, wasioweza haṭa kudzihehehe usoni yenu. ⁷ Wandugu zanguni, nywinywi iṭisani huku mukwakuyoweeyani kudza yupfii kwa Ḃwana. Ṭayowani namuna ya wantu weonaima wevyonaiṭisa mumpaka wakavuna makonde yao. Wao wanaiṭisa mumpaka hi mvuya ya kuivyaza hi mimea ikanya, na wakapata bvaro. ⁸ Nanywi pia, namutseefwa moja, iṭisani, koro nsiku ya kuuja kwa Ḃwana ntaikwaa kuye. ⁹ Wandugu zangu, namutsekaiya kuwawakiana nywinywi na nywinywi mutsekudzahukumigwa. Manyani, huyu Muhukumu Mukuu kamaawa hafufi kudza! ¹⁰ Yowani mufaano wa hawa manabii weowakikaa na kuyavya maagu ya Muungu eyoakiwapfa. Wao wakuntiswa ḅina amoo waitisa. ¹¹ Hwonse, wantu waitisiyeo hunawahwaa kwamba ni wavodhyegwa. Na nywinywi wenye musikia namuna ya Ayubi aiṭisiyevyo maḅinani na mumanya hayaḅe ya Muungu adzeoakimuhendea mwisoni. Hakika Muungu ni Muungu muṭei na munanso. ¹² Ela zaiḅi ya vyonse wandugu zangu, mukwakunenani namutseyapfa kwa sari ḅya Muungu, kwa kulamba mutsanga ambu kwa njia ingine iḅeyonse. Mukyamba, "Ndivyo," naiwe ndivyo, na mukyamba, "Sivyo," naiwe sivyo, ili mutsekudzahukumigwa. ¹³ Ikiwa kwamba kahi yenu kuna yudejwonse eye ḅinani, namuyombe Muungu. Na ikiwa kwamba kuna yudejwonse eye na tsekea, namushaḅe Muungu na meya. ¹⁴ Yudejwonse kahi yenu akiwa mujwazi, nawahane wazee wa tsanganiko, wadzewamuyombeye na kumupfakaza mafuha kwa sari ḅya Ḃwana. ¹⁵ Na hayo mayombo, wakiyayomba wakiwa na serefano kwa Muungu, yanamupfoza huyu mujwazi na anapata matsea. Na haṭa ikiwa kwamba kahenda nabvise, Ḃwana anamuyatsiya. ¹⁶ Ḃubva, nywinywi namutsefita kwambiana nabvise zenu na namutseyatsa kuyombeana ili Muungu apate kumupfoza. Mayombo ya muntu muhachi yana nguvu na yanahenda mambo makuu. ¹⁷ Kwa mufaano, nabii Eliya ewa ni mwanaaḅamu dzaswi, ela kamuyomba Muungu na moja, kutseenya mvuya nsi yonse ya Isiraeli. Na hakika, ntakukunya mvuya kwa myaka mihahu na nusu. ¹⁸ Kisa kamuyomba Muungu anyese mvuya, nayo ikakanyika kuyawa dzuu, na nsi yonse ishauka mimea. ¹⁹ Wandugu zanguni, mumodza jwenu akyaara njia, akiyatsa hi njia ya hachi, kisa yungine adzeamuudzye njiani, ²⁰ ḅasi huyu amuudziye njiani namanye kwamba, kula amuudziye njiani munabvise kamupfonya na kufwa. Na anamuhendeza Muungu atsemuṭalia nabvise huyu muntu munabvise.

1 Peṭero

1 Mimi Peṭero niiye ntumi jwa Yesu Kiristo, nyakumworeani nywinywi wantu wonse wa Muungu mwivokukaani nsi garagara za ugenini, za Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia na Bitinia. ² Muungu Baba jwehu kamutsana hangu kae, na muṭengwa ni Ruhu jwakwe. Nanywi mumuṭii Yesu Kiristo nae kamudheresa na mwaziwe. Muungu namuvodhye na kumumpa nagheaye kwa winji. ³ Nahumuyavizeni ḍuḍa Muungu, eye Baba jwa Bwana jwehu Yesu Kiristo; koro kahufwiya ṭei muno, haṭa kahupfa maisha mapfya. Kwa dzambo ḍya kwamba kamufufuya Yesu Kiristo kuyawa kwa wafu, kahupfa madzikwaṭyo makuu. ⁴ Ndookomu hwakuindiiyani kupfokea hizi mvoni za Muungu aziwawekeeyezo wantuwe. Kazihuwekea mbinguni, pfantu zisipfowowa, wala kunangika, nolawe kujara. ⁵ Kwa dzambo ḍya kumuserefaṭa kwenu, Muungu kakumwamiani na uwezowe, haṭa saa kudzefokudza hu mupfonyo wiwo hafufi kuyanganywa kwenu ngera za mwiso. ⁶ Kwa dzambo ḍyevihivi, tsekeani muno ingawa hi saasambi ni haḍi mupatwe ni kula namuna ya maḍemo kwa muḍa. ⁷ Haya maḍemo yadza ṭu, kuzipima hizi faro zenu kuyanga kwamba mumuserefaṭa Muungu ḍugha. Dza vya dhahaḅu ivyonapimwa na kudhereswa na moho, ndivyo vya faro zenu zivyokupimwani na kudhereswa, kuchiiya na kwa haya maḍemo. Na faro zenu kwa Muungu zina thamani kuchia dhahaḅu ambayo nsiku modza idzanangwa. Ndookomu ikiwa kwamba faro zenu zionegwa kwamba ni kariṭu, mudzapata shaḍu, marembo na hila nkuu, nsiku ya Yesu Kiristo adzeyokudza. ⁸ Ingawa ntamukumuona Yesu na matso, mumutsaka. Na ingawa hi hii saasambi ntamukwakumuonani, mumuhikiza. Mwakutsekeani na tsaike kuu muno, ḍisidyoweza haṭa kuneneka, ⁹ koro mwakupfokeani ṭubvo ḍya kuhikiza kwenu kwa kupata mupfonyo wenu. ¹⁰ Dzuu yohuu mupfonyo, hawa manabii waṭaḅiriyeyo dzuu ya hi ṭei ya Muungu idzeyokudza kwenu, ¹¹ walacha na kuṭapakura na hiḍu dzuu ya hiḍi hiḍi dzambo. Walacha kumanya kwamba ni muntu ga ambu ni ngera ga, za ayu Ruhu jwa Kiristo ezoakinena, epfoakiwamba waṭaḅiri dzuu ya ḍina adzezokunta Kiristo, na maremboni adzemonjia ḅaḍaye. ¹² Muungu kawapfenui ya hawa manabii kwamba haya haya mambo ntayakwahendeka ngera zao, ela yadzahendeka ngera zenu. Na sasa, haya Maagu Mema yesakusumwiiwa kwenu ni wantu wayongowejweo ni Ruhu Mudheru asusijwe na yuwinguni. Haya ni mambo ambayo kwamba haṭa malaika wakuyakamiani wayamanye. ¹³ Ḍubva pfenuyani matso muyaṭariye haya haya urembo, na madzikwaṭyo yenu yonse yawe kwa hi ṭei mudzeyofwijwa ni Yesu Kiristo, adzefokudza. ¹⁴ Wani wana waṭiifu kwa Muungu. Na mahendo yenu nayatseṭawaligwa ni hiziḍe ṭamaa mwizokuwa nazo musidzaimanya hi hachi. ¹⁵ Ishinu nanywi, wani wadheru kwa kula njia dza hiviḍe vya huyu amuhaniye aivyo mudheru. ¹⁶ Koro haya matsoro yamba, “Wani wadheru kwa kwamba mimi ni mudheru.” ¹⁷ Muungu anahukumu kula muntu kuuḅana na mahendoye

pfasipto kumuhendea kinḍeḍi. Ḍubva ikiwa kwamba Muungu munakaa na kumuhana Baba, ḅasi ni haḍi hapfa lumwenguni mwipfokukaani dza wageni, muishi kwa kumuhila. ¹⁸ Mumanya kwamba muipfijwa rando mupate kuwa huru kuyawana na haya mambo yasiyo maana muyaḍaliyeyo kuyawa kwa wabibi zenu. Ntamukugujwa na vija viyonganangika dza fwedha ambu dhahaḅu, ¹⁹ ela mugujwa na mwazi wa thamani wa Kiristo, wiwo dza mwazi wa mvuugiya ya mwanambuzi asiye na kapeṭa wala ṭamba. ²⁰ Eetsanwa ni Muungu hangu kae, kaḅila kuumbwa kwa lumwengu, ela kayanganywa hizi hizi ngera za mwiso kwa dzambo ḍyenu. ²¹ Na kuchiiya na kwa Kiristo, mumuserefaṭa Muungu. Jeje ndiye amufufwiiye Kiristo kuyawa kwa wafu akimumpa marembo, ili nanywi muwe na faro na madzikwaṭyo kwa Muungu. ²² Na sasa, kwa dzambo muiṭii hi hachi, mudhereswa kuyawana na nabvise zenu, na muwatsaka na moja hawa wahikiza wenzenu. Ḍubva tsakanani na moja ḍugha, ²³ koro mumaavyajwa yupfii, kuchiiya na kwa chuuwo cha Muungu, chichonapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. Huku kuvyajwa kwenu yupfii si kuvyajwa kimwii ni benaḍamu haṭa, ela ni kuvyajwa kiruhu kuchiiya na kwa chuuwo cha Muungu chichonakaa maishi. ²⁴ Dza vya matsoro yaneneyeyo yakyamba, “Wanaḍamu wonse waa dza mani, na rembo ḍyao ḍyonse ḍyaa dza kiyuwa. Mani yananyuuka, na kiyuwa kinaharachaa, ²⁵ Ela chuuwo cha Muungu kinakaa maishi.” Na hichi ndicho chuuwo kisumwiiwecho kwenu.

2 Ḍubva, dzikanyeni na kula namuna ya mazuka. Dzikanyeni na makulekule na umbimbii, na muyatse nyano na kufwiya ḍea. ² Kamiani kuḍya chakuḍya cha kiruhu dza hiviḍe vya wana vilelehea wevyonakamia kunnuna, ili kwamba mugije kukuya kiruhu; ³ koro mumauṭaṭa wema wa Bwana. ⁴ Kiristo ka dza iwe muhimu ḍya mwiso ḍya kumbakia Hekalu ya Muungu. Katsanigwa dza iwe ḍya thamani ḍya kumbakia ela wantu waḍidziza. Kenge nywinywi nzoni kwakwe. ⁵ Nanywi wani dza mawe ya maana ya kumbakia Hekalu ya kiruhu, ili muwe wakohani wa kuyavya mvuugiya za kiruhu, zizonakuḅaligwa ni Muungu kuchiiya na kwa Yesu Kiristo. ⁶ Koro haya matsoro yamba, “Ṭayowa, nyakuwekani iwe ḍya musinji mudzini Sayuni. Ni iwe muhimu ḍya thamani niḍitsaniyedyo. Na yuḍejwone amuhikiziye huyu eye dza iwe, nkanagizwa yutswa meshi.” ⁷ Huyu eye dza iwe ḍya musinji, njwa thamani kwenu nywinywi mumuhikiziyeo. Ela kwa hawaḍe wasiomuhikiza, haya matsoro yamba, “Hiḍi iwe ḍidzizijwedyo ni wambaka, ndiḍyo ḍigaliyedyo iwe muhimu ḍya kumbakia.” ⁸ Na kawii yamba, “Ni iwe ḍiḍyonahendeza wantu wakolasike wagwe.” Wanakolasika, koro ntawaṭii chuuwo cha Muungu, ndookomu Muungu kawapangia kwamba wakolasike na kugwa dzevihivi. ⁹ Kenge nywinywi mu kyeeti kidheru cha wantu watsanijweo ni Muungu. Kamuyavya kizani kamungiza muyangani muwe wakohani wa hila nkuu, ili muweze kulal-

abva haya mafara yakwe ya kumakisa. ¹⁰ Kae ntamwiiwa wantu wa Muungu, ela sasa mumaawa wantu wa Muungu. Kae ntamwiimanya ̄ei ya Muungu, kenge sasa mumapata ̄eiye. ¹¹ Wandugu zangu mwiwokukaani dza wageni humu lumwenguni, nyakumuyombani mudzichinge na ̄amaa nzu-ka nzuka za kimwii zizokujwanani na hizi ruhu zenu kūwa. ¹² Ikaani na ̄abia nyema kahi ya hawa walumwengu, ili kwamba hāa wakimunenea mazuka, wayaone haya mahendo yenu mema na waweze kumushāa Muungu nsiku adzeyokudza. ¹³ Dziwekeni nsii ya kula mukuu, koro ndivyo vya Bwana evyonatsaka muhende. Mūini huyu haju mukuu ¹⁴ pfamodza na hawa maliwali awekeyeo kuwakuzya hawāe weonahenda mema na kuwahukumu hawāe weonahenda mazuka. ¹⁵ Koro miro ya Muungu ni kwamba, mukihenda mema, munawasumisa hawa wantu māyura weonadzibobochea vyyuwo ̄asi pfasipfo kuimuka. ¹⁶ Ikaani dza wantu weo huru. Ela namutseutumia hu uhuru wenu kuhenda mazuka; kenge ikaani dza wahumisi wa Muungu. ¹⁷ Wahileni wantu wonse, na muwatsake hawa wahikiza wenzenu. Mushoogeni Muungu na mumuhile huyu haju. ¹⁸ Nanywi mwiwo wahumwa, wahileni hawa māwana wenu na kuwāii. Namutsewahila na kuwāii hawāe māwana weo wema na wabalicha ̄asi, ela hāa hawāe weo wazuka. ¹⁹ Muungu anatsakizwa nanywi, ikiwa kwamba mūīisa māgina yasiyomumala kukunta, kwa dzambo ̄ya kwamba muimanya miroye. ²⁰ Koro kuna ̄aha ga, muntu akibigwa kwa dzambo ̄ya tsowa ahendēyo ̄ugha kisa akaīisa? Ikiwa kwamba muntu kakunta ̄ina kwa dzambo ̄ya kuhenda mema, na kaīisa, Muungu anatsakizwa nae. ²¹ Muungu kamuhana muishi dzevihivi, koro hāa Kiristo kakuntiswa ̄ina kwa dzambo ̄yenu; akiyanga mufaano ili nanywi mugwe mongo. ²² Jeje nka nabvise ahendēyo, na wala ntaku hāa nsiku modza akuliyeokuliyeo muntu. ²³ Epfotsolwa, nakwambukuya na kitsolo; na epfokuntiswa ̄ina nkakuwakakāia wantu mazuka, ela kadzimukwāya Muungu ̄u, eyenahukumu na hachi. ²⁴ Jeje mwenye kazipfagaaza nabvise zehu mwiini mwakwe epfofwa hapfāe muhini mwa mpatsa, ili kwamba hutseewa wahumwa wa nabvise kawii, ela huishi udheruni. Kwa kumāaiswa kwakwe hupata kupfowa. ²⁵ Koro mwiiwa dza mbuzi ziariyezo, ela sasa mumagala kwa huyu Mūikisa eyenazīikisa hizi ruhu zenu.

3 Dza vivyo, nywinywi wake, ni hāi mudziweke nsii ya mamulaka ya wayume wenu, hāa ikiwa kwamba wangine wao si wahikiza wa chuuwo cha Muungu. Koro wakiona namuna mwiivyo kukaani nao na hila na kuwahendea mahendo mema, wananuhika kuwa wahikiza, hāa pfasipfo nywinywi kuwambukuya chuuwo. ³ Namutsekaiya kudzirembosa hi mii yenu kwa kusuka nywii, na kuvwaa nguo nyema nyema ambu kudzifayāa na vija vya dhahāu. ⁴ Ela rembo ̄yenu nāiwe kuzimu ya myojo yenu. Nāiwe rembo ̄isidyosia, ̄ya myojo mimpowe na iingamaiyeyo, iyo ya thamani nkuu usoni kwa Muungu. ⁵ Koro hawa wake wadheru wa kae wadzimukwāiyeo Muungu, wekidzirembosa kwa kuwāii woomo zao. ⁶ Hāa Sara ewa dzevihivi. Kamuhila Ibrahimu hāa ekimuhana "Bwana jwangu." Nanywi yeo, ikiwa kwamba muhenda hachi pfasipfo kushooga kīdechonse, munawa dzae. ⁷ Nywinywi wayume nanywi, ikaani na umpowe na wakazenu, mukimanya kwamba wake ni viumbe vidhaifu. Wahileni, koro hi ̄ola ya Muungu ya maisha ya kuunga na yuungo, wanaipokea pfamodza nanywi. Mukikaa nao dza hivi, ntakuwe na kīdechonse cha

kūiidhya mayombo yenu kusikijwa. ⁸ Mwisio nyakumwambiani nywinywi nyonse mwiwo Wakiristo, ikaiyanani urembo, mukifwiyana ̄ei na kutsakana dza ndugu. Wani wampowe kahi yenu nywinywi na nywinywi. ⁹ Muntu akikuhendea dzambo zuka, simugalichizie dzambo zuka. Akikutsola, simugalichizie kitsolo; ishinu muvodhye, koro ndivyo vya Muungu evyonatsaka. Mukihenda hivi, Muungu anamuvodhya. ¹⁰ Dza vya matsoro yaneneyevyo yakyamba, "Yūdejwone atsakiye kūya raha wa maisha, na kuishi maisha ya tsekea, ni hāi adzikanye kunena mazuka, na ayatse kunena nsuwe. ¹¹ Ni hāi ayatse kuhenda mazuka na ahende mambo mema. Ni hāi alache naghea na ailache na hīu. ¹² Koro matso ya Bwana yanawaona hawāe weo wadheru, na masikiyoye yanasikia mayombo yao. Ela weonahenda mazuka jeje anāaragiana nao." ¹³ Dubva, ikiwa kwamba meshi munakamia kuhenda mema, ni ga jwa kumudhuru? ¹⁴ Kenge hāa ikiwa kwamba mukuntiswa ̄ina kwa dzambo ̄ya kuhenda mema, tsekeani muno! Namutse-shooga kīdechonse, nolawe kuhangaika myojoni mwenu. ¹⁵ Ishinu muhileni Kiristo koro ndiye huyu Bwana jwenu. Saa zonse wani ̄yari kumusumwiiya muntu yūdejwone adzeemuza dzuu ya haya madzikwāyo yenu mwiyonayo. ¹⁶ Ela viwambieni na umpowe na kwa njia ya hila. Ni hāi mukimanya mwichokuhendani ili kwamba kwa dzambo ̄ya ̄abia zenu nyema za Kikiristo, muwagize yutswa hawāe weonamunenea mazuka. ¹⁷ Koro ikiwa kwamba ni miro ya Muungu kwamba mukunte ̄ina, dubva ni heri kukunta ̄ina kwa dzambo ̄ya kuhenda mema, kuliko kukunta ̄ina kwa dzambo ̄ya kuhenda mazuka. ¹⁸ Koro Kiristo mwenye, kafwa mweedha mumodza ̄u kwa dzambo ̄ya wanabvise. Jeje eye muhachi kafwa kwa dzambo ̄ya wantu wasikwaa wahachi. Kahenda hivi ili aweze kumuyeha kwa Muungu. Wamuyaga hu mwii, ela kafufuka, na ruhuye yaa moja. ¹⁹ Na kwa umbodye ̄ya kiruhu, kenda kazilalabvia ruhu zifungijwezo gerenzani. ²⁰ Hizi ziwa ni ruhu za hawāe wadziziyeo kumūii Muungu hangu kae, ngera za Nuhu. Nuhu epfoakielekanya hi safina, Muungu kawaindiya muno wapfeyuze mama wapfona. Ela wantu wanjiiyeo humu safinani wewa ni wanane ̄u, nao ndiwo wapfoneyeo na hi zuruwa. ²¹ Haya madzi ye zuruwa yayanga mufaano wa kūopyegwa kwenu kwa hizi hizi ngera. Kūopyegwa si kudheresa nongo ̄ya mwii hāa; ela ni hukude kuahidi na moja mumodza kudziyavya kwa Muungu. Huku kūopyegwa kunamupfonya kuchiiya na kufufuka kwa Yesu Kiristo. ²² Kiristo kenda mbin-guni na kakaa mukono kuyume wa hila wa Muungu. Ana mamulaka dzuu ya malaika wonse na nguvu zonse za kiruhu zizo yuwinguni.

4 Dubva, kwa dzambo Kiristo mwenye kakuntiswa ̄ina, ̄asi nanywi pia dziwekeni ̄yari kukunta ̄ina; koro ikiwa kwamba mwaa ̄yari kukuntiswa ̄ina kwa dzambo ̄ya Kiristo, ̄asi muhuna kudzīanya na nabvise. ² Ndookomu ntamuwezi kuishi maisha ya kunuhwa ni ̄amaa za kibenāamu kawii, ela munaishi maisha ya kuwa na hamu ya kuhenda miro ya Muungu. ³ Koro mukaa mūa muyeya wa kūosa, mukihenda mambo ya kilumwengu. Muishi maisha ya ūari, ̄amaa, kuruma na kuhenda jila za ranga na ̄abia nzuka za kuyomba masanamu. ⁴ Na sasa hawa walumwengu wakumakani, wakimuona kwamba ntamukwakugijjanani nao na kuhenda haya mambo mazuka mazuka weonahenda; ndookomu wanjia kumutsezeani. ⁵ Ela idzawamala kudziheheha usoni kwa Muungu eye ̄yari

kuwahukumu weo moja na wafwiyeo. ⁶ Koro ndiyo maana haya Maagu Mema yasumwiiwa haṭa kwa hawaḍe wafwiyeo kae, ili kwamba ingawa mii yao ifwa, ela ruhu zao ziweze kuishi dza vya Muungu evyokuishini. ⁷ Mwisu wa lumwengu umaawa hafufi. Ndookomu ni haḍi muzigwaze akili zenu na muwe wantu wa kudzimiza ili muweze kukaa na kuyomba. ⁸ Zaiḍi ya vyonse, tsakanani na moja, koro matsako yanayeha mayatsiyo ya nabvise nyinji. ⁹ Karabishanani madzumbani mwenu na myojo misafi, pfasipfo kuḅugumiana. ¹⁰ Kula mumodza ni haḍi awahumikie wangine na haya maṭola ya kiruhu apfegejweyo ni Muungu. Haya haya maṭola garagara muyapfokeeyo kwa ṭeiye ni haḍi muyatumie urembo. ¹¹ Muntu akiwa na ṭola ya kunena vyuuwo vya Muungu, ni haḍi akivinena dza vyuuwo viyawiyevo kwa Muungu. Muntu akiwa na ṭola ya uhumisi, ni haḍi ahumike na hizi nguvu apfegejwezo ni Muungu. Na kwa hayo yonse, Muungu mwenye nguvu na uwezo, apate kushaḍwa kuchiiya na kwa Yesu Kirisṭo haṭa pfasipfosia. Amina. ¹² Wandugu zangu watsakwa, namutsemaka dza kwamba haya maḍina mwiyo kukuntani mwakuhendekejwani ni dzambo geni. ¹³ Ishinu tsekeani kwamba nanywi mwakuyakuntani haya maḍina ya Kirisṭo akuntiyeyo, ili kwamba nanywi mudzae tsekea, ngera adzeyokudza na maremboye. ¹⁴ Munapata mvoni iyodze, mukitsolwa kwa dzambo ḍya kumuhikiza Kirisṭo, koro Ruhu ya marembo ya Muungu yaa pfamodza nanywi! ¹⁵ Mukwakukuntiswani ḍina, ntamu ruhusa ya kukuntiswani ḍina kwa dzambo ḍya uyaji, wivi, kuvunza sharia, ambu untuntu. ¹⁶ Na wala muntu akwakukuntiswani ḍina kwa dzambo ḍya kuwa Mukirisṭo, natseona yutswa. Ishinu namushaḍe Muungu kwa dzambo ḍya kuwa Mukirisṭo. ¹⁷ Koro ngera ya hukumu imafika, na hawa wantu wa Muungu ndiwo wa kuḍabva kuhukumigwa ḍura. Ḍubva ikiwa kwamba ijwakuḍabva naswi, au mwisus unawadze kwa hawaḍe wasiohikiza aya Maagu Mema ya Muungu? ¹⁸ Dza vya matsoro yanenevevo yakyamba, “Ikiwa kwamba wadheru ṭu, wanapfona na mbaa na moja, ehe faṭi wanabvise na wasiomuhila Muungu wanawa ku?” ¹⁹ Ḍubva ikiwa kwamba Muungu kaona vyema kwamba mukunte ḍina, ḅasi gijani kuhenda yeyo ya hachi na kumuserefaṭa jeje, koro ndiye amuumbiye, nae ni muhikizika.

5 Ḍubva nyakumuusiani nywinywi wazee wa matsanganiko, nikimufunda dza muzee mwenzenu, na ninki-

wa dza shaahidi jwa maḍina ya Kirisṭo akuntiyeyo. Na kawii nyakumuusiani ninkiwa dza mumodza jwa hawaḍe wakupfokea haya marembo ya ḅwana yadzeyoyanganywa ngera adzeyokudza. ² Wani waṭikisa wa hu mwona wa Muungu auyatsiyeo mikononi mwenu. Namutseuṭikisa dza kwamba mwakusharuṭiswani, ela uṭikiseni na hiari yenu, dza vya Muungu evyonatsaka. Hi kazi yenu namutseihenda kwa dzambo ḍya kupata fwedha, ela ihendeni na moja kindindi wa kutsaka kuhumika. ³ Namutsedzihendeza wakuu kwa hawaḍe weo nsii yenu, kenge uyangeni hu mwona mufaano mwema wa maisha ya Kikirisṭo. ⁴ Makisa ngera ya huyu Muṭikisa Mukuu adzeyokudza, munapfegwa ṭubvo ḍya ḍaha ḍisidyonangika maishi. ⁵ Nanywi wayume waḍoḍo ni haḍi muwaṭii hawa wazee wenu. Na nyonse ni haḍi muwe wampowe, mukihumikiana nywinywi na nywinywi. Koro matsoro yamba, “Muungu anawafwia ṭei hawaḍe weo wampowe, ela wavikodzo anaṭaragiana nao.” ⁶ Ḍubva wani wampowe mukidziweka nsii ya mamulaka ya Muungu, ili kwamba ngeraye ikifika, nae anamukuzya. ⁷ Na mirumiru zenu zonse zimuyatsieni jeje, koro ndiye eyenamumuḍamia. ⁸ Pfyenyuyani matso na muchimize! Koro huyu nyabva jwenu, Shaṭani, kakuzingani dza nsimba eyekuvumiizani, akilacha muntu jwa kumuḍya. ⁹ Ḍubva zigijeni faro zenu muno, na muṭaragiane nae; mukimanya ya kwamba haṭa hawa wahikiza wenzenu wa lumwengu yuzima, nao wakukuntanani nezihizi ḍina mwizokukuntani nywinywi. ¹⁰ Muungu kamufwiya ṭei kuchiiya na kwa Kirisṭo na kamuhana munjie maremboni mwakwe mudzemokaa maishi. Mukisa kukunta ḍina kwa kaṭemo kachuchu, kadzamuḅwaa na kumumbaka kipfya, kadzamuṭaragisa na kumukomeza faroni, na kumungiza nguvu kawii. ¹¹ Muungu ndiye mwenye uwezo wonse, sasa na haṭa pfasipfosia. Amina. ¹² Nyakumworeani hi hii ḅaruwa mfufi kwa ugijo wa Sila, nimuserefaṭie dza ndugu. Nyakumworeani kumungiza moja na nikishuhudia kwamba haya ndiyo matsako ya ḍugha ya Muungu. Ḍubva yagijeni na nguvu. ¹³ Pfokeani kedhya kuyawa kwa imbu ḍyenu, tsanganiko ḍya Babeli, ḍitsanijweḍyo ni Muungu dzanywi. Marko eye murani wangu jwa kiruhu nae pia kamukedhya nto. ¹⁴ Kedhyanani na matsako ya Kikirisṭo. Naghea gulufu naiwe kwenu nyonse mumuhikiziyeyo Kirisṭo.

2 Peṭero

1 Mimi Simioni Peṭero, niiye muhumisi na ntumi jwa Yesu Kiristo, nyakumworeani nywinywi nyonse muhikiziyeo Yesu Kiristo, eye Muungu na mupfonya jwehu. Yesu kamuhendeza muwe na faro iyo na thamani dza hi ahupfiyeyo swiswi kwa dzambo dya wemawe. ² Muungu namuvodhaye zaidi na zaidi na kumumpa naghea nto kwa kwamba mumumanya jeje na Bwana jwehu Yesu. ³ Kwa uwezo wa Muungu amumpiyeo, Yesu kahupfa kula kintu hwichonamala kuwa nacho ili huweze kuishi maisha ya udheru. Kavihupfa kuchiiya na kwa kumumanya jeje ahuhaniye huwe na maremboye na wemawe. ⁴ Na kwa dzambo dya haya haya maremboye na memaye, kahuahidia kuhupfa mambo makuu muno ya thamani. Na haya ahuahidiiyeyo kayahupfa ili kwamba muweze kuishi dza wana wa Muungu. Haya haya kayamumpa ili muweze kupfona kuyawana na haya mambo yeyonawananga wantu wa huju lumwengu, yeyonayehewa ni tamaa nzuka nzuka. ⁵ Kwa dzambo muhanigwa muishi maisha ya kimuungu na mumuhikiza Kiristo, basi hendani kula mudzedeyoweza ili kwamba muwe na tibia nyema pia. Na zaidi ya kuwa na tibia nyema, muwe wantu wa kumumanya Muungu. ⁶ Na zaidi ya kumumanya Muungu, ni haḍi muwe wantu wa kudzimiza na tamaa zenu. Na namutseewa wantu wa kudzimiza tu, ela wani pia na wantu wa kuitisa maḍinani. Na mukimaawa wantu wa kuitisa, ni haḍi muishi maisha ya kumutsakiza Muungu. ⁷ Mukwakuishini maisha ya kumutsakiza Muungu, ni haḍi muwatsake na moja mumodza hawa wahikiza wenzenu, na muwatsake wantu wonse pia. ⁸ Ndookomu haya haya yonse yakimudzaa, munawa wantu wa kumuhendea Muungu kazi nyema, na maisha yenu yanamuyaiya Muungu matunda mema, huku mukigija kumumanya Bwana jwehu Yesu Kiristo zaidi na zaidi. ⁹ Ela yudejwonse asiyekuwa na myenendo dza hii, ka dza muntu eyenaona mawizawiza kabisa na haḍa ka dza ntumbu matso haswa! Muntu dzae kaarerwa kwamba nabviseze za kae kaziyatsijwa. ¹⁰ Dubva wandugu zangu, hendani kula mwichonaweza ili muyange kwamba Muungu kamutsana na kamuhana dughal! Mukihenda hivyo ntamunagwa nabviseni meshi. ¹¹ Ndookomu nanywi mudzapfokejwa urembo, muunjie hu uhaju wa kuunga na yuungo, wa Bwana na mupfonya jwehu Yesu Kiristo. ¹² Ndiyo maana nisiyoyatsa kumukumbusya kawii na kawii dzuu ya haya haya mambo, ingawa muyamanya, na muigija na mikono miwii hi hachi muisumwiiyweyo. ¹³ Ndookomu niona vyema kwamba nikae na kumukumbusya-kumbusya dzuu ya haya haya mambo mala niyo moja. ¹⁴ Koro Bwana jwehu Yesu Kiristo kesakuniyanga tswee kwamba si nsiku nyinji za kuishi amaale. ¹⁵ Nami nahenda kula nidzeyoweza kumulachia njia ya kwamba meshi mudzayakumbuka haya mambo, haḍa nikidza nikifwa. ¹⁶ Hwipfomwambia dzuu ya uwezo wa Bwana jwehu Yesu Kiristo na kudza kwakwe yupfii, ntahukumwambia mambo ya kamba na ambigwa haḍa.

Huyaona maremboye na matso yehu swiswi wenye. ¹⁷ Koro saa ya Muungu Baba jwehu epfomuhendeza Yesu ayangae na marembo na akimuyanganya kwamba ni mukuu, swiswi wenye hwiwa pfamodza nae hapfaḍe dzuu ya hu murima mudheru. Husikia idzwi kuu kuyawa mbinguni dikiyamba, "Huyu ni Mwanangu mutsakwa, nitsakizijwee nae muno." ¹⁹ Ndookomu huna uhakika kwamba hivi vyyuwo vya hawa manabii waneneyevyo dzuu ya Kiristo mva dughal. Na ni urembo kwamba muvigije na moja koro vyaa dza tsaayonyangaa kizani haḍa nsi ikacha. Vigijeni na mikono miwii mumpaka saa ya hu muyanga wa Kiristo, huyu eye dza nyoha ya magura udzefomuyangaiya. ²⁰ Na zaidi ya hayo yonse, natsaka muimuke kwamba ntaku yudejwonse eyenaweza kuyaimuka haya matsoro ya hawa manabii na akili yakwe jeje mwenye, pfasipfo kuyongojwa ni Ruhu jwa Muungu. ²¹ Koro ntaku unabii uḍewonse uziyeo kwa miro ya mwanaadamu. Kenge hawa manabii wayongojwa ni Ruhu Mudheru, na wanena vyyuwo viyawiyevyo kwa Muungu.

2 Dza kwivyokuwa na manabii ya nsuwe kahi ya wantu wa Muungu ngera zichiiyezo, ndivyo kudzevyoṭupuka waalimu wa nsuwe kahi yenu. Wadzadzinyeeza na mayongweezo ya nsuwe ya kumwaarya. Na wadzamukana huyu Bwana awapfonyeye nabviseni mwao. Ndookomu Muungu nkaṭowainda, kadzawahukumu vyumuni. ² Haḍa vivyo, wenji wa hawa wantu wahikiziyeo wadzaṭaṭa hi myenendo yao mizuka. Na kwa dzambo dya mahendo yao, wantu wadzainenea mazuka hi Njia ya hachi. ³ Kwa dzambo dya uhamile wao, hawa waalimu wa nsuwe wadzamusumwiiya mambo menji ya nsuwe ili mupate kuwapfa fwedha. Ela hukumu yao Muungu kaiwaweke iide na hakika anawananga-nanga. ⁴ Koro ikiwa kwamba malaika wagiyeo nabviseni tu, Muungu nkakuwayatsa, ishinu kawafunga-funga na minyoro na kawafaṭula simo dya kiza. Na humuhumuḍe ndimo wemokuindiiyani hi Nsiku yao ya kuhukumigwa. ⁵ Na Muungu nkakuyatsa kuwahukumu wantu wa kae wasiomuhila. Ndookomu kaiyeha hi zuruwa iwayagiyeo wantu wazuka wonse, ela kamupfonya Nuhu, pfamodza na hawa wantu wangine wafungahe tu, kwa kwamba Nuhu ndiye eyeakisumwiiya dzuu ya kuishi maisha ya kumutsakiza Muungu. ⁶ Muungu kaihukumu midzi ya Soḍoma na Gomora kwa kuinanga na moho. Kaihenda dza hivi ili ikae dza mufaano wa hayaḍe yadzeyohendeka kwa wantu wonse weo walumwengu. ⁷ Ela haḍa vivyo kamupfonya Loti, koro ewa muntu mwema eyeakiishi kahi ya wantu wazuka muno. Loti ekihangaika muno mojoni mwakwe dzuu ya haya mahendo mazuka mazuka eyoakiyaona na hawa wantu, nsiku baada ya nsiku. ⁹ Dubva haya yonse yanahuyanga namuna ya Muungu amanyiyevyo kuwayavya maḍinani hawaḍe weonamuhila. Na pia kamanya namuna ya kuwaadhiḍu wantu wazuka, hali wakwakuindiiyani hi nsiku halisi ya hukumu. ¹⁰ Hi adhaḍu inawa haswa kwa

hawađe weonauba ɓamaa zao nzuka nzuka za kimwii na kubalifa uwezo wa Muungu. Hawa waalimu wa nsuwe wanadziona, na ni wavikodzo. Wala ntawa hila kwa viumbe vya mbinguni. Ishinu wanakaa na kuvitsola-tsole. ¹¹ Bela hawa malaika ɓu, weo na nguvu na uwezo kuchia hawa waalimu wa nsuwe, ntawavitsole-tsole hivi viumbe usoni ya Bwana! ¹² Hawa waalimu wa nsuwe wanadzihendea mambo ɓasi dza binensa, pfasipfo kuɓara. Wanadzinenea ɓasi uzuka wa mambo wasiyoyaimuka. Dza binensa weonavyaijwa kugijwa na kuyagwa ɓasi, nao pia wananangwa.

¹³ Wanakunta ɗina kwa dzambo ɗya kuwangiza mazukani wangine. Koro wanaɓara kwamba wakikaiya kuhenda mambo mazuka dza kuruma na kushobva na musikahi wa tswee ndiwo raha. Wakikaa mahaghani kuɗyani pfamodza nanywi, wanamungiza ɓamba zuka. Haya makulekule yao kwenu, kwao yanawa ni ɗaha. ¹⁴ Hawa ni wantu waɗuijweo, koro ntawa kazi ingine, kazi yao ni kwendea wake mashudha ɓu! Ntawafurume kuhenda nabvise maishi, koro myojo yao ibaraɓa uhamile. Wanawasaɓa hawađe weonaheeka kiurahisi na wakawagisa nabviseni. ¹⁵ Waiyatsa hi njia nyema na wagija njia zao waara; koro wauba hi njia ya Balamu mwana jwa Beori, eyekuwa ɓayari kuhenda mazuka apate kuipfwa fwedha. ¹⁶ Ela Balamu kabuswa ni hare kwa dzambo ɗya haya mazuka eyoakitsaka kuhenda. Hiɗi hareɗye ɗinena nae dza mwanaɗdamu na ɗimuvingira huyu nabii kuhenda haya maɓareye eyoakitsaka kuhenda. ¹⁷ Hawa waalimu wa nsuwe waa dza matsana ya mutsangani kuzimu yakumiyeyo ɗama gu. Waa dza mawingu yeyonabigwa ni vuɓo kali yakavarika-varika. Nae Muungu kesakuwapangia kwamba wanakaa wahira, pfantu pfepfo na kiza cha go.

¹⁸ Humu manwani mwao, vyyuwo vya kudziona na visivyo maana vinawamba bvaa! Wanakaa na kuwagisa nabviseni hawa wahikiza wanana kwa kuwayongweeza kwamba wakikaa na kudziɓoseza hizi ɓamaa zao za kimwii.

¹⁹ Wanawaahidya wantu uhuru, na hali wao wenye ni wahumwa wa mambo yeyonayeha mananzi. Kwa dzambo ɗya kwamba muntu anawa muhumwa jwa dzambo ɗiɗeɗyonse ɗimutawaliweɗyo. ²⁰ Koro wantu wakiyatsa mazuka ya lumwengu kwa kumuhikiza Yesu Kiristo dza Bwana na mupfonya jwao, makisa wakidziyatsa wahekwe ni lumwengu kawii, hachi wantu dzao wanawa ɗinani zaiɗi kuchia hiviɗe wevyokuwa ɗura. ²¹ Haɓa indeewa heri kwao kutsaimanya hi njia ya hachi, kuliko kwamba waimanye makisa waiyatse hi amuri waipfegejweyo ni Muungu. ²² Hivi wahendeyeyo ni ɗa na hivi vya hi nsimo yambieyo chughe ntainayatsa kugalia mahapfikaye, na nguyuwe eyenakoswa, anauja akanjia kukogani ɗoore kawii.

3 Wandugu zangu, hii ni ɓaruwa yangu ya pfii ya kumwore. Kuzimuni mwa ɓaruwa zangu zombii, nimwore kumukumbusya haya mambo muyamanyiyeyo hangu iide ili kwamba muweze kuwa na maɓaro mema. ² Natsaka kumukumbusya dzuu ya haya mambo yanenejweyo hangu kae ni hawa manabii wa Muungu. Ikumbukeni na hi amuri ya huyu Bwana na mupfonya jwehu, ai-mumpiyeyo nywinywi kuchiiya na kwa ntumi awahumiyeyo kwenu. ³ Cha ɗura ni haɗi muimuke kwamba ngera za mwiso kudzawa wantu wabalifiɓu, weonaɓawaliɓwa ni ɓa-

maa zao ɓu. Wadzamunonza ⁴ na kumwamba, “Bwana nkakumuahiɗi kwamba anakudza kawii? Mani ɗubva kaku? ɓahwaa hawa wababa zehu wamaafwa, ela kula kintu chaa dza viviɗe chivyokuwa hangu kuumbwa kwa lumwengu!”

⁵ Ela wanadziareresa nangere kwamba, kae Muungu kane-na chuuwo ɓu, na mbingu ziumbika. Na pia kajuumba huju lumwengu kuyawana na madzi. ⁶ Na Muungu katumia yayo madzi kujunanga lumwengu jwa kae epfojuzamisa na hiɗe zuruwa nkuu. ⁷ Kwa chicho chuuwo kimodza cha Muungu, hizi mbingu na huju lumwengu jwa yeo vyakuwekwani kudzanangwa na moho nsiku ya hukumu. Judzanangwa pfamodza na wantu wonse wasiomumanya Muungu. ⁸ Ela wandugu zangu, hichi kintu kimodza hichi namutsechaar-erwa: Kwa Bwana nsiku modza ni sawa na myaka elefu modza, na myaka elefu modza ni sawa na nsiku modza. ⁹ Si ya kwamba Bwana ni mumpompowe kuɓimiza ɗamanoɗye, dza vya wangine wevyaɓara haɓa. Ela kakumuitisiani nywinywi ili muyatse nabvise zenu mupfyehuze mama, koro nkanatsaka haɓa mumodza jwenu aare. ¹⁰ Nsiku ya Bwana ya kudza, anakudza dza hiviɗe vya mwivi evyonakudza pfasipfo kuɗama. Hiyo hiyo nsiku, hizi mbingu zinakwaara na kisindo chikuu, na vyonse vivyo kuzimu yakwe vinapfya moho wa bvibvibvivi. Haɓa huju lumwengu na vyonse vihendejwevyo kuzimuye, navyo pia vinatsomwa. ¹¹ ɗubva iki-wa kwamba kula kintu kidzanangwa dzevihivi, mani munamala kuwa wantu weodze? Ntamunamala kudziyavya kwa Muungu na muishi maisha ya udheru haɓa? ¹² Hendani hivi huku mukiindiya hi Nsiku ya Muungu iyokudzani. Hendani kula mwichonaweza muihendeze idze haraka. Koro hiyo hiyo nsiku, hizi mbingu zinanangwa kwa kugibvilwa moho, na vyonse vivyo kuzimuye vinaɗauswa ni hiɗi pwikopwiko. ¹³ Ela hwakuindiiyani kuɓimiya kwa hivi vya Muungu aahidiyeyo, kwamba kudzawa na mbingu mpya na lumwengu yupfya, kudzemokaa wantu wadheru wahupfu. ¹⁴ ɗubva wandugu zangu, hali mwakuindiiyani hiyo hiyo nsiku, hendani kula mwichonaweza ili kwamba adzefokudza amuɓonge mwakuishini maisha ya kutsaawa na tsowa, wala ɓamba ɗiɗeɗyonse, ela amuɓonge mwakuishini maisha ya naghea. ¹⁵ Huku kuiɓisa kwa Bwana ekoku-muitisiani, kuhwaeni dza namfasi eyokumumpani mupate kupfonyegwa, dza vya ndugu yehu mutsakwa Paulo amworeevyo kwa mvidhyo aipfegejweyo ni Muungu. ¹⁶ Kuzimuni mwa ɓaruwaze zonse, kora dzevihivi kula akwakunenani dzuu ya haya haya mambo. Hizi ɓaruwa zakwe zina mambo yangine momu yasiyoimukika kirahisi. Wantu wasiomanya kintu na weonaheeka kirahisi, wanakaa na kuyeleza kimatsowa, dza wevyaɓahenda kwa haya matsoro yangine. Ndookomu wakudziyehayani kufwa wao wenye. ¹⁷ ɗubva wandugu zangu, kwa dzambo ɗya kwamba haya haya mambo mumayamanya na mapfema, ɓasi chimizani muno ili kwamba haya matsowa ya hawa wantu wazuka wevyaɓahenda, yatsekudzamwaarya yamugise nanywi pia. ¹⁸ Ela gi-gijani kudzikwatya ɓei ya Bwana na mupfonya jwehu Yesu Kiristo na mugije kumumanya jeje zaiɗi na zaiɗi. Bwana napfegwe shaɗu hangu hi hii saasambi, na haɓa pfasipfosia. Amina.

1 Yohana

1 Hwakumworeani dzuu ya huyu eyenahanwa Chuuwo cha Mojo. Ewapfo hangu dabvu. Humusikia na kumuona na matso yehu wenye. Ndivyo, humuona na haṭa humuhora-hora na mikono yehu. ² Kayanganywa kwehu, naswi humuona. Ewapfo pfamodza na Baba jwehu na humumanyiswa. Ndookomu hwakuvimushuhudiani nywinywi na kumusumwiiya dzuu yakwe jeje eyenapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. ³ Na haya huoneyeyo na kusikia, hwakuyamusumwiiyani nanywi. Hwakuyamusumwiiyani mupate kuwa wamodza naswi hariani mwa Baba na Mwanawe Yesu Kiriṣṭo. ⁴ Hwakumworeani hivi, ili kwamba mukiviuba, myojo yehu inapata kutsaika. ⁵ Dubva haya hwi yokumusumwiiyani ndiyo haya maagu husikiyeyo kuyawa kwa huyu Mwana jwa Muungu. Na haya maagu ni kwamba, Muungu ni muyanga, na kuzimuni mwakwe kiza ntakikae. ⁶ Ndookomu hukyamba huna haria na Muungu, na huku hwakuishini kizani, mahendo yehu na kunena kwehu nkwa nsuwe. ⁷ Ela hukiishi muyangani dza hivi vyakwe aivyo muyangani, hunawa na kuhariana swiswi na swiswi. Na mwazi wa Yesu, Mwana jwa Muungu, unahudheresa nabvise zehu zonse. ⁸ Hukyamba ntahu nabvise, hwakudzikulanikulani, ne hachi ya Muungu ntaipfo myojoni mwehu. ⁹ Ela hukidziṭolela nabvise zehu kwa Muungu, anahuyatsia nabvise zehu na kuhudheresa na mazuka yehu yonse, koro jeje ni muhikizika na muhachi. ¹⁰ Hukyamba ntahudzahenda nabvise, hwakumuhendezani Muungu kuwa munsuwe, na chuuwoche ntakipfo myojoni mwehu.

2 Wanangu watsakwa, nyakumworeani hivi mupate kut-sahenda nabvise. Ela ikiwa kwamba yudejwone kahenda nabvise, huna muntu jwa kuhunenea kwa Baba. Huyu ni Yesu Kiriṣṭo, eye muhachi. ² Na jeje ndiye hi mvu-ugiya ya kuhuhendeza huyatsijwe nabvise zehu. Na si kuyatsijwa nabvise zehu swiswi ṭu, ela haṭa na nabvise za wantu wonse! ³ Ikiwa kwamba huzigija hizi amuri za Muungu, dubva huna hakika kwamba humumanya hachi! ⁴ Muntu akyamba kamumanya Muungu na huku nkakwazigijani hizi amuri zakwe, muntu dzae kakunenani nsuwe, na hi hachi ya Muungu ntaipfo mojonni mwakwe. ⁵ Ela yudejwone agijiye chuuwoche, matsako ya Muungu yangora hachi mojonni mwakwe! Na kwe hi njia ndipfo hwipfonamanya kwamba hwakuishini Muunguni. ⁶ Yudejwone ambiye kakuishini Muunguni, ni haḍi aishi dza viviḍe vya Yesu Kiriṣṭo aishiyeyo. ⁷ Watsakwa, hi amuri niyokumworeani si amuri mpya haṭa, ni iide amuri ya kae mwiyoukuwa nayo hangu iide. Hi hii amuri, ni haya maagu ambayo mwisakusumwiiywa. ⁸ Ela kawii, hi amuri niyokumworeani ina dzambo ipfya. Na hiḍi dzambo ipfya ni kwamba, namuna ya Kiriṣṭo aishiyeyo na namuna yenu mwivyokuishini, vinayanga kwamba sasa hi amuri ya kutsakana swiswi na swiswi huna naweza kuigija. Koro hichi kiza kimaawa kwaarani na hu muyanga wa ḍugha wisakuḍabva kuyangaa. ⁹ Yudejwone ambiye kwamba kakuishini muyangani na hali huku ka-

muveva ndugujwe, muntu dzae amaale kakuishini kizani. ¹⁰ Yudejwone amutsakie ndugujwe, kakuishini muyangani, na ntaku kiḍechonse cha kumuhendeza agise wantu wangine. ¹¹ Ela yudejwone amukeveye ndugujwe, kakuishini na kwenenda kizani. Ekokwendani nkakudzi, kwa dzambo dya kwamba hichi kiza kimuhendeza atseona. ¹² Nyakumworeani nywinywi wanangu, koro nabvise zenu muziyatsijwa kwa dzambo dya Kiriṣṭo. ¹³ Nyakumworeani nywinywi wantu wakuu, kwa kwamba mumumanya huyu eyekuwapfo hangu dabvu. Nyakumworeani nywinywi wayume waḍoḍo, kwa kwamba mumushinda huyu Muzuka. ¹⁴ Nyakumworeani nywinywi wana, kwa kwamba mumumanya huyu Baba. Nyakumworeani nywinywi wantu wakuu, kwa kwamba mumumanya huyu eyekuwapfo hangu dabvu. Nyakumworeani nanywi nywinywi wayume waḍoḍo, kwa kwamba muna myojo ya ubaryeḍa. Muchiweka chuuwo cha Muungu myojoni mwenu na mumamushinda huyu Muzuka. ¹⁵ Namutsejutsaka huju lumwengu ambu kiḍechonse chicho cha huju lumwengu. Ikiwa kwamba mujutsaka huju lumwengu, haya matsako ya kumutsaka Baba ntamu kintu. ¹⁶ Kula kintu kizuka cha huju lumwengu, ntaku haṭa kimodza kiyawiyecho kwa Baba. Hangu ṭamaa nzuka za mwii, vija vya wantu wevyonaona wakavimiiya mahe, na kula kintu chichonahendeza wantu kudziona, vyonse mvya kilumwengu. ¹⁷ Huju lumwengu, na vyonse vivyo kuzimuye, vya wanaaḍamu wevyonaṭamani, vyakusiani, ela kula muhenda miro ya Muungu anaishi maishi. ¹⁸ Wanangu watsakwa, nsiku za mwiso zimaawa hafufi. Mwiisikia kwamba kujwakudza Mupfinga Kiriṣṭo! Ne saasambi kwisakuṭupuka wapfinga Kiriṣṭo wenji na wenji. Dubva haya haya yakuhuyangani kwamba nsiku za mwiso zaa hafufi. ¹⁹ Hawa hawa wantu weonamupfinga Kiriṣṭo wayawa kahi yehu, ela haswa haswa, ntaweewa wantu wa kiṭaro chehu, na ndiyo maana wayawananiyeo naswi. Ṭambere wandeewa mbwa kiṭaro chehu ntawandeyawana naswi. Ela wayawana naswi kuyanga ya kwamba ntaku haṭa mumodza jwao eyekuwa jwa kiṭaro chehu. ²⁰ Ela nywinywi mukakanyijwa Ruhu Mudheru ni Kiriṣṭo, ndookomu nanywi nyonse muimanya hi hachi. ²¹ Sikwakumworeani kwa dzambo dya kwamba ntamuidzi hi hachi, ela nyakumworeani kwa dzambo dya kwamba muimanya, na pia, mumanya ya kwamba pfepe hachi nsuwe inadzikemba. ²² Mani dubva ayu muntu munsuwe ni ga? Ni huyu eyenakwamba Yesu siye huyu Masiya. Na muntu dzae ni mupfinga Kiriṣṭo, koro kakumukanani Baba na Mwanawe. ²³ Yudejwone amukaniye huyu Mwana, kamukana na huyu Baba pia. Na yudejwone amukuḅaliye huyu Mwana, kamukuḅali na huyu Baba. ²⁴ Dubva chimizani, muyangize mojonni haya maagu musumwiiyweyo hangu dabvu. Mukiyangiza mojonni haya maagu musikiyeyo hangu dabvu, meshi munawa na uharia na huyu Mwana na huyu Baba. ²⁵ Na cha Kiriṣṭo mwenye aahiḍiyecho kuhupfa, ni maisha ya kuunga na yuungo. ²⁶ Nimworea haya haya

kwa dzambo dya hawa weokudemani kumwaarya. ²⁷ Ela nywinywi, Kiristo kamukakanyia Ruhu jwakwe. Na mala adzeyokaa kuzimuni mwenu, ntamu turi wa muntu jwa kumuyongweeza, koro huyu Ruhu anamuyongweeza kula kintu. Na echonayongweeza ni dughha, si nsuwe! Dubva yagijeni haya mayongweezo ya huyu Ruhu, mukae kuzimuni mwa Kiristo. ²⁸ Ndivyo, wanangu watsakwa, ikaani kuzimuni mwakwe ili adzefokudza mupate kuwa na ujangina wa kusumamia usoni yakwe pfasipfo yutswa. ²⁹ Ntamukumanya, ya kwamba Kiristo ni muhachi? Dubva, ni mumanye ya kwamba, kula muhenda yeyo ya hachi ni mwana jwa Muungu.

3 Tayowani namuna ya huyu Baba ahutsakiyevyo! Matsakoye ni makuu haṭa hunahanwa wana wa Muungu. Na ndivyo, hu wana wa Muungu dughha! Hawa walumwengu ntawahuimuke, kwa dzambo dya kwamba ntawadzamumanya Muungu. ² Watsakwa, hi saasambi hu wana wa Muungu, ela ntavidzahuyangaiya ya kwamba hudzawa wantu ga. Humanyiyecho tu ni kwamba, Kiristo adzefokudza, hunawa dzae, kwa dzambo dya kwamba hunamuona jeje dza aivyo haswa! ³ Kula muntu eyekudzikwatyani kumuona Kiristo, anadziweka udheruni, dza vya Kiristo aivyo Mudheru. ⁴ Yuḑejwone awee kuhendani nabvise, nkakwakuṁṁiini Muungu, kwa dzambo dya kwamba, kutsamuṁṁi Muungu ni nabvise. ⁵ Mumanya ya kwamba Kiristo kadzia kuhunwiiya nabvise zehu, na mumanya ya kwamba jeje nka nabvise. ⁶ Dubva kula muntu awee kuishini hariani mwa Kiristo, nkawezi kugija kuhenda nabvise. Ela yuḑejwone agijiye kuhenda nabvise, nkadzamungiza akilini meshi na wala nkadzamumanya. ⁷ Wanangu, muntu natsemukulakula! Yuḑejwone eyenahenda yeyo ya hachi, ni muhachi dza vya Kiristo aivyo muhachi. ⁸ Ela kula agijiye kuhenda nabvise, huyo ni mwana jwa Shaaṭani, kwa dzambo dya kwamba Shaaṭani kaḑabva kuhenda nabvise hangu pfapfaḑe ḑabvu. Dubva maana ya huyu Mwana jwa Muungu adziyeyo, ni kunanga-nanga hizi kazi za Shaaṭani. ⁹ Ntaku yuḑejwone eyenawa mwana jwa Muungu kisa akakaiya kuhenda nabvise, kwa dzambo dya kwamba anawa na hali ya umuungu kuzimuye. Na kwa dzambo dya kwamba Muungu ni babajwe, nkawezi kugija kuhenda nabvise. ¹⁰ Ugaragara kahi ya wana wa Muungu na wana wa Shaaṭani hunamumanya hidzaa: yuḑejwone asiyehenda yeyo ya hachi, ambu yuḑejwone asiyemutsaka ndugujwe, huyo si mwana jwa Muungu. ¹¹ Haya maagu mwiyo sumwii jwa hangu ḑabvu ni kwamba, ni haḑi hutsakane. ¹² Nahutseewa dza Kaini. Jeje ewa jwa Muzuka Shaaṭani, ndookomu kamuyaga ndugujwe mwenye! Na maana amuyagiyeyo ndugujwe ni? Ni kwa dzambo dya kwamba, haya eyoakihenda jeje yewa nza matsowa, na hali haya mambo ya huyu ndugujwe eyoakihenda yewa nza hachi. ¹³ Dubva wandugu zangu, ikiwa kwamba hawa wantu wa huju huju lumwengu wamukeva, namutsemaka. ¹⁴ Humanya ya kwamba huyawa na kufwani, hunjia kuishini. Huvimanya ne ya kwamba, huwatsaka wandugu zehu. Koro yuḑejwone asiyekuwa na matsako amaale ka dza muntu afwiye. ¹⁵ Yuḑejwone amukeveye ndugujwe ni sawa na muyaji. Na dza mumanyiyevyo, muntu muyaji nka maisha ya kuunga na yuungo. ¹⁶ Kwa kuyavya haya maishaye kwa dzambo dya yehu, Kiristo kahuyanga ya kwamba matsako ni kintu ga. Dubva naswi pia, hunamala kuyavya maisha yehu kwa dzambo dya wandugu zehu. ¹⁷ Ikiwa kwamba muntu kaona ndugujwe eye na turi, ela kakumya

umu kumusaidia na hali jeje ni muntu eye na chakwe, huyo huyo anawadze na matsako ya Muungu? ¹⁸ Wanangu watsakwa, matsako yehu ni kutsaawa matsako ya vuuwo na kanwa basi haṭa! Ni haḑi yawe matsako ya dughha na huyayange na mahendo. ¹⁹ Hukihenda hivi, ndipfo hudzefomanya hakika ya kwamba hu wantu wa hi hachi, na ntahuwe na oga usoni kwa Muungu. ²⁰ Kula pfa myojo yehu ipfonahudia, hunamanya ya kwamba Muungu kamanya zaḑi ya hivi humanyiyevyo, koro kamanya kula kintu. ²¹ Dubva watsakwa, ikiwa kwamba myojo yehu ntaikwakuḑiani, ntahuwezi kuwa na oga hukwakumuyombani Muungu. ²² Na kula hwichonamuyomba anachihupfa, kwa dzambo dya kwamba hwakuzigijani hizi amuri zakwe na kuhenda yeyonamutsakiza. ²³ Eyokuhumamuruni huhende ni kwamba, humuhikize Yesu Kiristo, huyu Mwanawe, na hutsakane dza vya Kiristo ahuamuriyevyo. ²⁴ Kula eyenagija amuri za Bwana, anawa na haria na Bwana na Bwana anawa na haria nae. Hunavimanyadze ya kwamba ana haria naswi? Hunavimanya na huyu Ruhu Mudheru amuhupfiye.

4 Watsakwa, namutsemuhikiza kula muntu eyenakwamba ana Ruhu. Ishinu waḑemeni nguzi muwaone kwamba huyu ruhu jwao weyena njwa Muungu dughha ambu haṭa. Koro humu lumwenguni, kwisakuhandaiya manabii wa nsuwe wenji na wenji. ² Muntu eye na Ruhu jwa Muungu munamumanya hidzaa: akiṭamuka kwamba Yesu Kiristo kadza lumwenguni dza mwanaaḑamu, basi huyo muntu ana Ruhu jwa Muungu. ³ Ela yuḑejwone ambiye Yesu Kiristo nkakudza dza mwanaaḑamu, huyo nka Ruhu jwa Muungu. Hiyo ni ruhu ya mupfinga Kiristo. Muisikia kwamba ijwakudza, na hi hii saasambi imaawa humu lumwenguni. ⁴ Ela nywinywi, wanangu watsakwa, mu wana wa Muungu, na muwashinda hawa manabii wa nsuwe. Muwashinda kwa kwamba, huyu awee kuzimuni mwenu ana nguvu kuchia huyu awee kuzimuni mwa hawa walumwengu. ⁵ Hawa hawa manabii wa nsuwe mbwa huju huju lumwengu. Weyonanenea yonse nza huju huju lumwengu, ndookomu hawa walumwengu wanawapfindiia. ⁶ Ela swiswi hu wantu wa Muungu. Na yuḑejwone amumanyiyeyo Muungu anahupfindiia. Na yuḑejwone asikwaa muntu jwa Muungu nkahusikiye. Dubva, kwe hi namuna, hunamanya ugara-gara kahi ya Ruhu jwa hachi na ruhu jwa nsuwe. ⁷ Watsakwa, nahutsakane swiswi na swiswi kwa dzambo dya kwamba matsako yanayawa kwa Muungu. Na yuḑejwone eye na matsako anayanga kwamba jeje ni mwana jwa Muungu na kamumanya Muungu. ⁸ Yuḑejwone asiye matsako, nkamudzi Muungu, kwa dzambo dya kwamba Muungu ni Muungu jwa matsako. ⁹ Muungu kayanga tswee matsakoye kwehu, kwa kumuhuma lumwenguni Mwanawe madiani. Kamuhuma ili kwamba kuchiiya na kwakwe, hupate maisha ya kuunga na yuungo. ¹⁰ Matsako, ni haya ya kwamba Muungu kahutsaka haṭa kamuyavya Mwanawe kuwa mvu-ugiya ya kuyatsijwa nabvise zehu. Si kwamba swiswi hwiimutsaka! ¹¹ Watsakwa, ikiwa kwamba hi hii ndiyo namuna ya Muungu ahutsakiyevyo, ḑubva, hunamala kutsakana swiswi na swiswi. ¹² Gula ntaku amuoneye Muungu meshi. Ela hukitsakana swiswi na swiswi, Muungu anawa na haria naswi na wangine wanaona matsakoye kuchiiya na kwehu. ¹³ Hichi cha kuyanga ya kwamba hwakuishini Muunguni na ya kwamba Muungu kakuishini kuzimuni mwehu, ni huyu Ruhu jwakwe amuhupfiye. ¹⁴ Na vya kwamba huyu Baba kamuhuma Mwanawe adze awe mupfonya jwa lumwengu,

huviona, na hwakuvisumwiiyani na wangine. ¹⁵ Yuḍejwone ashuhudie ya kwamba Yesu ni Mwana jwa Muungu, Muungu kakuishini kuzimuni mwakwe, nae kakuishini Muunguni. ¹⁶ Haṭa naswi wenye huyamanya na hunadzikwatya haya matsako ya Muungu eyonayo kwehu. Muungu ni Muungu jwa matsako. Na yuḍejwone eyekuishini na matsako, kakuishini Muunguni na Muungu kakuishini kuzimuni mwakwe. ¹⁷ Maana ya matsako ya Muungu kungoreswa kuzimuni mwehu, ni kwamba, hutsekudzawa na oga nsiku ya kuhukumigwa wantu. Na ntahukudzawa na oga kwa kwamba haya maisha yehu humu lumwenguni, yaa dza haya maisha ya Kiristo. ¹⁸ Pfefonawa matsako, oga ntauwepfo. Matsako yangoreyeo yanamuyavya muntu oga. Koro muntu akishooga hukumu, vinayanga wazi kwamba matsakoye ntayadzangora. ¹⁹ Muungu ndiye ahutsakiye jeje ḍura, na ndiyo maana naswi huna matsako. ²⁰ Ikiwa kwamba muntu kamba kamutsaka Muungu, na huku kamukeva ndugujwe, huyo ni munsuwe. Kwa dzambo ḍya kwamba, muntu nkawezi kumukeva ndugujwe eyenamuona na matso, kisa amutsake Muungu asiyemuona na matso. ²¹ Ḍubva hi amuri ya Kiristo ahupfiyeyo ni hii: ya kwamba, kula amutsakiye Muungu ni haḍi amutsake na ndugujwe.

5 Kula ahikiziye kwamba Yesu ndiye huyu Masiya, huyo ni Mwana jwa Muungu. Na yuḍejwone amutsakie babajwe muntu, kamutsaka na mwana jwa huyo muntu pia. ² Ikiwa kwamba humutsaka Muungu na huzigija hizi amuri zakwe, hunamanya hakika kwamba huwatsaka hawa wanawe. ³ Koro kumutsaka kwehu Muungu, ni kuzigija hizi amurize. Na kuzigija amuri zakwe si vyumu haṭa, ⁴ kwa dzambo ḍya kwamba, kula mwana jwa Muungu anajushinda huju lumwengu. Na kujushinda huju lumwengu, hunakaa na kujushinda kwa faro yehu. ⁵ Ela eyenaweza kujushinda huju lumwengu ni ga? Ni huyude ṭu ahikiziye ya kwamba Yesu ni Mwana jwa Muungu. ⁶ Yesu Kiristo mwenye ndiye adziye. Kadza kaṭopyegwa na madzi, na keha mwaziwe na kafwa. Na nkakuṭopyegwa ṭu, ela kaṭopyegwa na keha mwaziwe, kafwa. Na huyu Ruhu mwenye kashuhudia ya kwamba haya haya ni ḍugha, koro huyu Ruhu nkanene nsuwe. ⁷ Kuna mashaahiḍi wahahu, ⁸ nao ni huyu Ruhu, haya madzi, na hu mwazi. Na wonse wohahu wayanga ushaahiḍi unjiyananiyeo, kwamba Yesu kadza

mwanaaḍamu. ⁹ Ikiwa kwamba ushaahiḍi wa wantu hunauhikiza, ḅasi ushaahiḍi wa Muungu una nguvu zaiḍi. Nao hu ushaahiḍi wakwe ni hu ayaviyeo dzuu ya Mwanawe. ¹⁰ Ḍubva yuḍejwone amuhikiziye huyu Mwana jwa Muungu, kamanya hakika ya kwamba haya haya ni ḍugha. Ela yuḍejwone asiyemuhikiza, kesakumuhendeza Muungu kuwa munsuwe, kwa kwamba nkakuhikiza haya ya Muungu aneneyeyo, dza ushaahiḍi dzuu ya huyu Mwanawe. ¹¹ Na hu ushaahiḍi hwiwo nao ni huu wa kwamba, Muungu kahupfa maisha ya kuunga na yuungo. Na haya haya maisha kayahupfa na kwa Mwanawe. ¹² Kula awee na haria na huyu Mwana jwa Muungu, anaishi maishi. Ela kula asikwaa na haria na huyu Mwana, huyo nka maisha. ¹³ Mimi nyakumworeani nywinywi haya mambo, nywinywi mumuhikiziyeo Yesu Kiristo Mwana jwa Muungu. Nyakumworeani mupate kumanya hakika ya kwamba muna maisha ya kuunga na yuungo. ¹⁴ Swiswi hunadzimukwatya Muungu, kwa kwamba, huna hakika ya kwamba, hukimuyomba kiḍechonse kuḅana na miroye, jeje anahusikia. ¹⁵ Na kwa kwamba humanya ya kwamba, kula hwipfonamuyomba nkahudziziye kintu, hunawa na uhakika wa kwamba kula hwichonamuyomba anahupfa. ¹⁶ Muntu akimuona ndugujwe kahenda nabvise, ela si nabvise ya kumutsovyo maisha ya kuunga na yuungo, namuyombeye kwa Muungu, na Muungu anamumpa maisha. Nyakunenani hawaḍe wahendeyeo nabvise zisizowangiza kufwani. Ela kuna nabvise iyonangiza muntu kufwani, na sikwakunenani ya kwamba dzuu ye hi nabvise mumuyombe Muungu. ¹⁷ Kula hendo zuka ni nabvise, ela kuna nabvise isiyongiza muntu kufwani. ¹⁸ Humanya ya kwamba, ntaku muntu eyenawa mwana jwa Muungu kisa akakaiya kuhenda nabvise, koro huyu Mwana jwa Muungu anamwamia, na huyu Muzuka nkanamuhora. ¹⁹ Humanya ya kwamba hu wana wa Muungu, ela lumwengu jwone jwaa mikononi mwa Muzuka Shaatani. ²⁰ Na pia humanya ya kwamba huyu Mwana jwa Muungu kadza, na kahupfa kuimuka hupate kumumanya huyu Muungu jwa ḍugha. Naswi hwakuishini kuzimuni mwa huyu Muungu jwa ḍugha, koro hwaa kuzimuni mwa huyu Mwanawe, Yesu Kiristo. Na huyu ndiye huyu Muungu jwa ḍugha na ndiye eye na haya maisha ya kuunga na yuungo. ²¹ Wanangu watsakwa, dzitunzeni na miungu ya nsuwe.

2 Yohana

1 Mimi muzee, nyakukworeani wewe muke utsanijwee ni Muungu. Nyakukworeani wewe na wanao nimutsakiyeo muno. Simi tu nimutsakiyee, ela haṭa na hawaḍe wonse waimanyiyee hi hachi. Wamutsaka ² kwa dzambo ḍya kwamba hi hachi yaa kuzimuni mwehu na inawa naswi maishi. ³ Muungu Baba, na Yesu Kiristo, Mwana jwa huyu Baba, nawahuvodhye nto, wahufwiye ṭei na kuhupfa maisha ya naghea. Na wanavihupfa ikiwa kwamba hukaa hachini na matsakoni. ⁴ Ami niwa na tsekea hii, nipfokudza nikiwaona wangine wa hawa wanao wakuishini hachini, dza viviḍe vya Baba ahuamuriyevyo! ⁵ Ḍubva wewe muke utsakijwe, nichokukworeani kukuyomba, ni kwamba hutsakane swiswi na swiswi. Hi hii amuri si amuri ngeni haṭa, ni iide amuri hwiyo kuwa nayo hangu ḍabvu. ⁶ Haya matsako niyokunenani ni kwamba, ni haḍi huzigije hizi amuri za Muungu. Na dza musikiyevyo hangu ḍabvu, hi amuri yakwe ni hii ya kwamba, muishi maisha ya matsako. ⁷ Humu lumwenguni kuhika waalimu wenji na wenji weo na

makulekule. Hawa ni wantu weokudzizani kuhikiza ya kwamba Yesu Kiristo kadza dza mwanaadamu. Wantu dzao ni wapfinga Kiristo na ni wantu weonakulakula. ⁸ Ḍubva dz-iṭunzeni, ili kazi zenu muhendeyezo zitsekudzadziaria basi, ela mudzemupate maipfo yenu mazima! ⁹ Yuḍejwonse eye-nayawa nze ya mayongweezo ya Kiristo, akavuka mimpaka, huyo nka haria na Muungu. Ela yuḍejwonse eyenakaa kuz-imuni mwa haya mayongweezo, ana haria na huyu Baba na huyu Mwana. ¹⁰ Ḍubva muntu yuḍejwonse akimudzia, na akitsamudzia na haya haya mayongweezo, namutsemukarabisha nyumbani kwenu. Na haṭa kumukedhya, namutsemukedhya! ¹¹ Koro yuḍejwonse amukarabishiye muntu dzae nyumbani mwakwe, kakugijjanani nae kuhenda haya mazukaye. ¹² Nina menji na menji ya kukwambia, ela sikitsaka kuyakworea yonse humu baruwani. Nyakuy-oweeyani ya kwamba nakuṭembeeya, ninene nawe kanwa na kanwa, ili hupate kunjijwa ni tsekea ṭipu. ¹³ Hawa wana wa imbudo atsanijwe ni Muungu, nao wakukedhya nto.

3 Yohana

1 Mimi muzee, nyakukworeani wewe bamu jwangu Gayo nikutsakiyee muno. ² Bamu jwangu mutsakwa, nyakukuyombeani ya kwamba mambo yakwendeye urembo na uwe na matsea mwiini. Nimanya ya kwamba kiruhu le nku untu. ³ Ami ninjiwa ni tsekea hii kwipfokudza wangine wa hawa wandugu, wakidza wakisumwiiya namuna ugi-jiyevyo kusumama hachini, dza nikumanyievyo ya kwamba u muntu wiyenaishi hachini! ⁴ Ntaku kintu chichonanitsekeza dza kusikia ya kwamba, hawa wanangu watsakwa wakuishini hachini. ⁵ Mutsakwa jwangu, kazi wiyokuwahendeani hawa wandugu weonazunguuka na kusumwiiya, ni kazi ya kuhikizika muno, haṭa ingawa wao ni wantu usiowamany. ⁶ Hawa hawa wantu waḍisumwiiya hiḍi tsanganiko dzuu ya haya matsakoyo kwao. Ḍinawa dzambo dzema ukwangiza kwendeleani na charo chao na njia ya kwamba inamutsakiza Muungu. ⁷ Koro wepfonjia charo cha kwenda na kuhenda kazi ya Bwana, wadziza kupfokea ugijo uḍewonse kuyawa kwa wantu wasiokuwa wahikiza. ⁸ Ḍubva swiswi humamala kuwapfa ugijo wa kula namuna hawa wantu, hupate kugijijana nao kwa hi kazi ya kusumwiiya hi hachi. ⁹ Niwa nyora baruwa mfufi kwa hiḍi tsanganiko ḍya huko

kwenu. Ela Diotirofe, adzihendezeze kitsampizi, kadziza kunisikia. ¹⁰ Ḍubva nidzefokudza, haya yonse ahendeyeyo nayaḅaa-ḅaa tswee. Kakuhungiziani mambo mazuka mazuka menji na menji. Na dza kwamba hiḍyo hiḍyo ntaḍikuṭosa, kanjia kudzizani kuwapfokea hawa wandugu. Ana haṭa kuwavingira hawaḍe weonatsaka kuwapfokea, na haṭa akawayavya tsanganikoni! ¹¹ Mutsakwa, nkudzoṭaḅe myenendo mizuka, ṭaḅa myenendo myema. Kula eyenahenda mema huyo njwa Muungu. Ela kula eyenahenda mazuka nkadzamumanya Muungu. ¹² Wantu wonse wakunenani wema wa Demetirio. Na haṭa namuna eyonakigija hichi chuuwo cha hachi, vinayanga kwamba ni muntu mwema. Naswi hwakwongezani na ushaahiḍi wehu, nawe mwenye kumanya ya kwamba hwichokunenani swiswi ni ḍugha. ¹³ Ni na menji na menji ya kukwambia, ela si haḍya ya kuyakwambia yonse na baruwa. ¹⁴ Nyakudzikwatyani ya kwamba hunaonana si haṭa kae, na hunanena kanwa na kanwa. ¹⁵ Ikaa naghea. Hawa waḅamuzo wonse weo huku wakukedhya nto. Naswi hukedhyeye waḅamu zehu wonse weo huko huko, mumodza kwa mumodza.

Yuḁa

1 Mimi Yuḁa ndugujwe Yakobo, niye muhumisi jwa Yesu Kirisṭo, nyakumworeani nywinywi nyonse muhanijweo ni Muungu Baba muwe wantuwe. Jeje kamutsaka muno na mwakwamijwani ni Yesu Kirisṭo. 2 Muungu namufwiye ṭei na kumumpa nagheaye na matsakoye kwa winji. 3 Watsakwa, gula ninkitsaka muno kwamba nimworeye dzuu ya hu mupfonyo huupatiyeo hwonse. Ela niona kwamba ni urembo nimworeye kwamba muyaheheye haya Maagu Mema muyahikiziyeyo. Hi hachi ya haya haya Maagu Mema, Muungu kaiyavya kwa hawaḁe wonse weo wakwe na ntaiperuke meshi. 4 Nyakunenani hivi kwa kwamba kuna wantu wangine wasiomumanya Muungu wadzinyeezeyo-nyeezeyo wakinjia kahi yenu. Hawa hawa wantu wakuyongweezani kwamba, aṭi hunaweza kugija kuishi maisha ya kuuḁa ṭamaa nzuka nzuka za kimwii koro Muungu anahufwiya ṭei. Hukumu ya hawa hawa wantu iyavigwa hangu kae na kae, koro wamukana huyu Ḃwana jeje hekeṭu hwiyenae, yani Yesu Kirisṭo. 5 Natsaka kumukumbusya kwamba ingawa Ḃwana ewa kakipfonya kyeeti cha Muisiraeli kuyawa Misiri, ḁaḁaye kadza kawananga-nanga hawaḁe wonse wayatsiyeo kumuserefaṭa. Gula nimanya ya kwamba haya haya ni mambo muyamanyiyeyo urembo muno, ela nikitsaka kumukumbusya ṭu. 6 Na pia natsaka kumukumbusya kwamba hawaḁe malaika wayayatsiyeyo haya mamulaka ya Muungu awapfiyeyo, na wakikuyatsa hukuḁe kuntu kwao wapangijweko kukaa, Muungu kawafunga-funga na minyoro isiyohunika meshi. Kisa kawangiza simo ḁya kiza wemokuindiiyani Nsiku ya kuhukumigwa. 7 Kumbukani wantu wa midzi ya Soḁoma na Gomora na hiḁe midzi ingine iyokuwa hafufi. Hawa hawa wantu wekihenda kula aina ya uḁari na kuyaana na njia isiyokuwa ya sawa, ndookomu Muungu kawananga-nanga na moho. Hihiiḁe midzi Muungu kaihenda dza hivihiḁe nangere kuyanga namuna ya hawaḁe wonse weo wazuka wadzevyotsomwa na moho usiwosia. 8 Hivi hivi ndiyo vya hawa waalimu wa nsuwe waivyo. Haya mandoho yao weyonayoha yanakaa na kuwahendeza wakaingiza mii yao kuhendani mambo machafu. Wanakaa na kunyira mamulaka ya Muungu na kuvitsolatsola ḁasi viumbe vya mbinguni. 9 Ḃela Mikaeli eye mumodza jwa hawa malaika wakuu ṭu, nkakusubuṭu kumutsola Shaṭani epfoakidaṭiana nae dzuu ya hu mwii wa Musa. Ishinu kamwamba, “Ḃwana nakuhukumu!” 10 Ela hawa waalimu wa nsuwe wanatsezea kula wasichokiimuka. Wanadhendea mambo dza binensa pfasipfo kuṭara na wakadzinziza mananzini wao wenye. 11 Hachi wadzawa na ḁina nkuu muno! Koro wakuphendani dza hiviḁe vya Kaini amuyagiyeyo ndugujwe. Wao ni wantu watsakiyeyo fwedha dza hiviḁe vya Balamu evyokuwa. Na kwa kwamba wamut-sowe Muungu, wanangwa-nangwa dza hiviḁe vya Kora evyotsowa na akinangwa-nangwa. 12 Wepfonakaa kuḁyani pfamodza nanywi dza wantu wa Ḃwana, wanamungiza ṭamba zuka kwa dzambo ḁya kwamba, wanakaiya kudz-

imuḁamia wao hekeṭu pfasipfo haṭa yutswa. Hawa hawa waalimu wa nsuwe waa dza mawingu ya mvuya yeyonabigwa ni vuṭo ḁasi na yakatsayeha mvuya iḁeyonse. Waa dza mihi isiyovya matunda haṭa ikiwa kwamba ni ngera ya kwamba iwe na matunda. Waa dza mihi ifwiyeo na ikiku-jwa-kujwa na miziye. 13 Haya mahendo yao mazuka mazuka yanadziyavya nze tswewe dza hiviḁe vya mawimbi makali ya ḁahari yevyonabiga na kuyavya povu ḁya uchafu. Wao waa dza hiviḁe nyoha zizonadzichiiya ḁasi humu yuwinguni, yani hiviḁe nyoha zizonachia zikaariya kuntu kwa kiza cha go. 14 Henoke eyeishi kivyazi cha fungahe ḁaḁa ya Aḁamu ewa kayavya unabii dzuu ya wantu dza hawa hawa epfokwamba, “Ṭayowa, Ḃwana kakudzani na maelefu na maelefu ya malaikawe. 15 Kakudzani kuwahukumumu wantu wonse weo lumwenguni. Kadzawahukumumu wanabvise wonse wasiomumanya Muungu. Kadzawahukumumu kwa dzambo ḁya haya mahendo yao mazuka yonse wahendeyeo pfasipfo haṭa kumushooga Muungu. Na pia kadzawahukumumu kwa dzambo ḁya hivi vyuuwo vizuka vizuka vyonse vya hawa hawa wantu waneneyeyo dzuu ya Muungu.” 16 Hawa hawa waalimu wa nsuwe ao meshi kazi yao ni kuḁuguma-ḁuguma na kualata wantu wangine. Wanakaa na kuuḁa hizi ṭamaa zao nzuka nzuka na kudziona kwini, na wakashaḁa wantu ili waweze kuonegwa wema. 17 Ela wandugu zangu watsakwa, ni haḁi mukumbuke haya ya hawa ntumi wa Ḃwana jwehu Yesu Kirisṭo wamwambiiyeyo. 18 Wamwamba, “Ngera za mwiso kudzawa na wantu weo na baladha weonaṭawaligwa ni ṭamaa zao nzuka nzuka pfasipfo haṭa kumushooga Muungu.” 19 Hawa hawa ndiwo weonaḁaa wantu viṭaro viṭaro. Wanaṭawaligwa ni hizi ṭamaa zao za kimwii ṭu, koro Ruhu jwa Muungu nkapfo kuzimuni mwao. 20 Ela nywinywi waḁamu zangu, ni haḁi mugije kuyambaka maisha yenu dzuu ya hu musinji we faro yenu iyawiyeyo kwa Muungu, na mugije kuyomba kuuḁana na hiviḁe vya Ruhu Mudheru evyonamuyongowa. 21 Gijani kuishi kuuḁana na matsako ya Muungu, huku mukwakuindiiyani kupata haya maisha ya kuunga na yuungo mudzeyopfegwa ni Ḃwana jwehu Yesu Kirisṭo kwa dzambo ḁya hi ṭeiye eyonayo kwenu. 22 Ikaani mukiwafwia ṭei hawaḁe weo na faro zizokutsakani kupfunguya. 23 Wangine wapfoweni muwapfonye kuyawana na haya makaa ya moho weyokutsakani kunjia. Kuna na wangine weo wanabvise mwiwonamala kuwafwiya ṭei, ela chimizani watsekudzamuhendeza mugwe nabviseni munjje ṭamba zuka. 24 Na sasa Muungu ashadwe. Jeje ndiye eyenaweza kumuṭunza mutsekudzagwa nabviseni na anamungiza maremboni mwakwe mukiwa na tsekea nkuu muno, koro munawa kwamba ntamu haṭa kaṭamba ka nabvise. 25 Muungu eye Mupfonya jwehu jeje hekeṭu ashadwe kuchiya na kwa Ḃwana jwehu Yesu Kirisṭo. Marembo, nguvu, uhaju na mamulaka, myyakwe hangu ngera zichiiyezo, sasa, na haṭa pfasipfosia. Amina.

Upfenuo wa Yohana

1 Haya ni mambo ya Yesu Kiristo ayanipfenwiiyeyo mimi Yohana. Kayapfegwa ni Muungu awayange wahumisiwe haya ya kwamba ni hađi yahendeke si hađa kae. Nae Yesu kahuma malaika jwakwe kwangu mimi muhumisijwe, kuyanipfenwiiya haya yadzeyohendeke. ² Nami nyora hayađe yonse niyangijweyo. Nyora hi ya hachi dzuu ya hichi chuuwo cha Muungu na haya niyangijweyo dzuu ya Yesu Kiristo. ³ Kadzawa na tsekea iyodze huyuđe adzeevisoma hivi hivi vyuo vya unabii, na wadzawa na tsekea iyodze hayađe wadzeovisikiya na kuvihwaa na moja. Koro ngera ya haya mambo kuhendeke imaawa hafufi. ⁴ Mimi Yohana, nyakumworeani nywinywi wantu wa matsanganiko mofungahe yeyo dyimbo dya Asia. Huyu eyekuwapfo, eyepfo na adzeyekudza, pfamodza na hizi ruhu mfungahe zizonasumama usoni ya kitiche cha kihaju na Yesu Kiristo eye shaahiđi jwa kuhikizika, nawamuvodhye na kumumpa naghea nto. Yesu Kiristo ndiye jwa đura afufukie kuyawa kwa wafu na akiwa Haju jwa mahaju yonse ya humu lumwenguni. Jeje kahutsaka na kahuweka huru kuyawana na nabvise kwa kwiha mwaziwe. ⁶ Kahuhendeza huwe wantu wa Uhajuwe na wakohani wa kumuhumikia Muungu Babajwe. Đubva jeje Yesu nashađwe na kukuzwa maishi na maishi. Amina. ⁷ Ĵasikiani! Yesu kakudzani! Kakudzani na mawingu na kula dzitso đidzamuona. Hađa hawađe wamusimikiyeo wakimuyaga nao pia wadzamuona. Na vyeeti vyonse vimudziziyevyo, vidzasikiđika kwa dzambo dya kudzakwe. Na ndivyo vidzeyowala! Amina. ⁸ Đwana Muungu mwenye nguvu zonse, jeje eyekuwapfo, eyepfo na adzeyekudza, kamba, "Mimi ndimi Đabvu na Mwisu. Ndimi niyenađabvisa mambo yonse na ndimi niyenayesa." ⁹ Mimi ndugu yenu Yohana, nyakukuntiswani đina dzanywi kwa dzambo dya Yesu Kiristo. Nyakuuyoweyani Uhaju wa Muungu na kuiđisa mađinani dzanywi kwa dzambo dya Yesu. Mimi nisamiswa nipfiikwa kilulu cha Patimo, kwa dzambo dya kuyongweeza chuuwo cha Muungu na kusumwiiya wantu dzuu ya Yesu. ¹⁰ Nsiku modza ya Đwana, niwa Ruhuni. Nisikia sauti nkuu nyuma yangu iyokuwa dza sauti ya țarumbeta. ¹¹ Hi sauti inyamba, "Haya wiyokuyaonani, yore uyapfiike kwa haya matsanganiko mafungahe yeyo dyimbo dya Asia. Yapfiike kwa tsanganiko dya Efeso, Simirina, Pagamo, Thiatira, Saridi, Filadelfia na Laodekia." ¹² Nipfoperuka ili nimuyowe huyu eyeakinena nami, niona mihi mifungahe ya dhahađu ya kupfatsikia tsaa. ¹³ Na kahikahi ya hi mihi ya kupfatsikia tsaa, niona muntu kasumama. Huyu ewa dza Mwana jwa Ađamu. Ewa kavwaa lođa đidyomufika mumpaka nyajoni, na kadzifunga mukanda wa dhahađu na hapfa ɓagwini. ¹⁴ Hizi nywiize ziwa nyeupe pee! Ziwa nyeupe dza sufi. Na haya matsoye yewa dza mađilibili ya moho. ¹⁵ Maguuye yekingara dza shađa ingizijweyo mohoni ikidauswa na ikiyavigwa uchafu wonse. Na hi sautiye iwa dza sauti ya mvuha ya madzi menji. ¹⁶ Mukono wakwe wa kuyume ewa kagija nyoha mfungahe. Kanwani mwakwe

kwikiyawa yupfanga jwijokuwa na makai kuwii. Na hu uso wakwe wikiyangaa dza dzuwa dya musikahi. ¹⁷ Mimi nipfomuona, nimugwiya maguuni pfakwe, na nikaa dza muntu afwiye. Ela jeje kaniweka mukono wakwe wa kuyume na kanyamba, "Nkudzoshoo! Mimi ndimi đabvu na mwisu. ¹⁸ Mimi ndimi huyu niye moja. Niwa nifwa, ela sasa nya moja maishi na maishi. Mimi nina mamulaka dzuu ya kufwa na dzuu ya lumwengu jwa wafu. ¹⁹ Đubva wewe, yore haya mambo uoneyeo, yeyokuhendekani na yadzeyohendeke ɓaadađe. ²⁰ Na siri ya hiziđe nyoha mfungahe uoneyezo nikizigija na mukono wangu wa kuyume na hiđe mihi mifungahe ya dhahađu ya kupfatsikia hizi tsaa ni hii: Hizi nyoha zomfungahe ni malaika wa haya matsanganiko mafungahe. Na hi mihi myofungahe ya hizi tsaa, ni haya matsanganiko mafungahe."

2 Huyu eyekuwa dza Mwana jwa Ađamu kagija kunena nami kanyamba, "Kwa huyu malaika jwa tsanganiko dya Efeso, mworeye umwambe, 'Huyu azigijiye hizi nyoha mfungahe na mukono wakwe wa kuyume na eyenakwenenda kahi ya hi mihi mifungahe ya dhahađu ya kupfatsikia tsaa, kamba hivi: ² Mimi niyamanya mahendo yenu yonse. Nimanya kuiđisa kwenu na hiđu yenu ya kunihumikia. Ni-manyanya ya kwamba ntamuwezi kuiđisiana na wantu wazuka. Na hađa hawa weonadzihendeza kuwa ntumi wangu, nywinywi muwapima na muwahambuya kwamba ni wansuwe. ³ Nimanya namuna mwivyokuiđisani mađinani pfasipfo kudhimwa kwa dzambo dyangu. ⁴ Ela kuna dzambo modza đisidyonitsakiza. Nađyo ni hiđi dya kwamba, hiđiđe tsako mwiđyokuwa nađyo đura, sasa ntamu nađyo kawii. ⁵ Kumbukani hapfađe mugwiyeepfo napfo, mupfyehuze mama na muwe dza hapfađe đura mwipfonihikiza. Ambu sivyo, nakudza naunuya pfantupfe hu muhi wenu wa kupfatsikia tsaa. ⁶ Hađa vivyo, muna dzambo modza dzema mwiđyokuhendani. Nađyo ni hiđi dya kwamba, nywinywi muyakeva mahendo ya Wanikolai dza hivi vyangu niyakeveyevyo. ⁷ Đubva eye na masikio, nasikiye hivi vya huyu Ruhu evyokuyambiani matsanganiko. Na kula adzeyeshinda, namumpa hachi ya kuđya matunda ya muhi wiwonapfa wantu maisha, wiwo Paradisoni mwa Muungu.'" ⁸ Kisa huyu eyekuwa dza Mwana jwa Ađamu kanyamba, "Kwa huyu malaika jwa tsanganiko dya Simirina, mworeye umwambe, 'Huyu eye đabvu na mwisu, na afwiye kisa akifufuka, kamba hivi: ⁹ Mimi nimanya đina mwizonazo na umasikini wenu mwiwo nao. Ela kunena hiđe ya hachi nywinywi mu majabva! Nimanya hađa hu uzuka wa hawa wapinzani wenu weokumuneneani. Wao wakudzihanani wantu wa Muungu na hali huku ni wantu wa Shaatani. ¹⁰ Mudzakuntiswa đina zaiđi na zaiđi mahafufini. Ela namutse-shooga. Ĵasikiani, Shaatani njwakumuyehea mađemo ya kuhendeza wangine wenu wangizwe magerenzani. Munawa đinani kwa muđa wa nsiku kumi. Nywinywi hađa ni kufwa fwani, ela namutseiyekeza faro yenu. Nami namumpa țubvo

dya maisha ya kuunga na yuungo. ¹¹ Eye na masikio, nasikiye hivi vya huyu Ruhu evyokuyambiani matsanganiko. Na kula adzeyeshinda, huku kufwa kwa pfii kwa maishi na maishi, ntakuwezi kumupata.' " ¹² Huyu eyekuwa dza Mwana jwa Adamu kagija kunena nami kanyamba, "Kwa huyu malaika jwa tsanganiko dya Pagamo, mworeye umwambe, 'Huyu eye na yupfanga jwijo na makai kuwii, kamba hivi: ¹³ Mimi nimanya kwamba huku mwikokuishini ndiko kwa Shaaṭani mwenye ekokuṭawalani. Ela faro yenu kwangu muigija gu! Na haṭa masiku ya Antipa shaahidi jwangu muhikizika, epfoyagwa humo mudzini mwenu, wiiwo makao ya Shaaṭani, nywinywi ntamukuuja na nyuma. ¹⁴ Haṭa vivyo, kuna mambo machuchu yeyokuhendekani yasiyonitsakiza. Wangine wenu wakuuḅani njia ya Balamu, amuyongweezeye Balaki kuwakulakula Waisiraeli wagwe nabviseni na wanje kuhendani uḅari na kuḍya vyakuḍya viyavijwevyo mvuugiya kwa miungu ya nsuwe. ¹⁵ Na haṭa kahi yenu pia, kuna wantu weokuuḅani mayongweezo ya Wanikolai. ¹⁶ Ḍubva pfyehuzani mama! Ambu sivyo na mudzia dza kupfesa nidzenijwane nao na yupfanga jwion-ayawa kanwani mwangu. ¹⁷ Eye na masikio, nasikiye hivi vya huyu Ruhu evyokuyambiani matsanganiko. Na kula adzeyeshinda, namumpa sehemu ya hiḍe mana ifitsijweyo na namumpa iwe dzeupe dyorejweḍyo sari ipfya ḍisidy-omanyigwa ni yuḍejwonse, lamuḍa huyu adzeyedipfegwa.' " ¹⁸ Kisa huyu eyekuwa dza Mwana jwa Adamu kanyamba, "Kwa huyu malaika jwa tsanganiko dya Thiatira, mworeye umwambe, 'Huyu Mwana jwa Muungu, eye na matso yeyo dza maḅilibili ya moho na eye na maguu yeyonangara dza shaḅa ikolejweyo, kamba hivi: ¹⁹ Mimi niyamanya mahendo yenu yonse. Nimanya matsako yenu, faro yenu, kuiṭisa kwenu na uhumisi wenu. Na nimanya kwamba haya mwiyo kuhendani hi hii saasambi, yachia hayaḍe mwiyo omukihenda ḍura. ²⁰ Ela kuna dzambo modza ḍidyokuhendekani ḍisidyonitsakiza. Naḍyo ni hiḍi dya kwamba, huyu muke eyenahanwa Yezebeli, eyenadzihana nabii, mwakumuyatsani awaarye wantu wangu. Jeje kakuwayongweezani wantu wangu kuhenda uḅari na kuḍya vyakuḍya viyavijwevyo mvuugiya kwa miungu ya nsuwe. ²¹ Mimi nimumpa muḍa wa kupfyehuzi mama, ela jeje kadziza kuyatsa uḅariwe. ²² Ḍubva nijwakumugisa chisa na nḍwari! Hangu jeje na hawa weokuhendani uḅari nae, nawabiga na nḍwari nzuka muno ikiwa kwamba ntawakupfyehuzi mama wayatse haya weyokuhendani. ²³ Wonse weokuuḅani mayongweezoye nawayaga tswee! Na matsanganiko yonse yanamanya kwamba mimi ndimi nimanyiye moja wa kula muntu na maṭaroye. Nami kula mumodza jwenu namuipfa kuuḅana na mahendoye. ²⁴ Ela kuna wangine wenu huko Thiatira mudziziyeo kuyauḅa haya mayongweezo ya Yezebeli na ntamukudzingiza kwa haya ya wantu wangine weyonakwamba ni "ngadzi za Shaaṭani." Mimi nami siwezi kumupfaza muzigo ungene zaidi. ²⁵ Changu ṭu cha kumwambia ni kwamba, gijani muno hikiḍe mwichonacho mumpaka hapfaḍe nidzefokudza. ²⁶ Kula adzeyeshinda na akigija kuniṭii mumpaka mwiso, nidzamumpa mamulaka dzuu ya wantu wa vyeeti ²⁷ dza vivide vya Baba animpiyevyo mamulaka. Nae kadzawaṭawala na nsimbo ya chuma na kuwavunzavunza dza nyungu za haka. Nami nidzamumpa nyoha ya magura kuyanga kwamba ni mushindi. ²⁹ Eye na masikio, nasikiye hivi vya huyu Ruhu evyokuyambiani matsanganiko.' "

3 Huyu eyekuwa dza Mwana jwa Adamu kagija kunena nami kanyamba, "Kwa huyu malaika jwa tsanganiko dya Saridi, mworeye umwambe, 'Huyu eye na hizi ruhu mfungahe za Muungu na hizi nyoha mfungahe, kamba hivi: Mimi nimanya mahendo yenu yonse. Munaonekana dza wantu mwiwo moja, katsi huku mufwa. ² Ḍubva yamukani! Yafufuyeni hayaḍe yasaiyeo yeyokutsakani kufwa. Koro niona kwamba mahendo yenu ntayadzafikia hivide vya Muungu jwangu evyonatsaka. ³ Kumbukani hayaḍe mwiyo-ongweezwa na mwiyo pfokea. Yagijeni na mupfyehuze mama. Ela mukitsayamuka, namudzia dza mwivi, wala ntamanye saa yangu ya kumudzia. ⁴ Haṭa vivyo, huko Saridi kuna wachuchu wasiodzayangiza uchafu mavwazi yao. Nao wanakwenenda nami wakiwa wawikwa nguo nyeupe pee, koro wana hachi ya kuvwikwa dzevihivi. ⁵ Kula adzeyeshinda, anawikwa nguo nyeupe dzao. Nami saride siwezi kuḍifuta kuyawa kwa hichi Chuo cha Maisha. Nanena usoni kwa Baba na malaikawe kwamba huyu ni muntu wangu. ⁶ Eye na masikio, nasikiye hivi vya huyu Ruhu evyokuyambiani matsanganiko.' " ⁷ Kisa huyu eyekuwa dza Mwana jwa Adamu kanyamba, "Kwa huyu malaika jwa tsanganiko dya Filadelfia, mworeye umwambe, 'Huyu eye Mudheru na Muhikizika, eye na yufunguo jwa Ḍaudi na ambaye kwamba akifungua muḍyango ntaku eyenaweza kuufunga na akifunga muḍyango ntaku eyenaweza kuufungua, kamba hivi: ⁸ Mimi niyamanya mahendo yenu yonse. Nimanya kwamba ntamukwaa tsanganiko kuu ḍidyoye na nguvu muno, ela mukigija chuuwo changu na nguvu na wala ntamudzanikana. Nami nimufungwiiya muḍyango usoni yenu na ntaku adzeyeweza kuufunga. ⁹ Ṭasikiani! Kuna wantu weokudzihanani wantu wa Muungu na hali huku ni wantu wa Shaaṭani. Hao nawahendeza wadzewamugwiye maguuni, nao wanahambuya kwamba mimi nimutsaka. ¹⁰ Na kwa kwamba nywinywi muiṭisa dza nivomuamuru, nami namuchinga ne ḍina idzeyokudza kuwaḍema wantu wonse weo lumwenguni. ¹¹ Mimi nyakudzani si haṭa kae! Kigijeni muno hikiḍe mwichonacho ili muntu atsekudzamupfoka ṭubvo ḍyenu. ¹² Kula adzeyeshinda, namuhendeza kuwa nguzo kuzimuni mwa Hekalu ya Muungu jwangu na wala nkawezi kuiyawa kawii meshi. Nami dzuu yakwe nakwora sari dya huyu Muungu jwangu, nae anawa muntu jwa mudzi mupfya wa Muungu yani Yerusalemi mpya idzeyoyawa mbinguni kwa Muungu. Na pia nakwora sari dyangu ipfya dzuu yakwe. ¹³ Eye na masikio, nasikiye hivi vya huyu Ruhu evyokuyambiani matsanganiko.' " ¹⁴ Yesu kagija kunena nami kanyamba, "Kwa huyu malaika jwa tsanganiko dya Laodekia, mworeye umwambe, 'Huyu eyenahanwa Amina, eye shaahidi muhikizika jwe hachi na ambaye kula kintu kiumbwa kuchiiya na kwakwe, kamba hivi: ¹⁵ Mimi niyamanya mahendo yenu yonse. Ntamukwaa mpepfo wala ntamukwaa moho. Mukwakuwa mpepfo ni heri muwe mpepfo na mukwakuwa moho ni heri muwe moho! ¹⁶ Ela kwa kwamba nywinywi mwaa kavumbogo ḅasi, ntamukwaa mpepfo wala ntamukwaa moho, mimi nijwakumuhapfika! ¹⁷ Aṭi nywinywi mwakudzionani kwamba mu majaba muna kula kintu, na ntamu ṭuri wa kiḍechonse! Ela ntamudzi kwamba nywinywi mu wantu mwiwo ḍinani na mwiwo ṭei wa mwiso. Na ntamudzi kwamba mu masikini, mu ntumbu matso na mwaa vivi! ¹⁸ Ḍubva nyakumushaurini muguye kwangu dhahaḅu idheresejweyo na moho, mupate kuwa majabva ḍugha. Na guyani mavwazi meupe ya kuvwaa kuyawa kwangu, mu-

pate kuinga aebu yenu. Guyani na dawa ya matso kuyawa kwangu ya kungiza humu matsoni mwenu, mupate kuona. ¹⁹ Kula nimutsakiye, mimi namukanya na kumuadhibu. Dubva hendani hidi mupfyehuze mama. ²⁰ Tayowani! Mimi nisumama muđyangoni nyakubigani hođi. Huyuđe adzeyesikia sauđi yangu na akini fungwiiya muđyango, nanjia mwakwe nađya pfamodza nae, nae anađya pfamodza nami. ²¹ Na kula adzeyeshinda, namumpa kukaa pfamodza nami kwa kiti changu cha kihaju dza hiviđe vyangu nishindiyevyo nikikaa pfamodza na Baba kwa kitiche cha kihaju. ²² Eye na masikio, nasikiye hivi vya huyu Ruhu evyokuyambiani matsanganiko.' "

4 Baađa ya hayo, niona nzozini ingine. Kudzayowa niona muđyango upfenukiyeo hukuđe mbinguni. Na hiviđe sauđi iyokuwa dza sauđi ya tarumbeta, niyoisikia ikinena nami dura inyamba, "Nzoo huku dzuu nikuyange haya ya kwamba ni hađi yahendeke huko usoni." ² Bwikira niwa Ruhuni, na kudzayowa, niona kiti cha kihaju mbinguni kikaijwecho ni muntu. ³ Huyu akaiye hapfa kitini ekingara dza mawe ya thamani ya yasipa na kanelia. Na hichi kitiche cha kihaju kiwa kizunguukwa ni uha wiwoukingara dza iwe dya thamani dya zumaradi. ⁴ Na pia hichi kiti kiwa kizunguukwa ni viti vingine miyongo miwii na vine vya kihaju. Hivi viti viwa vikajwa ni wazee miyongo miwii na wane wavwaiyeo nguo nyeupe pee na viyemba vya dhahađu. ⁵ Kuyawa hapfa pfa hichi kiti cha kihaju kubiga mpepe na mađađu. Na usoni ya hichi kiti kwiwa matsotso mafungahe yeyoyakiwaka. Haya yewa ni hizi ruhu mfungahe za Muungu. ⁶ Hapfa usoni pfa hichi kiti pfewa dza bahari ya kiyoo iyoikingara dza hidi dzuwa. Hichi kiti kiwa kizunguukwa ni viumbe vine, chicho chikiwa kahikahi. Hivi viumbe viwa na matso kula pfantu usoni na mongoni. ⁷ Kiumbe cha dura kiwa dza nsimba. Cha pfii kiwa dza ngombe ndume. Cha hahu kiwa na uso dza wa mwanaadamu na kiumbe chane kiwa dza chalikoko eyekuguukani. ⁸ Hivi viumbe vyoone, kula kimodza kiwa na mađuwa mahandahu. Na haya mađuwa yao, yewa na matso kula pfantu hangu dzuu mumpaka nsi. Hivi viumbe vikikwimba siku na musikahi pfasipfo kunyamaa. Vikikwimba vikiyamba, "Mudheru, mudheru, mudheru, ni Bwana Muungu mwenye nguvu zonse. Jeje ewapfo, yupfo na ndiye adzeyekudza." ⁹ Na kula pfa hiviđe viumbe vyoone vipfonamushađa na kumukuzya na kumuyaviza duđa huyu akaiye hapfa pfa hichi kiti cha kihaju, eyenaishi maishi, ¹⁰ hawađe wazee miyongo miwii na wane wekimugwiya na kumuyomba. Wekivuya viyemba vyao usoni yakwe na kwamba, ¹¹ "Bwana jwehu na Muungu jwehu, wewe unamala kushađuwa na kukuzwa na kuhilwa. Koro wewe kuumba kula kintu, na kula kintu uumbiyecho kiwa na chakuishini kwa kutsaka kwako wewe."

5 Kisa niona hu mukono kuyume wa huyu akaiye kwa hichi kiti cha kihaju ugija chuo. Hichi chuo kiwa choregwa nze na kuzimu na kiwa kifungwa na mihuri mifungahe. ² Niona na malaika mwenye nguvu, akilalabwa akyamba, "Ni ga eye na hachi ya kuivunza hi mihuri akifunguye hichi chuo?" ³ Ela ntakwiwa na yuđe jwone mbinguni, lumwenguni ambu kuyawa kwa lumwengu jwa wafu, eyekuwa na hachi ya kuchifunguya hichi chuo akiyowe. ⁴ Nami kudzaona hivyo, ninjia kuiyani na tsungu muno, koro ntakwiwa na hađa mumodza eyekuwa na hachi ya kuchifunguya hichi chuo achisome. ⁵ Ela mumodza jwa hawađe wazee miyongo miwii na wane kanyamba, "Yatsa kuiya! Huyu eyenahanwa

Nsimba jwa kyeeti cha Yuđa, eye kitukuuku cha haju Daudi kashinda! Ndookomu jeje anaweza kuivunza hi mihuri akifunguye hichi chuo." ⁶ Kisa niona Mwana Mbuzi asumamiye hafufi na hiki kiti cha kihaju na akizunguukwa ni hivi viumbe vyoone na hawa wazee. Huyu Mwana Mbuzi kaka dza kwamba ewa katsinzwa. Na ewa na mpembe mfungahe na matso mafungahe, ambayo ni hizi ruhu mfungahe za Muungu zizohumwa lumwengu yuzima. ⁷ Huyu Mwana Mbuzi kenda kachihwaa hichi chuo kuyawa kwa hu mukono kuyume wa huyu akaiye hapfa pfa hichi kiti cha kihaju. ⁸ Epfokihwaa, hiviđe viumbe vyoone pfamodza na hawađe wazee miyongo miwii na wane wamugwiya maguuni. Kula mumodza jwao ewa na kinubi na baakuli ya dhahađu. Haya mađaakuli yewa yadzaa vumba tipu ambađu ni mayombo ya wadheru wa Muungu. ⁹ Wamwimbua wiya mupfya wakyamba, "Wewe unamala kuchihwaa hichi chuo, uivunze hi mihuri yakwe. Koro wewe kuyagwa, na kwa mwaziwo, kumukombowe wantu Muungu. Wewe kumukombowe wantu, wa kuyawa kula nsi na kyeeti na lugha. ¹⁰ Kuwahendeza wawe wantu wa Uhaju wa Muungu na wakohani wa kumuhumikia Muungu jwehu. Nao wanajuđuwala lumwengu." ¹¹ Nikidzanikihea matso kawii, nisikia sauđi za malaika wenji na wenji wasiođuwala waringiyeo hiki kiti cha kihaju, na hivi viumbe vyoone na hawa wazee. ¹² Hawa malaika wekikwimba na sauđi nkuu wakyamba, "Huyu Mwana Mbuzi ayagijwe, anamala kushađuwa kwa dzambo dya uwezowe mukuu, ujabwawe, mvidhyoye na nguvuze. Jeje anamala kukuzwa na kuhilwa." ¹³ Kisa nisikia viumbe vyonse, vivyo mbinguni dzuu na lumwenguni na nsii ya gaga dya lumwengu na madzini kuzimu, vikikwimba wiya. Vikwimba vyamba, "Huyu akaiye dzuu ya kiti cha kihaju, pfamodza na huyu Mwana Mbuzi, nawashađuwe na kukuzwa, na kuhilwa na kuwa na nguvu maishi na maishi." ¹⁴ Na hiviđe viumbe vyoone vyamba, "Amina." Na hawađe wazee miyongo miwii na wane wamugwiya Muungu na huyu Mwana Mbuzi kuwayomba.

6 Kisa nimuona huyu Mwana Mbuzi akiuvunza hu muhuri wa dura kahi ya hiviđe mihuri myofungahe. Na nisikia kiumbe kimodza kahi ya hiviđe viumbe vyoone kikinena na sauđi nkuu dza bađuđu, kikyamba, "Nzoo huku!" ² Nami nikidzanikihea matso, niona farasi dzeupe. Na huyu adipfaiye ewa kagija uha na ewa kabigwa kiyemba cha kihaju. Jeje ewa ni mushindi na kayawa kwenda akaheke na wangine zaidi. ³ Huyu Mwana Mbuzi epfouvunza hu muhuri wa pfii, nikisikia hiki kiumbe cha pfii kikyamba, "Nzoo huku!" ⁴ Na pfapfo kutupuka farasi dya ranji ya moho. Huyu adipfaiye ewa kapfegwa yupfanga yukuu na uwezo wa kujumuya viha lumwenguni, ili awahendeze wantu wayagane wao na wao. ⁵ Huyu Mwana Mbuzi epfouvunza hu muhuri wa hahu, nikisikia hiki kiumbe cha hahu kikyamba, "Nzoo huku!" Na pfapfo kudzayowa, niona farasi dzeusi. Huyu adipfaiye ewa kagija mizani mukononi. ⁶ Kisa nisikia dza sauđi iyoikiyawa kahi ya hiviđe viumbe vyoone, ikiyamba, "Mufuto mumodza wa nganu kwa maipfo ya kibaruwa cha nsiku nzima. Na mifuto mihahu ya muhama kwa maipfo ya kibaruwa cha nsiku nzima. Ela haya mafuha ya mizeituni na hi mvinyo, sivanange!" ⁷ Huyu Mwana Mbuzi epfouvunza hu muhuri wa ne, nikisikia hiki kiumbe chane kikyamba, "Nzoo huku!" ⁸ Na pfapfo kudzayowa, niona farasi dya ranji ya ivuivu. Na huyu adipfaiye ekihanwa Kufwa, na Lumwengu jwa Wafu jwikimuđu na nyuma. Wao wewa wapfegwa mamulaka ya kuyaga rođu ya wantu wa huju lumwengu kwa

njia ya viha, nzaa, vipfupfu na binensa.⁹ Huyu Mwana Mbuzi epfouvunza hu muhuri wa tsano, niona madhabahu. Na hapfa nsi ya haya madhabahu, niona ruhu za hawa wayagijiweo kwa dzambo dya chuuwo cha Muungu na ushuhuḁa wao.¹⁰ Wekinena na sauti nkuu wakyamba, “E Bwana Mwenye nguvu, wewe u Mudheru na u Muhikizika! Unaina haḁa ari kuipfa halo kwa kuwahukumu awa wantu wa lumwengu wahuyagiyeo?”¹¹ Kisa kula mumodza jwao kapfegwa nkanzu nyeupe pee. Na wambigwa wasohe kwa muḁa kachuchu, mumpaka hi hesabu ya hawa wandugu zao na wahumisi wenzao wadzeoyagwa dzao itimiye.¹² Kisa huyu Mwana Mbuzi kavunza hu muhuri wa handahu. Na nikidzanikihea matso, niona kugunga muhehemo mukuu wa nsi. Hiḁi dzuwa ḁihenda kiza na ḁigala dzeusi si, dza sinzi. Hu mwezi uperuka ranji ya moho dza mwazi.¹³ Na hizi nyoha zigwa lumwenguni dza hiviḁe vya kiyuwa kivyona-harachaa kwipfonabiga vuḁo.¹⁴ Hizi mbingu zikutswa-kutsuwa dza karaḁasi zinujwa. Kula murima na kula kilulu vyaara na hapfaḁe vipfokuwa.¹⁵ Kisa mahaju ya lumwengu, wakuu wa sirikali, wakuu wa maḁyeshi, majabva na wantu wa maana maana wangine pfamodza na wantu wangine wonse, hangu wahumwa na weo huru, wadzifitsa mampan-poni na myambani huku mirimani.¹⁶ Wayambia hi mirima ne myamba, “Hugwiyeni muhufitse, hutseonwa ni huyu akaiye hapfa pfa hichi kiti cha kihaju na muhuchinge na ngoro ya huyu Mwana Mbuzi.¹⁷ Koro nsiku yao ya kuhuhukumu ifika. Ni ga adzeyepfona?”

7 Baḁa ya hayo, niona nzozu ingine. Niona malaika wane wasumamiyeo mpembe zoone za huju lumwengu. Wazigija hizi mpepfo zoone za huju lumwengu ili zitsebiga nsi guba, baharini ambu mihini.² Kisa niona malaika yungine ayawiye muyao dzuwa. Ewa katsukuya muhuri wa Muungu eye moja. Kawakelelea hawaḁe malaika woone weopfegwa uwezo wa kuinanga hi nsi ne bahari, kawamba,³ “Namutseinanga nguzi hi nsi wala hi bahari ambu hi mihi, mumpaka wahumisi wonse wa huyu Muungu jwehu huwabige muhuri humu vidhangoni.”⁴ Kisa nisikia hesabu ya hawaḁe wabigijweo muhuri wa Muungu. Wewa ni wantu gana na miyongo mine na wane elefu, kuyawa kwa vyeeti vyonse vya Isiraeli.⁵ Na kula kyeeti kwiwa wantu elefu kumi na mbii wabigijweo muhuri. Kyeeti cha Yuḁa kwiwa wantu 12,000, kyeeti cha Rubeni wantu 12,000, na kyeeti cha Gadi wantu 12,000.⁶ Kyeeti cha Aseri kwiwa wantu 12,000, kyeeti cha Nafutali wantu 12,000, na kyeeti cha Manase wantu 12,000.⁷ Kyeeti cha Simioni kwiwa wantu 12,000, kyeeti cha Lawi wantu 12,000, na kyeeti cha Isakari wantu 12,000.⁸ Kyeeti cha Zabuloni kwiwa wantu 12,000, kyeeti cha Yusufu wantu 12,000, na kyeeti cha Benyamini wantu 12,000.⁹ Baḁa ya hayo, niona tuḁa nkuu na nkuu ya wantu isiyotalika. Wewa ni wantu wa kuyawa kula nsi, na kula kyeeti na kula lugha. Wewa wasumama usoni ya hiki kiti cha kihaju na usoni ya huyu Mwana Mbuzi. Wewa wavwaa mavwazi meupe na wagija mahamba ya mintende mikononi mwao.¹⁰ Nao wekinena na sauti nkuu wakyamba, “Muungu jwehu eyenakaa kwa hichi kiti cha kihaju, pfamodza na huyu Mwana Mbuzi, ndiwo weo na uwezo wa kupfonya wantu.”¹¹ Na hawa malaika wonse weosumama kukizunguuka hiki kiti pfamodza na hawa wazee na hiviḁe viumbe vyoone, wamugwiya Muungu kumuyomba.¹² Wamba, “Amina. Muungu jwehu anamala kushadwa kwa dzambo dya uwezowe mukuu, mvidhyoye na nguvuze. Jeje anamala kukuzwa na

kuyavizwa ḁuḁa na kuhilwa maishi na maishi. Amina.”¹³ Kisa mumodza jwa hawaḁe wazee miyongo miwii na wane kaniuza kanyamba, “Awa wantu wavwaiyeo mavwazi meupe kuwamanya? Wayawa ku?”¹⁴ Mimi nimwambukuya nimwamba, “Sidzi bwana. Ndiwe umanyie.” Nae kanyamba, “Hawa ni hawaḁe wayawiyeeo kwa hiḁe ḁina nkuu. Wao wayafuya mavwazi yao na mwazi wa huyu Mwana Mbuzi, na yahenda meupe pee.¹⁵ Ndiyo maana wasumamiyeo usoni ye kiti cha kihaju cha Muungu, wakimuhumikia siku na musikahi Hekaluni mwakwe. Nae jeje akaiye kwa hiki kiti cha kihaju anawa pfamodza nao na kuwachinga.¹⁶ Nao ntawawezi kusikia nzaa wala nchiu kawii meshi. Ntawawezi kubigwa ni dzuwa kawii wala kutsomwa ni moho wa hiḁi dzuwa.¹⁷ Koro huyu Mwana Mbuzi eyenakaa kahikahi ya hiki kiti cha kihaju, anawa ndiye huyu muḁunga jwao. Nae anawapfiika kuntu kwa matsana ya madzi ya mutsangani kuzimu yeyonapfa wantu maisha. Nae Muungu anawafuta mitsozi yao yonse.”

8 Kisa huyu Mwana Mbuzi kavunza hu muhuri wa fungahe. Epfouvunza, hukuḁe mbinguni vyamba mya kwa hafufi nusu saa nzima!² Niwaona hawaḁe malaika wakuu wofungahe, weonasumama usoni kwa Muungu, wakipfegwa tarumbeta mfungahe.³ Kisa kudza malaika yungine, kadzakasumama hapfa pfepfo haya madhabahu. Ewa kagija baakuli ya dhahaḁu ya kufukizia vumba. Na kapfegwa vumba dzinji dya kutsanganya na mayombo ya wadheru wa Muungu wonse, ili amuyaviye Muungu hapfa pfa haya madhabahu ya dhahaḁu yeyo usoni ya hichi kiti cha kihaju.⁴ Na hu mosi wa hiḁi vumba pfamodza na haya mayombo ya wantu wa Muungu, vyenda dzuu mumpaka hapfaḁe pfa Muungu epfokuwa.⁵ Kisa huyu malaika kahwaa makaa ya moho hapfaḁe madhabahuni, kayangiza humu mwa hi baakuli ya kufukizia vumba na kaifaḁula lumwenguni. Na kugunga maḁabaḁu, mpepfe na muhehemo mukuu wa nsi.⁶ Hawa malaika wafungahe weokuwa na hizi tarumbeta zomfungahe, wadziweka tayari kuzibiga.⁷ Malaika jwa ḁura kaibiga hi tarumbeta yakwe na kugwa mvuya ya mawe na moho itsanganyikiyeo na mwazi. Hi mvuya igwa lumwenguni, na sehemu modza ya hahu ya huju lumwengu ipfya. Na hi mihi na mani yonse ya hiyo hiyo sehemu vipfya.⁸ Kisa malaika jwa pfii epfoibiga hi tarumbeta yakwe, kufaḁulwa kintu dza murima mukuu wiwoukiwaka moho. Ugwa baharini, na sehemu modza ya hahu ya hi bahari ihalawa mwazi.⁹ Sehemu modza ya hahu ya hivi viumbe vyonse vya humu baharini vifwa. Na sehemu modza ya hahu ya hivi vyombo vyonse vivyokuwa humu baharini vinangwa-nangwa.¹⁰ Kisa malaika jwa hahu nae kabiga tarumbeta yakwe. Kugwa nyoha nkuu kuyawa yuwunguni iyoikiwaka dza tsotso. Igwiya sehemu modza ya hahu ya matsana na sehemu zingine zonse ziizo na madzi.¹¹ Hi nyoha ikihanigwa “Tsongu wa Muharagesa.” Na sehemu modza ya hahu ya haya madzi yagala tsungu. Wantu wenji wafwa kwa dzambo dya kunwa haya madzi yeyokuwa tsungu.¹² Kisa malaika jwane nae kabiga hi tarumbeta yakwe. Sehemu modza ya hahu ya hiḁi dzuwa, mwezi na nyoha vipata bigo na ntavikuyangaa kawii. Sehemu modza ya hahu ya hu muyanga wa nasiku na wa musikahi waara.¹³ Kisa nikidzanikihea matso, niona chalikoko kakuguukani humu angani dzuu. Na nimusikia akine-na na sauti nkuu akyamba, “Waa ḁinani, waa ḁinani, waa ḁinani! Saa ya hawa malaika wohahu wasaiyeo wadzepfozibi-

ga hizi țarumbeta zao, wantu weokuishini lumwenguni wanawa ɗinani!"

9 Kisa huyu malaika jwa tsano kabiga hi țarumbeta yakwe. Na nikidzanihihea matso, niona nyoha igwiyeyo kuyawa mbinguni. Hi nyoha iwa ipfegwa yufunguo jwa hiđi simo ɗisidyo mwiso. ² Na hi nyoha ipfođifunguya hiđi simo, kuyawa luuțano ɗya mosi dza mosi wiwoukiyawa nțanuni. Wiwa mosi muziho chima cha kwamba hiđi dzuwa na hiđi anga vifungiiya kiza cha go! ³ Humu mosini kuyawa maghere na yahama humu nsini. Na haya maghere yapfegwa uwezo wa kuuma wantu dza ninge. ⁴ Yambigwa yatseedya mani, mihi ambu mumea uđewonse. Ela ni yawaadhibu hawađe wantu wonse wasio na hu muhuri wa Muungu vidhangoni mwao. ⁵ Haya maghere yewa yapfegwa ruhusa ya kuwangiza waragha hawa wantu kwa myezi mitsano, ela watsewayaga. Hu tsungu wa huku kuuma kwao wiwa dza tsungu wa ninge epfonauma muntu. ⁶ Hizo hizo nsiku za hu waragha, wantu wanalacha kufwa ela kufwa kunawađarama. Hața wakițamani kufwa ntawawezi kufwa. ⁷ Haya maghere yewa yakaa dza mafarasi yațayarishijweyo kwenda vihani. Humu vitswani yakaa dza kwamba yabigwa viyemba vya dhahađu na haya maso yao yewa dza maso ya wanaađamu. ⁸ Hizi nywii zao ziwa ndeya dza nywii za wake. Na magego yao yewa dza magego ya nsimba. ⁹ Hizi ɓagwi zao zikaa dza kwamba zivingwa na nguo za chuma. Hizi mbawa zao zikwakupfungani zikivuma dza magari menji ya kunuhwa ni mafarasi yeyokwendani vihani. ¹⁰ Haya maghere yewa na michia iyonauma dza ninge. Na hi sumu ya kumuhendeza muntu awaraghe kwa myezi mitsano iwa yaa humu michiani. ¹¹ Haju jwao ni huyu malaika eye-nadisumamia hiđi simo ɗisidyo mwiso. Sariđe kwa Kieburania ekihanwa "Abadoni," na kwa Kiyunani ekihanwa "Apolioni." Na maanaye ni "Munanzi." ¹² Hiđi bigo ɗya ɗura sasa ɗisakusia. Kusaa haya mabigo yangine mowii. ¹³ Kisa huyu malaika jwa handahu kabiga hi țarumbeta yakwe. Nami nisikia sauti iyawiyeyo kuyawa kwa hiziđe mpembe zoone za haya madhabahu ya dhahađu yeyo usoni kwa Muungu. ¹⁴ Hi sauti imwamba huyu malaika jwa handahu eyekuwa na hi țarumbeta, "Wafunguye hawađe malaika woone weofungwa tsana nkuu ya Efurati." ¹⁵ ɗubva hawađe malaika woone wafungujwa. Wewa wawekwa țayari kwa dzambo ɗye hi nsiku ili wayage sehemu modza ya hahu ya wanaađamu wonse. ¹⁶ Na kwiwa ɗyeshi ɗya wapfaa mafarasi. Nisikia kwamba hesabu ya hiđi ɗyeshi iwa inafika milioni magana mawii. ¹⁷ Na hivi ndivyo nioneyeyo haya mafarasi na hawa wapfaa mafarasi humu nzozini: Humu ɓagwini wewa wavwaa nguo za chuma zizokuwa na ranji ya moho, ranji ya nili na ranji ya kitweyo. Hivi vitswa vya haya mafarasi viwa dza vitswa vya nsimba. Na haya manwa yao yekiyawa moho, mosi na nsoho zizo dza mosi wa ɓaruđi. ¹⁸ Sehemu modza ya hahu ya wanaađamu wonse iyagwa ni haya mabigo mazuka mohahu yo moho, mosi na ɓaruđi, yeyoyakiyawa manwani mwa hayađe mafarasi. ¹⁹ Hizi nguvu za haya mafarasi ziwa zaa humu manwani na michiani mwao. Hi michia yao iwa dza nyoka za singo zizonauma wantu. ²⁰ Hawa wanaađamu wapfonyeyo na haya mabigo, amaale wadziza kupfyehuza mama. Ishinu wagija kuyomba mashaatani na masanamu wayaelekanyiyeyo na dhahađu, fwedha, shađa, mawe na mihi. Na hali haya masanamu yewa ntayawezi kuona, wala kusikia ambu kwenenda. ²¹ Na wala ntawakupfyehuza mama wayatse uyaji wao, tsawi, uɓari na wivi wao.

10 Kisa niona malaika yungine mwenye nguvu akwokusukani kuyawa mbinguni. Ewa kavwaa wingu, na dzuu ya hiki kitswache kukaa uha. Hu uso wakwe wikipyangaa dza hiđi dzuwa na maguuye yewa dza nguzo za moho. ² Kasumama, na mukononi mwakwe ewa kagija kadzuo kekopfenujwa. Kuguuđe ɗya mukono kuyume ɗiwa ɗiranga ɓaharini na ɗya mukono tsonso ɗiwa ɗiranga gubani. ³ Na kahana na sauti nkuu dza hiviđe vya nsimba evyonanguruma. Epfohana, kuhika mițitiimo ya maɓaɓațu mafungahe. ⁴ Hayađe maɓaɓațu yepfohika, nikitsaka kwora hiviđe yanenejweyo. Ela nisikia sauti kuyawa mbinguni ikinyamba, "Haya yanenejweyo ni haya maɓaɓațu ni siri, nkudzoyore!" ⁵ Kisa huyuđe malaika niyemuona akisumama kuguu modza ɓaharini na kuguu modza gubani, kaunwiiya mbinguni dzuu mukono wakwe wa kuyume kuyapfa. ⁶ Kayapfa kwa sari ɗya huyu eyenaishi maishi na maishi, aumbiye mbingu na nsi, ɓahari, na kula kiumbe chicho kuzimu ya hivi hivi vyonse. Kamba, "Wakati wa kuinda usiya!" ⁷ Huyu malaika jwa fungahe akibiga hi țarumbeta yakwe, Muungu anauțimiza hu mupangowe wiwokuwa siri. Anauțimiza dza viviđe evyowambia wahumisiwe, ambao ni hawa manabii." ⁸ Kisa niisikia kawii hiđe sauti ya kuyawa mbinguni ikinena nami ikinyamba, "Enda ukakahwae hakađe kadzuo kapfenwiiwewo, keko mukononi mwa huyu malaika asumamiye kuguu modza ɗikiwa ɓaharini na kuguu modza ɗikiwa gubani." ⁹ ɗubva nami nimwendea huyu malaika na nimwamba animpe hakađe kadzuo. Nae kanyamba, "Kahwae ukađe. Humu kanwani kanakutsamia tsamu dza uchi, ela humu humboni kunawa ni tsungu muhupfu." ¹⁰ Nami nikahwaa haka kadzuo kuyawa kwa huyu malaika na nikađa. Humu kanwani kewa tsamu dza uchi, ela nipfokamia, humu humboni kwiwa ni tsungu muhupfu. ¹¹ Kisa nyambigwa, "Ni hađi uyavye unabii kawii wa haya yadzeyohendeka kwa wantu wenji wa nsi garagara, vyeeti garagara, lugha garagara na hața kwa mahaju."

11 Kisa nipfegwa yuhi jwa kupimia na nyambigwa, "Enda ukaipime hi Hekalu ya Muungu na haya madhabahu. Na wațale hawa weonayomba humu Hekaluni. ² Ela hiđi ua ɗya huku nze ye Hekalu nkuzođipime, diyatse. ɗiđe ɗiyatsijwa hawa wantu wa vyeeti vingine. Nao wanauranga-ranga mudzi wa Muungu kwa muđa wa myezi miyongo mine na miwii (nsiku 1,260). ³ Ela kunawa mashaahiđi wangu wawii. Wao nawapfa uwezo wa kuyavya unabii kwa huo muđa wa hizo nsiku elefu modza na magana mawii na miyongo mihandahu. Nao wanayavya unabii wakiwa wavwaa nguo za magunia." ⁴ Na hawa mashaahiđi wowii ni hi mihi myowii ya mizeituni na hi mihi myowii ya kupfatsikia tsaa, isumamiyeyo usoni kwa ɓwana jwa lumwengu yuzima. ⁵ Nyabva jwao yudejwone adzeyedema kuwahendea mazuka, anatsomwa ni hu moho wiwonayawa humu manwani mwao. Ndookomu kula adzeyedema kuwahendea mazuka, nae ni hađi anayagwa dzevyo. ⁶ Hawa mashaahiđi wowii, wapfegwa uwezo wa kuzifunga hizi mbingu ili kutseeniya mvuya kwa hu muđa weokuyavyani hu unabii wao. Wapfegwa na uwezo wa kuperuya madzi yawe mwazi na kuyeha kula aina ya bigo zuka lumwenguni dza watsakiyeyo. ⁷ Ela wakiyavya unabii wao wakyendawakisa, huyu binensa eyenayawa na humu mwa hiđi simo ɗisidyo mwiso, anajwana nao na anawashinda, kisa anawayaga. ⁸ Na mii yao inafațulwa ɓasi humu mwa hi njia nkuu yo mudzi mukuu, mudzi wa huyu ɓwana jwao apfatsikijweo. Hu mudzi uhanwa "Sođo-

ma," na "Misiri," kimafulumbo. ⁹ Na kwa nsiku ntahu na nusu, mii ya hawa mashaahidi wowii inayojwa ni wantu wa kula nsi, na kula kyeeti na kula lugha. Na ntaku adzeyeruhusijwa kuizika. ¹⁰ Walumwengu wonse wanatsekea kwa dzambo dya hivi vifo vya hawa wantu wowii. Wanasherehekea na kupfana n̄tunu, kwa kwamba hawa manabii wekiwahangaisha. ¹¹ Ela ɓaaɗa ya hizide nsiku ntahu na nusu, Muungu kawangiza nsoho za kuwahendeza wawe moja, nao wasumama. Na kula awaoneye kanjijwa ni oga mukuu muno. ¹² Kisa hawaɗe mashaahidi wowii wasikia sauti nkuu kuyawa mbinguni ikiwamba, "Nzoni huku dzuu!" Nao wenda mbinguni na wingu huku nyabva wao wakiwayowa. ¹³ Na iyo saa kugunga muhehemo mukuu wa nsi, na sehemu modza ya kumi yo mudzi igwa. Kufwa wantu elefu mfungha. Na hawaɗe wapfoneyo wanjijwa ni oga muno na wamushaɗa Muungu eye mbinguni. ¹⁴ Hiɗi bigo dya pfii sasa ɗisakusia. Ela manyani, bigo dya hahu n̄taɗikwaa kuye. ¹⁵ Kisa huyu malaika jwa fungahe kabiga hi ɗarumbeta yakwe. Na nisikia sauti nkuu mbinguni zikyamba, "Uhaju wa huju lumwengu uhenda uhaju wa ɓwana jwehu na Mutsanwa jwakwe. Nae anaɗawala maishi na maishi." ¹⁶ Na hawaɗe wazee miyongo miwii na wane weonakaa viti vyao vya kihaju usoni kwa Muungu, wamugwiya Muungu na wamuyomba ¹⁷ wakyamba, "Hunakuyaviza ɗuɗa wewe ɓwana Muungu mwenye nguvu zonse. Wewe wiwapfo na upfo maishi. Hunakuyaviza ɗuɗa, kwa kwamba sasa kwakuyangani uwezowo mukuu na kwakuɗawalani. ¹⁸ Walumwengu wewa na ngoro nawe, ela sasa wakati wa kuyanga ngoroyo ufika. Wakati ufika, wako wa kuwahukumu wafu, na kuwapfa ɗubvo wahumisiwo manabii, na wadheruwo wonse weonaɗihila sariɗyo, hangu wakuu haɗa wachuchu. Na wakati ufika, wako wa kuwesa hawaɗe wonse, wajunangiyeo huju lumwengu." ¹⁹ Kisa Hekalu ya Muungu iyo mbinguni ifungujwa, na hiɗi sanɗuku dya ɗamano ɗikionekana humuɗe kuzimu. Na kugunga maɓaɓaɗu, mpepfe na muhehemo mukuu wa nsi. Na kugwa mvuya nkuu ya mawe.

12 Kisa niona dzambo kuu dya mafara ɗihendekeyeɗyo huku yuwinguni dzuu. Niona muke awwikijwe dzuwa, na hu mwezi wiwa nsii ya nyajoze. Kitswani mwakwe ewa kavwikwa kirauni cha kihaju, cha nyoha kumi na mbii. ² Huyu huyu muke ekiya kwa dzambo dya tsungu mukali eoakisikia, koro ewa kanukijwa na ka hafufi kudzifunguya. ³ Iyo saa niona dzambo ɗingine dya mafara ɗihendekeyeɗyo huku yuwinguni. Niona ɗyoka kuu dya ranji ya moho ɗiɗyokuwa na vitswa vifungahe na mpembe kumi. Na humu vitswani, ɗiwa na virauni vifungahe vya kihaju. ⁴ Hu muchiawe ukuruya sehemu modza ya hahu ya hizi nyoha za yuwinguni, na uzigisa lumwenguni. Hiɗi ɗyoka ɗisumama usoni ya huyu muke eyenukijwa, ili akidzifunguya ɗu, ɗimumiye huyu mwana. ⁵ Huyu muke kadzifunguya mwana-muyume adzeetaɗala vyeeti vyonse na nsimbo ya chuma. Ela huyu mwana epfovyajwa ɗu, kapfojwa kapfiikwa mumpaka hapfaɗe pfa Muungu akaiyepfo kitini mwakwe mwa uhaju. ⁶ Na huyuɗe muke kaɗarama kenda yuwandani, pfantu epfoelekanyijwa ni Muungu ili aweze kuɗunzwa kwa nsiku elefu modza na magana mawii na miyongo mihan-dahu. ⁷ Kisa kunuka viha mbinguni. Mikaeli na malaikawe wajwana na hiɗi ɗyoka na malaikawe. ⁸ Hiɗi ɗyoka na malaikawe washindwa na ntawakuwa na pfantu pfa kukaa kawii hukude mbinguni. ⁹ Ndookomu ɗifaɗulwa nsii lumwenguni ɗiɗyo na malaikawe. Hiɗi hiɗi ɗyoka ni iide

nyoka ya hangu kae na kae, iyonahanwa Muzuka ambu Shaaɗani. Na huyu ndiye eyekujwaaryani huju lumwengu jwonse. ¹⁰ Kisa nisikia sauti nkuu kuyawa mbinguni ikyamba, "Ehe! Sasa Muungu jwehu kakuwapfonyani wantuwe na kamakuɗawalani na mamulaka makuu! Huyu Mutsanwa jwakwe sasa anayanga uwezowe eo nao! Koro huyu eyeak-ismama usoni ya huyu Muungu jwehu na kuwasitaki hawa wenzehu siku na musikahi, sasa kamagiswa nsii na nkawezi kusumama awasitaki kawii!" ¹¹ Hawa wenzehu wamushinda Shaaɗani kwa dzambo dya hu mwazi wa huyu Mwana Mbuzi wihijweo na kwa dzambo dya ushuhuɗa wao weo nao. Koro ntawakuyahwaa maisha yao kuwa na maana, ela wewa ɗa-yari haɗa kufwa kwa dzambo dya ɓwana. ¹² Ndookomu tsekeani muno nywinywi mwiwo kukaani mbinguni! Ela nywinywi mwiwokukaani lumwenguni na ɓaharini mu-jwakukunta ɗina muno! Koro Shaaɗani kamusukia na ngoro nkali muno akimanya ya kwamba nka muɗa muyeya wa kuhenda hi kaziye!" ¹³ Hiɗi ɗyoka ɗipfodzihambuya kwamba ɗigiswa nsi lumwenguni, ɗiɗabva kumuɗa huyuɗe muke avyaiye huyuɗe mwana. ¹⁴ Ela huyuɗe muke kapfegwa maɓawa mawii yeyo dza maɓawa ya chalikoko mukuu. Kaguuka kenda yuwandani kuye na hiɗi ɗyoka. Kenda hukude kuntu ekoelekanyijwa, ili aweze kuɗunzwa kwa muɗa wa ngera modza, ngera mbii na nusu ngera. ¹⁵ Hiɗi ɗyoka ɗiyavya madzi menji na humuɗe kanwani mwakwe ili ɗipate kumuyaga madzi huyuɗe muke. Haya madzi yavuha nyuma ya huyuɗe muke dza tsana, ¹⁶ ela hu mutsanga umupfonya. Udziɓaa pfangapfanga kuu na hi tsana yonse iyawiyeyo kanwani mwa hiɗi ɗyoka imijwa mutsangani kuzimu. ¹⁷ Ndookomu hiɗi ɗyoka ɗimurejea huyuɗe muke muno na dihuna kwendajwana na hawa wana wangine wa huyuɗe muke. Hawa ni hawaɗe weonaziuɓa hizi sharia za Muungu na kuyavya ushuhuɗa dzuu ya Yesu. ¹⁸ ɗubva hiɗi ɗyoka ɗyenda ɗisumama geri ya ɓahari.

13 Kisa niona binensa muzuka ayawiye na humuɗe ɓaharini. Huyu huyu binensa ewa na vitswa vifungahe na mpembe kumi. Kula mpembe iwa na kirauni cha kihaju, na kula kitswa kiwa choregwa masari ya kumukufuru Muungu. ² Huyu huyu binensa ewa ka dza naɗodhe, ela ewa na maguu ya koɗowile na kanwa ka nsimba. Hiɗi ɗyoka ɗimumpa nguvu na mamulaka yakwe yonse ya kuɗawala. ³ Kisa niona kwamba kitswa kimodza cha huyu huyu binensa kiwa kimaɗaiswa vyumuni, ela hi maɗa ipfowa! Na kwa dzambo ɗyevihivi, wantu wonse wa lumwengu wanjia kumakani na waɗabva kumuɗa huyu binensa. ⁴ Ndookomu lumwengu jwonse junjia kuɗiyombani hiɗi ɗyoka kwa kwamba ɗimumpa mamulaka huyuɗe binensa. Na pia wanjia kumuyombani huyuɗe binensa dza Muungu wakyamba, "Ni ga eye mukuu dza huyu huyu binensa? Ambu ni ga eyenaweza kuɗaragiana nae?" ⁵ Huyuɗe binensa kapfegwa ruhusa ya kunena vyuuwo vya kudzimuku na kumukufuru Muungu, na karuhusijwa kuwa na mamulaka ya kuɗawala kwa myezi miyongo mine na miwii. ⁶ Nae kaɗabwa kumukufuru Muungu na kuɗitsola hiɗi sariɗye. Kayakufuru haya makao ya Muungu, yani hawaɗe wonse weonakaa mbinguni. ⁷ Na pia huyu huyu binensa ewa kapfegwa mamulaka ya kujwana na wantu wa Muungu na awashinde. Kapfegwa mamulaka dzuu ya wantu wa kuyawa kula nsi, na kula kyeeti na kula lugha. ⁸ Na kula muntu asiyekworegwa kuzimuni mwa chuo cha maisha hangu lumwengu n̄tajudzaumbwa, yani kula asiyekworegwa sariɗye kuzimuni mwa Chuo

cha huyu Mwana Mbuzi eyetsinzwa, huyo kadzamuyomba huyu huyu binensa.⁹ Kula eye na masikio ya kusikiya nasikiye haya.¹⁰ Huyude apangijwee kuhwajwa maheka, huyo anahwajwa maheka. Na huyude apangijwee kuyagwa na mundu, huyo anayagwa na mundu. Kwa hali dzehii, hawa wantu wa Muungu wanamala kuiṭisa na kuzigija faro zao na nguvu.¹¹ Kisa niona binensa yungine muzuka ayawiye na hukude gubani. Huyu huyu binensa ewa na mpembe mbii zikaiyezo dza mpembe za mbuzi, ela akwakunenani ekinena dza dyoka.¹² Huyu huyu binensa ewa na mamulaka yonse ya huyude binensa jwa dura. Katumia mamulaka eyokuwa nayo kuwasharutisa wanaadamu wonse weo lumwenguni wamuyombe huyude binensa jwa dura eyemaḍaiswa na akipfowa.¹³ Huyu huyu binensa ekihenda mambo ya mafara yasiyodzaonekana. Kahendeza haṭa moho uweze kusuka kuyawa mbinguni na wantu wonse wakiwa kuyowani!¹⁴ Na kwa dzambo dya haya mamulaka apfegejweyo ya kuhenda mafara ya kumakisa usoni ya huyude binensa jwa dura, huyu huyu binensa jwa pfii kawaarya wantu wonse wa lumwenguni. Kawaamuru kwamba waelekanye sanamu dya huyude binensa eyekentwa na mundu akimaḍaiswa vyumuni, ela kisa akitsaafwa.¹⁵ Kisa kapfegwa mamulaka ya kuḍingiza nsoho hiḍide sanamu dya huyude binensa jwa dura, ili dipate kuishi na kunena na kuwayaga hawaḍe wonse wadziziyee kuḍiyomba dza muungu.¹⁶ Kisa huyu huyu binensa jwa pfii kaamuru kwamba wantu wonse wa lumwenguni ni haḍi wabigwe muhuri. Kaamuru kwamba hangu wakuu haṭa wachuchu, majabva kwa masikini, wahumwa na wasikwaa wahumwa, wonse ni haḍi wangizwe alama mikono yao ya kuyume ambu vidhangoni mwao.¹⁷ Na ntaku yudejwone aweze kuguya ambu kuguza kiḍechonse, lamuḍa huyude eyekuwa na hiyo hiyo alama ya huyude binensa, yani hiḍi sari dya huyude binensa jwa dura ambu hi namba ya hiḍi saridyee.¹⁸ Kuimuka maana ya hi hii namba, kunatsaka akili. Huyude eye karo anaweza kuiimuka, koro ni namba ya mwanaadamu, nayo ni 666.

14 Kisa nikidzanikihea matso nimuona huyu Mwana Mbuzi kasumama Murima wa Sayuni pfamodza na wantu 144,000. Hawa hawa wantu, vidhangoni mwao woregwa hiḍi sari dya huyu Mwana Mbuzi na dya Babajwe.² Kisa nisikia sauti kuyawa mbinguni iyokuwa dza sauti ya mvuha ya madzi menji na maḅaḅaṭu. Hi hii sauti nisikiyeyo iwa dza sauti ya wantu weowakikwimba na vinubi.³ Hawa wantu 144,000 wewa wasumama usoni ya hiki kiti cha kiha-ju cha Muungu na usoni ya hiviḍe viumbe vyoone na hawaḍe wazee. Wekikwimba wiya waumanyiyee wao hekeṭu, na wala ntaku mwanaadamu yungine yudejwone aweze kuugija, lamuḍa wao hekeṭu wakombowejweo kuyawa lumwenguni.⁴ Hawa ni hawaḍe wadziwekeyee wadheru wasiodzichafua na wake na wakiishi maisha ya udheru. Hawa wanamuḅa huyu Mwana Mbuzi kula epfonakwenda. Wao wakombojwa kahi ya wanaadamu wa huju lumwengu wawe dza nsembuko kwa Muungu na huyu Mwana Mbuzi.⁵ Manwani mwao ntawakusikijwa wakinena nsuwe, na ntawa alano iḍeyonse.⁶ Kisa niona malaika yungine eyeakiguuka huku yuwinguni dzuu. Ewa ekiwalalabvia wantu wonse wa lumwenguni Maagu Mema yasiyo na mwiso. Kawalalabvia wantu wonse wa kuyawa kula nsi, na kula kyeeti na kula lugha.⁷ Kalalabva na idzwi kuu kamba, "Mushadeni Muungu na kumumpa hila, koro ngeraye ya

kuyavya hukumu imaafika! Muvunziyeni nkuhi jeje Muungu aziumbiye mbingu na nsi, ḅahari na kula pefpo na madzi!"⁸ Huyu malaika jwa dura epfochia, niona kukumpuya malaika yungine jwa pfii. Nae ekilalabva akyamba, "Wisakugwa, wisakugwa! Huḍe mudzi mukuu wa Babeli waariyee wantu wonse, sasa wisakugwa! Uwahendeza wantu wa nsi zonse za lumwengu wahendeke dza kwamba waruma mvinyo nkali, kwa kuḅa haya mahendoye machafu machafu. Sasa Muungu kareja na njwakuwahukumu!"⁹ Huyu malaika jwa pfii epfochia, niona kukumpuya malaika yungine jwa hahu. Nae ekilalabva akyamba, "Yudejwone eyekumuyombani huyu binensa ne sanamuye, na abigijwee muhuri kidhangoni mwakwe ambu mukononi,¹⁰ huyo nae anainwa hi mvinyo ye ngoro nkali ya Muungu. Koro hi hukumu ya Muungu yaa dza mvinyo nkali isiyotsanganywa na madzi. Muungu jeje mwenye kaikakanya hi hii mvinyo humu mwa hichi chikombeche cha ngoro, na wonse wahendeyee haya haya mazuka wadzakunta dina. Wadzatsomwa moho mukali wiwonawaka maḅilibili, usoni ya huyu Mwana Mbuzi na hawa malaikawe.¹¹ Hu mosi we ngejo idzeyowatsoma unafuka maishi na maishi. Na ntawakudzapata raha siku wala musikahi, kwa kwamba wamuyomba huyude binensa ne sanamuye na wabigwa muhuri wa hiḍi saridyee."¹² Kwa hali dzehii, hawa wantu wa Muungu weonaziḅa sharia zakwe na wagijiyee kumuserefaṭa Yesu, wanamala kuwa wantu wa kuiṭisa.¹³ Kisa nisikia idzwi kuyawa mbinguni ḍikinyamba, "Vyore hivi vyuuwo hivi: Hangu hi hii saasambi wadzawa na tsekea iyodze hawaḍe wonse wadzeofwa wakiwa kwamba wamuhikiza ḅwana." Kisa huyu Ruhu kamba, "Wadzawa na tsekea ḍugha! Koro ḅaḍa ya hizi dina zonse wakuntiyezo, wadzapata kusoha kwa kwamba haya mahendo yao mema yanauḅana nao!"¹⁴ Kisa nipfohea matso niona wingu dzeupe pee. Hapfa winguni dzuu kwiwa muntu akaiye chihako eyekuwa dza Mwana jwa Adamu. Kitswani mwakwe, ewa kavwaa kiyemba cha dhahaḅu, na mukononi mwakwe ewa kagija mundu wa makai wa kuvunia bvaro.¹⁵ Kisa niona kuyawa malaika yungine na humuḍe Hekaluni. Huyu malaika kamulalabvia na idzwi kuu huyude akaiye hapfaḍe winguni dzuu kamwamba, "Gija hu munduwo uḍabve kuvuna! Koro ngera ya mavuno imafika na huju lumwengu jwisakufika kuvunwa!"¹⁶ Ḍubva huyude akaiye hapfaḍe winguni dzuu kagija hu munduwo kaḍabva kujuvuna huju lumwengu, na lumwengu jwone juvunwa.¹⁷ Kisa niona kuyawa malaika yungine na humuḍe mwe Hekalu ya mbinguni. Nae pia ewa kagija mundu wa kuvunia wiwokuwa na makai muno.¹⁸ Iyo saa niona kuyawa malaika yungine kawii. Huyu ewa kayawa hapfaḍe pfa haya madhabahu ya kufukizia vumba, na ndiye eyenasumamia mambo ya moho. Kamulalabvia na idzwi kuu huyude malaika yungine eyekuwa na mundu wa makai kamwamba, "Nawe gija hu munduwo uḍabve kuvuna hizi zabibu! Koro hizi zabibu zonse za lumwenguni zimawivwa na zifika kuvunwa."¹⁹ Ḍubva huyude malaika kagija hu munduwo, na dza mweedha kazivuna hizi zabibu zonse za lumwengu. Kazitudukiza kazingiza humuḍe mwa hiḍi simo dya kuelekanya mvinyo, kuyanga hi ngoro ya Muungu dzuu ya wazuka.²⁰ Hizi zabibu zirangwa-rangwa humuḍe simoni, nze yo mudzi. Zipfozikirangwa-rangwa, ziyavya mwazi mwinji uvuhiyee dza tsana. Hi tsana iwa ntumba chima cha madzi ya oṭi, na iwa na uyeya wa chima cha kilomita magana mahahu.

15 Kisa niona dzambo dgingine kuu dya mafara dhendekeye dyo mbinguni. Niona malaika wafungahe weokuwa na haya mabigo mafungahe ya mwiso yadzeyoikamilisha hi ngoro ya Muungu. ² Niona kintu kikaiyecho dza bahari ya kiyoo itsanganyijweyo na moho. Na geri ye bahari kusumama wantu wagijiyeo vinuḅi wavipfegejwevyo ni Muungu. Hawa ni hawaḁe wantu wamushindiyeo huyuḁe binensa, wadziziyeo kuiyomba hi sanamuye na wakidziza kubigwa muhuri we namba ya hiḁi saridye. ³ Hawa hawa wantu wekikwimba wiya wa huyu Mwana Mbuzi na Musa muhumisi jwa Muungu. Hu wiya unakwamba, “E Ḃwana Muungu mwenye nguvu zonse, mahendoyo ni makuu na ya kumakisa! Wewe wiye Haju jwa vyeeti na vyeeti, njiazo zonse nza hachi na nza ḁugha!” ⁴ E Ḃwana, jwa kutsakushooga wewe ni ga? Ambu ni ga jwa kutsadikuza saridyo? Wewe ndiwe Mudheru wewe heketu. Kwa kwamba haya mahendoyo ya hachi yanaonekana wazi tswee, vyeeti vyonse vinakuvunzia nkuhi.” ⁵ Wepfokwimba wakisa, nikidzanikihe matso niiona hi Hekalu ya Muungu hukuḁe mbinguni, yani hiḁi hema dya kuyanga kuwapfo kwakwe ḁipfenujwa! ⁶ Na hawaḁe malaika wafungahe weokuwa na haya mabigo mafungahe wayawa na humuḁe Hekaluni. Wewa wawwaa nguo safi zizokuwa nyeupe pee, na ḁagwini mwao wewa wadzifunga mikanda ya dhahaḁu. ⁷ Kisa mumodza jwa hiviḁe viumbe vyoone kawapfa ḁaakuli mfungahe za dhahaḁu hawa malaika wafungahe. Hizi hizi ḁaakuli ziwa zidzaa hi ngoro ya huyu Muungu eyenaishi maishi na maishi. ⁸ Iyo saa hi Hekalu idzaa mosi kwa dzambo dya nguvu na marembo ya Muungu yeyokuwapfo. Na ntaku yuḁejwone aweze ye kunjia humuḁe Hekaluni mumpaka saa ya hayaḁe mabigo mafungahe yayehejweyo ni hawaḁe malaika wofungahe yadzepfoyakisia.

16 Kisa nisikia sauti nkuu kuyawa humuḁe Hekaluni ikina na hawaḁe malaika wafungahe ikyamba, “Haya, endani lumwenguni mukazikakanye hizo ḁaakuli mfungahe ze ngoro ya Muungu!” ² ḁubva malaika jwa ḁura kenda kaikakanya hi ḁaakuli yakwe lumwenguni. Iyo saa hawaḁe wonse wabigijweo muhuri wa huyuḁe binensa na wakiiyomba hi sanamuye, wapatwa ni kipfupfu cha virango vizuka vizuka. ³ Malaika jwa pfii kanuka kenda kaikakanya hi ḁaakuli yakwe baharini. Iyo saa hi bahari ipfye huka dza mwazi wa muntu afwiye, na kula kintu chichokuwa moja humuḁe madzini kifwa. ⁴ Malaika jwa hahu kenda kaikakanya hi ḁaakuli yakwe dzuu ya matsana na sehemu zingine zonse ziizo na madzi, na iyo saa madzi yonse yahalawa mwazi. ⁵ Kisa nimusikia huyu malaika eyenasumamia mambo ya madzi akyamba, “E Ḃwana wiye Mudheru! Kuhenda hachi kabisa kuhukumu dzevyohivyo! Wewe ndiwe wiyekuwapfo na wiyepfo maishi. ⁶ Hawa wanaaḁamu wawayaga wadheru wako na wakwiha myazi ya manabii wako. Nawe kuhenda hachi kabisa kuwapfa mwazi wanwe, koro wanamala kuhendegwa dzevyo!” ⁷ Kisa nisikia idzwi diyawiyedyo na hapfaḁe madhabahuni ḁikyamba, “Ndivyo ḁugha! Hakika wewe Ḃwana Muungu mwenye nguvu zonse, hukumu zako nza hachi!” ⁸ Huyu malaika jwane kenda kaikakanya hi ḁaakuli yakwe dzuu ya hiḁi dzuwa, naḁyo ḁipfegwa mamulaka ya kutsoma wantu na moho. ⁹ Wantu wabigwa ni dzuwa dya mwangango, na wanjia kumukufuruni huyu Muungu eye na mamulaka dzuu ya haya haya mabigo. Ela ntawakupfye-huza mama na wala ntawakumushaḁa Muungu. ¹⁰ Huyu malaika jwa tsano kenda kaikakanya hi ḁaakuli yakwe dzuu

ya hiki kiti cha kihaju cha huyuḁe binensa jwa ḁura. Na iyo saa uhajuwe wonse unjia kiza cha go. Wantu wakunta ḁina mumpaka wanjia kudziamani nyiimi zao ¹¹ kwa dzambo dya hu tsungu wa hivi virango weowakisikia. Ela vivyo wamukufuru Muungu eye mbinguni, na wala ntawakupfye-huza mama. ¹² Huyu malaika jwa handahu kenda kaikakanya hi ḁaakuli yakwe dzuu ya hi tsana nkuu iyonahanwa Efurati. Iyo saa hi tsana ikuma ḁama gu, kuyahendeza haya mahaju ya nsi za mbo yaweze kuvuka na asikari wao pfasipfo ḁina. ¹³ Kisa niona mpepfo nzuka ntahu zikaiyezo dza vyuya. Modza iyawa na humu kanwani mwa hiḁiḁe dyoka, ingine iyawa na humuḁe kanwani mwa huyuḁe binensa jwa ḁura, na ingine iyawa na humuḁe kanwani mwa huyu nabii jwa nsuwe, yani huyuḁe binensa jwa pfii. ¹⁴ Hizi mpepfo nzuka ni ruhu ziizo na uwezo wa kuhenda mafara ya kumakisa. Zinayendea mahaju yonse ya lumwengu ili ziyatuḁaise pfamodza na asikari wao kujwana viha na Ḃwana. Ela hiyo hiyo nsiku inawa ndiyo hi nsiku ya Ḃwana Muungu mwenye nguvu zonse ya kujuhukumu lumwengu. ¹⁵ “Ḃasikianii! Mimi nakudza dza mwivi, saa musiyokuwa kuniindiani. Kadzawa na tsekea iyodze, huyuḁe adzeewa matso na avwaiye nguoze tayari ili atsekudzatsumpa vivi aajae!” ¹⁶ ḁubva haya mahaju na asikari wao waḁuḁaiswa pfantu pfeponahanwa Arimagedoni kwa lugha ya Kieburania. ¹⁷ Huyu malaika jwa fungahe kenda kaikakanya hi ḁaakuli yakwe humu angani dzuu. Kisa nisikia sauti nkuu kuyawa hapfaḁe pfe kiti cha kihaju chicho humuḁe mwe Hekalu ya mbinguni. Hi sauti yamba, “Visakusiya!” ¹⁸ Iyo saa kugunga maḁabaḁu, mpepfe na muhehemo mukuu wa nsi. Wiwa muhehemo mukuu wa mafara usiodzaonekana hangu kuumbwa kwa lumwengu. ¹⁹ Huḁe mudzi mukuu wa Babeli ubaika sehemu ntahu, na hi midzi mikuu ingine ya humu lumwenguni ihoromoka mutsangani tswee. Muungu nakuyaaarerwa haya mazuka yahendejweyo ni mudzi wa Babeli. Kauhendeza ukinwe hichi chikombe che mvinyo ye ngoroye nkali. ²⁰ Hi nsi ipfohehema, vilulu vyonse vyaara na ntaku murima uonekaniyeo kawii. ²¹ Wantu wabigwa ni mvuya ya mawe makuu makuu ikakanyikiyeyo kuyawa mbinguni. Kula iwe modza ḁiwa na uziho wa chima cha kilo miyongo mine. Na wantu wamukufuru Muungu kwa dzambo dyaḁihiḁi bigo, koro ḁiwa zuka muno.

17 Mumodza jwa hawaḁe malaika wafungahe wakanyiyeyo hizide ḁaakuli mfungahe kanidzia kanyamba, “Nzoo nikuyange hi hukumu idzeyopfegwa hiḁiḁe shudha kuu ḁikaiyedyo dzuu ya madzi menji. ² Kula haju jwa lumwengu kayaa naḁyo. ḁiwahendeza wantu wonse wa lumwengu wahendeke dza kwamba waruma mvinyo, kwa kuḁa haya mahendoye machafu machafu.” ³ ḁubva huyu malaika kaniyongowa Ruhuni kanipfiika yuwandani, nyendeekonikiona muke akaiye chihako dzuu ya binensa jwa ranji ya zazi. Huyu binensa ewa na vitswa vifungahe na mpembe kumi. Mwiini mwakwe ewa koregwa masari menji na menji ya zazi na zambarau, na ewa kadzifayata na vija vya dhahaḁu, lulu na mawe yangine ya thamani. Mukononi mwakwe ewa kagija chikombe cha dhahaḁu chidzaiyecho haya mamboye machafu machafu ya ushudha eohenda. ⁵ Hapfa kidhangoni pfakwe koregwa sari dya kinḁuro dyambiyedyo, “Mudzi Mukuu wa Babeli. Mama jwa Mashudha Yonse na Kula Aina ya Mambo Machafu Machafu ya Huju Lumwengu.” ⁶ Kisa niona kwamba huyuḁe muke

ewa karuma mwazi wa hawa wantu wa Muungu wayagijweo kwa dzambo dya ushuhuda wao dzuu ya Yesu. Mimi nipfomuona huyude muke nimaka tu. ⁷ Ela huyude malaika kaniuza kanyamba, "Unamaka una? Nakwambia maana ya huyu muke na huyu binensa jwa vitswa vifungahe na mpembe kumi uoneye. ⁸ Huyu binensa uoneye, dūra ewa ka moja ela sasa kafwa. Na si haṭa kae kadzayawa na humude mweḍi simo ḍisidyo mwisu, ela ananangwa-nangwa. Na wantu wonse wa huju lumwengu wadzamaka muno wadzepfomuona huyude binensa eyeyagwa akifufuka. Na wadzeomaka ni hawaḍe ambao hangu kuumbwa kwa lumwengu, ntawakworegwa masari yao kuzimuni mwa Chuo cha maisha. ⁹ Na kuviimuka hivi kunatsaka akili. Maana ya hiviḍe vitswa vifungahe vya huyude binensa umuoneye, ni mirima mifungahe iyokuṭawaligwani ni huyude muke. Na pia vina maana ya mahaju mafungahe. ¹⁰ Mahaju matsano kahi yao yesakugwa. Huyu haju jwa handahu kakuṭawalani hi hii saasambi na huyu jwa fungahe nkadzadabva kuṭawala. Ela uhajuwe udzefokudza, ni haḍi aṭawale kwa kiṭemo kifufi tu. ¹¹ Huyude binensa eyekuwa moja kisa akifwa, yani huyude jwa ranji ya zazi uoneye, maanaye ni mumodza jwa hayaḍe mahaju mafungahe adzekudzaṭawala mweedha wa pfii. Huyu anawa ni haju jwa nane, ela nae pia kadzanangwa-nangwa. ¹² Hizi mpembe kumi za huyu binensa, maanaye ni mahaju kumi yasiyodzaḍabva kuṭawala. Ela nayo yadzapfegwa mamulaka ya kuṭawala pfamodza na huyude binensa kwa kiṭemo cha saa modza tu. ¹³ Haya haya mahaju kumi yadzawa na lengo modza. Yani yonse yadzakuḅaliana kumumpa huyude binensa hizi nguvu zao na mamulaka yao yonse. ¹⁴ Yadzauungana pfamodza nae kujwana viha na huyu Mwana Mbuzi. Ela huyu Mwana Mbuzi na wantuwe kadzawashinda wonse, koro jeje ni Haju jwa mahaju na ni Bwana jwa maḅwana wonse. Na hawaḍe wonse weo wakwe ni wantu awataniyeo na akiwahana kuwa wakwe, na ni wahikizika." ¹⁵ Kisa huyu malaika kanyamba, "Huyude muke shudha kumuona kaka chihako dzuu ya madzi. Na maana ya haya madzi ni gumi ya wantu wenji na wenji. Ni wantu wa kuyawa kula nsi, kyeeti na lugha zonse za humu lumwengu. ¹⁶ Huyude binensa pfamodza na hiziḍe mpembe kumi, yani hayaḍe mahaju kumi yadzeyokudza, yadzamukeva huyude muke shudha. Yadzamupfoka kula kintu echonacho na yamuyatse vivi. Yadzamuḍya kisa haya masaza ya hizi nyamaze wadzayangiza mohoni. ¹⁷ Muungu jeje mwenye ndiye akiyahendeza haya haya mahaju yauṭimize mupangowe. Kayahendeza yawe na maṭaro mamodza ya kumumpa huyude binensa haya mamulaka yao ya kihaju. Na yanahenda hivi ili hiviḍe vyonse vya Muungu anenevyo viweze kuṭimiya. ¹⁸ Na huyude muke shudha uoneye, ni huḍe mudzi mukuu wiwokuyaṭawalani mahaju yonse ya lumwengu."

18 Baada ya haya, niona malaika yungine eyeakisuka kuyawa mbinguni, na hu muyangawe ujuyangaza lumwengu jwonse. Huyu huyu malaika ewa na mamulaka makuu muno. ² Nimusikia kalabva na idzwi kuu kamba, "Wisakugwa, wisakugwa! Huḍe mudzi mukuu wa Babeli wisakugwa! Sasa ugala makao ya mashaatani na mpepfo nzuka za kula aina. Ugala makao ya kula aina ya nyuni wazuka wazuka wakejweo! ³ Koro uwahendeza wantu wa nsi zonse za lumwengu wahendeke dza kwamba waruma mvinyo nkali, kwa kuḅa haya mahendoye machafu macha-

fu. Mahaju ya huju lumwengu yayaa nae, na wantu weonahenda guzi wahenda majabva kwa dzambo dya ushuhawe usio mimpaka." ⁴ Kisa nisikia sauti ingine kuyawa mbinguni ikyamba, "Nywinywi wantu wangu, uyaweni huo mudzi! Uyaweni ili mutsekudzanja kuhendani haya mazuka yohuo mudzi. Koro mukiuyawa ntamuwezi kuhukumigwa pfamodza nao. ⁵ Hizi nabvise za Babeli zihenda nyinji muno. Ziundukizika ngulu mumpaka zifika mbinguni. Na Muungu nkakuyaarerwa haya mazuka yahendejweyo humo humo mudzini. ⁶ Ndookomu nanywi uhendeyeni mudzi wa Babeli dza vivide uhendeyevyo kwa wangine. Uipfeni halo myeedha miwii zaidi kwa haya mazuka uhendeeyo. Mudzi wa Babeli uwapfa wantu wangine mvinyo nkali. Basi nanywi pia upfeni mvinyo iyo nkali myeedha miwii zaidi ya hidi uwapfiyeo wangine! ⁷ Wantu wa Babeli waishi maisha ya raha na kudziona kwini. Nanywi wakuntiseni ḍina ya kafu, kuuḅana na iide raha yao waḍiyeo. Wanakaa na kuṭara wakamba, 'Hu mudzi wehu ukaa dza malikia eyekuṭawalani! Ntaukwaa dza muke muchiwa, na wala ntauwezi kumanya haṭa kwamba ḍina ni kintu ga.' ⁸ Ndookomu kwa kwamba mudzi wa Babeli unadziona dzevihivi, Muungu kadzauyeheha mabigo. Wantu wadzabigwa ni ngwari na wangine wadzaurirwa kwa dzambo dya watsakwa wao wafwiyeo. Wadzabigwa ni nzaa ya kafu, na hu mudzi nao pia udzakumpujwa moho. Na hivi hivi vyonse vidzahendeka na nsiku modza tu! Koro huyu Bwana Muungu eyekuuhukumuni ni Muungu mwenye nguvu." ⁹ Na haya mahaju ya huju lumwengu yahendeyeyo uḅari na mudzi wa Babeli na kuḍya raha pfamodza nao, yadzaiya. Yadzepofodiona hidi luṭano dya mosi wiwokufukani kuyawa Babeli, yadzaiya chiyo cha mabaanano. ¹⁰ Kwa kushooga hiviḍe vya mudzi wa Babeli uhendejweyo, yadzasumama na jwa kuye yakyamba, "Aa masikini, masikini mudzi wa Babeli! Na ukuu wakwe wonse uhukumigwa dza mweedha!" ¹¹ Wantu wonse wa humu lumwenguni weonahenda guzi wadzaiya na kusikitika kwa dzambo dya Babeli, kwa kwamamba ntakukwakuonekana muntu yudejwone jwa kuguya hivi vija vyao kawii. ¹² Ntaku muntu jwa kudzaguya dhahaḅu, fwedha, wala lulu ambu mawe yangine yaḍeyonse ya thamani. Ntaku jwa kudzaguya nguo nyema nyema za aina ideyonse wala mihi ideyonse ya mbao iyo na harufu nyema. Ntaku jwa kudzaguya vija videyonse vielekanyijweyo na mpembe za nzovu wala vielekanyijweyo na mbao ghali ghali. Ntaku muntu jwa kudzaguya vija videyonse vielekanyijweyo na chuma, shaḅa wala mawe mema mema ya nkangawe. ¹³ Ntaku muntu jwa kudzaguya muḍalahasini, wala iliki, wala vumba, wala manemane ambu uḍi. Ntaku jwa kudzaguya mvinyo wala mafuha. Ntaku jwa kudzaguya unga wa nganu wala nganu isiyodzapaazwa. Ntaku jwa kudzaguya mbuzi za pee wala za hako. Ntaku jwa kudzaguya mafarasi wala magari ya kunuhwa ni mafarasi. Ntaku jwa kudzaguya muhumwa wala mwanaadamu yudejwone. ¹⁴ Haya wantu weonahenda guzi wadzakwamba, "E Babeli! Hayaḍe mema mema yonse wiyodzitsakia sasa yesakwaara tswee. Remboḍyo dyonse na jabvao wisakukupfuumuka, na wala nkuṭovipata kawii!" ¹⁵ Kwa kushooga hiviḍe vya mudzi wa Babeli uhendejweyo, hawa wantu wahendeyeyo guzi na Babeli na wakiṭadyiraa, wadzasumama na jwa kuye wakiya na kusikitika. ¹⁶ Wadzakwamba, "Aa masikini, masikini mudzi mukuu wa Babeli! Hachi wiwa mwema dza muke afayaṭijwe na nguo nyema nyema za ranji ya zazi na zambarau. Wiwa dza muke afayaṭijwee na vija vya dhahaḅu, lulu

na mawe yangine ya thamani. ¹⁷ Ela rembo dyonse hiḍyo ḍisakwaara dza mweedha!" Manahudha, maḅaharia na wangine wonse weonahenda kazi vyomboni, wadzasama na na jwa kuye. ¹⁸ Wadzepoḍiona hiḍi luḷḷano ḍya mosi, wadzaḅaa madzwi wakyamba, "Hakika ntakudzawa mudzi wiwokuwa mukuu dza Babeli!" ¹⁹ Wadzadzihiya ḍukuu vitswani mwao kuyanga sikiḷiko ḍiwapatiyeḍyo, na wadzaia wakyamba, "Aa masikini, masikini mudzi mukuu wa Babeli! Ni mudzi uhuḷḷayirisiyeo hwonse kwa dzambo ḍya jabvawe. Ela hi saasambi, vyonse visakwaara dza mweedha!" ²⁰ Ela tsekeani muno nywinywi mwiwokukaani mbinguni kwa kwamba Babeli isakugiswa! Tsekeani muno nywinywi mwiwo wantu wa Muungu, ntumi na manabii, koro Muungu kesakuihukumu Babeli kwa dzambo ḍyenu! ²¹ Kisa niona malaika mwenye nguvu, agijiye iwe kuu muno ḍiḍyokuwa dza iwe ḍya kupaazia, na kaḍivurugiza ḅaharini. Kisa kamba, "Mudzi wa Babeli udzagiswa na kisindo dzevihivi, na wala ntaukudzaonekana kawii. ²² Kuzimuni mwakwe ntakukwakudzasikika wantu wakikwimba kawii meshi. Ntakukwakudzasikika sauti za vinuḅi wala nzumari wala maḷarumbeta. Ntakukwakudzaonekana byeka jwa kuhenda kazi aina iḍeyonse, na haḷa sauti ya iwe ḍya kupaazia ntaikudzasikika kawii. ²³ Ntaku muyanga wa tsaa udzeonekana kawii humuḍe mudzini, wala ntakukwakudzasikika lelelele za maharusi kawii. Babeli idzahendegwa dzevihivi kwa kwamba, hawa weowakihenda guzi mudzini Babeli wewa ndiwo wakuu na majabva ya mwiso humu lumwenguni. Na lumwengu yuzima jwaara kwa dzambo ḍya tsawi wa mudzi wa Babeli. ²⁴ Humu mudzini kwihigwa myazi ya manabii na wantu wangine wa Muungu. Wantu wenji wayagwa Babeli."

19 Huyu malaika ephonena akisa, nisikia sauti iyokuwa dza madzwi ya ḷuḷa nkuu ya wantu iyoikyamba, "ḅwana ashadwe! Mupfonyo unapatikana kwa Muungu jeje heketu. Jeje ndiye mwenye nguvu na eyenamala kushadwa. ² Muungu anahukumu na hachi. Kamuhukumu huyuḍe muke shudha ajunangie haju lumwengu na ushudhawe. Muungu kamuiḷa halo kwa dzambo ḍye myazi ya wantu wa Muungu ehiyeyo." ³ Makisa hi ḷuḷa iḷaa madzwi kawii yamba, "ḅwana ashadwe! Mudzi wa Babeli wakufukani mosi usiozimika maishi na maishi!" ⁴ Kisa niwaona hawaḍe wazee miyongo miwii na wane, pfamodza na hiviḍe viumbe vine wamugwiya Muungu na kumuyomba hapfaḍe kitini pfakwe pfa kihaju. Wamba, "Amina! ḅwana ashadwe!" ⁵ Kisa nisikia sauti nkuu kuyawa hapfaḍe pfe kiti cha kihaju cha Muungu. Hi sauti yamba, "Mushadeni Muungu jwehu, nywinywi nyonse mwiwo wahumisi wakwe! Nyonse mwiwona-mushooga Muungu, hangu wakuu haḷa wachuchu, mushadeni jeje." ⁶ Kisa nisikia sauti zizokuwa dza madzwi ya wantu wenji zikaiyezo dza sauti ya mvuha ya madzi menji na maḅabaḷu. Hizi sauti zyamba, "ḅwana ashadwe! Koro ḅwana Muungu jwehu mwenye nguvu zonse ndiye Haju! ⁷ Kwa tseke nyinji, nahumushadeni na kumukuzya jeje. Koro hi harusi ya huyu Mwana Mbuzi imafika, na huyu ḅibi harusi kesakudzielekanya kwe harusi. ⁸ Kapfegwa vwazi safi dzeupe ḍya kuvwaa dielekanyijweḍyo na kiḷambaa ghali." (Hiḍi vwazi dzeupe safi ḍina maana ya haya mahendo mema ya wantu wa Muungu weonahenda.) ⁹ Makisa huyuḍe malaika kanyamba, "Ora hivi: Wana tsekea iyodze hawaḍe waaliki-jweo kwe karamu ye harusi ya huyu Mwana Mbuzi." Kisa kanyamba, "Hivi ni vyyuwo vya ḍugha viyawiyevyo kwa

Muungu." ¹⁰ Hapfo nimugwiya maguuni huyuḍe malaika kumuyomba. Ela kanyamba, "Moro nkudzohende hivyo! Mimi ni muhumbisi jwa Muungu dzawe na wenziwo weonayavya ushuhuda dzuu ya Yesu. Koro hi hachi ya Yesu aiyan-ganyiyeyo ndiyo iyonawezesa wantu kuyavya maagu ya Muungu. Nkudzonivunziye nkuhi mimi, muvunzie nkuhi Muungu." ¹¹ Kisa niziona hizi mbingu zipfenuka, na niona farasi dzeupe. Huyuḍe aḍipfaiye anahanwa Muhikizika na jwa ḍugha. Jeje anahukumu na kujwana viha na njia ya hachi. ¹² Haya matsoye yewa dza maḅilibili ya moho, na ewa kavwaa viyemba vinji vya kihaju. Koregwa sari ḍisidy-omanyigwa ni yuḍejwonse, lamuḍa jeje heketu. ¹³ Kavwaa vwazi ḍidzaiyeḍyo myazi ḷipu, na sariḍye anahanigwa Chuuwo cha Muungu. ¹⁴ Haya maḍyeshi ya mbinguni yekimuḷa na nyuma. Wonse wavwaa nguo safi za kiḷambaa ghali zizokuwa nyeupe pee, na wewa wapfaa mafarasi meupe. ¹⁵ Kanwani mwakwe kwikiyawa yupfanga jwijokuwa na makai. Huju haju yupfanga ndiyo atumiiyejo kuvishinda vyeeti vya lumwengu, na akiviḷawala na nsimbo ya chuma. Jeje ndiye jwa kuziminy hizi zabibu humuḍe mwa hiḍi simo ḍya kuelekanyia mvinyo. Anahenda hivi kuyanga hi ngoro nkali ya Muungu mwenye nguvu zonse. ¹⁶ Na hapfa kiweoni pfakwe, hiḍi vwaziḍye ḍyoregwa hivi vyyuwo hivi: "Haju jwa mahaju na ḅwana jwa maḅwana." ¹⁷ Kisa niona malaika kassumama dzuu ya hiḍi dzuwa. Kawalalabvia hawa nyuni wonse weonaguuka humu angani dzuu kawamba, "Nzoni nyonse kwe karamu ya Muungu ahendeeyo! ¹⁸ Nzoni muḍye mifumbi ya mahaju, wayongozi wa asikari na majangina wa viha! Nzoni muḍye mifumbi ya asikari weonapfaa mafarasi na mafarasi yao. Nzoni muwaḍye wonse, hangu wahumwa na wasikwaa wahumwa, wakuu kwa wachuchu!" ¹⁹ Kisa nimuona huyuḍe binensa kayaḷuḷaisa mahaju ya lumwengu na asikari wao, ili yakajwane viha na huyuḍe apfaiye hiḍi farasi dzeupe na asikariwe. ²⁰ Ela huyu binensa na huyuḍe nabii jwa nsuwe wahwajwa maheka. Huyu nabii ni huyuḍe eyeakihenda mafara ya kumakisa usoni ya huyuḍe binensa. Kwa dzambo ḍya haya mafara ahendeeyo, kawaarya hawaḍe weobigwa muhuri wa huyuḍe binensa na wakiiy-omba hiḍe sanamuye. Huyu binensa na huyu nabii jwa nsuwe, wafaḷulwa wakiwa moja humuḍe mwa hiḍi ziwa ḍiḍyonawaka moho wa maḅilibili. ²¹ Hawa asikari wao wayagwa wonse ni huyuḍe apfaiye farasi. Kawayaga na haju yupfanga jwionayawa na kanwani mwakwe. Ndookomu nyuni wonse wawaḍya na kudziḷaita.

20 Kisa niona malaika akisuka kuyawa mbinguni. Mukononi mwakwe ewa kagija haju yufunguo jwa hiḍiḍe simo ḍisidy mwisu na ewa kagija munyoro mukuu. ² Kaḍigija hiḍiḍe ḍyoka, yani iide nyoka ya hangu kae na kae iyonahanwa Muzuka ambu Shaḷḷani, na kamufunga kwa myaka elefu modza. ³ Kamufaḷula humuḍe mweḍi simo ḍisidy mwisu na kaufunga hu muḍyango wa kunjiiya, kisa kaubiga muhuri. Kamufunga kwa myaka elefu modza ili at-sewaarya wantu kawii mumpaka hi myaka elefu modza isiye. Ela hi myaka ikisia, ni haḍi adzeafungujwe kwa muḍa mufufu. ⁴ Kisa niona viti vya kihaju, na hawaḍe wavikaiyeo wapfegwa mamulaka ya kuḷawala. Niona ruhu za hawaḍe wakentejweo vitswa wakiyagwa kwa dzambo ḍya chuuwo cha Muungu na ushuhuda wao dzuu ya Yesu. Hawa ni hawaḍe wasiomuyomba huyuḍe binensa wala sanamuye, na wakidziza kubigwa muhuri vidhangoni mwao ambu mikononi mwao. Hawa wafufuka na waḷawala dza mahaju

pfamodza na Kiristo kwa myaka elefu modza. ⁵ Hawa ndiwo wafufwiiweo dura. Hawa wafu wengine ntawakufufujwa mumpaka baada ya hi myaka elefu modza. ⁶ Wadzawa na tsekea iyodze hawa wato watsanwa wa Muungu wapatiyeo kufufujwa dura! Hao kufwa kwa pfii ntakuwezi kuwapa. Ela wadzamuhumikia Muungu na Kiristo dza wakhani, na wadzaawala dza mahaju pfamodza nae kwa myaka elefu modza. ⁷ Hi myaka elefu modza ikisia, Shaaṭani kadzafungujwa na humuḡe gerenzani afungijwemo. ⁸ Anayawa na anaḡabva kuwaarya wantu wa vyeeti vyonse vivyo kula mpembe ya huju lumwengu, yani Gogu na Magogu. Kadzawaṭuṭaisa pfamodza ili wende vihani. Wadzawa wantu wenji na wenji dza mutsanga wa bahari. ⁹ Waidanda nsi nzima na wenda waizunguuka hi nkambi ya wantu wa Muungu, yani huḡe mudzi wa Muungu autsakiyeo. Ela kuka moho kuyawa mbinguni na uwananga-nanga tswee! ¹⁰ Huyu Shaaṭani awariye kafaṭulwa humuḡe mwa hiḡi ziwa ḡiḡyonawaka moho wa maḡilibili. Humuḡe ndimo kufaṭulijwemo huyuḡe binensa na huyu nabii jwa nsuwe. Wadzakutiswa ḡina siku na musikahi, maishi na maishi. ¹¹ Kisa niona kiti kikuu cheupe cha kihaju kikajijwecho ni muntu. Na iyo saa hizi mbingu na nsi zimudarama zyaara na wala ntazikuonekana kawii. ¹² Kisa niona wantu wafwiyeo, wakuu kwa wachuchu, wasumama usoni ya hikiḡe kiti cha kihaju na kufungujwa vyuo. Makisa kufungujwa hichi chuo chicho na masari ya hawaḡe wadzeopata maisha ya kuunga na yuungo. Na wafu wahukumigwa kuḡbana na haya mahendo yao yorejweyo humuḡe vuyoni. ¹³ Hi bahari iyavya wafuwe. Kufwa na Lumwengu jwa Wafu navyo viyavya wafu wao. Na kula muntu kahukumigwa kuḡbana na mahendoye. ¹⁴ Makisa Kufwa na Lumwengu jwa Wafu viḡaṭulwa humuḡe mwa hiḡi ziwa ḡya moho. Hiḡi ziwa ḡya moho ndiko huku kufwa kwa pfii. ¹⁵ Na yuḡejwonse asiyekworegwa saridye kuzimuni mwa Chuo cha maisha, huyokafaṭulwa humuḡe mwa hiḡi ziwa ḡya moho.

21 Kisa niona mbingu mpya na nsi mpya, koro hizi mbingu za dura na hi nsi ya dura viiwa visakwaara, na ntakwiwa bahari kawii. ² Na niuona hu mudzi mudheru, yani Yerusalemi mpya, ikwakusukani kuyawa mbinguni kwa Muungu. Hu mudzi wiwa upambwa urembo dza ḡibi harusi apambijwee na akiwa ṭayari kwa dzambo ḡya muumewe. ³ Kisa nisikia sauṭi nkuu kuyawa hapfaḡe pfe kiti cha kihaju ikyamba, "Ṭayowani! Sasa makao ya Muungu yesakuwa pfamodza na wanaḡdamu. Jeje anakaa pfamodza nao, nao wanawa wantuwe. Muungu jeje mwenye anawa pfamodza nao. ⁴ Na Muungu anawafuta mitsozi yao yonse. Ntakuwe vifo kawii wala masikiṭiko. Na wala ntakuwe chiiyo kawii ambu tsungu uḡewonse, koro ya kae yesakuchia." ⁵ Na huyuḡe akaiye hapfaḡe pfe kiti cha kihaju kamba, "Ṭayowa, nyakuyahendani mambo yonse kuwa mapfya." Kisa kanyamba, "Vyore hivi nivyokukwambiani, koro ni vuyuwu vya kuhikizika na mvyo ḡugha." ⁶ Kisa kanyamba, "Visakusiya! Mimi ndimi ḡabvu na Mwiso. Ndimi niyenadabvisa mambo yonse na ndimi niyenayesa. Yuḡejwonse eye na nchiu, namumpa madzi ya bure yeyonayawa kwa matsana ya madzi yeyonapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. ⁷ Kula ashindiye nayamumpa haya haya yonse. Muntu dzae, mimi mwenye nawa Muungujwe, nae anawa mwanangu. ⁸ Ela woga, wasiohikiza, wantu weonahenda mambo machafu machafu, wayaji, waḡari, watsawi, weonayomba masanamu na wansuwe wonse, hukumu yao wadzafaṭulwa humuḡe mwa hiḡi

ziwa ḡiḡyonawaka moho wa maḡilibili. Na huko ndiko kufwa kwa pfii." ⁹ Kisa mumodza jwa hawaḡe malaika wafungahe weokuwa na hiziḡe baakuli mfungahe za haya mabigo mfungahe ya mwisio, kadza kanyamba, "Nzoo nimukuyange huyu ḡibi harusi jwa huyu Mwana Mbuzi." ¹⁰ ḡubva kaniyongowa Ruhuni kanipfiika dzuu ya murima mukuu, endeekoakiuniyanga hu mudzi mudheru wa Yerusalemi ukwakusukani kuyawa mbinguni kwa Muungu. ¹¹ Hu mudzi wikiyangaa na marembo ya Muungu. Wikiyangaa dza iwe ḡya thamani ḡya yasipa, ḡiḡyonangara dza kiyoo. ¹² Na pia wiwa na nkuta mpampu ndeya na wiwa na malango kumi na mawii ya kunjiiya. Kula lango ḡiwa na malaika jwa kuḡyamia. Na yonse yoregwa haya masari ya hivi vyeeti kumi na viwii vya wana wa Isiraeli. Kula lango ḡyoregwa sari modza. ¹³ Kula ḡanda ya hu mudzi kwiwa na malango mahahu. ḡanda ya dzuu kwiwa malango mahahu, ḡanda ya nsini kwiwa malango mahahu. ḡanda ya mbo kwiwa malango mahahu na ḡanda ya moongo kwiwa malango mahahu. ¹⁴ Hizi nkuta ziwa zimbakwa dzuu ya mawe kumi na mawii ya musinji. Na kula musinji woregwa sari ḡya hawa ntumi kumi na wawii wa huyu Mwana Mbuzi. ¹⁵ Huyuḡe malaika eyenena nami ewa na yuhi jwa dhahaḡu jwa kuupimia hu mudzi na malangoye pfamodza na hizi nkutaze. ¹⁶ Hu mudzi wiwa muraba. Upfampuwe na uyeyawe viwa sawa. Huyu malaika epfoupima na huju yuhijwe, wiwa na uyeya wa chima cha kilomita elefu mbii na magana mane kula ḡanda. Yani hu upfampuwe, hu uyeyawe na uyeyawe wa kwenda dzuu, vyonse viwa sawa. ¹⁷ Kisa kazipima na hizi nkuta, na ziwa na upfampu wa mikono 144 kuḡbana na hikiḡe kipimo cha mwanaḡdamu kitumijwecho ni huyu malaika. ¹⁸ Hizi nkuta ziwa zimbakwa na mawe ya thamani yeyonahanwa yasipa, na hu mudzi wiwa umbakwa na dhahaḡu safi iyoikiyangaa dza kiyoo. ¹⁹ Hi misinji ya hizi nkuta za hu mudzi iwa iremboswa na mawe mema mema ya thamani, yeyokuwa na ranji garagara. Hu musinji wa dura uremboswa na iwe ḡiḡyonahanwa yasipa. Hu wa pfii uremboswa na iwe ḡya yakuti ya ranji ya nili. Hu wa hahu uremboswa na iwe ḡya agete. Hu wa ne uremboswa na iwe ḡya zumaradi. Hu wa tsano uremboswa na iwe ḡya shohamu. Hu wa hantahu uremboswa na iwe ḡya kanelia. Hu wa fungahe uremboswa na iwe ḡya kirisolito. Hu wa nane uremboswa na iwe ḡya berili. Hu wa kenda uremboswa na iwe ḡya topazi. Hu wa kumi uremboswa na iwe ḡya kirisopraso. Hu wa kumi na modza uremboswa na iwe ḡya hiakinto. Na hu musinji wa kumi na mbii uremboswa na iwe ḡya ametisito. ²¹ Haya malango kumi na mawii yaelekanywa na lulu. Kula lango modza ni lulu ntupfu. Ne njia nkuu ya humu mudzini ielekanywa na dhahaḡu safi iyoikiyangaa dza kiyoo. ²² Na humuḡe mudzini sikuona hekalu iḡeyonse, koro ḡwana Muungu mwenye nguvu zonse na huyu Mwana Mbuzi ndiwo hi Hekalu. ²³ Kwa dzambo ḡya kwamba haya marembo ya Muungu yanauyangaza huḡe mudzi, na huyu Mwana Mbuzi ndiyo hi tsa, huḡe mudzi ntaukuhitadi dzuwa ḡya kuuyangaiya wala mwezi. ²⁴ Vyeeti vidzaishi vikiyangaijwa ni hu muyanga wa hu mudzi, na mahaju ya lumwengu yadza yeha ujabva wao humu mudzini. ²⁵ Haya malango ya hu mudzi ntayakudzafungwa meshi, koro ntakuwe siku. ²⁶ Na ujabva wa vyeeti vya humu lumwenguni na vija vyao vyema vyema vidzayehegwa humu mudzini. ²⁷ Ela humu mudzini ntakunjie kiḡechonse chicho kichafu, wala wantu weonahenda mambo machafu machafu wala wansuwe. Wadzeon-

jia ni hawađe worejweo masari yao kuzimuni mwe Chuo cha maisha cha huyu Mwana Mbuzi.

22 Kisa huyuđe malaika kaniyanga tsana iyo na madzi masafi yeyonapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. Haya madzi yewa meupe pee, na yekingara dza kiyoo. Hi tsana iyawa na hapfađe pfe kiti cha kihaju cha Muungu na huyu Mwana Mbuzi. ² Ivuha kuchiiya na kahikahi ye njia nkuu ya humuđe mudzini. Kula yombe jwe tsana, kwiwa na hu muhi wiwonapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. Hu muhi wikivyaa matunda myeedha kumi na miwii kwa mwaka, kula mwezi ukivyaa mweedha mumodza. Na haya magombaye ni đawa ya kuwapfonya wantu wa vyeeti vya humu lumwenguni. ³ Humuđe mudzini ntakuwe na kiđe-chonse kiduijwecho ni Muungu. Hiki kiti cha kihaju cha Muungu na huyu Mwana Mbuzi chaa humuhumuđe mudzini, na hawa wahumisiwe wadzamuhumikia. ⁴ Wadzamuona uso kwa uso, na hiđi saridy e đinawa dyoregwa vidhangoni mwao. ⁵ Hukuđe ntakuwe siku, na hawađe weo humuđe mudzini ntawahiđadyi muyanga wa tsaa wala wa dzuwa, koro Bwana Muungu jeje mwenye anawa ndiye hu muyanga wao. Nao wadzađawala dza mahaju maishi na maishi. ⁶ Kisa huyu malaika kanyamba, "Hivi ni vyuuwo vya kuhikizika na mvyu đugha. Bwana Muungu ndiye eyenawawezesa hawa manabii kuyavya maagu yao kuchiiya na kwa huyu Ruhu jwakwe. Nae ndiye amuhumiye malaika jwakwe adze-awayange wahumisiwe haya ya kwamba ni hađi yahendeke si hađa kae." ⁷ Kisa Bwana Yesu kamba, "Tayowani, nyakudzani si hađa kae! Kadzawa na tsekea iyodze huyuđe avigijie hivi vyuuwo vya unabii vyorejwevyo humu chuoni!" ⁸ Mimi Yohana, ndimi niyasikiye na nikiyaona haya haya mambo yonse. Na nipfoyaona nikyendanikisa, nimugwiya maguuni huyuđe malaika ayaniyangiye ili nimuyombe. ⁹ Ela kanyamba, "Moro nkudzohende hivyo! Mimi ni muhumisi jwa Muungu dzawe na manabii wenziwo na hawađe wonse wadzeoyagija haya yorejwevyo humu chuoni. Nkudzonivunziye nkuhi mimi, muvunziye nkuhi Muungu." ¹⁰ Kisa kanyamba, "Manya utsewiweka siri hivi vyuuwo vya unabii

vyorejwevyo humu chuoni, koro vijwakuhendeka si hađa kae. ¹¹ Huyuđe eyekuhendani mazuka, nagije kuhenda mazuka. Huyuđe eyekuhendani mambo machafu machafu, nagije kuhenda mambo machafu machafu. Ela huyuđe eyekuhendani hachi, nagije kuhenda hachi. Na huyuđe eye mudheru, nagije kuwa mudheru." ¹² Kisa Bwana Yesu kamba, "Tayowani, nyakudzani si hađa kae! Na nidzamuipfa kula mumodza kuuđana na mahendoye. ¹³ Mimi ndimi Đabvu na Mwisu, jwa đura na jwa mwiso. Ndimi niyenadabvisa mambo yonse na ndimi niyenayesa." ¹⁴ Wadzawa na tsekea iyodze hawađe wayafwiiyeo mavwazi yao. Hao wadzawa na hachi ya kuunjia huđe mudzi na kuđya haya matunda ya hu muhi wiwonapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. ¹⁵ Ela weonahendeka dza machughe, watsawi, wantu weonahenda uđari, wayaji, weonayomba masanamu na wonse watsakiyeo nsuwe, hao ntawawezi kunjia humuđe mudzini. ¹⁶ "Mimi Yesu ndimi nimuhumiye malaika jwangu adze amwambiye nyonse mwiwo matsanganikonni dzuu ya haya haya mambo. Mimi ni kiđukuđuku cha haju Đauđi na niyawa chunoni mwakwe. Nami ndimi huyu eyenahanwa Nyoha ya Magura." ¹⁷ Huyu Ruhu na huyu Bipi Harusi wamba, "Nzoo!" Na yuđejonse avisikiye hivi hivi nambe, "Nzoo!" Yuđejonse eye na nchiu nadze! Atsakiye madzi yeyonapfa wantu maisha yasiyosia, nadze anwe bure! ¹⁸ Nyakumukanyani kula adzeewisikia hivi vyuuwo vya unabii vyorejwevyo humu chuoni. Yuđejonse adzeekwongeza dzambo, nae Muungu anamwongezea haya mabigo yorejwevyo humu chuoni. ¹⁹ Na yuđejonse adzeefuta kiđe-chonse kahi ya hivi vyuuwo vya unabii vyorejwevyo humu chuoni, nae Muungu anamupfoka hizi mvoni zyorejwezo humu chuoni. Anamupfoka hi hachiye ya kuunjia huđe mudzi mudheru, na hi hachiye ya kuđya haya matunda ya huđe muhi wiwonawapfa wantu maisha ya kuunga na yuungo. ²⁰ Huyuđe avilalabviye hivi hivi kamba, "Hakika, nyakudzani si hađa kae!" Amina. Ađo nzoo Bwana Yesu! ²¹ Tei ya Bwana jwehu Yesu naiwe pfamodza nanywi nyonse. Amina.